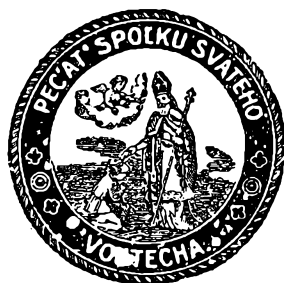

PÍSMO SVĚTÉ STARÉHO ZÁKONA.

V.

KNIHY PARALIPOMENON. — KNIHY EZDRÁŠOVÉ. —
KNIHA TOBIÁŠOVA. — KNIHA JUDITY. — KNIHA
ESTER. — KNIHA JOBOVA.

NÁKLADOM SPOLKU SV. VOJTECHA V TRNAVE.

V TRNAVE 1925.

PRINTED IN CZECHO-SLOVAKIA.

Nihil obstat.

Richardus Osvald,
censor adioecesanus.

749/1916.

Imprimatur.

Strigonii die 8 februarii 1916.

Ludovicus Rainer,
episcopus, vicarius generalis

PÍSMO SVĚTÉ STARÉHO ZÁKONA.

**KNIHY PARALIPOMENON,
ČIŽE KRONIKY.**

PRVÁ KNIHA PARALIPOMENON ČIŽE KRONIKY.

PREDMLUVA

K PRVEJ A DRUHEJ KNIHE PARALIPOMENON.

Dve knihy Paralipomenon, t. j. knihy vynechaných vecí. Meno toto pochádza z tej mienky, že toto dejepisné dielo obsahuje doplnky ku Knihám Kráľov, ale tie doplnky predošlých zpráav sú tu len príležitostné. Knihy tieto, i Kronikou (hebrejsky: slová [udalosti] dní) menované, písané sú dľa plánu určitého.

Prvá (od 1.—8. hl.) nám uvádza rodostromy a menoslovy židovských rodín od Adama až po Davida, menovite ale uvádza všetky veci vzťahujúce sa na životopis Davida, lebo z jeho rodu mal prijsť prisľúbený Messiáš. Na tieto rodostromy držali starí Židia veľmi mnoho, preto že dľa nich rozoznávaly sa jednotlivé pokolenia a kmeny, obzvlášťne ale pre pôvod Messiášov.

Druhá kniha nám vypráva životopis Šalamúna a jeho potomkov, deje kráľovstva judského až do skončenia zajatia babylonského.

Za pôvodcu Paralipomenonu prijímame Ezdráša. Ale nech je ich pôvodom ktokoľvek, jedno je isté, že pôvodca zaslúži vo všetkom vieru, lebo uvádza deje, ktoré sa toľkokrát opätujú u rozličných prorokov. Stará synagoga ako i katolícka Cirkev vždy držala tieto knihy za knihy z vnuknutia Ducha Svätého písané.

HLAVA 1.

Vypísanie rodov od Adama až po synov Ezauových.

1. Adam, Set,¹⁾ Enos.

(I. Mojž. 2, 7; 4, 25; 5, 6, 9)

2. Kainan, Malaleel, Jared,

3. Henoch, Matuzalem, Lamech,

4. Noe, Sem, Cham a Jafet.

5. Synovia Jafetoví: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mosoch, Tiras.

6. Syovia ale Gomeroví: Ascenez, a Rifat,¹⁾ a Togorma.

7. Synovia ale Javanoví: Elisa a Tarsis, Cetim a Dodanim.²⁾

8. Synovia Chamoví: Chus a Mezraim, a Fut a Kanaan.

9. A synovia Chusoví: Sába, a He-

¹⁾ V hebr.: Difat. Pri týchto menách máme si zapamätať: Niektoré mená sú chybné napísané, iné sa zase rozličným spôsobom píšú: doktorá osoba má viac mien; a naposledy niektoré mená to isté znamenajú, len zvuky a slová sú rozličné.

²⁾ Dodanim dľa hebr.: Rodanim.

¹⁾ Adam splodil Seta atď.

vila, Sabata, a Regma, a Sabatacha. Synovia ale Regmoví: Sába a Dadan.

10. Chus splodil Nemroda: tento počal mocným byť na zemi. (I. Mojž. 10, 8.)

11. Mesraim ale splodil Ludim, a Anamim, a Laabim, a Neftuim,

12. tiež Petrusim i Kasluim, z ktorých pochádzali Filištinskí a Kaftorinskí.

13. Kanaan ale splodil Sidona, svojho prvorodeného, tiež i Hetéa.

14. A Jebuzea a Amorrea, a Gergessea,

15. a Hevea i Aracea, a Sinea;

16. tiež Aradia, a Samarea, a Hamatea.

17. Synovia Semoví: Elam, a Assur, a Arfaxad, a Lud, a Aram, a Hus, a Hul,¹⁾ a Geter, a Mosoch.²⁾

(I. Mojž. 10, 22; 11, 10.)

18. A Arfaxad splodil Sále, ktorý splodil Hebera.

19. Ďalej Heberovi narodili sa dva synovia, meno jedného Faleg, preto, že za jeho dní rozdelená bola zem; a meno jeho brata Jektan.

20. A Jektan splodil Elmodada, a Salefa, a Azarmota, a Jare,

21. tiež Adorama, a Huzala, a Dekla,

22. a Hebala, a Abimaela, a Sabu, tiež

23. aj Ofira, a Hevila, a Jobaba: všetci títo sú synovia Jektanoví.

24. Sem,³⁾ Arfaxad, Sále,

25. Heber, Faleg, Ragau,

26. Serug, Nachor, Tare,

27. Abram, ten je Abraham.

(I. Mojž. 17, 1; 11, 26.)

28. Ale synovia Abrahamovi, Izák a Izmael.

29. A tieto sú ich rody: Prvorodený Izmaelov, Nabaiot, a Cedar, a Adbeel, a Mabsam,

(I. Mojž. 25, 13.)

30. a Masma, a Duma, Massa, Hadad, a Tema,

31. Jetur, Nafis, Cedma: títo sú synovia Izmaeloví.

32. Ale synovia Cetury, ženštiny (súložnice) Abrahamovej, ktorých porodila: Zamran, Jeksan, Madan, Madian, Jezbok, a Sue. Synovia ale Jeksanoví: Saba a Dadan. Synovia ale Dadanoví:¹⁾ Assurim, a Latussim, a Laomim.

33. A synovia Madianoví: Ěfa, a Efer, a Henoch, a Abida, a Eldaa; všetci tí synovia Cetury. (I. Mojž. 25, 4.)

34. Abraham ale splodil Izáka: toho synovia boli Ezau a Izrael.

(I. Mojž. 25, 19.)

35. Synovia Ezauoví: Elifaz, Rahuel, Jehus, Ihelom, a Kore. (I. Mojž. 36, 10.)

36. Synovia Elifazoví: Teman, Omar, Sefi, Gatan, Kenez, Tamna, Amalek.²⁾

37. Synovia Rahueloví: Nahat, Zara, Samma, Meza.

38. Synovia Seiroví:³⁾ Lotan, Sobal, Sebeon, Ana, Dison, Eser, Disan.

39. Synovia Lotanoví: Hori, Homam. A sestra ale Lotanová bola Tamna.

40. Synovia Sobaloví: Alian, a Manahat, a Ebal, Sefi a Onam. Synovia Sebeonoví: Aia a Ana. Synovia Anoví: Dison.

41. Synovia Disonoví: Hamram, a Eseban, a Jetran, a Charan.

42. Synovia Eseroví: Balaan, a Zavan, a Jakan. Synovia Disanoví: Hus a Aran.

43. Títo sú kráľovia, ktorí panovali v zemi edomskej, prv než bol ktorý kráľ nad synami izraelskými: Bale, syn Beorov: a meno jeho mesta Denaba.

44. Keď zomrel Bale, kráľoval miesto neho Jobab, syn Zare z Bozry.

45. A keď zomrel i Jobab, kráľoval miesto neho Husam zo zeme Teman-ských.

46. Zomrel aj Husam, a kráľoval miesto neho Adad, syn Badadov, ktorý porazil Madiána v zemi moabskej: a meno jeho mesta Avith.

¹⁾ Hus a Hul boli vnukovia, ale v sv. Písme sa menujú synovia.

²⁾ Mosoch mal aj druhé meno: Mas.

³⁾ Tu nasledujú potomci Semoví z rodu Arfaxadovho.

¹⁾ Týchto niet v hebrejskej osnove.

²⁾ Knez a syn Tamni, totižto Amalech.

³⁾ Potomkovia.

47. A keď zomrel aj Adad, kráľoval na miesto neho Semla z Masreka.

48. Ale zomrel aj Semla, a kráľoval miesto neho Saul z Rohobot, ktoré leží pri rieke (Eufrat).

49. A po smrti Saulovej kráľoval miesto neho Balanan, syn Achoborov.

50. Ale i tento zomrel, a kráľoval miesto neho Adad: meno jeho mesta bolo Fau, a jeho žena menovala sa Mee-tabel, dcéra Matredy, dcéry Mezaabovej.

51. A po smrti Adadovej počali v Edome miesto kráľov byť vojvodovia. Vojvoda Tamna, vojvoda Alva, vojvoda Jetet,

52. vojvoda Oolibama, vojvoda Ela, vojvoda Tinon,

53. vojvoda Kenez, vojvoda Teman, vojvoda Mabsar,

54. vojvoda Magdiel, vojvoda Hiram: títo sú vojvodovia edomskí.

HLAVA 2.

Synovia Jakuboví; rodina Judova až po Davida; Kalebova a Jeramelova.

1. Synovia ale Izraeloví: Ruben, Simeon, Levi, Juda, Izachar, a Zabulon,

2. Dan, Jozef, Benjamin, Neftali, Gad a Aser.

3. Synovia Judoví: Her, Onan a Sela: títo traja narodili sa mu z dcéry Suovej Kananejskej. Ale Her, prvorođený Judov, bol zlý pred Pánom, preto zabil ho.

(I. Mojž. 38, 3; 46, 12.)

4. A Tamar, jeho nevesta, porodila mu Faresa a Zaru; tedy všetkých synov Judových bolo päť. (Nižšie 4, 1; Mat. 1, 3)

5. A synovia Faresoví: Hezron a Hamul.

6. A synovia Zaroví: Zamri,¹⁾ a Etan, a Eman, i Kalkal, a Dara, spolu päť.

7. Synovia Charmi:²⁾ Achar,³⁾ ktorý zarmútil Izraela a zhrešil v krádeži veci zakliatej. (Joz. 7 1.)

8. Synovia Etanoví: Azariáš.

¹⁾ V knihe Jozue 7, 1. menuje sa Zabdi.

²⁾ Charmi bol syn Zabdi atď. Joz 7, 1.

³⁾ Alebo: Achan.

9. Synovia ale Hezronoví, ktorí sa mu narodili: Jerameel, a Ram,¹⁾ a Kalubi. (Rút 4, 19.)

10. Ram ale splodil Aminadaba a Aminadab splodil Nahassona, knieža synov Juda. (IV. Mojž. 1, 7.)

11. Nahasson ale splodil Salma,²⁾ z ktorého pochádzal Bóz.

12. Bóz ale splodil Obéda, ktorý splodil Izai.

13. Izai ale splodil prvorođeného Eliaba, druhého Abinadaba, tretieho Simmaa. (I. Kráf. 16, 6, 8, 9; 17, 12.)

14. štvrtého Natanaela, piateho Rad-daia,

15. šiesteho Azoma, siedmeho³⁾ Davida,

16. ktorých sestry boli Sarvia a Abigail. Synovia Sarvie: Abizai, Joab a Azael, traja.

17. Abigail ale porodila Amaza, ktorého otec bol Jeter, Izmaelit.

(II. Kráf. 17, 25.)

18. A Kaleb,⁴⁾ syn Hezronov, vzal si za manželku menom Azubu,⁵⁾ z ktorej splodil Jeriota: a jeho synovia boli Jaser. a Sobab, a Ardon.

19. A keď zomrel Azuba, vzal si Kaleb za manželku Efratu, ktorá mu porodila Hura.

20. A Hur splodil Uri: a Uri splodil Bezeleela.

21. Potom vošiel Hezron k dcére Machira,⁶⁾ otca Galadovho a vzal si ju (za ženu), keď bol v šesťdesiatich rokoch: ktorá mu porodila Seguba.

(4. Mojž. 32, 40; Joz. 13, 30.)

22. Ale Segub splodil Jaira, a tento vládnuť triadvadsať mestami v zemi Galaad.

(IV. Mojž. 32, 40;

V. Mojž. 3, 17; Joz. 13, 14; Sudc. 10, 4.)

¹⁾ Ináč Aram.

²⁾ Dľa Rút 4, 20. Salmon.

³⁾ Dľa I. Kráf. 17, 12. mal Izai osem synov. Jeden z nich snád umrel bez potomkov.

⁴⁾ Dľa 9. veršu menuje sa Kalubi.

⁵⁾ Hebr.: Kaleb s Azubou a Jeriotou splodil synov. Iste osnova narušená.

⁶⁾ Machir bol prvorođený Manassesov. (I. Mojž. 50, 22.; IV. Mojž. 26, 29.)

23. A Gessurskí a Aramskí pobrali mestá Jairove i Kanát, a k ním patriace obce, šesťdesiat miest: títo všetci boli synovia Machira, otca Galaadovho.

24. Keď ale zomrel Hezron, vošiel Kaleb k Efrate.¹⁾ Mal Hezron aj Abiu za manželku, ktorá mu porodila Asura, otca Tekua.²⁾

25. Jerameelovi, prvorodenému Hezronovmu narodili sa synovia: prvorodený jeho Ram, a Buna, a Aram, a Azom, a Achia.

26. A Jerameel vzal si aj druhú ženu, menom Atara, ktorá bola matka Onamova.

27. Synovia ale Rama, prvorodeného Jerameelovho, boli: Mooz, Jamin a Achar.

28. Onam ale mal synov: Semeia a Jadu. Synovia ale Semeiovi: Nádab, a Abisur.

29. Meno ale manželky Abisurovej Abihail, ktorá mu porodila Ahobbana a Molida.

30. A synovia Nádaboví boli: Saled, a Apfaim. Saled ale zomrel bez detí.

31. Syn ale Apfaimov, Jesi: ktorý Jesi splodil Sesana. A Sesan splodil Oholai.³⁾

32. Synovia ale Jada, brata Semeiovo: Jeter a Jonatan. Ale aj Jeter umrel bez detí.

33. Ďalej Jonatan splodil Faleta a Zizu. Tí boli synovia Jerameelovi.

34. A Sesan nemal synov ale dcéry: a egyptského sluhu menom Jeraa.

35. A tomu dal svoju dcéru za manželku: ktorá mu porodila Eteia.

36. Etei ale splodil Natana. a Natan splodil Zabada.

37. A Zabada splodil Oflala a Oflal splodil Obeda.

38. Obed splodil Jehu. Jehu splodil Azariáša.

39. Azariáš splodil Hellesa, a Helles splodil Elasu,

40. Elasa splodil Sisamoia, Sisamoi splodil Selluma,

41. Sellum splodil Ikamia, Ikamia ale splodil Elisama.

42. Synovia ale Kaleba, brata Jerameelovho: Mesa, jeho prvorodený, tento je otec Zifovcov: a synovia Maresa, otca Hebronovho.

43. A synovia Hebronoví: Kóre, a Tafua, Rekem, a Samma.

44. Samma ale splodil Rahama, otca Jerkaamovho, a Rekem splodil Sammaia.

45. Syn Sammaiov, Maon: a Maon, otec Betsurovcov.¹⁾

46. Efa ale, žena Kalebova, porodila Harana, a Mozu, a Gezeza. A Haran splodil Gezeza.

47. Synovia ale Jahaddaia, Regom, a Joatan, a Gesan, a Falet, a Efa, a Saaf.

48. Maacha, ženština Kalebova, porodila Sabera a Tarana.

49. Saaf ale, otec Madmenov, splodil Sue, otca Machbena, a otca Gabaa. A dcéra Kalebova bola Achsa.

50. Títo boli synovia Kaleba, syna Hur, prvorodeného Efraty, Sobal, otec Kariatiarimanov.²⁾

51. Salma, otec Betlehemčanov, Harif, otec Betgaderanov.

52. A Sobal, otec Kariatiarimanov, mal synov a videl polovicu pokoja.³⁾

53. A z rodiny Kariatiarim Jetrejci, a Afutejci, a Sematejci, a Maserejci. Z týchto boli Saraiti a Estaoliti.

54. Synovia Salmy: Betlehem, a Netofati, koruny domu Joabovho, a polovica odpočinutia Saraiovho.⁴⁾

¹⁾ Betsur, mesto na horách južských.

²⁾ Obyvateľov mesta Kariatiarim. Otcom sa často menuje zakladateľ miest, v ktorých sa jeho potomci osadili.

³⁾ Hebr.: Hazi-Hammenuchot (v tomto kraji bydlíace pokolenie). Latinský preklad pomenoval synov dľa významu mien: Ktorý videl polovicu odpočinutia, to jest tú polovicu okolia, ktorá mala meno Pokoj.

⁴⁾ Hebr.: Betlehem, Netofati, Atrot-Bet-Joab, Hazi-Hammenuchot, Manachtiti, Zoriti.

¹⁾ T. j. vzal si ju za ženu.

²⁾ A po smrti Hezronovej v Kaleb-Efrate, žena Ezronova, Abia, porodila mu Asuru. otca Tekua.

³⁾ Dcéru. (Srov. v. 34.)

55. Aj rody pisárov, bývajúcich v Jábess, ktorí spievali a hrali a bývali v stánkoch. Tí sú Cinejskí, ktorí prišli z Kaloru,¹⁾ otca domu Rechabovho.

HLAVA 3.

Rodina Davidova.

1. David ale mal týchto synov, ktorí sa mu narodili v Hebrone: prvorodeného Ammona, z Achinoam, Jezrahelky, druhého Daniela²⁾ z Abigail Karmelskej.

(II. Kráf. 3, 2.)

2. Tretieho Absaloma, syna Maachy, dcéry Tolmai, kráľa Gessur, štvrtého Adoniáša, syna Aggity.

3. Piateho Safatiáša z Abitali, šiesteho Jetrahama zo svojej manželky Egly.

4. Šesť sa mu ich narodilo v Hebrone, kde kráľoval sedem rokov a šesť mesiacov. A tridsať a tri roky panoval v Jeruzaleme.

5. Potom v Jeruzaleme narodili sa mu synovia: Simmaa a Sobab, a Natan, a Šalamún, štyria z Betsabee, dcéry Ammieovej.

(II. Kráf. 5, 14)

6. Aj Jebaar, a Elisama,

7. a Elifalet, a Noge, a Nefeg, a Jafia.

8. Tiež aj Elisama, a Eliada, a Elifalet, deväť.³⁾

9. Všetci tí sú synovia Davidovi okrem synov ženstín: a mali sestru Tamaru.

10. Syn ale Šalamúnov (bol) Roboam: ktorého syn Abia splodil Azu. A z tohoto sa narodil Jozafat,

11. otec Joramov: ktorý Joram splodil Ochoziáša, z ktorého zase pochodí Joas:

12. a tohto syn Amaziáš splodil Azariáša. A syn Azariášov, Joatan

13. splodil Achaza, otca Ezechiášovho, z ktorého sa narodil Manasses.

14. A Manasses splodil Amona, otca Joziášovho.

15. Synovia ale Joziášovi boli: prvorodený Johanan, druhý Joakim, tretí Sedekiáš, štvrtý Sellum.

16. Z Joakima narodil sa Jechoniáš a Sedekiáš. (Mat. 1, 11.)

17. Synovia Jechoniáša boli: Azir, Salatiel,

18. Melchiram, Fadaia, Sennezer, a Jekemia, Sama, a Nadabia.¹⁾

19. Z Fadaia pochádzali Zorobábel a Semei. Zorobábel splodil Mosollama, Hananiáša²⁾ a Salomitu, ich sestru:

20. tiež aj Hasabana, a Ohola, a Barachiana, a Hasadiana, Josabheseda, (tých) päť.

21. Syn ale Hananiášov bol Faltiš, otec Jezeiášov; tohto syn Rafaia: a tohto syn Arnan, z ktorého sa narodil Obdia, ktorého syn bol Secheniáš.

22. Syn Secheniášov, Semeiáš, ktorého synovia: Hattus a Jegaal, a Baria, a Naaria, a Safat, počtom šesť.³⁾

23. Synovia Naariovi: Elioenai, a Ezechiáš, a Ezrikam, traja.

24. Synovia Elioenai, Oduia, a Elia-sub, a Feleia, a Akkub, a Johanan, a Dalaia, a Anani, (tých) sedem.

HLAVA 4.

Rodina Judova a Simeonova.

1. Synovia⁴⁾ Judovi: Fáres, Hezron, a Charmi, a Hur, a Sobal.

2. Raia ale, syn Sobalov, splodil Jahata, z ktorého sa narodil Ahumai, a Laad: tieto sú rody Zaratítov.

(I. Mojž. 38, 3; 46, 12; Vyššie 2, 4; Mat. 1, 3.)

3. A tento je kmeň Etamcov:⁵⁾ Jezrahel, a Jesema, a Jedebos. A meno ich sestry Asalelfuni.

4. Fanuel ale, otec Gedorovcov,⁶⁾ a

¹⁾ Títo sú vnukovia Jechoniášovi, a synovia Salatiela.

²⁾ Z týchto dvoch synov menoval sa jeden Abiud. (Mat. 1, 18.)

³⁾ Jedno meno vypadlo pri odpisovaní.

⁴⁾ Potomci hlavy pokolení.

⁵⁾ T. j. v zemi Etam bývali nasledujúci.

⁶⁾ Tých, ktorí bydleli v Gedor.

¹⁾ Hebr.: Chamath = horúčost.

²⁾ Inak aj Cheleab. (II. Kráf. 3, 2.)

³⁾ Okrem štyroch synov Betsabee bolo ich dľa II. Kráf. 5, 14. jedenásť. Dvaja pravdepodobne zomreli v mladom veku bez potomkov.

Ezer, otec Hosov: títo sú synovia Hura, prvorođeného Efraty, otca Betlehemských.¹⁾

5. Assur ale, otec Tekuancov, mal dve manželky, Halau a Naaru.

6. Naara ale porodila mu Oozama, a Hefera, a Temania, a Ahastaria: títo sú synovia Naary.

7. Ďalej synovia Halay, Zeret, Izaar, a Etnan.

8. Kóz ale splodil Anoba, a Soboba, a pokolenie Aharehela, syna Arumovho.

9. Jabes ale bol slávnejší nad svojich bratov, a matka jeho nazvala jeho meno Jabes, keď riekla: Lebo som ho porodila v bolesti!²⁾

10. Jabes ale vzýval Boha izraelského a riekol: Ak ma hojne požehnáš a rozšíriš moje hranice, a bude tvoja ruka so mnou, a učiniš, aby som zlému nepodľahol.³⁾ A dal Boh, čo prosil.

11. Kaleb⁴⁾ ale, brat Sua, splodil Mahira, ktorý bol otec Estonov.

12. Ďalej Eston splodil Betrafa,⁵⁾ a Fesse, a Tehinna, otca mesta Naas: títo sú mužovia Rechy.

13. Synovia ale Cenezovi: Otoniel⁶⁾ a Saraiáš. Ďalej synovia Otonieloví: Hatat a Maonati.

14. Maonati splodil Ofru, Saraiáš ale splodil Joaba, otca Údolia umelcov: lebo tam boli umelci.

15. Synovia ale Kaleba, syna Jefonovho: Hir, a Ela, a Naham. Synovia ale Eloví: Cenez.

16. A synovia Jaleleeloví: Zif a Zifa, Tiriáš a Asrael.

17. A synovia Ezraoví: Jeter, a Mered, a Efer, a Jalon; a splodil Mariama, a Sammaia, a Jesbu, otca Estama.

¹⁾ Betlehem menuje sa preto dľa pramatky Efrata.

²⁾ Hebr.: Jaebez, bolesť zapríčiňujúci.

³⁾ Tu chýbi jedna veta, ako vôbec v Písme sv. pri sľube a prisaha koniec riadne sa má domyslieť; tu chýbi toto: teda sľubujem to i to; alebo: to i to učiním.

⁴⁾ Potomok Judov, ale nie syn Hezronov (2, 18.) a syn Jefonov (v. 15.)

⁵⁾ Dom, rod Rafov.

⁶⁾ Srovnaj Joz. 15, 17—18.; Súd. 1, 13.

18. A jeho žena Judaia porodila Jareda, otca Gedora, a Hebera, otca Socha; a Ikutiela, otca Zanoa: a títo sú synovia Betie, dcéry Faraonovej, ktorí si vzal Mered (za ženu).

19. A synovia manželky Odaia, sestry Nahama, otca Ceily: Garmi a Estamo, ktorý pochádzal z Machati.

20. A synovia Simonoví: Amnon, a Rinna, syn Hananov,¹⁾ a Tilon. A synovia Jesi: Zohet a Benzohet.

21. Synovia Sela, syna Judovho: Her, otec Lechov, a Laada, otec Maresov, a rodov domu, vyrábajúcich kment v Dome prísahy.²⁾ (I. Mojž. 38, 5.)

22. A ktorý zastavil slnce, a mužovia lži, a Bezpečný, a Zapaľujúci, ktorí boli kniežatami v Moabe, a ktorí sa navrátili do Lahem:³⁾ ale to sú veci starodávne.

23. Toto sú hrnčiari, bývajúci v štepnicích a v ohradách, u kráľa v jeho prácach, a tam bývali.⁴⁾

24. Synovia Simeonoví: Namuel, a Jamin, Jarib, Zara, Saul. (I. Mojž. 46, 10.)

25. Toho⁵⁾ syn Sellum, toho syn Mapsam, toho syn Masma.

26. Synovia Masmoví: Hamuel, jeho syn, toho syn Zachur, toho syn Semei.

27. Semei mal šesťnásť synov a šesť dcér: a jeho bratia nemali mnoho synov, a celá rodina nemohla dosiahnuť počtu synov Judových.

28. A bývali v Bersabee, a Molada a Hazarsuhal.

29. a v Bala, a v Asom, a v Tolad,

30. a v Batuel, a v Horma, a v Sikeleg

31. a v Betmarchabot, a v Hazarsusim, a v Betberai. a v Saarim: tieto boli ich mestá až po Davida kráľa.

32. A ich osady: Etam, a Aen, Remmon, a Tochen, a Asan, päť miest.

33. A všetky ich dediny okolo tých-

¹⁾ Hebr.: Benhanan.

²⁾ Hebr.: V dome Asbea. (Neznáme miesto.)

³⁾ Hebr.: A Joakim a mužovia z Kozebu, Joas a Saraf; ktorí panovali v Moab a Jasubi Lechem.

⁴⁾ Hebr.: Toto sú tí hrnčiari a obyvatelia (mesta) Netaim, a Gedera, u kráľa v jeho práci bydlia tam.

⁵⁾ Saulov.

to miest až po Baal: toto je ich bydlisko a rozdelenie sídel.¹⁾

34. Aj Mosobab, a Jemlech, a Josa, syn Amazov,

35. a Joel, a Jehu, syn Josabiáša, syna Saraiáša, syna Azielovho;

36. a Elioenai, a Jakoba, a Isuhaiáša, a asaiáša, a Adit, a Ismiel, a Banaiáš,

37. aj Ziza, syn Sefeia, syna Allona, syna Idaiáša, syna Semri, syna Samaiášovho.

38. Títo sú menovité kniežatá vo svojich rodinách, a v dome svojich príbuzenství rozmnožili sa náramne.

39. A brali sa, aby vošli do Gador²⁾ až po východ po tom údolí hľadať pašu svojim stádam.

40. A našli paše hojné a veľmi dobré, a zem veľmi priestrannú a pokojnú i úrodnú, v ktorej predtým bydleli ľudia z rodu Chamovho.³⁾

41. Teda tí, ktorých sme vyššie menovite vypísali, prišli v dňoch Ezechiáša kráľa Judského: a zničili ich stánky, a obyvateľov, ktorých tam našli, a vyhľadili ich až do dnešného dňa: a sami osadili sa miesto nich, lebo našli tu veľmi hojné pašienky.

42. Aj zo synov Simeonových odobralo sa päťsto mužov na horu Seir, ktorí mali vodcov Faltiu a Naaria a Raia a Oziela, synov Jesi:

43. A pobili ostatky Amalekitov, ktorí mohli ujsť,⁴⁾ a bydlili tam miesto nich až do tohoto dňa. (II. Mojž. 17, 14.)

HLAVA 5.

Pokolenie Rubenovo, Gádovo, a polovica pokolenia Manassesovho.

1. Synovia ale Rubena, prvorodeného Izraelovho, lebo on bol jeho prvorodeným, ale keď poškrnil ložu svojho otca, právo jeho prvorodenstva dané bolo

synom Jozefa,¹⁾ syna Izraelovho, a on nebol považovaný za prvorodeného;

(I. Mojž. 35, 22; 49, 4.)

2. lebo Juda bol síce najsilnejší²⁾ medzi svojimi bratmi, z jeho pokolenia pochádzali kniežatá,³⁾ ale prvorodenstvo bolo dané Jozefovi.

3. Teda synovia Rubena, prvorodeného Izraela sú: Henoch, a Fallu, Ezron, a Charmi.

(I. Mojž. 46, 9; II. Mojž. 6, 14; IV. Mojž. 26, 5.)

4. Synovia Joelovi:⁴⁾ Samaiáš, jeho syn, toho syn Gog, toho syn Semei,

5. toho syn Micha, toho syn Reiáš, toho syn Bál,

6. toho syn Beera, ktorého odviezol zajatého Telgatfálnazar, kráľ assyrský; ten bol kniežaťom v pokolení Rubenovom.

(IV. Kráľ. 15, 29.)

7. Jeho bratia ale a celá jeho rodina, keď boli spočítaní dľa svojich rodín, mali kniežatá Jehiela a Zachariáša.

8. A Bála, syn Azazov, syna Samma, syna Joelovho; tento býval v Aroeri až po Nebo a Beelmeon.

9. On býval aj na východnej strane, až kade sa vchodí na púšť, a po riekú Eufrat; mal totižto veľmi mnoho stáda v zemi Galaad.

10. Ale za časov Saulových bojovali proti Agarencom,⁵⁾ a pobili ich, a bývali miesto nich v ich stánkoch po celej zemi, ktorá leží k východu Galaad.

11. Synovia ale Gádovi bývali naproti nim v zemi Bazan až do Selchy.

12. Joel na čele,⁶⁾ a Safan druhý: ale Janai a Safat v Bazane.

13. Ich bratia však dľa domov svo-

¹⁾ Ohľadom na majetok, nakoľko Jozef dva diely pre svojich synov obdržal; ohľadom však na dôstojnosť a moc bol Juda ako prvorodený pokladaný.

²⁾ Bol najvyšší v hodnosti a moci.

³⁾ Hebr.: Z neho má vyjsť Knieža, t. j. prísľúbený Messiáš. I. Mojž. 49, 8—10.

⁴⁾ Meno jeho otca sa neudáva.

⁵⁾ Tak zvaný od Agary, Izmaelovej matky; Arabom.

⁶⁾ Tu uvádza Písmo sv. rod dvoch Gadovcov, ktorí žili za času Joatana a Jeroboama; snáď preto, že tu ide o pôvod a bydlisko tých Židov, ktorí sa zo zajatia babylonského navrátili.

¹⁾ Hebr.: Bydlisko podľa ich rodu.

²⁾ Viď Joz. 15, 58. Pokolenie Simeonovo nemalo dost miesta v zemi sebe pridelennej, preto vydobyli a obsadili Gador.

³⁾ Potomci Chamovi, kananejskí.

⁴⁾ V bojoch Saulových a Davidových.

jich rodín: Michael, a Mossolam, a Sebe, a Jorai, a Jachan, a Zie, a Heber, (tých) sedem.

14. Títo sú synovia Abihaila, syna Huri, syna Jara, syna Galaad, syna Michael, syna Jesesi, syna Jeddo, syna Buzovho.

15. Aj bratia, synovia Abdiela, syna Guni, ktorý bol kniežatom domu vo svojich rodinách.¹⁾

16. A bývali v Galaad, a v Bazan, a v ich osadách, a vo všetkých predmestiach Saron²⁾ až po hranice.

17. Všetci títo boli spočítaní³⁾ za dňov Joatana, kráľa judského, a za dňov Jeroboama, kráľa izraelského.

18. Synov Rubenových a Gadových a polovica pokolenia Manassovho, mužov bojovných, nosiacich štít a meč, a natahujúcich luk, a vycvičených k bitkám, štyriaštyridsaťtisíc sedemstošesťdesiat vychádzajúcich do boja.

19. Bojovali proti Agarencom: ale I-turei, a Nafis, i Nodab,

20. dali im pomoc. A Agarenci boli do ich rúk daní, a všetci, ktorí boli s nimi, lebo vzývali Boha, keď bojovali: a vyslyšal ich preto, že verili v neho.

21. A zajali všetko, čo mali, päťdesiatisíc táv, dvestopäťdesiatisíc oviec, dvatisíc oslov a stotisíc duší ľudských.

22. A mnoho ich padlo ranených: lebo to bol boj Pánov. A bývali miesto nich až do svojho presťahovania.

23. Synovia ale polovice pokolenia Manassesovho vládli zemou od hraníc Bazanu až po Bál, Hermon, a Sanir, a horu Hermon: lebo ich bolo veľmi mnoho.

24. A kniežatá ich rodných domov boli títo: Efer, a Jesi, a Eliel, a Ezriel, a Jeremiáš a Odoiáš, a Jediel, mužovia

veľmi udatní a mocní, a slovutní vodcovia vo svojich rodinách.

25. Ale oni opustili Boha svojich otcov, a smilnili za bohami národov zeme, ktoré vyhnať Boh pred nimi;

26. preto Boh izraelský vzbudil ducha Fula, kráľa assyrského, a ducha Telgatfalnazara, kráľa assyrského, a odviedol Rubena a Gáda i polovicu pokolenia Manassesovho, a doviedol ich do Lahela a do Habora, a Ara, a k rieke Gozan, až do tohoto dňa.

(IV. Kráľ. 15, 19. 29.)

HLAVA 6.

Potomci Leviho a Árona; ich úrady a bydliská.

1. Synovia Leviho: Gerson, Kaat, a Merari. (I. Mojž 46, 11.)

2. Synovia Kaatoví, Amram, Izár, Hebron, a Oziel.

3. Synovia Amramoví: Áron, Mojžiš, a Maria. Synovia Áronoví: Nadab a Abiu, Eleazar, a Itamar.

4. Eleazar splodil Fineesa, a Finees splodil Abisua,

5. Abisue ale splodil Bokki, a Bokki splodil Ozi.

6. Ozi splodil Zaraiáša, a Zaraiáš splodil Meraiota.

7. Meraiot ale splodil Amariáša, a Amariáš splodil Achitoba.

8. Achitob splodil Sadoka, a Sadok splodil Achimaasa,

9. Achimaas splodil Azariáša, Azariáš splodil Johanana,

10. Johanana splodil Azariáša. On je, ktorý zastupoval úrad kňazský v dome, ktorý vystavil Šalamún v Jeruzaleme.

11. Azariáš ale splodil Amariáša, a Amariáš splodil Achitoba,

12. Achitob splodil Sadoka, a Sadok splodil Selluma,

13. Sellum splodil Helkiáša, a Helkiáš splodil Azariáša,

14. Azariáš splodil Saraiáša, a Saraiáš splodil Jozedeka.

¹⁾ Títo boli Gadovci. Hebr. takto: Ahi, syn Abdiela, syna Gunovho, knieža v dome ich otcov.

²⁾ Bola to rovina vo východnom Jordánsku. (Joz 12. 18.)

³⁾ Najprv za Jeroboama (IV. Kráľ. 14, 25.), potom za Joatama judského.

15. Jozedek ale odišiel,¹⁾ keď Pán preniesol Juda a Jeruzalem skrze ruky Nabuchodonozora.

16. Teda synovia Leviho sú: Gerson, Kaat a Merari. (II. Mojž. 6, 16.)

17. A mená synov Gersonových sú tieto: Lobni a Senei.

18. Synovia Kaatovi: Amram, a Izár, a Hebron, a Oziel.

19. Synovia Merariho: Moholi a Musi. A tak tieto sú rody Leviho dľa ich rodín.

20. Gersom, jeho syn Lobni, jeho syn Jahat, jeho syn Zamma,

21. jeho syn Joah, jeho syn Addo, jeho syn Zara, jeho syn Jetrai.

22. Synovia Kaatovi: jeho syn Aminadab, jeho syn Kóre, jeho syn Asir,

23. jeho syn Elkana, jeho syn Abiazaf, jeho syn Asir,

24. jeho syn Tahat, jeho syn Uriel, jeho syn Oziáš, jeho syn Saul.

25. Synovia Elkanovi: Amasai a Achimot

26. a Elkana. Synovia Elkanovi jeho syn Zofai, jeho syn Nahat,

27. jeho syn Eliab, jeho syn Jeroham, jeho syn Elkana.

28. Synovia Samuelovi: prvorodený Vasseni, a Abia.

29. A synovia Merarovi, Moholi: jeho syn Lobni, jeho syn Semei, jeho syn Óza,

30. jeho syn Samma, jeho syn Hagia, jeho syn Azaiáš.

31. Títo sú,²⁾ ktorých ustanovil David nad spevákmi domu Pánovho, ako je postavená archa. (II. Kráľ 6, 17.)

32. A posluhovali pred stánkom svedoctva³⁾ ako speváci, dokiaľ Šalamún nepostavil dom Pánov v Jeruzaleme: a boli v službe dľa svojho poriadku.

33. A títo sú, ktorí konali službu so

svojimi synmi; zo synov Kaatových: Herman, spevár, syn Joela, syna Samuelovho,

34. syna Elkana, syna Jerohama, syna Eliela, syna Tohu,

35. syna Sufa, syna Elkana, syna Mahata, syna Amasaia,

36. syna Elkana, syna Johela, syna Azariáša, syna Sofoniáša,

37. syna Tahata, syna Asira, syna Abiazafa, syna Kore,

38. syna Izaara, syna Kaata, syna Levi, syna Izraelovho.

39. A jeho brat Azaf,¹⁾ ktorý stával na jeho pravici,²⁾ Azaf, syn Barachiáša, syna Samaovho.

40. syna Michaela, syna Basaiáša, syna Melchiáša,

41. syna Atanaia, syna Zara, syna Adaia,

42. syna Etana, syna Zamma, syna Semeia,

43. syna Jetu, syna Gersoma, syna Leviho.

44. A synovia Merarovi, ich bratia, stávali na ľavici, Etan, syn Chusi, syna Abdi, syna Malocha,

45. syna Hasabiáša, syna Amaziáša, syna Helkiáša,

46. syna Amazaia, syna Boni, syna Somera,

47. syna Moholi, syna Musi, syna Merari, syna Leviho.

48. A ich bratia,³⁾ Leviti, ktorí boli ustanovení ku všelikej službe stánku domu Pánovho.

49. Ale Áron a jeho synovia zapáľovali kadidlá na oltári zápalnej obety, a na oltári voňavého zápalu, k všetkej službe Svätyne svätých: a aby sa modlili za Izraela dľa všetkého, čo prikázal Mojžiš, služobník Boží.

50. A synovia Áronovi sú títo: jeho syn Eleazar, jeho syn Finees, jeho syn Abisue,

¹⁾ Bol tiež zaťatý.

²⁾ Ktorí na ľadu.

³⁾ Pre stánkom ktorý David pre Archu úmluvy na Sione vystavil.

¹⁾ Pribrúzný z pokolenia Gersomovho.

²⁾ Boly tri hudobné sbory, na prostriedku a po bokoch.

³⁾ Ostatní Leviti.

51. jeho syn Bokki, jeho syn Ozi, jeho syn Zarahiáš,

52. jeho syn Meraiot, jeho syn Amariáš, jeho syn Achitob,

53. jeho syn Sadok, jeho syn Achimaas.

54. A tieto sú ich príbytky po mestechách a hraniciach, totižto synov Aronových, dľa rodín Kaatovcov: lebo sa im boly lósom dostaly.

55. Tak dali im Hebron v zemi Juda, a jeho predmestie okolo neho:

56. ale mestské polia a obce (dali) Kalebovi, synovi Jefonovmu.

(Joz. 21, 12.)

57. A Aronovým synom dali útočistné mestá¹⁾ Hebron a Lobnu a jeho predmestia,

58. tak aj Jeter, a Estemo s jeho predmestiami, ale aj Helon a Dabir s jeho predmestiami,

59. tiež Asan a Betsemes, a ich predmestia.

60. Z pokolenia ale Beniaminovho, Gabee a jeho predmestia, a Almat s jeho predmestiami, tiež Anatot s jeho predmestiami: všetkých miest trinásť²⁾ dľa ich rodín.

61. Ostatným ale synom Kaatovým z ich rodiny dali z polovice Manassesovho pokolenia desať miest za majetok.

62. Ďalej synom Gersomovým dľa ich rodín z pokolenia Izacharovho, a z pokolenia Aserovho, a z pokolenia Neftali, a z pokolenia Manassesovho v Bazane trinásť miest.

63. Ale synom Merari dali dľa ich rodín z pokolenia Ruben, a z pokolenia Gad, a z pokolenia Zabulon, lósom dvanaásť miest.

64. Dali tedy synovia izraelskí leviťom mestá a ich predmestia:

65. a dali (ich) lósom z pokolenia synov Judových, a z pokolenia synov Simeonových, a z pokolenia synov Benia-

minových tie mestá, ktoré menovali ich menami,¹⁾

66. a tým, ktorí boli z rodiny synov Kaatových; títo mali mestá v svojich hraniciach z pokolenia Efraimovho.²⁾

(Joz. 21, 21.)

67. Dali im teda útočistné mestá:³⁾ Sichem, s jeho predmestiami na hore Efraim, a Gazer s jeho predmestiami,

68. a Jekmaam s jeho predmestiami, a tak i Betoron,

69. tiež Helon s jeho predmestiami, a Getremmon týmže spôsobom.

70. Ďalej z polovice pokolenia Manassesovho Aner a jeho predmestia, Baalam a jeho predmestia: totižto tým, ktorí pozostali z rodiny synov Kaatových.

71. Synom ale Gersomovým dali z rodiny polovice pokolenia Manassesovho Gaulon v Bazane a jeho predmestia, a Astarot s jeho predmestiami.

72. Z pokolenia Izachar Kedes a jeho predmestia, a Daberet s jeho predmestiami,

73. Aj Ramot a jeho predmestia, a Anem s jeho predmestiami.

74. Z pokolenia ale Aser: Masal s jeho predmestiami a Abdon podobne.

75. Tiež Hukak a jeho predmestia, a Rohob s jeho predmestiami.

76. Ďalej z pokolenia Neftali, Kédes v Galilei a jeho predmestia, Hamon s jeho predmestiami, a Kariataim, a jeho predmestia.

77. A ostatným synom Merarovým z pokolenia Zabulonovho, Remmono a jeho predmestia, a Tabor s jeho predmestiami,

78. tiež za Jordánom oproti Jerichu k východnej strane Jordána, z pokolenia Rubenovho, Bozor na púšti s jeho predmestiami a Jassa a jeho predmestiami,

79. aj Kademot a jeho predmestia, a Mefát s jeho predmestiami.

¹⁾ Pomenovali ich rodinnými menami.

²⁾ Z čiastky, lebo z čiastky ležaly ich mestá i v polovici pokolenia Manassesovho, v pokolení Dán.

³⁾ Z týchto miest je len Sichem mesto útočistným.

¹⁾ Len Hebron bolo mestom útočistným.

²⁾ V knihe Joz. 21, 13. sa spomína jedenásť miest. Jeta a Gabaon sú vynechané, snáď z nedopatrenia odpisovateľa.

80. Aj z pokolenia Gad, Ramot v Galaad a jeho predmestia, a Manaim s jeho predmestiami,

81. ale aj Hezebon s jeho predmestiami a Jezer s jeho predmestiami.

HLAVA 7.

Rody štyroch synov Jakubových a dvoch synov Jozefových.

1. Ďalej synovia Izacharoví: Tola a a Fria, Jasub, a Simeron, štyria.

(I. Mojž. 46, 13.)

2. Synovia Toloví: Ozi, a Rafaia, a Jeriel, a Jemai, a Jebsem, a Samuel, kniežatá po domoch svojich rodín. Z rodu Tolovho načítané bolo v dňoch Davidových dvaadvadsaťtisícšesťsto mužov veľmi udatných.

3. Synovia Ozoví, Izrahiáš, z ktorého sa narodil Michael, a Obadiáš, a Joel, a Jesia, všetkých päťsto kniežat.

4. A s nimi po svojich rodinách a ľudoch mužov udatných, do boja súcich tridsaťšesťtisíc: lebo mali mnoho žien a synov.

5. A ich bratov po celom rode Izacharovom veľmi udatných do boja načítali osemdesiatšesťtisíc.

6. Synovia Beniaminoví: Bela, a Bechor, a Jadiel, traja. (I. Mojž. 46, 21.)

7. Synovia Beloví: Ezbon, a Ozi, a Oziel, a Jerimot, a Urai, päťsto kniežat rodín, a do boja veľmi udatní: ich počet ale (bol) dvaadvadsaťtisíc a tridsaťštyri.

8. Potom synovia Bechoroví: Zamira, a Joas, a Eliezer, a Elioenai, a Amri, a Jerimot, a Abiáš, a Anatot, a Almat: všetci títo, synovia Bechoroví.

9. A počítaní boli dľa ich rodín, kniežat ich rodov, veľmi udatných do boja, bolo dvadsaťtisícdeväťsto.

10. Ďalej synovia Jadieloví: Balan. Synovia Balanoví: Jehu, a Beniamin, a Aod, a Chanana, a Zetan, a Tarsis, a Ahisahar:

11. títo všetci (boli) synovia Jadielo-

ví, kniežatá svojich rodín, mužovia veľmi udatní; sedemnášťtisíc a dvesto vychádzajúcich do boja.

12. I Sefan a Hafan, synovia Hiroví, a Hasim, synovia Aheroví.

13. Synovia ale Neftalioví: Jasiel, a Guni, a Jezer, a Sellum, synovia Bala.

(I. Mojž. 46, 24.)

14. Ďalej syn Manassesov, Esriel: a jeho syrská ženstina porodila Machira, otca Galaadu.¹⁾

15. Machir ale dal svojim synom Hapfinovi a Safanovi ženy: a mal sestru menom Maacha: meno ale druhého Salfád, a Salfádovi narodily sa dcéry.²⁾

16. A Maacha, žena Machirova, porodila syna a nazvala jeho meno Fáres: a meno jeho brata Sáres: a jeho synovia boli Ulam, a Reken.

17. Ulamov ale syn Badan: títo sú synovia Galaada, syna Machirovho, syna Manassesovho.

18. A jeho sestra Regina, porodila Muža krásneho.³⁾ a Abiezera, a Mohola.

19. A synovia Semidoví boli Ahin, a Sechem, a Lekí, a Aniam,

20. synovia Efraimoví ale: Sutala, jeho syn bol Bared, jeho syn Tahat, jeho syn Elada, jeho syn Tahat, tohoto syn Zabada,

21. jeho syn Sutala, a jeho syn Ezer, a Elad; ale pobili ich domorodí mužovia (z) Gét, lebo išli napádať⁴⁾ ich majetky.

22. Preto žiaľil Efraim, ich otec, za mnoho dní, a prišli jeho bratia, aby ho potešili.

23. A vošiel ku svojej manželke: ktorá počala a porodila syna, a nazval jeho meno Beria, preto, že sa narodil v nevestiach jeho domu:

24. Jeho dcéra bola Sara, ktorá vystavila nižný a vyšný Betoron, a Ozen-sara.

¹⁾ Polovica Manassesu pred Jordánom.

²⁾ Tento verš zdá sa byť pri odpisovaní poškodeným.

³⁾ Hebr.: Sestra jeho Hammoleched porodila Is-hoda.

⁴⁾ Keď Izrael ešte v Egypte bydlel.

¹⁾ Potomkovia.

25. A jeho syn Ráfa, a Resef, a Tale, z ktorého sa narodil Taan,

26. ktorý splodil Laadana: a tohto syn (bol) Ammiud, ktorý splodil Elisama.

27. z ktorého pochádzal Nun, ktorý mal syna Jozue.

28. Ale ich majetok a bydlisko bolo Betel so svojimi dcérami (mestami) a k východu Noran, a k západu Gazer a jeho dcéry, aj Sichem so svojimi dcérami, až po Aza s jeho dcéromestami.

29. Aj vedľa synov Manassesových, Betsan a jeho dcéry, Tanach a jeho dcéry, Mageddo a jeho dcéry: Dor a jeho dcéry; v týchto bývali synovia Jozefa, syna Izraelovho.

30. Synovia Asseroví: Jemna, a Jesua, a Jessui, a Baria, a Sara ich sestra.

(I. Mojž. 46, 17.)

31. Synovia ale Barioví: Heber a Melchiel: on je otec Barzaitov.

32. Heber ale splodil Jeflata, a Somera, a Hotama, a Suu, ich sestru.

3. Synovia Jeflatoví: Fosech a Cha-maal, a Asot; títo sú synovia Jeflatoví.

34. Ďalej synovia Someroví: Ahi, a Roaga, a Haba, a Aram.

35. Synovia ale Helema, jeho brata: Sufa, a Jemna, a Selles, a Amal.

36. Synovia Sufoví: Sue, Harnafer, a Sual, a Beri, a Jamra,

37. Bozor, a Hod, a Samma, a Salusa, a Jetra, a Bera.

38. Synovia Jeteroví: Jefone, a Fasfa, a Ara.

39. A synovia Olla: Aree a Haniel, a Resia.

40. Všetci títo sú synovia Aseroví, kniežatá rodov, vybraní a udatní vodcovia vodcov: a počet tých, ktorí dľa ich veku boli príhodní k boju, dvadsaťšesť tisíc.

HLAVA 8.

Rod Benjaminov a Saulov.

1. Benjamin ale splodil Bale, svojho prvorodeného, Asbela druhého, Ahara tretieho,

2. Nohaa štvrtého, Rafa piateho.

3. A Baleoví synovia boli: Addar, a Gera, a Abiud,

4. tiež Abisue a Náman, a Ahoe,

5. ale aj Gera, a Sefufan, a Huram.

6. Títo sú synovia Ahodoví,¹⁾ kniežatá rodov, ktoré v Gabaa bývaly a do Manahat odvedené boli;

7. totižto Naaman, a Achia, a Gera, tento ich odvedol, a splodil Ozu, a Ahuuda.

8. Ďalej Saharaim splodil v krajine moabskej, keď bol prepustil svoje manželky Husim a Bara.

9. Splodil ale s Hodes, svojou manželkou, Jobaba, a Sebia, a Mósa, a Molchoma,

10. tiež aj Jehuza, a Sechia, a Marmu: títo sú jeho synovia, kniežatá vo svojich rodinách.

11. Mehusim ale splodil Abitoba, a Elfála.

12. Synovia ale Elfáloví: Heber, a Mísám, a Samad: tento vystavil Ono, a Lod, a jeho dcéry (mestá).

13. Baria ale a Sama boli kniežatá rodín bývajúcich v Aialone: títo odohnali obyvateľov Gét.

14. A Ahio, a Sesak, a Jerimot,

15. a Zabadiáš, a Arod, a Heder,

16. aj Michael, a Jesfa, a Joha, synovia Baria.

17. A Zabadiáš, a Mosollam, a Hezeki, a Heber,

18. a Jesamari, a Jezlia, a Jobab, synovia Elfáloví,

19. a Jakim, a Zechri, a Zabdi,

20. a Elioenai a Zeletai, a Eliel,

21. a Adaiáš, a Baraiáš, a Samarat, synovia Semeioví.

22. A Jesfam, a Heber, a Eliel,

23. a Abdon, a Zechri, a Hanan,

24. a Hananiáš, a Elam, a Anatotíš,

25. a Jefdaiáš, a Fanuel, synovia Sesakoví.

26. A Samsari, a Sohoriáš, a Otóliáš,

¹⁾ Víd Sudc. 3, 15.: Ahod, syn Gera Benjaminca.

27. a Jersiaš, a Eliáš, a Zechri, synovia Jerohamoví.

28. Títo (sú) arciotcovia, a kniežatá rodín, ktorí bývali v Jeruzelema.

29. V Gabaone ale bývali Abigabaon, a meno jeho manželky Maacha:

(Nižšie 9, 35.)

30. a prvorodený jeho syn Abdon, a Zur, a Cis, a Bál, a Nadab.

31. Tiež Gedor, a Ahio, a Zacher, a Makellot:

32. A Makellot splodil Samaa: a bývali oproti svojim bratom v Jeruzaleme so svojimi bratmi.¹⁾

33. Ner ale splodil Cisa, a Cis splodil Saula. Saul ale splodil Jonatana, a Melchisua, a Abinadaba a Ezbala.

(I. Kráľ, 14, 51.)

34. Syn ale Jonatanov Meribbál: a Meribbál splodil Michu.

35. Synovia Michoví: Fiton, a Melech, a Taraa, a Ahaz.

36. A Ahaz splodil Joadu: a Joad splodil Alamata, a Azmota, a Zamri: Zamri ale splodil Mozu,

37. a Moza splodil Banaa, ktorého syn bol Rafa, z ktorého pošiel Elaza, ktorý splodil Azela.

38. Azel ale mal šesť synov; títo sa menovali: Ezrikam, Bohru, Izmahel, Sariaš, Obdiaš, a Hanan: všetci títo sú synovia Azeloví.

39. Synovia ale Ezeka, jeho brata (boli): Ulam prvorodený, a Jehus druhý, a Elifalet tretí.

40. A synovia Ulamoví boli mužovia veľmi udatní, a veľkou silou nafaňovali luk: a mali mnoho synov a vnukov, až po stopäťdesiat. Títo všetci sú synovia Benjaminoví.

HLAVA 9.

Obyvatelia jeruzalemskí po zajatí babylonskom; rodina Saulova.

1. A tak všetok Izrael bol spočítaný: a ich počet bol zapísaný v Knihe kráľov

¹⁾ Tu je vynechaný Ner. (Srov. 9, 36.)

izraelských a judských: a prenesení boli do Babylona pre svoju nepravosť.

2. Tí ale, ktorí bývali prví vo svojich majetkoch a vo svojich mestách, (boli): Izrael, a kňazi i leviti, a Natinci.¹⁾

3. V Jeruzaleme bývali zo synov Judových a zo synov Benjaminových, aj zo synov Efraimových a Manassesových:

4. Otei, syn Ammiuda, syna Amri, syna Omrai, syna Bonni, zo synov Fáresa, syna Judovho.

5. A zo Silonových:²⁾ Azaiáš prvorodený a jeho synovia.

6. Zo synov Zara: Jehuel a jeho bratia, šesťstodeväťdesiat.

7. Ďalej zo synov Benjaminových: Salo, syn Mosollama, syna Oduia, syna Asanovho:

8. a Jobaniaš, syn Jerohamov: a Ela, syn Ozi, syna Mochori: a Mosollam, syn Safatiáša, syna Rahuela, syna Jebaniašovho,

9. a ich bratia dľa ich rodín, deväťstopäťdesiatšesť. Títo všetci, (boli) kniežatá rodín po domoch svojich otcov.

10. Z kňazov ale: Jedaiáš, Joiarib, a Jachin:

11. aj Azariaš, syn Helkiáša, syna Mosollama, syna Sadoka, syna Maraiota, syna Achitoba, hlavný kňaz³⁾ domu Pánovho.

12. Ďalej Adaiáš, syn Jerohama, syna Fassura, syna Melchiáša: a Maasai syn Adiela, syna Jezra, syna Mosollama, syna Mosollomita, syna Emmerovho.

13. Aj ich bratia, kniežatá v svojich rodinách, tisícšesťdesiat a šesťdesiat, veľmi udatní hrdinovia k vybaveniu služby v dome Božom.

14. A z Levitov: Semeiáš, syn Hasuba, syna Ezrikama, syna Hasebiáša, zo synov Merarových.

15. Aj Bakbakar, kolár,⁴⁾ a Galal, a

¹⁾ T. j. chrámu darovaný, kňazom a levitom k službe daní. (Joz. 9, 23; I. Ezd. 2, 43.)

²⁾ Druhé pokolenie Juda. (IV. Mojž. 26, 20.)

³⁾ Hebr.: Knieža v dome Božom.

⁴⁾ Hebr.: Bakbakar, Cheres a Galal.

Mataniáš, syn Micha, syna Zechri, syna Asafovho:

16. a Obdiáš, syn Semeiáša, syna Galala, syna Iditunovho, a Barachias, syn Asa, syna Elkana, ktorý býval v dvoch Netofatských.¹⁾

17. Vrátni ale (boli): Sellum, a Akkub, a Telmon, a Ahiman: a ich brat Sellum, knieža;²⁾

18. až do toho času v bráne kráľovskej na východ,³⁾ držali stráž dľa svojho poriadku so synami Levi.

19. Ale Sellum, syn Kore, syna Abi-azafa, syna Kore, so svojimi bratmi a s domom svojho otca, títo sú Koreiti nad prácami služby, strážcovia prahov pri stánku,⁴⁾ a ich rodiny s poriadku strážili vchod do ležania Pánovho.

20. Finees ale, syn Eleazara, bol ich kniežaťom pred Pánom.⁵⁾

21. A Zachariáš, syn Mosollamiášov, bol vrátny pri bráne stánku svedoctva.

22. Všetci títo volení za vrátnych pri bránach, (osôb) dvestodvanásť.⁶⁾ a boli popísaní⁷⁾ po svojich osadách; David a Samuel Vidiaci (prorok) ustanovil ich pre ich vernosť,

23. tak ich, ako aj ich synov pri bránach domu Pánovho a v stánku, dľa svojho poriadku.

24. Po štyroch stranách boli vrátni: to jest k východu, a k západu, a k severu, a k juhu.

25. A ich bratia bývali v malých osadách, a prichádzali po sobotách od času do času.⁸⁾

26. Týmto štyrom Levitom bol sverený všetok počet vrátnych, a boli nad komorami, a nad pokladami domu Pánovho.

27. A zdržovali sa¹⁾ aj okol ochrámu Pánovho vo svojich strážach, aby ráno, keď prišiel čas, oni otvárali brány.

28. Z rodu týchto boli aj nad nádobami: lebo sa nádoby v istom počte vynášaly a vynášaly.

29. Z nich boli aj niektorí, ktorým boli sverené nádoby svätostánku, oni boli nad bielou múkou, nad vínom, a olejom, a kadidlom i voňavými vecmi.

30. Ale synovia kňazskí shotovovali masti z voňavých vecí.

31. A Matatiáš, Levita, prvorodený Selluma²⁾ Koritského, bol postavený nad tými vecmi, ktoré sa smažily na pavne. (III. Mojž. 7, 12; 8, 28.)

32. Ďalej zo synov Kaaťových, ich bratov, boli nad chlebami predloženia, aby každú sobotu vždy nové pripravovali.

33. Títo sú najvyšší spevákovi po levitských rodinách, ktorí bydleli v komorách,³⁾ aby boli stále, vo dne i v noci, hotoví ku svojej službe.

34. Hlavy Levítov, kniežatá vo svojich rodinách, bydleli v Jeruzaleme.

35. V Gabaone ale⁴⁾ býval Jehiel, otec Gabaoncov, a meno jeho manželky Maacha.

36. Jeho prvorodený syn bol Abdon, a Sur, a Cis, a Bál, a Ner, a Nadab,

37. aj Gedor, a Ahio, a Zachariáš, a Makellot.

38. Ďalej Makellot splodil Samána: títo bývali naproti bratom svojim v Jeruzaleme, so svojimi bratmi.

39. A Ner splodil Cisa: a Cis splodil Saula: a Saul splodil Jonatana, a Melchisua, a Abinadaba, a Ezbaala.

¹⁾ Vrátni.

²⁾ Prvorodený z rodu Selluma.

³⁾ Hebr.: Nie súc zamestnaní (niečim iným).

⁴⁾ Tu sv. spisovateľ od levitov obracia sa k rodu Saulovmu, aby od tohoto prišiel k Davidovi, pradedovi Messiášovmu. K vôli tomuto uvádza vynikajúcejšie rody Židov, ktorí sa navrátili zo zajatia babylonského. Pravda, nachádza sa tu mnoho štrbín v rodoch, toto ale má sa tomu pripísať, že nie jeden rod vymrel, iný zase ostal v Babylone, a preto sv. spisovateľ na týchto nebral žiadneho ohľadu.

¹⁾ V pokolení Juda.

²⁾ Najvyšší dozorca.

³⁾ Sellum má tam stráž; teda tieto slová patria k predošlému veršu.

⁴⁾ Pred vystavením chrámu.

⁵⁾ Hebr.: A Pán bol s ním.

⁶⁾ Títo sa zamieňali pri službe.

⁷⁾ Do popisu rodín.

⁸⁾ Prichádzali na sedem dní služby, keď na nich prišiel rad.

40. Syn ale Jonatanov (bol) Meribbaal: a Meribbaal splodil Michu.

41. Synovia ale Michoví Fiton, a Melech, a Taraa a Ahaz.

42. Ahaz ale splodil Jaru, a Jara splodil Alamata, a Azmota, a Zamri: Zamri ale splodil Mozu.

43. Moza ale splodil Banau, ktorého syn Rafaiáš splodil Elasu: z ktorého pošiel Azel.

44. Ďalej Azel mal synov, ktorých mená sú: Ezrikam, Bokru, Izmahel, Sariáš, Obdiáš, Hanan: títo sú synovia Azeloví.

HLAVA 10.

Smrť Saulova a jeho rodiny; ich pohrab.

1. Ale Filištinci bojovali proti Izraelovi, a synovia izraelskí utiekli pred Filištincami, a ranení¹⁾ padli na hore Gelboe.²⁾ (I. Kráf. 31, 1.)

2. A keď sa priblížili Filištinci prenasledujúci Saula a jeho synov, zabili Jonatana, a Abinadaba, a Melchisuu, synov Saulových.

3. A bitka proti Saulovi stala sa prudkejšou, a zastihli ho strelci, a poranili ho strelami.

4. I riekol Saul k svojmu zbrojnošovi: Vytiahni svoj meč, a zabi ma: aby snád neprišli títo neobrezaní a neposmievali sa mi. Ale jeho zbrojnoš nechcel toho urobiť, strachom súc prestrašený; tedy pochytil Saul meč a hodil sa naň.

5. Keď to videl jeho zbrojnoš, že totižto zomrel Saul, hodil sa aj on na svoj meč a zomrel.

6. A tak zahynul Saul a jeho traja synovia, a všetok jeho dom spolu padol.

7. Keď to videli mužovia izraelskí, ktorí bývali na rovinách, utiekli; a keď zomrel Saul a jeho synovia,³⁾ opustili

svoje mestá, a sem i tam sa rozprchli: a prišli Filištinci a bývali v nich.

8. A druhého dňa, keď Filištinci lúpili pobitých, našli Saula i jeho synov ležať na hore Gelboe.

9. A keď ho olúpili, odťali mu hlavu, vzali jeho zbroj a poslali (hlavu) do svojej zeme, aby bola nosená okolo, a ukazovaná po chrámoch modál a ľudu;

10. ale jeho zbraň složili v chráme svojho boha na dar, a hlavu pribili v chráme Dágon.

11. Keď toto slyšali mužovia v Jabes Galaad, totižto všetko, čo učinili Filištinci Saulovi,

12. zdvihli sa všetci silní mužovia a vzali telá Saula i jeho synov: a priniesli ich do Jabes a pochovali ich kosti pod dubom, ktorý bol v Jabes, a postili sa sedem dní. (I. Kráf. 31, 11.)

13. A tak zomrel Saul pre svoje neprávosti, preto že prestúpil prikázanie Pána, ktoré mu dal, a nezachoval ho: ba ešte sa aj veštice radil,

(II. Mojž. 17, 14; I. Kráf. 15, 3; 28, 8.)

14. a nedúfal v Pánovi:¹⁾ preto zabil ho, a jeho kráľovstvo preniesol na Davida, syna Izai.

HLAVA 11.

Pomazanie Davida; zaujatie Jeruzalema; hrdinovia Davidoví.

1. Tedy shromažďoval sa všetok Izrael k Davidovi do Hebrona a riekol: Kosť tvoja sme my a telo tvoje!

(II. Kráf. 5, 1.)

2. Aj včera a predvčerom, keď ešte Saul kráľoval, ty si bol, ktorý si vyvádzal a privádzal Izraela: lebo tebe riekol Pán Boh tvoj: Ty budeš pásť ľud môj izraelský, a ty budeš kniežatom nad ním.

3. Tu prišli všetci starší izraelskí ku

¹⁾ Hebr.: Zbití.

²⁾ Bitka bola na rovine Jezrahel. Keď Izraeliti nútení boli ufahovať sa, utiahli sa na vrch Gelboe prenasledovaní od Filištinských.

³⁾ Hebr.: Keď uzreli všetci mužovia izraelskí, ktorí bydleli za tým údolím, že utiekli a že Saul a jeho synovia zomreli,...

¹⁾ Hebr.: A nedopytoval sa Pána. — Dľa I. Kráf. 28, 6. dopytoval sa Pána, ale ponevác mu neodpovedal, preto že sa hneval na Saula, obrátil sa kráf, miesto, že by bol hľadal milosrdenstvo Pánovo, na vešticu v Endor.

kráľovi do Hebrona, a David učinil smluvu s nimi pred Pánom: a pomazali ho za kráľa nad Izraelom, dľa reči Pánovej, ktorú mluvil skrze Samuela.

4. A tiahol David a všetok Izrael k Jeruzalemu: tento je Jebus, kde boli Jebuzejskí obyvateľmi zeme.

(II. Kráľ, 5, 6.)

5. I riekli Davidovi, ktorí bývali v Jebus: Nevojdeš sem. Ale David zaujal hrad Sion, to jest mesto Davidovo,

6. a riekol: Kto najprv porazí Jebuzea, bude kniežaťom a vodcom. Tedy vstúpil samoprvý Joab, syn Sarvie, a stal sa kniežaťom.

7. Ale David býval na tom hrade, a preto nazvali ho mestom Davidovým.

8. A vystavil mesto vôkol od Mello kolom do kola, a ostatok mesta vystavil Joab.

9. A tak David čím ďalej tým viac prosperoval a riasol, a Pán zástupov bol s ním.

10. Títo sú kniežatá z udatných mužov Davidových, ktorí mu boli na pomoci, aby sa stal kráľom nad veštkým Izraelom dľa slova Pánovho, ktoré mluvil k Izraelu.

11. A tento je počet silných Davidových: Jesbaam, syn Hachamonov, knieža medzi tridsiatimi; tento pozdvihol svoju kopiju na tristo a zbil ich na jeden raz.

12. A po ňom Eleazar, syn jeho strýca, Ahobitský, ktorý bol jeden z tých troch udatných.

13. On bol s Davidom vo Fesdomim, keď sa shromaždili Filištania do boja na tomto mieste: a bolo v tom kraji pole plné jačmeňa, a ľud utekal pred Filišťanmi.

14. Títo postavili sa v prostred poli, a bránili ho: a keď porazili Filištinských, Pán dal vyslobodenie veľké svojmu ľudu.

15. Ale tí traja z tridsiatich kniežať sostúpili ku skale, kde bol David, do

jaskyne Odolla, keď Filištinci ležali v údolí Raíaim. (II. Kráľ. 23, 13.)

16. Ale David bol v pevnosti a posádka Filištincov (bola) v Betleheme.

17. Vtedy zažiadalo sa Davidovi a riekol: O, keby mi niekto dal vody zo studne betlehemskej, ktorá je pri bráne.

18. Preto tí traja odišli prostriedkom vojska Filištinských a načreli vody zo studne betlehemskej, ktorá bola pri bráne, a priniesli Davidovi, aby sa napil: avšak on nechcel, ale radšej vylial ju na obeť Pánovi,

19. a riekol: Odstúp, aby som to učinil pred tvárou Pánovou, a pil krv mužov týchto: lebo s nebezpečenstvom svojich životov priniesli mi vody. A z tej príčiny nechcel piť. Toto učinili tí traja silní.

20. Aj sám Abizai, brat Joabov, bol knieža medzi troma, i on pozdvihol svoju kopiju proti tristo a pobil ich, a bol z tých troch najslovútnejší,

21. a bol medzi týmito druhými troma najvzácnější a ich knieža: ale tým trom prvým nebol rovný.

22. Banaiáš, syn Joiadov, muža najudatnejšieho, ktorý mnohé činy dokazoval z Kabseel: ten zabil dvoch Arieľov z Moabu: a ten sostúpil a zabil leva v jednej jame v čas sňahu.

23. A ten zabil i muža Egyptčana, ktorý bol päť lokťov vysoký, a mal kopiju ako tkáčov návoj; šiel proti nemu s palicou, a vytrhol mu kopiju, ktorú držal v ruke: a zabil ho jeho vlastnou kopijou.

24. Toto učinil Banaiáš, syn Joiadov, ktorý bol medzi tými troma silnými najslovútnejší,

25. prvý medzi tridsiatimi, ale tým trom sa nevyrovnal: a ustanovil ho David k svojmu uchu.¹⁾

26. Ďalej najudatnejší mužovia vo vojsku (boli): Azael, brat Joabov, a Elkanan, syn jeho strýca z Betlehema,

¹⁾ Za svojho tajomníka.

27. Sammot Arorský, Helles Falonský,
28. Ira, syn Akkesa, Tekuitský, Abiezer, Anatotský,
29. Sobbochai Husatský, Ilai Ahohitský,
30. Maharai Netofatský, Heled, syn Baana, Netofatský,
31. Etai, syn Ribaia z Gabaat synov Benjaminových, Banaiáš Faratonský,
32. Hurai od potoka Gás, Abiel Arbatský, Azmot Bauramský, Eliaba Salabonský.
33. Synovia Assema Gezonského, Jonatan, syn Sage, Ararský,
34. Ahiam, syn Sacharov, Ararský,
35. Elifal, syn Urov,
36. Hefer Mecheratský, Ahia Felonský.
37. Hezro Karmelský, Naarai, syn Azbaiov,
38. Joel, brat Natanov, Mibahar, Agaraiov,
39. Zelek Ammonsý, Naarai Berotský, zbrojnoš Joaba, syna Sarvie.
40. Ira Jetrejský, Gareb Jetrejský,
41. Uriáš Hetejský, Zabab, syn Oholi,
42. Adina, syn Sizov, Rubenovec, knieža Rubenovcov, a s ním tridsiat:
43. Hanan, syn Maachov, a Jozafat Matanský.
44. Ozia Astarotský, Samma, a Jehiel, synovia Hotama Arorského,
45. Jedihel, syn Samri, a Joha, jeho brat Tozaiský.
46. Eliel Mahumský, a Jeribai, a Josaiáš, synovia Elnaemoví, a Jetma Mobabský, Eliel, a Obed, a Jasiel z Mazobia.

HLAVA 12.

Mená tých, ktorí prišli k Davidovi, keď utekal pred Saulom; a mená tých, ktorí ho prví uznali za kráľa nad celým Izraelom v Hebrone.

1. Aj títo prišli k Davidovi do Sikelegu, keď ešte utekal pred Saulom, synom Cisa, ktorí boli veľmi udatní a výborní bojovníci,

(I. Kráľ. 27, 6.)

2. lukostrelci, ktorí oboma rukama z prakov kamením hádžu a strelami (z lukov) strieľajú: z bratov¹⁾ Saulových z Beniamina.

3. Knieža Ahiezer, a Joas, synovia Samaa z Gabaat, a Jaziel, a Fallet, synovia Azmotoví, a Baracha, a Jehu Anatotský.

4. Aj Samaiáš Gabaonitský, najudatnejší medzi tridsiatimi, a nad tridsiatimi. Jeremiáš, a Jeheziel, a Johanan, a Jezabad Gaderotský.

5. A Eluzai, a Jerimut, a Baaliáš, a Samariáš, a Safatiáš Haruíský.

6. Elkana, a Jesiáš, a Azareel, a Joezer, a Jessbaam z Karahima:

7. a Joel, a Zabadiáš, synovia Jerohamovi z Gedor.

8. Ale aj z Gadových prešli k Davidovi, keď sa skrýval na púšti, mužovia preudatní a bojovníci veľmi dobrí, ktorí nosili štít a kopiju: ich tvár bola ako tvár leva, a rýchli boli ako srny na horách:

9. Ezer bol knieža, Obdiáš druhý, Eliab tretí,

10. Masmana štvrtý, Jeremiáš piaty,

11. Eti šiesty, Eliel siedmy,

12. Johanan ôsmy, Elzebad deviaty,

13. Jeremiáš desiaty, Machbanai jedenásty.

14. Títo boli zo synov Gádových kniežatá vojska: najmenší z nich bol nad sto vojakmi, a najväčší nad tisíc.²⁾

15. Tí sú, ktorí prešli Jordan v prvom mesiaci,³⁾ keď sa vylieva zo svojich brehov: a zahnali všetkých, ktorí bydleli po údoliach k východnej i západnej strane.

16. Prišli však aj z Benjaminových a z Judových k pevnosti, v ktorej sa zdržoval David.

17. A vyšiel David proti nim a riekol: Ak ste pokojne prišli ku mne, aby

¹⁾ Pod bratmi rozumej príbuzných.

²⁾ Najmenší môže so sto a najväčší s tisíc zapísať.

³⁾ Na jar, asi v marci, keď sa Jordán veľmi rozvodnil.

ste mi pomáhali, nech sa moje srdce s vami sjeďnotí, ale ak mi úklady činite k vôli mojím nepriateľom, ačpráve žiadnej neprávosti nemám na svojich rukách, nech vidí Boh našich otcov, a nech súdi.

18. A nadišiel duch Amasaia, kniežata medzi tridsiatimi, a riekol: Tvoji sme, o Davide, a s tebou, synu Izai: pokoj, pokoj tebe, a pokoj tvojim pomocníkom: lebo tebe pomáha Boh tvoj. A tak prijal ich David, a ustanovil za kniežatá húfu.

19. Aj z Manasse prestúpili k Davidovi, keď išiel s Filištincami k boju proti Saulovi: ale nebojoval s nimi: lebo ho kniežatá filištinské, poradiac sa¹⁾ prepustili, a riekli: S nebezpečenstvom našich hláv navráti sa k Saulovi, svojmu pánovi.¹⁾ (I. Kráľ. 29, 4.)

20. Tak keď navrátil sa do Sikelegu, predstúpili k nemu z Manasse, Ednas, a Jozabad, a Jedihel, a Michael, a Ednas, a Jozabad, a Eliu, a Zalati, kniežatá nad tisícami v Manasse.

21. Títo poskytli pomoc Davidovi proti lupičom,²⁾ lebo všetci boli mužovia veľmi udatní, a stali sa kniežatami vo vojsku.

22. Ba každého dňa prichádzali niektorí k Davidovi, aby mu pomáhali, až bol ich počet veľký, ako vojsko Božie.³⁾

23. A tento je počet kniežat⁴⁾ vojska, ktorí prišli k Davidovi, keď bol v Hebrone, aby kráľovstvo Saulovo preniesli na neho, podľa slova Pánovho.

24. Zo synov Judových, nosiacich štít a kopiju, bolo šesťtisícosemsto súcich do boja.

25. Zo synov Simeonových, mužov do boja veľmi silných, bolo sedemtisíc a sto.

26. Zo synov Levi štyritisícšesťsto.

27. K tomu Joiada, knieža z rodu Áronovho,¹⁾ a s ním tritisícšesťsto.

28. Aj Sadok, mladík výtečných vlastností, a dom jeho otcov, kniežatá dvadsaťdva.

29. A zo synov Benjaminových, bratov Saulových tritisíc: lebo veľká ich čiastka ešte pridržala sa domu Saulovho.

30. Ďalej zo synov Efraimových dvadsaťtisícosemsto: silou udatní mužovia, slovutní vo svojich rodoch.

31. A z polovice pokolenia Manasseovho osemnásťtisíc, všetci dľa svojich mien prišli, aby ustanovili Davida za kráľa.

32. Aj zo synov Izacharových, mužovia múdri, ktorí rozumeli každému času, tak že vedeli povedať, čo má robiť Izrael, dvesto kniežat: a všetko ostatné pokolenie nasledovalo ich radu.

33. Ďalej z pokolenia Zabulonovho, ktorí vychádzali do boja, a stávali v šíku vystrojení vojenskou zbraňou, prišlo päťdesiatitisíc na pomoc so srdcom nerozdeleným.²⁾

34. A z Neftalimových tisíc kniežat: a s nimi vyzbrojených štítom a kopijou, tridsaťsedemtisíc.

35. Tiež z Dan dvadsaťosemťtisícšesťsto vystrojených do boja.

36. A z Aserových vychádzajúcich do boja, a v šíku vyzývajúcich, štyridsaťtisíc.

37. A zo Zajordanska zo synov Rubenových, a z Gád a z polovice pokolenia Manasseovho vystrojených válečnou zbraňou, stodvadsaťtisíc.

38. Všetci títo bojovní mužovia vystrojení do boja prišli s úprimným srdcom do Hebronu, aby ustanovili Davida za kráľa nad všetkým Izraelom: ale aj všetci ostatní z Izraela boli jedného srdca, aby sa David stal kráľom.

39. A boli tam pri Davidovi tri dni, jediac a pijúc: lebo im to pripravili ich bratia.

¹⁾ Prejde k Saulovi a bude bojovať proti nám.

²⁾ Boly to lúpežnícke bandy, ktoré plienily Sikeleg. (I. Kráľ. 30, 1. 2.)

³⁾ Veľmi veľké vojsko.

⁴⁾ Lepšie: Húfov.

¹⁾ Vodca tých, ktorí sa z Áronovho pokolenia venovali vojenskej službe.

²⁾ S celým srdcom úprimne mu oddaní.

40. Áno, aj tí, ktorí boli blízko nich až k Izachar, a Zabulon, a Neftali, prinášali chleba na osloch, ťavách, a muliciach, a voloch ku potrave: múku, figy, sušeného hrozna, vína, oleja, volov, oviec, zo všetkého hojnosti: lebo bola radosť v Izraeli.

HLAVA 13.

Prevezenie archy úmluvy z Kariatiarim.

1. David ale poradil sa s tisícnikami, stotníkami a so všetkými kniežatmi,

2. a riekol k celej obci izraelskej: Ak sa vám ľúbi: a akže reč, ktorú hovorím, pochádza od Pána Boha nášho: pošleme ku všetkým ostatným našim bratom do všetkých krajov izraelských a ku kňazom, a levitom, ktorí bývajú v okresoch miest,¹⁾ aby sa k nám shromaždili,

3. a privezieme archu Boha nášho zase k nám: lebo sme jej za času Saula nehľadali.²⁾

4. A odpovedala celá obec, aby sa tak stalo: lebo tá vec ľúbila sa všetkému ľudu.

5. Tedy shromaždil David všetok Izrael od Sihor egyptského³⁾ až kade sa vchádza do Ematu,⁴⁾ aby previezol archu Božiu z Kariatiarim. (II. Kráľ. 6, 2.)

6. A vystúpil David, a každý muž izraelský na pahrbok⁵⁾ Kariatiarim, ktorý je v Judsku, aby odtiaľ preniesli archu Pána Boha, sediaceho nad cherubami, kde sa vzýva meno jeho.

7. A vyložili archu Božiu na nový voz z domu Abinadabovho: a Oza, a jeho brat spravovali voz.

8. Potom David a všetok Izrael hrali pred Pánom so spevom zo všetkej sily, a na harfách, a lutnách, a na bubnoch, a cymbaloch, a trúbach.

¹⁾ V mestách a v ich okolí.

²⁾ V búrlivých časoch za kráľa Saula nemohli sme sa postarať o to, aby sme arche úmluvy stále miesto zariadili.

³⁾ Dľa Jozue 13, 3. Od potoka egyptského.

⁴⁾ Od najďalšieho juhu až po najvyšší sever.

⁵⁾ Hebr.: Do Bála, (t. j. do) Kariatiarim.

9. A keď prišli k humnu Chidon, Oza vystrel svoju ruku, aby zadržal archu: lebo oháňajúci sa vôl máľučko ju nachýlil.

10. Preto nahneval sa Pán na Ozu, a zabil Ozu, preto že sa archy dotkol: a zomrel tam pred Pánom.

11. A zarmútil sa David preto, že Pán rozlúčil¹⁾ Ozu: a nazval to miesto: Rozlúčenie Ozu až do dnešného dňa.

12. A bál sa Boha v tom čase, a riekol: Jakože môžem k sebe priviezť archu Božiu?

13. A z tejto príčiny nepreviezol ju k sebe, to jest, do mesta Davidovho, ale obrátil ju do domu Obededoma, Gétanca.

14. Zostala tedy archa Božia v dome Obededomovom za tri mesiace: a požehnal Pán jeho domu, a všetkému, čo mal.

HLAVA 14.

Davidovi poslať Hiram stavebné drevo a remeselníkov; Filištinskí dvakrát porazení.

1. A Hiram, kráľ tyrský, poslal poslov k Davidovi a cedrové drevo, i murárov, a tesárov: aby mu vystavili dom.

(II. Kráľ 5, 11.)

2. A poznal David, že ho Pán potvrdil za kráľa nad Izraelom, a že jeho kráľovstvo povýšené je nad jeho ľudom izraelským.

3. Vzal si David aj iné manželky v Jeruzaleme: a splodil synov i dcéry.

(II. Kráľ. 5, 13.)

4. A tieto (sú) mená tých, ktorí sa narodili v Jeruzaleme: Samua, a Sobad, Natan, a Šalamún,

5. Jebahar, a Elisua, a Elifalet,

6. aj Noga, a Nafeg, a Jafia,

7. Elisama, a Baaliada, a Elifalet.

8. Ale keď Filištinskí počuli, že David pomazaný je za kráľa nad celým Izraelom, vytiahli všetci hľadať ho: Keď to počul David, vytiahol proti nim.

(II. Kráľ. 5, 17.)

¹⁾ T. j. odlúčil jeho dušu od tela, usmrtil ho.

9. Filištinskí ale prišli a rozprestreli sa v údolí Rafaim.

10. A David radil sa Pána, a riekol: Či mám vytiahnuť proti Filištincom, a či ich dáš do mojej ruky? A Pán mu riekol: Id', a dám ich do tvojej ruky.

11. A keď oni vtrhli do Baalfarasim, porazil ich tam David, a riekol: Rozdelil Boh mojich nepriateľov skrze ruku moju, ako sa rozdeľujú vody: a preto nazvané je meno toho miesta Baalfarasim.¹⁾

12. A nechali tam svojich bohov, ktorých rozkázal David spáliť.

13. Ešte aj inokedy vtrhli Filištinci, a rozprestreli sa v tom údolí.

14. A David opäť radil sa Boha, a riekol mu Boh: Nevystupuj za nimi, odvráť sa od nich, a id' proti nim so strany (pofa) hrušiek.

15. A keď počuješ šust ako (kráčajúceho) po vrcholcoch hrušiek, vtedy vytiahni do boja. Lebo vyšiel Boh pred tebou, aby porazil vojská Filištincov.

16. Tedy učinil David, ako mu bol rozkázal Boh, a porazil vojská Filištincov od Gabaon až po Gazera.

17. A rozniesla sa povest Davidova po všetkých krajoch, a Pán dopustil strach pred ním na všetky národy.

HLAVA 15.

Archa úmluvy s plesaním donesená do Jeruzalema.

1. A nastaval si domov v meste Davidovom, a vystavil miesto arche Božej, a rozťahal pre ňu stánok.

2. Vtedy riekol David: Neslobodno žiadnemu nosiť archu Božiu, leda Levitom, ktorých vyvolil Pán, aby ju nosili, a aby mu slúžili až na veky. (IV. Mojž. 4, 15.)

3. A shromaždil všetok Izrael do Jeruzalema, aby prenesená bola archa Božia na svoje miesto, ktoré jej bol pripravil.

4. Aj synov Áronových, a Levitov: (shromaždil)

5. zo synov Kaatových, Uriel, ich knieža, a jeho bratia, (boli) stodvadsať.

6. Zo synov Merari, Asaiáš knieža: a jeho bratia, dvesto a dvadsiati.

7. Zo synov Gersónových, Joel knieža; a jeho bratia sto a tridsiati.

8. Zo synov Elizafanových,¹⁾ Semeiáš, knieža; a jeho bratia, dvesto.

9. Zo synov Hebronových,²⁾ Eliel, knieža; a jeho bratia, osemdesiat.

10. Zo synov Ozielových, Aminadab, knieža; a jeho bratia, stoadvadsiat.

11. A povolal David Sadoka, a Abiatar, kňazov, a Levitov, Uriela, Asaiáša, Joela, Semeiáša, Eliela a Aminadaba:

12. a riekol im: Vy, ktorí ste kniežatá rodín levítskych, posväťte sa so svojimi bratmi,³⁾ a preneste archu Pána Boha izraelského na miesto, ktoré je jej pripravené;

13. aby jako zpočiatku, že ste neboli prítomní, porazil nás Pán: tak aj včul sa nestalo, keby sme niečo nedovoleného činili. (Vyššie 13, 10.)

14. Tedy posvätili sa kňazi a Leviti, aby niesli archu Pána Boha izraelského.

15. A niesli synovia Levi archu Božiu jako prikázal Mojžiš, dľa slova Pánovho na svojich ramenách na žrdiach.

(IV. Mojž. 4, 15.)

16. A David riekol kniežatám Levitov, aby ustanovili zo svojich bratov spevákov s hudobnými nástrojmi, totižto s harfami, a lutnami, a cymbalmi, aby sa rozliehal hlas radosti na vysostiach.

17. A ustanovil Levitov: Hemana, syna Joelovho, a z jeho bratov Azafa, syna Barachiášovho: a zo synov Merari, ich bratov: Etana, syna Kasaiovho.

18. A s nimi ich bratov: v druhom poriadku, Zachariáša, a Bena, a Jaziela, a Semiramota, a Jahiela, a Ani, a Eliaba, a Banaiáša, a Maasiáša, a Matatiáša, a Eli-falu, a Makeniáša, a Obededoma, a Jehiela, vrátnikov.

19. Aj speváci, Heman, Azaf, a Etan, hrajúci hlasite na medených cymbaloch.

¹⁾ Elifazan bol vnuk Kaatov. (II. Mojž. 6, 18—22.)

²⁾ Hebron bol syn Kaatov. (II. Mojž. 6, 18.)

³⁾ Umývaním a sdržiavaním sa.

¹⁾ T. j. rozdelenie, zničenie modly Bál.

20. A Zachariáš, a Oziel, a Semiramot, a Jahiel, a Ani, a Eliab, a Maasiáš, a Banaiáš, prespevovali tajomstvá na harfách.

21. Ďalej Matatiáš, a Elifalu, a Make-niáš, a Obededom, a Jehiel, a Ozaziu, na citarách ôsmich strún prespevovali ví-faznú pieseň.

22. A Choneniáš, knieža Levitov, bol nad proroctvom,¹⁾ aby začínal nápev: le-bo bol veľmi rozumný.

23. A Barachiáš i Elkana: (boli) vrátni pri arche.

24. Ďalej Sebeniáš, a Jozafat, a Natanael, a Amazai, a Zachariáš, a Banaiáš, a Eliezer, kňazi, trúbili na trúbach pred archou Božou; a Obededom, i Jehiáš boli vrátni pri arche.

25. A tak išli David a všetci starší z Izraela, a predstavení s radosťou prenášať archu úmluvy Pánovej z domu Obededomovho. (II. Kráf. 6, 12.)

26. A ponevác pomohol Boh Levitov, ktorí nosili archu úmluvy Pána, obetovali sedem volov, a sedem baranov.

27. David ale bol odiaty kmentovým rúchom,²⁾ tak aj všetci Leviti, ktorí niesli archu, i speváci a Choneniáš, predstavený nad proroctvom³⁾ medzi spevákmi: ale David mal oblečený aj ľanový efod.⁴⁾

28. A všetok Izrael sprevádzal archu úmluvy Pánovej s plesaním, a zvukom súrm, a trúb, a hlasu hrajúc na cymbalochoch, a harfách, a citarách.

29. A keď archa úmluvy Pánovej vchádzala do mesta Davidovho, vyzerala Michol, dcéra Saulova z obloka a videla kráľa poskakovať a hrať, a pohrdla ním vo svojom srdci.

HLAVA 16.

Archa úmluvy postavená na svoje miesto; konečné obety; chválospev Davidov.

1. Tedy priniesli archu Božiu, a postavili ju na protred stánku, ktorý jej pripravoval David: a konali zápalné a pokojné obety pred Bohom. (II. Kráf. 6, 17.)

2. A keď David zápalné a pokojné obety doobetoval, požehnal ľudu v mene Pánovom.

3. A rozdelil všetkým, ako mužom tak ženám, každému po koláči, a kuse pečeneého mäsa hovädzieho, a na oleji pečenej zemly.

4. A ustanovil k službe pred archou Pánovou z Levitov, aby pripomínali jeho skutky, a oslavovali a vychvaľovali Pána Boha izraelského:

5. Predného Azafa, a druhého za ním Zachariáša: ďalej Jahiela, a Semiramota, a Jahiela, a Matatiáša, a Eliaba, a Banaiáša, a Obededom: Jehiela nad nástrojmi žoltára, a nad lutnami: a Azafa, aby hral na cymbalochoch;

6. a Banaiáša, a Jaziela, kňazov, aby ustavične trúbili na trúbach pred archou úmluvy Pánovej.

7. V ten deň prvý raz nariadil David, aby Azaf a jeho bratia oslavovali Pána.¹⁾

8. Oslavujte Pána, a vzývajte jeho meno: oznamujte medzi národami jeho skutky. (Žalm 104, 1; Izai. 12, 4.)

9. Spievajte a žalmy prespevujte jemu: a o všetkých jeho divných veciach rozprávajte!

10. Chváľte sväté jeho meno: vesel sa srdce hľadajúcich Pána.

11. Hľadajte Pána a jeho silu: hľadajte tvár jeho vždycky.

12. Pamätajte sa na jeho divné veci, ktoré činil; na zázraky jeho, a na súdy jeho úst.

13. Ó, semeno Izraela, jeho služobníka: ó, synovia Jakubovi, jeho vyvolení.

14. On je Pán, náš Boh: na všetkej zemi jeho súdy.

¹⁾ Riadil spev a predspeval.

²⁾ Rúcho zhotovené z najjemnejšieho plátna egyptského.

³⁾ Správca posvätného spevu.

⁴⁾ Ako vyznačenie.

¹⁾ V. 8—22. zodpovedá žalmu 104. 1—15.; 95, 1—13.; 105, 1. 47—48.

15. Pamätajte vždy a vždy na jeho smluvu: na to slovo, čo prikázal na tisíc pokolení.

16. Ktoré stvrdil s Abrahámom: a čo on prisahal Izákovi.

17. A vystavil Jakubovi za ustanovenie: a Izraelovi za večitú smluvu,

18. keď povedal: Tebe dám zem Kanaanejskú za povrázok vášho dedictva.

(V. Mojž. 32, 9.)

19. Hoci ich málo bolo počtom, máličko a cudzinci v nej (boli).

20. A prechádzali¹⁾ od národa k národu, a z jedného kráľovstva k druhému ľudu.

21. Nedopustil nikomu im ubližovať, ba i kráľov pre nich trestal:

22. Nedotýkajte sa mojich pomazaných: a prorokom mojim nečinite nič zlého.

(Žalm 104, 15.)

23. Spievajte Pánovi všetky zeme: zvestujte deň po deň jeho spásu.

(Žalm 95, 1. 2.)

24. Vyprávajte u pohanov jeho slávu, medzi všetkými národy jeho divy.

25. Lebo veľký je Pán a prechválytebný, a nad všetkých bohov hrozný.

26. Všetci zaiste bohovia národov sú modly: Pán ale nebesá stvoril.

27. Chvála a velebnosť pred ním: sila a radosť na jeho mieste.

28. Prineste Pánovi, čeladi národov: prineste Pánovi slávu a moc!²⁾

29. Vzdaťte Pánovi česť jeho menu;³⁾ prineste obeť⁴⁾ a prijdte ta pred tvár jeho: a klaňajte sa Pánovi v okrase svätosti.

30. Nech sa trasie pred ním kdejaká zem: lebo on založil svet nepohnutelný.

31. Nech sa veselia nebesá, a zem nech sa teší: a nech rieknu medzi národami: Pán kráľuje!

32. Nech zuhučí more a to, čím je na-

plnené; nech plesajú polia a to, čo je všetko na nich.

33. Vtedy spievať bude chválu lesné stromovie pred Pánom: lebo príjde súdiť zem.

34. Oslavujte Pána, lebo on (je) dobrý: lebo jeho milosrdenstvo na veky.

35. A rieknite: Zachovaj nás, Bože, ty náš spasiteľu: a shromažď nás, a vytrhni nás z pohanov, aby sme oslavovali sväté tvoje meno, a plesali v твоjich piesňach.

36. Požehnaný Pán Boh izraelský od večnosti až na veky: a nech riekne ľud veľkerý: Amen, a nech chváli Pána.

37. A nechal tam pred archou úmluvy Pánovej Azafa a jeho bratov, aby ustavične posluhovali pred archou po všetky dni, a po svojich poriadkoch.

38. Ďalej Obededoma a jeho bratov šesťdesiatosem; Obededoma, syna Iditunovho, a Hosu ustanovil za vrátnych.

39. Sadoka ale kňaza, a jeho bratov kňazov (nechal) pred stánkom Pánovým na výšine, ktorá bola v Gabaone,¹⁾

40. aby obetovali Pánovi zápalné obety na oltári zápalov ustavične, ráno i večer podľa všetkého, čo je napísané v zákone Pánovom, ktorý prikázal Izraelovi.

41. A za ním Hemana, a Idituna, a ostatných vybraných, každého jeho menom, aby oslavovali Pána: Lebo na veky milosrdenstvo jeho!

42. Aj Hemana i Idituna, ktorí na trúbach trúbili, a na cymbaloch, a na všetkých hudobných nástrojoch k chvále Pánovej hrali; ale synov Iditunových ustanovil za vrátnych.

43. Potom navrátil sa všetok ľud každý do svojho domu: aj David, aby požehnal svojmu domu.²⁾

¹⁾ Mojžišov stánok, oltár zápalov, ostal v Gabaone. Sem poslal David Sádoka, ktorého Saul ustanovil za hlavného kňaza. Archa úmluvy ale nebola už od dávnejšieho času v stánku, lebo ju Izraeliti so sebou nosili do boja.

²⁾ Aby svoj dom pozdravil.

¹⁾ Patriarchovia.

²⁾ Uznajte jeho moc a klaňajte sa mu.

³⁾ Česť, aká jeho menu prislúcha.

⁴⁾ Menovite obeť srdca a dobrých skutkov.

HLAVA 17.

David chce stavať chrám; Pán mu prisľúbil syna, ktorý vystaví chrám.

1. Keď ale David býval vo svojom dome, riekol Natanovi prorokovi: Hľa, ja bývam v cedrovom dome: ale archa úmluvy Pánovej je pod kožami.

(II. Kráľ. 7, 2.)

2. A Natan riekol Davidovi: Všetko, čo je v tvojom srdci, učiň; lebo Boh je s tebou.

3. Ale v tú noc stala sa reč Božia k Natanovi, a riekol:

4. Id' a povedz môjmu služobníkovi Davidovi: Toto hovorí Pán: Ty mi nebudeš stavať domu k bývaniu!

5. Ponevác som nebýval v dome od toho času, čo som vyviedol Izraela, až do tohoto dňa: ale vždy menil som miesto pre stánok, a v stane

6. som ostával so všetkým Izraelom.¹⁾ Či som kedy aspoň jednému zo sudcov izraelských, ktorým som prikázal, aby pásli môj ľud, povedal a riekol: Prečo ste mi nevystavili domu cedrového?

7. Preto teraz takto hovor môjmu služobníkovi Davidovi: Toto praví Pán zástupov: Ja som ňa vzal, keď si chodil za stádom po pastvinách, aby si bol vodcom ľudu môjho izraelského.

8. A býval som s tebou všade, kde si sa obrátil, a pobil som všetkých tvojich nepriateľov pred tebou, a učinil som ti meno, jako jedného z veľkých, ktorí sa oslavujú po zemi.

9. A dal som miesto ľudu svojmu izraelskému; zasadí sa, a bývať bude na ňom, a nepohne sa viac: ani synovia neprávosti nebudú dotierať na neho; ako zpočiatku,

10. od toho času, ako som dal sudcov ľudu mojmu izraelskému, a ponížil som všetkých tvojich nepriateľov. Teda ti zvestujem, že Pán vystaví tebe dom.²⁾

11. A keď doplníš svoje dni, aby si

šiel k svojim otcom, vzbudím ti semeno¹⁾ po tebe, ktoré bude z tvojich synov: a upevním jeho kráľovstvo.

12. On mi vystaví dom a ja utvrdím jeho trón na veky.

13. Ja budem mu otcom a on mi bude synom: a milosrdenstva svojho neodnímam od neho, jako som odňal od toho, ktorý bol pred tebou.²⁾

14. A ustanovím ho v mojom dome a v svojom kráľovstve až na veky.

15. Dľa všetkých týchto slov, a dľa všetkého tohoto videnia tak hovoril Natan Davidovi.

16. A keď vošiel David kráľ a posadil sa pred Pánom,³⁾ riekol: Kto som ja, Pane Bože, a čo je môj dom, že si mi takéto veci preukázal?

17. Ba aj toto sa zdalo málo pred tvárou твою, preto hovoril si o dome svojho služobníka i pre budúce časy: a učinil si ma znamenitým nad všetkých ľudí, Pane Bože!

18. Čo ešte viac môže povedať David, ponevác si tak oslávil svojho služobníka, a poznáš ho?

19. Pane, pre svojho služobníka učinil si dľa srdca svojho túto veľkú vec, a chcel si, aby boly známe všetky veľké veci.

20. Pane, nemáš podobného: a niet iného Boha mimo teba, zo všetkých, o ktorých sme slyšali svojimi ušami.

21. Lebo — kde je ktorý národ, ako ľud tvoj izraelský, jediný na zemi, ku ktorému išiel Boh, aby ho vyslobodil, a učinil ho svojím ľuďom, a aby svojou veľkou mocou a svojimi hrôzami vyhnal národy pred tvárou toho ľudu, ktorý vyslobodil z Egypta?

22. A ustanovil si ľud svoj izraelský za ľud svoj až na veky, a ty, Pane, stal si sa jeho Bohom.

23. Teraz teda, Pane, slovo, ktoré si hovoril svojmu služobníkovi, a o jeho

¹⁾ Potomka. Tento potomok bude Messias.

²⁾ Saul.

³⁾ Pred archou úmluvy.

¹⁾ To jest: ako všetok Izrael.

²⁾ Srov. II. Kráľ. 7.

dome, nech bude utvrdené na veky, a učíš, ako si hovoril.

24. A nech zostane a nech bude velené meno tvoje až na veky: a nech sa rieka: Pán zástupov je Boh izraelský, a dom Davida, jeho služobníka, nech vždy zostáva pred ním.

25. Lebo ty, Pane Bože môj, zjavil si do ucha svojho služobníka, že mu vystavíš dom: a preto našiel tvoj služobník dôveru, aby sa modlil pred tebou.

26. A tak, o Pane, ty si Boh: a hovoril si svojmu služobníkovi tak veľké dobrodenia.

27. A počal si žehnať domu svojho služobníka, aby zostával na vždy pred tebou: lebo keď mu ty, Pane, požehnáš, bude požehnaný na veky.

HLAVA 18.

Víťazstvo Davidovo nad Filištinskými; zaplnenie úradov.

1. Stalo sa potom, že David porazil Filištinských, a ponížil ich, a vzal Gét a jeho dcéry (mestá) z rúk Filištinských, (II. Kráf. 8, 1.)

2. a porazil Moaba, a Maobskí stali sa služobníkami Davidovými, a donášali mu dary (daň).

3. Toho času porazil David aj Adarezera, kráľa Soba v krajine Hemat, keď vytiahol, aby rozšíril svoje kráľovstvo až po riekú Eufrat.

4. A pobral mu David tisíc vozov, a sedemtisíc jazdcov, a dvadsaťtisíc pešieho mužstva, a podrezal žily všetkým zápražným koňom, vyjmúc sto záprahov, ktoré zadržal pre seba.

5. A prišiel aj Syrský z Damašku na pomoc Adarezerovi, kráľovi Soba, ale aj z jeho mužov porazil David dvaadvadsaťtisíc.

6. A osadil vojsko v Damašku tak, že mu aj Syria slúžila, a prinášaly dary (daň). A pomáhal mu Pán vo všetkom, kde sa obrátil.

7. A pobral David i zlaté tulce,¹⁾ ktoré mali služobníci Adarezerovi, a priniesol ich do Jeruzalema;

8. aj z Tebatu a Chuna, miest Adarezerových veľmi mnoho medi, z ktorej spravil Šalamún medené more, a stĺpy, a medené nádoby.

9. Keď počul Tou, kráľ hematský, že totižto David porazil všetko vojsko Adarezera, kráľa Soba,

10. poslal Adorama, svojho syna ku kráľovi Davidovi, aby ho požiadal²⁾ o pokoj, a blahoželal mu, že porazil a prevládal Adarezera, lebo Tou bol nepriateľom Adarezerovým.³⁾

11. Ale i všetky nádoby zlaté, a strieborné, i medené posvätil David kráľ Pánovi, i so striebrom a zlatom, ktoré bol nabral zo všetkých národov, tak z Idu-mee, a Moaba, a zo synov Ammon, ako i z Filištinských a Amalekitských.

12. A Abizai, syn Sarvie, porazil Edoma v Údolí solnatom, osemnásťtisíc;

13. a v Edome postavil stráž, aby Idu-mea slúžila Davidovi: a pomáhal Pán Davidovi vo všetkom, kde sa obrátil.

14. Tedy kráľoval David nad všetkým Izraelom, a činil súd a spravodlivosť všetkému svojmu ľudu.

15. A Joab, syn Sarvie, bol nad vojskom, a Jozafat, syn Ahiludov, bol kancelárom.

16. Sadok ale, syn⁴⁾ Achitobov, a Ahimelek, syn Abiatarov, boli kňazmi: a Susa bol pisárom.

17. A Banaiáš, syn Joiadov, bol nad oddelením Cereti a Feleti:⁵⁾ a synovia Davidovi boli prvými k ruke kráľovi.

¹⁾ Hebr.: Zlaté štíty.

²⁾ Hebr.: Aby ho pozdravil.

³⁾ Hebr.: Ktorý priniesol všeliaké nádoby zlaté a strieborné a medené. Aj tieto obetoval kráľ Pánovi so striebrom a zlatom atď. (v. 11.)

⁴⁾ Potomok.

⁵⁾ Srov. II. Kráf. 8, 18.; 15, 18. Telesná stráž Davidova, behúni.

HLAVA 19.

Hanon potupil poslov Davidových; pomsta Davidova nad Ammonitskými.

1. Stalo sa potom, že zomrel Naas, kráľ synov Ammon, a kráľoval jeho syn miesto neho. (II. Kráľ. 10, 11.)

2. I riekol David: Učiním milosrdenstvo s Hanonom, synom Naasovým: lebo jeho otec preukázal mi milosť. A poslal David poslov, aby ho potešili pre smrť jeho otca. Keď tí prišli do zeme synov Ammon, aby potešili Hanona,

3. riekly kniežatá synov Ammon Hanonovi: Ty sa snáď domnievaš, že David z úcty k tvojmu otcovi poslal, aby ťa tešil: a nebadáš, že jeho služobníci prišli k tebe, aby vyzvedali, vyšpehovali, a vyskúmali tvoju zem.

4. Preto Hanon dal ostrihať a oholiť sluhov Davidových, a dal poodstrihovať ich rúcha od bedier až po päty,¹⁾ a prepustil ich.

5. Keď títo odišli, a odkázali Davidovi, poslal proti nim, (lebo veľkú potupu utrpeli) a rozkázal im, aby zostali v Jerichu, dokiaľ im nenarastie brada, a potom aby sa navrátili.

6. Keď ale synovia Ammon videli, že učinili krivdu Davidovi, poslal tak Hanon, ako aj ostatný ľud tisíc hrivien striebra, aby si z Mezopotamie, a zo Syrie Maacha, a zo Soba najali vozy a jazdcov.

7. A najali dvaatridsaťtisíc vozov, a kráľa Maachu s jeho ľudom. Títo prišli a rozložili sa s vojskom naproti Nedabe. A synovia Ammon sa shromaždili zo svojich miest, a pritiahli do boja.

8. Keď toto slyšal David, poslal Joaba, a všetko vojsko udatných mužov:

9. a synovia Ammon vytiahli, postavili sa do šíkov pred bránou mesta: kráľovia ale, ktorí mu prišli na pomoc, stáli o sebe na poli.

10. Keď tedy Joab porozumel, že sa

boj strojí proti nemu od predu i od zadu, vybral z celého Izraela najudatnejších mužov, a šiel proti Syrským.

11. Ostatnú ale čiastku ľudu oddal pod ruku Abizaiovi, svojmu bratovi: a tiahli proti synom Ammon.

12. A riekol: Ak mňa budú premáhať Syrski, príjdeš mi ty na pomoc: ak ale teba budú premáhať synovia Ammon, ja pomôžem tebe.

13. Posilni sa, a zmužile sa majme za náš ľud, a za mestá Boha nášho. A Pán nech učiní, čo dobrého je pred jeho tvárou.

14. Joab teda, a ľud, ktorý bol s ním, tiahol proti Syrským do boja: a zahnal ich.²⁾

15. Ale keď synovia Ammonoví videli, že Syrski putekali, utiekli aj oni pred Abizaiom, jeho bratom, a ušli do mesta: vtedy navrátil sa Joab do Jeruzalema.

16. A keď Syrski videli, že sú porazení od Izraela, poslali poslov, a priviedli Syrských, ktorí boli za riekou: a Sofach, knieža vojska Adarezerovho, bol ich vodcom.

17. Keď toto oznámené bolo Davidovi, shromaždil všetkých Izraelitov, preplavil sa cez Jordan, a napadol ich, a postavil vojsko do šíkov proti nim, a oni dali sa do boja proti nemu.

18. Ale utiekli Syrski pred Izraelom: a David pobil zo Syrských sedemtisíc vozov, a štyridsaťtisíc pešieho vojska, i Sofacha, vodcu vojska.

19. Preto keď služobníci Adarezeroví videli, že sú premožení od Izraela, utiekli k Davidovi a slúžili mu: a Syrski nechceli viac pomáhať Ammonovcom.

HLAVA 20.

Víťazstvo Davidovo nad Ammonovcami a Filišťanmi.

1. Ale stalo sa po roku, v tom čase, keď králi vychádzali do boja, shromaž-

¹⁾ Odstrihli im rúcha až do rozkroku a polonáhých ich pustili. Toto sa držalo na najväčšiu urážku a potupu.

²⁾ Hebr.: Ale oni utiekli pred ním.

dil Joab vojsko, a válečnú moc, a pustošil zem synov Ammon: a pritiahol a obľahol Rabbu: ale David zostal v Jeruzaleme, keď Joab dobyl Rabbu a rozbúral ju. (II. Kráľ. 10, 7; 11, 1.)

2. Tedy sňal David korunu Melchomovi,¹⁾ a našiel, že vážila hrivnu zlata, a (bolo v nej) veľmi drahé kamenie, a spravil si z nej korunu: a vyviezol aj veľmi veľkú korisť z mesta;

3. ale ľud, ktorý bol v ňom, vyviedol von: a kázal chodiť po nich mlátiacimi vozmi, a bránami, a železnými vozmi²⁾ tak, aby boli rozsekaní a roztrhaní: takto učinil David všetkým mestám synov Ammon; a navrátil sa so všetkým svojím ľudom do Jeruzalema.

4. Potom povstala vojna v Gazere s Filišťanmi: v ktorej Sobochai Husatský porazil Safaia z rodu Rafaim,³⁾ a ponížil ich. (II. Kráľ. 21, 18.)

5. Bola ešte aj iná bitka s Filišťanmi, v ktorej Adeodatus, syn Saltusa,⁴⁾ Betlehemčan, zabil brata Goliáta Gétčana, ktorého⁵⁾ kopije drevo bolo jako tkáčsky nástroj.

6. Ale ešte iná vojna sa strhla v Gét, v ktorej bol veľmi vysoký človek, majúci po šesť prstoch, to jest spolu dvadsaťštyri: a bol aj on splodený z rodu Rafa.⁶⁾

7. Tento sa rúhal Izraelovi: a zabil ho Jonatan, syn Samaa, brata Davidovho. Títo sú synovia Rafa v Gét, ktorí padli od ruky Davidovej a jeho služobníkov.

¹⁾ Hebr.: ich kráľovi. (III. Kráľ. 11, 5.)

²⁾ Dľa hebr.: Mnohí zase vykladajú tak, že bol odsúdení k rozličným prácam; lebo židovská pôvodina časom veľmi mnoho chýb utrpela.

³⁾ Z rodu obrov. (I. Mojž. 14, 5.; 15, 20.; V. Mojž. 2, 11—20.)

⁴⁾ Hebr.: Elkana, syn Jairov. V latinskej osnove tieto osobné mená sú dľa ich významu do latinskej reči preložené.

⁵⁾ Totižto kopija brata Goliatovho.

⁶⁾ Z rodu obrov.

HLAVA 21.

David spočíta ľud; trest Boží za to.

1. Ale satan¹⁾ povstal proti Izraelovi: a pobádal Davida, aby sčítal Izraela.

(II. Kráľ. 24, 1; Nižšie 27, 24.)

2. A David riekol Joabovi a kniežatám ľudu: Idte a sčítajte Izraela od Bersabee až po Dan: a prineste mi počet, aby som vedel.

3. A Joab odpovedal: Pridaj Pán ľudu svojho stokrát viac, ako ho je: či pane, kráľu môj, nie sú všetci oni služobníci tvoji? Prečo to hľada pán môj, čo sa bude pokladať za hriech Izraela?

4. Ale reč kráľova prevážila, preto vyšiel Joab, a pochodil všetok Izrael: a navrátil sa do Jeruzalema:

5. a oddal Davidovi počet tých, ktorých pochodil, a našiel sa počet všetkého Izraela tisíckrát tisíc a stotisíc mužov, súcich pod meč: z Judu ale štyristosedemdesiatisíc bojovníkov.

6. Lebo Leviho a Beniamina nepočítal: preto že Joab s nevoľou plnil rozkaz kráľov.²⁾

7. Ale neľúbilo sa Bohu, čo bolo rozkázané: a bil Izraela.

8. A David riekol Bohu: Zhrešil som veľmi, že som to učinil: prosím, odním nepravosť svojho služobníka, lebo som bláznive konal.

9. A Pán mluvil ku Gadovi Vidiacemu Davidovmu, a riekol:

10. Id a mluv Davidovi a riekni mu: Toto praví Pán: Dám ti na vôľu tri veci: vyvoľ si jednu z nich, ktorú chceš, a ja ti to učiním.

11. A keď prišiel Gad k Davidovi, riekol mu: Toto praví Pán: Vyvoľ si čo chceš:

12. Buďto hlad za tri roky: buďto aby si za tri mesiace utekal pred svojimi nepriateľmi, tak že by si nemohol utiecť pred ich mečom: buďto meč Pánov a

¹⁾ Protivník.

²⁾ Hebr.: Lebo v oškľivosti mal Joab rozkázanie kráľovo.

mor panoval po zemi, a aby anjel Pána vraždil po všetkých končinách izraelských. Nuž tedy viď, čo mám odpovedať tomu, ktorý ma poslal.

13. A David riekol Gadovi: Zo všetkých strán ma sužujú úzkosti: ale lepšie mi je padnúť do rúk Pánových, lebo mnohé sú jeho sľutovania, než do rúk ľudských.¹⁾

14. A tak poslal Pán mor na Izraela: a padlo ich z Izraela sedemdesiat tisíc mužov.

15. Poslal aj na Jeruzalem anjela, aby ňo bil: a keď bol bitý, videl Pán, a sľutoval sa nad veľkým nešťastím; a rozkázal anjelovi, ktorý bil: Dost, nech už prestane tvoja ruka! A anjel Pánov stál pri humne Ornana Jebuzejského.

16. A David pozdvihol oči svoje, videl anjela Pánovho stáť medzi nebom a zemou, a v jeho ruke vytiahnutý meč, a obrátený proti Jeruzalemu: a padli tak on ako aj starší oblečení do kajúcneho rúcha tvárou na zem.

17. A David riekol Bohu: Či nie som ja ten, ktorý som rozkázal spočítať ľud? Ja som, ktorý som zhrešil; ja, ktorý som zle činil: čo previnilo toto stádo? Pane, Bože môj, prosím, nech sa obráti tvoja ruka proti mne a proti domu môjho otca: ale ľud svoj nedaj biť.

18. Ale anjel Pánov rozkázal Gadovi, aby riekol Davidovi, aby šiel a vystavil Pánu Bohu oltár na humne Ornana Jebuzejského.

19. Tedy šiel David dľa reči Gadovej, ktorú mu povedal v mene Pánovom.

20. Keď Ornan vyzrel a s jeho štyrma synami, ktorí boli s ním, videl anjela, skryli sa: lebo v tom čase mlátil na humne pšenicu.

21. V tom prichádzal David k Ornanovi, a Ornan ho uzrel, a vyšiel z hum-

na proti nemu, a poklonil sa pred ním tvárou k zemi.

22. A David mu riekol: Daj mi to miesto tvojho humna, nech vystavím na ňom oltár Pánovi: tak, že dostaneš toľko striebra zaň, koľko je hodné, aby odstúpila porážka od ľudu.

23. A Ornan riekol Davidovi: Nech si vezme a spraví pán, môj kráľ, čo sa mu ľúbi; ešte aj voly dám na zápalnú obeť, a mlátiace vozy na drevo, a pšenicu na obeť: to všetko dám s radosťou.

24. A kráľ David mu riekol: Nie, tak nebude; ale dám toľko striebra, koľko je hodné: ani nesmiem vziať tebe, a tak obetovať Pánovi obety zápalné darom (sebe) dané.¹⁾

25. Dal teda David Ornanovi za to miesto šesťsto siklov zlata spravodlivej váhy.

26. A vystavil tam oltár Pánovi: a konal zápalné i pokojné obety, a vzýval Pána, a vyslyšal ho skrze oheň s neba na oltár zápalnej obety.²⁾ (II. Par. 3, 1.)

27. A prikázal Pán anjelovi; a ten obrátil svoj meč do pošvy.³⁾

28. Teda David hneď, ako videl, že ho Pán na humne Ornana Jebuzeja vyslyšal, obetoval tam krvavé obety.

29. Lebo stánok Pánov, ktorý bol spravil Mojžiš na púšti, a oltár zápalných obetí bol v tom čase na vysosti v Gabaon. (II. Moj. 36, 2.)

30. A David neopovážil sa ísť k oltáru,⁴⁾ aby tam prosil Boha: lebo sa zhrozil strachom veľkým, keď videl meč anjela Pánovho.

¹⁾ Hebr.: Radšej kúpim ho od teba za slušné peniaze: lebo nevezmem, čo je tvojho Pánovi a nebudem obetovať zápalných obetí bez úrat.

²⁾ Spustil oheň s neba na oltár na znak vyslyšania a prijatia obety.

³⁾ Mor prestal.

⁴⁾ K oltáru v Gabaon, kde stál stánok úmluvy so zápalným oltárom; odstránil ho mor.

¹⁾ Dobré smýšľal David, lebo ruka Božia je otcovská, ktorá trestá z ľasky. Ľudia ale veľmi často z pomsty a zlosti. V inom však smysle hrozí, že je upadnúť do rúk Božích (Dan. 13, 23.). lebo Boh trestá zlosť a nepravosť bez milosrdenstva, kdežto zlo ľudské je pominuteľné.

HLAVA 22.

Pripravy k stavaniu chrámu; rozkaz Davidov o stavani.

1. A David riekol: Toto je dom Boží, a toto je oltár k zápalnej obeti Izraelovi.¹⁾

2. A rozkázal, aby sa shromaždili všetci cudzozemci²⁾ v zemi izraelskej, a ustanovil z nich kamenárov, aby kresali a hladili kamene k stavaniu domu Božieho.

3. A pripravil David tiež mnoho železa na klince ku dverám, a na háky, a spojky: a medi v nepočetnej váhe.

4. Aj drevo cedrové bez počtu, ktoré privážali Sidončania a Tyrčania Davidovi.

5. A David riekol: Syn môj Šalamún je (ešte) chlapec malý a slabý,³⁾ ale dom ktorý chcem vystaviť Pánovi, má byť taký, aby sa hovorilo o ňom po všetkých krajoch: a preto chystám mu k tomu potrebných vecí. A z tej príčiny pripravil pred svojou smrťou všetky náklady.

6. Potom povolal svojho syna Šalamúna: a prikázal mu, aby vystavil dom Pánu Bohu izraelskému.

7. A David riekol Šalamúnovi: Synu môj! Moja vôľa bola, že vystavím dom menu Pána Boha svojho,

8. ale reč Pánova stala sa ku mne taká: Mnoho krvi si vylial, a veľmi mnoho bojov si viedol: nebudeš môcť stavať dom môjmu menu, lebo si toľko krvi vylial predom mnou:

9. syn, ktorý sa ti narodí, ten bude muž veľmi pokojný; lebo odpočinutie

¹⁾ Tu, na vrchu Moria, kde stálo humno Ormanovo, sa má vystaviť nový chrám, a tu sa má na budúce konať obeta stála. Toto miesto zvolal David z vnuknutia Božieho. (II. Par. 3. 1.) Vrch Moria ležal na juhozápad od vrchu Sion. Tieto dva vrchy a kopec Akra tvorili mesto Jeruzalem. Neskoršie, keď srástlo, rozprestieralo sa na sever na púšti.

²⁾ T. j. pozostatky Kananejských, ktorí len pod touto podmienkou boli pri živote ponechaní, že opustia modlárstvo a budú konať práce služobné. III. Kráf. 9, 20—21.

³⁾ Bol asi 20 rokov starý.

dám mu od všetkých jeho nepriateľov vôkol: a preto bude sa menovať Pokojný: a dám pokoj a odpočinutie Izraelovi po všetky jeho dni.

10. On vystaví dom môjmu menu, a on mi bude za syna, a ja jemu budem za otca: a upevním trón jeho kráľovstva nad Izraelom na veky.

(II. Kráf. 7, 13; III. Kráf. 5, 5; Žid. 1, 5.)

11. Teraz teda, synu môj, Pán bude s tebou, buď šťastný, a vystav dom Pánovi, svojmu Bohu, ako hovoril o tebe.

12. A nech ti dá Pán múdrosť a rozum, aby si mohol spravovať Izraela, a zachovať zákon Pána, svojho Boha.

13. Vtedy totižto budeš môcť prosperovať, ak budeš zachovávať ustanovenia a súdy, ktoré prikázal Pán Mojžišovi, aby učil Izraela; buď silný a čiň zmužile, a neboj a nestrachuj sa!

14. Hľa, ja vo svojej chudobe pripravil som náklady na dom Pánov, stotisíc hrivien zlata, tisíckrát tisíc hrivien striebra,¹⁾ a medi, a železa bez váhy, lebo toho je tak mnoho, že sa to nedá spočítať; dreva a kameňa som pripravil ku všetkým potrebám.

15. Máš aj premnohých umelcov (remeselníkov), kamenárov, a murárov, a tesárov, a vo všetkých remeslách zbehlých ku všelijakej robote

16. od zlata, a striebra, a medi, i železa, ktorého je nepočetne veľa. Preto hor sa do práce a Pán bude s tebou!

17. Prikázal David i všetkým kniežatám izraelským, aby boli na pomoci Šalamúnovi, jeho synovi,

18. a riekol: Vidíte, že Pán Boh váš je s vami, a dal vám pokoj so všetkých strán, a dal všetkých vašich nepriateľov do vašich rúk,²⁾ a podmanená je zem Pánovi a jeho ľudu.

19. Preto vydajte svoje srdcia i svoje duše (na to), aby ste hľadali Pána,

¹⁾ Hrivna zlata je 109.673 korún. Hrivna striebra 7560 korún, teda spolu vyše 10 miliárd zlata a 7 1/2 miliárd striebra.

²⁾ Hebr.: Veď je Pán Boh váš s vami; on spôsobil vôkol a vôkol odpočinutie; lebo dal do svojich rúk obyvateľov tejto zeme.

svojho Boha: a pričiňte sa, a vystavte svätýňu Pánu Bohu, aby archa úmluvy Pánovej,¹⁾ a nádoby posvätené Pánovi vnesené boly do domu, ktorý bude vystavený menu Pánovmu.

HLAVA 23.

Sčítanie Levitov a rozdelenie ich služby.

1. Tedy David starý a plný dňov, ustanovil za kráľa nad Izraelom svojho syna Šalamúna.

2. A shromaždil všetky kniežatá izraelské, a kňazov i Levitov.

3. A boli spočítaní Levitovia od tridsiateho roku a vyše:²⁾ a našlo sa ich tridsaťosemtisíc mužov.

4. Z týchto sa vybralo, a rozdelilo k službe pri dome Pánovom dvadsaťštyritisíc,³⁾ predstavených ale a sudcov bolo šesttisíc.

5. Ďalej vrátnych štyritisíc: a toľko spevákov prespevujúcich Pánovi na nástrojoch, ktoré bol shotočil ku spievaniu.

6. A David rozdelil ich po poriadkoch synov Levi, totižto Gersona, Kaata a Merariho. (6, 1.)

7. Synovia Gersonoví: Leedan a Semei.

8. Synovia Leedanoví: knieža Jahiel, a Zetan, a Joel, traja.

9. Synovia Semeioví: Salomit, a Hoziel, a Aran, traja: títo kniežatá rodín Leedanovských.

10. Ďalej synovia Semeioví: Lehet, a Ziza, a Jaus, a Baria: títo (sú) synovia Semeioví, štyria.

11. A prvý bol Lehet, druhý Ziza: a Jaus a Baria nemali mnoho synov, a preto za jednu rodinu a za jeden dom boli počítaní.

12. Synovia Kaatoví: Amram, Izár, Hebron, a Oziel, štyria.

13. Synovia Amramoví: Áron, a Mojžiš. Ale Áron bol oddelený, aby slúžil v Svätyni svätých, on i so svojimi synami na večnosť, a aby zapáľoval Pánovi zápaly dľa svojej obyčaje, a aby oslavoval jeho meno na veky.

(Vyššie 6, 3; Žid. 5,4.)

14. Aj synovia Mojžiša, muža Božieho, počítaní sú do pokolenia Levi.

15. Synovia Mojžišovi: Gersom, a Eliezer. (II. Mojž. 2, 22; 18, 3. 4.)

16. Synovia Gersomoví: Subuel, prvý.

17. A Eliezeroví synovia boli: Rohobiáš prvý:¹⁾ a nemal Eliezer synov iných. Ale synovia Rohobiášoví rozmnožili sa veľmi.

18. Synovia Izároví: Salomit, prvý.

19. Synovia Hebronoví: Jeriau prvý. Amariáš druhý, Jahaziel tretí, Jekmaan štvrtý.

20. Synovia Ozieloví: Micha prvý, Jezia druhý.

21. Synovia Meraroví: Moholi a Musi. Synovia Moholi: Eleazar a Cis.

22. Eleazar ale zomrel, a nemal synov, ale dcéry: a pobrali ich (za manželky) synovia Cisoví, ich bratia.²⁾

23. Synovia Musiho: Moholi, a Eder, a Jerimot, tí traja.

24. Títo sú synovia Levi po svojich rodinách a domoch, kniežatá dľa poriadkov, a počtu hláv, ktorí konali prácu v službe domu Pánovho od dvadsiateho roku, a vyše.

25. Lebo David riekol: Dal Pán Boh izraelský odpočinok ľudu svojmu izraelskému, a bývanie v Jeruzaleme až na veky.

26. A povinnosťou Levitov nebude viac: nosiť stánok a všetky jeho nádoby k službe.

27. A tak dľa posledných rozkazov Davidových počet synov Levi bude sa čítať od dvadsiatich rokov a vyše.

28. A budú pod rukou synov Árono-

¹⁾ Ktorá bola v stánku na Sione. (15, 1—28.)

²⁾ David dal spočítať levitov od 30. roku. (IV. Mojž. 4, 3) Ale keď videl, že levitsku službu mohli konať aj slabší, lebo už teraz nemuseli nosiť archu úmluvy a jej veci, ako kedysi na púšti, začal ich čítať od 20. roku. (Verš 24—27.)

³⁾ Aby sa zamieňali pri službe.

¹⁾ Prvorodený, zároveň ale aj jediný, alebo lepšie jednorodený.

²⁾ Bratrance sa menujú bratia. (IV. Mojž. 27, 3—6.; 36, 7.)

vých k službe domu Pánovho, v sieňach, a komorách, na mieste očisťovania a vo svätyni,¹⁾ a vo všetkých prácach služby chrámu Pánovho.

29. Kňazi²⁾ ale (budú) nad posvätnými chlebami, a pri obete bielej múky, a pri nekvasených koláčoch, a pri paňvách, a pri pražení, a nad všetkou váhou a mierou.³⁾

30. Leviti majú stáť⁴⁾ ráno k oslavovaniu a prespevovaniu Pánovi: a tak aj večer,

31. tak aj pri obetovaní zápalných obetí Pánových, ako po sobotách a na nové mesiace, i na ostatné slávnosti dľa počtu, a obradov každej veci, ustavične pred Pánom.

32. A aby držali stráž⁵⁾ stánku úmluvy, a obyčaje svätyne, i stráž synov Áronových, svojich bratov, aby slúžili v dome Pánovom.

HLAVA 24.

Rozdelenie kňazov a Levitov dľa lósov.

1. Synovia ale Áronovi mali tieto oddelenia: Synovia Áronovi: Nadab, a Abiu, a Eleazar, a Itamar.

2. Ale Nadab a Abiu zomreli pred svojím otcom bez detí: a úrad kňazský konal Eleazar, a Itamar.

(III Mojž. 10, 2; IV. Mojž. 3, 4)

3. A rozdelil ich⁶⁾ David, to jest Sadoka zo synov Eleazarových, a Achimelecha⁷⁾ zo synov Itamarových, podľa ich oddelení a ich služby.

4. A našlo sa mnoho viac predných mužov⁸⁾ zo synov Eleazarových, ako

zo synov Itamarových. A prideliť im, to jest synom Eleazarovým, šesťnásť kniežat dľa ich rodín: a synom Itamarovým dľa ich rodín a domov osem¹⁾ (kniežat).

5. Ďalej rozdelil obe rodiny medzi sebou lósami:²⁾ lebo boli kniežatá Svätyne, a kniežatá Boží,³⁾ tak zo synov Eleazarových, ako zo synov Itamarových.

6. A popísal ich Semeiáš,⁴⁾ syn Natanaelov, pisár, Levít, pred kráľom a kniežatami, a Sadokom kňazom,⁵⁾ a Achimelechom, synom Abiatarovým, a pred kniežatami rodín kňazských a levitských: (tak že) jeden dom, ktorý bol nad ostatnými, (bol) Eleazarov: a druhý dom, ktorý mal ostatných pod sebou, Itamarov.⁶⁾

7. I padol prvý lós na Jojariba,⁷⁾ druhý na Jedeiáša,

8. tretí na Harima, štvrtý na Seorima,

9. piaty na Melchiáša, šiesty na Maimana,

10. siedmy na Akkoza, ôsmy na Abiáša,

11. deviaty na Jesuu, desiaty na Secheniáša,

12. jedenásty na Eliasiba, dvanásty na Jákima,

13. trinásty na Hopfa, štrnásty na Izbaaba,

14. pätnásty na Belgu, šesťnásty na Emmera,

15. sedemnásty na Hezira, osemnásty na Afsesa,

16. devätnásty na Feteiáša, dvadsiaty na Hezechiela,

¹⁾ Hebr.: Postavení boli, aby boli ku pomoci synov Áronových v službe domu Božieho v sieňach, v komorách, a pri očisťovaní všetkej veci svätej a pri práci služby domu Božieho.

²⁾ „Kňazi“ chýbi v hebr. pôvodine.

³⁾ Ktoré sa v chráme zachovávaly. (II. Mojž. 30, 13.)

⁴⁾ V chráme.

⁵⁾ Aby konali svoju službu a povinnosť, čo žiada služba svätyne a čo im naložia kňazi.

⁶⁾ Potomkov Eleazarových a Itamarových.

⁷⁾ Achimelech bol syn Abiatarov.

⁸⁾ Hláv čeladi.

¹⁾ Hebr.: Rozdelil ich: zo synov Eleazarových predných po domoch otcovských šesťnásť a zo synov Itamarových po domoch otcovských osem.

²⁾ Učinil to preto, aby odstránil všetku revnivost. Na ktorého padol lós, ten mal službu.

³⁾ Predstavení nad tými kňazmi, ktorí mali službu v svätyni pred Bohom.

⁴⁾ Dľa toho ich značil, ako im lós padol.

⁵⁾ Hlavným kňazom.

⁶⁾ Nie je udané, či pre synov Eleazarových vždy dva lósy boli fahané a potom jeden pre synov Itamarových, alebo či tých posledných osem rodín Eleazarových po ôsmom lósovaní s oboch strán zostalo o sebe.

⁷⁾ Prvý oddiel bol vylúovaný z rodu Jojariba.

17. dvadsiatyprvý na Iachina, dvadsiatydruhý na Gamula,

18. dvadsiatytretí na Dalaiaša, dvadsiatyštvrtý na Maaziáša.

19. Toto sú ich oddelenia pre ich služby, aby vchádzali do domu Pánovho, a dľa svojho práva pod rukou Árona, ich otca: jako bol prikázal Pán Boh izraelský.

20. Z ostatných synov Levi bol zo synov Amramových Subael, a zo synov Subaelových Jehedeiáš.

21. A zo synov Rohobiášových knieža Jeziáš.

22. A Izárov syn Salemot, a Salemotov syn Jahat;

23. a jeho syn¹⁾ Jeriáš prvý, Amariáš druhý, Jahaziel tretí, Jekmaan štvrtý.

24. Ozielov syn, Micha, syn Michov, Samir.

25. Brat Michov Jeziáš, a syn Jeziášov, Zachariáš.

26. Synovia Meraroví: Moholi a Musi. Oziauov syn: Benno.

27. A ešte syn Merarov: Oziau, a Som, a Zachur, a Hebri.

28. Potom syn Moholiho: Eleazar, ktorý nemal detí.

29. Cisov syn Jerameel.

30. Synovia Musiho: Moholi, Eder, a Jerimot: títo sú synovia Levi dľa domov svojich rodín.

31. Aj títo hádzali lósy naproti svojim bratom, synom Áronovým, pred Davidom kráľom, a Sadokom, a Ahimelechom, i pred kniežatami rodín kňazských a levitských, tak vyšších ako nižších: všetkých lós rovne delil.

HLAVA 25.

Rozdelenie spevákov.

1. David tedy a správcovia vojska oddelili k službe synov Azafových, Hemanových, a Iditunových, ktorí by pri citarách, a harfách, a cymbaloch proro-

kovali,¹⁾ dľa svojho počtu v pridelenom sebe úrade slúžili.

2. Zo synov Azafových: Zachur, a Jozef, a Nataniáš, a Asarela, synovia Azafovi: pod rukou Azafa, prorokujúceho podľa kráľa.²⁾

3. Z Idituna: Synovia Iditunoví: Godoliáš, Zori, Jeseiáš, a Hasabiáš, a Maticiáš, šestoria,³⁾ pod rukou svojho otca Idituna, ktorý prorokoval pri citare pred tými, ktorí oslavovali a chválili Pána.

4. A z Hemana: synovia Hemanoví: Bokkiáš, Mataniáš, Oziel, Subuel, a Jerimot, Hananiáš, Hanani, Eliata, Geddeliti, a Romemtiezer, a Jezbakasa, Melloti, Otir, Mahaziot:

5. Všetci títo synovia Hemana Vidiačeho⁴⁾ kráľovho v slovách Božích, aby vyvyšovali roh.⁵⁾ A dal Boh Hemanovi štrnásť synov a tri dcéry.

6. Všetci tí boli pod rukou svojho otca rozdelení v chráme Pánovom k spevu na cymbaloch, a harfách, a citarách, k službám domu Pánovho dľa kráľa: totižto Azaí, a Iditun, a Heman.

7. A bol ich počet s ich bratmi, ktorí boli vycvičení v speve Pánovom, všetci majstri, dvestoosemdesiatosem.⁶⁾

8. A hádzali lósy⁷⁾ po svojich oddeleniach malý tak ako i veľký, učený tak ako i neučený.⁸⁾

9. A padol prvý lós na Jozefa, ktorý bol (zo synov) Azafa. Druhý na Godoliáša, na neho a jeho synov i jeho bratov, dvanástich.

10. Tretí na Zachura, na jeho synov a bratov, dvanástich.

11. Štvrtý na Izara, na jeho synov a bratov, dvanástich.

12. Piaty na Nataniáša, na jeho synov a bratov, dvanástich.

¹⁾ Aby pri tých nástrojoch piesne spievali.

²⁾ Hebr.: Dľa rozkazu kráľovho.

³⁾ Semeiáš (v. 17.) tu iste vypadol.

⁴⁾ Vidiaci značí proroka alebo pevca Božieho.

⁵⁾ Moc a silu Božiu.

⁶⁾ Speváci boli ako kňazi na 24 tried rozdelení, a každá trieda mala 12 majstrov, spolu 288.

Títo hádzali lósy, aby každý vedel triedu, v ktorej má službu.

⁸⁾ Učiaci sa.

¹⁾ Správnejšie: A synovia Hebronoví. (23, 19.)

13. Šiesty na Bokkiáša, na jeho synov a bratov, dvanástich.

14. Siedmy na Izreela, na jeho synov a bratov, dvanástich.

15. Ôsmy na Jezaiáša, na jeho synov a bratov, dvanástich.

16. Deviaty na Mataniáša, na jeho synov a bratov, dvanástich.

17. Desiaty na Semeiáša, na jeho synov a bratov, dvanástich.

18. Jedenásty na Azareela, na jeho synov a bratov, dvanástich.

19. Dvanásty na Hasabiáša, na jeho synov a bratov, dvanástich.

20. Trinásty na Subaela, na jeho synov a bratov, dvanástich.

21. Štrnásty na Matatiáša, na jeho synov a bratov, dvanástich.

22. Pätnásty na Jerimota, na jeho synov a bratov, dvanástich.

23. Šestnásty na Hananiáša, na jeho synov a bratov, dvanástich.

24. Sedemnásty na Jezbakassa, na jeho synov a bratov, dvanástich.

25. Osemnásty na Hanani, na jeho synov a bratov, dvanástich.

26. Devätnásty na Melloti, na jeho synov a bratov, dvanástich.

27. Dvadsiaty na Eliata, na jeho synov a bratov, dvanástich.

28. Jedenadvadsiaty na Otira, na jeho synov a bratov, dvanástich.

29. Dvaadvadsiaty na Geddelta, na jeho synov a bratov, dvanástich.

30. Triadvadsiaty na Mahazióta, na jeho synov a bratov, dvanástich.

31. Štyriadvadsiaty na Romemtiezera, na jeho synov a bratov, dvanástich.

HLAVA 26.

Vrátni pri chráme; správcovia domu Božieho; sudcovia a učitelia ľudu ustanovení.

1. Oddelenia ale vrátnych sú: Z Kórejských Meselemiáš, syn Kóre, zo synov Azafových.

2. Synovia Meselemiášovi: Zachariáš

prvorodený, Jadihel, druhý, Zabadiáš, tretí, Jatanael, štvrtý.

3. Elam, piaty, Johanan, šiesty, Elioenai, siedmy.

4. Synovia ale Obededomovi: Semeiáš prvorodený, Jozabad druhý, Joaha tretí, Sachar štvrtý, Natanael piaty,

5. Ammiel šiesty, Issachar siedmy, Follati ôsmy; lebo ho Pán požehnal.

(II. Kráf. 6, 11. 12.)

6. I Semeiášovi, jeho synovi, narodili sa synovia predstavení svojich rodín: lebo boli veľmi udatní mužovia.

7. Semeiášovi synovia tedy: Otni, a Rafael, a Obed, Elzabad, jeho bratia veľmi udatní mužovia: tiež Eliu, a Samachiáš.

8. Všetci títo sú zo synov Obededomových: oni a synovia, a ich bratia veľmi spôsobilí do služby, šesťdesiat a dva z Obededoma.

9. Ďalej synov Meselemiášových, a ich bratov veľmi udatných, osemnásť.

10. Z Hosových, t. j. zo synov Merari: Semri knieža (lebo nemal žiadneho prvorodeného,¹⁾ preto ho jeho otec postavil za knieža),

11. Helkiáš druhý, Tabeliáš tretí, Zachariáš štvrtý: všetkých týchto synov a bratov Hosových trinásť.

12. Títo boli rozdelení za vrátnych, aby ako kniežatá stráže. ako ich bratia, stále konali službu v dome Pánovom.

13. Teda hádzali lósy rovnako malí ako veľkí po svojich rodinách k jednej každej bráne.

14. Tu padol lós k východu na Semeiáša. Zachariášovi, jeho synovi. mužovi veľmi múdreho a rozumnému, lósom dostala sa severná strana.

15. Na Obededoma a jeho synov (padol) k poludniu, k tej strane domu, v ktorej bolo shromaždenie starších.²⁾

16. Na Sefima a Hosu k západu, pri bráne, ktorá vedie k ceste hore idúcej.³⁾ stráž naproti stráži.

¹⁾ Prvorodený zomrel bez potomkov.

²⁾ Správnejšie: Dom pokladov.

³⁾ K chrámu.

17. K východu ale (bolo) šesť Levitov; a k polnoci štyria na deň: a k poludniu tiež štyria na deň: a kde bolo shromaždenie, dvaja a dvaja.

18. Ďalej pri komôrkach vrátnych k západu štyria na ceste, a dvaja i dvaja pri komôrkach.

19. Toto sú rozdelenia vrátnych zo synov Kore a Merari.

20. A Ahiáš bol nad pokladami a nad posvätnými nádobami domu Božieho.

21. Synovia Ledanoví, synovia Gersonovcoví: z Ledana kniežatá rodín, Ledana, Gersonovca, Jehiel.¹⁾

22. Synovia Jehieloví: Zatan, a Joel, jeho bratia, nad pokladami domu Pánovho,

23. s Amramskými, a Izárskymi, a Hebronskými, a Ozihelskými.

24. Subael ale, syn Gersona, syna Mojšovho, bol predstavený nad pokladami.

25. Aj jeho bratia od Eliezera, ktorého syn bol Rahabiáš, a toho syn Izaiáš, a toho syn Joram, a toho syn Zechri, a toho syn Selemít.

26. Tento Selemít a jeho bratia boli nad pokladami vecí posvätných, ktoré posvätil David kráľ, a kniežatá rodín, a tisícnici, i stotníci a vodcovia vojenski.

27. Z bojov a z koristi vojen, ktoré obetovávali na opravu a na náradie chrámu Pánovho.

28. A všetko toto posvätil Samuel Vidiaci, a Saul, syn Cisov, a Abner, syn Nerov, a Joab, syn Sarvie: všetci posvätili to skrze ruky Selemity a jeho bratov.²⁾

29. Nad Izárskymi bol Choneniáš, a jeho synovia k zovňajšej službe³⁾ nad Izraelom, aby ich vyučovali a súdili.⁴⁾

30. Ďalej z Hebronských, Hazabiáš a jeho bratia, mužovia veľmi udatní, tisíc sedemsto ich bolo nad Izraelom za Jordánom k západu, vo všetkých dielach Pánových a v službe kráľovskej.

31. Ale Hebronských knieža bol Jeriáš podľa ich rodín, a príbuzenství.¹⁾ V štyridsiatom roku kráľovania Davida boli spočítaní, a našlo sa mužov veľmi udatných v Jazer Galaad,

32. a jeho bratov v dospelejšom veku, dvetisíc a sedem sto kniežat rodín. A David kráľ ustanovil ich nad Rubenovcami, a nad polovicou pokolenia Manassesovho, pre všetku službu Božiu a kráľovskú.

HLAVA 27.

Rozdelenie vojska, podelenie ľudu na dvadnásť hŕfov; rozliční úradníci Davidoví.

1. A synovia izraelskí podľa svojho počtu, kniežatá rodín, tisícnici, a úradníci, ktorí slúžili kráľovi dľa svojich oddielov, vchádzajúc a vychádzajúc na každý mesiac v roku, každý bol nad štyriadvadsaťtisícami ustanovený.

2. Nad prvým hŕvom v prvom mesiaci bol Jesboom, syn Zabdielov, a pod ním bolo štyriadvadsaťtisíc.

3. Bol zo synov Fáresových, knieža všetkých kniežat, nad vojskom v prvom mesiaci.

4. Hŕf druhého mesiaca mal Dudia Ahohitský, a potom bol druhý menom Makellot, ktorý spravoval čiastku vojska, štyriadvadsať tisíc.

5. Potom vodca tretieho hŕvu na tretí mesiac bol Banaiáš kňaz,²⁾ Joiadov syn: a v jeho oddelení bolo štyriadvadsaťtisíc.

6. Tento Banaiáš bol silák medzi tridsiatimi, a nad tridsiatimi: a nad jeho hŕvom bol Amizadab, jeho syn.³⁾

7. Štvrtý, na štvrtý mesiac bol Azael,

¹⁾ Verš 21. je mýlnym opakovaním rovnakých slov pokazený.

²⁾ Tento verš chce povedať, že na chrám Boží neobetoval len David, ale aj Saul, Joab, Abner a iní.

³⁾ K službe, ktorá sa odbavovala mimo chrámu.

⁴⁾ Hebr.: Za úradníkov a sudcov.

¹⁾ Vlastne domov otcovských.

²⁾ Snáď dvorný úradník pri kráľovi.

³⁾ Amizadab bol podriadený Banaiášovi.

brat Joabov, a Zabadiáš, jeho syn po ňom: a v jeho húfe bolo štyriadvadsaťtisíc.

8. Piaty, na piaty mesiac, bol knieža Samaot Jezeritský: a v jeho húfe bolo štyriadvadsaťtisíc.

9. Šiesty, na šiesty mesiac, bol Hira, syn Akkesa, Tekuitský: a v jeho húfe bolo štyriadvadsaťtisíc.

10. Siedmy, na siedmy mesiac, Hellez Fallonský zo synov Efraimových: a v jeho húfe bolo štyriadvadsaťtisíc.

11. Ôsmy, na ôsmy mesiac, Sobochai Husatský, z pokolenia Zarahi: a v jeho húfe bolo štyriadvadsaťtisíc.

12. Deviaty, na deviaty mesiac, Abiezer Anatotský, zo synov Jemini: a v jeho húfe bolo štyriadvadsaťtisíc.

13. Desiaty, na desiaty mesiac, Morai, tiež Netofatský, z pokolenia Zarai: a v jeho húfe bolo štyriadvadsaťtisíc.

14. Jedenásty, na jedenásty mesiac, Banaiáš Faratonský, zo synov Efraimových: a v jeho húfe štyriadvadsaťtisíc.

15. Dvanásty, na dvanásty mesiac, Holdai Netofatský, z rodu Gotonielovho: a v jeho húfe štyriadvadsaťtisíc.

16. Ďalej nad pokoleniami izraelskými boli ustanovení:¹⁾ ako knieža nad Rubenovcami Eliezer, syn Zechrov: ako knieža nad Simeonovcami Safatiáš, syn Maachov;

17. nad Levitami Hasabiáš, syn Kamuelov: nad Áronovými Sadok;

18. nad Judu, Eliu, brat Davidov, nad Izachar Amri, syn Michaelov;

19. nad Zabulonovcami Jesmaiáš, syn Abdiášov; nad Neftalincami Jerimot, syn Ozrielov;

20. nad synami Efraimovými, Ozeáš, syn Ozaziášov; nad polovicou pokolenia Manassesovho Joel, syn Fadaíášov;

21. a nad polovicou pokolenia Manassesovho v Galaade, Jaddo, syn Zachariášov; nad Benjaminom ale Jaasiel, syn Abnerov.

22. a nad Danom Ezrihel, syn Jero-

hamov: títo (sú) kniežatá synov izraelských.¹⁾

23. David ale nechcel ich spočítať od dvadsiatich rokov a nižšie: lebo riekol Pán, že rozmnoží Izraela ako hviezdy nebies.²⁾

24. Joab, syn Sarvie, začal ich počítať, ale nedokonal: lebo preto prišiel hnev na Izraela: a z tej príčiny počet tých, ktorí boli spočítaní, nebol vnesený do letopisov Davida kráľa. (Vyš. 21, 2.)

25. Nad pokladami kráľovskými bol Azmot, syn Adielov: a nad tými pokladami, ktoré boli v mestách, a v obciach, a vo vežiach, bol Jonatan, syn Oziášov.

26. A nad poľnou prácou a nad roľníkmi, ktorí obrábali zem, bol Ezri, syn Chelubov;

27. nad obrábačmi viníc Semeiáš, Romatský: a nad pivnicami na víno (bol) Zabdiáš Afonský.

28. A nad olivovými i figovými stromami, ktoré boli na poliach, (bol) Balaan Gedejský: nad sklepami olejovými ale Joas.

29. Ďalej nad stádami, ktoré sa pásly v Saron,³⁾ ustanovený bol Setrai Saronský; a nad stádami v údoliach Safat, syn Adliho;

30. nad ľavami Ubil Izmahelský; a nad oslami Jadiáš Meronatský;

31. a nad ovcami Jaziz Agareiský: všetci títo boli správcami majetku Davida kráľa.

32. Ale Jonatan, strýk Davida, bol radca, muž múdry a učený: on a Jahiel, syn Hachamonov, boli pri kráľovských synoch.⁴⁾

33. Achitofel bol tiež radca kráľov, a Chusai Arachitský priateľ kráľov.

34. Po Achitofelovi bol Joiada, syn Banaiášov, a Abiatar. Ale knieža vojska kráľovho bol Joab.

¹⁾ Predstavení pokolení, ktorí viedli záležitosti rodín.

¹⁾ Pokolenia Aser a Gaad sú vynechané, snáď nedopatrením odpisovateľa.

²⁾ Vo viere v tento sľub dostačovalo Davidovi spočítať všetkých súcích do zbroja.

³⁾ Urodná rovina medzi Cäsareou a Joppe pri mori.

⁴⁾ Ako vychovávatelia.

HLAVA 28.

David shromaždil ľud, a napomne Šalamúna k stavaniu chrámu Božieho.

1. A David svolal všetky kniežatá izraelské, hlavy pokolení a predstavených húfov, ktorí slúžili kráľovi: aj tisícnikov a stotníkov, a tých, ktorí boli nad statkom a imaním kráľovským, i synov svojich s komorníkami a všetkých vzácných a udatných mužov z vojska do Jeruzalema.

2. A keď sa kráľ zdvihol a stál,¹⁾ riekol: Slyšte ma, bratia moji a ľud môj! Ja som zamýšľal vystaviť dom, v ktorom by odpočívala archa úmluvy Pánovej, a podnožka²⁾ Boha nášho: a pripravil som všetko k stavaniu.

3. Ale Boh mi riekol: Nebudeš stavať domu menu môjmu, preto že si muž boja a krv si vylieval.

(Vyššie 22, 8; II. Kráľ. 7, 3.)

4. Ale Pán Boh izraelský vyvolil mňa z celého domu môjho otca, aby som bol kráľom nad Izraelom na veky:³⁾ lebo z Juda vybral si kniežatá: a z domu Judovho dom môjho otca: a zo synov môjho otca mňa ráčil vyvoliť za kráľa nad všetkým Izraelom.

5. Tak aj z mojich synov (lebo mnoho synov dal mi Pán), vyvolil Šalamúna, môjho syna, aby sedel na tróne kráľovstva Pánovho nad Izraelom; (Mudr. 9, 7.)

6. a riekol mi: Šalamún, tvoj syn, vystaví môj dom, a moje siene: lebo jeho som si zvolil za syna, a ja budem jemu za otca.

7. A utvrdím jeho kráľovstvo až na veky, jestliže bude stály v zachovávaní mojich prikázaní a mojich súdov, ako dnes.

8. Teraz tedy pred všetkým shromaždením Izraela a pred naším Bohom, ktorý to slyší:⁴⁾ Zachovávajte a dotazujte sa na všetky prikázania Pána Boha

nášho: aby ste vládli zemou dobrou a zanechali ju svojim synom po sebe až na veky.

9. Ty ale, synu môj Šalamúne, znaj Boha otca svojho, a slúž mu celým srdcom, a ochotnou myslou: lebo Pán pýta sa všetky srdcia, a zná všetky myšlienky mysli. Jestli ho budeš hľadať, najdeš ho: ale ak ho opustiš, zavrhnú ňu na veky. (Žalm. 7, 11.)

10. A tak, pretože ňu Pán vyvolil, aby si vystavil dom Svätyne, vzmúž sa, a vykonaj to.

11. Potom dal David Šalamúnovi, svojmu synovi, opis¹⁾ sieň, a chrámu, i skleпов, i dvorany, a komôr vnútorných, a domu pre slutovania.²⁾

12. Aj (nákres) všetkých vecí, ktoré mal v mysli: predsieni a komôr vôkol pre poklady domu Pánovho, a pre poklady vecí svätých,

13. a pre húfy kňazov a Levitov, pre všetku službu domu Pánovho, a pre všetky nádoby k službe v chráme Pánovom.

14. Aj zlata dľa váhy³⁾ (potrebnej) na všeliaké nádoby k službe. Aj váhu striebra dľa rozličných nádob ku každej službe.

15. Aj na zlaté svietniky a ich lampy (dal) zlata dľa miery každého svietnika a lámp. Tak aj na strieborné svietniky a na ich lampy dal mnoho striebra, dľa rozličnej miery.⁴⁾

16. Dal aj zlata na stoly predložených chlebov, dľa rozličnej miery: a podobne aj striebra na iné strieborné stoly.

17. I na vidličky a misky, a kaditeľnice z rýdzeho zlata, a na zlaté lvičky⁵⁾ rozdelil podľa miery váhu na každé lviča. Tak aj na strieborných levov oddelil rozličnú váhu striebra.

¹⁾ Náskres chrámu, a vôbec opis celého chrámu a všetkých k nemu patriacich častí i nádob.

²⁾ Svätyne a svätyne svätých.

³⁾ Obraz zlatého náčinia s udaním váhy.

⁴⁾ David chcel niektoré svietniky zo striebra dať vyhotoviť, ale Šalamún zhotovil tých desať svietnikov zo zlata. (II. Par. 4, 21.)

⁵⁾ Hebr.: Na zlaté medenice (krčahy s pokrývkami, na ktorých snáď boly lvičky).

¹⁾ Najprv sedel, lebo bol už starý a slabý.

²⁾ Meno archy úmluvy, pretože Boh bol prítomný, sídiac nad cherubami.

³⁾ Vo svojom potomkovi, v Kristovi.

⁴⁾ Napomínam vás.

18. Ale na oltár, na ktorom sa zapáľuje kadidlo, dal rýdzeho zlata: aby spravil z neho podobenstvo voza¹⁾ cherubínov, ktorí svoje krýdla rozťahujú a archu úmluvy Pánovej zastierajú.

19. Všetko to, hovorí, prišlo mi predpísané rukou Pánovou,²⁾ aby som porozumel všetkým prácam toho napodobnenia.

20. Potom riekol David Šalamúnovi, svojmu synovi: Posilni sa a zmocni, a konaj: neboj sa a nestrachuj, lebo Pán Boh môj bude s tebou, a neopustí ťa, ani nenechá, dokiaľ nedokonáš všetko dielo k službe domu Pánovho.

21. Hľa, húfy kňazov i Levitov, ktorí ku všetkej službe domu Pánovho stoja pri tebe, a sú ochotní,³⁾ a tak kniežatá ako ľud vedia vykonať všetky tvoje príkazy.

HLAVA 29.

Dary od Davida a ľudu k stavaniu chrámu; modlitba Davidova; pomazanie Šalamúna za kráľa; smrť Davidova.

1. A potom riekol David kráľ všetkému shromaždeniu: Šalamúna, syna môjho jediného vyvolil Boh ešte mladého a slabého: ale dielo je veľké, lebo nie pre človeka pripravuje sa príbytok, ale pre Boha.

2. Ja som dľa všetkých mojich síl nachystal nákladu k domu Boha svojho. Zlata na nádoby zlaté, a striebra na strieborné, medi na medené, železa na železné, dreva na drevené: a kamenia onychinového, a jakoby lešteného, a rozličných bariev, a všeliakého kamenia drahého, i mramoru z Párosa⁴⁾ prehojne:

3. A nad to, čo som obetoval na dom

môjho Boha zo svojho majetku zlata a striebra, dávam na chrám svojho Boha, mimo toho, čo som pripravil k domu svätému:

4. Tritisíc hrivien¹⁾ zlata, zo zlata z Ofiru: a sedemtisíc hrivien prečistého striebra²⁾ na obtiahnutie stien chrámových.

5. A každé dielo, kde treba zlata, nech sa spraví zo zlata, a kde treba striebra, zo striebra skrze ruky umelcov: a kto by chcel dobrovoľne obetovať (niečo), nech naplní svoju ruku dnes, a nech obetuje Pánovi čo chce.

(IV Král. 12, 4.)

6. Tedy slúbili kniežatá rodín a prednejší pokolení izraelských, tiež tisícníci a stotníci a správcovia majetkov kráľovských,

7. a dali k dielu domu Božieho päťtisíc hrivien zlata, a desaťtisíc zlatých:³⁾ desaťtisíc hrivien striebra a osemnásťtisíc hrivien medi: a stotisíc hrivien železa.

8. A u koho našly sa kamene, dávali ich do pokladu domu Pánovho skrze ruky Jahiela Gersonovského.

9. A tešil sa ľud, keď tí dobrovoľne sľubovali dary, lebo ich z celého srdca obetovali Pánovi: ale aj kráľ David radoval sa radosťou veľkou.

10. A dobrorečil Pánovi pred všetkým shromaždením a riekol: Požehnaný si ty, Pane, Bože otca nášho Izraela, od vekov až na veky.

11. Tvoja je, Pane, velebnosť i moc, i sláva, i víťazstvo: a tebe patrí chvála: lebo všetko, čo je na nebi i na zemi, je tvoje: tvoje je, Pane, kráľovstvo. a ty si nad všetky kniežatá.

12. Tvoje je bohatstvo, a tvoja je sláva: ty panuješ nad všetkými vecmi, v tvojej ruke je sila a meč: v tvojej ruke je veľkosť, a panovanie nad všetkým.

¹⁾ Obraz cherubov, ktorí sú ako voz, na ktorom je Pán prítomný.

²⁾ Tento obraz mi vnukol sám Pán Boh, aby som poznal a porozumel všetko vystrojenie chrámu, ktorý je obrazom budúceho chrámu duchovného.

³⁾ Tu vystalo: a prozretelní v múdrosti pri každej práci.

⁴⁾ Biely mramor z ostrova Páros.

¹⁾ Asi 329 millionov korún.

²⁾ Asi 53 millionov korún.

³⁾ Dárik; dárka perský peniaz, asi 22 kor. 50 hal. (I. Ezdr. 2, 69).

13. Preto, Bože náš, oslavujeme Ťa a chválime slávne meno tvoje.

14. Kto (som) ja, a kto (je) ľud môj, aby sme mohli toto všetko tebe sľúbiť? Tvoje sú všetky veci: a čo sme z tvojej ruky prijali, dali sme tebe.

15. Lebo my sme prichodzí pred tebou a cudzinci, ako všetci naši otcovia. Naše dni sú jako tieň na zemi, a niet žiadneho zastania.¹⁾ (Mudr. 2, 5.)

16. Pane Bože náš, všetka táto hojnosť, ktorú sme pripravili k stavaniu domu tvojmu menu svätému, je z tvojej ruky, a tvoje sú všetky veci.

17. Viem, Bože môj, že ty zpytuješ srdcia, a úprimnosť miluješ, a preto aj ja z úprimnosti svojho srdca ochotne obetoval som toto všetko: aj tvoj ľud, ktorý sa tu sišiel, videl som, ako s veľkou radosťou obetoval ti dary.

18. Pane Bože Abrahama, a Izáka, i Izraela, otcov našich, zachovaj na veky túto ochotu ich srdca, a daj, nech vždy trvá ku tvojej cti táto myseľ!

19. Aj Šalamúnovi, môjmu synovi, daj srdce úprimné, aby zachovával tvoje prikázania, a tvoje svedoctvá, a tvoje ustanovizne, a aby vykonal všetko, a postavil dom, ku ktorému som náklady pripravil.

20. A David rozkázal celému shromaždeniu: Dobrorečte Pánu Bohu nášmu! A dobrorečilo celé shromaždenie Pánu Bohu otcov svojich: a sklonili hlavy, a poklonili sa Bohu, a potom kráľovi.

21. A obetovali Pánovi obety,²⁾ a obetovali zápalné obety na druhý deň, tisíc volov, tisíc škopcov, tisíc baranov s ich mokrými obetami dľa všetkého predpisu vo veľkom množstve za všetok Izrael.

22. A jedli i pili pred Pánom toho dňa s veľkou radosťou. A pomazali Šalamú-

na, syna Davidovho, po druhýkrát.¹⁾ A pomazali ho Pánovi za knieža,²⁾ a Sadoka za hlavného kňaza.³⁾

(III. Kráf. 1, 39.)

23. A Šalamún dosadol na trón Pánov ako kráľ miesto Davida, svojho otca, a všetkým sa ľúbil: a poslúchal ho všetok Izrael.

24. Ale aj všetky kniežatá, a znamenití,⁴⁾ a všetci synovia Davida kráľa dali mu ruku, a poddali sa Šalamúnovi kráľovi.

25. I povýšil Pán Šalamúna nad všetok Izrael: a dal mu kráľovskú slávu, akej nemal pred ním ani jeden kráľ izraelský.

26. Tedy David, syn Izaiov, kráľoval nad všetkým Izraelom.

27. A dni, v ktorých panoval nad Izraelom, bolo štyridsať rokov. V Hebrone kráľoval sedem rokov, a v Jeruzaleme tridsaťtri roky. (III. Kráf. 2, 11.)

28. A zomrel v dobrej starobe, plný dňov, v bohatstve a sláve: a kráľoval Šalamún, jeho syn, miesto neho.

29. Ale skutky Davida kráľa prvé i posledné popísané sú v Knihe Samuela Vidiaceho, a v Knihe Natana proroka, a v Knihe Gada, Vidiaceho:

30. aj (deje) jeho kráľovania, a sily, a časov, ktoré prebehly za neho i v Izraeli, i vo všetkých kráľovstvách zeme.

¹⁾ Toto druhé pomazanie stalo sa len po smrti Davidovej. Ono mohlo sa opakovať, preto že po prvýkrát (III. Kráf. 1.) pomazaný bol naponáhle, a bez príslušných slávností.

²⁾ Za námestníka Božieho. Udalosť zodpovedá III. Kráf. 1, 32.

³⁾ Sadok účinkoval síce už pri pomazaní Šalamúnovom (III. Kráf. 1, 32.), ale Abiatar bol teprv na počiatku kráľovania kráľovho s kňazstva shodený. (III. Kráf. 2, 27.)

⁴⁾ Dľa iných: Hrdinovia.

¹⁾ My nie sme majiteľmi týchto vecí, ktoré si nám dal, ale len užívateľmi. My sme počestní, a všetky tieto veci len za krátky čas užívať budeme.

²⁾ Pravdepodobne obety za hriechy a previnenia.

DRUHÁ KNIHA PARALIPOMENON.

HLAVA 1.

Obeta Šalamúnova v Gabaon; jeho modlitba, múdrosť, sláva a bohatstvo.

1. Tedy zmocnel Šalamún, syn Davidov, vo svojom kráľovstve, a Pán, jeho Boh, bol s ním, a zvelebil ho slávnosťou. (III. Kráľ. 3,1.)

2. A rozkázal Šalamún všetkému Izraelovi, tisícnikom a stotníkom, a vodcom všetkého Izraela, a kniežatám rodín:¹⁾

3. a odišiel so všetkým tým shromaždením na vysosť Gabaon, kde bol stánok úmluvy Božej, ktorý učinil Mojžiš, sluha Boží, na púšti.

4. Archu Božiu previezol bol David z Kariatiarim na miesto, ktoré jej bol pripravil, a kde jej bol rozložil stan, to jest, v Jeruzaleme. (II. Kráľ. 6, 17; I. Par. 16, 1; II. Mojž. 37,1.)

5. Aj medený oltár,²⁾ ktorý bol zhotovil Bezeleel, syn Uri, syna Hurovho, bol tam pred stánkom Pánovým: a Šalamún, a všetko to shromaždenie ho vyhľadávali.³⁾

6. A Šalamún pristúpil k medenému oltáru pred stánkom úmluvy Božej, a obetoval na ňom tisíc obetí.⁴⁾

7. A hľa, tej noci zjavil sa mu Boh, a riekol: Žiadať, čo chceš, aby som ti dal.

8. A Šalamún riekol Bohu: Ty si u-

činil môjmu otcovi Davidovi veľké milosrdenstvo: a mňa si ustanovil za kráľa miesto neho.

9. Teraz tedy, Pane Bože, nech sa vyplní tvoja reč, ktorú si slúbil Davidovi, môjmu otcovi: lebo ty si ma učinil kráľom nad tvojím veľkým ľudom, ktorý je tak nespočítateľný, ako prach zeme.

10. Daj mi múdrosti a rozumnosti, aby som vchádzal a vychádzal¹⁾ pred tvojím ľudom: lebo ktože môže tento tvoj ľud, ktorý je tak početný, slušne súdiť. (III. Kráľ. 3, 9; Múdr. 9, 10.)

11. Tu riekol Boh Šalamúnovi: Preto, že sa toto lepšie ľúbilo tvojmu srdcu, a nežiadal si bohatstva, a pokladov, a slávy, ani životov tých, ktorí ťa nenávidia, ale ani dlhého života: ale žiadal si múdrosť a vedomosť, aby si mohol súdiť môj ľud, nad ktorým som ťa ustanovil za kráľa,

12. daná ti je múdrosť, a vedomosť: ale aj bohatstva, a pokladov i slávy ti dám, tak že ani jeden z kráľov nebude ťa rovný, ani pred tebou, ani po tebe.

13. Tedy prišiel Šalamún s vysosti v Gabaone do Jeruzalema k stánku úmluvy, a kráľoval nad Izraelom.

14. A nashromaždil vozov a jazdcov, a mal tisícštyristo vozov, a dvanásťtisíc jazdcov: a rozsadil ich do miest vozov,²⁾ a pri kráľovi v Jeruzaleme. (III. Kráľ. 10, 26.)

15. A složil kráľ striebra a zlata v Je-

¹⁾ Aby šli s ním k obeti a slávnej službe Božej.

²⁾ Oltár pre zápalné obety.

³⁾ Ľud sa tam shromažďoval k vykonávaniu služby Božej.

⁴⁾ Skrže ruky kňazské.

¹⁾ Aby spravodlivo obcoval s ľudom.

²⁾ Kde boli maštale pre kone kráľovské.

ruzaleme ako kamenia, a cedrov ako planých fík, ktoré rastú po poli vo veľkom množstve.

16. A privádzali mu kone z Egypta, a z Koa, kupci kráľovskí, ktorí chodili, a kupovali ich za peniaze,

17. štvorku koní za šesťsto¹⁾ strieborných, a koňa za stopäťdesiat: tak kupovalo sa vo všetkých krajinách hebrejských, a od kráľov syrských.

HLAVA 2.

Remeselníci ku stavbe chrámu. Smluva Šalamúnova s Hiramom a potreby k stavaniu chrámu.

1. Šalamún tedy umienil stavať dom menu Pánovmu, a palác pre seba.

2. A načítal sedemdesiat tisíc mužov, ktorí nosili na pleciach, a osemdesiat tisíc, ktorí by kresali kamene v horách, a ich predstavených tritisícšesťsto.²⁾

3. Poslal aj k Hiramovi, tyrskému kráľovi, a riekol mu: Jako si učinil môjmu otčovi Davidovi, a posielal si mu cedrové drevo, aby si vystavil dom, v ktorom aj býval: (III. Kráf. 5, 2)

4. tak učin aj mne, aby som vystavil dom menu Pána Boha svojho, by som ho posvätil k zapalovaniu kadidla pred ním, a k páleniu voňavých vecí, a k ustavičnému predkladaniu (posvätných) chlebov, a k zápalným obetiam ráno i večer, vo dni sobotné a novomesačné, a na slávnosti Pána Boha nášho, ktoré sú prikázané Izraelovi na veky.

5. Lebo dom, ktorý chcem stavať, je veľký: lebo veľký je náš Boh nad všetkých bohov.

6. Ktože bude môcť vystavať dom jemu slušný? Keď nebe a nebesia nebies nemôžu ho obsiahnuť: ktože som ja, aby som mu mohol vystaviť dom? A-

¹⁾ Pod strieborným rozumej síkel, asi 2 K 80 h, spolu 1680 K.

²⁾ Dľa III. Kráf. 5, 16. robotníkov bolo len 3300, tu odčítaných, 300 bolo teda dozorcov.

spoň len k tomu, aby sa kadidlo páliło pred ním.¹⁾

7. Preto poslali mi zbehlého muža, ktorý by vedel pracovať na zlate, striebre, medi a železe, zo šarlatu, červca a hyacintu,²⁾ a ktorý by vedel rezať rezby s tými remeselníkami, ktorí sú u mňa v Judstve a Jeruzaleme, ktorých zjednal David, môj otec.

8. A poslali mi aj cedrového dreva, a jedľového, a svrčinového z Libanu: lebo viem, že tvoji sluhovia vedia rúbať drevo z Libanu, a moji sluhovia budú so sluhami tvojimi,

9. aby mi nachystali veľmi mnoho dreva. Lebo dom, ktorý ja stavať chcem, je veľmi veľký a slávny.

10. Pri tom robotníkom, služobníkom tvojim, ktorí budú rúbať drevo, dám na stravu dvadsať tisíc mier³⁾ pšenice, a toľko mier jačmeňa, a dvadsať tisíc metret⁴⁾ vína, a dvadsať tisíc sät⁵⁾ oleja.

11. I odpovedal Hiram, kráľ tyrský, listom, ktorý poslal Šalamúnovi: Poneváč miloval Pán tvoj ľud, preto ta ustanovil nad ním za kráľa.

12. A ďalej riekol: Požehnaný Pán, Boh izraelský, ktorý učinil nebe i zem, ktorý dal Davidovi kráľovi syna múdreho, zkušeneho, a rozumného, a opatrného, aby vystavil Pánovi dom, a seba palác.

13. Preto posielam ti muža múdreho a veľmi rozumného, Hirama, môjho otca,⁶⁾

14. syna jednej ženy z dcér Danových, ktorého otec bol Tyrčan, ktorý vie pracovať na zlate, na striebre, na

¹⁾ Môj dom ho nebude môcť obsiahnuť, lebo on je nesmierne veľký, ale aspoň aby sme ho dľa našej možnosti v ňom ctili.

²⁾ Z hodvábu červeného, nebomodrého a purpurového

³⁾ Miera = kor, asi 240 litrov, spolu asi 48.000 hektolitrov.

⁴⁾ Grécky mettetes, hebr. bath alebo efa = 24 litrov, spolu 4800 hektolitrov.

⁵⁾ Saton = seah, miera: asi 8 litrov, spolu asi 1600 hektolitrov.

⁶⁾ Iste čestné meno pre umelca, ako 4, 16. Hebr.: muža, ktorý bol u Hirama, môjho otca.

medi, železe, a na mramore, i dreve, i zo šarlátu, a hyacintu, a z kmentu, a červca, a ktorý vie vyrezávať všeliké rezby, a múdre vymyslieť všetko, čo je potrebné k dielu, spolu s tvojimi umelcami pána môjho Davida, tvojho otca.

15. Pšenice však a jačmeňa, i vína a oleja, čo si sľúbil, pane môj, pošli svojim sluham.

16. A my budeme rúbať drevo na Libane, koľko budeš potrebovať, a priplavíme ho v pltiach po mori do Joppe: a tvojou vecou bude odvážať ho do Jeruzalema.

17. Vtedy Šalamún sčítal všetkých mužov cudzincov, ktorí boli v zemi izraelskej po tom čítaní, ktorým sčítal ich David, jeho otec, a najdené ich bolo stopäťdesiattritisíc šesťsto.

18. A vybral z nich sedemdesiatisíc, ktorí by na pleciach farchy nosili, a osemdesiatisíc, ktorí by na horách skaly kresali, a tritisíc šesťsto za predstavenných nad prácami ľudu.

HLAVA 3.

Stavanie chrámu:

1. A Šalamún začal stavať dom Pánov v Jeruzaleme na hore Moria, ktorá bola ukázaná jeho otcovi Davidovi, na mieste, ktoré bol pripravil David, na humne Ornana Jebuzejského.

(III. Kráľ. 6, 1; II. Kráľ. 24, 25; I. Par. 21, 6.)

2. A započal stavať v druhom mesiaci, štvrtého roku svojho kráľovania.

3. A tieto sú základy¹⁾ ktoré založil Šalamún k stavaniu domu Božieho. Dĺžky bolo šesťdesiat lakťov podľa starej miery,²⁾ šírky dvadsať lakťov.

4. A sieň v čele, ktorá sa tiahla v dĺžke dľa miery šírky domu, bola na dvadsať lakťov: a výška stodvadsať lakťov:³⁾ a obložil ju vnútri najčistejším zlatom.

5. Aj väčší dom¹⁾ obložil drevenými jedlovými doskami, a obtiahol ho celkom plechami z rýdzeho zlata: a vyryl do nich palmy, a jakoby retiazky, ktoré sa spolu splietaly.

6. Aj podlahu chrámovu vydĺždil predrahým mramorom, veľmi ozdobne.

7. A zlato, ktorého doskami prikryl dom, a jeho trámy, a veraje, a steny, a dvere: bolo najšistejšie,²⁾ a vyryl cherubínov na stenách.

8. Vyhotoval aj dom Svätyne svätých: dĺžku podľa šírky domu, dvadsať lakťov: a šírku tiež dvadsať lakťov: a zlatými plechy ho obložil, asi na šesťsto hrivien.³⁾

9. Ale aj klince spravil zo zlata, tak že každý kliniec vážil päťdesiat siklov:⁴⁾ tiež aj horné príbytky pokryl zlatom.

10. Ďalej v dome Svätyne svätých spravil dvoch cherubov prácou rezbárskou: a obložil ich zlatom.

11. Krýdla cherubov rozťahovali sa na dvadsať lakťov, tak že jedno krýdlo malo päť lakťov, a dotýkalo sa steny domu; a druhé majúť päť lakťov, dotýkalo sa krýdla druhého cheruba.

12. Tak aj krýdlo druhého cheruba, malo päť lakťov, a dotýkalo sa steny: a jeho druhé krýdlo na päť lakťov, dosahovalo krýdlo druhého cheruba.

13. A tak krýdla obidvoch cherubov boli rozťahanuté, a rozťahovali sa na dvadsať lakťov: oni však stáli na rovných nohách, a ich tváre obrátené boli k vonkajšiemu domu.⁵⁾

14. Zhotovil tiež oponu z hyacintu, zo šarlátu, z červca a z kmentu: a povytkával na nej cherubov. (Mat. 27, 51.)

15. A pred dvere chrámu dva stĺpy,

10 lakťov, tak že strana dĺžky domu s ňou mala 70 lakťov.

¹⁾ Svätyňu.

²⁾ Hebr.: Zlato parvaimské.

³⁾ Vyše 31 millionov korún.

⁴⁾ Asi 140 korún. Dľa hebrejského všetky klince spolu vážily toľko.

⁵⁾ Obrátení boli tvárou k Svätyňi.

¹⁾ T. j. miery.

²⁾ Teda sedem dlaní. (Ezech. 40, 5; 43, 13.)

³⁾ Omyl v prepisovaní; dom sám mal 30 lakťov výšky; jej šírka bola dľa III. Kráľ. 6, 3.

ktoré mali zvýšky tridsaťpäť lakťov: a ich makovice päť lakťov. (Jer. 52, 20.)

16. (Spravil) aj jakoby retiazky v Od-povednici¹⁾ a otočil ich okolo makovic tých stĺpov: tiež aj sto granátových jabĺk, ktoré dal medzi retiazky.

17. A tak postavil tie stĺpy v sieni chrámovej jeden na pravo, a druhý na ľavo: ten, ktorý bol na pravo, pomenoval Jachin: a ten, ktorý bol na ľavo, Booz.

HLAVA 4.

Oltár chrámu a nádoby chrámove.

1. Spravil aj medený oltár na dvadsať lakťov dĺžky a na dvadsať lakťov šírky, a desať lakťov výšky.

2. Aj liate more, desať lakťov od jedného kraja ku druhému, okružle vôkol: výšky malo päť lakťov: a povrázok (okrasa) tridsať lakťový obťáčal jeho kraj dookola.

3. A pod ním boli podoby volov, a na desať lakťov zvonku nejaké rezby, akoby vo dvoch radoch to more obťáčali. A voly boli liate:²⁾

4. a more samé bolo postavené na dvanástich voloch, z ktorých tri hľadeli na polnoc, druhé tri na západ: ďalej iné tri na poludnie, a ostatné tri na východ, držiace na sebe položené more: ale zadné čiastky volov boli vnútri pod morem.

5. Ďalej hrúbka jeho bola na dľaň a jeho kraj bol ako kraj kalicha, alebo rozkvitnutej ľalie: a obsahovalo tritisíc metret.³⁾

6. Urobil aj desať umývadiel a po-

ložil päť na pravo, a päť na ľavo.¹⁾ aby sa v nich umývalo všetko, čo sa malo obetovať na zápalnú obeť: ale v mori kňazi sa umývali.

7. Zhotovil aj desať sviecňov zlatých dľa podoby, ktorá bola predpísaná; a postavil ich v chráme päť na pravo, a päť na ľavo.

8. Tak aj desať stolov: a postavil ich do chrámu, päť na pravo, päť na ľavo: tiež aj sto zlatých čiaš.

9. Spravil aj kňazskú sieň, a veľkú dvoranu:²⁾ a do dvorany dvere, ktoré obtiahol mečom.

10. A more postavil na pravú stranu oproti východu k poludniu.³⁾

11. Ale Hiram narobil aj hrncov, a vidličiek,⁴⁾ a čiaš: a dokončil všetku prácu pre kráľa v dome Božom:

12. totižto dva stĺpy, a makovice, a vrchy, a jakoby mrežkovania, ktoré pokrývaly vrchy na tých makoviciach.

13. A granátových jabĺk štyristo, a dvoje mrežkovaní, tak že dva a dva rady granátových jabĺk visely na každom mrežkovaní, aby prikrývaly tie makovice, a vrchy stĺpov.

14. Zhotovil aj podstavky, a umývadlá, ktoré postavil na podstavky:

15. jedno more, aj dvanásť volov pod more,

16. a hrnce, vidličky a čiaše. Všetky nádoby porobil Šalamúnovi Hiram, jeho otec,⁵⁾ v dome Pánovom z najčistejšej medi.

17. V kraji jordánskom dal ich kráľ uliať v hlinastej zemi medzi Sochot a Saredata. (III. Kráľ. 7, 46.)

18. Počet však nádob bol nespočítateľný, tak že ani neznači váhy tej medi.

¹⁾ Vo Svätyni svätých.

²⁾ Hebr.: Tiež podobnosť volov bolo pod ním, ktorých všade vôkol bolo desať do lakťa, obkľučujúcich more vôkol, dva rady volov, ktoré hneď pri liati boli s ním sliate.

³⁾ Pod metretou rozumej sud (bath) po 24 litrov, tak že sa do neho vmestilo 3000 batov. Dľa nášho 72.000 litrov, alebo 720 hektov. Dľa III. Kráľ. 7, 26. obsahovalo more len 2000 batov. Dľa tohoto veršu sa majú rozumieť aj tie medené voly, na ktorých stálo to more, a ktoré boli spojené s ním, a vnútri boli prázdne.

¹⁾ Vedľa mora.

²⁾ Dľa niektorých sa pod touto dvoranou má rozumieť zábradlie, ktoré oddeľovalo miestnosť pre ľud od vlastného chrámu, čiže od Svätyně svätých.

³⁾ Na juhovýchod.

⁴⁾ Hebr.: lopát.

⁵⁾ Pod otcom rozumejú niektorí Hiramovo hebrejské meno vlastné: Abi Hiram, — alebo dľa niektorých znamená: ktorého si ctím ako otca.

19. A vyhotovil Šalamún všetky nádoby domu Božieho, i medený oltár, a stoly, a na chleby posvätné:

20. aj sviecke s ich lampami z najčistejšieho zlata: aby svietili dľa predpisu pred Odpovednicou.

21. A na nich kvetiny, a lampy i štipce¹⁾ zlaté: všetko bolo spravené z najčistejšieho zlata.

22. Tiež nádoby na temiam, a kadidlá, a čiašky, a mažiariky z najčistejšieho zlata. I dvere vnútorného chrámu spravil s rezbami, totižto do Svätyne svätých: i vonkajšie dvere chrámu (urobil) zlaté.²⁾ A tak bola dokončená všetka práca, ktorú vykonal Šalamún v dome Pánovom.

HLAVA 5.

Posvätenie chrámu a prenesenie archy a nádob chrámových.

1. A doniesol Šalamún všetky veci, ktoré venoval David, jeho otec, striebro i zlato, a všetky nádoby položil do pokladnice domu Božieho. (III. Kráľ. 7, 51)

2. Potom shromaždil starších z ľudu izraelského, a všetky kniežatá pokolení, a hlavy rodín synov izraelských do Jeruzalema, aby preniesli archu úmluvy Pánovej z mesta Davidovho, ktoré je Sion. (III. Kráľ. 8, 1.)

3. Tedy prišli ku kráľovi všetci mužovia izraelskí na slávnosť siedmeho mesiaca.

4. A keď prišli všetci starší izraelskí, vzali Leviti archu,

5. a vniesli ju, a tak i všetko náčinie stánku. Nádoby ale Svätyne, ktoré boli v stánku, preniesli kňazi s Levitami.

6. A kráľ Šalamún, a celý zástup izraelský, a všetci, ktorí sa shromaždili pred archou, obetovali škopcov a voly bez počtu: lebo tak veľké bolo množstvo obetí.

¹⁾ Malé klieštiky na utieranie knôtov horiacich lúčov.

²⁾ Dľa hebr. pôvodiny všetky dvere boli pozlatené. Rezby sa dôkladne nespomínajú.

7. A tak vniesli kňazi archu úmluvy Pánovej na jej miesto, totižto na miesto odpovedí (Božích) v chráme, do Svätyne svätých, pod krídla cherubov:

8. tak že cherubovia rozprestierali svoje krídla nad miestom, kde bola položená archa, a archu samú a jej žrdi zakrývali.

9. Koniec však žrdí, na ktorých sa nosila archa, pretože boli trochu dlhšie, vyčnievaly pred miestom odpovedí: ale kto bol trochu ďalej vonku, nemohol ich vidieť. A bola archa tam až do dnešného dňa.¹⁾

10. V arche nebolo nič iného, okrem dvoch tabúl, ktoré tam položil Mojžiš, na Horebe, keď Pán synom izraelským vystupujúcim z Egypta dal zákon.

11. Keď potom vychádzali kňazi zo Svätyne (lebo všetci kňazi, ktoríkoľvek sa tam nachádzali, sa posvätili,²⁾ a v tom čase ešte nebolo medzi nimi poriadku a premieňania sa v službe uvedenej).

12. Levitovia i speváci, to jest tak tí, ktorí boli pod Asafom ako tí pod Ema- nom, a pod Ilditunom, ich synovia, a bratia oblečení v rúcha kmertové, hrali na cymbaloch, harfách a citarách, a stáli na východnej strane oltára, a s nimi kňazov stodvadsať trúbiacich na trúbach.

13. Preto keď títo všetci spolu trúbami, a hlasmi, i cymbalmi, i strunami a rozličnými hudobnými nástrojmi spievali a hlasy povyšovali: zvuk bolo ďaleko počuť, a keď začali oslavovať Pána a hovoriť: Oslavujte Pána, lebo je dobrý, lebo jeho milosrdenstvo trvá navždy, dom Boží naplnil sa oblakom.

14. a kňazi nemohli obstáť a poslúhovať pre tú smrťotu. Lebo sláva Pánova naplňovala dom Boží.

¹⁾ Až do dňa listiny, z ktorej spisovateľ tejto knihy čerpal svoje zprávy.

²⁾ Roztriečenie kňazov v I. Par. 24. opísané a od Davida naložené ešte nebolo vstúpilo do života. Teraz však pri tejto slávnosti potrebovali mnoho kňazov.

HLAVA 6.

Šalamún žehná ľud; modlitba Šalamúnova.

1. Vtedy riekol Šalamún: Pán prisľúbil, že bude bývať v mrákote.¹⁾

(III. Kráf. 8, 12.)

2. A ja vystavil som dom jeho menu, aby v ňom býval na veky.

3. A obrátil kráf svoju tvár, a dal požehnanie celému zástupu izraelskému, lebo všetok ľud stál pozorujúc a riekol:

4. Požehnaný Pán Boh izraelský, ktorý skutočne splnil to, čo mluvil môjmu otcovi Davidovi, keď riekol:

5. Odo dňa, v ktorom som vyviedol môj ľud zo zeme egyptskej, nesvolil som si mesta zo všetkých pokolení izraelských, aby v ňom bol vystavený dom môjmu menu: ani som nevyvolil žiadneho iného muža, aby bol vodcom v ľudе mojom izraelskom;

6. ale Jeruzalem som vyvolil, aby moje meno zostávalo v ňom, a vyvolil som Davida, aby som ho ustanovil nad ľudom mojím izraelským,

7. a pretože môj otec David mal úmysel vystaviť dom menu Pána Boha izraelského,

8. riekol mu Pán: Pretože mal si ten úmysel, že vystavíš dom môjmu menu, dobre si síce učinil, že si mal tento úmysel:

9. avšak nie ty budeš stavať dom, ale tvoj syn, ktorý vyjde z tvojich bedier, ten vystaví dom môjmu menu.

10. A tak splnil Pán svoju reč, ktorú bol mluvil: a ja som vstal na miesto Davida, môjho otca, a posadil som sa na trón izraelský, ako mluvil Pán: a vystavil som dom menu Pána Boha izraelského,

11. a položil som doňho archu, v ktorej sa nachádza smluva Pánova, ktorú učinil so synami izraelskými.

12. Potom postavil sa pred oltárom

Pánovým proti celému zástupu Izraela, a vystrel svoje ruky.

13. Šalamún totižto bol učinil medený podstavok,¹⁾ a postavil ho naproti stredu siene, ktorý mal päť lakťov dĺžky, a päť lakťov šírky, a tri lakte výšky: a stal si naň: a potom kľaknul na kolenná pred celým zástupom²⁾ izraelským, a pozdvihnúc ruky k nebu,

14. riekol: Pane Bože izraelský, niet podobného tebe Boha na nebi ani na zemi: ktorý zachovávaš smluvu a milosrdenstvo svojim služobníkom, ktorí chodia pred tebou s celým svojim srdcom:

15. ktorý si splnil všetko svojmu služobníkovi Davidovi, môjmu otcovi, čokoľvek si mu bol mluvil: a čo si sľúbil ústami, to si splnil skutkom, ako to aj terazíš čas dokazuje.

16. Teraz tedy, Pane Bože izraelský, splň všetko tvojmu služobníkovi Davidovi, môjmu otcovi, čokoľvek mluvil, keď si mu riekol: nebude chýbať z teba muž pred mnou, ktorý by sedel na tróne izraelskom: ale len tak, jestliže tvoji synovia budú zachovávať moje cesty, a budú chodiť dľa môjho zákona, ako si aj ty chodil pred mnou.

17. Preto teraz, Pane Bože izraelský, buď potvrdená reč tvoja, ktorú si mluvil tvojmu služobníkovi Davidovi.

18. Či však to uveriť, žeby Boh prebýval s ľuďmi na zemi? Jestliže nebe a nebesá nebies nemôžu ňa obsiahnuť, o koľko menej tento dom, ktorý som vystavil!

19. Ale len na to je učiněný, aby si shliadnul na modlitbu svojho služobníka, a na jeho prosbu, Pane, Bože môj: a vyslyšal prosby, ktoré prednáša tvoj služobník pred tebou:

20. aby tvoje oči otvorené boli nad týmto domom vo dne i v noci, nad mne-

¹⁾ Povýšené miesto, s ktorého ľud dobre mohol ho rozumieť

²⁾ Šalamún bol obrátený k ľudu, ale pri modlitbe (v. 14—42.) obrátil sa k oltáru.

¹⁾ Očiam ľudským neviditeľne.

stom, o ktorom si prisľúbil, že v ňom bude vzývané tvoje meno,

21. a že vyslyšíš modlitbu, ktorú prednáša v ňom tvoj služobník: a že vyslyšíš prosby svojho služobníka, a ľudu svojho izraelského. Ktokoľvek sa bude modliť na miesto toho, vyslyš ho v príbytku svojom, totižto v nebesiach, a buď mu milostivý.

22. Jestliže sa niekto prehreší proti svojmu bližnému, a príde hotový proti nemu prisahať, a sa zaviazne zlorečením pred oltárom v dome tomto:

23. ty ho vyslyš z nebies, a učiň súd tvojim služobníkom, tak že odplatíš zlostníkovi jeho cestu na vlastnej jeho hlave, a vypomstíš spravodlivého, odplatiac mu dľa jeho spravodlivosti.

24. Jestliže ľud tvoj izraelský bude premožený od nepriateľov (lebo budú hrešiť proti tebe) a obrátiac sa budú pokánie činiť, a tvoje meno vzývať, a na tomto mieste prosiť,

25. ty ich vyslyš z neba, a odpusť hriech ľudu svojmu izraelskému, a uveď ich späť do zeme, ktorú si dal im a ich otcom.

26. Jestliže sa zatvoria nebesá, a pre hriechy tvojho ľudu nebude pršať dážď, a oni ťa budú prosiť na tomto mieste, a vyznajú tvoje meno a obrátia sa od svojich hriechov, keď ich budeš sužovať,

27. vyslyš, Pane, z neba, a odpusť hriechy svojich služobníkov, a svojho ľudu izraelského a vyuč ich ceste dobrej, po ktorej by chodili: a daj zemi dážďa, ktorú si dal do majetku svojmu ľudu.

28. Jestliže by na zemi bol hlad a mor, hrdza a sucho, kobyľky a chrústy, alebo nepriatelia, ktorí by pustošili zem, obľahli brány mesta, a keby ich akákoľvek rana a bieda trápila:

29. a keby niekto z ľudu tvojho izraelského prosil, uznajúc svoju ranu a biedu, a rozprestrel by svoje ruky v dome tomto,

30. ty ho vyslyš z neba, totižto

z tvojho vysokého príbytku, a sľutuj sa, a odpláť každému dľa jeho skutkov, ako si ich poznal v jeho srdci (lebo len ty jediný znáš srdcia synov ľudských).

31. Aby sa ťa báli a chodili po tvojich cestách po všetky dni, v ktorých budú žiť na zemi, ktorú si dal našim otcom.

32. Aj cudzinca, ktorý je nie z tvojho ľudu izraelského, keď príde z ďalekej zeme, pre tvoje veľké meno, a pre tvoju mocnú ruku, a tvoje rozprestreté rameno, a bude sa ti klaňať na mieste tomto,

33. ty ho vyslyš z neba, z tvojho prepevného príbytku, a učiň všetko, o čokoľvek ťa bude prosiť cudzinec ten: aby poznaly všetky národy zeme tvoje meno, a bály sa ťa, ako ľud tvoj izraelský: a nech poznajú, že meno tvoje vzývané bolo nad týmto domom, ktorý som vystavil.

34. Jestliže vytiahne tvoj ľud do boja proti svojim nepriateľom, na cestu, na ktorú ich pošleš, a budú sa ti klaňať (obrátení) oproti ceste, na ktorej je mesto toto, ktoré si vyvolil, a dom, ktorý som vystavil tvojmu menu:

35. ty vyslyš z neba ich prosby a žiadosti, a vypomsti ich.

36. A jestliže budú hrešiť proti tebe, (lebo niet človeka, ktorý by nehrešil), a rozhneváš sa na nich, a vydáš ich nepriateľom, a odvedú ich do zajatia do zeme ďalekej, alebo blízkej,

(III. Král. 8, 46; I. Ján 1, 8.)

37. a obrátia sa v svojom srdci v zemi, do ktorej do zajatia odvedení boli, a budú pokánie činiť, a budú ťa prosiť v zemi svojho zajatia, a riekať: Zhrešili sme, neprávosti činili sme, zlé sme konali:

38. a oni sa obrátia k tebe z celého svojho srdca, a z celej svojej duše, v zemi svojho zajatia, do ktorej boli odvedení a budú sa ti klaňať (obrátení) k ceste do svojej zeme, ktorú si dal ich otcom, a k mestu, ktoré si vyvolil, a k domu, ktorý som vystavil tvojmu menu:

39. ty vyslyš z neba, totižto z tvojho pevného príbytku ich prosby, a učiníš súd, a odpust svojmu ľudu, hoci zhrešil.

40. Lebo ty si Boh môj: nech sú, prosím, tvoje oči otvorené a tvoje uši naklonené k modlitbe, ktorá sa koná na tomto mieste.

41. Teraz tedy povstaň, Pane Bože, k odpočinutiu svojmu,¹⁾ ty a archa tvojej moci: tvoji kňazi, Pane Bože, nech sú oblečení v spasení, a tvoji svätí nech sa veselia v dobrých veciach.

(Žalm. 131, 8. 9. 10.)

42. Pane Bože, neodvracaj tvári od svojho pomazaného: pamätaj na milosrdenstvo Davida, tvojho služobníka.²⁾

HLAVA 7.

Oheň s neba; posvätenie chrámu. Boh zjavil Šalamúnovi, že jeho prosbu prijal.

1. A keď sa Šalamún domodlil, sostúpil oheň s neba, a strovil zápalné a iné obety: a velebnosť Pánova naplnila dom.

(II. Mach. 2, 8.)

2. A kňazi nemohli vojsť do chrámu Pánovho preto, že velebnosť Pánova naplnila chrám Pánov.

3. Ale aj všetci synovia izraelskí videli sostupovať oheň a slávu Pánovu na dom, a padnúť na svoje tvári na zem, na podlahu, kameňmi dláždenú, klaňali sa a oslavovali Pána: lebo je dobrý, lebo na večnosť jeho milosrdenstvo.

4. Kráľ však a všetok ľud obetovali obety pred Pánom.

5. Zabil totižto Šalamún na obetu dvaadvadsaťtisíc volov, a stodvadsaťtisíc škepcov: a tak posvätili dom Boží kráľ a všetok ľud. (III. Kráľ. 8, 63.)

6. Ale kňazi stáli pri svojich úradoch:³⁾ a Leviti s nástrojmi hudob-

nými k piesňam Pánovým, ktoré naro-bil David kráľ na oslavovanie Pána: lebo na veky milosrdenstvo jeho, a hrali piesne Davidove svojimi rukami: a kňazi trúbili na trúbach pred nimi, a všetok Izrael stál.

7. A posvätil Šalamún aj prostriedok dvorany pred chrámom Pánovým: lebo tam obetoval zápalné obety a tuk pokojných obetí: preto že na medenom oltári, ktorý bol spravil, nemohly sa vmestiť zápalné a posvätné obety, a tuk.

8. Tak držal Šalamún v tom čase slávnosť za sedem dní¹⁾ a s ním všetok Izrael, shromaždenie, veľmi veľké, odtiaľ, kade sa vchádza do Emat, až ku potoku egyptskému.

9. A ôsmeho dňa²⁾ držal shromaždenie, preto že posväcoval oltár za sedem dní, a svätí slávnosť za sedem dní.

10. A dvadsiatehotretieho dňa siedmeho mesiaca prepustil ľud do ich stánkov, veselíaci a radujúci sa nad dobrou vecou, ktorú učinil Pán Davidovi, a Šalamúnovi, a ľudu svojmu izraelskému.

11. A dokonal Šalamún dom Pánov, a dom kráľovský, a všetko, čo si bol umienil vo svojom srdci, že spraví v dome Pánovom, a v dome svojom, a šťastlive sa mu viedlo. (III. Kráľ. 9, 1.)

12. V tom zjavil sa mu Pán v noci, a riekol: Vyslyšal som tvoju modlitbu, a vyvolil som si miesto toto za dom obety.

13. Jestliže zavrem nebe, a nebude dažď pršať, a rozkážem, a dám kohylkám vyhubiť zem, a pošlem mor na svoj ľud,

14. a ľud môj, nad ktorým je vzývajúce moje meno,³⁾ obráti sa a bude ma prosiť, a vyhľadávať moju tvár, a pokánie činiť od svojich zlých ciest: i ja

¹⁾ Teraz vstúp do svojho stálego príbytku, do chrámu, zostávajúce tu s archou svojou, a nebudíš so svojim stánkom chodiť s miesta na miesto.

²⁾ Ktoré si Davidovi, svojmu služobníkovi prišľúbil.

³⁾ Obetovali obety a konali, čo k ich úradu patrilo.

¹⁾ Po siedmich dňoch posväceky držal Šalamún ešte za sedem dní slávnosť „pod zeleným“ (vid. III. Kráľ. 8, 65).

²⁾ Po druhých siedmich dňoch.

³⁾ Ktorému bola sľúbená moja ochrana a ktorý môže žiadať pomoc odo mňa.

ho vyslyším s neba, a odpustím ich hriechy, a uzdravím ich zem.

15. Aj moje oči budú otvorené a uši naklonené k modlitbe toho, ktorý sa bude modliť na mieste tomto.

16. Lebo som vyvolil a posvätil to miesto, aby tam bolo meno moje na veky, a moje oči i moje srdce zostávalo tam po všetky dni.

17. Aj ty jestliže budeš chodiť predomnou, ako chodil David, tvoj otec, a budeš konať dľa všetkého, čo som ti prikázal, a budeš zachovávať moje príkazy a práva:

18. utvrdím trón tvojho kráľovstva, jako som prisľúbil Davidovi, tvojmu otcovi, keď som mu riekol: Nebude odňatý muž z tvojho rodu, aby nebol kniežatom v Izraeli. (I. Kráľ. 9, 5)

19. Ale jestliže sa odvrátite, a opustíte moje ustanovenia a príkazy, ktoré som vám vydal, a odídete, a slúžiť budete cudzím bohom, a budete sa im klaňať,

20. vyplením vás s mojej zeme, ktorú som vám dal: a dom tento, ktorý som posvätil svojmu menu, odhodím od svojej tváři, a vydám ho v príslovie a na príklad všetkým národom.

21. A dom tento bude na príslovie všetkým idúcim vedľa neho, a povedia zhrození: Prečo učinil Boh toto tejto zemi, a tomuto domu?

22. A odpovedia: Ponevác opustili Pána Boha svojich otcov, ktorý ich vyviedol zo zeme egyptskej, a chytili sa cudzích bohov, a klaňali sa im, a ctili ich: preto prišli na nich všetky tieto biedy.

HLAVA 8.

Niektoré mestá, ktoré vystavil Šalamún; národy podmanené; kňazi usporiadaní.

1. Keď prebehlo dvadsať rokov, v ktorých vystavil Šalamún dom Pánov a dom svoj: (III. Kráľ. 9, 11.)

2. vystavil mestá, ktoré bol dal¹⁾ Hiram Šalamúnovi, a osadil tam synov izraelských.

3. Potom šiel proti Emat Suba,²⁾ a obdržal³⁾ ho.

4. A vystavil Palmiru na púšti, a vystavil aj iné prepevné mestá v Emate.

5. Vystavil aj horný Betoron, a dolný Betoron, ohradené mestá, ktoré mali brány, zátvory a zámky:

6. Tak aj Balaat a všetky pevné mestá, ktoré patrily Šalamúnovi, a všetky mestá vozov, a mestá jazdcov: všetko, čo len chcel a umyslel Šalamún, vystavil v Jeruzaleme a na Libane, a po všetkej zemi svojho panovania.

7. Všetek ľud, ktorý bol pozostal z Hetejských, a Amorejských, a Ferezejských, a Hevejských, a Jebuzejských, ktorí neboli z rodu izraelského,

8. ich synovia: a potomkov tých, ktorých nepobili synovia izraelskí, podmanil Šalamún za poplatníkov až do dnešného dňa.

9. Ale zo synov izraelských neustanovil žiadneho, aby slúžili robotami kráľovi, lebo oni boli mužovia bojovníci, a prví vodcovia, a kniežatá jeho vozov a jazdcov.

10. Všetkých kniežat vojska⁴⁾ Šalamúna kráľa bolo dvestopäťdesiat, ktorí spravovali ľud.⁵⁾

11. A dcéru Faraonovu previedol z mesta Davidovho do domu, ktorý jej bol vystavil. Lebo riekol kráľ: Moja manželka nebude bydlieť v dome Davida, kráľa izraelského, lebo je posvätený; preto že vošla do neho archa Pánova. (III. Mojž. 15, 18; III. Kráľ. 3, 1.)

12. Vtedy obetoval Šalamún Pánovi zápalné obety na oltári Pánovom, ktorý bol vystavil pred dvoranou.

¹⁾ Navrátil (III. Kráľ. 9, 11).

²⁾ Emat a Suba boli blízko vedľa seba, preto udávajú sa tu pod jedným menom. Rozumie sa tu syrská krajina Emat.

³⁾ Vydobyl.

⁴⁾ Hebr.: Hlavných vladárov.

⁵⁾ V prácach.

13. aby sa na ňom obetovalo deň po deň dľa príkazu Mojžišového, v sobotu a na nové mesiace, a v dni slávnostné, trikrát do roka, totižto v slávnosť nekvasených chlebov, a v slávnosť týždňovú, a v slávnosť stánkov.

14. A ustanovil dľa nariadenia svojho otca Davida povinnosti kňazov v ich službách: a Levitov dľa ich poriadku, aby chválili (Boha) a prisluhovali pri kňazoch náležite každého dňa: a vrátnych v ich poriadkoch pri jednej každej bráne; lebo tak prikázal David, muž Boží.

15. A neprestúpili žiadneho z príkazov kráľových ani kňazi, ani Leviti, pri všetkých veciach, ktoré prikázal i pri strážení pokladov.

16. Šalamún mal prihotovené všetky náklady, od toho dňa, v ktorom založil dom Pánov, až do dňa, v ktorom ho dokonali.

17. Potom odišiel Šalamún do Azion-gaberu a do Ailat, na breh Čierneho mora, ktoré je v zemi edomskej.

18. A Hiram mu poslal od svojich služobníkov lode, a plavcov poznajúcich more, a plavili sa so služobníkmi Šalamúnovými do Ofira,¹⁾ a nabrali odtiaľ štyristopäťdesiat hrivien zlata, a priniesli ich k Šalamúnovi kráľovi.

HLAVA 9.

Príchod kráľovnej zo Sáby; bohatstvo Šalamúnovo a jeho smrť.

1. Keď i kráľovná Sáby slyšala povest o Šalamúnovi, prišla do Jeruzalema, aby ho zkušala v pohádkach, s veľkým bohatstvom, a s ťavami, ktoré priniesly voňavých vecí, mnoho zlata a drahých kameňov. Keď prišla k Šalamúnovi, hovorila s ním o všetkom, čo jej ležalo na srdci.

(III. Kráľ. 10, 1; Mat. 12, 42; Luk. 11, 31.)

2. A Šalamún jej vyložil všetko, čo mu predniesla: a nebolo ničoho, čo by jej nebol vyložil.

3. Keď tedy uvidela, totižto múdrosť Šalamúnovu, a dom, ktorý vystavil,

4. k tomu ešte aj pokrmu jeho stola, a príbytky služobníkov, a úrady jeho sluhov, a ich obleky, aj pohárníkov a ich rúcha, a obety, ktoré obetoval v dome Pánovom: nebolo viac ducha v nej od divu.

5. I riekla kráľovi: Pravá je reč, ktorú som slyšala v mojej zemi o твоjich skutkoch múdrosti.

6. Neverila som tým, ktorí rozprávali, kým som sama neprišla, a svojimi očima nevidela a nezkúsila, že ani polovicu mi nepovedali o tvojej múdrosti: ty si povest svojimi výtečnosťami prevýšil.

7. Blahoslavení tvoji mužovia, a blahoslavení tvoji služobníci, ktorí stoja pred tebou po všetky časy, a slyšia tvoju múdrosť.

8. Požehnaný buď Pán Boh tvoj, ktorý si umienil teba posadiť na svoj trón, za kráľa Pána Boha svojho.¹⁾ Lebo Boh miluje Izraela, a chce ho zachovať na večnosť, preto teba postavil za kráľa nad ním, aby si činil súdy a spravodlivosť.

9. Potom dala kráľovi stodvadsať hrivien zlata, a veľmi mnoho voňavých vecí, a najdrahšieho kameňa: a nebolo viac takých voňavých vecí, ako tieto, ktoré dala kráľovná zo Sáby kráľovi Šalamúnovi.

10. Ale aj služobníci Hiramovi so služobníkmi Šalamúnovými priviezli zlata z Ofira, a thynového dreva, a veľmi drahých kameňov:

11. z ktorých shotovil kráľ, totižto z thynového dreva, schody v dome Pánovom, a v dome kráľovskom, aj citary, a harfy pre spevákov: nikdy nebolo vidno v zemi Juda podobného dreva.

¹⁾ Dľa starších Judia (Jozef Flavius), dľa nových Oman v Arabii.

¹⁾ Ktorý by zastupoval miesto Pána svojho, lebo kráľ izraelský bol zástupcom Božím.

12. A keď Šalamún dal kráľovnej zo Saby všetko, čo len chcela, a čo len žiadala, o mnoho viac, nežli mu ona doniesla: potom sa vrátila, a odišla do svojej zeme so svojimi služobníkami.

13. Bola ale váha zlata, ktoré prinášané bývalo Šalamúnovi rok po rok, šesťstošesťdesiatšesť hrivien zlata:

14. okrem tej summy, ktorú prinášali poslovovia rozličných národov, a kupci, i všetci kráľovia Arábie, a kniežatá¹⁾ zemí, ktorí privážali Šalamúnovi zlato i striebro.

15. A preto narobil Šalamún kráľ zlatých kopijí²⁾ zo summy šesťsto zlatých,³⁾ ktoré na každú kopiju vynaložené boli,

16. aj tristo zlatých štítov z tristo zlatých (peňazí), ktorými bol každý štít pokrytý: a vložil ich kráľ v zbrojnici, ktorá bola obsadená stromami.⁴⁾

17. Spravil kráľ aj veľký trón zo slonovej kosti, a obložil ho najčistejším zlatom.

18. Ale aj šesť stupňov, ktorými sa vystupovalo na trón, a zlatú podnožku, a dve operadlá s oboch strán, a dvoch levov stojacích vedľa operadiel,

19. a k tomu aj iných dvanásť lvíčkov na šiestich stupňoch po oboch stranách: takého trónu nebolo v žiadnom kráľovstve.

20. A všetky nádoby kráľovského stola boli zlaté, ako aj nádoby v dome lesa libanského boli z najčistejšieho zlata. Lebo striebro sa v tých dňoch za nič nepokladalo.

21. Lode kráľovské totižto chodievaly so služobníkami Hiramovými do Tarsis jedenkrát za tri roky: a prinášali odtiaľ zlato a striebro, a slonovú kosť, a opice, a pávy.

¹⁾ Miestodržiteľia; správcovia kráľovských súkromných statkov.

²⁾ Hebr.: Štítov veľkých (ktoré celého chlapa kryly).

³⁾ Siklov zlata.

⁴⁾ Hebr.: V dome lesa libánskeho.

22. Tak prevyšoval Šalamún všetkých kráľov zeme bohatstvom a slávou.

23. A všetci kráľovia zeme žiadali si vidieť tvár Šalamúnovu, aby slyšali múdrosť, ktorú dal Pán do jeho srdca:

24. a prinášali mu dary, nádoby zlaté, a strieborné, a šaty i zbrane, a voňavé veci, kone a mulice rok po rok.

25. A mal Šalamún štyridsaťtisíc koní v stajniach a dvanásťtisíc vozov i jazdcov, a rozsadil ich po mestách vozov, a v Jeruzaleme, kde býval kráľ.

26. A panoval nad všetkými kráľmi od rieky Eufkrat až k zemi filištinskej, a až po hranice egyptské.

27. A složil v Jeruzaleme takú silu striebra ako kamenia: a cédrov také množstvo ako planých fíg, ktoré rastú po poliach.

28. A privážali mu kone z Egypta a zo všetkých zemí.

29. Ostatné však skutky Šalamúnove prvé a posledné spísané sú v dejinách Natana proroka, a v knihách Ahiáša Silonského, aj vo videniach Addo Vidiaceho, proti Jeroboamovi, synovi Nabatovmu.

30. A Šalamún kráľoval v Jeruzaleme nad všetkým Izraelom za štyridsať rokov.

31. A usnul so svojimi otcami, a pochovali ho v meste Davidovom: a kráľoval jeho syn Roboam miesto neho.

HLAVA 10.

Roboam pohárda radou starších; rozdelené kráľovstvo.

1. Roboam ale odišiel do Sichemu: lebo tam sa sišiel všetok Izrael, aby ho ustanovili za kráľa.

2. Keď to počul Jeroboam, syn Nabatov, ktorý sa zdržoval v Egypte (ta totižto bol utiekol pred Šalamúnom), hneď sa navrátil.

3. A pozvali ho, a prišiel so všetkým Izraelom, a mluvil k Roboamovi takto:

4. Tvoj otec nás utiskal bemenom prefažkým, ty ľahšie veci rozkazuješ ako

tvoj otec, ktorý uložil na nás ťažkú službu, a oblahči trochu túto farchu, aby sme ti slúžili.

5. On im riekol: Po troch dňoch prijdte zasa ku mne. A keď ľud odišiel,

6. radil sa so staršími, ktorí boli stáli pred jeho otcom Šalamúnom ešte za jeho života, a riekol: Akú radu mi dáte, aby som odpovedal ľudu?

7. Oni mu riekli: Jestliže sa budeš ľubiť tomu ľudu, a ukojíš ho milými slovami, budú ti slúžiť po celý čas.

8. Ale on opustil radu starcov, a počal sa radiť s mladými, ktorí boli s ním vychovaní, a boli v jeho spoločnosti.

9. i riekol im: Čo sa vám zdá? Ale bo čo mám odpovedať tomuto ľudu, ktorý mi riekol: Uľav nám bremeno, ktoré nám uložil tvoj otec?

10. A títo odpovedali mu ako mladíci, a s ním vychovaní v rozkošiach, a riekli mu: Takto povedz ľudu, ktorý ti riekol: Tvoj otec obľahčil naše bremeno, ty nám oblahči: a takú mu daj odpoveď: Môj najmenší prst je tlstší, ako bedrá môjho otca.

11. Môj otec naložil na vás bremeno ťažké, a ja vám pridám ešte viac farchy: môj otec vás bil bičmi, no ja vás budem biť škorpionmi.¹⁾

12. Tedy Jeroboam, a všetok ľud prišiel tretieho dňa k Roboamovi, ako im bol rozkázal.

13. I odpovedal im kráľ tvrdo, lebo opustil radu starcov:

14. a hovoril dľa vôle mladíkov: Môj otec naložil na vás ťažké bremeno, ja vám ho ešte ťažším urobím; môj otec vás bil bičmi, no ja vás budem biť škorpionmi.

15. A nepovolil prosbám ľudu: lebo vôľa Božia bola,²⁾ aby sa vyplnila reč, ktorú bol mluvil skrz Ahiáša Silonského.

ho k Jeroboamovi, synovi Nabatovmu. (III. Kráľ. 11, 29)

16. Preto ľud, pretože im kráľ tak tvrdo hovoril, odpovedal mu takto: My nemáme žiadneho dielu v Davidovi, ani dedictva v synovi Izai. Vráť sa do svojich stánkov Izraelu, a ty, Davide, pas dom tvoj. A odišiel Izrael do svojich stánkov.

17. Ale nad synami Izraelskými, ktorí bývali v mestách judských, kráľoval Roboam.

18. A keď kráľ Roboam poslal Adurama, ktorý bol nad daňami, ukameňovali ho synovia izraelskí, a zomrel. Vtedy kráľ Roboam poponáhlal sa vysadiť na voz a utiekol do Jeruzalema.

19. A (tak) odstúpil Izrael od domu Davidovho až do dnešného dňa.

HLAVA 11:

Boh nedovoľí Roboamovi bojovať proti Izraelitom; mestá od Roboama vystavené; jeho ženy a deti.

1. Ale Roboam prišiel do Jeruzalema a svolal všetok dom Judov a Beniaminov, stoosemdesiat tisíc, vybraných bojovníkov, aby bojovali proti Izraelovi a svoje kráľovstvo zase obrátil k sebe. (II. Kráľ. 12, 21.)

2. I stalo sa slovo Božie k Semeiášovi, mužovi Božiemu toto:

3. Povedz Roboamovi, synovi Šalamúnovmu, kráľovi judskému a k všetkému Izraelu, ktorý je v pokolení Judovom a Beniaminovom:

4. Toto praví Pán: Nepôjdete ani nebudete bojovať proti svojim bratom: nech sa navráti jeden každý do svojho domu, lebo toto sa stalo z vôle mojej. Keď počuli slovo Božie, navrátili sa a nešli proti Jeroboamovi.

5. A Roboam býval v Jeruzaleme a vystavil v Judstve ohradené mestá.

6. Vybudoval Betlehem, a Etam, a Tekue,

7. aj Betsur, a Socho, a Odollam,

¹⁾ T. j. bičami s uzlami na konci remencov.

²⁾ Lebo tak dopustil Boh na potrestanie potomkov Davidových, ktorí už nechodili verne po jeho cestách.

8. aj Gét, a Maresa, a Zif,
 9. ale aj Aduram, a Lachis, a Azeka,
 10. tiež Zaraa, a Ailon, a Hebron, ktoré boli v Judovom a Benjaminovom, mestá veľmi pevné.

11. A keď ich ohradil múrami, osadil v nich kniežatá, a sklady potravín, totižto oleja a vína.

12. Aj v jednom každom meste spravil zbrojnice na štíty a kopije, a upevnil ich s najväčšou usilovnosťou, a panoval nad Judom a Benjaminom.

13. Kňazi však a Leviti, ktorí boli vo všetkom Izraelu, prišli k nemu zo všetkých svojich sídel.

14. Opustili svoje predmestia, a majetky, a prešli do Judstva a Jeruzalema: preto, že ich odvrhol Jeroboam a jeho potomci, aby nekonali kňazstva Pánovho: (IV. Mojš. 35, 3.)

15. lebo si ustanovil kňazov pre výšiny, a pre zlých duchov, a telce, ktoré bol narobil.

16. Ale aj zo všetkých pokolení izraelských, ktoré oddaly svoje srdcia hľadať Pána Boha izraelského, prišli do Jeruzalema, aby obetovali svoje obety pred Pánom Bohom svojich otcov.

17. A utvrdili kráľovstvo judské, a soslili Roboama, syna Šalamúnovho, za tri roky: lebo chodili po cestách Davidových a Šalamúnových len za tri roky.

18. Potom vzal si Roboam za ženu Mahalat, dcéru Jerimota, syna Davidovho: a Abihal, dcéru Eliaba, syna Izai;

19. ktorá mu porodila synov Jehusa, Somoriaša a Zooma.

20. Za touto vzal aj Maachu, dcéru Absalomovu, ktorá mu porodila Abiaša, a Etaia, a Zizu, a Salomíta.

21. Ale Roboam miloval Maachu, dcéru Absalomovu,¹⁾ nado všetky svoje ženy a súložnice: lebo si vzal osemnásť žien a súložníc šesťdesiat; a splodil

dvadsaťosem synov, a šesťdesiat dcér.

22. A ustanovil Abiáša, syna Maachy za knieža a vodcu nad svojimi bratmi: lebo zamýšľal ho ustanoviť za kráľa,

23. preto, že bol múdrejší a mocnejší nad všetkých jeho synov, a (týchto rozsadil) po všetkých končinách Judových a Benjaminových, a vo všetkých ohradených mestách: a dal im potravu hojne, a nabral (im) mnoho žien.¹⁾

HLAVA 12.

Sesák vtrhnul do Jeruzalema; olúpil chrám; smrť Roboama; Abiáš.

1. A keď bolo utvrdené kráľovstvo Roboamovo a zosilené, odpadol od zákona Pánovho, a všetok Izrael s ním.

2. Ale roku piateho kráľovania Roboamovho, prišiel Sesák, kráľ egyptský, do Jeruzalema (lebo sa prehrešil proti Pánovi), (III. Kráľ. 14, 25.)

3. s tisícdivo vozami a šesťdesiat-tisíc jazdcami: a množstvu ľudu, ktoré prišlo s ním z Egypta nebolo ani počtu, totižto Lybijskí, a Trogloditi²⁾ a Etiopskí (prišli).

4. A podmanili opevnené mestá v Judstve, a prišli až k Jeruzalemu.

5. Tedy Semeiáš prorok prišiel k Roboamovi a ku kniežatám judským, ktorí boli shromaždení v Jeruzaleme, utekajúc pred Sesákom, a riekol im: Toto hovorí Pán: Vy ste mňa opustili, a ja opustím vás v rukách Sesákových.

6. A pokorené kniežatá izraelské i kráľ riekli: Spravodlivý je Pán.

7. Keď videl Pán, že sa ponížili, stalo sa slovo Pánovo k Semeiášovi takto: Ponevác sa ponížili, nevyhladím ich, a

¹⁾ Hebr.: Roboam činil veľmi opatrne a rozsadil všetkých iných synov svojich po všetkých krajoch Judových a Benjaminových, vo všetkých mestách ohradených a dal im potravu hojne a nabral im mnoho žien.

²⁾ Tak Septuaginta, tedy iste ľudia z egyptskej a etiopskej Troglodytie u arabského mora. Hebr.: Sukkiti.

dám im trochu¹⁾ pomoci, a hnev môj nevyleje sa na Jeruzalem skrze Sesáka.

8. Avšak slúžiť mu predsa budú, aby vedeli, aký je to rozdiel slúžiť mne a slúžiť kráľom zemským.

9. A tak odišiel Sesák, kráľ egyptský, od Jeruzalema, pobral poklady domu Pánovho, a domu kráľovského, a všetko to pobral sebou, aj zlaté štíty, ktoré bol narobil Šalamún,

10. miesto tých narobil kráľ medené, a oddal ich kniežatám štítnikov, ktorí strážili v predsieni paláca.

11. A keď kráľ chodieval do domu Pánovho, prichádzali štítnici, a nosili ich, a potom ich zase prinášali do svojej komory.

12. Ale pretože sa ponížili, odvrátil sa hnev Boží od nich, a neboli docela vyhladení, lebo aj v Judovi našly sa dobré skutky.¹⁾

13. Tedy zmocnil sa kráľ Roboam v Jeruzaleme, a panoval: štyridsať a jeden rok mal, keď začal panovať, a sedemnášť rokov panoval v Jeruzaleme, v meste, ktoré vyvolil Pán, aby v ňom utvrdil svoje meno, zo všetkých pokolení izraelských; meno jeho matky bolo Nama Ammanitka.³⁾

14. Ale činil zlé, a nepripravil srdca svojho, aby hľadal Pána.

15. Skutky však Roboamove prvé i posledné spísané sú v Knihách Semeiáša proroka, a Addo Vidiaceho, a pilne vyložené: a bojovali proti sebe Roboam a Jeroboam po všetky dni.

16. A Roboam usnul so svojimi otcami, a pochovaný bol v meste Davidovom. A kráľoval Abiáš, jeho syn, miesto neho.

HLAVA 13.

Vládzstvo Abiášovo nad Jeroboamom; jeho ženy a deti.

1. Osemnásteho roku kráľa Jeroboama Abiáš sa stal kráľom nad Judom. (III. Kráľ. 15, 1.)

2. Panoval tri roky v Jeruzaleme, a meno jeho matky Michaia,¹⁾ dcéra Urielova²⁾ z Gabaa: a bola vojna medzi Abiášom a Jeroboamom. (III. Kráľ. 15, 6.)

3. A keď sa pustil Abiáš do boja, mal štyristo tisíc veľmi bojovných a vybraných mužov: Jeroboam postavil sa proti nemu do šiku s osemstotisíc mužmi, ktorí tiež boli vyberaní, a do boja veľmi zmužili.

4. I postavil sa Abiáš na vrchu Semeron, ktorý bol v Efraim, a riekol: Slyš Jeroboam, a všetok Izrael:

5. Či neviete, že Pán Boh izraelský dal Davidovi kráľovstvo nad všetkým Izraelom na večnosť, jemu a jeho synom ako smluvu soli?³⁾

6. A povstal Jeroboam, syn Nabatov, služobník Šalamúna, syna Davidovho: a sprotivil sa svojmu pánovi.

(III. Kráľ. 11, 26.)

7. A sbehli sa k nemu ľudia veľmi naničhodní, a synovia Belialovi,⁴⁾ a premohli Roboama, syna Šalamúnovho: lebo Roboam bol nezkúsený a bojazlivého srdca, i nemohol im odolať.

8. A teraz vy hovoríte, že môžete vzdorovať kráľovaniu Pána, ktorým vládne skrze synov Davidových, a že máte veľký zástup ľudu, a zlaté telce, ktoré vám učinil Jeroboam za bohov.

9. A vyhodili ste kňazov Pánových, synov Áronových a Levitov: a učinili ste si (sami) kňazov, ako všetky národy zeme: (že) ktokoľvek prichádza a posväťí svoju ruku býkom zo stáda, a sied-

¹⁾ Vyššie sa menuje (11, 20.) Maacha.

²⁾ Vnučka Absalomova, dcéra Thamarina (II. Kráľ. 14, 27).

³⁾ Sol' značí neporušiteľnosť, teda smluvou, ktorá sa nezruší nikdy.

⁴⁾ Bezbožní.

¹⁾ T. j. nejakú pomoc.

²⁾ Našli sa ľudia, ktorí ani uprostred modlárstva a zkaženosti nespustili sa pravého Boha.

³⁾ Správnejšie: Ammonitka.

mimi škopci, stáva sa kňazom tých, ktorí nie sú (žiadni) bohovia.

(III Kráf. 12, 31.)

10. Ale náš Pán je Boh, ktorého my neopúšťame, a kňazi posluhujú Pánovi zo synov Áronových, a Leviti konajú svoju prácu.

11. A prinášajú Pánovi každodenne ráno i večer zápalné obety, a kadidlo dľa príkazov zákona shotovené, a predkladajú chleby (sväté) na najčistejší stôl, a je u nás aj zlatý svieceň, a jeho lampy, aby sa vždy zapalovaly k večeru: lebo my zachovávame príkazy Pána Boha nášho, ktorého ste vy opustili.

(II. Mojž. 27, 21.)

12. Preto v našom vojsku vodcom je Boh, a jeho kňazi, ktorí trúbia na trúbach, a (ktoré) hučia proti vám: Synovia izraelskí, nebojujte proti Pánu Bohu vašich otcov, lebo vám to neosoží.

13. Dokiaľ on toto hovoril, Jeroboam mu od chrbta položil úklady. A stojac proti nepriateľom, obkľučoval Judu, ktorý o tom nevedel, svojím vojskom.

14. Keď sa Juda obrátil, videl, že mu nastáva boj od predku i od chrbta, a volal k Pánovi: a kňazi začali trúbiť na trúbach.

15. A všetci mužovia judskí urobili krik: a hľa, dokiaľ oni kričali, Boh prestrašil Jeroboama a všetok Izrael, ktorý stál proti Abiášovi a Judovi.

16. A utekali synovia izraelskí pred Judom, ale dal ich Boh do ich rúk.

17. Tak porazil ich Abiáš a jeho ľud ranou veľikou: a popadalo z Izraela päťstotisíc poranených zmužilých mužov.

18. Tak boli synovia izraelskí v tom čase ponížení a synovia Judovi nesmierne zmocnili, preto že dúfali v Pána Boha svojich otcov.

19. A Abiáš prenasledoval utekajúceho Jeroboama a vzal mu mestá, Bethel a jeho osady,¹⁾ a Jesana s jej osadami, aj Efron a jej osady:

20. a Jeroboam nemohol viac odolať za dňov Abiášových: a ranil¹⁾ ho Pán, tak že zomrel.

21. Tak zmohol sa Abiáš vo svojom panovaní, a vzal si štrnásť žien: a splo-dil dvadsať a dvoch synov a šesťnásť dcér.

22. Ostatok ale dejov Abiášových a jeho ciest²⁾ a skutkov veľmi pilne spísaný je v Knihe Addo proroka.

HLAVA 14.

Kráľovanie Azovo; vyhubenie modlárstva; porážka Etiopcov.

1. A usnul Abiáš so svojimi otcami, a pochovali ho v meste Davidovom: a panoval Aza, jeho syn, miesto neho; za jeho času odpočívala zem desať rokov.³⁾

(III. Kráf. 15, 8.)

2. Ale Aza činil, čo bolo dobré a milé pred očima jeho Boha, a sbúral oltáre cudzieho modlárstva, a výšiny,

3. a roztrieskal sochy,⁴⁾ a vyrúbal háje,

4. a prikázal Judovi, aby vyhľadával Pána Boha svojich otcov, a zachovával zákon a všetky prikázania.

5. A odpratal zo všetkých miest judských oltáre a modlárske chrámy,⁵⁾ a kráľoval v pokoji.

6. A vystavil v Judsku hradené mestá, lebo mal pokoj, a za jeho časov nebolo žiadnych vojen, lebo Pán mu dal pokoj.

7. A riekol ľudu judskému: Vystavme tieto mestá a ohraďme ich múrami, a opevnime vežami, a bránami i závorami, dokiaľ má všetko pokoj od vojny, preto že sme hľadali Pána Boha našich otcov, a dal nám pokoj vôkol. A tak stavali, a nebolo žiadnej prekážky v stavaní.

¹⁾ Navštívil ho nemocou na trest.

²⁾ Jeho mravov.

³⁾ Nebolo vojny.

⁴⁾ Baalove.

⁵⁾ Hebr.: Výšiny a slnečné obrazy.

¹⁾ Okolo ležiace a k nemu patriace dediny.

8. Mal však Aza vo svojom vojsku tých, ktorí nosili štíty a kopije z Judu trisťtisíc, a z Beniamina štítníkov a strelcov dvestoosemdesiat'tisíc: všetko to veľmi udatní mužovia.

9. I vyťahol proti nim Zara¹⁾ Etiopčan (murín), so svojim vojskom, desaťkráťtisíc (mužov) a tristo vozov: a prišiel až k Maresa.²⁾

10. Ale Aza vyšiel proti nemu a postavil šíky do boja v údolí Sefata, ktoré je pri Maresa:

11. a vzýval Pána Boha, a riekol: Pane, u teba niet rozdielu, či v nemnohých pomáhaš a či v mnohých: pomáhaj nám, Pane Bože náš, lebo v tebe a v tvojom mene dúfame a ideme proti tomuto množstvu. Pane, ty si náš Boh, nech neprevládze proti tebe človek.

(I. Kráľ 14, 6.)

12. Na to prestrašil Pán Etiopov pred Azom a Judom: a utekali Etiopi.

13. A prenasledoval ich Aza a ľud, ktorý bol s ním, až do Gerar: a padali Etiopi až do posledného muža;³⁾ boli sdrvení, lebo bil ich Pán, a bojovalo jeho vojsko. I odniesli mnoho koristi,

14. a zbili všetky mestá v okolí Gerar: lebo hrozný strach napadol všetkých: a vyplienili mestá, a odniesli mnoho koristi.

15. Ale rozváľali aj košiare oviec, a odviedli nepočetne mnoho statku, a táv: a navrátili sa do Jeruzalema.

HLAVA 15.

Predpovedanie Azariášovo; obnovenie pravého náboženstva.

1. Vtedy na Azariáša, syna Odedovho, sostúpil duch Boží,

2 vyšiel proti Azovi, a riekol mu: Slyšte ma, Aza a všetek Juďa a Beniamin: Pán bol s vami, lebo i vy ste boli

s ním. Keď ho budete hľadať, nájdete ho; ale keď ho opustíte, opustí vás.

3. Ale pominie¹⁾ mnoho dní v Izraeli bez pravého Boha, a bez kňaza učiteľa, a bez zákona.

4. A keď sa v úzkosti svojej zas obrátia k Pánu Bohu izraelskému, a budú ho hľadať, najdú ho.

5. V tom čase nebude mať pokoja vychádzajúci a prichádzajúci,²⁾ ale strach príjde všade na všetkých obyvateľov krajín:

6. lebo bude bojovať národ proti národu, a mesto proti mestu, preto že ich smiatne Pán všelijakou úzkosťou.³⁾

7. Preto vy posilnite sa, a nech neoslbnú ruky vaše: lebo dostane sa pláče vašej práci.

8. Keď to Aza počul, totižto slová a proroctvo Azariáša, syna Odeda, proroka, posilil sa, a vyplienil modly zo všetkej zeme júdskej a beniaminskej, a z miest, ktoré bol zaujal⁴⁾ na hore Efraim, a posvätil oltár Pánov, ktorý bol pred sieňou Pánovou.⁵⁾

9. A shromaždil všetko pokolenie Judovo a Benjaminovo, a tých, ktorí prišli s nimi z Efraima, a z Manassesa, a Simeóna: lebo mnoho ich bolo utieklo k nemu z Izraela, vidiac, že jeho Pán Boh je s ním.

10. A keď prišli do Jeruzalema v treťom mesiaci, pätnásteho roku kráľovania Azovho,

11. obetovali Pánovi toho dňa z koristi a lúpeže, ktorú boli odniesli, volov sedemsto, a škopcov sedemtisíc.

12. A vošiel dľa obyčaje utúžiť smluvu,⁶⁾ aby hľadali Pána Boha svojich otcov z celého srdca, a z celej duše.

¹⁾ Azariáš hovorí o smutných pomeroch minulosti, ale pravda jeho slov platí o všetkých časoch.

²⁾ Ktorí vychodia, a prichodia za svojou prácou a povinnosťou.

³⁾ Toto platilo pre všetky časy odpadnutia.

⁴⁾ Vlastne jeho otec (13, 19).

⁵⁾ Oltár pre zápalné obety.

⁶⁾ Hebr.: Padli murenini, tak že sa nijako zotaviť nemohli.

⁶⁾ Šiel do chrámu a po obetovaní obety, obnovil smluvu s Pánom.

13. A ktokoľvek by, riekol, nehľadal Pána Boha izraelského, nech zmrie, malý alebo veľký, či muž či žena.

14. A prisahali Pánovi plesajúc hlasom veľkým, s hláholom trúby, a zvukom surmy

15. všetci, ktorí boli v Judstve, so zaklínaním:¹⁾ lebo z celého svojho srdca prisahali, a s celou vôľou ho hľadali, a našli: a dal im Pán odpočinku so všetkých strán.

16. Aj Maachu, matku Aza kráľa, osadil s jej vysokého panovania, preto že spravila v háji modlu Priapovu:²⁾ ktorú všetku zdrúzgal, na kúsky zdrobil a spálil pri potoku Cedron:

17. Ale výšiny ostaly v Izraeli: srdce však Azovo bolo dokonále po všetky jeho dni.

18. A tieto veci, ktoré venoval jeho otec a on, vniesol do domu Božieho, striebro, a zlato, a všeliaké nádoby, a riady.

19. A nebolo vojny až do tridsiateho-piateho roku kráľovania Azovho.

HLAVA 16.

Vojna Azova s Baazom; proroctvo Hananiho; smrť Azova.

1. Ale tridsiatehošiesteho roku jeho kráľovania vytiahol Baaza, kráľ izraelský proti Judovi, a obhradil múrom Ráma, aby žiaden nemohol bezpečne vyjsť ani vojsť z kráľovstva Azovho.³⁾

2. Tedy vzal Aza striebro a zlato z pokladnice domu Pánovho, a z pokladnice kráľovskej, a poslal Benadađovi, kráľovi syrskému, ktorý bydlil v Damašku, a odkáza mu:

3. Je smluva medzi mnou a tebou, i môj otec a tvoj otec mali shodu: z tej

príčiny poslal som ti striebra a zlata, aby si zrušil smluvu, ktorú máš s Baazom, kráľom izraelským, a (tak) učinil, aby odtiahol odo mňa.

4. Keď sa to dozvedel Benadađ, poslal vodcov svojho vojska proti mestám izraelským: a tí porazili: Ahion, a Dán, a Abelmaim, a všetky ohradené mestá Neftalimove.

5. Keď toto počul Baaza, prestal stavať¹⁾ Ráma, a pretrhol svoju prácu.

6. V tom Aza kráľ vzal k sebe všetok Juda, a sobrali kamene s Ráma, a drevo, ktoré bol pripravil Baaza k stavbe, a vystavil z nich Gábaa, a Masfa.

7. V tom čase prišiel Hanani prorok k Azovi, kráľovi juďskému, a riekol mu: Ponevác si sa spoľahol na kráľa syrského a nie na Pána, svojho Boha, preto ušlo vojsko kráľa syrského z tvojej ruky.²⁾

8. Či Etiopcov a Lybianov nebolo o mnoho viac s vozmí a jazdcami, a nemiernou silou, a neďal ich Pán, keď sa spoľahli na neho, do tvojej ruky?

(V. ššie 14, 9)

9. Lebo oči Pánove hľadajú³⁾ na všetkú zem, a dávajú sily tým, ktorí z úplného srdca v ňom dôverujú. Preto konal si nemúdre, a z tej príčiny od dnešného času povstanú vojny proti tebe.

10. A rozlíneval sa Aza na Vidiaceho, a rozkázal ho dať do väzenia: lebo sa veľmi pohoršil nad tým: a pobil⁴⁾ v ten čas mnohých z ľudu.

11. Prvé a posledné skutky Azove opísané sú v Knihe kráľov juďských a izraelských.

12. A onemocnel Aza v tridsiatomdeviatom roku svojho kráľovania, na nohy nemocou veľmi ťažkou, a ani v svojej

¹⁾ Opevňovať.

¹⁾ T. j. prisahali a vyslovili kľatbu na tých, ktorí by smluvu prestúpili.

²⁾ Viď III. Kráľ. 15, 13.

³⁾ Hebr. K Azovi. Chce spojenie so severným kráľovstvom odrezať.

²⁾ T. j. keby sa bol spoľahol na Boha, bol by premohol nielen izraelského kráľa, ale i jeho pomocníka, kráľa syrského.

³⁾ Pod očami rozumej moc Pánovu, ktorou panuje nad všetkými vecmi a pomáha tým, ktorí dôverujú v ňom.

⁴⁾ Dľa liebr.: A utiskal mnohých.

nemoci nehľadal Pána, ale viac dôveroval vede lekárov.¹⁾

13. A usnul so svojimi otcami: a zomrel v štyridsiatomprvom roku svojho kráľovania.

14. A pochovali ho v jeho hrobe, ktorý si vykresal v meste Davidovom: a položili ho na jeho lôžko, plné voňavých vecí a drahých masťí, ktoré boli shotovené lekárnickým umením, a pálili ich nad ním s prílišnou nádherou.²⁾

HLAVA 17.

Kráľovanie Jozafatovo; jeho pobožnosť; jeho moc.

1. I kráľoval Jozafat, jeho syn, miesto neho, a dokázal sa silným proti Izraelu.

2. A osadil mnoho vojska po všetkých mestách Judstva, ktoré boli múrami hradené. A rozložil posádky po zemi judskej a po mestách Efraim, ktoré bol zaujal Aza, jeho otec.

3. A Pán bol s Jozafatom, lebo chodil po pravých cestách Davida, svojho otca.³⁾ a neskladal nádeje svojej v Báloch,

4. ale v Bohu svojho otca, a chodil v jeho prikázaniach, a nie dľa hriechov ľudu izraelského.

5. A utvrdil Pán kráľovstvo v jeho ruke, a všetok Juda dal dary Jozafatovi, tak že mal nepočetné bohatstvo a veľkú slávu.

6. A keď jeho srdce nabylo smelosti za cesty Božie,⁴⁾ odstránil aj výšiny a háje⁵⁾ z Judstva.

7. A tretieho roku svojho kráľovania poslal zo svojich kniežat Bennhaila, a

Obdiáša, a Zachariáša, a Natanaela, a Micheáša, aby učili v mestách judských,

8. a s nimi Levítov Semejáša, a Nataniáša, a Zabadiáša, tiež Azaela, a Semiramota, a Jonatana, Adoniáša, a Tobbiáša, a Tobadoniáša, Levítov, a s nimi Elisama, a Jorana, kňazov,

9. a vyučovali ľud v Judstve, majúci knihu zákona Pánovho, a chodili po všetkých mestách Judstva, a vzdelávali ľud.

10. A tak prišiel strach pred Pánom na všetky kráľovstvá zeme, ktoré boli na okolí Judstva, a neopovážali sa bojovať proti Jozafatovi.

11. Ba aj Filištinci prinášali Jozafatovi dary, a striebro ako daň, aj Arabi priháňali mu statok, sedemtisíc sedemsto škopcov, a toľko kozlov.

12. Tak vzrástol Jozafat, a rástol až na najvyššie, a vystavil v Judstve domy na spôsob veží, a ohradené mestá.

13. A mnohé práce viedol pri mestách judských: a mužovia bojovní, a silní boli v Jeruzaleme.

14. Ich počet po jednotlivých domoch a rodinách bol tento: V Judsku boli najvyšší vojska,¹⁾ Ednas, vojvodca, a s ním trisťtisíc najsilnejších mužov.

15. Po ňom Johanan, knieža, a s ním dvestoosemdesiattisíc.

16. Po tomto Amaziáš, syn Zechrov, posvätený Pánovi, a s ním dvestotisíc udatných mužov.

17. Tohto nasledoval hrdina do boja, Eliada, a s ním dvestotisíc majúcich luk a štít.

18. Za týmto Jozabad, a s ním stoosemdesiattisíc vystrojených bojovníkov.

19. Títo všetci boli pri ruke kráľovi, krome tých, ktorých osadil po ohradených mestách po všetkom Judsku.

¹⁾ Pán nekarhal Azu preto, že sa radil lekárov, veď to Pán sám naložil (Ekk. 18, 1.), ale že svoje vyliečenie len od vedy bez Boha a mimo Boha očakával. A toto bol hriech.

²⁾ Nie mŕtvolu Azovu spálili, ale len menované voňavé veci.

³⁾ Bol nábožný ako David z počiatku, dokiaľ nezhršil.

⁴⁾ Lebo nábožný človek je tým smelší, čím sa viac cvičí v ctnosti.

⁵⁾ Zničil modly po výšinách a hájoch.

¹⁾ Hebr.: Kniežatá nad tisícami.

HLAVA 18.

Taženie Jozafata a Achaba proti Sýrom; prorockto Micheáša; Achabova smrť.

1. Teda Jozafat bol bohatý a veľmi slávny, a dostal sa s Achabom do príbuzenstva.¹⁾ (IV. Kráľ. 8, 18; Nižšie 21, 6.)

2. A po rokoch prišiel k nemu do Samarie; k jeho príchodu pobil Achab veľmi mnoho škopcov, a volov pre neho, a pre ľud, ktorý s ním prišiel: a nahovoril ho, aby tiahol (s ním) proti Rámotu v Galaade.

3. I riekol Achab, kráľ izraelský Jozafatovi, kráľovi judskému: Poď so mnou proti Rámotu v Galaade. On mu odpovedal: Jako ja, tak ty; jako tvoj ľud, tak aj môj ľud: a s tebou budem v tom boji.

4. A riekol Jozafat kráľovi izraelskému: Prosím ťa, opýtaj sa hneď slova Pánovho.

5. Nato shromaždil kráľ izraelský prorokov, štyristo mužov, a riekol im: Či máme ísť proti Rámot Galaad do boja, alebo máme tak nechať? Oni odpovedali: Id', lebo dá ho Boh do rúk kráľových.

6. A Jozafat riekol: Či tu niet proroka Pánovho, aby sme sa aj toho opýtali?

7. I riekol kráľ izraelský Jozafatovi: Je jeden muž, ktorého by sme sa mohli spýtať na vôľu Pánovu, ale ja ho nenávidím, lebo mi nič dobrého neprorokuje, ale vždycky zlé: a ten je Micheáš, syn Jemlov. Ale Jozafat mu riekol: Nehovor tak, kráľu!

8. Tedy zavolať kráľ izraelský jedného z komorníkov a riekol mu: Zavolaj rýchle Micheáša, syna Jemlovho.

9. Kráľ izraelský, a Jozafat, kráľ judský, sedeli každý na svojom tróne, oblečení v kráľovské rúcho: a sedeli na námestí pri bráne Samaritskej, a všetci proroci prorokovali pred nimi.

10. A Sedechiáš ale, syn Kanaanov, spravil si železné rohy, a riekol: Toto hovorí Pán: Takýmto budeš klať Syriu, dokiaľ ju nezničíš.

11. A všetci proroci prorokovali podobne, a mluvil: Id' do Rámot Galaad, a šťastne sa ti povedie, a dá ich Pán do rúk kráľových.

12. V tom posol, ktorý šiel zavolať Micheáša, riekol mu: Hľa, slová všetkých prorokov jednohlasne predpovedajú kráľovi dobré veci: prosím ťa, nech im ani tvoja reč neodporuje, a mluvi šťastné veci.

13. Micheáš mu odpovedal: Ako že Pán žije, čokoľvek mi povie Boh môj, to mu rieknem.

14. A keď prišiel ku kráľovi, riekol mu kráľ: Micheášu, či máme ísť proti Rámot Galaad na vojnu, alebo tak nechať? Ten mu odpovedal: Idte: lebo všetko sa vám šťastne povedie, a nepriatelia budú daní do rúk vašich.

15. I riekol kráľ: Opäť a opäť ťa zaklínam, aby si mi nehovoril, len čo je pravda v mene Pánovom.

16. A ten riekol: Videl som všetok ľud izraelský rozprchnutý po horách, ako ovce bez pastiera; i riekol Pán: Nemajú títo pánov: nech sa navráti každý do svojho domu v pokoji.

17. I riekol kráľ izraelský Jozafatovi: Či som ti neriekol, že mi ten nebude prorokovať nič dobrého, ale len to, čo je zlé?

18. Ale ten riekol: Preto slyšte slovo Pánovo: Videl som Pána sedieť na svojom tróne, a všetky zástupy nebeské stáť vedľa neho na pravo a na ľavo.

19. A riekol Pán: Kto oklame Achaba, kráľa izraelského, aby išiel a padol v Rámot Galaad? A keď povedal jeden takto, a druhý ináč,

20. vyšiel duch¹⁾ a postavil sa pred Pána, a riekol: Ja ho oklamem. Pán mu riekol: Akým spôsobom ho oklameš?

¹⁾ Jeho syn Joram vzal si dcéru Achabovu, Ataliu, za manželku. Sňatok ten priniesol mnoho nešťastia na kráľa i jeho ľud.

¹⁾ Známy, ktorého vplyv už zkušili.

21. A ten odpovedal: Vyjdem, a budem živým duchom v ústach všetkých jeho prorokov. A riekol Pán: Oklameš ho a premôžeš ho: id' a učiň tak.

22. Tak teraz, hľa, dal Pán ducha lži do úst všetkých tvojich prorokov, avšak Pán mluvil zlé proti tebe.

23. Tu pristúpil Sedechiáš, syn Kananov, a udel Micheáša po tvári, a riekol: Ktorou cestou odišiel duch Pánov odo mňa, aby mluvil tebe?

24. Micheáš riekol: Ty sám to uvidíš toho dňa, keď pôjdeš z izby do izby, aby si sa skryl.

25. I rozkázal kráľ izraelský, a riekol: Vezmite Micheáša, a zaveďte ho k Amonovi, kniežatu mesta, a k Joasovi, synovi Amelechovmu.

26. A povedzte: Toto odkazuje kráľ: Posadte tohoto do žalára, a dávajte mu málo chleba a trochu vody, kým sa ne navrátim v pokoji!

27. Ale Micheáš riekol: Jestliže sa ty navrátiš v pokoji, tedy nehovoril Pán skrze mňa. A riekol: Slyšte to všetci ľudia!

28. A tak vytiahli kráľ izraelský a Jozafat, kráľ judský, proti Ramot Galaad.

29. A kráľ izraelský riekol Jozafatovi: Premeníš si rúcho, a tak pôjdeme do boja, ale ty si obleč svoje rúcho. I zmienil kráľ izraelský svoje rúcho, a tak šiel do bitky.

30. Ale kráľ syrský prikázal vodcom svojich jazdcov, a riekol: Nebojujte proti malému, ani proti veľkému, ale len proti samému izraelskému kráľovi.

31. Preto keď kniežatá jazdcov videli Jozafata, riekli: Tento je kráľ izraelský! A obstúpili ho bojujúc (proti nemu), ale on volal k Pánovi, a spomohol mu, a odvrátil ich od neho.

32. Lebo keď videli vodcovia jazdcov, že on nie je kráľ izraelský, nechali ho.

33. Ale stalo sa, že ktosť z ľudu vystrelil šíp na neisté, a poranil kráľa izraelského medzi šijou a plecami,¹⁾ pre-

to riekol svojmu pohoničovi: Obráť svoju ruku, a vyveď ma z vojska, lebo som poranený.

34. Tak skončila sa bitka v ten deň: a kráľ izraelský ostal na svojom voze proti syrským až do večera, a zomrel, keď zapadalo slnce.

HLAVA 19.

Jehu prorok pokarhal Jozafata; ustanovenie sudcov svetských i cirkevných.

1. Ale Jozafat, kráľ judský, navracal sa pokojne do svojho domu do Jeruzalema.

2. Tu vyšiel mu v ústrety Jehu, syn Hananov, Vidiaci, a riekol mu: Bezbožnému dávaš pomoc, a s tými, ktorí nenávidia Pána, priateľstvom sa spojuješ, preto zasluhuješ síce hnev Pánov:

3. ale našly sa u teba dobré skutky, preto že si odpratal láje so zeme judskej, a pripravil svoje srdce, aby si hľadal Pána Boha tvojich otcov.

4. Tedy Jozafat bydlel v Jeruzaleme: ale zasa vyšiel¹⁾ k ľudu od Bersabee až k hore Efraim, a navrátil ich k Pánu Bohu ich otcov.

5. A ustanovil sudcov v zemi po všetkých ohradených mestách judských, v každom mieste,

6. a rozkázal sudcom, a riekol: Viďte, čo máte činiť: lebo nekonáte súdu za človeka, ale za Pána,²⁾ a³⁾ čokoľvek budete súdiť, obráti sa na vás.

7. Buď bázeň Pánova s vami, a činite všetko pilne: lebo u Pána Boha nášho niet nespravodlivosti, ani prijímania osôb, ani žiadosti darov. (V. Moiz. 10, 17; Mudr. 6, 8; Sir. 35, 15; Skut. 10, 34; Efesz. 6, 9; Koloss 3, 25.)

8. Tak i v Jeruzaleme ustanovil Jozafat Levitov, a kňazov, a kniežatá rodín⁴⁾ z Izraela, aby prisudzovali súd, a právo Pánovo jeho obyvateľom.

¹⁾ Pochodil zem. Srov. 17, 7.

²⁾ V. súde zastupujete Boha.

³⁾ Hebr. A on je pri vás pri vykonávaní súdu.

⁴⁾ Za hlavných sudcov — aby súdili tak v duchovných ako aj v svetských veciach.

¹⁾ Hebr.: Kde sa pancier spojuje.

9, A prikázal im a riekol: Tak budete činiť verne v bázni Božej, a dokonalým srdcom.

10. A pri všetkej rozopre, ktorá by prišla pred vás od vašich bratov, ktorí bývajú v svojich mestách, medzi príbuzenstvom a príbuzenstvom, alebo kdekoľvek príde otázka o zákone, o prikázaní, o ustanoveniach, o právach: poučte ich, aby nehrešili proti Pánovi, a aby neprišiel hnev na vás a na vašich bratov: takto čiňte a neprehrešíte sa.

11. A Amariáš, kňaz, váš najvyšší kňaz, bude predstaveným v tých veciach, ktoré k Bohu patria, a Zabadiáš, syn Izmahelov, ktorý je vodcom v dome Judovom, bude nad tými vecami, ktoré patria ku kráľovskému úradu: a máte pred sebou Levitov z správcov, vzmužte sa, a počínajte si horlive, a Pán bude s vami v dobrých veciach.¹⁾

HLAVA 20.

Víťazstvo Jozafata nad Moabami a Ammonitami; Jozafat sa spriatelil s Ochoziášom, preto ho potrestal Pán.

1. Potom sa shromaždili synovia Moaboví, a synovia Ammonoví a s nimi niektorí z Ammonitských proti Jozafatovi, aby bojovali proti nemu.

2. I prišli poslovia a oznámili Jozafatovi, a riekli: Prislo proti tebe veľké množstvo z tých miest, ktoré sú za morom,²⁾ a zo Syrie, a hľa, postavili sa v Asasontamare, ktoré je Engaddi.

3. Tu naľakal sa Jozafat veľmi a všetok oddal sa na to, aby modlil sa k Pánovi a vyhlásil pôst všetkému Izraelu.

4. A shromaždil sa Juda, aby prosil Pána: ale aj z miest prišli všetci, aby ho prosili.

5. A keď stál Jozafat v shromaždení judskom a jeruzalemskom, v dome Pánovom pred novou sieňou,

6. riekol: Pane Bože otcov našich, ty

¹⁾ A Pán bude s tým, kto bude dobrý.

²⁾ Rozumej Mŕtve more.

si Boh na nebi, a panuješ nad všetkými kráľovstvami národov, v tvojej ruke je moc a sila, a nikto sa nemôže postaviť proti tebe.

7. Či si ty, Bože náš, nezničil všetkých obyvateľov tejto zeme pred твоjím ľudom izraelským, a dal si ju semenu Abraháma, tvojho priateľa, na veky?

8. A bydleli v nej, i vystavili v nej svätyňu tvojmu menu, a riekli:

(I. Kráľ. 8, 33.)

9. Jestliže by prišli na nás zlé veci, meč súdu,¹⁾ mor, a hlad, postavíme sa pred týmto domom pred tvoju tvár, v ktorom je vzývané tvoje meno: a budeme volať k tebe v našich úzkostiach, ty vyslyšíš, a vyslobodíš nás.

10. Teraz, hľa, synovia Ammon, a Moab, a hora Seir,²⁾ cez ktoré si nedopustil ísť Izraelitom, keď vyšli z Egypta, ale obišli ich, a nepobili ich:

(V. Mojž. 2, 1.)

11. Činia nám naopak, a usilujú sa nás vyhnúť z vladárstva, ktoré si nám ty dal.

12. Bože náš, či nebudeš ich súdiť? My síce nemáme toľko sily, aby sme mohli vzdorovať tomuto množstvu, ktoré nás napadlo. Ale keď nevieme, čo si máme počať, len to nám zostáva, aby sme obrátili oči svoje k tebe.

13. A všetok Juda stál pred Pánom s ich deťmi, manželkami, a synami.³⁾

14. A bol tam Jahaziel, syn Zachariáša, syna Banaiáša, syna Jehiela, syna Mataniášovho, Leviti zo synov Azafových, na ktorého prišiel duch Pánov v tom shromaždení,

15. i riekol: Pozorujte všetok Juda, a ktorí bydlíte v Jeruzaleme, a ty, kráľu Jozafat: Toto vám praví Pán: Nestrachujte sa, ani sa nebojte tohoto

¹⁾ Trestu.

²⁾ Edomitskí.

³⁾ Židia vo svojich veľkých úzkostiach vychádzali s deťmi neplnoletými a nemluvnými volať k Pánovi, aby ho nevinnosť dieťok naklonila k pomoci, a táto modlitba bola dľa Tertulliana Bohu milá. Judit 4, 9.; Joel 2, 16.

množstva: lebo nie váš je to boj, ale Boží.¹⁾

16. Zajtra pôjdete proti nim: lebo potiahnu po stráni menom Ziz, a najdete ich pri konci údolia, ktoré je oproti púšti Jeruel.

17. Nebudete to vy, ktorí budete bojovať, ale len stojte dúfanlive, a uvidíte nad sebou pomoc Pánovu, o Judo a Jeruzaleme: nebojte sa a nestrachujte: zajtrá vyjdete proti nim: a Pán bude s vami.

18. Vtedy Jozafat, a (ľud) Juda, a všetci obyvatelia Jeruzalema popadali na zem na tvár pred Pánom, a klaňali sa mu.

19. Potom Leviti zo synov Kaatových, a zo synov Kore oslavovali Pána Boha izraelského hlasom veľkým a slávnym.

20. A keď ráno vstali, tiahli cez púšť Tekue: a keď odchádzali, Jozafat stál uprostred nich, a riekol: Slyšte ma, mužovia judskí, a všetci obyvatelia Jeruzalema: verte v Pána Boha svojho a budete istí; verte jeho prorokom, a všetko sa vám šťastne povedie.

21. A dal radu ľudu, a postavil spevákov Pánových, aby ho oslavovali dľa svojich sborov, a išli pred vojskom, a jednohlasne riekali: Oslavujte Pána, lebo jeho milosrdenstvo je na veky.

(Žalm. 135, 1.)

22. A keď oni začali prespevovať chválu, obrátil Pán ich úklady proti nim samým, totižto synom Ammon, a Moab, a hore Seir, ktorí vytiahli, aby bojovali proti Judovi, a boli porazení.

23. Lebo synovia Ammonskí, a Moabskí povstali proti obyvateľom hory Seir, aby ich pobili a vyplenili: a keď toto dokonali, obrátili sa jeden proti druhému, a padali pod ranami, ktorými sa navzájom porážali.

24. A keď ľud judský prišiel ku stráži, ktorá hľadá na púšť,²⁾ videl na ďaleko

všetok šíry kraj plný mŕtvov, a nezostalo žiadneho, ktorý by bol ušiel smrti.

25. Tedy prišiel Jozafat a všetok ľud s ním, aby obrali mŕtvých: a našli medzi mŕtvolami rozličné náradie, aj šaty, a veľmi vzácne nádoby, a nakoristili toho tak mnoho, že nemohli všetko uniesť, a ani za tri dni poodnášať korisť pre množstvo.

26. Ale štvrtého dňa shromaždili sa v údolí Dobrorečenia:¹⁾ a že tu dobrorečili Pánovi, pomenovali to miesto údolím Dobrorečenia až do dnešného dňa.

27. A navrátili sa všetci mužovia judskí, a obyvatelia jeruzalemskí, a Jozafat pred nimi, do Jeruzalema s veľkým plesaním, preto že im dal Pán radosť nad svojimi nepriateľmi.

28. A vošli do Jeruzalema s harfami, citarami a trúbami do domu Pánovho.

29. A strach pred Pánom pripadol na všetky kráľovstvá zeme,²⁾ keď počuli, že Pán bojoval proti nepriateľom ľudu izraelského.

30. A tak bolo kráľovstvo Jozafatovo v pokoji, a dal mu Boh odpočinutie odovšiaľ.

31. Tak kráľoval Jozafat nad Judom, a mal tridsaťpäť rokov, keď začal kráľovať: a päťadvadsať rokov kráľoval v Jeruzaleme, a meno jeho matky bolo Azuba, dcéra Selahy.

32. A chodil po ceste Aza, svojho otca, a neodchýlil sa od nej, lebo činil, čo bolo milé pred Pánom.

33. Ale výšin predsa neodstránil, a ľud ešte (vždy) nebol obrátil svoje srdce k Pánu Bohu svojich otcov.

34. Ostatné však skutky Jozafatove, prvé i posledné, spísané sú v slovách Jehu, syna Hananiho, ktoré posnášal do Kníh kráľov izraelských.

35. Potom spriatelil sa Jozafat, kráľ

¹⁾ Beracha, na západ od Tekue, v blízkosti bojišťa.

²⁾ Na pohraničné krajiny.

¹⁾ Vy bojujete za vec Pánovu.

²⁾ Na vršku Ziz.

judský, s Oziášom, kráľom izraelským, ktorého skutky boli veľmi bezbožné.

(III. Kráľ. 22, 45.)

36. A spojil sa s ním preto, aby narobili lodí, ktoré by sa plavily do Tarzisu: a nastavali lodí v Aziongabere.

37. Preto prorokoval Eliezer, syn Dodanov z Maresa, proti Jozafatovi, a riekol: Ponevác si mal smluvu s Ochoziášom, rozbil Pán tvoje diela, a roztrieskaly sa lodí, a nemohly sa plaviť do Tarzisu.

HLAVA 21.

Smrť Jozafatova; ukrutnosť Joramova; vojna s Idumejskými; nemoc a smrť Joramova.

1. Ale Jozafat usnul so svojimi otcami, a pochovaný bol s nimi v meste Davidovom: a kráľoval Joram, jeho syn, miesto neho. (III. Kráľ. 22, 51.)

2. Ktorý mal za bratov synov Jozafatových: Azariáša, a Jahiela, a Zachariáša, a Michaela, a Safatiáša: títo všetci boli synovia Jozafata, kráľa judského.

3. A dal im otec mnoho darov, striebra i zlata, a drahých vecí s hradnými mestami v Judstve: ale kráľovstvo odal Joramovi, preto že bol prvorodený.

4. Tak dostal sa Joram k nasledníctvu v kráľovstve svojho otca: a keď zmocnel, pobil všetkých svojich bratov mečom, i niektorých z kniežat izraelských.

5. Tridsaťdva roky mal Joram, keď začal kráľovať, a osem rokov kráľoval v Jeruzaleme.

6. A chodil po cestách kráľov izraelských, ako činil dom Achabov: lebo dcéru Achabovu mal za manželku, a činil zlé pred tvárou Pánovou.

7. Pán však nechcel vyničiť dom Davidov pre smluvu, ktorú bol učinil s ním: a ponevác bol prisľúbil, že dá jemu a jeho synom sviecu¹⁾ po všetok čas.

8. Za jeho dňov vzbúrili sa Edom, aby nebol poddaný Judovi, a ustanovil nad sebou kráľa.

9. A keď prišiel Joram s kniežatami svojimi, a všetkými jazdcami, ktorí boli s ním, vstal v noci a porazil Edomských, ktorí ho boli obkľučovali, a všetkých vodcov ich jazdcov.

10. Jednak Edom odpadol, aby nezoštal pod panstvom Judovým, až do dnešného dňa: v tom čase odpadla aj Lobna, aby nebola pod jeho rukou. Preto, že opustil Pána Boha svojich otcov.

11. Okrem toho aj výšiny staval po mestách judských, a uviedol do smilstva¹⁾ obyvateľov jeruzalemských, a do hriechu Judu.

12. Tu donesený mu bol list od Eliáša²⁾ proroka, v ktorom stálo napísané: Toto hovorí Pán Boh Davida, tvojho otca: Preto, že si nechodil po cestách Jozafata, svojho otca, a po cestách Aza, kráľa judského,

13. ale nastúpil si cestu kráľov izraelských, a uviedol si do smilstva Judu a obyvateľov jeruzalemských, nasledujúc smilstvá domu Achabovho, okrem toho i svojich bratov, dom svojho otca, ktorí boli lepší od teba, si povraždil:

14. Hľa, Pán ťa i s tvojím ľudom, a s tvojimi synami a ženami, a s celou tvojím majetkom porazí veľkou ranou,

15. a ty onemocnieš na svoj život veľmi ťažkou nemocou, až z teba vyjdú črevá pomaly každý deň.³⁾

16. A tak vzbudil Pán proti Joramovi ducha⁴⁾ Filištincov, a Arabov, ktorí hračia s Etiopčanmi.

17. A vytiahli proti zemi judskej, a plienili ju, a pobrali všetok majetok, ktorý sa nachodil v dome kráľovskom, áno, i jeho synov a manželky, tak že mu ne-

¹⁾ Do služby modiel, ktoré ctili smilstvami a rozličnými necudnosťami.

²⁾ Pravdepodobne stala sa chyba v odpisovaní; malo byť: Elizeus, lebo Eliáša nebolo už na zemi.

³⁾ T. j. dni a dni. Tvoja nemoc bude veľmi dlho trvať.

⁴⁾ Posmelil Filištincov proti nemu.

¹⁾ Potomstvo.

zostalo žiadneho syna, krome Joachaza,¹⁾ ktorý bol najmladší.

18. A nad to nadovšetko ranil ho Pán nemocou života nezhojiteľnou.

19. A keď deň za dňom sa míňal a časy plynuly, prebehly dva roky: a on bol dlhou nemocou tak vysilený, že aj jeho črevá vyšly z neho, a nemoc ho len spolu so životom opustila. A tak zomrel v prehroznej nemoci, a ľud mu neučinil dľa obyčaje pohrebu pálením,²⁾ ako činieval jeho predkom.

20. Dvaatridsať rokov mal, keď začal kráľovať, a osem rokov kráľoval v Jeruzaleme. A chodil nesprávne,³⁾ a pochovali ho v meste Davidovom: ale nie v hrobe kráľov.

HLAVA 22.

Kráľovanie Ochoziáša a jeho smrť; pomsta Božia nad domom Achabovým; ukrutnosť Atalie.

1. Tedy obyvatelia jeruzalemskí ustanovili Ochoziáša, jeho najmladšieho syna, za kráľa na jeho miesto: lebo všetkých starších, ktorí boli pred ním, pobili arabskí lotri, ktorí boli vtrhli do ležania:⁴⁾ a tak kráľoval Ochoziáš, syn Jorama, kráľa judského. (IV. Kráľ. 8, 24.)

2. Štyridsať a dva roky mal Ochoziáš,⁵⁾ keď začal kráľovať, a jeden rok kráľoval v Jeruzaleme, a meno jeho matky bolo Atalia, dcéra Amri.

3. Ale aj on nastúpil cestu domu Achabovho, lebo jeho matka ho nabádala, aby bezbožne konal.

4. Preto činil zlé pred tvárou Pánovou, jako aj dom Achabov: lebo oni mu

boli radcami po smrti jeho otca, na jeho zkazu.

5. I spravoval sa dľa ich rady. A tiahol s Joramom, synom Achabovým, kráľom izraelským, na vojnu, proti Hazaelovi, kráľovi syrskému, do Ramot Galaad: a poranili Syrskí Jorama,

6. ktorý sa navrátil, aby sa liečil v Jezraheli, lebo mnoho rán dostal vo výšpomenutej vojne. V tom Ochoziáš, syn Joramov, kráľ judský, sišiel navštíviť Jorama, syna Achabovho, v Jezraheli, ktorý (tam) nemocný bol.

7. Lebo to vôľa¹⁾ Božia bola proti Ochoziášovi, že išiel k Joramovi. Keď k nemu prišiel, vytiahol s ním proti Jehu, synovi Namsi, ktorého pomazal Pán, aby vyplienil dom Achabov.

8. Keď tedy Jehu hubil dom Achabov, našiel kniežatá judské a synov bratov Ochoziášových, ktorí mu slúžili, a pobil ich.

9. Potom hľadal aj samého Ochoziáša, zajaľ ho v Samarii,²⁾ kde sa skrýval: a keď ho priviedli k nemu, zabil ho,³⁾ a pochovali ho, preto že bol syn Jozafatov, ktorý hľadal Pána z celého svojho srdca: a nebolo žiadnej nádeje, žeby niekto ostal kráľom z rodu Ochoziášovho.

10. Keď totižto Atalia, jeho matka videla, že zomrel jej syn, vstala, a porazila všetok rod kráľovský domu Joramovho. (IV. Kráľ. 11, 1.)

11. Ale Jozabet, dcéra kráľova, vzala Joasa, syna Ochoziášovho, ukradomky ho vzala zprostred synov kráľovských, keď ich vraždili: a skryla ho s jeho pestúnkou v komore, kde byly posteľe. A tá Jozabet, ktorá ho skryla, bola dcéra Jorama kráľa, manželka Joiadu, hlavného kňaza, sestra Ochoziášova, a preto ho Atalia nezavraždila.

¹⁾ Tento potomok sa menuje v nasledujúcej hlave Ochoziáš.

²⁾ Voňavých vecí.

³⁾ Hebr.: Odišiel v netúžení, t. j. že po ňom nikto netúžil, nazpät si ho nežiadal; dľa iných: Nikto nemal radosti (na jeho živote).

⁴⁾ Židov.

⁵⁾ Dľa IV. Kráľ. 8, 26. bol len 22-ročný, lebo otec jeho dožil len 40 rokov. Takto to má aj syrský i arabský preklad.

¹⁾ Dopustenie Božie, aby ho trest zastihol.

²⁾ V krajine Samarii, lebo Ochoziáš neumrel v meste Samarii, ale v Magedde (IV. Kráľ. 9, 27.).

³⁾ Odsúdil ho na smrť.

12. A tak bol u nich skrytý v dome Božom za šesť rokov, za ktoré kráľovala Atalia nad zemou.

HLAVA 23.

Kráľovanie Joasovo; smrť Atalie; obnovenie služby Božej; vyhubené modlárstvo.

1. Roku však siedmeho vzmužil sa Joiada, vzal k sebe stotníkov, Azariáša totižto, syna Jerobamovho, a Izmahela, syna Johananovho, aj Azariáša, syna Obedovho, a Maasiáša, syna Adaiášovho, a Elizafata, syna Zechriho: a učinil s nimi smluvu. (IV. Král. 11, 4.)

2. Títo cbišli Judstvo, a shromaždili Levitov zo všetkých miest judských, a kniežatá rodín izraelských, a prišli do Jeruzalema.

3. Tu učinilo všetko to shromaždenie smluvu s kráľom v dome Božom; a riekol k nim Joiada: Hľa, syn kráľov bude panovať, ako mluvil Pán o synoch Davidových.

4. Toto je tedy vec, ktorú urobíte:

5. Tretia čiastka z vás, ktorí prichádzajú v sobotu, kňazi, Leviti, a vrátni, nech zostane pri bránach:¹⁾ tretia čiastka v dome kráľovskom: a tretia pri bráne, ktorá sa menuje Základná:²⁾ ale ostatný všetok ľud nech bude v predsieniach domu Pánovho.

6. A nikto iný nech nevchádza do domu Pánovho, len kňazi, a z Levitov tí, ktorí majú službu, iba tí nech vchádzajú, lebo sú posvätení: a všetok ostatný ľud nech drží stráž Pánovu.

7. A Leviti nech obstanú kráľa, každý nech má svoju zbraň: (a kto by iný vošiel do chrámu, bude zabitý) a nech sú pri kráľovi, i keď bude vchádzať, i keď bude vychádzať.

8. Tedy učinili Leviti a všetok Juda dľa všetkého, ako im prikázal Joiada, hlavný kňaz: a vzali jeden každý z mužov, ktorí boli pod ním, a prichádzali

dľa poriadku sobotného, s tými, ktorí dokonali (službu) sobotnú, a mali odísť; lebo Joiada, hlavný kňaz, nedovolil oddeleniam, ktoré sa každý týždeň zamieňali.

9. A dal Joiada, kňaz, stotníkom¹⁾ kopije, oštepky a štíty Davida kráľa, ktoré bol venoval do domu Pánovho.

10. A postavil všetok ľud, ktorý mal zbraň, od pravej strany chrámu, až po ľavú stranu chrámu, proti oltáru a chrámu, okolo kráľa.

11. A vyviedli syna kráľovho, a postavili na neho korunu, a svedectvo, a dali mu do ruky zákon, aby ho držal, a ustanovili ho za kráľa: a pomazal ho Joiada, hlavný kňaz, a jeho synovia: a blahoželali mu, a riekli: Nech žije kráľ.

12. Keď toto Atalia počula, totižto hlasy sbiehajúcich sa a oslavujúcich kráľa, pristúpila k ľudu do chrámu Pánovho.

13. A keď videla kráľa stáť na stupni, kade sa vchádza,²⁾ a kniežatá, a zástupy okolo neho, a všetok ľud zeme plešajúci, a trúbiaci na trúbach, a spievajúci s rozličnými hudobnými nástrojmi, a (slyšala) hlas oslavujúcich, roztrhla si rúcho, a riekla: Zrada, zrada!³⁾

14. Ale Joiada, hlavný kňaz, vyšiel k stotníkom: a kniežatám vojenským, a riekol im: Vyveďte ju za ohraď chrámu, a zabite ju vonku mečom. A rozkázal kňaz, aby ju nezabili v dome Pánovom.

15. A položili ruky na jej krk: a keď koňskou bránou prišla ku kráľovskému domu, tam ju zabili.

16. A učinil Joiada smluvu medzi sebou, a všetkým ľuďom a kráľom, aby boli ľuďom Pánovým.

17. Potom šiel všetok ľud do domu Bálovho, a rozvávali ho: a jeho oltáre i obrazy roztrieskali: a Matama, kňaza Bálovho zabili pred oltármi.

18. A Joiada ustanovil predstavených

¹⁾ Chrámových.

²⁾ Hlavná brána chrámová. IV. Král. 11, 6.

¹⁾ Kráľovej telesnej stráže.

²⁾ Pri vchode do kňazskej dvorany, tam, kde králi stávali.

³⁾ Spiknutie, spiknutie!

v dome Pánovom, pod rukami¹⁾ kňazov a Levitov, ktorých rozdelil David v dome Pánovom, aby obetovali. Pánovi zápalné obety, ako je písané v zákone Mojžišovom, s plesaním, a spevami, podľa nariadenia Davidovho.

19. Ustanovil aj vrátnych pri bránach domu Pánovho, aby tam nevchádzal poškvrnený akoukoľvek vecou.

20. A vzal k sebe stotníkov, a najudatnejších mužov, a kniežatá ľudu, a všetok ľud zeme, a sprevádzali kráľa z domu Pánovho, a išli s ním hornou bránou do domu kráľovského, a posadili ho na trón kráľovský.

21. A veselil sa všetok ľud zeme, a mesto sa upokojilo: ale Ataliu zabili mečom.

HLAVA 24.

Obnovenie chrámu; smrť Joiadova; modlárstvo; ukrutnosť Joasova a vojna proti nemu; jeho smrť.

1. Sedem rokov mal Joas, keď začal kráľovať: a štyridsať rokov kráľoval v Jeruzaleme, a meno jeho matky bolo Sebia z Bersabee. (IV. Kráľ. 21,21; 12,1.)

2. A činil, čo bolo dobré pred Pánom po všetky dni kňaza Joiada.

3. A Joiada dal mu dve manželky, s ktorými splodil synov a dcéry.

4. Potom zaľúbilo sa Joasovi, aby opravil dom Pánov.

5. I shromaždil kňazov a Levitov, a riekol im: Idte do miest judských, a vyberajte od všetkého Izraela peniaze na opravu chrámu Boha vášho na každý rok, a činite to rýchle. Ale Leviti činili to nedbanlive.

6. I zavolať kráľ Joiadu, ich hlavu, a riekol mu: Prečo si sa nepostaral prinútiť Levitov, aby snieli z Judstva a z Jeruzalema peniaze, o ktorých ustanovil²⁾ Mojžiš, služobník Pánov, aby ich všet-

ká obec izraelská priniesla do stánku svedoctva?

7. Lebo bezbožná Atália a jej synovia zkazili dom Boží, a všetkými vecmi, ktoré boli posvätené chrámu Pánovmu, ozdobili chrám Baalov.

8. Tedy rozkázal kráľ, aby spravili jednu truhlu: a postavili ju pri bráne domu Pánovho z vonku.

9. A vyvolávané bolo v Judstve a v Jeruzaleme, aby jedenkaždý priniesol daň Pánovi, ktorú uložil Mojžiš, sluha Boží, všetkému Izraelovi na púšti.

10. I tešili sa všetky kniežatá a všetok ľud: a prichádzali, a prinášali do truhly Pánovej, a hádzali tak, že sa naplnila.

11. A keď bol čas priniesť truhlu pred kráľa skrze ruky Levitov, (lebo videli, že mnoho je peňazí), prichádzal kráľovský pisár, a koho ustanovil najvyšší kňaz: a vysypali peniaze, ktoré boli v truhle; a truhlu zasa donášali na jej miesto: a tak robievali každý deň, a sobrali veľmi mnoho peňazí,

12. ktoré dávali kráľ a Joiada tým, ktorí boli nad prácami v dome Pánovom: a oni najali za ne kamenárov, a remeselníkov všelijakej roboty, aby opravili dom Pánov: aj kováčov (pracujúcich zo) železa a medi, aby sa to, čo počalo padať, upevnilo.

13. A pretože tí, ktorí pracovali, pilne mali sa do práce, ich ruky zarobily trhliny v stenách, a priviedli dom Pánov k predošlému spôsobu a spravili, že mocne stál.

14. A keď dokončili všetky práce, ostatok peňazí priniesli ku kráľovi a Joiadovi: a narobili za ne nádoby chrámových ku službe a k zápalným obetám, aj čaši a iných nádob, zlatých a strieborných: a obetovávali zápalné obety v dome Pánovom ustavične po všetky dni Joiadove.

15. Ale sostaral sa Joiada plný súdňov, a zomrel, keď mal stotridsať rokov.

¹⁾ Pod dozorom.

²⁾ II. Mojž. 30, 13.

16. A pochovali ho v meste Davidovom s kráľmi, preto že činil dobré Izraelovi, a jeho domu.

17. Tu po smrti Joiadovej, prišli kniežatá judské a klaňali sa kráľovi, ktorý obmäkčený ich úctivosťou privilil im.¹⁾

18. A opustili chrám Pána Boha svojich otcov, a slúžili hájom a modlám, a prišiel na Judu a Jeruzalem hnev pre tento hriech.

19. A posielal k nim prorokov, aby sa zasa obrátili k Pánovi: tí im dávali svedectvo, ale oni nechceli slúchať.

20. Tedy Duch Boží sostúpil na Zachariáša, syna Joiadovho,²⁾ kňaza, ktorý vystúpil pred tvár ľudu, a riekol im: Toto praví Pán Boh: Prečo prestupujete prikázanie Pánovo, čo vám nebude osožiť, a opustili ste Pána, aby vás aj on opustil?

21. A tí spikli sa proti nemu, a ukamenovali ho na rozkaz kráľov v sieni domu Pánovho.

22. A nepamätal Joas kráľ na milosrdenstvo, ktoré učinil s ním Joiada, jeho otec, ale zabil jeho syna. Ktorý, keď umieral, riekol: Nech (to) vidí Pán, a vyhľadáva. (Mat. 35, 21.)

23. Ale keď sa obrátil rok, vytiahlo proti nemu vojsko zo Syrie: a pritiahlo do Judstva, a Jeruzalema, a pobilo všetky kniežatá ľudu, a všetku korisť odoslali kráľovi do Damašku. (IV. Kráľ. 12, 17.)

24. A hoci prišiel veľmi malý počet Syrov, dal Pán do ich rúk nepočtené ich množstvo, preto že opustili Pána Boha svojich otcov: a (tí) vykonali na Joasovi potupný³⁾ súd.

25. A jako tí odišli, zanechali ho vo veľkých bolestiach. Tu povstali proti

nemu jeho služobníci pomstif krv syna Joiadu, kňaza, a zavraždili ho v jeho posteli, a zomrel: a pochovali ho v meste Davidovom, ale nie v hroboch kráľovských.

26. A číhali po ňom Zabad, syn Sammaty, Ammanitskej, a Jozabad, syn Semarity, Moabitskej.

27. O jeho synoch a o summe peňazí, ktorú nasbíerali¹⁾ pod ním, a o opravení domu Božieho pilnejšie spísané je v Knihe kráľov: a kráľoval Amaziáš, jeho syn, miesto neho.

HLAVA 25.

Kráľovanie Amaziášovo; víťazstvo nad Idu-mejskými; modlárstvo; vojna s Izraelitami; jeho smrť.

1. Dvadsaťpäť rokov mal Amaziáš, keď začal kráľovať, a dvadsaťdeväť rokov kráľoval v Jeruzaleme: meno jeho matky bolo Joaden z Jeruzalema.

(IV. Kráľ. 14, 2.)

2. A činil dobré pred tvárou Pánovu, ale nie s dokonalým srdcom.

3. Keď už videl, že je kráľovstvo jeho upevnené, dal pobiť sluhov, ktorí usmrtili jeho otca, kráľa;

4. ale ich synov nedal pobiť, ako je napísané v Knihe zákona Mojžišovho, kde prikázal Pán, a riekol: Nech nebudú zabíjať otcovia za synov, ani synovia za svojich otcov, ale každý nech za svoj vlastný hriech zomrie.

(V. Mojž. 24, 16; IV. Kráľ. 14, 6; Ezech. 18, 20.)

5. Medzitým shromaždil Amaziáš Judu, a sriadil ich dľa rodín: a tisícnikov i stotníkov po všetkom Judstve, a pokolení Benjaminovom: a spočítal ich od dvadsiateho roku a vyše, a našiel tristo tisíc mladých mužov, ktorí by mohli ísť do boja, a nosiť kopiju a štít.

6. Najal tiež za mzdu z Izraela sto tisíc udatných za sto hrivien striebra.

7. Ale prišiel k nemu muž Boží a rie-

¹⁾ Prišli ku slabému kráľovi najprednejší ľudia, a žiadali dovolenie stavať háje, a v nich necudnosťami slúžiť modlám. Kráľ ich poklonami podvedený privilil ich žiadosti. Keby bol Joiada ešte žil, on by to nebol povolil. Tak hľa, mnoho záleží na jednom rozumnom a nábožnom človekovi!

²⁾ Zachariáš bol alebo vnuk Joiadov, alebo Joiada mal i meno Barachiáš, lebo u Mat. 23, 35. Zachariáš menuje sa synom Barachiášovým.

³⁾ Syrskí nemilosrdne s ním nakladali, trápili ho.

¹⁾ O summe tributu, jemu od Syrských uloženého.

kol: O kráľu, nech nejde s tebou vojsko izraelské: lebo Pán nie je s Izraelom, a so všetkými synmi Efraimovými.¹⁾

8. Jestliže sa domnievaš, že v sile vojska záležia vojny, dopustí Boh, že ťa nepriatelia premôžu: Bohu totižto náleží i pomôcť, i na utekanie obrátiť.

9. I riekol Amaziáš mužovi Božiemu: Čože potom bude z toho sta hrivien, ktoré som dal vojakom izraelským? A odpovedal mu muž Boží: Má Pán (dost), zkade ti môže o mnoho viac dať, nežli toto.

10. A tak oddelil Amaziáš vojsko, ktoré bolo prišlo k nemu z Efraima, aby sa navrátilo na svoje miesto: a títo sa náramne rozhnevali na Judu, a odišli do svojho kraja.

11. Medzitým Amaziáš dúfanlive vyviedol svoj ľud, a tiahol do údolia Solnatého, a porazil synov Seir²⁾ desaťtisíc.

12. A iných desaťtisíc mužov zajali synovia judskí, a vyviedli ich na vrch skaly, a poshadzovali ich s vrchu do hlbin, tak že sa všetci porozrážali.

13. Ale to vojsko, ktoré bol poslal nazpäť Amaziáš, aby s nimi netiahlo do boja, rozišlo sa po mestách judských od Samarie až po Betóron, a pobilo z nich tritisíc, a sobralo mnoho koristi.

14. Amaziáš však po porážke Idumejských priniesol so sebou bohov synov Seir, a postavil ich sebe za bohov, a klaňal sa im, a zapaloval im kadidlo.³⁾

15. pre ktorú príčinu rozhneval sa Pán proti Amaziášovi, a poslal k nemu proroka, ktorý by mu riekol: Prečo si sa klaňal bohom, ktorí nevyslobodili svoj ľud z tvojej ruky?

16. A keď on toto mluvil, odpovedal mu: Či si ty radcom kráľovým? Prestaň, aby som ťa nezabil. A odchodiac riekol prorok: Teraz viem, že si Boh u-

mienil ťa zabiť, preto že si učinil toto zlé, a okrem toho neposlúchol si mojej rady.

17. Tedy Amaziáš, kráľ judský, poradil si veľmi zle, a poslal k Joasovi, synovi Joachaza, syna Jehu, kráľovi izraelskému rieknúť mu: Prijd, pozrime si do očí!

18. Tento však poslal poslov nazpäť a odkázal: Bodliak, ktorý je na Libane, poslal k cedru libanskému a riekol: Dať svoju dcéru môjmu synovi za manželku: a hľa, idú tade divé zveri, ktoré boli v hore libanskej, a pošliapaly bodliaka.¹⁾

(IV. Kráľ. 14, 9.)

19. Povedal si: Porazil som Edoma, a preto pozdvihlo sa tvoje srdce pýchou; ale seď doma: prečo vyzývaš zlé proti sebe, aby si padol i ty i Juda s tebou?

20. Ale nechcel poslúchnuť Amaziáš, preto že to bola vôľa Pánova, aby bol daný do rúk nepriateľov pre bohov edomských.

21. Tak vytiahol Joas, kráľ izraelský, a pozreli si do očí. A Amaziáš, kráľ judský, bol v Betsames Judovom.

22. A porazený bol Juda pred Izraelom, a utiekol do svojich stánkov.

23. A Amaziáša, kráľa judského, syna Joasa, syna Joachazovho, zajal Joas, kráľ izraelský, v Betsames, a priviedol ho do Jeruzalema: a sboril jeho múr od brány efraimskej až po bránu Uhla²⁾ na štyristo lakťov.

24. A všetko zlato i striebro, a všetky nádoby, ktoré našiel v dome Božom, a u Obededoma, a v pokladnici domu kráľovského, ako aj synov záručníkov pobral so sebou do Samarie.

25. A Amaziáš, syn Joasov, kráľ judský, žil po smrti Joasa, syna Joachaza, kráľa izraelského, pätnásť rokov.

26. Ale iné deje Amaziášove prvé i posledné, spísané sú v Knihe kráľov judských a izraelských.

¹⁾ Pod Efraimom sa má rozumieť všetká zem izraelská, lebo jedno z najväčších pokolení bolo Efraimovo.

²⁾ Seirskí sú Edomiti.

³⁾ Kto chce ľud v poddanstve udržať, treba mu získať si ich náklonnosť; tak vtedy verili.

¹⁾ Ty si mne nie roveň, ako bodliak nie je roveň cedru.

²⁾ Na severnej strane, kde Jeruzalem nemal žiadneho prirodzeného opevnenia.

27. A jako sa spustil Pána, strojili mu úklady v Jeruzaleme. A keď utiekol do Lachis, poslali za ním a zabili ho tam.

28. Potom priviezli ho na koňoch, a pochovali s jeho otcami v meste Davidovom.

HLAVA 26.

Kráľovanie Oziášovo a jeho víťazstvo nad nepriateľmi; vystavil Jeruzalem; jeho hriech a pokuta zaň.

1. Vtedy všetok ľud judský postavil jeho šestnásťročného syna Oziáša za kráľa na miesto jeho otca Amaziáša.

(IV. Kráľ. 14, 21.)

2. Tento vystavil Ajlat a navrátil ho panstvu judskému, keď už usnul kráľ so svojimi otcami.

3. Šestnásťročný bol Oziáš, keď začal kráľovať, a päťdesiatdva roky kráľoval v Jeruzaleme, a meno jeho matky bolo Jeheliah z Jeruzalema.

4. A činil, čo bolo pravé pred očima Pánovými podľa všetkého, čo činil jeho otec Amaziáš.

5. A vyhľadával Pána za časov Zachariáša, ktorý bol rozumný, a Vidiaci Boha:¹⁾ a kým hľadal Pána, spravoval ho vo všetkom.

6. Vyťahol a bojoval proti Filištanom, a preboril múr getský, a múr Jabnē, a múr Azotu, a vystavil mestá v Azote a u (v zemi) Filištincov.

7. A pomáhal mu Boh proti Filištincom, a proti Arabom, ktorí bývali v Gurbaale, a proti Ammonitským.

8. A Ammonitskí dávali dary Oziášovi: a roznieslo sa jeho meno až po hranicu Egypta pre časté víťazstvá.

9. A vystavil Oziáš veže v Jeruzaleme nad bránou Uhla, a nad bránou Údolia, a iné na tej istej strane múru, a upevnil ich.

10. Vystavil aj veže na púšti,²⁾ a vy-

kopal veľmi mnoho studieň, preto že mal mnoho dobytku tak po poliach, ako aj na širej púšti: mal aj vinice a vinárov po vrchoch, a na Karmeli: bol totižto človek roľníctvu oddaný.

11. Ale vojsko jeho bojovníkov, ktoré vychádzalo do boja, bolo pod rukou Jehiela pisára, a Maasiáša, majstra,¹⁾ a pod rukou Hananiáša, ktorý bol z vodcov kráľových,

12. a všetok počet kniežat po rodinách udatných mužov, bol dvetisícšesťsto.

13. A pod nimi všetkého vojska tristosedemtisíc a päťsto, ktorí boli súci do bojov, a bojovali za kráľa proti nepriateľom.

14. A Oziáš pripravil im, totižto celému vojsku, štíty, a kopije, a prilbice, a panciere a praky k hádzaniu kameňov.

15. A narobil v Jeruzaleme stroje²⁾ rozličného druhu, ktoré uložil na vežiach a na uhloch múrov, aby hádzali šípy a veľiké kamene: a roznieslo sa jeho meno ďaleko, preto že mu bol Pán na pomoci a posilňoval ho.

16. Ale keď už sa zmocnil, pozavihlo sa jeho srdce na jeho vlastnú zkažu, a zanedbal Pána Boha svojho: a vstúpil do chrámu Pánovho a chce zapáľovať kadidlo na oltári voňavých vecí.

17. A hneď za ním vstúpil kňaz Azariáš, a s ním osemdesiat kňazov Pánových, veľmi udatní mužovia

18. postavili sa proti kráľovi, a riekli: Nie tebe, Oziášu, náleží zapáľovať kadidlo Pánovi, ale kňazom, totižto synom Áronovým, ktorí sú posvätení k tomuto úradu: vyjdi zo Svätyne, a neznesväcuj jej, lebo ti to nebude počítané za česť od Pána Boha.

19. Na to rozhneval sa Oziáš, a držiac v ruke kaditeľnicu, aby zapálil voňavé veci, vyhrážal sa kňazom. A hneď vyrazilo sa malomocenstvo na jeho čele

¹⁾ Syr.: Učiteľ v bázni Božej.

²⁾ Na ochranu stád.

¹⁾ Hebr.: Úradníka.

²⁾ Na hádzanie kameňov.

pred kňazmi, v dome Pánovom pred ol-tárom voňavých vecí.

20. A keď pozrel na nebe Azariáš, najvyšší kňaz, a všetci ostatní kňazi, videli malomocenstvo na jeho tele, rýchlo ho vyhnali. Ale aj sám uľaknutý ponáhlal sa vynsť, preto že hneď cítil ranu Pánovu.

21. A tak bol Oziáš kráľ malomocný až do dňa svojej smrti, a býval v osobitnom dome plný malomocenstva, pre ktoré bol vyhodený z domu Pánovho. A jeho syn Joatam spravoval kráľovský dom, a súdil ľud zeme. (IV. Kráľ. 15, 5.)

22. Ale ostatné deje Oziášove, prvé i posledné, opísal Izaiáš, syn Amosov, prorok.

23. A usnul Oziáš so svojimi otcami, a pochovali ho na poli kráľovských hrobov,¹⁾ preto že bol malomocný, a kráľoval jeho syn, Joatam miesto neho.

HLAVA 27.

Kráľovanie Joatamovo; jeho víťazstvo nad Ammonitskými a jeho smrť.

1. Dvadsaťpäť rokov mal Joatam keď začal kráľovať, a šesťnásť rokov kráľoval v Jeruzaleme: meno jeho matky bolo Jerusa, dcéra Sadochova.

(IV. Kráľ. 15, 33.)

2. A činil, čo bolo spravodlivé pred Pánom, dľa všetkého, čo činil jeho otec Oziáš, okrem že on nevošiel do chrámu Pánovho,²⁾ ale ľud ešte hrešil.

3. On vystavil vysokú bránu na dome Pánovom, a na múre Ofel³⁾ staval mncho.

4. Vystavil i mestá po horách judských a v lesoch zámky a veže.

5. On bojoval proti kráľovi synov Ammon, a premohol ich, a dali mu v tom čase⁴⁾ synovia Ammon sto hrivien striebra, a desaťtisíc korov pšenice, a

¹⁾ Do hrobu jeho otcov ho nepochovali pre malomocenstvo.

²⁾ Zapaľovať kadidlo, čo jeho otec učinil.

³⁾ Blízko chrámu. II. Ezdr. 3, 26.

⁴⁾ Totižto za tri roky.

tolko korov jačmeňa: toto mu dali synovia Ammon i v druhom i v treťom roku.

6. A tak soslil sa Joatam preto, že chodil pro pravých cestách pred Pánom Bohom svojim.

7. Ale ostatné deje Joatamove, a všetky jeho vojny, a činy opísané sú v Knihe kráľov izraelských a judských.

8. Dvadsaťpäťročný bol, keď začal kráľovať, a šesťnásť rokov kráľoval v Jeruzaleme.

9. A usnul Joatam so svojimi otcami, a pochovali ho v meste Davidovom: a kráľoval jeho syn Achas miesto neho.

HLAVA 28.

Bezbožnosť Achasova; jeho premoženia a sužovanie od nepriateľov; jeho smrť.

1. Dvadsať rokov mal Achas, keď začal kráľovať, a šesťnásť rokov kráľoval v Jeruzaleme: nečinil čo bolo spravodlivé pred Pánom, ako jeho otec David; (IV. Kráľ. 16, 2.)

2. ale chodil po cestách kráľov izraelských, okrem toho ešte aj sochy Bálovi lial.

3. I sám zapaľoval kadidlo v údolí Benennom,¹⁾ a čistil²⁾ svoje dietky v ohni dľa obradu pohanov, ktorých pobil³⁾ Pán pri príchode synov izraelských.

4. a obetoval, a kadidlo zapaľoval na výšinách, a pod každým košatým stromom.

5. Preto dal ho Pán, jeho Boh, do rúk kráľa syrskeho, ktorý ho zbil, a z jeho kráľovstva pobral veľkú korisť, a priniesol do Damašku; vydaný bol, aj do rúk kráľa izraelskeho, a utrpel porážku.

6. Lebo Fakee,⁴⁾ syn Romeliášov, pobil z Judstva stodvadsaťtisíc jedného dňa, všetko mužov bojovníkov: preto že opustili Pána Boha otcov svojich.

7. V tom istom čase zabil Zechri, mocný muž z Efraima, Maasiáša, syna

¹⁾ Kde stála modla Baala.

²⁾ T. j. páčil.

³⁾ Hebr.: vyhnal.

⁴⁾ Kráľ izraelský.

kráľovho,¹⁾ a Ezrika, knieža jeho domu, aj Elkána, druhého po kráľovi.

8. A synovia izraelskí zajali zo svojich bratov dvestotisíc žien, chlapcov a dievčat, a nesmiernu korisť; a odniesli ju do Samarie.

9. Toho času bol tam prorok Pánov, menom Obed: tento vyšiel na proti vojsku, idúcemu do Samarie, a riekol im: Hľa, rozhneval sa Pán Boh otcov vašich proti Judovi, a dal ich do vašich rúk, a vy ste ich pobili ukrutne, tak že vaša ukrutnosť až do neba dosiahla.

10. A ešte deti judské, a jeruzalemské chcete si podmaniť za paholkov a dievky: ale tohto vám nijak netreba, lebo tým ste zhrešili proti Pánu Bohu vášmu.²⁾

11. Ale poslušnite moju radu, a zaveďte nazpät zajatých, ktorých ste vzali so svojich bratov, lebo vám hrozí veľký hnev Pánov.

12. Tedy poslali mužovia z kniežat synov Efraimových, Azariáš, syn Johananov, Baracháš, syn Masollamotov, Ezechiáš, syn Sellumov, a Amaza, syn Adaliov, proti tým, ktorí prichádzali z vojny,

13. a riekli im: Neprivádzajte sem zajatých, aby sme nezahrešili proti Pánovi. Prečo chcete pridávať k našim hriechom, a množiť staré viny? Lebo je to veľký hriech, a hrôza hnevu Pánovho hrozí Izraelu.

14. A nechali bojovní mužovia korisť, a všetko, čo boli vzali, pred kniežatmi, a všetkým shromaždením.

15. A povstali mužovia, ktorých sme vyššie menovali, vzali zajatých, a z koristi zaodeli všetkých, ktorí boli nahí: a keď ich zaodiali, a zaobuli, a občerstvili pokrmom a nápojom, a pomazali ich pre ich slabosť, a mali o nich starosť: všetkých, ktorí nevládali chodiť, a boli slabí, vysadili ich na hoviadka, a dovied-

li ich do Jericha, mesta palmového k ich bratom, a potom navrátili sa do Samarie.

16. V tom čase poslal kráľ Achas ku kráľovi assyrskému,¹⁾ žiadajúc ho o pomoc.

17. A prišli Idumejskí, a pobili mnohých z judských, a sobrali mnoho koristi.

18. Nadto aj Filištinskí rozložili sa po mestách na rovinách Judstva a zaujali Betsames, a Ajalon, a Gaderót, i Socha, a Tamna, a Gamzo, s ich dedinami, a bydleli v nich.

19. Lebo ponížil Pán Judu pre Ahasa, kráľa judského, preto že ho pozbavil pomoci,²⁾ a v potupe mal Pána.

20. A priviedol proti nemu Teglathfalnaza, kráľa assyrského, ktorý ho aj sužoval, a zkazil, tak že nikto neodpie-
(IV. Kráľ. 16, 10.)

21. Tedy Ahas olúpil dom Pánov, a dom kráľov, a kniežat, a dal assyrskému kráľovi dary, ale to mu predsa nič nepomohlo.

22. Mimo toho za času svojej úzkosti tým väčšmi potupoval Pána, lebo on sám, kráľ Ahas,

23. obetoval bohom damašským, ktorí ho porazili,³⁾ obety, a riekol: Bohovia syrských kráľov mi pomáhajú, tých ja smierim obetami, a budú mi pomáhať; ale oni naopak, boli na záhubu jemu i celému Izraelu.

24. Ahas tedy pobral všetky nádoby domu Božieho, a polámal ich, a zamkol dvere chrámu Božieho,⁴⁾ a narobil si oltárov pri každom uhle v Jeruzaleme.

25. Áno, aj po všetkých mestách judských postavali oltáre na zapalovanie

¹⁾ Miesto k Pánovi obrátil sa bezbožný kráľ k moci pohanskej.

²⁾ Olúpil ho o pomoc Božiu preto, že odvrátil Judu; aby zrovna prevrátené činil proti Pánovi, t. j. aby slúžil modlám.

³⁾ To bola jeho mienka, ktorá sa aj dnes veľmi často opätuje, lebo hriešnik stále hľadá v ňom príčinu svojho nešťastia, len nie v sebe samom a v svojich nepravostiach.

⁴⁾ Zakázal aj samú službu Božiu v chráme Pánovom.

¹⁾ Princa jedného, nie syna Ahasovho.

²⁾ Či i vy ste bez hriechov proti Pánu Bohu vášmu?

kadidla,¹⁾ a tak k hnevu popudzoval Pána Boha otcov svojich.

26. Ale ostatné jeho veci, a všetky jeho skutky prvé i posledné, spísané sú v Knihe kráľov judských a izraelských.

27. I Achas usnul so svojimi otcami, a pochovali ho v meste Jeruzaleme: lebo do hrobov kráľov izraelských ho neprijali. A kráľoval Ezechiáš, jeho syn, miesto neho.

HLAVA 29.

Ezechiáš otvoril chrám; vyčistenie chrámu skrz kňazov a levitov; jeho obety.

1. Tak tedy začal Ezechiáš kráľovať, keď mal dvadsaťpäť rokov, a dvadsaťdeväť rokov kráľoval v Jeruzaleme: meno jeho matky bolo Abia, dcéra Zachariášova.

2. A činil, čo bolo milé pred tvárou Pánovcu, dľa všetkého, čo činil David, jeho otec.

3. On otvoril v prvom mesiaci prvého roku svojho kráľovania dvere domu Pánovho a opravil ich.

4. A priviedol kňazov a Levítov, a shromaždil ich do východnej ulice,

5. a riekol im: Slyšte ma, levíti, a posväťte sa, vyčistíte dom Pána Boha otcov vašich, a vyneste všetku nečistotu²⁾ zo Svätyně.

6. Naši otcovia hrešili, a zlé činili pred tvárou Pána Boha nášho, a opustili ho; odvrátili svoju tvár od stánku Pánovho, obrátili sa chrbtom k nemu.

7. Zamkli dvere, ktoré boli v predsieni,³⁾ a vyhasili lampy, a nezapaľovali kadidlo, a zápalných obetí neobetovali v Svätyni Boha izraelského.

8. Preto rozpálil sa hnev Pána proti Judovi a Jeruzalemu, a vydal ich roztrúseniu, a zahynutiu, a vypískaniu, ako to sami vidíte na vlastné oči.

9. Hľa, naši otcovia padli od meča, na-

ši synovia, naše dcéry a manželky odvedené byly do zajatia pre tento hriech.

10. Preto teraz umienil som učiť smluvu s Pánom Bohom izraelským, tak odvráti od nás prchivosť hnevu svojho.

11. Synovia moji, nebuďte nedbanliví: vás vyvolil Pán, aby ste stáli pred ním, a slúžili mu, a ctili ho, a zapalať mu kadidlo.

12. Tedy povstali levíti: Mahat, syn Amazajov, a Joel, syn Azariášov, zo synov Kaatových: ďalej zo synov Merari Cis, syn Abdiiov, a Azariáš, syn Jaleelov. A zo synov Gersonových Joah, syn Zemmov, a Eden, syn Joahov,

13. tiež zo synov Elizafanových, Samri, a Jahiel. A zo synov Azafových, Zachariáš a Mataniáš:

14. Tak aj zo synov Hemanových Jahiel, a Semei; ale aj zo synov Iditunových Semeiáš a Oziel.

15. A shromaždili svojich bratov,¹⁾ a posvätili sa, a vošli dľa rozkazu kráľovho, a prikázania Pánovho, aby vyčistili dom Boží.

16. Aj kňazi²⁾ vošli do chrámu Pánovho, a ho posvätili, a vyniesli všetku nečistotu, ktorú tam našli do predsiene domu Pánovho; a levíti to sobili a odniesli von, k potoku Cedron.

17. Začali čistiť prvého dňa prvého mesiaca, a ôsmeho dňa toho istého mesiaca vošli do siene chrámu Pánovho, čistili chrám za osem dní;³⁾ a šestnásteho dňa toho mesiaca dokonali, čo boli začali.

18. Tedy šli k Ezechiášovi kráľovi, a riekli mu: Posvätili sme všetok dom, i oltár pre zápalné obeti, a jeho nádoby, i stôl posvätných chlebov so všetkými jeho nádobami.

19. A všetko náradie chrámu, ktoré bol Achas kráľ za svojho kráľovania po-

¹⁾ Ostatných levitov.

²⁾ Nie levíti.

³⁾ Teda najprv predsiene za osem dní, potom chrám sám za osem dní.

¹⁾ Bohom cudzím.

²⁾ Všetko, čo by upomínalo na modlárstvo.

³⁾ Ku svätyni. (28, 24.)

škvŕnil, keď odpadol: hľa, všetko je postavené pred oltárom Pánovým.

20. A kráľ Ezechiáš ráno vstal, a shromaždil všetky kniežatá mesta, a vstúpil do domu Pánovho.

21. A priviedli spolu sedem býkov, sedem škopcov, baranov sedem, a kozlov sedem za hriech, za kráľovstvo, za svätýňu, za Judu, a riekol kňazom, synom Áronovým, aby to obetovali na oltári Pánovom.

22. Tak zabili býkov, a sobrali ich krv kňazi a vyliali¹⁾ ju na oltár, zabili aj škopcov, a aj tých krv vyliali na oltár, obetovali aj baránkov, a ich krv vyliali na oltár.

23. Potom priviedli kozlov za hriech, pred kráľa, a celé shromaždenie, a položili na ne svoje ruky,

24. a obetovali ich kňazi, a kropili ich krvou pred oltárom k smiereniu za všetok Izrael: lebo za všetok ľud izraelský rozkázal kráľ obetovať zápalnú obeť a obeť za hriech.

25. A postavil aj levitov v dome Pánovom s cymbalami, a harfami, a citarami dľa nariadenia Davida kráľa, a Gada Vidiaceho, a Nátana proroka: lebo tak bolo prikázané od Pána skrze jeho prorokov.

26. A stáli leviti držiaci hudobné nástroje Davidove, a kňazi trúby.

27. A rozkázal Ezechiáš, aby obetovali na oltári zápalné obety: a keď sa obetovaly zápalné obety, začali spievať chválu Pánovi, a trúbiť na trúbach. a hrať na rozličných nástrojoch, ktoré bol pripravil kráľ David.

28. A dokiaľ sa všetok ten zástup klaňal, speváci a tí, ktorí mali trúby, konali svoju službu, kým sa nedokončila zápalná obeť.

29. A keď dokončili obeť, sklonil sa kráľ a všetci, ktorí boli s ním, a klaňali sa.

30. A prikázal Ezechiáš, a kniežatá levitom, aby oslavovali Pána slovami²⁾

Davida, a Azafa Vidiaceho: ktorí ho oslavovali s veľkým plesaním, a skláňajúc kolená klaňali sa.

31. Ezechiáš však ešte i toto dodal: Naplnili ste svoje ruky Pánovi,¹⁾ pristúpte,²⁾ a obetujte obety pokojné, a obety chvály³⁾ v dome Pánovom. Preto obetovalo všetko množstvo obety pokojné, a obety chvály, a obety zápalné nábožným srdcom.

32. Počet zápalných obetí, ktoré obetovalo shromaždenie, bol tento: býkov sedemdesiat, škopcov sto, baránkov dvesto.

33. A posvätili Pánovi šesťsto volov, a tritisíc oviec.

34. Ale kňazov bolo málo, tak že nedostačili sťahovať z koží zápalné obety: preto pomáhali im ich bratia leviti, dokiaľ nedokonali prácu, a kým sa neposvätili kňazi: lebo leviti sa posväcujú ľahším obradom, ako kňazi.⁴⁾

35. Teda bolo veľmi mnoho zápalných obetí, a tuku z obetí pokojných, a obetí mokrých pri zápalných obetách: a vykonaná bola služba domu Pánovho.

36. A veselil sa Ezechiáš, a s ním všetok ľud preto, že služba Pánova sa obnovila. Lebo žiadali, aby sa to rýchle stalo.⁵⁾

HLAVA 30.

Slávenie hodov baránka veľkonočného.

1. Potom poslal Ezechiáš ku všetkému ľudu izraelskému⁶⁾ a judskému, a napísal listy k Efraimovi a Manassevi, aby prišli do domu Pánovho do

¹⁾ Obetami Pánovými; zase ste za kňazov ustanovení.

²⁾ Vyzvanie ľudu.

³⁾ Obety na poďakovanie.

⁴⁾ Hebr.: Lebo leviti boli hotovejší ku posväteniu sa ako kňazi.

⁵⁾ Hebr.: A veselil sa..., že Boh nastrojil ľud, aby sa tá vec rýchle spravila.

⁶⁾ V tomto čase panoval v Samarii Osee, ktorý nebol taký bezbožný, ako jeho predchodcovia; a ponevác ho Assyrsí tiež sužovali, mohlo sa očakávať, že aspoň zo strachu a núdze bude sláviť Veľkú noc (Fáse) v Jeruzaleme.

¹⁾ Kropili.

²⁾ Žalmami a piesňami.

Jeruzalema, sláviť Fáse Pánu Bohu izraelskému.

2. A kráľ držal radu s kniežatami, a so všetkou obcou jeruzalemskou, a u-sniesli sa na tom, že budú sláviť Fáse v druhom mesiaci.¹⁾

3. Lebo ho nemohli sláviť vo svojom čase,²⁾ preto že kňazi, ktorí by boli dostačovali,³⁾ neboli posvätení, a ľud sa ešte neshromaždil v Jeruzaleme.

4. I ľúbila sa reč⁴⁾ kráľovi a celej obci.

5. A ustálili rozoslať poslov po všetkom Izraeli od Bersabee po Dán, aby prišli a slávili Fáse Pánu Bohu izraelskému v Jeruzaleme: lebo mnohí neslávili tak, ako bolo zákonom predpísané.

6. A išli poslovia s listami z rozkazu kráľa a jeho kniežat po všetkom Izraelsku a Judsku dľa toho, čo rozkázal kráľ, hlásajúc: Synovia izraelskí, navráťte sa k Pánu Bohu Abrahamovmu, a Izákovmu, a Izraelovmu; i on sa obráti k ostatkom, ktoré ušly ruke kráľa assyrského.

7. Nebuďte ako vaši otcovia, a bratia, ktorí sa odvrátili od Pána Boha svojich otcov, ktorý ich vydal zahynutiu, ako to sami vidíte.

8. Nezatvrdzujte šíji svojich, ako vaši otcovia: podajte Pánovi ruky a poďte do jeho svätyne, ktorú posvätil na veky: slúžte Pánu Bohu otcov svojich, a odvráti sa od vás prchivosť jeho hnevu.

9. Lebo jestliže sa navráťte k Pánovi: vaši bratia a synovia nájdú milosrdenstvo u svojich pánov, ktorí ich odviedli do zajatia, a navráťia sa do tejto zeme; lebo milostivý a láskavý je váš Pán Boh a neodvráti od vás svojej tváre, jestliže sa obráťte k nemu.

10. Teda chodili poslovia rýchle z mesta do mesta po zemi Efraim a Ma-

nasse až po Zabulon, ale títo sa im smiali a posmech robili z nich.¹⁾

11. Jednako niektorí mužovia z As-sera, a Manassesa, a Zabulona poslúchli radu, a prišli do Jeruzalema.

12. Ale v Judstve bola ruka Pánova tak, že im dal jedno srdce, tak že vykonal slovo Pánovo dľa rozkazu kráľa a kniežat.

13. A sišlo sa v Jeruzaleme mnoho ľudu, aby slávili slávnosť nekvasených chlebov v druhom mesiaci.

14. Títo povstali, sborili oltáre, ktoré boli v Jeruzaleme, rozbúrali všetky, na ktorých sa zapalovalo kadidlo modlám, a pohádzali do potoka Cedron.

15. Potom zabili Fáse²⁾ štrnásteho dňa druhého mesiaca. A kňazi i leviti posvätili sa konečne,³⁾ a obetovali zápalné obety v dome Pánovom.

16. A stáli vo svojom poriadku dľa nariadenia a dľa zákona Mojžiša, muža Božieho: a kňazi prijímali krv ku kro-peniu z rúk levitov,

17. lebo ešte mnoho ich bolo v zástupe, ktorí sa neposvätili: a preto leviti zabíjali Fáse za tých, ktorí prišli neposvätení k Pánovi.⁴⁾

18. Aj veľká čiastka ľudu z Efraima, a Manassesa, a Izachara, a Zabulona neposvätila sa a jedla Fáse nie tak, ako to bolo predpísané:⁵⁾ ale modlil sa za nich Ezechiáš, a riekol: Pán dobrotivý smiluje sa

19. nad všetkými, ktorí z celého svojho srdca hľadajú Pána Boha svojich

¹⁾ Či by dnes naši osvietení a vzdelaní ináč zrobili? Či aj oni nevysmieľajú nábožné prírody a slávnosti? Tak, hľa, časy sa menia, bezbožnosť sa často opakuje, ale aj súdy Božie.

²⁾ Baránka veľkonočného.

³⁾ Hebr.: „Posvätili sa, lebo sa stydili“; t. j. za svoju lenivosť a netečnosť, kdežto ľud toľkú horlivosť preukazoval.

⁴⁾ Mnohí z ľudu boli nečistí, preto že Mojžišovych predpisov o očisťovaní nezachovávali. Títo by boli slávili Veľkú noc len v budúcom mesiaci. Toto sa však tu nemuselo zachovávať, len baránka veľkonočného nesmeli zabíjať iba skrze ruky levitov.

⁵⁾ Prišli nie ako čistí, ale ako nečistí; tak ako ľud z Judstva.

¹⁾ To bolo dovolené tým, ktorí zákonne určeného času nemohli zadržať. IV. Mojž. 9, 6—13.

²⁾ V prvom mesiaci.

³⁾ Ktorí by boli dostačovali všetky obety vykonať.

⁴⁾ Návrh tento.

otcov: a nepripíše im to, že neboli dostatočne posvätení.

20. A vyslyšal ho Pán, a odpustil ľudu.¹⁾

21. A držali synovia izraelskí, ktorí boli v Jeruzaleme, slávnosť nekvasených chlebov za sedem dní s veľkou radosťou, a oslavovali Pána každý deň. Aj leviti a kňazi (hrali) na svojich nástrojoch, ktoré patrili k ich úradu.

22. A Ezechiáš hovoril k srdcu všetkým levitom, ktorí mali dobrú známosť o Pánovi:²⁾ a jedli za sedem dní slávnosti, obetujúc pokojné obety, a chváliac Pána Boha svojich otcov.

23. I ľúbilo sa všetkému shromaždeniu, ešte aj druhých sedem dní sláviť: a tak učinili s veľkou radosťou.

24. Lebo Ezechiáš, kráľ judský, dal zástupu tisíc býkov, a desaťtisíc oviec: a posvätilo sa kňazov veľmi mnoho.

25. A radosť naplňovala všetkú obec judskú, tak kňazov a levitov, ako všetko množstvo, ktoré prišlo z Izraela: aj cudzincov zo zeme izraelskej, i tých, ktorí bývajú v Judstve.³⁾

26. A bola veľká slávnosť v Jeruzaleme, akej nebolo v tom meste odo dňov Šalamúna, syna Davidovho, kráľa izraelského.⁴⁾

27. A kňazi a leviti vstali a požehnali ľud: a vyslyšaný bol ich hlas; a modlitba prišla k svätému príbytku do neba.

HLAVA 31.

Vykorenenie modlárstva; usporiadanie kňazov a levitov; ich zaopatrenie od ľudu.

1. A keď sa toto dľa predpisu doslávalo, vyšiel všetok Izrael, koľko ho bolo

¹⁾ Dľa III. Mojž. 15, 31. smrťou hrozí sa nečistému, ktorý by vstúpil do svätyne. Ale tu nikto neumrel. Nad písmenu zákona bolo prorokovi a Bohu hľadanie Pána z celého srdca.

²⁾ Ktorí znali zákon Boží a horlili zaň.

³⁾ Neizraelitov.

⁴⁾ Od posvätenia chrámu Šalamúnovho (7, 1—10.), ktoré tiež za štrnásť dní trvalo, nebolo náboženskej slávnosti, pri ktorej by sa bola ukázala tak všeobecná účasť a bolo obetované tak mnoho obetí.

v mestách judských, a roztrieskali modly, a vyrúbali háje, a srúcali výšiny, a rozvávali oltáre, nielen po všetkej zemi Juda a Beniamin, ale aj v Efraim a Manasse, kým (všetko) docela neznivočili,¹⁾ potom vrátili sa všetci synovia izraelskí do svojich majetkov a miest.

2. A Ezechiáš sriadil triedy kňazov a levitov, podľa ich oddielov, každého k jeho vlastnému úradu, totižto tak z kňazov ako aj z levitov, k zápalným a pokojným obetám, aby konali službu, a vďaku a chválu spievali v bránach ležania Pánovho.²⁾

3. A kráľa účasť bola, aby z jeho vlastného majetku obetovaná bola zápalná obeta, vždycky ráno i večer. Tiež v sobotu, a na nový mesiac, a na iné slávnosti, jako je písané v zákone Mojžišovom. (IV. Mojž. 28; 27.)

4. Prikázal i ľudu bývajúcemu v Jeruzaleme dávať diely kňazom i levitom, aby sa mohli zaoberať zákonom Pánovým.³⁾

5. Keď to prišlo do uší obci,⁴⁾ synovia izraelskí sniesli mnoho prvotín z obilia, vína, a oleja, a medu: a zo všetkého, čo rodí zem, dali desiatky.⁵⁾

6. Ale aj synovia izraelskí a judskí, ktorí bývajú v mestách judských, snášali desiatky z volov a oviec, a desiatky z vecí svätých, ktoré venovali Pánu Bohu svojmu: a snášali všetko, a spravili veľmi mnoho hromád.

7. V tretom mesiaci začali zakladať tie hromady, a v siedmom mesiaci ich dokonali.

8. A keď prišli Ezechiáš a jeho kniežatá, videli hromady, a oslavovali Pána a ľud izraelský.

¹⁾ Čo mohli popadnúť. Že neznížili všetko, čo tu bolo, ukazuje IV. Kráľ. 17, 2. 24—41.

²⁾ T. j. v chráme.

³⁾ Aby sa nemuseli starať o každodenný chlieb, ale úplne sa venovali službe Božej.

⁴⁾ Hebr.: A keď vyšiel ten rozkaz.

⁵⁾ Hebr.: I zo všetkých úradov poľných a desiatok zo všetkých vecí hojný priniesli.

9. A Ezechiáš pýtal sa kňazov a levitov, prečo tak ležia tie hromady.¹⁾

10. Odpovedal mu Azariáš, prvý kňaz z pokolenia Sádochovho, a riekol: Ako začali prinášať prvotiny do domu Pánovho, jedli sme a nasycovali sme sa, a zostáva ešte veľmi mnoho, preto že Pán požehnával svojmu ľudu; z tých pozostatkov je táto hojnosť, ktorú vidíš.

11. Tedy rozkázal Ezechiáš, aby zariadili sýpky v dome Pánovom. Keď to učinili,

12. snášali tam verne tak prvotiny, ako desiatky, a čokoľvek boli prisľúbili. A nad tým bol za predstaveného Choneniáš levita, a Semei, jeho brat, ako druhý,²⁾

13. po tom Jahiel, a Azariáš, a Nahat, a Azael, a Jerimot, Jozabad, aj Eliel, a Jezmachiáš, a Mahat, a Banaiáš, predstavení pod rukou³⁾ Chenoniáša, a jeho brata Semeia, z nariadenia Ezechiáša kráľa, a Azariáša, najvyššieho kňaza domu Božieho, ku ktorým prináležaly všetky veci.

14. A Kore, syn Jemnov, levita a vrátny pri východnej bráne, bol predstavený nad tými vecmi, ktoré obetovali dobrovoľne Pánovi, a nad prvotinami, a darmi posvätenými pre svätynú svätých.

15. A pod jeho správou bol Eden, a Benjamin, Jesue, a Semejáš, a Amariáš a Secheniáš, po kňazských mestách, aby verne rozdeľovali svojim bratom ich podiely, malým aj veľkým:

16. mimo chlapcov od troch rokov a vyše, všetkým, ktorí prichádzali do chrámu Pánovho, čo k vykonávaniu všetkého na každý deň k službe, a k zachovávaniu (poriadku) patrilo, podľa ich tried.

17. Kňazom podľa ich rodín, a leví-

tom od dvadsiateho roku a vyššie, podľa ich oddelení a tried,

18. a celému shromaždeniu, tak ženám ako i dieťkam obojeho pohlavia, verne sa dávaly pokrmy z tých vecí, ktoré boli posvätené.

19. Ale aj zo synov Áronových boli po poliach a po predmestiach všetkých miest rozdelení mužovia, ktorí by rozdávali podiely každému mužského pohlavia z kňazov a levitov.

20. Tak urobil Ezechiáš všetko, ako sme povedali, vo všetkom Judstve: a činil dobré, a spravodlivé, a pravé pred Pánom Bohom svojim,

21. a chcel v každom konaní pri službe domu Pánovho, dľa zákona a posvätných ustanovení hľadať svojho Boha z celého svojho srdca: a takto činil, a dobre sa mu vodilo.

HLAVA 32.

Vtrhnutia Senacheriba; rúhal sa Bohu a zahynul; smrť Ezechiášova.

1. Po týchto veciach a po tejto spravodlivosti¹⁾ pritiahol Senacherib, kráľ assyrský, a vtrhnul do Judstva, obľahol opevnené miesta a chcel ich zaujať.

2. Keď tedy Ezechiáš videl, že totižto prišiel Senacherib a že sa celá sila vojenská obracia proti Jeruzalemu,

3. poradil sa s kniežatami a s najudatnejšími mužmi, či by nemali zasypať všetky pramene, ktoré boli von z mesta: a keď sa na tom všetci usniesli,

4. shromaždil veľmi mnoho ľudu, a zasypali všetky pramene, a potok,²⁾ ktorý tiekol prostred zeme, a riekol: Aby keď prijdú kráľovia assyrskí, nenašli hojnosť vody.

5. A usilujúc sa vystavil všetky múry, ktoré boli sborené, a spravil na ne

¹⁾ Hebr.: O tých hromadách.

²⁾ Podpredstavený.

³⁾ Pod naddozorstvom.

¹⁾ A po spravodlivom a pravdivom ich vykonaní.

²⁾ Gihón v údolí Ben-Hinnom.

veže, a zvonku druhý múr:¹⁾ a opravil Mello²⁾ v meste Davidovom, a narobil všelijakej zbrane a štítov.

6. A ustanovil vo vojsku kniežatá nad bojovníkmi: a svolal všetkých do ulice pri mestskej bráne, a hovoril im k srdcu, a riekol:

7. Robte zmužile a držte sa smeľe: nestrachujte sa a nebojte kráľa assyrského, ani všetkého množstva, ktoré je s ním: lebo o mnoho viac je s nami, ako s ním.

8. Lebo s ním je rameno z tela:³⁾ (ale) s nami je Pán Boh náš, ktorý je našim pomocníkom, a bojuje za nás. A posmelil sa ľud takýmito slovami Ezechiáša, kráľa judského.

9. Keď sa toto dialo, poslal Senacherib, kráľ assyrský, svojich služobníkov do Jeruzalema (lebo sám so všetkým vojskom ležal u Lachis) k Ezechiášovi, kráľovi judskému, a ku všetkému ľudu, ktorý bol v meste, a odkázal im:

10. Toto vraví Senacherib, kráľ assyrský: V kom skladáte svoju dôveru, že sedíte obľahnutí v Jeruzaleme?

11. Či vás nezavádza Ezechiáš, keď vás vydáva smrti hladom a smädou, tvrdiac, že vás Pán, váš Boh, vyslobodí z ruky kráľa assyrského?

12. Či to nie je sám ten Ezechiáš, ktorý rozbúral jeho⁴⁾ výšiny a oltáre, a prikázal Judovi a Jeruzalemu, a riekol: Pred jedným oltárom sa budete klaňať, a na ňom budete páliť kadidlo?

13. Či neviete, čo som učinil ja a moji otcovia všetkým národom zemí? Či mohli bohovia národov a všetkých zemí vyslobodiť svoju zem z mojej ruky?

14. Ktorýže je zo všetkých bohov národov, ktoré vyplienili moji otcovia. ktorý by bol mohol vytrhnúť svoj ľud z

mojej ruky, žeby aj váš Boh mohol vás vytrhnúť z ruky tejto?

15. Preto nech vás nesvádza Ezechiáš, ani márnym nahováraním neklame, ani mu neverte! Lebo keď žiaden boh všetkých národov a krajín nemohol vyslobodiť svoj ľud z mojej ruky a z ruky mojich otcov, nasledovne ani váš Boh nebude môcť vyslobodiť vás z mojej ruky.

16. Ale ešte aj mnoho iného hovorili jeho služobníci proti Pánu Bohu, a proti Ezechiášovi, jeho služobníkovi.

17. Aj listy písal, plné rúhania proti Pánu Bohu izraelskému, a hovoril proti nemu: Jako bohovia iných národov nemohli vyslobodiť svoj ľud z mojej ruky, tak ani Boh Ezechiášov nebude môcť vyslobodiť svoj ľud z ruky tejto.

18. Okrem toho aj krikom veľkým vyvolával v židovskej reči proti ľudu, ktorý sedel na múroch jeruzalemských, aby ich nastrašil, aby tak zaujal mesto.

19. A hovoril proti Bohu jeruzalemskému tak, ako proti bohom národov zeme, ktorí sú dielo rúk ľudských.

20. Tedy modlil sa Ezechiáš kráľ, a Izaiáš, syn Amosov, prorok, proti tomuto rúhaniu, a volali k nebu.

21. A poslal Pán anjela, ktorý pobil všetkých silných mužov, a bojovníkov, a kniežatá vojska kráľa assyrského, tak že navrátil sa s hanbou do svojej zeme. A keď vošiel do domu svojho boha, synovia, ktorí vyšli z jeho života, bili ho mečom. (Tob. 1, 21.)

22. A vyslobodil Pán Ezechiáša a obyvateľov jeruzalemských z ruky Senacheriba, kráľa assyrského, a z rúk všetkých, a dal im pokoj so všetkých strán.

23. A mnohí prinášali dary a obety Pánovi do Jeruzalema, a dary Ezechiášovi, kráľovi judskému: ktorý po tomto vyvýšený bol pred všetkými národami.

24. V tých dňoch onemocnel Ezechi-

¹⁾ Okolo dolného mesta.

²⁾ I. Paral. 11, 8.

³⁾ Človeka.

⁴⁾ Božie.

áš až na smrť, a prosil Pána: a vyslyšal ho,¹⁾ a dal mu znamenie.

(IV. Kráf. 20, 1; Izai. 38, 1.)

25. Ale tento sa neodplatil dľa dobrodení, ktoré obdržal, lebo pozdvihlo sa jeho srdce: a povstal proti nemu hnev (Boží) i proti Judovi a Jeruzalemu.

26. Ale potom sa pokoril pre to pozdvihnutie jeho srdca, tak on ako obyvatelia jeruzalemskí: a preto neprišiel na nich hnev Pánov za dňov Ezechiášových.

27. Ale Ezechiáš bol bohatý a slávny veľmi, a nashromaždil si veľmi mnoho pokladov striebra a zlata, a drahého kameňa, voňavých vecí, a všelijakej zbrane, a nádob veľkej ceny.

28. Mal aj sklady na obilie, víno a olej, a stajne pre veľiký statok, a košiare pre ovce,

29. a vystavil si mestá, lebo mal nepočetné²⁾ krdle oviec, a stáda, preto že mu dal Pán veľmi veľké imanie.

30. To je ten Ezechiáš, ktorý zapchal horný prameň vody Gihonu;³⁾ a viedol ju dolu k západnej strane mesta Davidovho: vo všetkých svojich prácach, ktoré podujal, bol šťastlivý.

31. Ale pri posolstve kniežat babilonských, ktoré boly k nemu poslané spýtať sa ho o zázraku,⁴⁾ ktorý sa stal v zemi, opustil ho Boh, aby ho zkúsil, a známe bolo všetko, čo bolo v jeho srdci.⁵⁾

32. Ale iné veci Ezechiášove, a jeho milosrdenstvo, písané sú vo videní Izaiáša, syna Amosovho, proroka, a v Knihe kráľov juďských a izraelských.

33. A Ezechiáš usnul so svojimi otcami, a pochovali ho vyššie nad hrob⁶⁾ synov Davidových: a učinili mu

slávny pohreb všetok Juda, i všetci obyvatelia jeruzalemskí: a kráľoval Manasses, jeho syn, miesto neho.

HLAVA 33.

Modlárstvo Manassesovo; jeho zajatie a pokánie; jeho smrť; kráľovanie Amana a Joziáša.

1. Dvanásť rokov mal Manasses, keď začal kráľovať, a päťdesiat a päť rokov kráľoval v Jeruzaleme. (IV. Kráf. 21, 1.)

2. Ale činil zlé pred Pánom podľa ohavností národov, ktoré vyplienil¹⁾ Pán pred synami izraelskými:

3. a odvrátil sa a opravil výšiny, ktoré bol rozboril jeho otec Ezechiáš: a vystavil oltáre Baalom, a vysadil háje, a klaňal sa všetkému vojsku (hviezdam) nebeskému a ctil ho.

4. Vystavil oltáre aj v dome Pánovom, o ktorom bol riekol Pán: V Jeruzaleme bude moje meno na veky.

(II. Kráf. 7, 10.)

5. Ale on ich vystavil všetkému vojsku nebeskému²⁾ v dvoch sieňach domu Pánovho.

6. A dal prevádzať svojich synov cez oheň v údolí Benennom; držal na sny, zaoberal sa hádačstvom z vtáčacieho štebotania, slúžil čiernokňažníctvu, mal u seba čarodejníkov a zaklínačov: a mnoho zlého páchal pred Pánom, aby ho rozhneval.

7. Postavil tiež vyrezávaný a uliaty obraz do domu Božieho, o ktorom riekol Boh Davidovi a Šalamúnovi, jeho synovi: V tomto dome a v Jeruzaleme, ktorý som si vyvolil zo všetkých pokolení izraelských, položím moje meno na veky.

(III. Kráf. 8, 18.)

8. A nedovolím, aby sa noha Izraela pohla zo zeme, ktorú som dal ich otcom: ale iba tak, jestliže budú zachovávať, čo som im prikázal, a všetek zákon, a ustanovenia, a práva (vydané) skrze ruky Mojžišove.

¹⁾ Hebr.: a premluvil k nemu.

²⁾ Hebr.: množstvo.

³⁾ Potoku Gihon dal iný smer.

⁴⁾ Ktorý sa spomína v IV. Kráf. 20, 9.

⁵⁾ Boh dopustil pokušenie, aby ho zkušoval a ponížil.

⁶⁾ V hornej časti hrobov potomkov Davidových z úctivosti a vďačnosti.

¹⁾ Hebr.: vyhnal.

²⁾ Všetkým hviezdám, ktoré ctil miesto Boha.

9. Ale Manasses sviedol judských, a obyvateľov jeruzalemských, aby činili horšie veci, nežli všetky národy, ktoré vyplienil Pán pred tvárou synov izraelských.

10. A Pán mluvil¹⁾ k nemu a k jeho ľudu, a nechceli poslúchať.

11. Preto priviedol na nich kniežatá vojska kráľa assyrského: a tí zajali Manassesu, a sviazaného refazami a pútami odviekli do Babylona.

12. Keď bol v úzkosti, modlil sa k Pánu, Bohu svojmu: a činil veľké pokánie pred Bohom otcov svojich.

13. A modlil sa mu, a prosil ho úpenlive: a (Boh) vyslyšal jeho modlitbu, a uviedol ho zase do Jeruzalema do jeho kráľovstva, a poznal Manasses, že Pán sám je Bohom.

14. Po tom vystavil múr zvonku pred mestom Davidovým k západnej strane Gihonu v údolí,²⁾ odtiaľ, kade sa vchádza do brány rybnej, do kola až po Ofel, a vyhnal ho veľmi vysoko: a ustanovil kniežatá vo vojsku po všetkých opevnených mestách v Judstve.

15. A odpratol cudzích bohov, a vyrezovaný obraz z domu Pánovho: aj oltáre, ktoré narobil na hore domu Pánovho, a v Jeruzaleme, a vyhádzal všetko za mesto.

16. Ďalej opravil oltár Pánov, a obetoval na ňom krvavé, pokojné a chvalné obety: a prikázal Judovi, aby slúžil Pánu Bohu izraelskému.

17. Avšak vždy ešte obetoval ľud Pánu Bohu svojmu na výšinách.

18. Ale iné skutky Manassesove: a jeho modlitba k Bohu jeho: aj slová Vidiacich, ktorí mluvieli k nemu v mene Pána Boha izraelského, obsahujú sa v dejinách kráľov izraelských.

19. Tak aj jeho modlitba a vyslyšanie, a všetky hriechy, potupy, aj miesta, na ktorých vystavil výšiny, a sprá-

vil háje, a sochy, prv, než činil pokánie, spísané sú v rečiach Hozaiových.

20. I usnul Manasses so svojimi otcami, a pochovali ho v jeho dome: a kráľoval Amon, jeho syn, miesto neho.

21. Dvaadvadsať rokov mal Amon, keď začal kráľovať, a dva roky kráľoval v Jeruzaleme. (IV. Kráľ. 21, 19.)

22. A činil zlé pred očima Pánovými, ako činil jeho otec Manasses: a všetkým modlám, ktoré narobil Manasses, obetoval a slúžil.

23. A nebál sa tvári Pánovej, ako sa bál Manasses, jeho otec, ba o mnoho ťažšie hrešil.

24. A sprísahali sa proti nemu jeho služobníci, a zavraždili ho v jeho dome.

25. Ale ostatné množstvo ľudu pobilo tých, ktorí zavraždili Amona, a ustanovili Joziáša, jeho syna, za kráľa miesto neho.

HLAVA 34.

Joziáš obnoví náboženstvo a chrám; nájdený zákon Boží; Smluva Joziáša a ľudu s Bohom.

1. Osem rokov mal Joziáš, keď začal kráľovať, a jedenatridsať rokov kráľoval v Jeruzaleme. (IV. Kráľ. 22, 1.)

2. A činil, čo bolo pravé pred tvárou Pánovou, a chodil po cestách Davida, svojho otca: neodchýlil sa ani na pravo, ani na ľavo.

3. Ale v ôsmom roku svojho kráľovania, keď ešte bol chlapcom, začal hľadať Boha otca svojho Davida: a v dvanástom roku po započatí svojho kráľovania, vyčistil Judu a Jeruzalem od výšin a hájov, a obrazov, a vyrezávaných modiel.¹⁾

4. A rozbúrali pred ním oltáre Baalov: a zlámali obrazy,²⁾ ktoré boli na nich, a povýšal háje; a rozdrobil rezy, a zlomky rozhádzal po hrobch tých, ktorí im obetovávali.

¹⁾ Skrze prorokov.

²⁾ Údolie na juhovýchod od Jeruzalema. Odtiaľto ťahal múr až po pahrbok Ofel, ktorý tvoril časť vrchu slonského.

¹⁾ Hebr.: Od obrazov rytých a litých.

²⁾ Hebr.: Obrazy slnečné.

5. Okrem toho kosti kňazov¹⁾ popálil na oltároch modiel, a tak vyčistil Judu a Jeruzalem.

6. Ale aj po mestách Manassesa, Efraima, a Simeona a až po Neftali²⁾ všetko rozboril.

7. A keď rozmetal oltáre, a háje, a rezby na kusy roztrieskal, a všetky modlárske domky³⁾ rozbúral po všetkej zemi izraelskej, navrátil sa do Jeruzalema.

8. A v osemnástom roku svojho kráľovania, keď vyčistil zem i chrám Pánov, poslal Safana, syna Ezeliášovho, a Maasiáša, predstaveného mesta, a Joha, syna Joachazovho, kancelára, aby opravili dom Pána Boha jeho.

9. Títo prišli k Helkiášovi, najvyššiemu kňazovi: a vzali od neho peniaze, ktoré boli snesené do domu Pánovho, a ktoré boli leviti a vrátni vybrali od Manassesa, a Efraima, a od všetkých, ktorí boli zostali v Izraeli, a od všetkého Judu a Beniamina, a od obyvateľov jeruzalemských,

10. odovzdali (ich) do rúk tým, ktorí boli nad robotníkmi v dome Pánovom, aby obnovili chrám, a všetko, čo bolo poškodené, aby opravili.

11. A títo dali ich remeselníkom a kamenárom, aby nakúpili kamenia v kameňolomoch, a dreva na väzby stavania, a na trámy domov, ktoré sborili kráľovia judskí.

12. Títo všetko verne vykonali. A boli ustanovení nad robotníkmi Jahat a Abdiáš zo synov Merariho, Zachariáš a Mosollam zo synov Kaatových, ktorí pridžľali k práci: všetci leviti, ktorí vedeli hrať na nástrojoch.

13. A nad tými, ktorí nosili ťarchy k rozličným potrebám, boli z levitov pisári, a úradníci, a vrátni.

¹⁾ Modlárske kňazov.

²⁾ Aj po kráľovstve izraelskom vynícel modlárstvo, lebo tu menované pokolenia patrili ku kráľovstvu izraelskému. Ľud však už bol v asýrskom zajatí.

³⁾ Slnečné obrazy.

14. A keď vynášali peniaze, ktoré boli snesené do chrámu Pánovho, našiel Helkiáš, kňaz, Knihu zákona Pánovho (daného) skrze ruku Mojžišovu.

15. I riekol Safanovi, pisárovi: Našiel som v dome Pánovom Knihu zákona; a dal ju jemu.

16. A tento priniesol knihu ku kráľovi, a oznámil mu, a riekol: Všetko, čo si dal do rúk tvojim služobníkom, hľa, sa koná.

17. Striebro, čo sa našlo v dome Pánovom, sobrali: a dalo sa predstaveným nad remeselníkmi, a nad robotníkmi rozličných prác.

18. Okrem toho dal mi Helkiáš kňaz túto knihu. A keď z nej čítal pred kráľom,

19. a tento slyšal slová zákona, roztrhol syoje rúcho:

20. a rozkázal Helkiášovi, a Ahikamovi, synovi Safanovmu, a Abdonovi, synovi Michovmu, aj Safanovi, pisárovi, a Asaášovi, služobníkovi kráľovskému a riekol:

21. Idte, a proste¹⁾ Pána za mňa, a za pozostalý ľud izraelský a judský, pre všetky slová tejto knihy, ktorá bola nájdená: lebo veľký hnev Pánov vylial sa na nás, preto že naši otcovia nezachovávali slov Pánových, aby všetko plnili, čo je napísané v tomto sväzku.

22. Tedy odišiel Helkiáš a s ním tí, ktorí boli poslaní od kráľa, k prorokyni Olde, manželke Selluma, syna Tekuata, syna Hasra, strážcu nad rúchom, ktorá bývala v Jeruzaleme na druhej strane: a riekli jej slová, ktoré sme vyššie rozprávali.

23. A táto im odpovedala: Toto praví Pán, Boh izraelský: Rieknite mužovi, ktorý vás poslal ku mne:

24. Toto praví Pán: Hľa, ja uvediem biedy na toto miesto, a na jeho obyvateľov, a všetky kľatby, ktoré sú napísané v tej knihe, ktorú čítali pred kráľom judským,

¹⁾ Hebr.: Poradte sa Pána o mne a o...

25. preto, že ma opustili a obetovali cudzím bohom, aby ma k hnevu pohli všetkými skutkami svojich rúk, preto vyleje sa moja prchivosť na toto miesto, a nebude uhasená.

26. A kráľovi judskému, ktorý vás poslal, aby ste prosili¹⁾ Pána, takto poviete: Toto praví Pán Boh izraelský: Ponevác si slyšal slová knihy,

27. a obmäkčilo sa tvoje srdce, a ponížil si sa pred tvárou Božou pre tie veci, ktoré sú povedané proti miestu tomuto, a obyvateľom jeruzalemským, a z pokory pred mojou tvárou roztrhol si svoje rúcho, a plakal si pred mnou: i ja vyslyšal som ťa, hovorí Pán.

28. Lebo už ťa pripojím k tvojim otcom, a odnesený budeš do hrobu svojho v pokoji: a tvoje oči neuvidia ničoho zo všetkého toho nešťastia, ktoré ja uvediem na toto miesto a na jeho obyvateľov. I oznámili kráľovi všetko, čo povedala. (IV. Kráľ. 23, 1.)

29. A on svolal všetkých starších judských a jeruzalemských,

30. a šiel do domu Pánovho, a s ním všetci muži judskí a obyvatelia jeruzalemskí, kňazi i leviti, a všetok ľud od najmenšieho do najväčšieho. A kráľ čítal v dome Pánovom, aby všetci slyšali všetky slová knihy:

31. a stojac na svojom mieste, učinil smluvu pred Pánom, že bude chodiť za ním, a zachovávať jeho prikázania i svedoctvá, a práva z celého svojho srdca, a z celej svojej duše, a že bude činiť, čo je napísané v tej knihe, ktorú čítal.

32. A sprisahal k tomu aj všetkých tých, ktorí sa nachádzali v Jeruzaleme a (v pokolení) Beniamina: a obyvatelia jeruzalemskí učinili dľa smluvy Pána Boha otcov svojich.

33. Tak odpratal Joziáš všetky ohavnosti zo všetkých krajov synov izraelských: a pridržal všetkých, ktorí zostali v Izraeli, k tomu, aby slúžili Pánu Bohu

svojmu. A kým on žil, neodstúpili od Pána Boha svojich otcov.

HLAVA 35.

Joziáš slávi s ľudom Veľkú noc; vo vojne proti kráľovi egyptskému zahynul.

1. Slávil ale Joziáš v Jeruzaleme Fásel¹⁾ Pánovi, a zabili ho štrnásteho dňa prvého mesiaca,

2. a postavil kňazov do ich úradov, a napomínal ich, aby konali službu v dome Pánovom.

3. A levitom, na ktorých vyučovanie všetok ľud izraelský posväcoval sa Pánovi, riekol: Postavte archu do svätyne chrámu, ktorý vystavil Šalamún, syn Davidov, kráľ izraelský,²⁾ lebo ju už viac nebudete nosiť: a tak teraz slúžte Pánu Bohu svojmu, a jeho ľudu izraelskému.

4. A pripravte sa po vašich domoch, a rodinách každý dľa svojej triedy, ako prikázal David, kráľ izraelský, a napísal Šalamún, jeho syn.

5. A slúžte vo svätyni dľa rodín a tried levitov,³⁾

6. a posväťte sa a zabite baránka: a pripravte aj svojich bratov,⁴⁾ aby mohli činiť dľa slov, ktoré mluvil Pán skrze Mojžiša.

7. K tomu dal⁵⁾ Joziáš všetkému ľudu, ktorý sa dostavil na slávnosť baránka, baránkov a kozliat zo stáda, a z iného drobného dobytku tridsaťtisíc, i tritisíc volov: to všetko z majetku kráľovho.

8. Aj jeho vodcovia dali tak ľudu, ako kňazom a levitom, čo dobrovoľne sľúbili. Ďalej Helkiáš, a Zachariáš, a Ja-

¹⁾ Baránka veľkonočného.

²⁾ Za času Achaza, keď sa v chráme zahniezdilo modlárstvo, archa úmluvy bola v dome muža Oldy, prorokyne. (Jeronym.)

³⁾ Hebr.: Podľa rozdielu čeladi otcovských, bratov svojho národa, a podľa rozdelenia každej čeladi otcovej levitov.

⁴⁾ Hebr.: pripravte svojim bratom. Leviti mali veľkonočných baránkov zabíjať a umývať.

⁵⁾ Na obety veľkonočné.

¹⁾ Hebr.: aby ste sa poradili.

hiel,¹⁾ prední v dome Pánovom, dali kňazom, aby slávili slávnosť baránka, dve tisícšesťsto kusov malého dobytká²⁾ a tristo volov.

9. Choneniáš ale, a Semeiáš, aj Nata-nael, jeho bratia, a Hasabiáš, a Jehiel, a Jozabad, prední z levítov, dali iným levítom k sláveniu veľkonočného baránka päťtisíc (kusov) menšieho dobytku a päťsto volov.

10. A tak pripravená bola služba, a stáli kňazi na svojom mieste: aj levíti vo svojich triedach podľa rozkazu kráľovského.

11. A zabíjali veľkonočných baránkov: a kňazi kropili krvou zo svojej ruky, a leviti sťahovali kože so zápalných obetí,

12. a oddelili³⁾ ich, aby dali⁴⁾ každému po domoch a rodinách, a aby obetované boli Pánovi, jako je písané v knihe Mojžišovej: tak urobili aj s volmi.

13. A piekli veľkonočných baránkov na ohni tak, ako je písané v zákone: ale obety pokojné varili v panvách, a kotloch, a hrncoch, a rýchle rozdávali všetkému ľudu.

14. Potom pripravili sebe a kňazom, lebo kňazi boli zaujatí až do noci obetovaním zápalných obetí a tuku: preto levíti sebe a kňazom, synom Áronovým, pripravovali naposledy.

15. I speváci, synovia Azafovi, stáli vo svojom poriadku,⁵⁾ dľa príkazu Davida, a Azafa, a Hemana, a Idituna, prorokov⁶⁾ kráľových: a vrátni strážili pri každej bráne, tak že ani na okamžik neodchádzali od služby; pre tú príčinu im aj ich bratia levíti pripravovali pokrmu.

16. A tak všetka služba Pánova ko-

nala sa dľa predpisu v ten deň¹⁾ v slávení hodu baránka a obetovaní zápalných obetí na oltári Pánovom, dľa rozkazu Joziáša kráľa.

17. A synovia izraelskí, čo sa ich našlo, slávili slávnosť baránka v tom čase, a slávnosť nekvasených chlebov za sedem dní.

18. Nebolo takej veľkej noci, ako táto, v Izraeli odo dňov Samuela proroka,²⁾ ale ani žiaden zo všetkých kráľov izraelských neslávil tak slávnosti baránka, ako učinil Joziáš kňazom a levítom, a všetkému ľudu judskému a izraelskému, čo sa ho našlo,³⁾ a obyvateľom jeruzalemským.

19. Osemnásteho roku kráľovania Joziášovho slávena bola slávnosť baránka.

20. Potom, keď Joziáš opravil chrám, pritiahol Nechao, kráľ egyptský, aby bojoval proti Charkámisu, vedľa Eufratu: a Joziáš vytiahol proti nemu.

(IV. Kráľ. 23, 29.)

21. Ale ten poslal k nemu poslov, a riekol: Čo ja mám s tebou, kráľu judský? Neprichádzam dnes proti tebe, ale proti inému domu ja bojujem,⁴⁾ proti ktorému mi rozkázal Boh rýchle tiahnuť: prestaň robiť proti Bohu,⁵⁾ ktorý je so mnou, aby ťa nezabil.⁶⁾

22. Joziáš nechcel sa vrátiť, ale pripravil sa proti nemu do boja, ani neposlúchol rečí Nechaových, poslých z úst Božích: a tak šiel bojovať na poli Maggeddo.

(Zach. 12, 11.)

23. A tam bol ranený od strelcov, a riekol svojim služobníkom: Odveďte ma z boja, lebo som ťažko ranený.

24. Oni ho preniesli z jeho voza na

¹⁾ Títo dvaja boli snáď najvyšší kňazi po Helkiasovi.

²⁾ Barancov a kozliat.

³⁾ T. j. oddelili to, čo malo byť na zápalnú obeť obetované.

⁴⁾ Levíti rozdelili obety rodinám, a títo zase dali kňazom, aby ich kládli na oltár k spáleniu.

⁵⁾ Konali svoju službu.

⁶⁾ Rozumej spevákov žalmov a sv. piesní.

¹⁾ 14. dňa Nisana začiatkový, a 15. Nisana hlavný deň slávností.

²⁾ Od času sudcov; ostatný z nich sa tu menuje.

³⁾ Ako hostia.

⁴⁾ Hebr.: ale proti domu, ktorý so mnou bojuje.

⁵⁾ Jeremiáš prorok predpovedal toto víťazstvo Nechaovo, a odtiaľ onô bolo známe Egyptským.

⁶⁾ Hebr.: Zdrž sa boja proti Bohu, ktorý so mnou je, aby ťa nezahubil.

druhý voz, ktorý šiel za ním dľa kráľovskej obyčaje, a doviezli ho do Jeruzalema, a zomrel, a pochovaný bol v hrobe svojich otcov: a oplakával ho všetok Juda a Jeruzalem,

25. ale najväčší Jeremiáš, ktorého náreky nad Joziášom až do dnešného dňa všetci speváci a speváčky opakujú, tak že to bolo jako zákon¹⁾ v Izraeli: Hľa, písané je v Nárekoch.²⁾

26. Ale ostatné veci Joziášove a jeho milosrdenstvá, jako je prikázané v zákone Pánovom,

27. aj jeho skutky prvé i posledné spísané sú v Knihe kráľov judských a Izraelských.

HLAVA 36.

Ostatní kráľi; zajatie babylonské; prepustenie zo zajatia.

1. Vtedy vzal ľud zeme Joachaza, syna Joziášovho, a ustanovil ho kráľom miesto jeho otca v Jeruzaleme.

(IV. Kráľ. 23, 30.)

2. Dvadsaťtri roky mal Joachaz, keď začal kráľovať, a tri mesiace kráľoval v Jeruzaleme.

3. Sosadil ho kráľ egyptský, keď prišiel³⁾ do Jeruzalema, a pokutoval krajinu na sto hrivien striebra a na hrivnu zlatá,

4. a ustanovil miesto neho za kráľa Eliakima, jeho brata nad Judom a Jeruzalemom, a premenil jeho meno na Joakima: ale Joachaza vzal so sebou, a odviezol ho do Egypta.

5. Dvadsaťpäťročný bol Joakim, keď začal kráľovať, a jedenásť rokov panoval v Jeruzaleme: a činil zlé pred Pánom Bohom svojím.

6. Proti nemu pritiahol Nabuchodo-

nozor, kráľ chaldejský, sviazal ho reťazami a odviezol do Babylonu,

7. kde preniesol aj nádoby Pánove a uložil ich v chráme svojom.¹⁾

8. Ale iné veci Joakimove a jeho ohavnosti, ktoré konal, a čo sa našlo pri ňom, to obsahuje sa v knihe Kráľov judských a izraelských. A kráľoval Joachin,²⁾ jeho syn, miesto neho.

9. Osemročný bol Joachin, keď začal kráľovať, a tri mesiace i desať dní kráľoval v Jeruzaleme, a činil zlé pred tvárou Pánovou.

10. A keď sa pominul jeden rok, poslal Nabuchodonozor, kráľ, a dal ho odvieť do Babylonu, a s ním odniesol tam aj najdrahocenejšie nádoby domu Pánovho: a za kráľa nad Judom a Jeruzalemom ustanovil Sedekiáša, jeho strýca.³⁾ (IV. Kráľ. 24, 15; Jer. 37. 1.)

11. Jedenadvadsať rokov mal Sedekiáš keď začal kráľovať, a jedenásť rokov kráľoval v Jeruzaleme.

12. A činil zlé pred očami Pána Boha svojho, a nestydlil sa ani tváre Jeremiáša proroka, ktorý z úst Pánových⁴⁾ mluvil k nemu.

13. Odpadol aj od kráľa Nabuchodonozora, ktorý ho bol zaviazal prisahou na Boha: a zatvrdil svoju šiju a srdce, aby sa nenavracoval k Pánu Bohu izraelskému.

14. Ale aj všetky kniežatá kňazské i ľud, ťažko hrešili podľa všetkých ohavností pohanov, a poškvrnili dom Pánov, ktorý si posvätil v Jeruzaleme.

15. A posielal Pán, Boh ich otcov, k nim svojich poslov, ráno vstávajúc a každodenne napomínajúc.⁵⁾ preto že shovieval svojmu ľudu i príbytku;

16. ale oni posmievali sa poslom Bo-

¹⁾ Dľa iných vo svojom paláci ich uložil. (Dan. 1, 2.; I. Ezdr. 1, 7.)

²⁾ Ai Koniáš i Jechoniáš menovaný.

³⁾ Dľa hebr.: jeho brata, t. j. jeho príbuzného, lebo dľa vtedajšej obyčaje sa príbuzní menovali bratia.

⁴⁾ Z naloženia Pánovho.

⁵⁾ Od prvopočiatku ich vyvolenia stále napomínajúc.

¹⁾ Aj pri iných smutných udalostiach odspievať tieto náreky.

²⁾ Boly to smútočné náreky Jeremiášove, ktoré sa ztratili, nie tie, ktoré dnes pod menom Plač Jeremiášov poznáme, a ktoré sa vo Veľkom týždni spievajú.

³⁾ Tri mesiace po smrti Joziášovej.

žím, a pohrdali jeho slovami, a vysmievali prorokov, kým sa nerozpálil hnev Pánov na jeho ľud, a nebolo viac uliečenia.¹⁾

17. Lebo priviedol na nich kráľa chaldejského, a pobil ich mládež mečom v dome svojej svätyne, neslutoval na nad mládencom a pannou, a starcom, ba ani nad kmeťom, ale dal všetkých do jeho rúk.

18. A všetky nádoby domu Pánovho, tak väčšie ako menšie, a poklady chrámu, kráľov i kniežat preniesol do Babylonu. (IV. Kráľ. 25, 14. 15)

19. A nepriatelia podpálili dom Boží, a rozbúrali múr jeruzalemský, a popálili všetky veže, a čo bolo vzácneho, všetko znivočili.

20. Kto ušiel meču, bol odvedený do Babylonu, a slúžil kráľovi a jeho synom, dokiaľ nekráľoval kráľ perský,²⁾

21. a nevyplnila sa reč Pánova z úst

¹⁾ Už im nebolo pomoci.

²⁾ Vlastne dokiaľ nezačal kráľovať kráľ perský, t. j. Cyrus.

Jeremiášových,¹⁾ a zem neslávila svojich sobôt,²⁾ lebo za všetok čas spustošenia držala sobotu, až sa naplnilo sedemdesiat rokov.³⁾

22. Ale v prvom roku Cyra, kráľa perského,⁴⁾ aby sa vyplnila reč Pánova, ktorú bol mluvil ústami Jeremiášovými, vzbudil Pán ducha Cyra, kráľa perského, ktorý dal ohlasovať po celom svojom kráľovstve, ba aj rozpísať:

Ezdr. 1, 1; 6, 3; Jer. 12 29. 10.

23. Toto hovorí Cyrus, kráľ perský: Všetky kráľovstvá zeme dal mi Pán Boh nebeský, a on mi rozkázal, aby som mu vystavil dom v Jeruzaleme, ktorý je v Judstve: ktorý je medzi vami zo všetkého jeho ľudu? Nech je Pán, jeho Boh, s ním, a nech ide!

¹⁾ Viď Jeremiáš hl. 25, 11.

²⁾ Ležala tak prielohom neobrobená, ako v každom siedmom roku dľa zákona Mojžišovho. Teraz preto, lebo ju nemal kto obrábať.

³⁾ Zajatie babylonské trvalo od 606—536.

⁴⁾ Cyrus panoval nad medo-perskou ríšou od 558—529.

KNIHY EZDRÁSOVE.

PRVÁ KNIHA EZDRÁŠOVA.

PREDMLUVA.

Dve Knihy Ezdrášove tvoria v Kánone Starého zákona len jednu knihu. Predmet oboch je skutočne jeden: obnovenie židovskej osady po vysťahovaní, doba od Cýra až po Artaxerxa II. Memnona. Dielo však delí sa dľa hlavných osôb na dve časti: Ezdráš a Nehemiáš.

Cieľ knihy Ezdrášovej je ukázať, ako Boh po skončení zajatia dľa svojho prisľúbenia vyvolený národ z Babylona nazpäť priviedol, znovuvystavenie chrámu, obnovenie počty Božej, dľa zákona napomáhal a novú obec od upadnutia do modárstva chránil; cieľ knihy Nehemiášovej je poučiť, ako bolo obnovenie mesta i počty Božej a napravenie ľudu vykonané a povzbudiť potomkov k šťastlivému udržaniu a napomáhaniu toho veľikého diela.

Obe knihy dľa hlavnej veci složil Ezdráš, a síce väčšiu časť prvej knihy i nie nepatrnú časť druhej spísal sám, ostatné je od neho a hádam neskoršie z verejných listín alebo zo súkromných písem vložené.

Židovská Synagoga i kresťanská Cirkev má obe knihy za kanonické.

HLAVA 1.

Cýrus prepustí ľud zo zajatia a navráti im nádoby.

1. Prvého roku Cýra,¹⁾ kráľa perského, aby sa naplnilo slovo Pánovo z úst Jeremiášových, povzbudil Pán ducha Cýra, kráľa perského: a on dal rozhlásiť po celom svojom kráľovstve, ba aj rozpísal takto:

(II. Par. 36, 22; Jer. 25, 12; 29, 19.)

2. Toto praví Cýrus, kráľ perský: Všetky kráľovstvá zeme mi dal Pán, Boh nebeský, a on mi rozkázal, aby som mu vystavil dom v Jeruzaleme, ktorý je v Judstve.

3. Kto je medzi vami¹⁾ zo všetkého ľudu jeho? Buď jeho Boh s ním! Nech ide do Jeruzalema, ktorý je v Judstve, a stavia dom Pánu Bohu izraelskému, on je ten Boh, ktorý prebýva v Jeruzaleme.

4. A všetci mužovia, ktorí pozostali,²⁾ nech mu po všetkých miestach, kdekoľvek bývajú, pomáhajú zo svojho miesta striebrom a zlatom, a majetkom i dobytkom, okrem toho, čo obetujú dobrovoľne chrámu Božiemu, ktorý je v Jeruzaleme.

5. A povstali prední otcov z Juda a Beniamina a kňazi i leviti, a každý,

¹⁾ V prvom roku svojho panovania v Babylone, 536 pred Kristom.

²⁾ Medzi všetkými mojimi poddanými.

³⁾ Hebr.: Kto zostal (zo Židov).

v ktorom Boh povzbudil ducha, aby šli staváť chrám Pána, ktorý bol v Jeruzaleme.

6. A všetci, ktorí boli okolo nich, pomáhali ich rukám striebornými a zlatými nádobami,¹⁾ a majetkom i dobytkom, a náčiním, okrem toho, čo dobrovoľne obetovali.

7. Aj Kýrus kráľ vydal nádoby chrámu Pánovho, ktoré bol vzal Nabuchodonozor z Jeruzalema, a položil do chrámu svojho Boha.

8. A vydal ich Kýrus, kráľ perský, skrze ruky Mitridatesa, syna Gazabarovho,²⁾ a vyčítal ich Sassabasarovi,³⁾ kniežatu judskému.⁴⁾

9. A tento je ich počet: Čias zlatých tridsať, čias strieborných tisíc, nožov dvadsaťdeväť, zlatých pohárov tridsať,

10. strieborných pohárov inakších štyristodesať, iných nádob tisíc.

11. Všetkých zlatých a strieborných nádob päťtisícštyristo:⁵⁾ Všetko toto odniesol Sassabasar s tými, ktorí išli z babylonského zajatia do Jeruzalema.

HLAVA 2.

Mená tých, ktorí sa vrátili do Jeruzalema a ich obety.

1. Títo ale sú synovia krajiny,⁶⁾ ktorí sa brali zo zajatia, do ktorého ich bol zaviedol Nabuchodonozor, kráľ babylonský, do Babylona, a navrátili sa do Jeruzalema a Juda, každý do svojho mesta. (II. Ezdr. 7, 6.)

2. Ktorí prišli so Zorobabelom: Josue,⁷⁾ Nehemiáš,⁸⁾ Sarajáš, Rahelajáš,

Mardochaj, Belsan, Mesfar, Beguaj, Rehnum, Baana. Počet mužov ľudu izraelského bol:

3. Synov¹⁾ Fárosových: dvetisícstosedemdesiatdva.

4. Synov Sefatiášových: tristosedemdesiatdva.

5. Synov Areových: sedemstosedemdesiatpäť.

6. Synov Fahat Moabových, zo synov Josue a Joabových dvetisícosemstodvanásť.

7. Synov Elamových tisícdvestopäťdesiatštyri.

8. Synov Zetuových deväťstoštyridsaťpäť.

9. Synov Zachajových sedemstošesťdesiat.

10. Synov Bániho šesťstoštyridsaťdva.

11. Synov Bebajových šesťstodvadsaťtri.

12. Synov Azgadových tisícdvestodvadsaťdva.

13. Synov Adonikamových šesťstošesťdesiatšesť.

14. Synov Beguajových dvetisícpäťdesiatšesť.

15. Synov Adinových štyristopäťdesiatštyri.

16. Synov Aterových, ktorí boli od Ezechiáša, deväťdesiatosem.

17. Synov Besajových tristodvadsaťtri.

18. Synov Jorových stodvanásť.

19. Synov Hasumových dvestodvadsaťtri.

20. Synov Gebbarových deväťdesiatpäť.

21. Synov betlehenských stodvadsaťtri.

22. Mužov netufanských päťdesiatšesť.

23. Mužov anatolských stodvadsaťosem.

24. Synov azmavetských štyridsaťdva.

¹⁾ Pod synmi rozumej potomkov.

¹⁾ Hebr.: Striebornými nádobami a zlatom.

²⁾ Hebr.: Skrze Mitridatesa, správcu nad pokladmi.

³⁾ Hebr.: Šešbazzarovi. Septuag. Sasabasar (Sabanasar, Sanabassaros) dľa 5, 2—16.; 3, 8. a nasl. perské meno Zorobabelovo.

⁴⁾ Bol potomkom Davidovým. (Mat. 1, 12.)

⁵⁾ Dľa našej osnovy v. 9, 10. bolo ich len 2499. Tuším sú tu pospomínané preto len významnejšie nádoby.

⁶⁾ Krajiny Juda, ako perskej satrapie.

⁷⁾ Josue, syn Jehosedechov, hlavný kňaz.

⁸⁾ Nie ten Nehemiáš, ktorý písal druhú knihu Esdrášovu. (II. Esdr. 1, 1.)

25. Synov kariatiarimských, kefirských a berotských sedemstoštyridsaťtri.

26. Synov¹⁾ z Ráma a Gabaa šesťstodvadsaťjeden.

27. Mužov z Machmas stodvadsaťdva.

28. Mužovia z Bétel a Háí dvestodvadsaťtri.

29. Synov z Nébo päťdesiatdva.

30. Synov Megbisových stopäťdesiatšesť.

31. Synov Elama druhého tisícdeväťdesiatštyri.

32. Synov Hárimových tristodvadsať.

33. Synov lodských, hadidských a onanských²⁾ sedemstodvadsaťpäť.

34. Synov (mesta) Jericha tristoštyridsaťpäť.

35. Synov Senaa tritisícšesťstotridsať.

36. Kňazi: Synov Jadajášových z domu Josue deväťstosedemdesaťtri.

37. Synov Emmerových, tisícpäťstodva.

38. Synov Feshurových tisícpäťdesiatdva.

39. Synov Harimových tisícšedemnášť.

40. Levitov: Synov Josue a Kedmihale, zo synov Odoriášových, sedemdesaťštyri.

41. Spevákov: Synov Azafových stodvadsaťosem.

42. Vrátnych: Synov Sellumových: synov Aterových, synov Telmonových, synov Akkubových, synov Hatita, synov Sobaja: všetkých stotridsaťdeväť.

43. Natinejcov:³⁾ Synov Sihu, synov Hasufa, synov Tabbaota,

44. synov Kerosa, synov Siaja, synov Fadona,

45. synov Lebana, synov Hagaba, synov Akkuba,

46. synov Hagaba, synov Semlaja, synov Hanana,

47. synov Gaddela, synov Gahera, synov Raaja,

48. Synov Rasina, synov Nekodu, synov Gazama,

49. synov Asa, synov Fasea, synov Besee,

50. synov Asena, synov Munim, synov Nefusim,

51. synov Bakbuka, synov Hakufa, synov Harhura,

52. synov Besluta, synov Mahida, synov Harsa,

53. synov Berkosa, synov Sisara, synov Téma,

54. synov Nasia, synov Hatifa,

55. synov služobníkov Šalamúnových, synov Sotaja, synov Sofereta, synov Faruda,

56. synov Jala, synov Derkona, synov Geddela,

57. synov Safatiášových, synov Hatila, synov Fochereta, ktorí boli z Asebaim, synov Ami.

58. Všetkých Natinejcov, a synov služobníkov Šalamúnových, tristodeväťdesiatdva.

59. A títo sú, ktorí šli z Telmala a Telharsa, Cherub, a Adon, a Emer; a nevedeli udať dom svojich otcov a svoj pôvod, či sú z Izraela.¹⁾

60. Synov Dalajašových, synov Tobiašových, synov Nekodových šesťstodvadsaťpäťdesiatdva.

61. A zo synov kňazských: Synovia Hobiášovi: synovia Akkosa, synovia Berzellaja, ktorý si vzal manželku z dcér Berzellaja Galaadského, a nazvaný bol ich menom:²⁾

62. Títo vyhľadávali spísanie svojho rodu, a nenašli, a boli vyhodení z kňazstva.

¹⁾ Obyvatelia miest.

²⁾ Lod, Hadid a Ono, tri mestá v pokolení Benjamínovom. Srov. I. Paral. 8, 12.

³⁾ Natinejci sa menovali podaruvanci, ktorí boli od rodičov služby Božej venovaní. Viď. I. Par. 9, 2; Joz. 9.

¹⁾ Títo nemohli nájsť svoje rodné výkazy. Dŕžia ich predsa za potomkov tých Izraelitov, ktorých bol zaťal Salmanassar.

²⁾ Prevzal meno od dcér, ktoré pochádzali z rodu Bezellajovho.

63. I riekol im Atersata,¹⁾ aby nejedli z najsvätejšieho,²⁾ kým nepovstane kňaz učený a dokonalý.³⁾

(II. Ezdr. 7, 66.)

64. Všetok ten zástup ako jeden muž: štyridsaťdvatisícristošesťdesiat.⁴⁾

65. okrem ich služobníkov a služobníč, ktorých bolo sedemtisícristotridsaťsedem; a medzi nimi bolo spevákov a speváčiek dvesto.

66. Koní mali sedemstotridsaťšesť a mulíc dvestoštyridsaťpäť,

67. táv štyristotridsaťpäť, a oslov šesťtisícsemstodvadsať.

68. A (niektorí) z kniežat rodín, keď prišli ku chrámu Pánovmu, ktorý je v Jeruzaleme, dobrovoľne obetovali na dom Boží, aby ho vystavili na jeho mieste.

69. Dľa svojich sil dali na náklad práce šesťdesiatjedentisíc kusov zlata, a päťtisíc mín striebra,⁵⁾ a sto kusov kňazských šiat.

70. A tak osadili sa kňazi a leviti, a čiastka ľudu, a speváci, a vrátni, a Natinejci vo svojich mestách, a všetek Izrael vo svojich mestách.

HLAVA 3.

Vystavenie oltára; slávnosť stánkov; založenie chrámu.

1. A už nastal siedmy mesiac, ako synovia izraelskí boli vo svojich mestách: tedy shromaždil sa ľud ako jeden muž do Jeruzalema.

¹⁾ Meno úradníka. Perské slovo značí titul, ako v iných rečiach: Excellencia a podobné.

²⁾ Z kňazského podielu obetí.

³⁾ Hebr.: Kým by nestál kňaz s urim a turim. Kým by hlavný kňaz skrz urim a turim nerozhodoval.

⁴⁾ Dľa výsudanych čísiel ich bolo len 29.812. Alebo pripojili sa ešte iní, ktorí najprv váhali, alebo očítané sú aj ženy a deti.

⁵⁾ Úplnejšie dľa II. Ezdr. 7, 70 a nasl.: 21.000 darek zlata, 4200 mín striebra 530 + 67 (tú 100) kňazských šiat, 50 čiaš. Cena striebornej darieky bola asi 2.9 kor.; zlatej aspoň 35 kor. Spolu dané bolo v zlate asi 735.000 kor.; v striebre (mina, min = 15 síklov) -182.700 kor.

2. A vstal Josue, syn Josedeka a jeho bratia, kňazi, a Zorobabel, syn Salatiev, a jeho bratia, a vystavili oltár Boha izraelského, aby obetovali na ňom zápalné obety, ako je to písané v zákone Mojžiša, muža Božieho.

3. A postavili oltár Boží na jeho základoch,¹⁾ hoci ich ľud z okolitých zemí strašil,²⁾ a obetovali na ňom zápalné obety Pánovi ráno i večer.

4. A držali slávnosť stánkov, jako je písané a (obetovali) zápalnú obetu každý deň dľa poriadku, ako to bolo písané, a (vykonávali) prácu každého dňa vo svojom dni.

5. A potom ustavičnú zápalnú obetu i na nový mesiac, i na všetky slávnosti Pánove, ktoré byly posvätené, so všetkými darmi, ktoré dobrovoľne obetovali Pánovi.

6. Od prvého dňa siedmeho mesiaca začali obetovať zápalnú obetu Pánovi: ale chrám Boží ešte nebol založený.

7. I dali peniaze kamenárom a murárom: i potravy, a nápoja i oleja Sidončanom a Tyrčanom, aby dovážali cédrové drevo z Libanu k moru Joppe, jako im rozkázal Cýrus, kráľ perský.

8. A druhého roku po ich príchode k chrámu Božiemu do Jeruzalema, v druhom mesiaci začali Zorobabel, syn Salatiev, a Josue, syn Josedekov, a ostatní z ich bratov kňazi a leviti, a všetci, ktorí prišli zo zajatia do Jeruzalema, a postavili levitov dvadsaťročných a vyše, aby prihliadali k dielu Pánovmu.³⁾

9. A Josue stál s jeho synami a s jeho bratmi a Kedmihel, s jeho synami, a synovia⁴⁾ jako jeden muž, aby prihliadali tým, ktorí konali prácu pri chráme Božom, i synovia Henadadoví, a ich synovia, a ich bratia leviti.

10. A keď stavitelia zakladali grunty chrámu Božieho, stáli kňazi v svojom

¹⁾ Dľa iných na starom jeho mieste.

²⁾ Srovň. 4. 4.

³⁾ Hebr.: Aby pečovali o dielo domu Pánovho.

⁴⁾ Snomínajú sa Kedmihelovi synovia, lebo ne- navrátili sa všetci leviti.

ručhu s trúbami: a levíti, synovia Asafí, s cymbalami, aby chválili Pána dľa nariadenia¹⁾ Davida kráľa izraelského.

11. A prespevovali chvála- i slávo- spevy Pánovi: Lebo že je dobrý, že na veky trvá jeho milosrdenstvo nad Izraelom. A všetek ľud pokrikoval hlasom veľkým a chválil Pána, preto že bol chrám Boží založený.

12. A veľmi mnohí z kňazov a levítov, a kniežatá čefadí otcovských a starci, ktorí boli videli chrám prvý,²⁾ keď zakladali tento chrám pred ich očami, veľkým hlasom plakali:³⁾ a mnohí zas pokrikovali od radosti a pozdvihovali hlas svoj.

13. A nemohol nikto rozoznať hlas pokrikovania radostného od hlasu plačúceho ľudu: lebo ten ľud dohromady pokrikoval hlasom veľkým, a hlas jeho bolo ďaleko počuť.

HLAVA 4.

Prekážky stavania chrámu.

1. Ale nepriatelia Judovi a Beniaminovi⁴⁾ slyšali, že synovia zajatia⁵⁾ vystavili chrám Pánu Bohu izraelskému;

2. a vstúpili k Zorobábelovi a ku kniežatám rodín a riekli: Budeme stavať s vami, lebo jako i vy, hľadáme Boha vášho: hľa, my sme obetovali obete⁶⁾ od časov Asor-Hadana, kráľa assyrského, ktorý nás sem priviedol.⁷⁾

3. A riekol im Zorobabel a Josue, a ostatné kniežatá rodín izraelských: Nepatrí vám a nám (spolu) stavať dom Bohu nášmu; ale my sami budeme ho sta-

vať Pánu Bohu nášmu, ako nám prikázal Kýrus, kráľ perský.

4. I stalo sa, že ľud zeme robil prekážky rukám ľudu judského a nedal pokoja v stavaní.

5. A najímali proti nim radcov,¹⁾ ktorí rušili ich radu po všetky dni Kýra, kráľa perského, až do kráľovania Daria, kráľa perského.²⁾

6. Lebo keď kráľoval³⁾ Assuer⁴⁾ ale na začiatku jeho kráľovania, napísali žalobu proti obyvateľom judským a izraelským.

7. A za času Artaxerxa písal Beselam Mitridates a Tabeel, i ostatní, ktorí boli v ich rade, k Artaxerxovi, kráľovi perskému: a list žalobný bol napísaný syrsky a čítal sa v reči syrskej.⁵⁾

8. Reum Belteem⁶⁾ a Samsai pisár písali jeden list z Jeruzalema Artaxerxovi, kráľovi, takýto:

9. Reum Belteem a Samasai pisár, a ostatní ich radcovia, Dínania, a Afarsatania, Terfalania, Afarsania, Erchuania, Babylončania, Susania, Dievci, a Elamitskí.

10. A iné národy, ktoré priviedli veľký a slávny Esenafar,⁷⁾ a rozsadil v mestách samarských a v iných krajoch za riekou⁸⁾ v pokoji.

11. (Toto je opis listu, ktorý poslali k nemu.) Artaxerxovi, kráľovi, tvoji služobníci, mužovia, ktorí sú za riekou, odkazujú pozdrav.

¹⁾ Na perskom dvore.

²⁾ Stavanie chrámu bolo za posledných päť rokov Kýrusa, osem rokov Kambyseša a prvého roku Daria zastavené. (v. 24.)

³⁾ V. 6.—24. je reč o stavaní múrov.

⁴⁾ Za Xerxa I. (484—465) a Artaxerxa (464 až 424) išly žaloby Samaritánov o chovaní sa židovskej obci do Susa.

⁵⁾ Žaloba bola aramejským písmom v aramejskej reči písaná, hoci Samaritáni mali inú reč i iné písmo. Aramejčina bola ríšskou rečou Prednej Ázie. Odtiaľto až po 6, 18. je i I. Kniha Ezdrášova aramejsky písaná.

⁶⁾ Reum, radca; iní: kancelár.

⁷⁾ Aššur-bani-pal = Asenafar (668—626), ktorý keď Šamašsum-ukin-a, svojho brata roku 648. premohol, aj mesto Susu zaujal a obyvateľov do Samarie previedol, čo sa stalo okolo 640. Preto spomína svätý spisovateľ Elamitov a Susanov.

⁸⁾ Východne od Eufrata.

¹⁾ Prespevovali žalmy Dovidove.

²⁾ Boli ešte niektorí, ktorí videli starý chrám, lebo len pred asi 53 rokov bol rozváňaný.

³⁾ Plakali, lebo videli veľký rozdiel medzi chrámom Šalamúnovým a týmto. Chrám Šalamúnov bol veľkolepý a slávny, ale tento sa mu ani zďaleka nemohol vyrovnáť slávou a veľkoleposťou.

⁴⁾ Samaritáni.

⁵⁾ Ktorí sa navrátili.

⁶⁾ Hebr.: Ktorému obety obetujeme od časov.

⁷⁾ IV. Kráľ. 17, 24; 19, 37.

12. Buď známo kráľovi, že Židia, ktorí sa vrátili od teba k nám, prišli do Jeruzalema, a to mesto odbojné a veľmi zlé, stavajú, jeho múry dvíhajú a jeho steny spojujú.¹⁾

13. Preto buď známo kráľovi, že ak toto mesto bude vystavené a jeho múry opravené, dane, clá a úroky²⁾ dávať nebudú, a táto škoda príjde až na kráľov.³⁾

14. Ale my pamätáme na soľ,⁴⁾ ktorú sme v paláci užívali, a pretože neslušalo sa nám dívať na škody kráľove, preto sme poslali a oznámili to kráľovi.

15. Aby si hľadal v knihách dejov tvojich otcov, a najdeš napísané v knihách: a zvieš, že mesto toto je mesto odbojné, a škodí kráľom i krajinám, a že sa v ňom zdvihujú vojny od starodávnych časov: pre ktorú príčinu aj to mesto zkazené bolo.

16. Na známosť dávame kráľovi, že jestli toto mesto bude vystavené, a múry jeho (budú) obnovené, vladárstva za riekou mať nebudeš.

17. Tedy poslal kráľ odpoveď Reumovi, Belteemovi a Sanisajovi, ktorí boli v ich rade, a iným za riekou vzkazujúc im pozdrav a pokoj.

18. Žaloba, ktorú ste mi poslali, bola zjavne čítaná predomnou:

19. A rozkázal som; a hľadali i našli, že mesto to od starodávnych čias povstáva proti kráľovi, a že z neho pochodia vzbury a vojny:

20. Lebo aj veľmi mocní kráľovia boli v Jeruzaleme,⁵⁾ ktorí panovali nad celou zemou, ktorá je za riekou: a brali daň a clo a dôchodky.

21. Preto teraz čujte rozsudok: Zabráňte tým mužom to mesto stavať, dokaľ by to snáď odo mňa rozkázané nebolo.

22. Hľadte tedy, aby ste to nedbanlive nevykonali a pomaly nevzrástlo zlé proti kráľom.

23. Odpis rozkazu Artaxerxovho bol čítaný pred Reumom Belteemom a Sanisajom pisárom, a ich radcami: a odišli chytro do Jeruzalema k Židom, a zabránili im (stavať) silou a mocou.

24. Vtedy zastavená bola práca domu Pánovho¹⁾ v Jeruzaleme, a nerobilo sa nič až do druhého roku kráľovania Daria, kráľa perského.

HLAVA 5.

Stavanie chrámu zase začaté.

1. Ale prorokovali Aggeus, prorok a Zachariáš, syn²⁾ Addov, predpovediac Židom, ktorí boli v Judstve a v Jeruzaleme, v mene Boha izraelského.

2. Vtedy povstali Zorobabel, syn Salatiela, a Jozue, syn Josedekov, a začali³⁾ stavať chrám Boží v Jeruzaleme, a s nimi boli proroci Boží a pomáhali im.

3. V tom čase prišiel k nim Tatanaj, ktorý bol vodcom⁴⁾ za riekou, a Starbuzanaj, a ich radcovia: a takto im riekli: Kto vám to radil, aby ste stavali tento dom, a opravovali jeho múry?

4. Na čo sme im odpovedali⁵⁾ a menovali sme mužov, pôvodcov toho stavania.

5. Ale oko ich boha bolo nad staršími židovskými a nemohli im zabrániť. I bolo ustanovené vec tú oznámiť Dariovi, a aby sa potom očistili⁶⁾ od tej žaloby.

6. Odpis listu, ktorý poslal Tatanaj, vodca kraju za riekou, a Starbuzanaj, a jeho radcovia Arfasachania, ktorí boli za riekou, ku Dariovi kráľovi.

¹⁾ Chrám stavať nebolo zabránené; ale len mesto a múry. Ale oni prestali stavať i chrám, lebo načo chrámu v pustom kraji.

²⁾ Pod synom rozumej vnuka.

³⁾ Znevu.

⁴⁾ Perský miestodržiteľ.

⁵⁾ Ezdráš a iní.

⁶⁾ Židia.

¹⁾ Kaldejsky: Základy vykopávajú (?)

²⁾ Kald.: mylné.

³⁾ A tak komora kráľovská újmu mať bude.

⁴⁾ Soľ značí plat, preto aj dnes pod menom salarium známe plat. Tedy, ktorí sme brávali plat svoj od kráľa.

⁵⁾ David a Šalamún III. Kráľ. 4, 24.

7. Zprávu, ktorú mu poslali, bola takto napísaná: Dariovi kráľovi všetký pokoj!

8. Známo bude kráľovi, že sme prišli do zeme judskej, k domu Boha veľkého, ktorý stavajú z kamenia nekresaného a do stien kladú drevá: a dielo toto stavia sa usilovne, a rastie v ich rukách.

9. Tedy spýtali sme sa týchto starcov a toto sme im riekli: Kto vám dal dovoľenie stavať tento dom a opravovať tieto múry?

10. Ale aj na ich mená sme sa ich pýtali, aby sme to tebe oznámili: a napísali sme mená tých mužov, ktorí sú prední medzi nimi.

11. Nuž dali nám takú odpoveď a riekli: My sme služobníci Boha neba i zeme, a staváme chrám, ktorý bol vystavený prv pred mnohými rokmi predtým, a ktorý bol veľký kráľ izraelský staval a vybudoval.

12. Ale potom, keď k hnevu vyzvali naši otcovia Boha nebeského, vydal ich do rúk Nabuchodonozora, kráľa babylonského, Kaldejca, ktorý tento dom sboril a jeho ľud do Babylona previedol.

13. Avšak prvého roku Cýra, kráľa babylonského, Cýrus kráľ vydal nariadenie, aby tento dom Boží bol stavaný.

14. Ešte i nádoby chrámu Božieho, zlaté i strieborné, ktoré bol odniesol Nabuchodonosor z chrámu, ktorý bol v Jeruzaleme, a ktoré vniesol do chrámu babylonského, vyniesol Cýrus kráľ z chrámu babylonského, a dané boly mužovi (menom) Sassabasar, ktorého aj kniežatom¹⁾ ustanovil.

15. A riekol mu: Tieto nádoby vezmi, id' a polož ich v chráme, ktorý je v Jeruzaleme, a dom Boží nech vystavia na jeho mieste.

16. Vtedy prišiel ten Sassabasar, a založil grunty chrámu Božieho v Jeruzaleme, a od toho času až dosiaľ ho stavajú, a ešte nie je dostavený.

17. Teraz tedy, akže sa to kráľovi za dobré vidí, nech hľadá v kráľovskej knihovni, ktorá je v Babylone,¹⁾ či Cýrus kráľ rozkázal stavať dom Boží v Jeruzaleme, a vôľu kráľovskú o tejto veci nech nám pošle.

HLAVA 6.

Dostavenie chrámu a jeho posvätenie; prvá veľká noc.

1. Vtedy rozkázal kráľ Darius: a hľadali v sklade spisov, ktoré boly složené v Babylone:

2. A našiel sa v Ekbatane,²⁾ ktoré je hrad v krajine médskej, jeden sväzok, a takáto zapísaná bola v nej pamätnosť:

3. Prvého roku kráľovania Cýra: Cýrus kráľ rozkázal, aby stavaný bol dom Boží, ktorý je v Jeruzaleme na mieste, kde majú obetovať obety, a aby založili grunty, ktoré by zdržaly výšku šesťdesiat lakfov, a šírku šesťdesiat lakfov,³⁾

4. tri rady z kameňov nekresaných, a podobne rady z dreva nového: a náklad bude z kráľovského domu dávany.

5. Ale aj nádoby chrámu Božieho zlaté i strieborné, ktoré Nabuchodonosor bol pobral z chrámu jeruzalemského, a priniesol do Babylonu, nech zase navráti, a donesie do chrámu jeruzalemského na ich miesto, ktoré i (skutočne) složené boly v chráme Božom,⁴⁾

6. Preto teraz Tatanaj, vodca krajiny, ktorá je za riekou, Starbuzanaj a vaši radcovia Arfasachania, ktorí ste za riekou, odstuňte od nich,

7. a nechaite, nech sa stavia ten chrám Boží od vodcu židovského a od ich starcov; nech ten dom Boží stavajú na jeho mieste.⁵⁾

¹⁾ Tu mali perskí kráľovia svoj letohrádok.

²⁾ Nový chrám má byť dva raz tak vysoký a tri razy tak široký ako prvý (III. Kráľ. 6. 2).

³⁾ Kald.: a ty ich slož v dome Božom. Tu končí sa listina. Čo nasleduje, je rozkaz Davidov.

⁴⁾ Kald.: Nechajte ich pri diele toho domu Božieho. Vodca židovský a ich starší nech ten chrám Boží (zase) stavajú na jeho mieste.

¹⁾ Miestodržiteľom.

8. Ale aj odo mňa bolo rozkázané, čoby sa malo stať od tých starších židovských,¹⁾ aby dom Boží bol vystavený, totižto, aby z kráľovskej pokladnice, z daní, ktoré sa dávajú z krajiny za riekou, bez meškania dávané boli náklady tým mužom, aby práca nemala prekážky.²⁾

9. A keby (im) bolo treba i teliec, a baránkov, a kozlov³⁾ k zápalnej obeti Boha nebeského, obilia, soli, vína, a oleja, dľa predpisu kňazov, ktorí sú v Jeruzaleme, nech sa im dáva na každý deň, aby nebolo žiadneho ponosu.

10. A nech prinášajú obety Bohu nebeskému, a nech sa modlia za život kráľa a jeho synov.⁴⁾

11. Preto odo mňa vyšiel rozkaz: Kto by zmenil toto prikázanie, aby vybrané bolo z jeho domu drevo a vyzdvihnuté bolo, a na ňom bol obesený,⁵⁾ a jeho dom nech bude verejne predaný.⁶⁾

12. Boh však, ktorý tam pripravil príbytok svojmu menu, nech rozmece každé kráľovstvo i ľud, ktorý by vystrel svoju ruku, aby sa sprotivil, a rozburáľ tento dom Boží, ktorý je v Jeruzaleme. Ja Dárius, dal som tento rozkaz, a chcem, aby bol bez meškania vyplnený.

13. Tedy Tatanaj, vodca krajiny za riekou, a Starbuzanaj a jeho radcovia, všetko usilovne vykonali tak, ako Dárius kráľ rozkázal.

14. A starší židovskí stavali, a darilo sa im dľa proroctva Aggea proroka, a Zachariáša, Addovho syna; a stavali a dokončili z rozkazu Božieho, a z roz-

kazu Cýra, a Daria i Artaxerxa,¹⁾ kráľov perských.

15. A dokončili tento dom Boží do tretieho dňa mesiaca Adara,²⁾ ktorý je šiesty rok kráľovania Daria kráľa.

16. Potom slávili synovia izraelskí, kňazi a leviti, a ostatní synovia prevzťahovania, posvätenie domu Božieho s radosťou.

17. A obetovali na posvätenie domu Božieho sto teliec, dvesto škopcov, štyristo baránkov, a dvanásť kozlov za hriech všetkého Izraela, podľa počtu pokolení izraelských.

18. A postavili kňazov v ich triedach, a levitov v ich poriadkoch ku službe Božej v Jeruzaleme, jako je napísané v knihe Mojžišovej.³⁾ (IV Mojž. 3, 6; 8, 9.)

19. Potom slávili synovia izraelskí z prevzťahovania, veľkú noc, štrnásteho dňa prvého mesiaca.

20. Lebo kňazi a leviti očistili sa ako jeden:⁴⁾ všetci boli čistí k obetovaniu baránka veľkonočného za všetkých synov prevzťahovania, a zo svojich bratov kňazov i za seba.

21. A jedli ho synovia izraelskí, ktorí sa vrátili zo zajatia, a všetci, ktorí sa oddelili od poškrvny národov zeme (a pripojili sa) k nim hľadať Pána Boha izraelského.⁵⁾

22. A vydržovali slávnosť nekvasných chlebov za sedem dní v plesaní, preto že ich rozveselil Pán a obrátil k nim srdce kráľa assyrského,⁶⁾ aby im pomohol pri stavaní domu Pána Boha izraelského.

¹⁾ Kald.: Čo by ste mali činiť so staršími židovskými.

²⁾ Aby nezasekla.

³⁾ Škopcov.

⁴⁾ Z toho vidno, že aj pohanskí panovníci boli presvedčení o tom, že u Boha mnoho platí orodovanie veriaceho ľudu.

⁵⁾ Pribitie na stĺp po zotatí nebolo u Peršanov zriedkavým trestom smrteľným.

⁶⁾ Kald.: a dom jeho nech je hnojištom pre takú vec.

¹⁾ Artaxerxes dlhoruký, ktorý bol Židom veľmi naklonený, dokončil stavbu chrámu.

²⁾ Adar je posledný mesiac v roku; teda s novým rokom 516 mohla sa zase začať riadna služba Božia.

³⁾ Teda knihy Mojžišove boli vtedy dobre známe ako jeho dielo. Tu je koniec pôvodiný písaný kaldejsky (arimejsky) a pokračuje sa v reči hebrejskej.

⁴⁾ Všetci boli čistí, za času Ezechiáša to nebolo tak. Viď. II. Par. 30, 3.

⁵⁾ Izraeliti, ktorí sa boli s pohanmi smiešali a teraz od nich sa odtrhli, potom, ktorí sa z pohanov k Izraelitom pridali a obriezku prišli.

⁶⁾ Panovníka nekďajšej Assyrie, Daria, kráľa perského.

HLAVA 7.

Ezdráš vracia sa na rozkaz Artaxerxa do Jeruzalema a vyučuje Židov; kráľ perský ho obdaril.

1. Ale po týchto udalostiach,¹⁾ za kráľovania Artaxerxa, kráľa perského, prišiel Ezdráš, syn Sarajášov,²⁾ syna Azariáša, syna Helkiáša,

2. syna Selluma, syna Sadoka, syna Achitoba,

3. syna Amariáša, syna Marajota,

4. syna Zachariáša, syna Ozi, syna Bokki,

5. syna Abisue, syna Finees, syna Eleazara, syna Árona, kňaza od počiatku.³⁾

6. Tento Ezdráš vyšiel z Babylona, a bol rýchly pisár⁴⁾ v zákone Mojžišovom, ktorý dal Pán Boh Izraelovi: a dal mu kráľ podľa toho, ako ruka Pána Boha jeho bola s ním, všetko, čo si žiadal.

7. A vyšli (niektorí) zo synov izraelských, zo synov kňazských, a zo synov levitských, i zo spevákov, i z vrátnych, i z Natinejských do Jeruzalema, siedmeho roku Artaxerxa kráľa.

8. A prišli⁵⁾ do Jeruzalema v piatom mesiaci, ktorý je siedmy rok kráľa.

9. Lebo prvého dňa prvého mesiaca začal vychodiť z Babylona, a prvého dňa piateho mesiaca prišiel do Jeruzalema, dľa dobrotivej ruky svojho Boha nad ním.

10. Lebo Ezdráš pripravil svoje srdce, aby zpytoval zákon Pánov, i plnil ho, a aby učil Izraelitov prikázaniam a súdom.⁶⁾

¹⁾ Asi 57 rokov od 6. roku Daria. roku 458, 7. roku Artaxerxa Dlhorukého, vnuka Darijovho, syna Xerxovho. Ten istý, ktorý sa v II. Ezd. 2, 1; 5, 14; 13, 6. spomína.

²⁾ Syn jedného pravnuka Sarajášovho od jedného mladšieho syna.

³⁾ Pôvodom.

⁴⁾ Učenec zbehlý v zákone Božom.

⁵⁾ Hebr.: A prišiel (Ezdráš).

⁶⁾ Ezdráš učil slovom i príkladom. Najprv príkladom, nie ako farizeji a zákonníci, ktorých karhal Pán v Mat. 23, 3, ktorí učili, ale nečinili.

11. A tento je odpis listovného nariadenia, ktoré dal Artaxerxes kráľ Ezdrášovi kňazovi, pisárovi učenému, v slovách a prikázaniach Pánových, a v jeho ustanoveniach v Izraeli:

12. Artaxerxes, kráľ nad kráľov, Ezdrášovi kňazovi, pisárovi najučenjšiemu v zákone Boha nebeského, pozdravenie.

13. Ustanovené je odo mňa, že každý, kto by v mojom kráľovstve z ľudu izraelského, a z kňazov i z levitov chcel ísť do Jeruzalema, aby s tebou išiel.

14. Lebo si od tvári kráľa a jeho sedem radcov¹⁾ poslaný preskúmať Judstvo a Jeruzalem dľa zákona svojho Boha, ktorý je v ruke tvojej,

15. a aby si doniesol striebro a zlato, ktoré kráľ a jeho radcovia dobrovoľne obetovali Bohu izraelskému, ktorý má stánok v Jeruzaleme.

16. A všetko striebro a zlato, ktoré najdeš vo všetkej krajine babylonskej, ktoré chce ľud obetovať,²⁾ a čo kňazi dobrovoľne obetujú k domu svojho Boha, ktorý je v Jeruzaleme,

17. prijmi vďačne, a starostlivo nákup za tie peniaze teliat, škopcov, baránkov aj s ich suchými i mokrými obetami,³⁾ a obetuj ich na oltári v chráme vášho Boha, ktorý je v Jeruzaleme.

18. A čokoľvek sa tebe a bratom tvojim za dobré vidieť bude s ostatkom zlata a striebra urobiť, dľa vôle vášho Boha urobte.

19. Aj nádoby, ktoré ti budú dané k službe v dome Boha tvojho, oddaj pred tvárou Božou v Jeruzaleme.

20. Ale aj iné, čokoľvek bude potrebné k domu Boha tvojho, koľkokoľvek by bolo treba vynaložiť, dá sa z pokladnice a komory kráľovskej,⁴⁾

¹⁾ Najvyšší radcovia. Srov. Est. 1, 14.

²⁾ Pri zbierke Kald.: Ktoré by si dostal vo všetkej krajine babylonskej, spolu s dobrovoľnými darv od ľudu atď.

³⁾ Dľa IV. Mojž. 15. 1—16.

⁴⁾ Kald.: Dáš z komory kráľovskej. A odo mňa, ktorý som Artaxerxes kráľ, vyjde rozkaz všetkým vŕbečím kraju za riekou, aby všetko, čo Ezdráš atď.

21. a odo mňa. Ja Artaxerxes kráľ, ustanovil som a nariadil všetkým strážcom obecnej pokladnice, ktorí sú za riekou, aby ste všetko, čo od vás bude žiadať Ezdráš kňaz, učiteľ zákona Boha nebeského, bez meškania dali,

22. až do sto hrivien striebra, a do sto korov obilia, a do sto bátov vína, a do sto bátov oleja, soli však bez miery.¹⁾

23. Všetko, čo k službe Boha nebeského prislúcha²⁾ sa pilne dá k domu Boha nebeského, aby sa snáď nerozhneval proti kráľovstvu kráľa a jeho synov.

24. Tiež vám oznamujeme o všetkých kňazoch, a levitoch, a spevákoch, a vrátnych, Natinejských, a služobníkoch domu toho Boha, že nemáte práva clo a daň a úroky na nich nakladať.

25. A ty, Ezdráš, dľa múdrosti tvojho Boha, ktorá je v tebe, ustanov sudcov a úradníkov, ktorí by súdili všetek ľud, ktorý je za riekou, totižto tých, ktorí znajú zákon tvojho Boha, ale aj neumelých³⁾ vyučujte slobodne.

26. A každý, kto by neplnil zákona Boha tvojho, a zákona kráľovho usilovne, nech sa súd vynesie o ňom buďto k smrti, buďto k vyhnanstvu, alebo k pokute na jeho majetku, alebo do žalára.

27. Požehnaný buď Pán Boh otcov našich, ktorý dal toto do srdca kráľovho, aby zveľbil dom Pánov, ktorý je v Jeruzaleme,

28. a naklonil ku mne svoje milosrdenstvo pred kráľom a jeho radcami, a pred všetkými mocnými kniežatmi kráľovskými: a ja posilnený rukou Pána Boha svojho, ktorá bola nado mnou, shromaždil som z Izraela prednejších, ktorí by šli so mnou.

¹⁾ Kor asi 200 litrov, bat asi 18 litrov. Hrivna striebra = 3000 síklov asi 8400 kor.

²⁾ Kald.: Čo by bolo z rozkazu Boha nebeského.

³⁾ Židov toho kraju.

HLAVA 8.

Počet vracajúcich sa s Ezdrášom do zeme judskej; ich výprava a príchod do Jeruzalema.

1. Títo sú tedy prednejší čeladi, a soznamy rodov tých, ktorí vyšli so mnou za kráľovania Artaxerxa kráľa z Babylonu:

2. Zo synov Fineesových: Gersom. Zo synov Itamarových: Daniel.¹⁾ Zo synov Davidových: Hattus.

3. Zo synov Secheniášových, zo synov Fárošových:²⁾ Zachariáš: a s ním načítané bolo mužov stopäťdesiat.

4. Zo synov Fahat Moabových: Eli-cenaj, syn Zarehe, a s ním dvesto mužov.

5. Zo synov Secheniášových: syn Ezechiel, a s ním tristo mužov.

6. Zo synov Adanových: Abed, syn Jonatanov, a s ním päťdesiat mužov.

7. Zo synov Alamových: Izaiáš, syn Ataliášov, a s ním sedemdesiat mužov.

8. Zo synov Safatiášových: Zebedia, syn Michaelov, a s ním osemdesiat mužov.

9. Zo synov Joabových: Obedia, syn Jahielov, a s ním dvestoosemnať mužov.

10. Zo synov Selomitových: syn Josfiášov, a s ním stošesťdesiat mužov.

11. Zo synov Bebajových: Zachariáš, syn Bebajov, a s ním dvadsaťosem mužov.

12. Zo synov Azgadových: Johanan, syn Ekketanov, a s ním stodesať mužov.

13. Zo synov Adonikamových, ktorí boli poslední: a ktorých mená sú tieto: Elifelet, a Jehiel, a Samajáš, a s nimi šesťdesiat mužov.

14. Zo synov Begujových: Utaj a Zachur, a s nimi sedemdesiat mužov.

15. A shromaždil som ich pri potoku, ktorý tečie do Ahavy,³⁾ a ostali sme tam tri dni: a hľadal som medzi ľuďom

¹⁾ Nie Daniel prorok. Nehem. 10. 6.

²⁾ S priezmenom Fáros sa rozoznáva tento Secheniáš od toho, ktorý sa spomína v 5. verši.

³⁾ Meno miesta v blízkosti potoka tohože mena alebo menšieho potoka, do ktorého ten neznámy menší vtekal.

a kňazmi (niektorých) zo synov Levi, a nenašiel som tam žiadnych.

16. Preto poslal som Eliezera, a Ariela, a Semejáša, a Elnatana, a Jariba, a druhého Elnatana, a Natana, a Zachariáša, a Mosollama prednejších: a Jojariba, a Elnatana, múdrych.¹⁾

17. A poslal som ich k Eddovi, ktorý bol najprednejší v meste Chasfia,²⁾ a dal som im do úst slová, ktoré majú hovoriť Eddovi a jeho bratom Natinejským v mieste Chasfia, aby nám priviedli služobníkov domu Boha nášho.

18. A priviedli nám skrze ruku Boha nášho dobrú muža veľmi učeného zo synov Moholiho syna Levi, syna Izraela a Sarabiáša, a jeho synov, a jeho bratov osemnásť.

19. A Hasabiáša a s ním Izaiáša zo synov Merariho; jeho bratov, a jeho synov dvadsať.

20. A z Natinejských, ktorých dal David a kniežatá k službám levitov, dvestodvadsať Natinejských: títo všetci boli svojimi menami spísaní.

21. A vyhlásil som tu pôst pri potoku Ahava, aby sme sa trápili pred Pánom Bohom svojím, a vyprosili si od neho rovnú cestu³⁾ pre seba a pre detky svoje, i pre všetko naše ímanie.

22. Lebo hanbil som sa žiadať od kráľa pomoc a jazdcov, ktorí by nás chránili pred nepriateľmi na ceste: lebo sme riekli kráľovi: Ruka Boha nášho je nad všetkými, ktorí ho hľadajú v dobrote: ale moc jeho i sila a hnev jeho na všetkých, ktorí ho opúšťajú.

23. Teda postili sme sa, a prosili sme o to Boha svojho: a vodilo sa nám dobre.⁴⁾

24. A oddelil som z prednejších kňazov dvanástich, Sarabiáša, a Hasabiáša a s nimi desiatich z ich bratov.

25. A odvážil som im striebro a zlato, a nádoby posvätené domu Boha nášho,

ktoré obetovali kráľ a jeho radcovia, a jeho kniežatá, a všetek Izrael, čo sa ho našlo.

26. A odvážil som do ich rúk šesťstopäťdesiat hrivien striebra, a sto strieborných nádob,¹⁾ a sto hrivien zlata.

27. A dvadsať zlatých pohárov, z ktorých každý mal po tisíc zlatých, a dve nádoby z najlepšej blýskavej mosadzi, krásne,²⁾ ako zlato.

28. A riekol som im: Vy ste posvätení Pánovi, i nádoby sú posvätené, a zlato, i striebro, ktoré bolo dobrovoľne obetované Pánu Bohu otcov našich:

29. Bedlite a ochraňujte ho, kým to neodvážite pred poprednejšími kňazmi a levitami, a vodcami čeladi izraelských v Jeruzaleme, do pokladu domu Pánovho.

30. A tak prijali kňazi a leviti tú váhu striebra a zlata, a nádob, aby doniesli do Jeruzalema, do domu Boha nášho.

31. Tedy pohli sme sa od rieky Ahava dvanásteho dňa prvého mesiaca, aby sme sa brali do Jeruzalema: a ruka Boha nášho bola nad nami, a vyslobodila nás z rúk nepriateľa a úkladníka na ceste.

32. A prišli sme do Jeruzalema a ostali sme tam tri dni.

33. A štvrtého dňa odvážené bolo striebro a zlato, a nádoby v dome Boha nášho rukami Meremota, syna Uriáša kňaza, a s ním bol Eleazar, syn Fineesov, a s nimi Jozabed, syn Jozua, a Noadajáš, syn Bennaiov, leviti,

34. dľa počtu a váhy všetkého: a zapísaná bola všetká tá váha v tom čase.

35. Ale aj synovia presťahovania, ktorí prišli zo zajatia, obetovali Bohu izraelskému zápalné obety, dvanásť teľiat za všetek ľud izraelský, deväťdesiatšesť škopcov, sedemdesiatsedem baránkov, dvanásť capov za hriechy: všetko toto na zápalnú obeť Pánovi.

¹⁾ Múdrych učiteľov.

²⁾ Neznáme miesto.

³⁾ Šťastlivú cestu.

⁴⁾ Hebr.: teda vyslyšal nás.

¹⁾ Hebr.: a nádob strieborných sto hrivien.

²⁾ Hebr.: drahé. Tieto dary mali cenu v zlate 6,142.500 kor. (Dľa iného počtovania až 15,795.000).

36. A dali kráľove rozkazy vladárom, ktorí boli pred tvárou kráľovou¹⁾ a vodcom za riekou, a tí pomáhali ľudu a domu Božiemu.

HLAVA 9.

Zármutok Ezdrášov nad manželstvami s cudzími ženami; jeho modlitba k Pánovi za odpustenie.

1. A keď sa to vykonalo, pristúpili ku mne predstavení a riekli: Neoddelil sa ľud izraelský, ani kňazi a leviti od národov zeme, a ich ohavnosť,²⁾ totižto od Kanaanejcov, a Hetejcov, a Fezejcov, a Jebuzejcov, a Ammonitov, a Moabov, a Egyptčanov,³⁾ a Amorrejov.³⁾

2. Lebo nabrali sebe i synom svojim manželky z ich dcér, a pomiešali semä sväté, s národami zeme: a ruka kniežat a predstavených prvá bola v tom prestúpení.

3. A keď som počul túto vec, roztrhol som svoj plášť i svoje rúcho, a trhal som vlasy so svojej hlavy a brady, a sedel som smutný.

4. Tu sišli sa ku mne všetci, ktorí sa báli slova Boha izraelského, pre to prestúpenie tých, ktorí prišli zo zajatia, a ja som sedel smutný až do večernej obety.

5. A v čas večernej obety vstal som od svojho trápenia, a s roztrhnutým plášťom i rúchom, kľakol som na svoje kolená, a rozprestrel som ruky svoje k Pánu Bohu môjmu,

6. a riekol som: Bože môj, hanbím sa a stydím pozdvihnúť tvár svoju k tebe: lebo naše neprávosti rozmnožily sa

nad hlavu našu, a naše hriechy vyrástly až k nebu,

7. odo dňov otcov našich: ale aj my sami sme ťažko hrešili až do tohoto dňa, a pre naše neprávosti vydaní sme my, i kráľovia naši, i kňazia naši do rúk kráľov zemí, pod meč a do zajatia, a na lúpež a na zahanbenie tvári ako i tento deň.

8. A teraz akoby na chvíľku a okamženie¹⁾ učinená je²⁾ prosba naša k Pánu Bohu nášmu, že zanechané sú nám ostatky, a daný nám je kolík³⁾ na svätom mieste, aby osvietil náš Boh oči naše, a poprial nám trocha života v našej porobe.

9. Lebo sme služobníci,⁴⁾ avšak neopustil nás Boh náš v našej porobe, ale naklonil k nám milosť kráľa perského, aby nám dal život, a povýšil dom nášho Boha,⁵⁾ a vystavil ho z jeho pustoty, a dal nám ohradu⁶⁾ v Judstve a Jeruzaleme.

10. A teraz čo povieme, Bože náš, po týchto veciach? Ponevác sme zase opustili tvoje prikázania,

11. ktoré si vydal skrze ruky tvojich služobníkov prorokov, keď si riekol: Zem, do ktorej idete, aby ste ňou vládli, je zem nečistá pre nečistotu národov, a ostatných zemí, ohavnosťami tých, ktorí ju naplnili od konca do konca svojím znečistením.

12. Preto teraz dcér vašich nedávajte ich synom, a ich dcéry neberte synom vašim, a nehládajte ich pokoja⁷⁾ a ich

¹⁾ Ostatných 70—80 rokov po vyslobodení z Babylona.

²⁾ Vyslyšaná a splnená je.

³⁾ Isté bydlisko a dom.

⁴⁾ Sme pod pohanským kráľom.

⁵⁾ Hebr.: Ktorý dal nám život, aby sme vyzdvihli dom Boha nášho.

⁶⁾ Ochranu a obranu.

⁷⁾ Vy sa neklňte k národom tým, a neučte sa od nich, čo by vám prospelo, ani sa nestarajte o ich šťastie. Z toho vidno, že láska k blížnému nenúti k takým skutkom, v ktorých by človek i sám do nebezpečenstva svedený bol. Boh zakázal Židom všetko obcovanie s pohanskými, lebo z toho obcovania naučili sa zlostiam a neprávostiam, padali do modloslužobníctva a do najväčších neprávostí.

¹⁾ Miestodržiteľom, ktorí boli od dvoru kráľovského. Ahaschdarpanim pers. Kschutrapavan, ochrancí zeme, vyšší administratívni úradníci.

²⁾ Od ich hriechov a modloslužby. V. Mojž. 12, 31.

³⁾ Dľa II. Mojž. 34, 16. a V. Mojž. 7, 3. boly len manželstva s Kanaanejcami zakázané; ale nebezpečenstvo svedenia k modlárstvu bolo i pri švagrení sa s Amonitmi, Moabami a Egyptčanmi.

šťastia až na veky: aby ste sa zmocnili a jedli, čo dobrého je v zemi, a mali ste dedičov svojich synov až na veky.

(V. Mojž. 7, 3.)

13. A po všetkých tých veciach, ktoré prišli na nás pre naše skutky najhoršie, a pre naše veľké previnenie, ty, Bože náš, vyslobodil si nás z našej neprávosti a dal si nám spásu,¹⁾ ako je dnes,

14. aby sme sa neodvrátili, a nerušili tvojich prikázaní, a nespojovali sme sa manželstvami s tými národami ohavnými. Či sa budeš hnevať na nás už do vyhľadania, tak že by si nám nenechal ostatkov k zachráneniu?

15. Pane Bože izraelský, ty si spravodlivý: lebo sme zostali, aby sme boli zachovaní jako toho dňa. Hľa, my stojíme pred tebou vo svojom previnení, lebo nikto nemôže obstať pred tebou pre takúto vec.²⁾

HLAVA 10.

Oddelenie sa od žien pohanských; mená tých, ktorí mali ženy cudzozemky.

1. Keď sa Ezdráš³⁾ modlil, a prosil, a plakal, a ležal pred chrámom božím, sišiel sa k nemu z ľudu izraelského veľmi veľký zástup mužov, žien a detí, a ľud plakal hlasom veľkým.

2. Tedy premluvil Secheniaš, syn Jehielov zo synov Elamových a riekol Ezdrášovi: My sme zhrešili proti svojmu Bohu, že sme si brali ženy cudzozemky z národov zemí: a teraz, keď je pokánie v Izraeli, za to⁴⁾

3. uzavrieme smluvu⁵⁾ s Pánom Bo-

hom našim, že zaženieme všetky ženy a všetkých, ktorí sa z nich narodili,¹⁾ dľa vôle Pána a tých, ktorí sa boja prikázania Pána Boha nášho: dľa zákona nech sa stane.

4. Vstaň, lebo tebe náleží to rozhodnúť,²⁾ a my budeme s tebou: posilni sa a učiň.

5. Tedy Ezdráš vstal a prisahou zaviazal prednejších kňazov a levítov, a všetok ľud izraelský, aby učinili podľa toho slova; a prisahali.

6. A Ezdráš vstal pred domom Božím, a odišiel do izby Johanana, syna Eliasibovho, a vošiel tam a nejedol chleba, ani nepil vody: lebo mal zármutok pre priestupok tých, ktorí prišli zo zajatia.

7. A poslané bolo vyzvanie do Judska a Jeruzalema všetkým prestahovaným, aby sa shromaždili do Jeruzalema:

8. A každý, ktorý by neprišiel za tri dni dľa uzavretia kniežat a starcov, nech sa mu odoberie všetko imanie, a bude vyhodенý zo shromaždenia prestahovaných.

9. A preto sišli sa všetci mužovia z Judy a Beniamina do Jeruzalema v troch dňoch, totižto v deviatom mesiaci, dvadsiateho dňa mesiaca: a sedel všetek ľud na námestí domu Božieho trasúc sa pre svoj hriech, a od dáždov.³⁾

10. Tedy vstal kňaz Ezdráš a riekol im: Vy ste prestúpili, keď ste si brali ženy cudzozemky a tak ste pridávali k previneniu ľudu izraelského.

11. Preto teraz vyznajte sa Pánu Bohu svojich otcov, a činite vôľu jeho, a odlúčte sa od národov zeme, a od žien cudzozemiek.

12. I odpovedal všetek zástup a rie-

¹⁾ Hebr.: Ponevác ty, o, Bože, netrestal si nás podľa našich neprávostí, a dal si nám vyslobodenie také; či zase by sme rušili tvoj príkazanie a spájať sa manželstvami atd.

²⁾ Pre tieto zakázané manželstvá nenajde žiadneho ospravedlnenia.

³⁾ Odtiaľto vypráva Ezdráš o sebe v tretej osobe.

⁴⁾ Hebr.: Avšak vždy Izrael môže mať nádej pri tej veci.

⁵⁾ Bohu pod prisahou sľúbme.

¹⁾ Manželstvá medzi pohanskými ženami a Židmi boli nielen nedovolené, ale považované za neplatné, lebo boli proti zákonu Božiemu. Deti z týchto manželstiev aj s matkami zahnali, lebo bolo nebezpečenstvo, že k vôli dietkam prídu aj matky pohanky.

²⁾ Hebr.: Na tebe je tá vec.

³⁾ Ponevác 9. mesiac zodpovedá nášmu októbru a novembru, kde sú v Palestíne pršky.

kol hlasom veľkým: Ako je tvoje slovo k nám, tak nech sa stane!

13. Ale pretože je mnoho ľudu, a práca, nemôžeme vonku stáť, a nie je to práca jedného dňa alebo dvoch dní (lebo sme v tejto veci ťažko zhrešili),¹⁾

14. nech sa ustanovia kniežatá vo všetkom shromaždení: a všetci, ktorí z našich miest vzali si ženy cudzozemky, nech prídu v ustanovený čas, a s nimi starší z každého mesta, a jeho sudcovia, kým sa neodvráti od nás hnev Boha nášho pre tento hriech.

15. Tak Jonatan, syn Azahelov, a Jasias, syn Tekue, boli nad tými postavení, a Mosollam, a Sebetaj levitovia im pomáhali.

16. Tedy učinili tak synovia prestavovania. A išli Ezdráš kňaz, a mužovia prední rodín po domoch svojich otcov, všetci po svojich menách, a zasadli prvého dňa desiateho mesiaca, aby to vyhládali.

17. A odpravili sa všetci mužovia, ktorí si boli vzali ženy cudzozemky až do prvého dňa prvého mesiaca.

18. A našli sa zo synov kňazských, ktorí si boli vzali ženy cudzozemky, títo. Zo synov Josua, syna Jozeelekovho a z jeho bratov: Maasiáš a Eliezer, a Jarib, a Godoliáš.

19. A títo dali svoje ruky na to, že odženú svoje ženy, a obetujú za svoj hriech jedného škopca z krdla.

20. Zo synov Emmerových: Hanani, a Zebediáš.

21. Zo synov Hárimových: Maasiáš, a Elia, a Semeja, a Jehiel, a Oziáš.

22. Zo synov Feshurových: Elioenaj, Maasiáš, Ismael, Natanael, Jozabed, a Elasa.

23. A zo synov Levítov: Jozabed a Semej, a Kelajaš, ktorý sa menuje aj Kalita, Fataja, Juda, a Eliezer.

24. A zo spevákov Eliasib. A z vrátnych: Sellum a Telem, a Uri.

25. A z ľudu izraelského: zo synov Fárosových: Remejas a Jeziaš, a Melchias, a Miamin, a Eliezer, a Melchiáš, a Banea.

26. A zo synov Elamových: Mataniaš, Zachariáš, a Jehiel, a Abdi, a Jerimót, a Elia.

27. A zo synov Zetua: Elioenaj, Eliasib, Matania, Jerimut, a Zabad, a Azia.

28. A zo synov Bebaiových: Johanan, Hananiáš, Zabbaj, Atalaj.

29. A zo synov Baniho: Mosollam, a Melluch, a Adaja, Jasub; a Saal a Ramót.

30. A zo synov Fahat-Moabových: Edna a Chalal, Banajáš, a Maasiáš, Mataniáš, Beseleel, Bennui a Manasse.

31. A zo synov Heremových: Eliezer. Josue, Melchiáš, Semeiáš, Simeon;

32. Benjamin, Maloch, Samariáš.

33. A zo synov Hasomových: Matanaj, Matata, Zabad, Elifelet, Jermai, Manasse, Semej.

34. Zo synov Baniho: Maaddi, Ámram, a Uel.

35. Baneáš, a Badajáš, Chelian,

36. Vaniaš, Marimút, a Eliasib,

37. Mataniáš, Matanaj, a Jasi,

38. a Bani, a Bennuj, Semej,

39. a Salmiáš, a Natan, a Adajáš.

40. a Mechnedebaj, Sisaj, Saria,

41. Ezrel, Selemian, Semeriáš,

42. Sellum, Amaria, Jozef,

43. Zo synov Nebo: Jechiel, Matatiáš, Zadab, Zabina, Jeddu, a Joel, a Banaiáš.

44. Všetci títo boli si vzali ženy cudzozemky, a boli medzi nimi ženy, ktoré i deti porodily.

¹⁾ Lebo mnoho je nás, ktorí sme v tom prestúpili.

DRUHÁ KNIHA EZDRÁŠOVÁ

INÁČ

KNIHA NEHEMIÁŠOVA.

HLAVA 1.

Nehemiáš slyší o utrpení Židov v Jeruzaleme; navráti sa do Jeruzalema, postí a modlí sa k Bohu.

1. Slová Nehemiáša, syna Helkiášovho. A stalo sa v mesiaci Kasleu,¹⁾ v dvadsiatom roku,²⁾ že som bol na hrade Susan.³⁾

2. A prišiel Hanani, jeden z mojich bratov, on a mužovia z Judska: a spýtal som sa ho o Židoch, ktorí boli ostali, a pozostali zo zajatia, a o Jeruzaleme.

3. A riekli mi: Tí, ktorí pozostali a zo zajatia tam zostali v krajine, sú vo veľkom súžení, a pohanení: a múr jeruzalemský je rozváľaný, a jeho brány sú spálené ohňom.⁴⁾

4. A keď som slyšal takéto slová, sadol som a plakal, a žalostil som za dlhý čas: postil som sa, a modlil som sa pred tvárou Boha nebeského.

5. A riekol som: Prosím, ty Pane Bože nebeský, veľký a hrozný, ktorý zachováš smluvu a milosrdenstvo s tými, ktorí ťa milujú, a zachovávajú tvoje príkazy. (Dán. 9, 4.)

6. Nech sú tvoje uši naklonené a tvoje oči otvorené, aby si vyslyšal modlitbu tvojho služobníka, ktorú sa ja teraz vo dne, v noci pred tebou modlím za synov izraelských, tvojich služobníkov:

7. Zavedení sme márnosťou,¹⁾ a nezachovávali sme tvojich prikázaní, a ustanovení i súdov, ktoré si vydal Mojžišovi, tvojmu služobníkovi.

8. Pamätuj na slovo, ktoré si prikázal Mojžišovi, svojmu služobníkovi keď si riekol: Keď prestúpíte, ja vás rozprášim medzi národy:

9. Ale akže sa obrátite ku mne a budete zachovávať moje prikázania, a budete ich plniť, hoci by ste boli odvedení na kraj neba, i odtiaľ vás shromažďím, a privediem vás nazpäť na miesto, ktoré som vyvolil, aby tam prebývalo moje meno.

10. Veď oni sú tvoji služobníci, a tvoj ľud, ktorý si vykúpil veľkou tvojou mocou, a silnou tvojou rukou.

11. Prosím, Pane, nech tvoje ucho pozoruje na modlitbu tvojho služobníka, a na modlitbu tvojich služobníkov, ktorí sa chcú báť tvojho mena: a veď služobníka svojho dnes, a daj mu (najst) milosrdenstvo pred týmto mužom. Ja totižto som bol pohárnikom kráľovským.²⁾

¹⁾ Asi v decembri.

²⁾ 445. roku pred Kristom, asi 13 rokov po udalostiach, o ktorých bola posledne reč.

³⁾ Zimná rezidencia perských kráľov.

⁴⁾ Židia počali znovu stavať múry, ale Samariti ich v tom násilím prekážali. (I. Ezdr. 4, 2—23.)

¹⁾ Hebr.: Zpreneverili sme sa ti.

²⁾ Pred kráľom Artaxerxesom.

HLAVA 2.

Nehemiáš obdrží moc stavať Jeruzalem; napomenutie Židov k stavaniu mesta.

1. A stalo sa v mesiaci Nizan, dvadsiateho roku¹⁾ Artaxerxa kráľa: že víno stálo pred ním, a ja vzal som víno a podal som ho kráľovi: a bol som ako mdlý pred jeho tvárou.²⁾

2. A riekol mi kráľ: Prečo je tvoja tvár smutná, veď nevidím, že by si bol nemocný? Nie je to bez príčiny, ale niečo, neviem čo ťažkého je na tvojom srdci. A zľakol som sa veľmi a náramne:

3. I riekol som kráľovi: O, kráľu, ži na veky: jakoby nebola smutná moja tvár, keď mesto, dom hrobu môjho otca³⁾ je spustošené, a jeho brány spálené sú ohňom?

4. A riekol mi kráľ: Jakú vec žiadaš? A modlil som sa k Bohu nebeskému

5. a riekol som kráľovi: Jestliže sa zdá kráľovi za dobré, a jestliže sa ľúbi tvoj služobník pred tvárou твою, pošli ma do Judstva, do mesta hrobu môjho otca, aby som ho vystavil.

6. Tu riekol mi kráľ a kráľovná, ktorá sedela vedľa neho: Či budeš dlho na tej ceste, a kedy sa navrátiš? Ľúbilo sa to kráľovi a poslal ma: a ustanovil som mu čas.

7. A riekol som kráľovi: Jestliže sa vidí kráľovi za dobré, nech mi dá list k vodcom krajiny za riekou, aby ma odprevadili, kým neprijdem do Judstva.

8. A jeden list k Azafovi dozorcovi kráľovského lesa, aby mi dal dreva, by som mohol pokryť brány na veži domu⁴⁾ a múry mestské, a dom, do ktorého voj-

dem. A dal mi kráľ, lebo dobrá ruka môjho Boha bola so mnou.¹⁾

9. A prišiel som ku kniežatám krajiny za riekou, a dal som im písma kráľovské. Poslal so mnou kráľ kniežatá vojenské a jazdcov.

10. A počuli to Sanaballat Horončan,²⁾ a Tobiaš, sluha, Ammanovec,³⁾ a veľmi ich to mrzelo, že prišiel človek, ktorý by hľadal prospech synov izraelských.⁴⁾

11. A prišiel som do Jeruzalema. a bol som tam tri dni.

12. A vstal som v noci ja, a niektorí muži so mnou, a nezjavil som nikomu, čo dal Boh do môjho srdca, aby som činil v Jeruzaleme, a nemal som žiadneho hoväda sebou, okrem hoviadka, na ktorom som sedel.

13. A vyšiel som bránou údolia v noci, a vedľa studne drakovej až k bráne hnojnej, a videl som múr jeruzalemský srúcaný, a jeho brány ohňom zničené.

14. A prešiel som k bráne studničnej⁵⁾ a ku kráľovskému vodovodu, a nebolo miesta⁶⁾ pre hoviadko, na ktorom som sedel, aby prejsť mohlo.

15. Tedy bral som sa v noci hore potokom, a obzeral som múr, i obrátil som sa a prišiel som ku bráne údolia, a tak som sa navrátil.

16. Ale správcovia (mesta) nevedeli, kde som odišiel, alebo čo som robil: ale ani Židom. ani kňazom, ani najprednejším, ani správcom, ani ostatným, ktorí konali prácu,⁷⁾ až do tej chvíle som nič o tom nepovedal.

17. I riekol som im: Vy znáte súženie, v ktorom sme; že Jeruzalem je spu-

¹⁾ Tu číta Nehemiáš dľa hospodárskeho roku tak, že oba mesiace Kasleu i Nizan (koniec i počiatok roku) padnú do jedného roku. — Rok sa im začínal v jaseňi.

²⁾ Vyzeral som smutný a upadnutý. Niektorí dávajú dľa hebr.: a nebýval som smutný.

³⁾ Hebr.: mojich otcov.

⁴⁾ Jedni rozumejú tu brány na preddvore chrámovom, iní zase brány na hrade chrámovom, ktoré sa neskoršie opravili a od Rimanov Antonia nazvané boli.

¹⁾ Tak, ako to láskavá a mocná ruka Božia určila.

²⁾ Sanaballat bol pôvodom z Bethoron (II. Paral. 8, 5.), hlava Samaritánov. Dľa dejepisca Jozefa Flavia Sanaballat mal vystaviť Samaritánom chrám na vrchu Garizim.

³⁾ Sluha perského kráľa v ktoromsi úrade.

⁴⁾ Báli sa, že by Samaria zostala za Jeruzalemom.

⁵⁾ Na juhovýchodnej strane mesta.

⁶⁾ Na srúcaninách mesta.

⁷⁾ Na zamýšľanej stavbe.

stošený, a jeho brány zničené sú ohňom: poďte, a vystavme múry jeruzalemské, a nebudme ďalej na posmech.

18. A oznámil som im, jak dobrá bola ruka Boha môjho so mnou, a slová kráľove, ktoré mi hovoril, a povedám: Vstaňme, a stavajme. A tak posilnené boli ich ruky k dobrému.

19. Ale keď to počuli Sanaballat Horončan, a Tobiáš, sluha, Ammanovec, a Gosem Arab,¹⁾ posmievali sa nám a pohrdli nami, a riekli: Čože je to, čo tu robíte? Či sa chcete kráľovi sprotiviť?

20. I odpovedal som im a riekol: Sám Boh nebeský nám je na pomoci, a my sme jeho služobníci: vstaneme, a budeme stavať: ale vy nemáte žiadnej čiastky, ani práva, ani pamiatky v Jeruzaleme.²⁾

HLAVA 3.

Múry, brány a veže jeruzalemské sa stavajú; mená staviteľov.

1. Tedy povstali Eliazib, najvyšší kňaz, a jeho bratia kňazi, a stavali bránu ovčiu:³⁾ ti posvätili ju a⁴⁾ postavili⁵⁾ jej vráta, až k veži sto lakťov a ju posvätili: až k veži Hananeel:

2. A vedľa nej stavali mužovia z Jericha: a vedľa nej (s druhej strany) staväl Zachur, syn Amrov.

3. Bránu však rybnú stavali synovia Asnaa: títo ju pokryli, a postavili jej vráta, so zámky a závorami. A vedľa nich staväl Marimút, syn Uriáša, syna Akkusovho.

4. A vedľa neho staväl Mosollam, syn Barachiáša, syna Mesezebelovho: a vedľa tých staväl Sadok, syn Baanov:

5. A vedľa nich stavali Tekuania: ale prednejší z nich nepodložili svojich šijí k práci Pána svojho.¹⁾

6. A starú bránu stavali Jojada, syn Faseov, a Mosollam, syn Besodiášov: tí ju pokryli, a postavili jej vráta, zámky a závary:

7. A vedľa tých stavali Meltiáš Gabončan, a Jadon Meronan, mužovia z Gabaona a Masíy, za vodcu,²⁾ ktorý bol v kraji za riekou.

8. A vedľa neho³⁾ staväl Eziel, syn Arajášov, zlatník, a vedľa neho staväl Ananiáš, syn lekárnikov: a nechali Jeruzalem až po múr širšej ulice.⁴⁾

9. A vedľa tohto staväl Rafaiáš, syn Húrov, knieža jednej čiastky Jeruzalema.

10. A vedľa neho staväl Jedaiáš, syn Heromafov, oproti svojmu domu: a vedľa staväl Hattus, syn Hasseboniášov.

11. Polovicu jednej čiastky mesta staväl Melchiáš, syn Heremov, a Hasub, syn Fahat Moabov, aj vežu pecí.⁵⁾

12. A vedľa neho staväl Sellum, syn Alohesov, knieža polovice jednej čiastky Jeruzalema, on a jeho dcéry.⁶⁾

13. A bránu údolia staväl Hanun, a obyvatelia Zanoa:⁷⁾ tí ju vystavili, a vsadili jej vráta, zámky a závary, a (vystavili) tisíc lakťov múru až po bránu hnojnú.⁸⁾

14. Bránu hnojnú vystavil Melchiaš, syn Rechabov, knieža kraja Betacharam: on ju vystavil, a postavil jej vráta, zámky a závary.

¹⁾ Arabský náčelník z južnej Palestíny.

²⁾ Nehemiáš sa nechcel odstrašiť od práce a stavál pri rozličných ťažkostiach Jeruzalem. Čiňme podobne aj my, a stavajme nebeský Jeruzalem, žiadne prekážky nech sú nám nie veľké, žiadne práce nech sú nie ťažké. Hoci prekážajú nepriatelia, musíme ich prekonať. Pravda, budú aj nás menovať buričmi, ako Nehemiáša, ale týmto pomlúvám nesmieme podľahnúť (Mark 10, 30.), len stavajme ďalej za Boha, a pre Boha, a odplata nás neminie.

³⁾ Najbližšia brána do chrámu, ktorou hnali dobytok k obetám.

⁴⁾ Započali stavbu s pomocou Božou.

⁵⁾ Zavesili, vsadili.

¹⁾ Nepodrobili sa práci.

²⁾ Hebr.: až k stolici kniežacej z tejto strany rieky. Keď tento vodca (miestodržiteľ) prišiel do Jeruzalema, mal v blízkosti severného múru stolicu (miesto), kde držal súd.

³⁾ Vedľa Meltiáša.

⁴⁾ Hebr.: Nechali Jeruzalem až po múry široký. Osnova nesrozumiteľná.

⁵⁾ V severozápadnom uhle múru.

⁶⁾ Tieto boli dedičky majetku, a preto tiež stavaly svoju čiastku.

⁷⁾ Na západe od Jeruzalema.

⁸⁾ Na južnej strane mesta.

15. Bránu studničnú vystavil Sellum, syn Cholchozov, knieža kraja Masfa: a on ju vystavil, i pokryl, a vsadil jej vráta, zámky, a závary, (okrem toho) i múry rybníka Siloe pri kráľovskej zahrade, a až po schody zostupujúce z mesta Davidovho.

16. Za ním staväl Nehemiáš, syn Azbokov, knieža nad polovicou kraja Bet-súr, až na proti hrobu Davidovmu, a až po rybník, ktorý je veľkou prácou spravený, a až po dom silných.

17. Za tým staväli leviti, Rehum, syn Benniho: za ním staväl Hasebiáš, knieža nad polovicou kraja Keila,¹⁾ vo svojom kraji.

18. Za ním staväli ich bratia: Bavai, syn Enadadov, knieža nad polovicou Keily.

19. A vedľa neho staväl Azer, syn Jozua, knieža Masíy, druhú časťku,²⁾ pri návrší najpevnejšieho uhla.

20. Za ním staväl na vrchu Baruch, syn Zachaiov, druhú časťku, od uhla až po bránu domu Eliaziba, najvyššieho kňaza.

21. Za ním staväl Merimut, syn Uriáša, syna Hakkusovho, časťku druhú, od brány domu Eliazibovho, až pokiaľ siahla dom Eliazibov.

22. A za ním stavali kňazi, mužovia z rodín jordánskych.

23. Za nimi staval Beniamin a Hesub proti svojmu domu; a za ním staval Azariáš, syn Maasiašov, syna Ananiášovho proti svojmu domu.³⁾

24. Za tým staval Bennui, syn Henadadov, časťku druhú, od domu Azariášovho až k okľuke a až k uhlu.

25. Falel, syn Oziho, proti okľuke a veži, ktorá vysoko vyčnieva z domu kráľovského, totiž na dvore žalárnom:⁴⁾ za ním Fadaiaš, syn Fárosov.

26. Ale Natinejskí, ktorí bývali v Ofe-
li až proti bráne vodnej k východu, a proti veži, ktorá vyčnievala.

27. Za týmto stavali Tekuania časťku druhú naproti, od veže veľkej a vyčnievajúcej až k múru chrámovmu.¹⁾

28. Ale od konskej brány hore stavali kňazi, každý naproti svojho domu.

29. Za nimi staval Sádok, syn Emmerov, oproti svojmu domu. A za ním staval Semeiaš, syn Secheniášov, strážca východnej brány.

30. Za ním staval Hananiaš, syn Selemiášov, a Hanun, šiesty syn Selefov, druhú časťku: za ním staval Mosolam, syn Barachiášov, proti svojej pokladnici.²⁾ Za ním staval Melchiáš, syn zlatníkov, až po dom Natinejských a kramárov, naproti súdobnej bráne, až po sieň uholnú.

31. A medzi sieňou uholnou a bránou ovčou stavali zlatníci a kupci.

HLAVA 4.

Nepriateľské prekážky stavby; opatrnosť Nehemiášova.

1. I stalo sa, keď počul Sanaballat, že staviame múry, veľmi sa rozzlostil: a náramne rozbúrený vysmieval Židov;

2. a riekol pred svojimi bratmi a pred mnohými Samaritánami: Čo to robia tí biedni Židia? Či ich teda nechajú národy? Či budú obetovať a dokonajú za jeden deň?³⁾ Či budú môcť mať hromád prachu, kamene na stavanie,⁴⁾ hoc boly spálené?

3. Ale Tobiáš, Ammanovec, vedľa neho riekol mu: Nech stavajú: keď príjde líška, preskočí ich kamenný múr.⁵⁾

4. Slyš, Bože náš, lebo sme v pohŕdaní: obráť naše pohanenie na ich hla-

¹⁾ Severozápadne od Hebrónu.

²⁾ Pridelenú časťku, lebo mesto rozdelili na čiasťky.

³⁾ Hebr.: vedľa svojho domu.

⁴⁾ Žalárny dvor tvoril časťku hradu sion-
ského.

¹⁾ Správnejšie: až k múru pri Ofele.

²⁾ Proti svojej izbe.

³⁾ V krátkom čase.

⁴⁾ Hebr.: Či aj kamenie z hromád rumu kri-
siť budú?

⁵⁾ Hebr.: prerazí múr ich kamenný.

vu, a vydaj ich potupe¹⁾ v zemi zajatia.²⁾

5. Nezakrývaj ich nepravosť a ich hriech nech nebude zahladený pred tvárou tvojou, preto že sa posmievali stavajúcim.

6. A tak stavali sme múr, a spojili sme všetko až do polovice: a vzbudilo sa srdce ľudu ku práci.

7. Ale stalo sa, keď slyšal Sanaballat, a Tobiaš, a Arabi, a Amanovci, a Azotani, že diery na múre jeruzalemskom sú zapravené a že sa medzery začaly zatvárať, nahnevali sa veľmi.

8. A sobrali sa všetci spoločne, aby išli a bojovali proti Jeruzalemu, a aby (nám) strojili úklady.

9. Tedy modlili sme sa k Bohu nášmu, a postavili sme stráž na múr proti nim vo dne i v noci.

10. Ale Juda³⁾ riekol: Oslabla sila nosičov a rúcaniny je mnoho, my nedujeme môcť dostavať múr.

11. A naši nepriatelia riekli: Nech nič nebadajú a nevedia, až príjeme medzi nich, a pobijeme ich, a zastavíme robotu.

12. Ale stalo sa, keď prišli Židia, ktorí bývali vedľa nich, a hovorili nám na desaťkrát zo všetkých miest, z ktorých prišli k nám,

13. a postavil som na mieste za múrom okolo ľud do radu s ich mečmi, kopijami a lukami.

14. I prehliadol som to a vstal som: a riekol k prednejším a predstaveným, a k ostatnej čiaske zástupu: Nebojte sa ich. Na Pána veľkého a hrozného pamätajte a bojujte za svojich bratov, za svojich synov, a za svoje dcéry, a za vaše manželky, a za svoje domy.

15. I stalo sa, keď počuli naši nepriatelia, že je nám to oznámené, zmaril Pán ich úmysel. A vrátili sme sa všetci k múrom, jedenkaždý ku svojej práci.

16. A stalo sa od toho dňa, že polovica mládencov konala prácu, a druhá polovica bola hotová k boju s kopijami i štítami a lukmi a panciermi, a kniežatá stáli za nimi vo všetkom dome Judovom.¹⁾

17. Keď stavali na múre a nosili farchy a nakladali: jednou rukou robili a v druhej držali meč:

18. lebo každý z tých, ktorí stavali, mal meč prepásaný na svojich bedrách. A stavali a trúbili na trúbach vedľa mňa.

19. I riekol som prednejším, a správcom (mesta) a inému ľudu: Práca je veľká a rozsiahla, a my sme rozdelení po múre na ďaleko jeden od druhého:

20. na ktoromkoľvek mieste počujete hlas trúby, ta sa sbehnite k nám: Boh náš bude bojovať za nás.

21. A my sami konajme prácu: a polovica z nás nech drží kopije od východu dennice až dokiaľ nevydú hviezdy.

22. Vtedy tiež riekol som ľudu: Jedenkaždý so svojim služobníkom zostaň vnútri v Jeruzaleme, aby sa s nami premieňali v noci²⁾ a vo dne k práci.

23. Ja však a moji bratia, a moji služobníci, a strážnici, ktorí boli za mnou, nesvliekali sme svojich šiat: každý sa len ku kúpeľu vyzliekal.

HLAVA 5.

Hlad medzi ľuďom; Nehemiáš chránil ľud od úžerníkov; aj on sám robil bezžistne.

1. A stal sa krik veľký ľudu a ich žien proti svojim bratom Židom.³⁾

2. A boli niektorí, ktorí hovorili: Našich synov a našich dcier je príliš mno-

¹⁾ Hebr.: na lúpež v zemi.

²⁾ To je stanovisko Starého Zákona; preto tieto žiadosti spravdivých neboly hriechom, ani nepočádzaly z pomsty a nenávisťi; ony sú predpokladom toho, čo príde na hriechníkov. My musíme si ich chrániť, lebo my máme aj svojich nepriateľov milovať, pomstu však Bohu máme ponechať.

³⁾ Celá obec skrze svojich zastupiteľov.

¹⁾ Stáli za Židmi.

²⁾ Ku strážii.

³⁾ Chudobní sa ponosovali na boháčov.

ho: vezmime za ich cenu¹⁾ obilia, jedzme a ostaneme na žive.

3. A boli, ktorí riekli: Svoje polia a vinice, a svoje domy založme, aby sme dostali obilia v hlade.

4. Iní zase hovorili: Požičajme si peniaze na dane kráľovské a dajme svoje polia i vinice.²⁾

5. A teraz jako telá bratov našich, tak sú aj naše telá: a jako ich synovia, tak sú aj synovia naši:³⁾ hľa, my dávame svojich synov a svoje dcéry do služby, a (niektoré) z dcier našich sú slúžky, a nemáme ich čím vykúpiť, a naše polia a vinice majú iní.

6. A rozhneval som sa veľmi, keď som počul ich krik a takéto slová.

7. A rozmýšľal som o tom v srdci svojom: a dohováral som prednejším a správcom, a riekol som im: Užeru beriete, bratia, jeden od druhého. A svolal som proti nim shromaždenie veľké,

8. a riekol som im: My, jako viete, dľa našej možnosti vykúpili sme svojich bratov Židov, ktorí boli predaní národom, a čože vy zase predávate svojich bratov, aby sme ich vykupovali? A mlčali, a nenašli žiadnej odpovedi.

9. A riekol som im: Nie je to dobrá vec, ktorú činíte: prečo nechodíte v bázni Boha nášho, aby nám nič nevytýkali pohani, naši nepriatelia.

10. Aj ja, aj moji bratia a moji služobníci požičali sme veľmi mnohým peniaze i obilia: nežiadame toho vôbec nazpäť, odpúšťame dlhy, ktoré sú nám dlžni.

11. Navráťte im dnes ich polia, a vinice a olivové sady, a ich domy: ba ešte aj stotú čiastku z peňazí, obilia, vína a

oleja, ktorú od nich beriete, dajte za nich.¹⁾

12. A oni riekli: Navrátime, a nebudeme od nich ničoho žiadať a tak urobíme, jako ty hovoríš. A povolal som kňazov, a prisahou som ich zaviazal, aby urobili tak, ako som riekol.²⁾

13. Okrem toho vytriasol som svoje nádra³⁾ a riekol som: Takto nech vytrásie Boh každého muža z jeho domu a z jeho prác,⁴⁾ ktorý nesplní slova toho, tak nech bude vytrasený a prázdny. A rieklo všetko shromaždenie: Amen. A chválili Boha. Ľud teda urobil tak, ako bolo povedané.

14. No od toho dňa, ako mi rozkázal kráľ, aby som bol vodcom v zemi judskej; totižto od dvadsiateho roku až do tridsiatehodruhého kráľovania Artaxerxa, za dvanásť rokov ani ja ani moji bratia potravu, ktorá vodcom prináleží, nejedli sme;

15. lebo prednejšie kniežatá, ktorí tu boli predou mnou, obťažovali ľud, a brali od nich na chlebe a víne, a na peniazoch na každý deň štyridsať siklov:⁵⁾ ba aj ich služobníci utláčali ľud. Ale ja som nerobil tak z bázne Božej;

16. ba radšej som pri opravovaní múru pracoval a nekúpil som poľa,⁶⁾ a všetci moji služobníci boli shromaždení pri práci.

17. Aj Židia a správcovia, stopäťdesiatdeväť mužov, a tí, ktorí prichádzali k nám z národov, ktoré sú okolo nás, jedávali u môjho stola.⁷⁾

18. Preto pripravovalo sa mi toho

¹⁾ Dľa toho mali boháci nielen vrátiť založené majetky, ale aj poplatok od nich do kráľovskej pokladnice vyplatiť.

²⁾ Užerníci mali prisahať v prítomnosti kňazov, že budú zachovávať žiadosť Nehemiášovu.

³⁾ Rúcho na nádrach, kto nezachová sľub, toho nech Boh s jeho vernými vo svojich nádrach nenosí a nech schudobnie.

⁴⁾ Vyženie ho Boh z jeho domu a jeho podnikov.

⁵⁾ Hebr.: Brali od nich chlieb a víno okrem štyridsať siklov striebra, asi 112 kor.

⁶⁾ Hoci sme si ho ako veritelia snadno mohli zadovážiť.

⁷⁾ Na moje trovy.

¹⁾ Popredajme ich, aby sme hladom nepomreli. V najväčšej biede dľa II. Moř. 21, 7 mohli otcovia svoje deti predáť, ale tieto nesmeli viac ako za sedem rokov ostať otrokmi.

²⁾ Boháči nechceli prísť na túto požičku, len dávali peniaze na úroky, čo bolo zákonom zakázané. II. Moř. 22, 25 : V. Moř. 23, 19.

³⁾ My sme im rovní jako ľudia a jako Židia, tak dľa zákona prirodzenosti, jako dľa zákona vyvolenia.

na každý deň jeden vôl, sešť vybraných baranov, mimo drúbeže a každých desať dní dával som všeliaké vína, a mnoho iného: a pri tom všetkom som ani potravu od môjho kniežatstva nežiadal: lebo ľud bol veľmi schudobnel.¹⁾

19. Pamätaj na mňa, Bože môj, k môjmu dobru podľa všetkého, čo som učinil ľuďu tomuto.

HLAVA 6.

Úklady strojené Nehemiášovi.

1. A stalo sa, keď počuli Sanaballat, a Tobiaš, a Gossem Arab a ostatní naši nepriatelia, že som vystavil múr, a že na ňom nieto už žiadnej medzery (hoci som až do toho času nezaložil vráta do brán),

2. poslali Sanaballat a Gossem ku mne a riekli: Priď a učiníme smluvu medzi sebou²⁾ v osadách na rovine Ono.³⁾ Ale oni mi zamýšľali zlé urobiť.

3. Preto poslal som k nim poslov a odpovedal som: Mám vykonať veľkú prácu, preto nemôžem odísť, aby sa azda nezanedbala, keby som odišiel a k vám šiel.

4. A posielali ku mne na tento spôsob štyrikrát, a odpovedal som im týmiže slovami.

5. A poslal ku mne Sanaballat dľa prvého slova po piate svojho sluhu, a ten mal v ruke list,⁴⁾ písaný takto:⁵⁾

6. Slýchať medzi národami, a Gossem hovoril, že ty a Židia zamýšľate povstať a preto staviate múr, a ty chceš sa povýšiť za kráľa nad nimi: pre ktorú príčinu

7. postavil si si aj prorokov, ktorí majú hlásať o tebe v Jeruzaleme a hovoriť:

¹⁾ Hebr.: lebo ťažká poroba vložená bola na ten ľud.

²⁾ Sídme sa k porade.

³⁾ Asi štyri hodiny od Joffy.

⁴⁾ Hebr.: s otvoreným listom.

⁵⁾ Ponevác v otvorenom liste každý mohol čítať nasledujúce obžaloby, to — myslel si Sanaballat — pohne Nehemiáša ku schôdzke.

V Jeruzaleme je kráľ! Kráľ počuje tieto slová: preto príď teraz a poradíme sa spolu.

8. Ale ja som poslal k nim a odkázal som: Nestalo sa dľa slov, ktoré ty hovoríš: lebo sám to vymýšľáš vo svojom srdci.

9. Tito všetci totižto nás strašili mysliac, že naše ruky prestanú pracovať a že necháme tak. Pre tú príčinu som tým viac otužoval svoje ruky.¹⁾

10. A šiel som potajomky do domu Semejáša,²⁾ syna Dalajáša, syna Meta-beelovho. Ten riekol: Sídme sa spolu v dome Božom do vnútra chrámu, a zavríme brány domu:³⁾ lebo príjdu, aby ňu zabili a síce v noci ňu príjdu zabiť.

11. I riekol som: Či taký muž, ako som ja, bude utekať? A kto ako ja vojde do chrámu a ostane na živu? Nevojdem.

12. A poznal som, že ho neposlal Boh, ale mluvil mi akoby prorokoval,⁴⁾ a že ho Tobiaš, i Sanaballat najali.

13. Lebo prijal peniaze, aby som to ja prestrašený učinil a zhrešil,⁵⁾ a oni mali niečo zlého, čo by mi mohli vytýkať.

14. Pamätaj na mňa, Pane, pre Tobiaša a Sanaballata, dľa týchto ich skutkov: ale aj na Noadiaša, proroka, a ostatných prorokov, ktorí ma strašili.

15. Ale múr bol hotový dvadsiateho-piateho dňa mesiaca Elul,⁶⁾ po päťdesiat a dvoch dňoch.⁷⁾

16. Keď to všetci naši nepriatelia počuli, stalo sa, že sa nás bály všetky ná-

¹⁾ Hebr.: Ale však ty, ó, Bože, posilni moje ruky.

²⁾ Odišiel potajomky ku Semeiášovi, ktorého držal za priateľa, ktorý však bol zradcom, a zapredal sa bol Sanaballatovi. Bol z pokolenia kňazského.

³⁾ Vojsením do svätyne boli by prestúpili zákon, čo sa u nekňazov trestalo smrťou.

⁴⁾ Ako keby bol prorok, ale tým nebol.

⁵⁾ Preto by bol zhrešil, že vošiel do Svätyne, kde len kňazi vchádzať smeli.

⁶⁾ Elul: pol augusta a septembra.

⁷⁾ Týchto 52 dní vzťahujú sa na dostavenie druhej polovice múra, ponevác prvá bola dľa 4. 6. už hotová.

rody, ktoré boli okolo nás, a ochabli v sebe, a poznali, že to dielo bolo od Boha vykonané.

17. Ale v tých dňoch i listy často posielali Židia k Tobiášovi, a od Tobiáša dochádzaly k nim.

18. Lebo mnoho ich bolo v Judstve, ktorí mali s ním prísahu, lebo bol zaťom Secheniáša, syna Areášovho, a Johanan, jeho syn, vzal si za manželku dcéru Mosollama, syna Barachiášovho:

19. Ba i chválili ho predou mnou, a zanášali k nemu moje reči: a Tobiáš posielal písma, aby ma strašil.

HLAVA 7.

Mesto zaopatria bránami a strážou; počet ľudu, ktorý sa bol vrátil z Babylona; zbierky na chrám.

1. A keď už dostavený bol múr, a zavesil som vráta (do brán), a spočítal som vrátnych, a spevákov, i levitov: (Ekk. 49. 15.)

2. rozkázal som Hananimu, môjmu bratovi, a Hananiášovi, kniežaťu domu¹⁾ v Jeruzaleme (preto, že jeho mali nad mnohých za muža verného a bohobojného).

3. A riekol som im: Nech nebývajú otvorené brány jeruzalemské, kým nezahreje slnce. A dokiaľ oni ešte tu stáli, brány boli zatvorené a zamknuté: a ustanovil som strážcov z obyvateľov jeruzalemských, každého dľa jeho poriadku a každého proti jeho domu.²⁾

4. Ale mesto to bolo veľmi široké a veľké a ľudu bolo málo v ňom, a domy ešte neboli vystavené.

5. Tu Boh dal mi (vnuknutie) do srdca, a shromaždil som prednejších, a predstavených (mesta), i ľud, aby som ich počítal, a našiel som knihu spočítania tých, ktorí najprv prišli, a našlo sa v nej zapísané:

6. Títo sú synovia krajiny, ktorí prišli zo zajatia a presťahovania, ktorých Nabuchodonozor, kráľ babylonský odviedol a ktorí sa do Jeruzalema, a do Judstva navrátili, jedenkaždý do svojho mesta. (1. Ezdr. 2, 1.)

7. Ktorí prišli so Zorobábelom sú: Josue, Nehemiáš, Azariáš, Raamiáš, Nahamani, Mardocheus, Belsam, Mesfarát, Begoai, Nahum, Baana. Počet mužov z ľudu izraelského:

8. Synov Fárosových: dvetisícstosedemdesiatdva.

9. Synov Safatiášových: tristosedemdesiatdva.

10. Synov Areašových: šesťstopäťdesiatdva.

11. Synov Fahatmoabových: zo synov Josue a Joabových: dvetisícosemstoosemnásť.

12. Synov Elamových: tisícdvestopäťdesiatštyri.

13. Synov Zetuových: osemstoštyridsaťpäť.

14. Synov Zahai: sedemstošesťdesiat.

15. Synov Bannui: šesťstoštyridsaťosem.

16. Synov Bebai: šesťstodvadsaťosem.

17. Synov Azgadových: dvetisícstodvadsaťdva.

18. Synov Adonikamových: šesťstošesťdesiatsedem.

19. Synov Beguai: dvetisícšesťdesiatsedem.

20. Synov Adinových: šesťstopäťdesiatpäť.

21. Synov Atera, syna Hozekiášovho: deväťdesiatosem.

22. Synov Hasemových: tristodvadsaťosem.

23. Synov Bezai: tristodvadsaťštyri.

24. Synov Harefových: stodvanásť.

25. Synov Gabaonských: deväťdesiatpäť.

26. Synov betlehemských a netufat-ských: stoosemdesiatosem.

¹⁾ Najvyššiemu predstavenému ľudu.

²⁾ Každý obyvateľ jeruzalemský musel stáť na stráži na mure pred svojím domom, keď prišiel rad na neho.

27. Mužov z Anatotu: stodvadsafosem.

28. Mužov z Betazmotu: štyridsaftva.

29. Mužov z Kariatiarim, Kefira, a Berotu: sedemstoštyridsafttri.

30. Mužov z Rámy a Geby: šeststodvadsaftjeden.

31. Mužov z Machmas: stodvadsaftva.

32. Mužov z Betel a Hai: stodvadsafttri.

33. Mužov z druhého Nebo: päťdesiatdva.

34. Mužov z druhého Elama: tisícdivestopäťdesiatštyri.

35. Synov Haremových: tristo dvadsaft.

36. Synov z Jericha: tristoštyridsaftpäť.

37. Synov z Lod Hadid a Ono: sedemstodvadsaftjeden.

38. Synov zo Senaa: tritísícdväsťstotridsaft.

39. Kňazov: synov Idaiášových v dome Josue: dväťstosedemdesiattri.

40. Synov Emmerových: tisícpäťdesiatdva.

41. Synov Fashurových: tisícdivestoštyridsaftsedem.

42. Synov Aremových: tisíc sedemnášť. Levitov:

43. synov Jozua a Kedmihela, synov

44. Odaiášových: sedemdesiatštyri. Spevákov:

45. synov Azafových: stoštyridsafosem.

46. Vrátnych: synov Sellumových, synov Aterových, synov Telmonových, synov Akkubových, synov Hatita, synov Sobai: stotridsafosem.

47. Natinejských: synov Solu, synov Hasufa, synov Tebbaota,

48. synov Kerosa, synov Saja, synov Fadona, synov Lebana, synov Hagaba, synov Selmai,

49. synov Hanana, synov Geddela, synov Gahera,

50. synov Raaia, synov Razina, synov Nekoda,

51. synov Gezema, synov Aza, synov Fasea,

52. synov Besai, synov Munim, synov Nefussim,

53. synov Bakbuka, synov Hakufa, synov Harhur,

54. synov Beslot, synov Mahida, synov Harsa,

55. synov Berkos, synov Sisara, synov Tema,

56. synov Nasia, synov Hatifa,

57. synov služobníkov Šalamúnových, synov Sotai, synov Soferet, synov Farida,

58. synov Jahala, synov Darkon, synov Jeddell,

59. synov Safatiášových, synov Hatil, synov Focheret, ktorý pochodil zo Sabaim, syna Amonovho.

60. Všetkých Natinejských, a synov služobníkov Šalamúnových: tristodväsťdesiatdva.

61. Tito však sú, ktorí vyšli z Telmela, Telharsa, Cherub, Abdon a Emmer: a nemohli preukázať domu svojich otcov, a svojho pôvodu, či sú z Izraela.

62. Synov Dalaiášových, synov Tobiašových, synov Nekodových: šeststodštyridsaftdva.

63. A z kňazov: synovia Habiášovi, synovia Akkosovi, synovia Berzellai, ktorý si vzal z dcier Berzellaia Galaadskeho manželku: a nazvaný bol ich menom.

64. Tito hľadali svoje zapísanie v počte, ale ho nenašli, a vyhlodení boli z kňazstva. (1. Ezdr 2. 62.)

65. A riekol im Atersata, aby nejedli z vecí svätosvätých, dokiaľ nepovstane kňaz učený a zkúsený.

66. Všetkého toho množstva ako jeden muž bolo štyridsaftdvatisíc tristošesťdesiat,

67. bez ich služobníkov a služobníč, ktorých bolo sedemtisíc tristo tridsaťse-

dem, a medzi nimi spevákov a speváčiek dvestoštyridsaťpäť.

68. A mali koní sedemstotridsaťšesť: a mulíc dvestoštyridsaťpäť:

69. a táv štyristotridsaťpäť: oslov šesťtisíc sedemstodvadsať.

(Potiaľto sa vypravuje, čo bolo v popise sčítania napísané, odtiaľto sa deje Nehemiašove ďalej vykladajú.)

70. Ale niektorí z kniežat čeladi dávali na robotu. Atersata¹⁾ dal do pokladnice tisíc drachiem zlata, päťdesiat čaší, a kňazských šiat päťstotridsať.

71. A z kniežat čeladi dali na poklad ku práci dvadsaťtisíc drachiem zlata, a dvetisíc a dvesto mín striebra.

72. A čo dal ostatný ľud, toho bolo dvadsaťtisíc drachiem zlata, a dvetisíc mín striebra,²⁾ a šesťdesiat sedem kňazských šiat.

73. A tak bývali kňazi, i leviti, a vrátni, i speváci, a ostatný ľud, i Nati-nejskí, a všetok Izrael vo svojich mestách.

HLAVA 8.

Ezdráš prečítal ľudu zákon Boží; slávnosť stánkov.

1. I nastal siedmy mesiac: a synovia izraelskí boli po svojich mestách. A shromaždil sa všetok ľud, ako jeden muž, do ulice, ktorá je proti vodnej bráne: a riekli Ezdrášovi, učencovi, aby priniesol Knihu zákona Mojžišovho, ktorú vydal Boh Izraelovi.

2. Tedy priniesol Ezdráš, kňaz, zákon pred to shromaždenie mužov a žien, a pred všetkých, ktorí mohli rozumieť, prvého dňa siedmeho mesiaca.

3. A čítal z nej zjavne na ulici, ktorá bola proti vodnej bráne, od rána až do poľudnia pred mužami, a ženami, a tými, ktorí mohli rozumieť, a uši všetkého ľudu boli obrátené ku knihe.

4. Stál však Ezdráš, učenec, na drevenom stupni, ktorý bol shotovil k rečeniu: a vedľa neho stáli Matatiáš, a Semeiáš, a Aniáš, a Uriáš, a Helkiáš, a Maasiáš na jeho pravici; a na ľavici Fadaiáš, Misael, a Melchiáš, a Hasum, a Hasbadana, Zachariáš, a Mosollam.

5. A otvoril Ezdráš knihu pred všetkým ľuďom: lebo vyššie stál než všetok ľud: a keď ju otvoril, vstal všetok ľud.¹⁾

6. A Ezdráš chválil Pána Boha veľkého: a všetok ľud odpovedal: Amen, Amen: a pozdvihovali²⁾ svoje ruky, a skláňali sa, a poklonu učinili Bohu tvárou k zemi.

7. A Josue, a Bani, a Serebiáš, Jamin, Akkub, Septai, Odiáš, Maasiáš, Kelita, Azariáš, Jozabed, Hanan, Falaiáš, a leviti utišovali ľud,³⁾ aby mohli počuť zákon; ľud však stál na svojom mieste.

8. A čítali z Knihy zákona Božieho zreteľne a vykladajúc, aby mohli rozumieť:⁴⁾ tak že rozumeli, keď sa čítalo.

9. I riekol Nehemiaš (to jest Atersata), a Ezdráš kňaz a učenec, a leviti, ktorí vykladali všetkému ľudu: Deň tento posvätený je⁵⁾ Pánu Bohu nášmu,⁶⁾ nezarmucujte sa a neplačte. Lebo plakal všetok ľud, keď slyšal slová zákona.

10. A riekol im: Idte, jedzte tučné veci, a pite sladké vína, a pošlite čiastku aj tým, ktorí si ničoho neprichystali:⁷⁾ lebo deň tento svätý je, a nermúťte sa: lebo radosť v Pánovi je naša sila.⁸⁾

¹⁾ Tak aj dnes stoíme, keď sa číta sv. evanjelium, aby sme slyšali slová a rozkazy Pánove.

²⁾ Na znamenie túžby.

³⁾ Hebr.: Vyučovali ľud zákonu.

⁴⁾ Židia totižto v Babylone zabudli svoju materinskú židovskú reč, lež naučili sa aramejskému nárečiu, preto museli im to leviti vykladať zo židovštiny, lebo inčie neboli by rozumeli.

⁵⁾ Toto bol nový rok židovský, alebo deň trúb. III. Mojž. 23, 24.

⁶⁾ Hebr.: vášmu.

⁷⁾ Tote bol príkaz Mojžišov (V. Mojž. 16, 11, 14.)

⁸⁾ Keď sa ľudeme Pána báť a jeho príkazy zachovávať budeme mať z toho radosť, a Pán nás bude potom v dobrom posilňovať.

¹⁾ Miestodržiteľ, Zorobabel.

²⁾ Vid' I. Ezdr. 2, 69.

11. Ale leviti utišovali všetok ľud a riekli: Mlčte, lebo deň svätý je, a nemúfte sa.

12. Tedy odišiel všetok ľud jesť a piť, a posielal čiastky, a držať veľkú veselosť: lebo rozumeli tým slovám, ktoré ich učil.

13. A na druhý deň sišli sa všetky kniežatá čeladi zo všetkého ľudu, kňazi a leviti k Ezdrášovi učencovi, aby im vykladal slová zákona.

14. A našli napísané v zákone, že Pán prikázal skrze Mojžiša, aby bývali synovia izraelskí v stánkoch na slávny deň siedmeho mesiaca.

15. a aby dali vyvolávať a ohlašovať vo všetkých svojich mestách, i v Jeruzaleme, a riekali: Vyjdite na hory a pri-neste ratolesti olivové, a ratolesti z najkrajších stromov, ratolesti myrtové, a ratolesti palmové, a ratolesti hustých stromov, aby ste narobili stánkov, ako je napísané.

16. I vyšiel ľud a primiesol. A narobili si stánkov, každý na svojej streche alebo vo svojom dvore, alebo v sieňach domu Božieho, alebo v ulici vodnej brány, alebo v ulici brány Efraim.

17. A tak narobilo stánkov všetko shromaždenie tých, ktorí sa vrátili zo zajatia, a bývali v stánkoch: lebo neboli učinili takto¹⁾ synovia izraelskí odo dňov Jozue, syna Nunovho až do tohto dňa. A bola radosť veľmi veľiká.

18. A čítal (Ezdráš) v Knihe zákona Božieho každý deň od prvého až do posledného: a držali slávnosť za sedem dní, a na ôsmy deň shromaždenie²⁾ dľa predpisu.

HLAVA 9.

Pokánie ľudu; pripomínanie dobrodení Božích; smluva s Bohom.

1. Ale dvadsiatehoštvrtého dňa toho mesiaca shromaždili sa synovia izrael-

skí s pôstom, v kajúcnom rúchu, a s prachom na sebe.

2. A odlúčilo sa semä synov izraelských od všetkých synov cudzozemských: a predstúpili a vyznávali svoje hriechy, a nepravosti svojich otcov.

3. A vstali na svojom mieste:¹⁾ a čítali v knihe zákona Pána Boha svojho, štyrikrát za deň, a štyrikrát vyznávali svoje hriechy a klaňali sa Pánu Bohu svojmu.

4. A vystúpili na stupeň levitov Jozue, a Bani, a Kedmihel, Sabaniáš, Bonni, Sarebiáš, Bani, a Chanani: a volali hlasom veľikým k Pánu Bohu svojmu.

5. I riekli leviti: Jozue, a Kedmihel, Bonni, Hasebniáš, Serebiáš, Odaiáš, Sebniáš, Fatahiáš: Povstaňte a dobrorečte Pánu Bohu svojmu od vekov až na veky: a nech dobrorečia vysokému menu tvojej slávy všelikým dobrorečením a slávou.

6. Ty si Pán! Ty sám jediný; ty si učinil nebe, a nebe nebies, a všetko ich vojsko: zem, a všetko, čo je na nej: morá, a všetko, čo je v nich: ty obživuješ všetko toto, a vojská nebeské sa ti klaňajú.

7. Ty sám si Pán, Boh, ktorý si vyvolil Abrahama, a vyviedol si ho z Ohňa Chaldejčanov,²⁾ a dal si mu meno Abraham.

(I. Mojž. 11, 31.)

8. A našiel si jeho srdce verné pred tebou: a učinil si s ním smluvu, že mu dáš zem Kanaanejského, Hetejského, a Amorrejského, a Ferezejského, a Jebuzejského, a Gergezejského, že dáš ju jeho semenu: a splnil si svoje slová, lebo si spravodlivý.

9. A videl si trápenie našich otcov v Egypte, a vyslyšal si ich volanie pri Červenom mori.

10. A učinil si znaky a zázraky na Faraonovi, a na všetkých jeho služobníkoch, a na všetkom ľude tej zemi:

¹⁾ Tak všeobecne. Slávnosť konali i pred odvedením.

²⁾ Záverečná slávnosť. III. Mojž. 23, 36.

¹⁾ Od modlitby, pri ktorej klačali, alebo na zemi ležali.

²⁾ Takto sa menovalo mesto Ťr (t. j. ohň).

lebo si vedel, že si pyšne počínali proti nim: a učinil si si meno¹⁾ až do dnešného dňa.

11. A rozdelil si pred nimi more, a prešli prostriedkom mora po suchu; a ich prenasledovateľov hodil si do hlbiny, ako kameň do hlbokých vôd.

12. A bol si ich vodcom v stĺpe oblakovom vo dne, a v stĺpe ohnivom v noci, aby sa im ukazovala cesta, ktorou majú ísť.

13. Sostúpil si aj na horu Sinai, a hovoril si s nimi s neba, a vydal si im súdy priame, a zákon pravdy, ustanovenia, a prikázania dobré,

14. a oznámil si im svoju zasvätenú sobotu, a prikázania, i ustanovenia, a zákon preukázal si im skrze Mojžiša, tvojho služobníka.

15. Aj chlieb s neba dal si im v ich hlade, a vodu zo skaly vyviedol si im keď mali smäd, a riekol si im, aby šli a vládli zemou, nad ktorou si zodvihol²⁾ svoju ruku, abys' im ju vydal.

16. Ale oni i otcovia naši počínali si pyšne, a zatvrdili svoje šije a neposlúchali tvojich príkazov.

17. A nechceli slyšať, a nespomínali si na tvoje divy, ktoré si pre nich činil. A zatvrdili svoje šije, a vzburou ustanovili si hlavu,³⁾ aby sa navrátili do svojej poroby. Ale ty, Pane, si milostivý, dobrotivý, a milosrdný, a veľkého sľutovania, a neopustil si ich

18. ani vtedy, keď si učinili liate teľa, a riekli: Toto je tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z Egypta: a dopustili sa veľkého rúhania.

19. Ale ty vo svojom veľkom sľutovaní neopustil si ich na púšti: stĺp oblakový neodchádzal od nich vo dne, aby ich vodil cestou, a stĺp ohnivý v noci, aby im ukazoval cestu, ktorou majú ísť.⁴⁾

20. A ducha svojho dobrého dal si im, aby ich učil,¹⁾ a manny svojej neodňal si od ich úst,²⁾ a dal si im vodu v smäde.³⁾

21. Štyridsať rokov si ich krmil na púšti, a ničoho im neschádzalo, ich šaty sa nerozdraly, a ich nohy sa neodrely.⁴⁾

22. A dal si im kráľovstvá i národy, a rozdelil si im lósy: a obdržali zem Sehonovu, a zem kráľa hesebonského, a zem Oga, kráľa bazanského.

23. A rozmnožil si ich synov, ako hviezdy nebeské, a voviedol si ich do zeme, o ktorej si riekol ich otcom, aby vošli do nej a vládli ňou.

24. A synovia prišli, a obdržali zem, a ponížil si pred nimi obyvateľov zeme, Kanaanejských, a dal si ich do ich rúk aj ich kráľov, i národy tej zeme, aby s nimi nakladali, jako sa im ľúbi.

25. A tak vzali mestá hradené a zemu tučnú, a zaujali domy, plné všetkých dobrých vecí: studne od iných vykopené, vinice a olivové sady, mnoho ovocných stromov: a jedli a nasycovali sa, a ztučneli, a oplývali rozkošami v tvojej veľkej dobrote.

26. Ale potom vyzývali ťa k hnevu, a odstúpili od teba, a zahodili tvoj zákon za svoj chrbát: a tvojich prorokov povražďili, ktorí ich napomínali, aby sa obrátili k tebe, a dopúšťali sa veľkého rúhania.

27. A dával si ich do rúk ich nepriateľov, a sužovali ich. A v čas svojho súženia volali k tebe, a ty si ich vyslyšal s neba, a dľa mnohých svojich sľutovaní dával si im vysloboditeľov,⁵⁾ ktorí ich vyslobodzovali z rúk ich nepriateľov.

28. Ale keď mali pokoj, vrátili sa zase činiť zlé pred tvou tvárou: a nechával si ich v rukách ich nepriateľov, a títo panovali nad nimi. A keď sa obrátili a volali k tebe, ty si ich s neba vyslyšal

¹⁾ Že ťa všetky národy držať musia za všetohúceho.

²⁾ K prísahe, t. j. prisahal si im, že im ju dáš.

³⁾ IV. Mojž. 14, 4.

⁴⁾ Mojž. 13, 21.; IV. Mojž. 14, 14.

¹⁾ Srovn. IV. Mojž. 11, 17. 25.

²⁾ IV. Mojž. 11, 6—9.

³⁾ IV. Mojž. 20, 2—8.

⁴⁾ V. Mojž. 8, 4; 29, 5.

⁵⁾ Sudcov.

a vyslobodzoval podľa tvojich sľutovaní po mnohé časy.

29. A osvedčoval si im,¹⁾ aby sa obrátili k tvojmu zákonu. Ale oni si pyšne počínali, a neposlúchali tvojich rozkázaní, a hrešili proti tvojim súdom, v ktorých človek žije, keď ich plní:²⁾ ale oni ti ukázali odvracajúce plece,³⁾ a zatvrdzovali svoju šiju, a neposlúchali.

30. A sľovieval si im za mnohé roky a napomínal si ich svojím duchom skrze tvojich prorokov: a neposlúchali, i dal si ich do rúk národov zemí.

31. Ale pre tvoje premnohé sľutovania nedal si im do konca zahynúť, ani si ich neopustil: preto že ty si Boh milosrdenstvá a dobrotivý.

32. Teraz tedy, Bože náš, ty veľiký, silný a hrozný, ktorý zachovávaš smluvu a milosrdenstvo, neodvracaj od svojej tvári všetky ťažkosti, ktoré prišli na nás, na našich kráľov, na naše kniežatá, a na našich prorokov, i na našich otcov, a na všetok tvoj ľud odo dňa kráľa asyrského⁴⁾ až do tohoto dňa.

33. Ty si spravodlivý vo všetkých veciach, ktoré prišli na nás: lebo ty si konal spravodlive, ale my sme činili bezbožne.

34. Naši kráľovia, naše kniežatá, naši kňazi, a naši otcovia neplnili tvojho zákona a nevšímali si tvojich prikázaní a tvojich svedectví, ktorými si sa im osvedčoval.

35. A oni vo svojich krajinách, a v tvojej veľkej добрote, ktorú si im preukazoval, a v zemi širokej a úrodnej, ktorú si im dal pred ich očami, neslúžili ti, a neodvrátili sa od svojich veľmi zlých úmyslov.

36. Hľa, my sme dnes sluhovia: a tá zem, ktorú si dal našim otcom, aby jedli

jej chlieb, a čo dobrého je na nej, je jako aj my službe podrobená.

37. Jej úrody množia sa pre kráľov, ktorých si ustanovil nad nami pre naše hriechy, a oni vládnu nad našimi telami,¹⁾ a nad našim dobytkom dľa tvojej vôle, a my sme vo veľkom súžení.

38. Avšak nad všetkým týmto²⁾ činíme smluvu,³⁾ a zapisujeme, a spečatia⁴⁾ ju naše kniežatá, naši levíti, i naši kňazi.

HLAVA 10.

Mená tých, ktorí túto smluvu podpísali; k čomu sa v nej zaviazali.

1. A ktorí spečatili, boli títo:⁵⁾ Nehe-miáš, Atersata, syn Hachelaiášov, a Sedekiáš,

2. Saraiáš, Azariáš, Jeremiáš,

3. Feshur, Amariáš, Melchiáš,

4. Hattus, Sebeniáš, Melluch.

5. Harem, Merimut, Obdiáš.

6. Daniel, Genton, Baruch,

7. Mosollam, Abiáš, Miamin,

8. Maaziáš. Belgai. Semeiáš: títo boli kňazi.

9. A leviti: Josue, syn Azaniášov, Bemmui zo synov Henadada, Kedmihel.

10. a ich bratia, Sebeniáš, Odaiáš, Kelita, Falaiáš, Hanan,

11. Micha, Rohob, Hasebiáš,

12. Zachur, Serebiáš, Sabaniáš.

13. Odaiáš, Bani, Baninu.

14. Náčelníci ľudu: Faros, Fahatmo-ab, Aelam, Zetu, Bani.

15. Bonni, Azgad, Bebai,

16. Adoniáš, Begoai, Adin,

17. Ater, Hezekiáš, Azur,

18. Odajáš, Hasum. Bezai.

19. Haref, Anatot, Nebai.

¹⁾ Odobraním ku kráľovskej službe atď.

²⁾ Pre všetko toto nešťastie.

³⁾ Vernosti Bohu.

⁴⁾ Potvrdia.

⁵⁾ Ponevác tí, ktorí sa r. 536. navrátili, po sto rokoch sotva ešte žili, značia ich mená rody, ktoré po nich zostali. To isté platí aj o 70 levitoch (9—13.). Vo veršoch 14—27. treba brať mená náčelníkov za mená pokolení.

¹⁾ Predkladal si im svedectvá.

²⁾ III. Mojž. 18, 5; Ezech. 20, 11.

³⁾ Ako vôl nechcúci sa poddať a odtahujúci sa od bremena.

⁴⁾ Teglatfalazar, ktorý bol najprv odvieďol časť desatora pokolení izraelských do zajatia.

20. Megfiáš, Mosollam, Hazir,
 21. Mesizabel, Sadok, Jeddua,
 22. Feltiáš, Hanan, Anaiáš,
 23. Ozee, Hananiáš, Hasub,
 24. Alohes, Falea, Sobek,
 25. Rehum, Hasebna, Maasiáš,,
 26. Echaiáš, Hanan, Anan,
 27. Melluch, Haran, Baana:
 28. a iní z ľudu, kňazi, levíti, vrátni, a speváci, Natinejskí, a všetci, ktorí sa odlúčili od národov zemí k zákonu Božiemu, ich ženy, ich synovia, a ich dcéry.

29. Všetci, ktorí mohli porozumeť, sľubovali za svojich bratov;¹⁾ prednejší z nich, a ktorí len prišli sľubovať a prisahať, že budú chodiť dľa zákona Božieho, ktorý vydal skrze Mojžiša, služobníka Božieho, a plniť a zachovávať všetky prikázania Pána Boha nášho, a jeho súdy a jeho ustanovenia,

30. a že nebudeme dávať svojich dcér ľudu zeme, ani ich dcér brat svojim synom. (V. Mojž. 7, 2, 3.)

31. Ani od cudzozemcov, ktorí prinášajú predajné veci a rozličné potravné veci v deň sobotný na predaj, nič nebudeme prijímať od nich v sobotu alebo v zasvätený deň. A že budeme v siedmy rok prepúšťať²⁾ a od každého požadovania dlhov odstupovať.

32. A nariadime medzi sebou za zákon, každý rok dávať tretiu čiastku sikla k službe domu nášho Boha,³⁾

33. na predložené chleby, a na ustavičnú obetu, a na zápalnú obetu ustavičnú, k sobotám, k novým mesiacom, a slávnostiam, a na posvätné dary, a (na obety) za hriechy: aby sa konaly modlitby⁴⁾ za Izraela, a na všetku potrebu domu nášho Boha.

¹⁾ Hebr.: Chopili sa toho so svojimi bratmi a tými, ktorí boli prednejší.

²⁾ II. Mojž. 23, 10—11; III. Mojž. 25, 1—7.

³⁾ Na potreby k službe Božej. Predtým musel každý Žid vyše 20 rokov dávať pol sikla na celý život. II. Mojž. 30, 13; IV. Kráľ. 12, 4.

⁴⁾ Hebr.: a na obety za hriechy k očisteniu Izraela.

34. I hádzali sme lósy o donášanie dreva medzi kňazmi, a levítami, a ľuďom, aby sme ho dodávali do domu nášho Boha podľa domov našich otcov v isté časy s roka na rok: aby horelo na oltári Pána Boha nášho, jako je napísané v zákone Mojžišovom:

35. tiež že chceme prinášať prvotiny našej zeme, a prvotiny zo všelikerého ovocia stromov, s roka na rok do domu Pána;

36. a prvotiny našich synov, a našich hoviad, ako je napísané v zákone, a prvotiny našich volov i našich oviec že budeme prinášať do domu nášho Boha, kňazom, ktorí slúžia v dome nášho Boha.

37. A prvotiny našich pokrmov, a mokrých našich obetí, a ovocia s každého stromu, vína a oleja že budeme prinášať kňazom do pokladnice nášho Boha, a desiatky našej zeme levítom. Sami levíti budú vyberať tie desiatky zo všetkých miest našej práce.¹⁾

38. A kňaz, syn Áronov, bude s levítmi, keď levíti tie desiatky vyberú, a levíti vnesú desiatky zo svojich desiatkov do domu nášho Boha, do pokladnice v dome pokladov.

39. Lebo do pokladnice budú donášať synovia izraelskí a synovia Léviho prvotiny obilia, vína, a oleja: a tam budú posvätené nádoby, i kňazi a speváci, i vrátni i služobníci, a neopustíme domu svojho Boha.

HLAVA 11.

Rozdelenie bývaní v Jeruzaleme a na iných miestach.

1. A kniežatá ľudu prebývaly v Jeruzaleme: ale ostatný ľud²⁾ hádzal lós, aby ustálili jednu čiastku z desiatich, ktorá by bývala v Jeruzaleme, meste svätom, ale deväť čiastok v (iných) mestách.

¹⁾ Zo všetkých miest, kde pole obrábame.

²⁾ Ktorý dosiaľ mimo mesta býval. Hádzal lós, aby vzali desiateho človeka, ktorý mal bývať v Jeruzaleme.

2. A ľud dobrečelil všetkým mužom, ktorí sa sami dobrovoľne ponukli bývať v Jeruzaleme.

3. A títo sú prednejší krajiny, ktorí bývali v Jeruzaleme, a v mestách judských. A býval každý na svojom majetku po svojich mestách: Izrael, kňazi, levíti, Natinejskí a synovia služobníkov Šalamúnových.

4. Tak v Jeruzaleme bývali zo synov Judových a zo synov Beniamínových: zo synov Judových: Ataiáš, syn Aziamov, syna Zachariáša, syna Amariáša, syna Safatiáša, syna Malaleelovho: zo synov Faresových.

5. Maasiáš, syn Barucha, ktorý bol syn Cholhoza, ktorý bol syn Haziáša, ktorý bol syn Adaiáša, ktorý bol syn Joariba, ktorý bol syn Zachariáša, ktorý bol syn Silonského:²⁾

6. všetkých týchto synov Faresových, ktorí bývali v Jeruzaleme, bolo štyristošesťdesiatosem udatných mužov.

7. Synovia Beniamínoví sú títo: Selum, syn Mosollama, syn Joeda, syna Fadaiáša, syna Kolaiáša, syna Maasiáša, syna Eteela, syna Izaiášovho.

8. A po ňom³⁾ Gebbai, Sellai, deväťstoosemdesiatosem.

9. A Joel, syn Zechri, bol ich predstavený, a Juda, syn Senuov, bol druhý (po ňom) nad mestom.

10. A z kňazov Idaiáš, syn Joaribov, Jachin,

11. Saraiáš, syn Helkiáša, syna Mosollama, syna Sadoka, syna Meraiota, syna Achitobovho, knieža domu Božieho,

12. a ich bratia, ktorí konali službu v chráme: osemstodvadsaťdva. A Adaiáš, syn Jerohama, syna Felelia, syna Amsiho, syna Zachariáša, syna Feshura, syna Melchiášovho.

13. A jeho bratia, kniežatá rodín: dvestoštyridsaťdva. A Amassai, syn Azreela, syna Ahazi, syna Mosollamota, syna Emmerovho.

14. A ich bratov veľmi mocných: stodvadsaťosem, a ich predstavený bol Zabdiel, syn udatných.¹⁾

15. A za levítov: Semeiáš, syn Hasuba, syna Azarikama, syna Hasabia, syna Bonni,

16. a Sabatai, a Jozabed, kniežatá levítov, ktorí boli nad všetkými vonkajšími prácami pri dome Božom.

17. A Mataniáš, syn Michy, syna Zebedeia, syna Azafovho, predný, ktorý viedol modlitbu chvály a vďakov, a Bekbekiáš, druhý z jeho bratov, a Abda, syn Samua, syna Galala, syna Iditumovho.

18. Všetkých levítov vo svätom meste bolo dvestoštyriaosemdesiat.

19. A vrátni: Akkub, Telmon a ich bratia, ktorí strážili brány: stodvaosemdesiat.

20. A ostatní z Izraela, kňazi a levíti boli²⁾ po všetkých mestách judských, každý na svojom majetku.

21. A Natinejskí, ktorí bývali v Ofel, a Siaha, a Gasfa, boli nad Natinejskými.

22. A predstavený levítov v Jeruzaleme bol Azzi, syn Baniho, syna Hasabiáša, syna Mataniáša, syna Michovho. Zo synov Azafových boli speváci v službe domu Božieho.

23. Lebo kráľovský³⁾ rozkaz bol o nich (vydaný), a medzi spevákmi poriadok (ustanovený) na každý deň.

24. A Fatahiáš, syn Mesezebelov, zo synov Zara, syna Judovho (bol) k ruke kráľovej pre všetky záležitosti ľudu,

25. a v domoch po všetkých ich krajoch. Zo synov Judových bývali v Kariatarbe a jeho osadách:⁴⁾ v Dibone a

¹⁾ Azda správnejšie potomok Sela, syna Judovho. (IV. Mojž. 26, 20).

²⁾ Po Sellum.

¹⁾ Hebr.: Syn Gedolinov.

²⁾ Roztratení.

³⁾ Artaxerxa, jako i vo v. 24.

⁴⁾ Po obciach, ktoré boly pridružené k mestu.

jeho dedinách: a v Kabseeli a jeho vieskach,

26. a v Jesue, a v Molada, a v Betfalet,

27. a v Hasersual, a v Bersabee, a v jeho osadách,

28. a v Sikelegu, a v Mochona, a v jeho osadách,

29. a v Remmon, a v Saraa, a v Jerimut,

30. v Zanoë, v Odollam, a v ich vieskach, v Lachis a jeho okolí, a v Azeka, a v jeho osadách. A tak bydlili v Bersabee až po údolie Ennom.

31. Synovia ale Beniaminoví od Geba, v Mechmas, a v Hai, a v Betel a v jeho osadách:

32. v Anatot, v Nobe, v Anania,

33. v Azor, v Rama, v Getaim,

34. v Hadid, v Seboim, a v Neballat, v Lod,

35. a v Ono, v údolí umelcov,

36. a z levítov v dieloch judských a beniaminských.

HLAVA 12.

Mená kňazov a levítov, ktorí sa navrátili so Zorobabelom; posvätenie mestských múrov.

1. Títo ale sú kňazi a levíti, ktorí prišli so Zorobabelom, synom Salatielovým a s Josue Saraiáš, Jeremiáš, Ezdráš,¹⁾

2. Amariáš, Melluch, Hattus,

3. Sebeniáš, Rheum, Merimut,

4. Addo, Genton, Abiáš,

5. Miamin, Madiáš, Belga,

6. Semeiáš, a Joiarib, Idaiáš, Sellum, Amok, Helkiáš,

7. Idaiáš. Títo boli prednejší z kňazov, a ich bratov za časov Josue.²⁾

8. Ďalej levíti: Jesua, Bennui, Kedmihel, Sarebiáš, Juda, Mataniáš. títo a ich bratia boli nad spevami:

9. Bekbekiáš a Hanni, a ich bratia, každý v svojom úrade.

10. Josue ale splodil Joakima, a Joakim splodil Eliasiba, a Eliasib splodil Joiadu.

11. A Joiada splodil Jonatana, a Jonatan splodil Jeddoa.

12. A za času Joakima boli kňazi a prednejší rodín: zo Saraiášovej, Maraiáš; z Jeremiášovej, Hananiáš:

13. z Ezdrášovej Mosollam; z Amariášovej Johanen;

14. z Milichovej Jonatan; zo Sebeniášovej Jozef;

15. z Haramovej Edna; z Maraiotovej Helki;

16. z Adaiášovej Zachariáš; z Gentonovej Mosollam;

17. z Abiášovej Zechri; z Miaminovej a Moadiášovej Felti;

18. z Belgovej Sammua; zo Semeiášovej Jonatan;

19. z Joiaribovej Matanai; z Jodaiášovej Azzi;

20. zo Sellaiovej Kelaj; z Amokovej Heber;

21. z Helkiášovej Hasebiáš; z Idaiášovej Natanael.

22. Levíti boli za času Eliasiba, Joiadu, a Johanana, a Jeddoa popísaní dľa predných z čeladi, a kňazi za kráľovania Daria perského.¹⁾

23. Synov Levi, prední v čeladiach otcovských, zapísaní boli v Knihe dených udalostí, až do času Jonatana, syna Eliasibovho.

24. A prední levitov boli: Hasebiáš, Serebiáš, a Josue, syn Kedmihelov a ich bratia vo svojich poriadkoch, aby podľa nariadenia Davida, muža Božieho, chválili a oslavovali (Boha) a jednako držali stráž po poriadku.

25. Mataniáš a Bekbekiáš, Obediáš, Mosollam, Telmon, Akkub, boli strážcovia brán, a dvorán pred bránami.

26. Títo (žili) za času Joakima, syna

¹⁾ Nie spisovateľ tohto spisu.

²⁾ Menovaní sú hlavy kňazských rodín, ktoré sa s Jozuom (a Zorobabelom) domov navrátili, a s nimi prišli aj ich bratia, jednotliví kňazi, do Jeruzalema.

¹⁾ Iste Dárius Nothus, ktorý začal panovať r. 425. pred Kr.

Josua, syna Josedekovho a za dňov Nehemiáša vodcu, a Ezdráša kňaza a učenca.

27. K posviacke však múru jeruzalemského poshľadávali levitov z ich všetkých miest, aby ich priviedli do Jeruzalema, by vykonali radostnú slávnosť posviacania s vďakovčinením, a chválospevom, a s cymbalmi, harfami a citarami.

28. Tu shromaždili sa synovia spevákov z rovín okolo Jeruzalema, a z dedín netufatských.

29. A z domu Galgal,¹⁾ a z okolia Geba a z Azmavet, lebo si speváci okolo Jeruzalema vystavili viesky.

30. A kňazi i leviti očistili seba, a očistili ľud i brány a múr.

31. A rozkázal som kniežatám judským vystúpiť na múr, a postavil som dva veľké sbory oslavovateľov.²⁾ A išli na pravo na múr k hnojnej bráne.

32. A za nimi šiel Ozaiáš, a polovica kniežat judských,

33. a Azariáš, Ezdráš, a Mosollam, Juda, a Benjamin, a Semeiáš a Jeremiáš;

34. a zo synov kňazských s trúbami: Zachariáš, syn Jonatana, syna Semeiáša, syna Mataniáša, syna Michaiáša, syna Zechura, syna Azafovho.

35. A jeho bratia: Semeiáš, a Azareel, Malalai, Galalai, Maai, Natanael, a Juda, a Hanani, s hudobnými nástrojmi Davida, muža Božieho: a Ezdráš, učelec, pred nimi v bráne u studne.

36. A išli naproti nim po stupňoch mesta Davidovho, kde sa vystupuje na múr nad domom Davidovým, a až k vodnej bráne k východu.

37. A druhý sbor vďakyvzdávajúcich bral sa naproti, a ja za ním, a polovica ľudu (šla) po múre a ponad vežu peci až k širokému múru,

38. a od brány Efraim. a ku starej

bráne, a k rybnej bráne, a veži Hana-nael a veži Ěmat, a až k bráne ovčej: a zastavili sa v bráne stráže.

39. Potom postavili sa oba sbory oslavujúcich v dome Božom, a ja, a polovica všetkých predstavených so mnou.

40. Ba aj kňazi: Eliachim, Maasiáš, Miamin, Micheáš, Elioenai, Zachariáš, Hananiáš, s trúbami,

41. a Maasiáš, a Semeiáš, a Eleazar, a Azzi, a Johanan, a Melchiáš, a Aelam, a Ezer. A speváci spievali hlasne, a Jezraiáš bol predstavený.

42. A obetovali v ten deň veľké obety a veselili sa: lebo Boh obveselil ich veselím veľkým: ale aj ich manželky a dievky sa veselily a veselenie Jeruzalema bolo slyšať ďaleko.

43. A sriadili toho dňa mužov nad pokladnicami pokladu k lievaným obeťám, a k prvotinám, a k desiatkom kňazov a levitov, aby ich skrze nich vnášali¹⁾ predstavení mesta s príslušným vďakočinením; lebo mal Izrael radosť z kňazov a levitov, ktorí svoju službu konali.

44. A tí činili pre svojho Boha náležite, čo obstarávať mali, a čo sa malo zachovávať pre smierenie:²⁾ a speváci i vrátni konali dľa predpisu Davida, a Šalamúna, jeho syna.

45. Lebo za dní Davida a Azafa, od počiatku ustanovení boli predstavení nad spevákmi, ktorí v piesňach chválili a oslavovali Boha.

46. A všetok Izrael za času Zorobabela a za času Nehemiáša dával diely pre spevákov a vrátnych na každý deň, a posväcovali³⁾ levitov, a leviti posväcovali⁴⁾ synov Áronových.

¹⁾ Hebr.: Aby shromažďovali do nich z polí mestských diely, zákonom vymerané pre kňazov a levitov.

²⁾ Očisťovanie.

³⁾ Posväcovali = dávali venovaním Bohu levitom desiatky.

⁴⁾ Dávali desiatok z desiatkov synov Áronových.

¹⁾ Beth-Galgal.

²⁾ Rozostavil prívod na dve čiastky, z ktorých jedna na pravo, druhá na ľavo išla okolo po múroch.

HLAVA 13.

Odhúčenie cudzozemcov; soboty; obnovenie služieb Božích v chráme.

1. V ten deň¹⁾ bolo čítané z knihy Mojžišovej, tak že ľud počul: a najdené bolo v nej napísané, že Ammonit a Moab nesmujú vojsť do obce Božej až na veky, (V. Mojž. 23, 3)

2. preto, že nevyšli naproti synom izraelským s chlebom a vodou: a najali proti nim Balaama, aby im zlorečil: ale náš Boh obrátil zlorečenie na požehnanie.

3. I stalo sa, keď počuli zákon, od-delili každého cudzozemca od Izraela.

4. A pred tým²⁾ bol Eliasib kňaz predstavený nad pokladnicou domu nášho Boha, a blízka rodina Tobiášova.³⁾

5. A spravil mu veľkú pokladnicu, a tam pred ním⁴⁾ skladali dary, kadidlo, a nádoby, a desiatky obilia, vína a oleja, diely pre levitov, a spevákov i vrátnych, a prvotiny pre kňazov.⁵⁾

6. Ale keď sa toto všetko dialo, nebol som v Jeruzaleme, lebo v tridsiatom-druhom roku Artaxerxa,⁶⁾ kráľa babylonského, prišiel som ku kráľovi, a na konci dňov vyprosil som si to od kráľa,

7. a prišiel som do Jeruzalema, a srozumel som tomu zlému, čo učinil Eliasib pre Tobiáša, že mu spravil pokladnicu v sieňach domu Božieho.

8. A to zlé videlo sa mi veľkým. I vyhádzal som všetky nádoby domu Tobiášovho von z pokladnice:

9. a rozkázal som vyčistiť pokladnice: a vniesol som tam nádoby domu Božieho, obety i temian.

10. A dozvedel som sa, že levitom

neboli dávané diely: a že preto leviti a speváci, a tí, ktorí mali konať službu, rozbehali sa, každý do svojho kraju.¹⁾

11. A zaujal som sa veci proti predstaveným, a riekol som: Prečo sme opustili dom Boží? A shromaždil som ich²⁾ a postavil na ich miesta.³⁾

12. A všetok Izrael prinášal desiatky obilia, vína a oleja do skladov.

13. A nad skladami ustanovili⁴⁾ sme Selemiáša kňaza, a Sadoka pisára, a z levitov Fadaiaša, a ku nim Hanana, syna Zachura, syna Mataniašovho: lebo sa dokázali spoľahlivými, a im boli sverené diely ich bratov.

14. Spomni na mňa, Bože môj, preto, a nevyhľad dobrodení mojích, ktoré som preukázal k domu môjho Boha, a k službe jeho.

15. A videl som v tých dňoch i v Judstve, že tlačia víno (prešom) v sobotu, že nosia snopy, že nakladajú na oslov víno, a hrozno i figy, a všeliakú farchu, a že to donášajú do Jeruzalema v deň sobotný. A napomínal som ich, aby predávali v taký deň, keď smú predávať.⁵⁾

16. A bývali tam⁶⁾ aj Týrania, a títo nosievali ryby a všeliaký tovar na predaj: a predávali v soboty synom judským v Jeruzaleme.

17. Preto dohováral som prednejším z Judska, a riekol som im: Čo je to za zlá vec, ktorú vy činíte a znesväcujete deň sobotný?

18. Či nečinili takto aj naši otcovia, a Boh náš priviedol na nás všetko toto zlé, i na toto mesto? A vy ešte pridávate hnevu na Izraela rušiť sobotu.

19. A stalo sa, keď mali brány jeruzalemské pokoj⁷⁾ v deň sobotný, rie-

¹⁾ V istý deň.

²⁾ Pred Nehemiášom.

³⁾ Eliasib bol v švagorstve s Tobiášom Ammonitom, úhlavným nepriateľom Židov.

⁴⁾ Prv, než on tam prišiel.

⁵⁾ Jednu časťku z vedľajších stavaní chrámových, kde bola pokladnica, a kde mali bývať kňazi, prepustil Eliasib svojmu príbuznému Tobiášovi na byt, čo značilo veľké zneuctenie chrámu Božieho.

⁶⁾ Roku 443. pred Kristom.

¹⁾ Keď ľud videl, že Tobiáš, pohan a cudzozemec, dostáva z posvätných dávok, prestal ich dávať a kňazi sa porozchodili.

²⁾ Levitov a spevákov.

³⁾ Do ich úradov.

⁴⁾ Hebr.: Ustanovil som.

⁵⁾ Hebr.: V ten deň, keď predávali potravu.

⁶⁾ Osadili sa v Jeruzaleme.

⁷⁾ Keď večer pred sobotou v bránach sa zatmelo.

kol som: aby zavreli brány, a prikázal som, aby ich neotvárali len po sobote: a ustanovil som z mojich služobníkov ku bránam, aby nikto neprinášal nákladu v deň sobotný.

20. A ostali kupci a predavači všelijakých vecí vonku pred Jeruzalemom raz a či dva razy.

21. A osvedčil som sa im, a riekol som im: Prečo zostávate¹⁾ naproti múru? Keď to ešte raz vykonáte, položím na vás ruku. A tak od toho času neprichádzali v sobotu.

22. A rozkázal som aj levítom, aby sa očistili, a prišli strážiť brány a svaťiť sobotný deň. Aj za toto pamätaj na mňa, Bože môj, a sľutuj sa nado mnou dľa množstva tvojich sľutovaní.

23. Ale aj v tom čase som videl Židov, ktorí si brali za manželky ženy azotské, ammonske a moabské.

24. A ich synovia hovorili od polyazotsky, a nevedeli hovoriť židovsky, a hovorili podľa jazyka každého toho ľudu.

25. A dohováral som im, a zlorečil som im. A bil som z nich niektorých, a vytrhal som im vlasy,²⁾ a zaklínal som ich³⁾ na Boha, aby nedávali svojich

dcér ich synom, a nebrali (manželky) z ich dcier svojim synom, ani sebe, a riekol som:

26. Či nehrešil aj Šalamún, kráľ izraelský, takouto vecou? a zaiste v mnohých národoch nebolo kráľa jemu podobného, a bol milý Bohu svojmu, a Boh ustanovil ho za kráľa nad všetkým Izraelom; a predsa aj toho k hriechu sviedly ženy cudzozemky. (III. Kráľ. 3, 1; 11, 1. 4.)

27. Nuž či aj my máme byť neposlušní,¹⁾ a dopúšťať sa všetkého toho veľkého zlého, a hrešiť proti Bohu nášmu, a brať si za manželky ženy cudzozemky?

28. Ale jeden zo synov Joiadu, syn Eliasiba, najvyššieho kňaza, bol zaťom Sanaballata Horonského, toho som zahnal od seba.²⁾

29. Buď pamätlivý na to, Pane Bože môj, proti tým, ktorí poškrvňujú kňazstvo, a právo kňazské a levítske.

30. Preto vyčistil som ich od všetkých cudzozemcov, a ustanovil som poriadky kňazov a levítov, každého k jeho službe,

31. a k prinášaniu dreva (k obetám) v ustálených časoch, a k prvotinám. Pamätaj na mňa, Bože môj, k môjmu dobrému. Amen.

¹⁾ Cez noc.

²⁾ Hlavu vlasov pozbaviť znamenalo najväčšiu potupu, a takýto musel bývať von z obce. Toto oholenie hlavy malo označovať, že sa svojimi miešanými manželstvami pohanili.

³⁾ Predriekal im prísahu, ktorú za ním hovorili.

¹⁾ Hebr.: a vám má byť dovolené...

²⁾ Syn Joiadov bol zať nepriateľa svojho vlastného ľudu a zdráhal sa prepustiť ženu cudzinku. To protivilo sa svätosti kňazstva. (III. Mojž. 21, 7. 14.).

KNIHA TOBIÁŠOVA.

KNIHA TOBIÁŠOVA.

PREDMLUVA.

Kniha Tobiašova obsahuje opravdivé udalosti zo života starého i mladého Tobiaša a učí že utrpenia spravodlivých, trpezlivo snášané, Božia prozreteľnosť nielen k ich večnému spaseniu ale i k ich časnému prospechu spravuje. Z knihy učíme sa i to, koľko dobrodenia dobrí anjeli ľuďom preukazujú.

Pôvodná osnova knihy sa ztratila. Do latinskej reči preložil ju sv. Jaroným z chaldejčiny nie doslovne.

Kto spísal Knihu, nevieme. Oba Tobiašovia svoje dôležitejšie udalosti bezpochyby sami spísali a z tých zápisok ktorými z ich potomkov složil knihu v jej terajšej podobe.

Kniha Tobiašova, prijatá do Sv. Písma 70 vykladačov, bola od starších Židov až do času Ježišovho za kanonickú považovaná. Najstarší sv. Otcovia (Polyk, Irén., Klem., Alex., Origen.) uznávajú ju za božskú knihu; Cirkev má ju po vďycky vo svojej zbierke svätých písiem, preto ju i cirkevné snemy (Hippo 393, Karthago 397.) a všeobecný cirkevný snem tridentský a vatikánsky výslovne k Svätým písmam pripočítali.

HLAVA 1.

Rod Tobiašov; jeho ženba, zajatie, milosť u Salmanassara, útek a návrat do Ninive.

1. Tobiaš¹⁾ (bol) z pokolenia a mesta Neftali,²⁾ (ktoré je v hornej krajine Galilejskej, nad Naasson,³⁾ za cestou, ktorá vedie na západ, a na ľavo⁴⁾ má mesto Sefet.)

2. Bol za času Salmanassara, kráľa assyrského zajatý,⁵⁾ ale ani v zajatí nepustil cesty pravdy,⁶⁾

¹⁾ V gréckom preklade nazýva sa otec Tobit, syn Tobiaš.

²⁾ Z pokolenia Neftali a z mesta tohože mena.

³⁾ Ľudia na východe obracajú sa k východu slnca, keď chcú určiť polohu miesta. Neftali iste ležalo na konci cesty.

⁴⁾ Na sever.

⁵⁾ Tobiaš bol medzi tými 27 280, ktorých Sargon dľa vlastného udania odvliekol.

⁶⁾ Pravého ctenia Božieho a ním pčených ctností. Z tých spomínajú sa vo v. 3. zvlášte skutky milosrdenstva.

3. tak že všetko, čo mohol mať, každý deň udeľoval bratom, ktorí boli spolu s ním v zajatí z jeho pokolenia.¹⁾

4. A hoci bol najmladší zo všetkých z pokolenia Neftali, predsa nič detinského nečinil vo svojich skutkoch.²⁾

5. Lebo keď všetci chodievali k zlatým tetatám, ktoré bol spravil Jerobom, kráľ izraelský, on jediný stránil sa spoločnosti³⁾ všetkých, (III. Kráľ. 12, 28.)

6. a chodil do Jeruzalema do chrámu Pánovho, a tam sa klaňal Pánu Bohu izraelskému, a všetky svoje prvotiny a desiatky verne obetoval,

¹⁾ Spravodliví sa nepridržiavajú časných vecí, ale zvršok dávajú chudobným.

²⁾ Tu rozumie sa dvanásť rok veku, v ktorom chlapec stíval sa „synom zákona“. Detinským boho by bývalo napodobňovanie nedokonalosti iných (v. 5).

³⁾ Každého zúčastnenia sa na náboženských úkonoch.

7. tak že tretieho roku cudzincom a priechodzím všetky desiatky dával.¹⁾

8. Tie a tým podobné veci zachovával dľa zákona Božieho už vo svojej mladosti.

9. A keď sa stal mužom, vzal si za manželku Annu zo svojho pokolenia,²⁾ a splodil z nej syna, ktorému dal svoje meno.

10. Toho od detinstva učil báť sa Boha, a zdržovať sa všetkého hriechu.

11. Tedy³⁾ so svojou manželkou a so svojím synom prišiel do zajatia do mesta Ninive spolu so svojím všetkým pokolením,⁴⁾

12. (hoci všetci jedávali z pokrmov pohanských) on zachoval svoju dušu, a nikdy nepoškvrnil sa ich pokrmami.⁵⁾

13. A že pamätoval na Pána z celého svojho srdca, dal mu Boh milosť pred tvárou Salmanassara kráľa,

14. a tento mu dal dovolenie ísť kdekoľvek chce, a mal slobodu všetko činiť, čo chce.

15. Tak chodil ku všetkým, ktorí boli v zajatí, a dával im spasiteľné napomínania.

16. Ale keď prišiel do Rages, mesta médskeho, a z toho, čím ho bol kráľ potčil,⁶⁾ mal desať hrivien striebra:

17. videl medzi mnchými zo svojho rodu Gabela núdzu trieť, ktorý bol z jeho pokolenia, dal mu na úpis menovanú váhu striebra.⁷⁾

¹⁾ Každý tretí rok dával vdovám, chudobným a cudzincom (obrátencom, ktorí nemali zeme, a z milodarov žili) doma desiatok.

²⁾ Zo svojho pokolenia vzial si ženu, to znamená obzvláštnu nábožnosť.

³⁾ Pokračovanie v. 4.

⁴⁾ Ktorý už bol predtým odvedený — alebo ostatok pokolenia prišiel teraz, keď už aj doma bolo ťažko zachovávať obradné zákony, tým ťažšie bolo to v cudzine, najmä pri falostajnosti ostatných.

⁵⁾ Ktoré zakazoval zákon Mojžišov.

⁶⁾ Alebo odmenil.

⁷⁾ Na úpis, ale bez úrokov, lebo to zakazoval zákon Mojžišov. Váha sa tu má za summu. Dľa gréckeho nepožičal Gabelovi tých peňazí, len ich složil u neho. Veľká summa asi 91.200 kor., alebo, jestli to boli babylonské hrivny, 54.750 kor., nebola len pre samého Gabela určená.

18. A po dlhom čase, keď Salmanassar kráľ umrel, a keď kráľoval miesto neho Senacherib, jeho syn, ktorý synov izraelských nenávidel,

19. Tobiaš pochodil každý deň všetko svoje príbuzenstvo a tešil ich, a dával každému zo svojho majetku, koľko mohol:

20. lačných krmil, a nahých dával odev, a zomrelým i pobitým starostlivo zaopatroval pohreb.¹⁾

21. Aj potom, keď sa navrátil kráľ Senacherib utekajúc z Júdstva po porážke, ktorú Boh na neho poslal²⁾ pre jeho rúhanie, a v hneve mnohých pobil zo synov izraelských, Tobiaš pochovával ich telá.

(IV. Král. 19, 35; Ekl. 48, 24; II. Mach. 8, 19.)

22. Avšak keď to oznámili kráľovi, rozkázal ho zamordovať, a pobral mu všetok jeho majetok.

23. Tedy Tobiaš utiekol so svojím synom, a so svojou manželkou, a nahý³⁾ sa skrýval, lebo ho mnohí milovali.

24. Ale po štyridsať a piatich dňoch⁴⁾ zabili kráľa jeho synovia,

(IV. Král. 37, 19; II. Par. 32, 21; Izai. 37, 38.)

25. a Tobiaš vrátil sa do svojho domu a jeho všetok majetok bol mu navrátený.

HLAVA 2.

Tobiaš počastuje bohabojných; oslepol a posmievaný bol od priateľov, ba aj od samej svojej manželky.

1. Keď však potom bol deň sviatočný, a v dome Tobiašovom bol dobrý obed spravený,⁵⁾

¹⁾ Na východe bolo previnilca nepochovávať najväčšou neúctou. A mŕtvolu hodiť dravým zverom, naväčším, než ľuďmi; preto takýchto nešťastlivcov pochovávať bolo zvláštnym skutkom milosrdenstva. (Jer. 8, 2; 22, 19.)

²⁾ O zničení vojska Senacheriba, vnuka Salmanassara rozpráva sa u Izai. 37, 36.; v IV. Král. 18, 13—19; II. Paral. 32.

³⁾ Všetkého pozbavený skrýval sa u svojich priateľov.

⁴⁾ Po pobraní jeho majetku.

⁵⁾ Dľa gréckeho na Turíce; vtedy sa strojily radostné hostiny, ku ktorým boli privolaní aj chudobní. (V. Mojž. 19, 22.)

2. riekol svojmu synovi: Id a doved niektorých z nášho pokolenia, ktorí sa boja Boha, nech hodujú s nami.

3. Ten odišiel, a keď sa navrátil, oznámil mu, že jeden zo synov izraelských leží zaškrtený na ulici. A hneď vyskočil od svojho stola,¹⁾ nechal obed a lačný odišiel k mŕtvole:

4. a vzal ju a odniesol potajomky do svojho domu,²⁾ aby ju po západe slnka opatrne pochoval.

5. A keď skryl telo, jedol chlieb so smútkom a trasením,³⁾

6. rozpomenúc sa na tú reč, ktorú riekol Pán skrze Amosa proroka: Vaše sviatky obrátia sa na nárek a zármutok. (Amos. 8, 10; I. Mach. 1, 41.)

7. A keď zapadlo slnce, odišiel a pochoval ho.

8. Tu karhali ho všetci jeho susedia, a hovorili: Už pre takú vec bolo rozkázané, aby ťa zabili, a len-len, že si ušiel smrti, a zase pochovávaš mŕtvých?

9. Ale Tobiaš viac sa bál Boha ako kráľa, odnášal telá pobitých, a skrýval ich vo svojom dome, a v noci ich pochovával. (Vyššie 1, 21)

10. Prihodilo sa však, že jedného dňa, keď ustatý od pochovávania, prišiel domov, ľahol si ku stene⁴⁾ a zaspal.

11. A jako spal,⁵⁾ padlo z lastovičieho hniezda teplé lajno na jeho oči, a oslepol.⁶⁾

¹⁾ Na východe nejedia sediačky, tak ako my, ale ležia po zemi alebo na pohovkách.

²⁾ Vedľajšie stavenie; ináč nebol by smel zdržovať sa so svojimi v dome. (IV. Mojž. 19, 14.)

³⁾ Dľa gréckeho umyl sa, iste za sedem dní; a ponevác predpisu IV. Mojž. 19, 12. a v. zachovávať nemohol, iste obyčajnou vodou. Dľa sinaitského (Codex sinaiticus) ostal vonku i po pohrabe (v. 9.), zriekal sa hostiny, jedol ako nečistý sám a ostával za sedem dní z domu. Ponevác často pochovával mŕtvych, vystavoval sa mnohému strádaniu i nebezpečenstvu života; ale dôverujúc v Boha konal povinnosti nábožné.

⁴⁾ Ponevác Židia nestrpeli vstúpiť do domu po dotknutí sa mŕtvol kým sa neočistili, nemohol Tobiaš ísť do svojho domu, ale ostal von pri stene.

⁵⁾ Ako ležal, aby zaspal, majúci oči ešte otvorené, ako grécka osnova doslovne hovorí.

⁶⁾ Lajno padlo z vysoka, mohlo do obidvoch očí frknúť, alebo z iných príčin oslepol na obe oči. Belmo robilo sa znenáhla a oslepnutie stalo

12. Ale toto pokušenie preto dopustil Pán na neho, aby potomkom dal príklad svojej trpezlivosti, ako i svätý Job.

13. Lebo ponevác sa od detinstva svojho vždy Boha bál, a prikázania jeho zachovával, neponosoval sa proti Bohu, že ho rana slepoty zastihla,¹⁾

14. ale sotrvával nepohmutelne v bázní Božej, ďakujúc Bohu po všetky dni svojho života.

15. Lebo ako blahoslavenému²⁾ Jóbovi potupu robili králi, tak posmievali sa i jeho príbuzní a známi jeho životu a riekali:

16. Kdeže je tvoja nádej, pre ktorú si almužnú dával, a mŕtvých pochovával?

17. Tobiaš však karhal ich a riekol: Nehovorte tak,

18. veď my sme synovia svätých,³⁾ a očakávame ten život, ktorý Boh dá tým, ktorí svoju vernosť k nemu nikdy nezmenia.

19. A Anna, jeho manželka, chodievala každý deň plátno tkať, a živnosť, ktorú svojimi rukama zarobiť mohla, priniesla domov.

20. I stalo sa, že dostala kozliatko a priniesla ho domov.

21. Keď ho počul mekať jej muž, riekol: Hľadte, aby nebolo ukradené!⁴⁾ Vráťte ho jeho pánom, lebo my nesmieme ani jesť, ani sa dotýkať kradeného.

(V. Mojž. 22, 1.)

sa pomaly z chyby lekárov, ako to iné osnovy udávajú. Grécka hovorí: „A hoci som chodil k lekárom, nič mi neprospeľi.“

¹⁾ On v svojom pofutovaniahodnom položení nad svoju slepotu, ktorou ho Boh zkušal, viac ľutoval to, že nemôže skutky milosrdenstva vykonávať, a potechu nachádzal vo svojom nábožnom živote.

²⁾ Svätý (v. 12.) a blahoslavený to isté. Blahoslaveným menujeme zvlášte spravodlivého, ktorý pre Boha trpí.

³⁾ Nám prisľúbená je odmena. Svätými menujú sa arcicotcovia, ale i vyvolený národ nazýval sa svätým národom. II. Mojž. 19, 6.; V. Mojž. 7, 6.

⁴⁾ Vo svojej priveľkej svedomitosti, ktorá sa i v tom javí, že sa nesmú ani dotknúť kradeného. Tobiaš — ako hovorí grécka osnova — rozneval sa; hoci mu Anna dľa gréckeho riekla: „Dárom mi bolo pridané na mzdu“, neveril jej.

22. Nato sa jeho manželka nahnevávala a odpovedala: Zjavne zmarená je tvoja nádej, a almužné tvoje sa teraz ukázaly.¹⁾ (Job. 2, 9.)

23. A tými a inými podobnými slovami robila mu výčitky.

HLAVA 3.

Tobiáš a Sára, dcéra Raguelova, sa modlia;
Pán Boh ich vyslyší.

1. Vtedy vzdychol si Tobias, a začal sa modliť s plačom,

2. a riekol:²⁾ Spravodlivý si, Pane, a všetky tvoje súdy sú spravodlivé, a všetky tvoje cesty sú milosrdenstvo, a pravda, a právo.³⁾

3. A teraz, Pane, rozpomeň sa na mňa, a nepomsti sa nado mnou pre moje hriechy, a nespomínaj nepravosti mojich, alebo mojich otcov.

4. Lebo neposlúchali sme tvojich prikázaní, a preto vydání sme na roztrhanie, a do zajatia, a na smrť, a na posmech, a pohanenie všetkým národom, medzi ktoré si nás rozmetal.

(V. Mojž. 28 15.)

5. A teraz, Pane, veľké sú súdy tvoje, lebo sme nečinili dľa tvojich prikázaní, a nechodili sme úprimne pred tebou.

6. A teraz, Pane, učiň so mnou podľa tvojej vôle, a rozkáž, aby duch môj v pokoji prijatý bol: lebo lepšie mi je umrieť ako žiť.⁴⁾

7. V ten istý deň sa prihodilo, že i Sára, dcéra Raguelova v Ragesu,⁵⁾ me-

ste médskom, slyšala hanenie od jednej zo služiek svojho otca;

8. lebo vydatá bola za sedem mužov, a zlý duch menom Asmodej¹⁾ ich pobil hneď, ako vošli k nej.

9. A preto keď služke pre jej previnenie dohovárala, tá jej odpovedala a riekla: Bodaj by sme nikdy od teba syna alebo dcéry na zemi nevideli, ty vražedníca svojich mužov.

10. Či vari aj mňa chceš zabiť, ako si už sedem mužov zabila? Na túto reč odišla do vrchnej izby svojho domu: a za tri dni a tri noci nejedla ani nepila;

11. ale sotrvávala v modlitbe a prosila Boha so slzami, aby ju od toho pohanenia vyslobodil.

12. A stalo sa tretieho dňa, keď dokončila modlitbu, velebila Pána,

13. a riekla: Požehnané buď tvoje meno, Bože otcov našich, ktorý keď sa (najprv) rozhneváš, činiš milosrdenstvo, a v čas súženia²⁾ odpúšťaš hriechy tým, ktorí ňa vzývajú.

14. K tebe, Pane, obraciam moju tvár, a k tebe pozdvihujem svoje oči.

15. Prosím, Pane, aby si ma sväzkov tejto pohany zbavil, alebo aspoň so zeme vzal.

16. Ty vieš, Pane, že som nikdy muža nepožiadala, ale svoju dušu čistú som zachovala od všetkej žiadosti.

17. Nikdy som sa medzi hrajúcich³⁾ nemiešala: ani som nemala spolkov s tými, ktorí chodia v ľahkomyselnosti.

18. Muža však s bázňou tvojou, a nie z chlípnosti som privolila priať:

19. A buď ja som ich nebola hodná, buď oni azda neboli mňa hodní: preto že si ma tuším inému mužovi zachoval.

¹⁾ Tvoje almužny boli daromné, ostaly bez odmeny; teraz to vidno!

²⁾ Všetky vlastnosti dobrej modlitby sú tu sjednotené: viera, pokora, vytrvanlivosť a nábožnosť. (V. 3, 5—6.)

³⁾ V konaní Božom je milosrdenstvo vždy so spravodlivosťou a pravdou spojené. (Tom.)

⁴⁾ Takto sa svätci často modlievali. (Job 7, 15.; III. Kráf. 19, 4.; II. Kor. 1, 8.) Spravodlivým nebráni sa žiadať si smrť s oddaním sa do vôle Božej, keď im je život veľmi horký. (Aug.) A Tobias žiada si opustiť tento život, aby Boha viac neobrážal a s ním spojený byť mohol, hovorí: „Rozkáž, aby môj duch v pokoji bol prijatý.“

⁵⁾ Rages nie je to mesto Rages, v ktorom býval Gabel. (I, 16.)

¹⁾ Asmodej znamená všeobecne čerta, zhubou; meno odvodzuje sa z assyrského „asmad“, zhubiť. Tu upotrebúva sa toho mena na označenie istého ducha smilstva. Dľa gréckeho vzala si Sára slúžkino hanenie tak k srdcu, že vo svojom zármutku nad tým zaskrtiť sa myslela.

²⁾ Súženie, ktoré vo svojom hneve poslelaš, slúži k tomu, aby tým získalo odpustenie hriechov, ktorí teba ctia.

³⁾ Medzi takých, ktorí s iným pohlavím neslušné a trestuhodné žarty stvárajú.

20. Lebo tvoja rada nie je v moci človeka.

21. Ale to má za isté každý, kto ňa ctí, že život jeho, jestli bude v zkušani, korunovaný bude: jestli však bude v súžení, vyslobodený bude: a jestli bude v trestaní, k tvojmu milosrdenstvu prísť smie.

22. Veď ty nemáš zalúbenia v našom zahubení: lebo po búrke činíš utíšenie: a po plači a náreku vlievaš radosť.

23. Buď meno tvoje, Bože izraelský, požehnané na veky!

24. V tom čase vyslyšané boly modlitby oboch pred tvárou slávy Boha najvyššieho,

25. a poslaný bol anjel Pána, svätý Rafael,¹⁾ aby uzdravil oboch, ktorých modlitby v jednom čase pred tvárou Božou sa dialy.

HLAVA 4.

Tobiáš dáva svojmu synovi spasiteľné napomenutia.

1. Preto, keď sa Tobias domnieval, že jeho modlitba, aby mohol umrieť, bola vyslyšaná,²⁾ zavolať k sebe Tobiasa, svojho syna,

2. a riekol mu: Slyš, synu môj, slová mojich úst a polož ich ako základ do svojho srdca.

3. Keď Boh vezme moju dušu, pochovaj moje telo: a maj v úcte svoju matku po všetky dni jej života.

(II. Mojž. 20, 12; EkkI, 7, 29.)

4. Lebo musíš pamätať, ktoré a jak veľké nebezpečenstvá trpela pre teba vo svojom živote.

5. A keď aj ona doplní čas svojho života, pochovaj ju vedľa mňa.

6. A po všetky dni svojho života maj na mysli Boha: a chráň sa, aby si nikdy

k hriechu neprivilil; a prikázani Pána Boha nášho nezanedbal.

7. Zo svojho majetku dávaj almužnú, a neodvracaj svojej tvári od žiadneho chudobného: lebo takto sa stane, že ani od teba neodvráti sa tvár Pánova.

8. Ako budeš môcť, tak buď milosrdný. (EkkI, 35, 12.)

9. Ak budeš mať mnoho, dávaj hojne: ak budeš mať málo, aj z mála hľaď vďačne dávať.

10. Lebo si dobrú odplatu skladáš ku dňu potreby.¹⁾

11. Lebo almužná od každého²⁾ hriechu, i od smrti,³⁾ oslobodzuje a nedopustí, aby duša prišla do temnosti.⁴⁾

(EkkI, 29, 15.)

12. Dôverou veľkou bude almužná pred najvyšším Bohom všetkým, ktorí ju dávajú.

13. Chráň sa, synu môj, všetkého smilstva, a mimo manželky svojej nikdy nedopúšťaj sa poznať hriechu.

(I. Tess. 4, 3.)

14. Pýche nedaj nikdy panovať v svojej mysli, alebo v svojom slove: lebo od nej vzalo počiatok všetko zahynutie.⁵⁾

(I. Mojž. 3, 5.)

15. Kto by ti niečo urobil, hneď mu zaplať mzdu, a mzda tvojho robotníka nech nikdy neostáva u teba.

(III. Mojž. 19, 13; V. Mojž. 24, 14.)

16. Čo nechceš, aby sa ti stalo od iného, hľaď, aby si to nikdy inému neučinil.

(Mat. 7, 12; Luk. 6, 31.)

¹⁾ Každéj potreby, zvláštne však toho času, v ktorom človek od všetkého zemskeho odtrhnúť sa musí a nič nejde za ním, len jeho dobré skutky.

²⁾ Sama almužná oslobodzuje len od všedných hriechov; od smrteľného len v tom smysle, že človeka k odpusteniu spôsobným činí a po odpustení zadostučinenie za časné pokuty a upevnenie v posväcujúcej milosti napomáha. Keď sa toto i o každom dobrom skutku môže povedať, milosrdenstvo k blížnym vymáha zvláštne milosrdenstvo Božie. Blahoslavení milosrdní, lebo oni milosrdenstvo obsiahnu. Mat. 5, 7.

³⁾ Od večnej smrti ako následku hriechu.

⁴⁾ Temnosť = večné zatratenie. Veď od časej tmy dávame almužny Tobiasa nezachránlo. (Aug.)

⁵⁾ Anjeli a prví rodičia zhrešili pýchou.

¹⁾ Rafael = moc Božia uzdravujúca.

²⁾ Tobias vo svojej ľudskej obmedzenosti domnieval sa, že jeho modlitba bude vyslyšaná, keď ho Boh so zeme vezme. Ale Boh dáva alebo to, o čo ho prosíme, alebo niečo lepšieho, a tak splnila sa i prosba Tobiasova.

17. Svoj chlieb jedz s lačnými a chudobnými, a odevom svojím prikrývaj nahých. (Luk. 14, 13.)

18. Svoj chlieb a svoje víno vynalož na pohreb spravodlivého, a nejedz z toho, ani nepi s hriešnikami.¹⁾

19. Radu hľadaj vždycky u múdreho.

20. Každý čas zvelebuj²⁾ Boha: a pros, aby spravoval tvoje cesty, a aby všetky tvoje úmysly v ňom ostávaly.³⁾

21. Na vedomie ti tiež dávam, synu môj, že som dal desať hrivien striebra Gabelovi v Rages, médskom meste, keď si ešte bol maľučký, a jeho úpis mám pri sebe.

22. A preto hľaď k nemu sa dostať, a od neho výšpomínanú váhu striebra obdržať, a jeho úpis mu vrátiť.

23. Neboj sa, synu môj: my síce chudobný život vedieme, ale mnoho dobrého mať budeme, jestli budeme Boha sa báť, a všetkým hriechom vyhýbať a dobré činiť. (Rim. 8. 17.)

HLAVA 5.

Tobiáš ide do Rages, a za spoločníka pripojí sa mu Rafael.

1. Vtedy odpovedal Tobiaš svojmu otcovi a riekol: Všetko, čo si mi rozkázal, učiním, otče!

2. Ale ako tie peniaze dostať, neviem; on mňa nezná, a ja neznám jeho: jaké znamenie mu dám?⁴⁾ Ale ani cesty, ktorou sa tam ide, som nikdy neznal.

3. Tu mu odpovedal jeho otec, a riekol: Veď jeho úpis mám u seba; keď mu ho ukážeš, hneď ti ich navráti.

4. Ale teraz id', a vyhľadaj si nejakého spoľahlivého muža, ktorý by za

mzdu¹⁾ šiel s tebou: aby si to dostal, dokiaľ ešte žijem.

5. Potom vyšiel Tobiaš a našiel krásneho mládenca stáť podpásaného,²⁾ a jakoby hotového do cesty.

6. Nevedel, že je to anjel Boží, a pozdravil ho, a riekol: Odkiaľže ťa máme, dobrý mládenče?

7. A on odpovedal: Zo synov izraelských.³⁾ A Tobiaš mu riekol: Či znáš cestu, ktorá vedie do krajiny médskej?

8. Ten mu odpovedal: Znáť; a chodil som často po všetkých jej cestách, a zostal som u Gabela, brata nášho, ktorý býva v Rages, médskom meste, ktoré leží na hore Ekbatana.⁴⁾

9. Tu riekol mu Tobiaš: Dočkaj ma, prosím, trochu, kým to oznámim môjmu otcovi.

10. Potom Tobiaš vošiel a oznámil to všetko svojmu otcovi. Otec sa nad tým začudoval, a prosil ho, aby vošiel k nemu.

11. Tak vošiel a pozdravil ho, a riekol: Buď s tebou radosť vždycky!

12. A Tobiaš riekol: Jakáže radosť má byť so mnou, keď sedím vo tmách, a svetla nebeského nevidím?⁵⁾

13. Mládenec mu riekol: Buď dobrej mysli, dosť skoro budeš uzdravený od Boha.

14. Tu riekol mu Tobiaš: Či môžeš zaviesť môjho syna ku Gabelovi do Rages, mesta médskeho? A keď sa vrátiš, dám ti tvoju mzdu.

15. A anjel mu riekol: Zavediem ho, a zase privediem ho k tebe.

16. Odpovedal mu Tobiaš: Povedz

¹⁾ Vtedy na deň 1 drachma (denár) = 60 hal.

²⁾ Na východe podpasujú svoje dlhé šaty, keď idú do cesty. Rafael tedy stál už tu ako posol, hotový za istý plat dať sa s Tobiašom na cestu.

³⁾ Rafael bol jeden z tých duchov, ktorých poslal Pán na ochranu Izraelitom.

⁴⁾ Dľa pevnosti Ekbatana sa menovalo celé pohorie, pod ktorým ležalo mesto Rages.

⁵⁾ Tobiaš síce bolestne cítil svoje navštívenie, predsa nerúhal proti Bohu. Boh nežiada, aby sme proti našim bôlom bezcitní boli, ale aby sme sa v nich do vôle Božej oddávali.

¹⁾ Pochovávaj mŕtvých a pristráaj pozostalým obvyklé pohrabné hody; tým dostane sa im časnej pomoci a duševnej útechy. Ale nejedz, ani nepi z toho, keď ťa živí hriešníci povolajú.

²⁾ Zvelebovať = Boha čtiť a k nemu sa modlievať.

³⁾ V ňom sa podarilo.

⁴⁾ Že by ma poznal a mi uveril.

mi, prosím ťa, z ktorej si ty rodiny, alebo z ktorého pokolenia?

17. Anjel Rafael mu riekol: Či hľadáš rod, a či len nájomníka, ktorý má ísť s tvojím synom?¹⁾

18. Ale aby som ti nenarobil starostí: ja som Azariáš, syn veľkého Ananiáša.²⁾

19. A Tobiaš odpovedal: Z veľkého rodu si ty. Ale nehnevaj sa, prosím, že som chcel zvedieť tvoj rod.

20. A anjel mu riekol: Zdravého povediem, a zdravého ti zase privediem tvojho syna.

21. Tobiaš odpovedal a riekol: Šťastlive choďte, a Boh buď na vašej ceste, a anjel jeho vás sprevádzaj!

22. Potom pripravili všetko, čo sa malo vziať na cestu, a Tobiaš odobral sa od svojho otca a svojej matky,³⁾ a išli oba spolu.

23. A keď odišli začala jeho matka plakať a hovoriť: Palicu našej staroby si vzal a poslal preč od nás. (Níž. 10, 4.)

24. Bodaj by nikdy tých peňazí nebolo bývalo, pre ktoré si ho poslal.

25. Lebo dosť nám bolo na našej chudobe, tak že sme si to za bohatstvo pokladali, že sme videli svojho syna.

26. A Tobiaš riekol: Neplač, zdravý ťa dôjde náš syn, a zdravý sa navráti, a spatrí ho tvoje oči.

27. Lebo verím, že dobrý anjel Boží ho sprevádza, a všetko dobre spravuje, čo sa okolo neho deje, tak že sa s radosťou k nám navráti.

28. Na toto slovo prestala jeho matka plakať a umlkla.

HLAVA 6.

Tobiaš chytil rybu; rozhovor o manželstve so Sárrou a o svätom manželstve.

1. A Tobiaš odišiel a pes šiel za ním, a prvú noc ostal pri rieke Tigris.

¹⁾ Tobiaš chcel vedieť, komu sveril, alebo od koho má požadovať svojho syna. A hoci tu anjel dal vyhýbavú odpoveď, nižšie mu predsa určite odpovedá.

²⁾ Azariáš: Boh pomáha. Meno zodpovedá povolaniu. Ananiáš: Syn milosrdenstva. Toho poznal Tobiaš ako vznešeného muža.

³⁾ Pobožkal otca i matku. (grécky.)

2. A vyšiel si nohy umyť,¹⁾ a hľa, vyšla preveliká ryba, aby ho prehltila.

3. Tobiaš sa jej zľakol a zvolal hlasom veľkým, a riekol: Pane, ide na mňa!

4. A anjel riekol: Chyť ju za plutvy a vytiahni ju k sebe. Keď to učinil, vytiahol ju na sucho, a začala sa trepať pred jeho nohami.

5. Vtedy mu riekol anjel: Vypýtaj tú rybu a jej srdce, žĺč a jatrá odlož pre seba: lebo toto je potrebné k užitočným liekom.

6. Keď to učinil, upiekol jej mäso, a vzali ho sebou na cestu: a ostatné zasolili, aby im dostačilo, dokiaľ prídu do Ragesa, mesta médskeho.

7. Po tom²⁾ sa spýtal Tobiaš anjela a riekol mu: Prosím ťa, bratu Azariášu, povedz mi, jakú liečivú moc to má, čo si mi kázal z ryby zachovať?

8. A anjel odpovedal a riekol: Keď kúsok jej srdca položíš na uhlie, jeho dym vyženie všelikých zlých duchov či od muža, či od ženy, tak že viac k nim nepristúpia.

9. A žĺč je dobrá pomastí ňou oči, na ktorých je belmo, a zahoja sa.³⁾

10. A riekol mu Tobiaš: Kde chceš, aby sme zostali?

11. A odpovedal anjel, a riekol: Je tu jeden muž, menom Raguel, príbuzný z tvojho pokolenia, a ten má dcéru menom Sárrou, nemá žiadneho syna, ani dcéry okrem nej.

12. Na teba pripadá všetok jej ma-

¹⁾ Na východe umývali si často nohy; a tu Tobiaš zvlášte, aby sa od potu očistil, ktorý je v horúcich tých krajoch veľmi obtížny. Snáď sa tu vôbec osviežujúci kúpeľ má rozumieť.

²⁾ Dľa gréckeho v deň po príchode k Raguelovi.

³⁾ Účinok neprpisuje sa prirodzenej sile, ale telo má ako prostriedok božskej všemohúcnosti účinkovať na ducha (ako viditeľné sviatosti účinkujú neviditeľné milosti). Že ryba, ktorá Tobiaša prehltnúť chcela, riadením Božím stala sa prostriedkom najväčších dobrodení pre Saru a otca Tobiašovho, je výrazom myšlienky, na ktorej je všetka kniha založená: tým, ktorí Boha milujú, musí horkosť žĺči, od Boha poslané telesné trápenie, slúžiť k dobrému, otvárajúc im oči ducha.

jetok, a ty si ju musíš vziať za manželku.¹⁾

13. Preto uchádzaj sa o ňu u jej otca, a dá ti ju za manželku.

14. Na to odpovedal Tobiaš a riekol: Počujem,²⁾ že bola vydatá za sedem³⁾ mužov, a zomreli; ale aj to som počul, že ich zlý duch pobil.

15. Preto sa bojím, že by sa to aj mne stať mohlo; a pretože som jediný (syn) mojich rodičov, ja by som ich starobu so žalosťou pod zem doniesol.⁴⁾

16. Vtedy mu riekol anjel Rafael: Slyš ma, a ukážem ti, ktorí sú tí, ktorých zlý duch premôcť môže.

17. Tí totižto, ktorí tak vstupujú do manželstva, že Boha od seba, i od svojej mysli odlučujú, a svojej chlipnosti tak hovejú, ako kôň a mulica,⁵⁾ ktorí nemajú rozumu: nad tými má zlý duch moc.⁶⁾

18. Ale ty keď ju dostaneš a do jej izby vojdeš, za tri dni sa zdrž od nej, a ničím iným, len modlením sa zaoberaj s ňou.⁷⁾

19. A v tú istú noc zapáľ jatrú rybačie, a zahnaný bude zlých duch.

20. A druhú noc budeš pripustený k spojeniu svätých arcioctov.

21. A tretiu noc obdržíš požehnanie, aby sa zdravé dietky z vás rodily.

22. A keď sa pominie noc tretia, vez-

mi k sebe pannu v bázni Pánovej, viac láskou k dieťkam, ako chlipnosťou vedený, aby si v semene Abrahmovom požehnanie na dieťkach obsiahol.¹⁾

HLAVA 7.

Tobiaš sa stretne s Raguelom; manželstvo Tobiašovo so Sárrou.

1. Tedy prišli k Raguelovi, a Raguel ich prijal s radosťou.

2. A ako sa Raguel díval na Tobiaša, riekol Anne, svojej manželke: Ako sa ten mládenec na môjho sestrenca²⁾ ponáša!

3. A keď to povedal, riekol: Odkiaľ ste, mládenci, bratia naši? Oni riekli: Sme z pokolenia Neftalimovho, zo zajatých v Ninive.

4. A riekol im Raguel: Či poznáte Tobiaša, môjho brata? Oni riekli: Poznáme.

5. A keď mnoho dobrého vyprával o ňom, riekol anjel Raguelovi: Tobiaš, o ktorom sa pýtaš, je otec tohoto.

6. A Raguel padol mu okolo hrdla, a so slzami ho bozkával, a plakal na jeho hrdle;

7. a riekol: Požehnanie príď na teba, synu môj, lebo si dobrého a výborného muža syn.

8. I Anna, jeho manželka, i Sára, ich dcéra, plakaly.

9. A keď si pohovorili, kázal Raguel zabíť barana, a pripraviť hostinu. A keď ich núkal, aby si sadli k obedu.

10. riekol Tobiaš: Ja tu dnes nebudem ani jesť, ani piť, kým nesplníš moju prosbu, a nesľúbiš mi dať Sárrou, tvoju dcéru.

11. Keď Raguel počul toto slovo, zľakol sa, lebo vedel, čo sa prihodilo tým siedmim mužom, ktorí vošli k nej; a začal sa obávať, že sa snáď aj tomuto tak stane: a keď váhal a na prosbu nedával odpovedi,

¹⁾ Ponevác nemala žiadneho príbuzného v svojej rodine a dedila po otcovi, aby majetok ostal v tom pokolení, Tobiaš, ako z jeho pokolenia, si ju musel vziať.

²⁾ Židia iste rozniesli chýry o týchto podivných udalostiach.

³⁾ Počet sedem sa v Písme sv. užíva na označenie množstva. (Izai 4, 1. Jer. 15, 9.) Či aj tu?

⁴⁾ Tobiašovi ide o zachovanie svojho života pre svojich rodičov. Čo sa týka jeho manželstva, v tom spoľahne sa na svojho vodcu.

⁵⁾ Žalm 31, 9. Zverskosť, ktorá nedá sa spravovať rozumom, ale ide za smyselnou náruživosťou.

⁶⁾ Nakoľko mu Boh dovolí: môže pokúšať a telesne škodiť.

⁷⁾ To žiada si i snem tridentský (Sed. 24. O náprave. hlava 1. O manželstve). Rafael radí tri noci zdržovať sa. Prvú noc zahnaný bol zlý duch; druhú noc obdržalo manželské spojenie vyššie posvätenie stanúc sa rovnocenným s manželstvom arcioctov; tretiu noc obsiahlo požehnanie detí.

¹⁾ T. j. aby si medzi potomkami Abrahmovým hojne bol dieťkami požehnaný.

²⁾ Na syna mojej sestry, alebo sesternice, alebo i ďalšej rodiny.

12. riekol mu anjel: Neboj sa mu ju dať, lebo tomuto bohobožnému patrí tvoja dcéra za manželku: preto jej nikto iný nemohol mať.

13. Tedy riekol Raguel: Nepochybujem, že Boh moje modlitby a slzy pripustil pred svoju tvár.

14. A verím, že preto dal vám prísť ku mne, aby sa táto dľa zákona Mojžišovho do svojho príbuzenstva vydala a teraz nemaj o tom pochybnosti, že ti ju dám. (IV. Mojž. 36, 6.)

15. A vzal pravú ruku svojej dcéry, a dal ju do pravej ruky Tobiašovej a riekol: Boh Abrahmov, a Boh Izákov, a Boh Jukubov buď s vami, a spoj vás, a vyplň svoje požehnanie na vás.

16. Potom vzali papier a napísali manželskú smluvu.

17. A zatým sa hostili a chválili Boha.

18. A Raguel zavolať k sebe Annu, svoju manželku, a rozkázal jej, aby pripravila iný pokoj (izbu).

19. A ona zaviedla tam Sáru, svoju dcéru, a tá plakala.

20. I riekla jej: Buď dobrej mysli, dcéra moja: Pán neba dá ti radosť miesto zármutku, ktorý si trpela.

HLAVA 8.

Tobiaš zapáli jatrú a zaženie zlého ducha; tri noci strávili na modlitbe; Raguel našiel Tobiaša zdravého, pripravil svadbu a dal mu polovicu z majetku.

1. Potom povečerali, a zaviedli mládenca k nej.

2. Tu rozpomenul sa Tobiaš na slová anjelove, vyňal zo svojho vrečka kúsok jatier a položil ho na žeravé uhlie.

3. Vtedy anjel Rafael schytil zlého ducha a priviazal ho na púšť horného Egypta.¹⁾

4. Potom napomenul Tobiaš pannu a riekol jej: Sáro, vstaň a modlime sa k Bohu dnes, zajtra a pozajtre: lebo tieto tri noci spojíme sa s Bohom: a keď bude po tretej noci, budeme v našom manželstve.

5. Lebo sme synovia svätých, a nemôžeme sa tak spájať ako pohanía, ktorí Boha neznajú.

6. Tedy vstali spolu a modlili sa oba snažne, aby im zdravie bolo dané.

7. A Tobiaš riekol: Pane, Bože našich otcov, nech ťa chvália nebesá i zem, i more a pramene, a rieky i všetky tvoje stvorenia, ktoré sú v nich.¹⁾

8. Ty si učinil Adama z hliny zeme, a dal si mu pomocnicu Evu.

(I. Mojž. 2, 7.)

9. A teraz, Pane, ty vieš, že nie pre smilstvo beriem moju sestru za manželku, ale len z lásky k potomkom, v ktorých by bolo zvelebované tvoje meno na veky vekov.

10. Aj Sára riekla: Smiluj sa nad nami, Pane, smiluj sa nad nami, a (ďaj) aby sme sa zostareli v zdraví.

11. A stalo sa, keď kohúti spievajú,²⁾ kázal Raguel zavolať svojich služobníkov, a oni šli spolu s ním, aby vykopali hrob.

12. Lebo riekol: Azda sa aj jemu tak prihodilo, ako tým sedem mužom, ktorí vošli k nej.

13. A keď chystali hrob, vrátil sa Raguel k svojej manželke a riekol jej:

14. Pošli jednu zo svojich služobníc, nech pozre, či zomrel, a pochovám ho pred dňom.

15. Tedy poslala jednu zo svojich slu-

vedané. Vlastne zdržujú sa zlí duchovia v pekle, do ktorého však budú po poslednom súde zavrení. Pred tým dňom dovoľuje im Boh vo svete sa zjavovať, aby úmyslom Božím slúžili. (Sv. Tom. I. qu. 64. a. 4.) — Púšť veľmi sa hodí za miesto zdržovania sa pre zlého ducha. (Izai 13, 21; 34, 14; Mat. 12, 43.)

¹⁾ Keď jatrú zlého ducha zahnali, bol skutočne hoci nie telesne, sputnaný. Duch môže len na jednom docela vymedzenom priestore byť prítomný. Rafael zlého ducha na taký priestor obmedzil. Jak dlho bol zlý duch sviazaný, nie je po-

²⁾ Ponevác človek nie je schopný. Boha sám hodne chváliť, vyzýva všetky stvorenia, aby s ním chválili Najvyššieho.

³⁾ Hneď po dokončení svatby, ktorá do noci trvala.

žobník. Tá vošla do izby a našla ich živých a zdravých spolu spať.

16. A vrátila sa a oznámila dobrú novinu: a velebili Pána, Raguel totižto a Anna, jeho manželka.

17. A riekli: Zvelebujeme ťa, Pane Bože izraelský, že sa nestalo tak, ako sme sa domnievali.

18. Lebo si učinil s nami svoje milosrdenstvo, a zahnal si od nás nepriateľa, ktorý nás prenasledoval.

19. Sľutoval si sa nad dvoma jednorodnými.¹⁾ Učín, Pane, aby ťa ešte dokonalejšie chválili: a obeť tvojej chvály za svoje zdravie obetovali, aby národy poznaly,²⁾ že len ty sám si Boh na celej zemi.

20. A hneď rozkázal Raguel svojim služobníkom, žeby zasypali hrob, ktorý bol vykopaný pred dňom.

21. A svojej manželke riekol, aby pristrojila hostinu, a prichystala všetko, čo by bolo k pokrmu na cestu potrebné.

22. A dal zabiť dve tučné kravy a štyri škopce, a pripravil hostinu všetkým svojim susedom a všetkým priateľom.

23. A Raguel zaviazal prisahou Tobiaša, aby za dva týždne zostal u neho.

24. A zo všetkého čo mal, dal Raguel polovicu Tobiašovi, a spravil písmo, aby druhá polovica, ktorá po ich smrti zostane, dostala sa Tobiašovi.

HLAVA 9.

Tobiaš poslal Rafaela ku Gabelovi pre peniaze; ten prišiel na svadbu a blahoželal novým manželom.

1. Vtedy³⁾ zavolať Tobiaš k sebe anjela, ktorého držal za človeka, a riekol mu: Bratu Azariášu, prosím ťa, slyš moje slová:

2. Hoci by som ti seba dal za služobníka, jednako nebolo by to dosť za tvoju opateru.

3. Predsa ťa prosím, vezmi so sebou hoviadka alebo sluhov a choď ku Gabelovi do Ráges, médskeho mesta: a navráť mu jeho úpis, a vezmi od neho peniaze, a popros ho, aby prišiel na moju svatbu.

4. Lebo vieš aj sám, že môj otec číta dni: a jestliže budem o jeden deň dlhšie meškať, zarmucovať sa bude jeho duša.

5. Áno, vidíš aj to, ako ma zaprisahal Raguel, ktorého prisahu nemôžem opovrhnuť.¹⁾

6. Vtedy Rafael vzal štyroch zo sluhov Raguelových, i dve ťavy, a odišiel do Rages, médskeho mesta, a keď našiel Gabela, navrátil mu úpis, a prijal od neho všetky peniaze.

7. A oznámil mu všetko o Tobiašovi, synovi Tobiašovom, čo sa prihodilo, a priviedol ho sebou na svatbu.

8. A keď vošiel do Raguelovho domu, našiel Tobiaša sedieť (za stolom): a ten vyskočil a pobožkali sa, a Gabel plakal, a velebil Boha,

9. a riekol: Požehnaj ťa Boh izraelský, lebo si syn muža veľmi dobrého, ktorý je spravodlivý, a bohabojný, a dáva almužny.

10. A nech je rečené požehnanie i nad tvojou manželkou, i nad vašimi rodičmi:

11. a nech vidíte svojich synov, a synov vašich synov, až do tretieho a štvrtého pokolenia: a požehnané buď semeno vaše od Boha izraelského, ktorý pahuje na veky vekov.

12. A keď všetci odpovedali: Amen, pristúpil k hostine: ale i svatobnú hostinu odbavovali v bázni Pánovej.²⁾

¹⁾ Oba boli jediné deti, Tobiaš i Sára.

²⁾ Tento zázrak ukazuje im pravého Boha, pravdu náboženstva ľudu izraelského, pre ktorý Boh i v zajať divy činí.

³⁾ S počiatku veselí, tuším už prvý deň. Ekbatana leží od Ráges asi 37 geografických míľ, to je cesta na štyri dni.

¹⁾ Pre úctu k svätému menu Božiemu, na ktoré ho zaprisahal.

²⁾ Nábožná rodina mala, jako vždy, tak i pri veselí, Boha a jeho prikázania pred očima.

HLAVA 10.

Rodičia Tobiašovi sa starajú, prečo mešká ich syn; Raguel prepúšťa Tobiaša.

1. Keď však Tobiaš meškal pre svoju svatbu, strachoval sa¹⁾ jeho otec Tobiaš, a riekol: Čo myslíš, prečo asi mešká môj syn, alebo prečo ho tam zdržujú?

2. Či nemyslíš, že Gabel zomrel, a niet nikoho, kto by mu vrátil peniaze?

3. A začal sa veľmi zarmucovať, a Anna, jeho manželka s ním: a začali obidvaja spolu plakať: preto že sa v ustanovený deň nevracal k nim ich syn.

4. Tak plakala jeho matka plačom neukojiteľným a hovorila: Ach, ach, synu môj, prečo sme ťa pustili na cestu, svetlo našich očí, palicu našej staroby, potechu nášho života, nádej nášho potomstva?

5. Všetko mali sme v tebe jedinom, teba nemali sme pustiť od seba.

6. Tobiaš jej riekol: Mlč, a nermúť sa, zdravý je náš syn: dosť verný je ten, s ktorým sme ho poslali.

7. Avšak ona nijak nedala sa potešiť, ale vychádzala von každý deň, vyzerala na všetky strany a chodila po všetkých cestách, na ktorých zdala sa byť nádej, že ztade príjde, aby ho, keby bolo možné, z ďaleka videla prichádzať.

8. Raguel však riekol svojmu zaťovi: Ostaň tu, a ja pošlem posla k tvojmu otcovi Tobiašovi, že si zdravý.

9. Ale Tobiaš riekol: Viem, že môj otec a moja matka už dni čítajú, a trápia sa ich duch v nich.

10. A keď Raguel mnohými slovami prosil Tobiaša, a ten na žiaden spôsob nechcel mu privoliť, dal mu Sáru a po-

lovicu všetkého zo svojho majetku, zo slúžobníkov a slúžobníč, z oviec a táv, a z kráv, a mnoho peňazí: a zdravého a veselého prepustil od seba,

11. a riekol: Svätý anjel Pánov buď na vašej ceste, a doveď vás zdravých, aby ste všetko dobre našli u vašich rodičov, a aby moje oči videly vašich synov prv než zomrem.

12. Potom objali rodičia svoju dcéru, pobozkali ju, aby šla:

13. a napomínali ju, aby ctíla svokrov, milovala manžela, riadiť čafať, spravovala dom, a seba bezúhonnou zachovala.

HLAVA 11.

Tobiaš sa navráti k otcovi; uzdravuje otca; hostina.

1. A keď sa navracali, prišli jedenásteho dňa do Cháranu,¹⁾ ktoré leží na pol ceste od Ninive.

2. A anjel riekol: Tobiašu, bratu, vieš, ako si nechal tvojho otca.

3. Keď sa ti tak páči, poďme po predku, a nech za nami ide pomaly čeliadka s tvojou manželkou i s dobytkom.

4. A keď sa mu to ľúbilo, aby šli, riekol Rafael Tobiašovi: Vezmi sebou zo žlči tej ryby, lebo bude potrebná. Tedy vzal Tobiaš z tej žlči a odišli.

5. Ale Anna sedávala každý deň na ceste na vrchu hory, odkiaľ mohla vidieť ďaleko.

6. A keď s toho miesta pozerala, či už ide, videla ho z ďaleka, a hneď poznala prichádzajúceho svojho syna: a bežala a oznámila svojmu mužovi, a riekla: Hľa, ide syn tvoj!

7. I Rafael riekol Tobiašovi: Aknáhle vstúpiš do tvojho domu, hneď sa pokloň Pánu Bohu svojmu: a ďakujúc mu pristúp k svojmu otcovi, a bozkaj ho.

8. A hneď natri na jeho oči z tej ry-

¹⁾ Po rozlúčke nestrachoval sa otec, ale keď všetko pripravil a zariadil, uspokojil seba i svoju manželku. Ale teraz vše zaletujú jeho myšlienky za synom. Ustanovená lehota už prebehla, syn sa ešte nevracia, otec začína sa sťažovať; veď Gabel, ktorého už dvadsať rokov nevidel, mohol zomrieť. Jeho manželka oddáva sa ustavičnému plaču, má za istú vec, že jej syn je už mŕtvý.

¹⁾ Nedá sa ustáliť, ktoré to mesto bolo. Cháran, správnejšie Charam, nie je totožné s mestom tohoto mena v Assyrii alebo v Medii. Bolo ono azda assyrským hraničným mestom.

bacej žlči, ktorú nesieš sebou: veď, že sa jeho oči hneď otvorila, a tvoj otec uzre svetlo nebeské, a bude sa radowať, že ťa vidí...

9. Vtedy predbehol pes, ktorý bol s nimi na ceste: a jakoby prišiel s posolstvom, krútiac svojím chvostom prejavoval radosť.

10. A jeho slepý otec vstal a začal podkŕňajúc sa bežať: a podajúc chlapcovi ruku, ponáhlal sa naproti svojmu synovi.

11. A objal ho a pobožkal ho i s manželkou svojou, a začali obidvaja plakať od radosti.

12. A keď sa poklonili Bohu, a ďakovali, sadli si.

13. Vtedy vzal Tobiaš z rybacej žlči a potrel oči svojmu otcovi.¹⁾

14. A čakal asi pol hodiny: a začalo helmo schádzať s jeho očú jako kožtička s vajca.

15. Tobiaš to chytil a stiahol so svojich očú, a hneď sa zrak navrátil.

16. A oslavovali Boha, on totižto a jeho manželka, a všetci, ktorí ho znali.

17. A Tobiaš riekol: Chvála ti, Pane, Bože izraelský, lebo ty si ma trestal, a ty si ma aj vyliečil: a hľa, ja vidím Tobiaša, môjho syna.

18. A po siedmich dňoch²⁾ prišla aj Sára, manželka jeho syna, a všetka čelaď zdravá, i dobytok, i ťavy, i mnoho peňazí po žene: ale aj tie peniaze, ktoré dostal od Gabela.

19. A rozprával svojim rodičom o všetkých dobrodeniach Božích, ktoré mu preukázal skrze toho človeka, ktorý ho vodil.

20. A prišli Achior i Nabat, bratrancei Tobiašovi radujúc sa Tobiašovi, a blahoželali mu k všetkému dobrému, ktoré mu Boh preukázal.

21. A hodovali za sedem dní, a všetci sa radovali a veselili veľmi.

HLAVA 12.

Rozmluva Tobiašova so synom o tom, čo majú dať Rafaelovi; Rafael im zjaví, že je on anjel.

1. Potom povolal Tobiaš k sebe svojho syna a riekol mu: Čo môžeme dať tomu svätému mužovi, čo prišiel s tebou?

2. Tobiaš odpovedal a riekol svojmu otcovi: Otče, jakú odmenu mu dáme? Alebo čím môže byť jeho dobrodenie dľa zásluhy odplatené?

3. Mňa viedol a zase sem priviedol zdravého, peniaze od Gabela on dostal, manželku mi on obstaral, a zlého ducha on od nej zahnal, a učinil radosť jej rodičom, mňa samého od pohltnutia skrze rybu zachránil, aj tebe, aby si videl svetlo neba on učinil, a všetkým dobrým naplnení sme skrze neho. Čože hodného za to môžeme mu dať?

4. Preto prosím ťa, otče môj, popros ho, či by si azda neráčil vziať polovicu zo všetkého, čo sme priniesli.

5. Nuž povolali ho, otec totižto aj syn, vzali ho na stranu: a počali ho prosiť, aby ráčil prijať polovicu zo všetkého, čo priniesli.

6. Vtedy riekol im tajne: Zvelebujte Boha nebeského a chváľte ho pred všetkými, lebo učinil s vami svoje milosrdenstvo!

7. Lebo tajnosť kráľovu dobre je ukrývať: ale skutky Božie zjavovať a chváliť, prináša česť.¹⁾

8. Dobrá je modlitba s pôstom a almužnou,²⁾ lepšia ako nakopiť poklady zlata,

¹⁾ Ukrývať, zachovať tajnosť je u vodcov ľudských, panovníkov, preto tak prísne prikázané, lebo jej objavenie mohlo by pred časom zmariť ich úmysly, ale vôli Božej žiadna moc nemôže sa protiviť, preto jej zjavovanie nemôže jej škodiť, ba môže len dobré byť, pretože cesty Božie sú milosrdenstvo a spravodlivosť, moc i láska.

¹⁾ Ačkoľvek ľud pripisoval žlči liečivú silu, Tobiaš očakával vyliečenie otcovo zvláštne z účinku Božieho.

²⁾ Po príchode Tobiašovom.

²⁾ Pôst a almužna odstraňuje prekážky pozdvihnutia srdca. Skrze modlitbu pozdvihuje sa srdce k Bohu. (Tom.) Pod almužnou rozumejú sa všetky skutky milosrdenstva; pod pôstom všetky skutky sebazapierania a zdržanlivosti;

9. lebo almužná vyslobodzuje zo smrti, a ona očisťuje hriechy a dáva nám najst milosrdenstvo a život večný.

10. Ale tí, ktorí činia hriech, a neprávosť, nepriatelia sú svojej duše.

11. Preto zjavujem vám pravdu, a neskryjem pred vami tajomstva.

12. Keď si sa so slzami modlieval, a mrtvých si pochovával, a svoj obed nechával, a mrtvých cez deň skrýval vo svojom dome, a v noci ich pochovával, ja som tvoju modlitbu donášal Pánovi.¹⁾

13. A že si bol Bohu milý, potrebné bolo, aby ťa pokušenie zkušalo.²⁾

14. A teraz poslal ma Pán, aby som ťa vyliečil, a Sáru, manželku tvojho syna, od zlého ducha oslobodil.

15. Lebo ja som Rafael anjel, jeden zo siedmich, ktorí stojíme pred Pánom.³⁾

16. A keď to slyšali, zlakli sa, a trasúc sa padli na zem na svoju tvár.⁴⁾

17. I riekol im anjel: Pokoj vám, nebojte sa!

18. Lebo keď som bol s vami, z vôle Božej som bol: jeho zvelebujte, a jemu spievajte chvály.

19. Zdalo sa síce, že s vami jem a pijem: ale ja užívam pokrm neviditeľný,

pod modlitbou všetky skutky pobožnosti, a tak modlitbu s pôstom a almužnou udáva anjel ako krátky obsah všetkých dobrých skutkov.

¹⁾ Pri omši sv. modlí sa kňaz: Rozkáž toto (túto obeť zaniest) skrze ruky tvojho svätého anjela na tvoj vznešený oltár pred tvár tvojej Božskej velebnosti. K tomuto poznamenáva sv. Bonaventúra, že anjeli nie preto prinášajú naše modlitby pred Boha, aby sa o nich len teraz dozvedel, ale aby s našimi modlitbami svoje prímluvy spojili a ich tak pôsobnejšími, účinnivejšími učinili.

²⁾ Koho trápenie a zkúška nenavštívi, toho svätosť je nedostatočná.

³⁾ T. j. ktorí mu slúžime zvlášťne v staraní sa o pokolenie ľudské. Rafael, dľa svojho mena ochranca nemocných, cestujúcich a diablom trápených: Že v rade anjelov vyšší stupeň zaujíma, to cirkev tým prejavuje, že ho vedľa sv. Michala a Gabriela archanjelov menuje. Siedmi sú najvyšší. (Klem., Alex., Irén., Cypr.)

⁴⁾ Dľa sv. otcov sa to stáva pri nebeských zjaveniach, že človeka najprv prestrašia, potom však nadzemskou útechou naplnia. Opačne sa má vec pri pokušeniach diabla.

a nápoj, ktorý nemôže byť videný od ľudí.¹⁾

20. Už je čas, aby som sa navrátil k tomu, ktorý ma poslal: vy však oslavujte Boha, a vyprávajte všetky jeho divy.

21. A keď to povedal, zmiznul pred ich očami a viac ho nemohli vidieť.

22. Vtedy padli a za tri hodiny ležali na svojej tvári zvelebujúc Boha: a vstanúc vypravali všetky jeho divy.

HLAVA 13.

Tobiáš vďaky vzdáva Bohu; prorokuje o budúcej sláve Jeruzalema.

1. Potom starší Tobiaš otvoril svoje ústa, zveleboval Pána a riekol:²⁾ Veľký si, Pane, na večnosť, a po všetky veky kráľovstvo tvoje:

2. Lebo ty biješ a liečiš: uvádzaš pod zem a zase vyvádzaš: a nieto kto by utiecť mohol tvojej ruke.

(V. Mojž. 32, 39; I. Král. 2, 6; Mudr. 16, 13.)

3. Oslavujte Pána, synovia izraelskí, a pred tvárou národov chváľte ho,

4. lebo preto vás rozptýlil medzi národy, ktoré ho neznajú, aby ste rozhlašovali jeho divy, a naučili ste ich, že niet iného Boha všemohúceho okrem neho.³⁾

5. On nás šľahal pre naše neprávosti: a on nás spasí pre svoje milosrdenstvo.

6. A uzrite, čo učinil s nami a s báz-

¹⁾ Boha s tvári do tvári vidieť, je akoby pokrm blahoslavenstva; to je pokrm anjelov.

²⁾ Ako utrpenie Tobiaša na život a hriechy jeho ľudu upomínalo (3, 3.), tak myslí teraz pri svojom zachránení na zachránenie svojho ľudu.

³⁾ Hoci zajatie židovské bolo pre nich trestom, stalo sa pre ich hriechy; pre pohanov bolo ono dobrodením, lebo mohli poznať všemohúcnosť Božiu z divov, ktoré Boh iste nie len k prospechu dvoch rodín, ale ešte viac k potešeniu do zajatia odvedeného ľudu izraelského a k napomenutiu národov, medzi ktoré bol roztrúsený, činil. Učenie o jednom, pravom Bohu a o prisľúbenom Vykupiteľovi po všetkej zemi rozšíriť a tak pohanský svet na príchod Spasiteľa pripraviť, bolo cieľom, za ktorým božská prozreteľnosť pri odvedení Izraelitov do zajatia pohanov išla.

ňou i s trasením ho oslavujte: a kráľa vekov vyvyšujte v skutkoch vašich.¹⁾

7. Ja však v zemi svojho zajatia budem ho oslavovať, lebo ukázal svoju velebnosť nad národom hriešnym.²⁾

8. Preto obráťte sa hriešníci, a čiňte spravodlivosť pred Bohom, a verte, že vám preukáže svoje milosrdenstvo.

9. Ja však a moja duša, my v ňom sa budeme veselíť.

10. Chváľte Pána vy všetci jeho vyvolení: slávte dni radosti a ďakujte mu.

11. Jeruzalem, mesto Božie, teba potrestal Pán pre skutky tvojich rúk.³⁾

12. Oslavuj Pána pre tvoje dobroty, a chváľ Boha vekov, aby zase vystavil v tebe svoj stánok, a zase povolal k tebe všetkých zajatých, a aby si sa radoval po všetky veky vekov.

13. Svetlom jasným svietiť sa budeš a všetky hranice zeme budú ťa ctíť.⁴⁾

14. Národy zďaleka prídu k tebe: a prinášajúc dary, v tebe klaňať sa budú Pánovi, a zem tvoju za posvätenú mať budú.⁵⁾ (Izai. 60, 5.)

15. Lebo meno veľiké⁶⁾ vzývať budú v tebe.

16. Zlorečení budú, ktorí tebou pohrdnú: a zatratení budú všetci, ktorí ti budú utŕhať: a požehnaní budú, ktorí ťa budú stavať.⁷⁾

¹⁾ Kto chce Boha chváliť, nech hľadá, aby sa mu najprv v skutkoch zalúbil.

²⁾ Nad Izraelitami a potom nad pohanmi, medzi ktorými žili.

³⁾ Od v. 11. hovorí Tobiaš prorocky o budúcich veciach. Jeruzalem ešte nebol potrestaný; toto sa stalo neskôršie o 70 rokov. Proroci však, hovoriac o budúcich udalostiach, tak ich predstavujú, ako by sa už boly staly; tým chcú povedať, že veci, ktoré predpovedajú, tak iste sa stanú, ako keby sa už boly staly.

⁴⁾ Toto proroctvo dôjde splnenia v kresťanskej cirkvi, ale dokonále sa splní v cirkvi oslávenej.

⁵⁾ Tieto slová sa vzťahujú v prvom rade na zemský Jeruzalem, ktorému kráľovia dary a úctu donášajú, a tam chrám pravého Boha navštevujú. Menovite ale vzťahujú sa na budúci Jeruzalem, totižto cirkev Kristovú, ktorá v Jeruzaleme sa počala.

⁶⁾ Meno nad všetky mená je meno Jahve a meno Ježiš. Na toto meno sa vzťahuje proroctvo Tobiašovo.

⁷⁾ Medzi Jeruzalemom a Bohom je také úzke spojenie, že priatelia Jeruzalema sú priatelia Boha, a nepriatelia Jeruzalema sú nepriatelia Boží.

17. Ale ty budeš sa veselíť v synoch svojich, lebo všetci budú požehnaní a k Pánovi shromaždení.¹⁾

18. Blahoslavení všetci, ktorí ťa milujú, a ktorí sa radujú z tvojho pokoja.

19. Dušo moja, oslavuj Pána, lebo vyslobodil Jeruzalem, svoje mesto, zo všetkého jeho súženia Pán Boh náš.

20. Blahoslavený budem, keď pozostatky môjho semena tu budú, aby videli slávu Jeruzalema.

21. Brány jeruzalemské budú vystavené zo smaragdu a safiru: a všetky jeho múry do okola z kameňa drahého.²⁾ (Zjav. 21, 19.)

22. Kameňom bielym a čistým budú všetky jeho ulice podlaždené: a po jeho uliciach budú spievať alleluja.³⁾

23. Požehnaný Pán, ktorý ho vyvyšil, a jeho panovanie nad ním buď na veky vekov. Amen.

HLAVA 14.

Smrť staršieho Tobiaša; proroctvo o vyvrátení Ninive a vystavení Jeruzalema; smrť mladého Tobiaša.

1. Tak dokončené sú slová Tobiašove. A od toho času, ako zase dostal zrak, žil Tobiaš dvaštyridsať rokov, a videl synov svojich vnukov.

2. A keď vyplnil sto a dva roky, bol v Ninive počestne pochovaný.

3. Päťdesiatšesť rokov mal, keď ztratil zrak, a šesťdesiat rokov, keď ho zase obdržal.

4. A ostatok jeho života bol v rado-

¹⁾ Tam, kde je sväté jeho meno, v Jeruzaleme. Ale až v cirkvi stalo sa to úplnou pravdou.

²⁾ Nebeský Jeruzalem, v ktorý sa obráti na konci sveta Cirkev sv. je ono stavisko nekonečnej ceny. On bude pozostávať z drahokamov kresťanských ctností, ktorými sa vyvolení Boží už na tejto zemi skveli. Preto dnes zkusuj každý svoje skutky v ohni sv. viery, pobožnosti, pokory, odanosti a čistoty, lebo toto sú oné drahokamy, z ktorých si vybuduješ večný príbytok v nebeskom Jeruzaleme.

³⁾ T. j. chválu Bohu. Toto je aj našou povinnosťou Boha poznať, ctíť a oslavovať, tým staneme sa hodnými, aby sme ho niekedy z tváří do tváří videli.

sti, a s dobrým prospechom v bázni Božej odišiel v pokoji.

5. Ale v hodinu svojej smrti povolal k sebe Tobiaša, svojho syna, a jeho sedem mladých synov, svojich vnukov, a riekol im:

6. Zkaza (mesta) Ninive je blízka;¹⁾ lebo slovo Pánovo nezlyhá, a naši bratia, ktorí sú roztratení zo zeme izraelskej, navrátia sa do nej. (I. Ezdr. 3, 8.)

7. A všetka ich pustá zem bude zase zaplnená, a dom Boží, ktorý bol v nej vypálený, zase bude vystavený, a tá sa navrátia všetci, ktorí sa boja Boha.

8. A pohani opustia svoje modly, a prídu do Jeruzalema, a budú bývať v ňom,

9. a radovať sa budú v ňom²⁾ všetci kráľovia zeme, a klaňať sa budú kráľovi izraelskému.

10. Preto slyšte tedy, synovia moji, otca svojho: Slúžte Pánovi v pravde, a usilujte sa to činiť, čo sa jemu ľúbi:

11. a prikážte svojim synom, aby či-

¹⁾ To mohol Tobiaš len z Božieho osvietenia vedieť. Ninive už mnoho ztratilo zo svojej moci, keď sa r. 747 pred Kristom Nabonazar babylonský proti Assyrčanom vzbúril. Cyaxares médsky, syn Fraotersa, druhého kráľa médskeho, tiahol s Nabopolazarom, synom Nabonazarovým, proti Ninive a rozboril ho okolo 606 pred Kr. Tobiaš zomrel asi v polovici panovania Assurbanipalovho (Sardanapalovho) okolo 648, keď Assyria už bola dosiahla svoju najvyššiu moc. Asi tridsať rokov po Tobiašovi, okolo 620, opakoval Sofoniáš toto proroctvo. (2, 1—4; 13—15.)

²⁾ Jeruzalem je tu cirkev Kristova.

nili spravodlivosť a almužnu, aby pamätali na Boha, a po všetok čas úprimne a z celej svojej sily ho zvelebovali.

12. A tak, synovia moji, poslúchnite ma, a neostaňte tu, ale v ten deň, keď pochováte svoju matku vedľa mňa do jedného hrobu, hneď soberte sa na cestu, aby ste odišli odtiaľto:

13. Lebo vidím, že jeho¹⁾ nepravosť učiní mu koniec.

14. I stalo sa, že po smrti svojej matky odišiel Tobiaš z Ninive so svojou manželkou, a so synami, a so synami synov, a navrátil sa k svojim svokrom.

15. A našiel ich zdravých v dobrej starobe: a staral sa o nich, a on zatlačil ich oči: a všetko dedictvo domu Raguelovho on obdržal: a videl synov svojich synov až na piate pokolenie.²⁾

16. A keď doplnil deväťdesiatdeväť rokov v bázni Pánovej, s radosťou ho pochovali.

17. Ale všetko jeho príbuzenstvo a všetok jeho rod sotrval pri dobrom živote³⁾ a v svätom obcovaní, tak že boli milí i Bohu, i ľuďom, i všetkým obyvateľom zeme.

¹⁾ Totižto mesta Ninive.

²⁾ Na východe sa včas ženía, tak že už v 15. roku nie zriedka stávajú sa otcami; za takých okolností mohol Tobiaš vidieť svojich potomkov až do piateho pokolenia.

³⁾ To bolo ovocie jeho nábožného žitia, zvláštne jeho lásky k deťom, požehnanie od anjela spôsobeného manželstva a zdedenej dobroserdečnosti.

KNIHA JUDIT.

KNIHA JUDIT.

PREDMLUVA.

Kniha táto má meno od vdovy Judity, ktorá svoje rodné mesto Betúliu a celé Judstvo od Assyrských oslobodila. Assurbanipal (667-627), syn Asarhaddona, porazil Manassesa, kráľa judského a odviezol ho do zajatia, potom obrátil sa proti Medii. Medzi tým jeho brat Sammughes našiel kráľov a ľud Egypta, Sýrie a východnej Ázie; proti nemu; vtedy iste navrátil sa Manasses s inými zajatými do Jeruzalema. Po dokončení judského ťaženia vyzval Assurbanipal národy na východe, aby sa mu zase podдали a pretože sa tomu soprely, poslal proti nim svojho vojvodu Holofernesa.

Keď sa Zidia už chceli podať, ponúkla sa nábožná a čistotná vdova Judita, že vykoná oslobodenie. Krásou svojou natoľko okúzliu vodcu Holofernesa, že ho v jeho opilosti zavraždila, a tak oslobodila Betúliu a celé Judstvo. Čin tento dá sa len vtedajším vojenským právom omlúvať, ba považoval sa vtedy za dovoľený a slávny.

Oslobodenie Betúlie stalo sa asi päťdesiat rokov pred zajatím babylonským.

Dľa sv. Jeronýma ju už prvý nikánsky snem medzi svätých kníh pripočítal.

Palestinský Žid zbehlý v Písmach Starého Zákona, úprimne zbožný a za zákon Boží horlivý, spísal túto knihu s použitím písomných prameňov z Betúlie pred odvedením Židov do zajatia alebo na začiatku zajatia.

Židia považovali túto knihu za historickú a dľa nich videli všetci svätci Otcovia v jej rozprave skutočnú udalosť. Dnes niektorí katolíci dopúšťajú, že rozprava obsahuje len do tejto formy obliečené poučenie (tak ako u Tobiaša). Poučná je, že Boh vyslobodzuje národ z najťažšieho nebezpečenstva jestliže Jeho prikázania verne zachováva. Ale aj Judit poučuje príkladom čistoty, čnosti a horlivosti za česť a slávu Božiu a za blaho svojho národa.

HLAVA 1.

Nabuchodonozor premôže Arfaxada, kráľa médského; jeho vysokomyselnosť a pomstychtivosť.

1. Teda¹⁾ Arfaxad,²⁾ kráľ médsky, podmanil tedy mnohé národy svojmu panstvu, a vystavil veľmi mocné mesto, ktoré pomenoval Ekbatana,

2. z kameňov štvorhranných a kresaných a vystavil jeho múry do výšky se-

demdesiat lakťov, a do šírky tridsať lakťov, a jeho veže postavil na výšku sto lakťov,¹⁾

3. do štvorhranu, a každá ich strana bola dvadsať stôp široká, a postavil mestské brány tak vysoké, ako veže:

4. a chválil sa ako mocný v sile svojho vojska, a v sláve svojich vozov.

¹⁾ Grécky: Roku dvanásteho kráľovania Nabuchodonozorovho, ktorý kráľoval v Ninive, meste veľkom nad Assyriou, za dňov Arfaxada, ktorý kráľoval nad Médmi v Ekbatana, a okolo Ekbatana múry vystavil... v tom čase začal Nabuchodonozor vojnu proti kráľovi Arfaxadovi na poli veľkom atď.

¹⁾ Zpráva je zo starých letopisov vzatá.

²⁾ Dejokes 708—655 pred Kristom.

5. Tedy dvanásteho¹⁾ svojho panovania: Nabuchodonozor, kráľ assyrský,²⁾ ktorý kráľoval v Ninive,³⁾ meste veľkom, bojoval proti Arfaxadovi; a premohol ho

6. na veľkom poli, ktoré sa menuje Ragau, medzi Eufratom a Tigrom a Jasadonou⁴⁾ na rovine Eriocha, kráľa Elikov.⁵⁾

7. Vtedy vyvýšené bolo kráľovstvo Nabuchodonozorovo a pozdvihlo sa jeho srdce: a poslal ku všetkým, ktorí bývali v Cilicii, a Damašku, a na Libane,⁶⁾

8. a k národom, ktoré sú na Karmeli a v Kedar, a obyvateľom galilejským na veľkej rovine Esdrelon,

9. a k všetkým, ktorí boli v Samarii, a za riekou Jordánom až po Jeruzalem, a ku všetkej zemi Jesse, až ku samým hraniciam Etiopie.⁷⁾

10. K týmto všetkým poslal Nabuchodonozor, kráľ assyrský, poslov,

11. ktorí všetci jednomyselne odopreli a poslali ich naprázdno nazpäť, a odohnali ich bez počty.

12. Vtedy Nabuchodonozor rozhneval sa na všetku tú zem, a zaprisahal sa na svoj trón a na svoje kráľovstvo, že sa vypomstí nad všetkými tými zemami.⁸⁾

¹⁾ Roku 655 pred Kristom.

²⁾ Pravdepodobne Assurbanipal, ktorý od r. 667—626 panoval.

³⁾ Teda nie slávny Nabuchodonozor II., ktorý panoval v Babylone.

⁴⁾ Dľa gréckeho rieka Hydaspes.

⁵⁾ Grécky: Kráľ elimejského.

⁶⁾ Grécky: V Libane a Antilibane a ku všetkým prebývajúcim na brehu morskem.

⁷⁾ Grécky: Až do Jeruzalema a Betanie a Chellus, a Kádes, a ricky egyptskej a Tanis a Ramosse a do všetkej zeme Jesen až za Tanis a Memfis a ku všetkým bydlaciim v Egypte až ku hraniciam Etiopie.

⁸⁾ Grécka osnova ďalej: Že sa vypomstí nad všetkými krajinami Cilicie a Damašku i Syrie, a že zamorduje svojím mečom všetkých prebývajúcich v zemi moabskej a synov Ammonových a všetku zem judskú a všetkých v Egypte až po hranice dvoch morí. A vytiahol so svojím vojskom proti Arfaxadovi kráľovi roku sedemnásteho a zmocnil sa v svojom boji všetkých jeho vozov, a opanoval jeho mestá, a pritiahol až do Ekbatana a dobyl veží a zdrancoval ulice toho mesta a jeho ozdoby dal na pohanenie. A zabil Arfaxada na horách Ragau, a prestrelil ho svojimi

HLAVA 2.

Porada Nabuchodonozora s kniežatmi; Holofernes vytahne proti národom a podmaní ich.

1. Trinásteho¹⁾ roku Nabuchodonozora kráľa, dvaadvadsiateho dňa prvého mesiaca,²⁾ bola reč o tom v dome Nabuchodonozora, kráľa assyrského, že sa vypomstí.

2. A svolal všetkých starších, a všetkých vojvodov, a svojich bojovníkov, a mal s nimi tajnú radu.

3. A riekol im, že jeho úmysel je ten, aby každú zem podmanil svojmu panstvu.

4. Ponevác sa toto všetkým ľúbilo, povolal Nabuchodonozor, kráľ, Holofernesa, vodcu svojho vojska,

5. a riekol mu: Vytiahni proti všetkým kráľovstvám na západe, a zvláštne proti tým, ktorí opovrhli môj rozkaz.

6. Nech tvoje oko neodpustí žiadnemu kráľovstvu, a podmaníš mi každé opevnené mesto.³⁾

7. Vtedy svolal Holofernes vodcov a správcov vojenskej moci assyrskej: a spočítal mužov do boja, jako mu rozkázal kráľ, stodvadsaťtisíc peších bojovníkov, a dvanásť tisíc jazdných strelcov.

8. A pred všetkou svojou výpravou kázal ísť nepočetnému množstvu ľáv, nesúcich stravu, ktorá by vojsku hojne stačila mchla, aj čriedam volov, a kŕdľom oviec, ktoré nemaly počtu.

9. Rozkázal nahotoviť obilia z celej Syrie pre svoje ťaženie.

10. Áno, i zlata i striebra z domu kráľovského nabral veľmi mnoho.

11. A tak tiahol on aj všetko jeho vojsko s vozami, a jazdci, a strelcami,

šípami a zahli ho v ten deň. A navrátil sa potom s nimi do Ninive so všetkými svojimi, zástup bojovních mužov veľmi veľký: a tam držal krato hvile a hodoval so svojím vojskom do dvadsať dní.

¹⁾ Teda roku 654 pred Kristom.

²⁾ Nisan, polovica marca a apríla.

³⁾ Dľa gréckeho mali mu dať zem a vođu ako znamenie úplného poddania. A ktorá zem by sa nepoddala, má byť vyvraždená a vydrancovaná.

ktorí pokrývali povrch zeme ako kobylky.

12. A keď prešiel hranice assyrské, prišiel ku veľkým horám Ange,¹⁾ ktoré sú na ľavo²⁾ od Cilicie, a vstúpil do všetkých ich hradov, a dobyl všetky pevnosti.

13. A vybojoval i veľmi slávne mesto Meloti,³⁾ a olúpil všetkých synov Tarsisu,⁴⁾ a všetkých synov Izmaela,⁵⁾ ktorí bývali proti púšti, a na poludnie od zeme Cellon.⁶⁾

14. A prepravil sa cez Eufrat, a prišiel do Mezopotamie,⁷⁾ a rozbúral všetky vysoké mestá, ktoré tam boli, od potoka Mambre až kadiaľ sa prichádza k moru:

15. a obsadil jej územie, od Cilicie až po hranice Jáfet, ktoré sú proti poludniu.⁸⁾

16. A odviezol všetkých synov madianských, a sobral všetko ich bohatstvo, a všetkých, ktorí sa sprotivili pobíľ mečom.

17. A potom tiahol na polia Damašku v čas žatvy, a popálil všetko obilie, a všetky stromy a vinice dal vyrúbať.

18. A strach pred ním pripadol na všetkých obyvateľov zeme.⁹⁾

¹⁾ Ange, hlavný hrad v stredisku Kappadocie. Grécky: A vytiahol z Ninive cestou troch dní a položili sa u Bektilet, blízko hory, ktoré je k ľavej strane hornej Cilicie; a vyplienil Fud a Lud a zlupil všetkých synov Rasis a synov Izmaelových, na poludnie Cheilonu.

²⁾ Na sever.

³⁾ Mesto Mallus v Cilicii; ďľa iných Mytilene. (Srov. II. Machab. 4, 30.)

⁴⁾ Tarsis, alebo Tarsus rodné miesto sv. Pavla.

⁵⁾ Pastierske národy, ktoré bývaly na arabskej púšti.

⁶⁾ Neznáme mesto.

⁷⁾ Do tej čiastky, ktorá leží za Eufratom.

⁸⁾ Jafet, chybné odpísané miesto Safet. Až po Skalnú Arabiu.

⁹⁾ Grécky: A pripadla bázeň a strach jeho na tých, ktorí bydleli pri mori, a ktorí boli v Sidone a v Tyre a na prebývajúcich v Sure a Okine a na všetkých bydliaclch v Jemmiane; áno, i tí, ktorí prebývali v Azote a v Askalone, báli sa ho veľmi.

HLAVA 3.

Holofernes podmaní všetko; a chce, aby bol Nabuchodonozor za Boha držaný.

1. Vtedy poslali svojich poslov králi a kniežatá všetkých miest a krajín, a to: z mezopotamskej Syrie, a Sobalu,¹⁾ a Libie,²⁾ a Cilicie, ktorí prišli k Holofernesovi a riekli:

2. Nech prestane tvoj hnev proti nám: lebo lepšie nám je, aby sme žili a Nabuchodonozorovi, kráľovi veľkému, slúžili, a tebe poddaní boli, než aby sme mreli a so svojim zahynutím ešte škodu svojej poroby trpeli³⁾ sami.

3. Všetky naše mestá, všetky statky, všetky hory a vršky, i polia, a čriedy volov i kŕdle oviec, a kôz, a koní, a táv, a všetky naše majetky a rodiny sú pred tvojou tvárou.

4. Všetko, čo je naše, nech bude pod tvojim právom.⁴⁾

5. My, a synovia naši, sme tvoji sluhovia.

6. Prid' k nám ako pokojný pán, a užívaj naše služby ako sa ti lúbi.

7. Vtedy sišiel s hôr s jazdcami a s veľkou mocou, a zaujal všetky mestá, a všetkých obyvateľov zeme.

8. A zo všetkých miest vzal sebou na pomoc silných mužov, a vybraných do boja.

9. A taký strach zaľahol na tie krajiny, že zo všetkých miest obyvatelia prední i vznešení vychádzali s ľudom proti nemu, keď prichádzal,

10. a prijímali ho s venčami, a svetlami, a vystrájali slávnostné tance s bubnami a píšťalami.

11. No hoci toto činili, nemohli ukrutnosť jeho srdca ukrotiť.⁵⁾

¹⁾ Sobal alebo Nisibi, hlavné mesto jednej čiastky Syrie, severne od Mezopotamie.

²⁾ Libia leží v Afrike. Tu sa má tuším rozumieť Licia, ktorá leží blízko Syrie.

³⁾ Z čiastky umreli, z čiastky do poroby prišli.

⁴⁾ T. j. nech ti je podrobené.

⁵⁾ Koľko je aj dnes týmto podobných kresťanov, ktorí sa radšej poddajú diabľovi, než by svoje

12. Lebo rozrúcal ich mestá, a vyrúbal ich háje,

13. lebo Nabuchodonozor kráľ mu prikázal všetkých bohov zeme vyhubiť, aby on sám bol nazývaný bohom¹⁾ od tých národov, ktoré by mohli byť mocou Holofernesovou podmanené.

14. A prešiel Sobal v Syrii, a všetku Apameu,²⁾ a celú Mezopotamiu, a pritiahol k Idumejským³⁾ do zeme Gabaa.⁴⁾

15. A zaujal ich mestá, a zabavil sa tam za tridsať dní, v ktorých dňoch rozkázal shromaždiť sa všetkému vojsku svojej moci.

HLAVA 4.

Izraeliti obsadzujú vrchy a mestá; prosia Boha o pomoc.

1. Keď toto počuli Izraeliti, ktorí bývali v zemi judskej, báli sa ho veľmi.

2. Strach a hrôza padla na ich myseľ, že aj Jeruzalemu a chrámu Pánovmu tak učiní, ako učinil iným mestám a ich chrámom.⁵⁾

3. A poslali do všetkej Samarie okolo až do Jericha, a obsadili všetky vrchy hôr;

4. a svoje mestecká obohnali múrami, a shromaždili obilia, aby sa pripravili k boju.⁶⁾

5. A kňaz Eliachim písal ku všetkým, ktorí boli proti Ezdrelon, ktoré je naproti veľkej roviny vedľa Dotain, a ku všetkým, kadiaľ mohli byť cesty a priechody,

telesné žiadosti a náruživosť krotili. Jestliže sa tieto národy sklámaly, sklámú sa aj bezbožní a nemravní kresťania.

¹⁾ Hľa, čoho je schopná namyslenosť a pýcha ľudská.

²⁾ Jedna čiastka v Syrii.

³⁾ Azda k Judským.

⁴⁾ Grécky: A pritiahol pred Ezdrelom, blízko Dothaim, ktoré pred veľkou rovinou zeme judskej leží, a položil sa medzi Gaiba (Gilboa?) a Scitopolis (Betsam. Joz. 17, 11; Sudc. 1, 27).

⁵⁾ Grécky: Lebo málo pred tým navrátili sa zo zajatia, a nedávno všetok ľud shromaždil sa z Judstva a nádob, oltár i chrám od poškvrnenia posvätené boli.

⁶⁾ Grécky: Lebo málo pred tým boli ich polia požaté.

6. aby obsadili stráne hôr, cez ktoré by mohla byť cesta do Jeruzalema, a aby tam strážili, kde by mohol byť úzky priechod medzi horami.¹⁾

7. A urobili synovia izraelskí tak, ako im naložil kňaz Pánov, Eliachim.

8. A volal všetok ľud izraelský k Pánovi s veľkou snažnosťou, a ponížili svoje duše v pôstoch, a v modlitbách, oni a ich ženy.

9. A kňazi obliekli sa v žinené rúcho, a dievky padaly na tvári pred chrámom, a oltár Pánov zastrelí smútočným rúchom.²⁾

10. A volali jednomyselne k Pánu Bohu izraelskému, aby ich dievky neboly vydané na korisť, a ich manželky na rozdelenie, a ich mestá na zkazenie, a ich sväté veci na poškvrnenie, a aby neboli vydaní na posmech národom.

11. Vtedy Eliachim, kňaz Pánov najvyšší, pochodil všetkých Izraelitov, a hovoril im

12. a riekol: Vedzte, že Pán vyslyší vaše modlitby, jestliže stále sotrváte v pôstoch a v modlitbách pred obličajom Pána.

13. Rozpomeňte sa na Mojžiša, služobníka Pánovho, ktorý porazil Amaleka, dúfajúceho vo svojej moci, a v svojej sile, a vo svojom vojsku a vo svojich štítoch, a vo svojich vozoch, a vo svojich jazdcoch nie v boji mečom, ale svätou prosbou v modlitbe, porazil.

(II. Mojž. 17, 12.)

14. Takto budú aj všetci nepriatelia Izraelovi: jestliže sotrváte v tomto skutku, ktorý ste začali.

15. Preto na toto jeho napomínanie sotrvali pred tvárou Pánovou, modliac sa k Pánovi,

16. tak že aj tí,³⁾ ktorí obetovali Pánovi zápalné obety, oblečení do žine-

¹⁾ Grécky: Poneváž úzky priechod bol asť pre dvoch mužov najviac.

²⁾ Na znamenie, že všeobecný smútok bol vyhlásený.

³⁾ Leviti a kňazi. Grécky: Všetci kňazi, ktorí stáli pred obličajom Pána, a ktorí slúžili Pánovi (Leviti).

ného rúcha obetovali Pánovi obety, a mali popol na svojich hlavách.

17. A všetci prosili Boha z celého svojho srdca, aby vzhliadol na svoj ľud izraelský.

HLAVA 5.

Achior odrádza Holofernesovi, prepadnúť Izraelitov; kniežatá Holofernesovi sa rozlneávajú na Achiora.

1. A oznámené bolo Holofernesovi, kniežatu vojska assyrského, že synovia izraelskí chystajú sa k odporu a cesty na horách zasekali.

2. Tu rozpálil sa prchkou zúrivosťou vo veľkom hneve, a povolal všetky kniežatá moabské a vodcov ammonských,¹⁾

3. a riekol im: Povedzte mi, čo je to za ľud, ktorý obsaďuje hory; alebo ktoré a jaké, a jak veľké sú jeho mestá; jaká je ich moc, alebo jaké je ich množstvo; alebo kto je kráľom ich vojska:²⁾

4. a prečo títo nado všetkých, ktorí bývajú na východe,³⁾ pohrdli nami, a nevyšli naproti nám, aby nás prijali v pokoji?

5. Vtedy Achior,⁴⁾ vodca všetkých synov Ammonsých, odpovedal a riekol: Jestliže ráčiš vypočuť, Pane môj, poviem ti o tom ľudu, ktorý býva na horách, pravdu, a nevyjde skryvdlivého slova z mojich úst.⁵⁾

6. Ľud tento je z rodu Chaldejského.⁶⁾
(Mojž. 11. 28.)

7. Tento býval najprv v Mezopotámii,⁷⁾ a pretože nechceli nasledovať bohov svojich otcov, ktorí boli v zemi Chaldejскеj,

8. opustili obyčaje svojich otcov, ktoré záležaly v množstve bohov,

9. a ctili jedného Boha neba, ktorý im aj rozkázal, aby vyšli odtiaľ, a bývali v Chárane. Ale keď na celú zem¹⁾ prišiel hlad, odišli do Egypta, a tam za štyristo rokov tak sa rozmnožili, že sa ich množstvo nemohlo počítať.

10. A keď ich kráľ egyptský utiskoval, a pri stavaní svojich miest k práci z hlíny a (robeniu) tehál ako otrokov nútil, volali k svojmu Pánovi, ktorý bil všetku zem egyptskú rozličnými ranami.

11. A keď ich Egyptčani vyhnali od seba, a prestaly ich rany, a tí zase chceli ich zajať a služby svojej podrobiť.

(II. Mojž. 12, 33.)

12. oni utekali, a Boh neba otvoril im more, tak že voda ako múr s oboch strán pevne stála, a oni suchou nohou po dne mora idúc, prešli. (II. Mojž. 14, 29.)

13. A keď ich na tomto mieste nescíselné vojsko Egyptčanov prenasledovalo, tak ich voda prikryla, že nestalo ani jedného, ktorý by to, čo sa stalo, zvestoval potomkom.

14. Keď vyšli z Červeného mora, položili sa na púšti vrchu Sinai, na ktorej nikdy nemohol človek bývať, ani syn človeka odpočinúť.

15. Tam im boly horké pramene osladené k pitiu, a za štyridsať rokov dostávali pokrm z neba.

16. A všade priťahli bez luku a strely, a bez štíta a meča: ich Boh bojoval za nich, a zvíťazil.²⁾

17. A nebolo, kto by sa sprotivil tomu ľudu, leda keď odstúpil od služby Pána Boha svojho.³⁾

18. Lebo kedykoľvek okrem toho

¹⁾ Moab a Ammon nepriali Izraelovi (IV. Kráľ. 24. 2.), čo Holofernes mohol vedieť.

²⁾ Grécky: Kto je nad nimi kráľom alebo vodcom ich vojska?

³⁾ Grécky správnejšie: na západ.

⁴⁾ Brat svetla.

⁵⁾ Právom sa bojí, že jeho slová nebudú dobre prijaté.

⁶⁾ Abrahám pochádzal z Ur v Chaldei.

⁷⁾ V Charane.

¹⁾ Kanaan.

²⁾ Oni síce upotrebovali zbrane, ale Boh premáhal ich nepriateľov, a to často i zázračným spôsobom, ako za času Jozua. (Joz. 24, 12.)

³⁾ Aj my kresťania hriechami svojimi pomáhame len svojim nepriateľom. Len hriechom môžeme byť premožení, pomocou Božou však stávame sa silnými a premôžeme všetku zlobu sveta.

svojho Boha iného ctili, vydaní boli lúpeži, a meču, a posmechu.

19. Ale kedykoľvek zase ľutovali, že odpadli od služby svojho Boha, dal im Boh nebeský silu na vzdorovanie.

20. Napokon porazili kráľa kanaanejského a jebuzejského, a ferezejského, a hetejského, a hevejského, a amorrejského, a všetkých mocných v Hesebone,¹⁾ a zaujali ich zeme a ich mestá:²⁾

21. A dokiaľ nehrešili pred tvárou svojho Boha, bolo šťastie na ich strane: preto že ich Boh nenávidí nepravosť.

22. Lebo aj pred týmito rokmi, keď opustili cestu, ktorú im dal Boh, aby chodili po nej, vyhubení boli vojnami od mnohých národov, a veľmi mnoho z nich odvedené bolo do zajatia, do cudzej zeme.³⁾

23. Ale nedávno obrátili sa k Pánu Bohu svojmu a z rozptýlenia, ktorým boli roztratení sem i tam, zase boli sjednotení, a vystúpili na všetky tieto hory, a zase vládnu Jeruzalemom, kde je ich svätyňa.

24. Preto teraz, Pane môj, skúmaj, či majú nejakú nepravosť pred očami svojho Boha a pôjdeme proti nim, lebo ich Boh zaiste vydá ich tebe, a budú podmanení pod jarmo tvojej moci.

25. Ale jestliže ten ľud nemá žiadneho zločinu pred svojím Bohom, nebudeme im môcť odolať, lebo ich bude brániť ich Boh: a budeme na posmech celej zemi.

26. I stalo sa, že keď prestal Achior hovoriť tieto reči, rozhnevali sa všetci prední Holofernesovi,⁴⁾ a mysleli ho zabiť, mluviac jeden ku druhému:

27. Ktože je ten, ktorý hovorí, že synovia izraelskí budú môcť odolať krá-

ľovi Nabuchodonozorovi a jeho vojskám, ľudia bezbranní, a bez moci, a bez zbehlosti vo vojenskom umení?

28. Aby teda uznal Achior, že nás klame, poďme na hory: a keď budú zajatí ich mocní, aj jeho s nimi mečom prekoleme:

29. nech vie každý národ, že Nabuchodonozor je boh zeme, a že mimo neho niet iného.

HLAVA 6.

Hnev Holofernesov proti Achiorovi; vydajú ho Izraelitom; modlitba Židov za vyslobodenie.

1. A stalo sa, keď prestali hovoriť, rozhneval sa náramne Holofernes, a riekol Achiorovi:

2. Ponevác si nám prorokoval a povedal, že národ izraelský bude bránený jeho Bohom, aby som ti ukázal, že niet Boha mimo Nabuchodonozora:

3. keď ich všetkých zbijeme ako jedneho muža, potom aj ty zahynieš s nimi mečom Assyrských, a s tebou všetok Izrael zahynie,

4. a zkusíš, že Nabuchodonozor je pánom všetkej zeme, a vtedy meč môjho vojska prenikne tvoje boky, a prebodnutý padneš medzi poranených Izraelitov, a nedýchneš viac, kým nebudeš vyhladený s nimi.

5. Jestliže však držiš svoje proroctvo za pravé, nech neopadáva tvár tvoja, a bledosť, ktorá opanúva tvoju tvár, nech sa vzdiali od teba, jestliže myslíš, že sa tieto moje slová nemôžu vyplniť.

6. Aby si však vedel, že toto zkusíš spolu s nimi, hľa, od tejto hodiny budeš pridružený k ich ľudu, aby si aj ty, keď oni budú slušne trestať mojím mečom, spolu s nimi prepadol pomste.

7. Vtedy rozkázal Holofernes svojim služobníkom, Achiora chytiť, a do Betúlie¹⁾ odviesť a do rúk synov izraelských ho vydať.

¹⁾ V údolí jordánskom a na brehoch Mŕtveho mora bydliace národy.

²⁾ Grécky: A prešli Jordán a dedične obdržali všetky mestá hornaté, i vyhnali pred svojou tvárou Kanaanea, a Ferezea, a Jebuzea, a Sichema a Gergezejských, a bydleli tam za dlhé časy.

³⁾ Narážka na premoženie Židov z trestu za ich nevernosť od Egyptčanov, Sýrov, Assyrov a ich zajatie. (IV. Kráf. 17, 6.)

⁴⁾ Dľa gréckeho i obyvatelia zeme pomorskej a moabskej.

¹⁾ Terajšie Sanur.

8. A služobníci Holofernesoví ho vzali a išli s ním rovinou: a keď sa približovali k horám, vyšli proti nim pravokovníci.

9. Ale oni odchyľili sa od strany hory, a priviazali Achiora k stromu za ruky i nohy, a takto poviazaného povrazami, nechali ho, a navrátili sa k svojmu pánovi.

10. Nato synovia izraelskí vyšli z Betúlie a prišli k nemu, odviazali ho, priviedli do Betúlie, postavili ho medzi ľud, a pýtali sa ho, čo by to bolo, že ho Asyrskí tu poviazaného nechali.

11. V tých dňoch boli tam kniežatá, Oziáš, syn Michov z pokolenia Simeonovho a Charmi, ktorý sa aj Gotonielom menoval.

12. Tedy medzi staršími a pred očami všetkých, vyprával Achior všetko, čo bol povedal na otázky Holofernesove: a jako ho chcel Holofernesov ľud zabiť pre toto slovo,

13. a jako i sám Holofernes rozhneváný kázal ho pre túto vec vydať Izraelitom: aby, keď premôže synov izraelských, potom i Achiora rozličnými mukami dal zabiť, preto, že povedal: Boh nebeský bude ich obrancom.

14. A keď toto všetko Achior rozpovedal, padol všetok ľud na svoju tvár a klaňal sa Pánovi, a spoločným plačom a kvílením vysielal jednomyselné svoje modlitby k Pánovi,

15. a riekol: Pane Bože neba i zeme, vzhľadni na ich pýchu, a viď naše poníženie,¹⁾ a pozoruj na tvár svojich svätých,²⁾ a ukáž, že neopúšťaš dúfajúcich v tebe: a poníži je tých, ktorí dúfajú v seba, a chvália sa svojou mocou.

16. A keď už prestali plakať a keď ľud celý deň strávil v modlitbe, potesili Achiora,

17. a hovorili: Boh našich otcov, ktorého moc si ty ohlašoval, on ti dá tú

odplatu, že skorej ty uzreš ich zahynutie.

18. A keď Pán Boh náš dá tu slobodu svojim služobníkom, nech bude Boh aj s tebou medzi nami: aby si, ako sa ti bude ľúbiť, so všetkými svojimi býval medzi nami.¹⁾

19. Potom Oziáš po skončenej porade vzal ho do svojho domu, a pripravil mu veľkú hostinu.

20. A pozval všetkých starších, a po skončení pôstu spolu sa občerstvili.

21. A potom svolaný bol všetok ľud, a celú noc sa modlili v shromaždení²⁾ a prosili pomoc od Boha izraelského.³⁾

HLAVA 7.

Betúlia obliehaná; vyjednávanie s Oziášom o poddaní mesta.

1. Na druhý deň rozkázal Holofernes svojmu vojsku, aby vytiahlo proti Betúlii.⁴⁾

2. A bolo pešieho vojska stodvadsaťtisíc, a jazdcov dvadsaťdvatisíc, okrem tých vystrojených mužov, ktorých bol pozajímal, a odviezol z krajín a miest zo všetkej mládeže.

3. Všetci spolu strojili sa k boju proti synom izraelským, a prišli po stráni hory až na vrch, ktorý hľadá nad Dountain, od miesta, ktoré sa menuje Belma,⁵⁾ až po Chelmon, ktoré je proti Ezdrelonu.

¹⁾ Keď nás Boh vyslobodí, prijmi aj ty jeho vieru a prikázania, a budeš privtelený k vyvolnému ľudu.

²⁾ Rozumej v synagogách, lebo ľud židovský od najdávnejších čias súc vzdialený od Jeruzalema mal svoje domy shromaždenia, ktoré menoval synagogami a prosebnami.

³⁾ Po pôstoch nasledovala mierna hostina, a potom zase chválenie Boha a večerná modlitba. Takto to činili dľa udania Tertullianovho aj prví kresťania. Modlitbou a pôstami dvíhali ducha svojho k Bohu, a nepožívali viac jedál a pokrmov, ako to miernosť a striedivosť dovoľovala; lebo vedeli, že vo dne v noci patria Bohu. Koľko dnes kresťanov ľiha v nemiernosti, a ráno sa nájde vo večnom hrobe, kde bude večný hlad, plač a škripanie zubov!

⁴⁾ A cesty na horách obsadili. (Grécky.)

⁵⁾ Juhozápadne od Ezdrelona.

¹⁾ A na nerest našu.

²⁾ Pozri na tvoj ľud, ktorý si si vyvolil k svätosti.

4. Keď však synovia izraelskí videli ich množstvo, padli na zem, sypali popol na svoje hlavy, a jednomyseľne sa modlili,¹⁾ aby Boh izraelský preukázal svoje slutovanie nad ľudom svojim.²⁾

5. A vzali svoju vojenskú zbraň a obsadli miesta, ktoré vedú k úžine medzi horami, a striehli celý deň a celú noc.

6. Tedy Holofernes, keď obchádzal okolo, našiel studnicu, ktorá vtekala (do mesta), vedená bola ich vodovodom s poludnej strany mimo mesta: i rozkázal pretrhnúť ich vodovod.

7. No neďaleko múrov boli studnice, z ktorých mohli potajomky načierať vodu viac, ako sa videlo, k občerstveniu nežli napitiu.³⁾

8. A synovia Ammonoví a Moaboví⁴⁾ pristúpili k Holofernesovi a riekli: Synovia izraelskí nedúfajú v kopijách, ani v strelách, ale hory ich chránia, a príkre kopce ich ohradzuju.

9. Nuž aby si ich bez bitky mohol premôcť, osad' strážami studnice, aby nebrali vody z nich, a tak bez meča ich pobiješ, alebo aspoň umorení oddajú svoje mesto, o ktorom sa domnievajú, že nemôže byť dobyté, preto že leží na horách.

10. A ľúbily sa tieto slová Holofernesovi a jeho služobníkom, a postavil do okola po sto chlapoch ku každej studnici.

11. A keď táto stráž dvadsať dní trvala, vyschly cisterny i všetky nádržky vôd všetkým obyvateľom betulským, tak že v meste už nebolo, čoho by sa napili ani v jeden deň, lebo ľudu davaná bola voda dľa miery na každý deň.

12. Vtedy shromaždili sa k Oziášovi

¹⁾ Izraeliti si boli povedomí veľkého nebezpečenstva, ktoré im hrozilo, a preto obrátili sa k Bohu o pomoc.

²⁾ Dľa gréckeho riekli: Už teraz opanujú tieto všetok povrch zeme, tak že ani vysoké hory, ani údolia, ani všetky nebudú môcť uniesť ich ťarchu.

³⁾ Totižto málo bolo vody.

⁴⁾ Dľa Septuag.: Kniežatá zo synov Ezau, a všetci vodcovia ľudu moabského a všetci velitelia krajiny zámořskej.

všetci mužovia, ženy a mládenci, i deti, a všetci spoločne jedným hlasom

13. riekli: Nech Boh súdi medzi nami a tebou, lebo si nám zle učinil, že si nechcel pokojne hovoriť s Assyorskými, a preto nás predal Boh do ich rúk.

14. A preto niet nikoho, kto by nám pomohol, lebo padáme pred ich očami od smädu, a biedne hynieme.

15. A teraz svolajte všetkých, ktorí sú v meste, aby sme sa dobrovoľne všetci poddali vojsku Holofernesovmu.

16. Lebo je lepšie, aby sme ako zajatí chválili Pána, a žili, než aby sme pomreli a boli na posmech všetkým ľuďom, keby sme videli svoje manželky, a svoje dietky umierať pred našimi očami.

17. Za svedkov voláme dnes nebe i zem, i Boha otcov našich, ktorý sa pomstí na nás za naše hriechy, aby ste už mesto do rúk vojska Holofernesovho vydali, nech je náš koniec krátky skrze meč, kdežto skrze suchosť smädu priveľmi sa predlžuje.

18. A keď toto povedali, nastal veľký plač a kvílenie všetkých v shromaždení, a mnoho hodín volali jedným hlasom k Bohu, a riekali:

19. Zhrešili sme s našimi otcami, ne spravodlivo sme konali, a nepravosti sme činili.

20. Ty, že si milostivý, smiluj sa nad nami, alebo ty sám pomstí sa za nepravosti naše, a nevydávaj tých, ktorí ťa vyznávajú, ľudu, ktorý nič nevie o tebe.

21. aby neriekli medzi národami: Kde je ich Boh?

22. A keď od toho kriku ustali a tým plačom unavení umkli,

23. vstal Oziáš zaliaty slzami, a riekol: Bratia, buďte dobrej mysli, a ešte za týchto päť dní čakajme milosrdenstvo od Pána.¹⁾

24. Lebo snád' ukráti svoj hnev a dá slávu svojmu menu.

¹⁾ Očakával, že Boh dá dážďa za päť dní.

25. Jestliže však pominie tých päť dní a neprijde pomoc, učiníme dľa toho, čo ste povedali.

HLAVA 8.

Rod a cnosti Judity; karhá kniežatá; napomína ich k modlitbe a dôvere v Boha; Odíde z mesta.

1. I stalo sa, že tieto slová slyšala Judit,¹⁾ vdova, ktorá bola dcéra Merari, syna Idoxa, syna Jozefa, syna Oziáša, syna Elaia, syna Jamnora, syna Gedeona, syna Rafaima, syna Achitoba, syna Melchiáša, syna Enana, syna Nataniáša, syna Salatiela, syna Simeona, syna Rubenovho:²⁾

2. A jej muž bol Manassés, ktorý zomrel za času jačmennej žatvy.

3. Lebo keď stál nad tými, ktorí viazali snopy na poli, prišiel na jeho hlavu úpal, a zomrel v svojom meste, v Betúlii, a bol tam so svojimi otcami pochovaný.

4. A Judit bola po ňom pozostalá vdova už od troch rokov a šesť³⁾ mesiacov.

5. A spravila si na vrchu svojho domu samotnú izbičku, v ktorej so svojimi služobnicami zatvorená bývala,

6. a nosila na svojich bedrách žinené rúcho, a postievala sa po všetky dni svojho života,⁴⁾ okrem sobôt a novomesiacov, a sviatkov domu izraelského.

7. A bola veľmi pekná na pohľad, a jej muž zanechal jej veľké bohatstvo, a hojnú čelad, a majetky plné čried volov a krdľov oviec.

8. A mala ona u všetkých najlepšie meno, lebo sa veľmi bála Boha, a nebolo, kto by o nej riekol zlého slova.⁵⁾

9. Teda, keď táto slyšala, že Oziáš prisľúbil, že po odbehnutí piatich dní vydá mesto, poslala k starším Chabri a Charmi.¹⁾

10. A keď prišli k nej, riekla im: Čože je to, že Oziáš privolil vydať mesto Assyrským, jestliže vám za päť dní neprijde pomoc?

11. A kto ste vy, že pokúšate Pána?

12. Nie je to reč, ktorá by vzbudila milosrdenstvo; tá skôr hnev vzbúri, a prchivosť podpáli.

13. Vy ste Pánovi čas uložili k sľutovaniu, a dľa vašej vôle ste mu deň ustanovili.²⁾

14. Ale pretože Pán je trpezlivý, čiňte za to pokánie, a vylievajúc slzy, prosme jeho odpustenie:

15. lebo Boh tak nehrozí ako človek, ani sa nerozpáli hnevom ako syn človeka.

16. A preto pokorme pred ním duše svoje, a slúžme mu v duchu pokornom,

17. rieknime s plačom Pánovi, aby dľa svojej vôle učinil s nami svoje sľutovanie: aby sme, ako je zarmútené naše srdce pre ich pýchu, tak tiež chválili sa s našou pokorou.

18. Lebo my nenasledovali sme v hriechoch svojich otcov, ktorí opustili svojho Boha a klaňali sa bohom cudzím.

19. pre ktorý hriech vydaní boli pod meč, a na lúpež, a na hanu svojim nepriateľom: ale my neznáme iného Boha okrem neho.

¹⁾ Dľa Septuag. aj k Oziášovi, čo srovnáva sa s veršom 28.

²⁾ Ako keby Boh po piatich dňoch už nemohol pomôcť. Septuaginta pokračuje: a vystavujete sa za Boha medzi synami ľudskými? A preto keď Pána všemohúceho zkusujete, ničomu na veky neporozumiete. Lebo keď hĺbokost srdca ľudského vystihnúť a slov jeho myslenia chápať nemôžete, jako Boha, ktorý učinil všetko toto, zpytovať a jeho myseľ poznať a jeho myslenia vyzvedieť budete môcť? Nikdy, bratia, nehnevajte Pána Boha nášeho; lebo keď nebude chcieť v tých piatich dňoch nám pomôcť, má moc, v ktorýkoľvek deň bude chcieť, nás ochraňovať alebo vyhladiť pred našimi nepriateľmi. Preto vy nekladte cieľa radám Pána Boha nášeho; lebo Boh nie je ako človek, aby sa dal hrozbami pohnúť, ani nebude sa ako smrteľník hlásiť vo svojich úmysloch atď.

¹⁾ Židovka. (Srov. I. Mojš. 26, 34.)

²⁾ Miesto Rubena má stáť Izrael. (Sept., Fulgent.) Ruben tu nie je syn Jakubov. V Betúlii iste Simeonovci bývali a tí ju i bránili, lebo Judit, Manassés, Oziáš (6, 11.) pochádzajú z pokolenia Simeonovho.

³⁾ Septuag.: štyri mesiace.

⁴⁾ Len po západe slnca jedávala.

⁵⁾ Sv. Otcovia vidia v Judite obraz najsv. Panny pre jej zbožnosť a čistotu.

20. Očakávajte (tedy) pokorne jeho potešenie, a bude vyhľadávať našu krv z trápenia našich nepriateľov, a poníži všetky národy, ktoré povstávajú proti nám, a pozbaví ich cti Pán Boh náš.

21. A teraz, bratia, pretože ste vy starší z ľudu Božieho, a od vás závisí ich život,¹⁾ pozdvihnite vašou výmluvnosťou ich srdcia, aby sa rozpomätali na to, že naši otcovia boli zkúšaní, aby dokázali, či opravdive ctia Boha svojho.

22. Nech pamätajú, ako bol pokúšaný náš otec Abraham, a mnohými súženiami zkúšaný stal sa priateľom Božím.

23. Tak Izák, tak Jakub, tak Mojžiš, a všetci, ktorí sa ľúbili Bohu, cez mnohé súženia prešli a ostali vernými.

24. Kdežto tí, ktorí neprijali zkúšky v bázni Pánovej, a svoju netrepezlivosť, a potupu svojho reptania proti Pánovi prejavili,

25. vyplienení boli od zhubcu,²⁾ a zahynuli od hadov,

(I. Kor. 10, 9; IV. Mojž. 21, 6.)

26. preto aj my nepomstíme sa za tie veci,³⁾ ktoré trpíme,

27. ale myslíme, že tieto tresty sú menšie, ako naše hriechy, a verme, že metly Pánove, ktorými nás ako služobníkov tresce, k nášmu polepšeniu a nie k nášmu zahynutiu prišli na nás.

28. A riekli jej Oziáš a starší: Všetko, čo si hovorila, je pravda, a v твоjich rečiach niet žiadnej úhony.

29. Teda modli sa za nás, lebo si žena svätá a bohabojná.

30. I riekla im Judit: Jako poznávate, že je to z Boha, čo som mohla hovoriť,

31. taktiež zkúste, či je to od Boha, čo som si umienila urobiť, a modlite sa, aby Boh učinil pevným môj úmysel.

32. Vy stáť budete tejto noci pri bráne, a ja vyjdem s mojou služkou: a modlite sa, aby, ako ste riekli, v piatich

dňoch shliadol Pán na ľud svoj izraelský.

33. Ale nechcem, aby ste sa dopytovali na môj skutok, a dokiaľ vám neoznámim, nech sa nič iného nedeje, ako modlitba k Pánu Bohu nášmu za mňa.

34. I riekol jej Oziáš, knieža judské: Id' v pokoji, a Pán buď s tebou k pomste nad našimi nepriateľmi. A obrátiac sa odišli.

HLAVA 9.

Judit sa modlí za víťazstvo nad Assyorskými.

1. Keď títo odišli, Judit vošla do svojej modlitebne: a obliekla sa do kajúceho rúcha,¹⁾ popolom posypala si hlavu, padla (na zem) pred Pánom, a volala k Pánovi a riekla:

2. Pane, Bože otca môjho Simeona, ktorý si mu dal meč k obrane proti cudzincom, ktorí násilie učinili panne ku poškvrneniu, a obnažili jej stehná k hanebnosti.²⁾

(I. Mojž. 34, 24.)

3. A ktorý si dal ich ženy na lúpež a ich dcéry do zajatia: a všetku korisť svojim služobníkom, ktorí horlili za teba, aby si ju rozdelil: pomôž, prosím ťa. Pane Bože môj, mne vdove.

4. Lebo ty si učinil to, čo sa predtým stalo,³⁾ a ty si umyslel, čo potom prišlo, a stalo sa to, čo si ty chcel.

5. Lebo všetky tvoje cesty sú pohotové, a tvoje súdy položil si vo svojej prozreteľnosti.⁴⁾

6. Pozri teraz na vojská Assyorských, ako si ráčil hľadeť na vojská Egyptčanov vtedy, keď utekali ozbrojení za tvojimi služobníkmi, dôverujúc vo svojich

¹⁾ Svliekla so seba rúcho žinené, aby sa pred Bohom ako kajúcnica objavila (Sept.). Dľa gréckeho bolo tak, keď ešte v Jeruzaleme v dome Pána obetované bolo kadenie v ten večer.

²⁾ Judit chváli smúšľanie Simeonovo; ale či schvaľuje jeho skutok? Čo Jakub na smrteľnej posteli Simeonovi hanil (I. Mojž. 49, 5—7.). toho Judit schvaľovať nemohla.

³⁾ Ako spravodlivý, vševedomý sudca od počiatku si strážil nad osudom ľudu izraelského.

⁴⁾ Totižto predošlé zázraky.

¹⁾ Betulia je kľúčom od celej zeme; jestli tá padne, padne celá krajina.

²⁾ Pod zhubcom rozumej smrť.

³⁾ Netrepezlivosťou a reptaním.

vozoch, a v svojej jazde, a v množstve bojovníkov. (II. Mojž. 14, 9)

7. Ale si pozrel na ich vojská, a v tme prišly o svoju silu.

8. Ich nohy zachytily priepasť, a pokrily ich vody.

9. Tak nech sa povodí aj týmto, Pane, ktorí dôverujú v svojom množstve, a vo svojich vozoch, a v oštepoch a štítoch, a vo svojich strelách a kopíjách sa vychvaľujú,

10. a nevedia, že ty sám si Boh náš, ktorý v nivoč obraciaš boj od počiatku, a že Pán je meno tvoje.

11. Pozdvihni svoje rameno ako od počiatku, a poraz ich moc mocou svojou: nech padne ich moc v hneve tvojom, ktorí si sľubujú poškvrniť tvoju svätyňu, a znečistiť stánok tvojho mena, a svojím mečom sraziť roh¹⁾ tvojho oltára.

12. Učiň, Pane, aby pýcha vlastným jeho mečom bola srazená!

13. Nech sa chytí osídлом svojich pohľadov na mňa, a poraz ho láskou mojich rtov.²⁾

14. Daj duši mojej stálosti, aby som ho opovrhla: a sily, aby som ho zahubila.

15. Lebo to bude pamiatkou tvojho mena, keď ho ruka ženy svrhne (porazí). (Sudc. 4, 21; 5, 26.)

16. Lebo nezáleží v množstve tvoja sila, ó, Pane, ani v sile koní tvoja vôľa, a pyšní nefúbili sa ti od počiatku; ale modlitba ponížených a tichých sa ti vždy ľúbila.

17. Bože nebies, stvoriteľu vôd a Pane všetkého stvorenia, vyslyš ma biednu, ktorá sa modlím, a v tvojom milosrdenstve silne dúfam.

18. Rozpomeň sa, Pane, na svoj zákon, a daj slov do mojich úst, a v srdci mojom posilni úmysel, aby tvoj dom tebe posvätený zostal,

19. a všetky národy nech poznajú, že ty si Boh, a okrem teba niet iného.

HLAVA 10.

Judit sa vystrojí, odíde so slúžkou do ležania Holofernesovho.

1. I stalo sa, keď prestala volať k Pánovi, vstala z miesta, na ktorom ležala rozprestretá pred Pánom.

2. A zavolala svoju slúžku, a sijdúc do svojho domu,¹⁾ odložila so seba rúcho pokánia, vyzvliekla sa zo šiat svojho vdovstva,

3. a umyla svoje telo, a pomastila sa najlepšou masťou,²⁾ a rozčesala si vlasy na hlave, a postavila si čepiec na hlavu, a obliekla si rúcho svojho veselja, vzala si črievičky na nohy; vzala si náramnice a ľalie,³⁾ a zausnice, a prstene, a všetkými ozdobami sa okrášlila.

4. A Pán tiež pridal jej krásy: lebo všetka táto ozdoba nebola z chlipnosti, ale z ctnosti: a preto Pán túto krásu na nej ešte rozmnožil, aby sa ukázala očiam všetkých ľúbežnosťou neprirovnateľnou.

5. Potom položila na svoju slúžku láhvicu vína, a nádobu oleja, a pražmu, a figový koláč, a chleba, a syr. a odišla.⁴⁾

6. A keď prišli k mestskej bráne, našly čakajúceho Oziáša a starších mesta. (8, 32.)

7. Keď ju tí videli, užasli a divili sa veľmi jej kráse;

8. ale sa jej nič nespýtali, a nechali ju odísť a riekli: Boh našich otcov daj ti milosti, a všetok úmysel tvojho srdca posilni mocou svojou, aby mal z teba chválu Jeruzalem, a aby tvoje meno bolo v počte svätých a spravodlivých.⁵⁾

9. A všetci, ktorí tam boli, riekli jedným hlasom: Staň sa, staň sa!

¹⁾ Z vrchnej izby do sviatočnej svetlice.

²⁾ Na východe majú obyčaj voňavými vôdkami sa umývať a masť.

³⁾ Náramnice v podobe ľalií.

⁴⁾ Pokrmy tieto si preto vzala, aby nemusela jesť pohanské jedlá.

⁵⁾ Grécky: Dokonaj svoje predsavzatie k chvále synov izraelských a k povýšeniu Jeruzalema.

¹⁾ Velebnosť a slávu.

²⁾ Mojimi lichotivými, sladkými slovami.

10. Judit však modlila sa k Pánovi a prešla bránou spolu aj so svojou služkou.

11. A stalo sa, keď schádzala s vrchu, na úsvite stretli sa s ňou vyzvedači asyrskí, a chytili ju a riekli: Odkiaľ prichodíš alebo kde ideš?

12. Ona odpovedala: Som dcéra hebrejská, a utekám od ich tvári, lebo som videla, že budú vydaní vám na lúpež, preto že vami pohrdli a nechceli sa dobrovoľne poddať, aby našli milosť pred vašimi očami.¹⁾

13. Pre túto príčinu myslela som si a riekla: Pôjdem pred tvár kniežata Holofernesa, aby som mu oznámila ich tajnosti, a aby som mu ukázala, ktorou cestou by ich mohol opanovať, tak aby nepadlo ani jedného muža z jeho vojska.

14. A keď počuli tí mužovia jej slová, hľadeli na jej tvár, a podivenie bolo v ich očiach, lebo veľmi obdivovali jej krásu.

15. A riekli jej: Zachránila si svoj život, preto že si si tak poradila, že pôjdeš k nášmu pánovi.

16. Ale to veď, že keď prídeš pred jeho oči, dobre s tebou urobí, a budeš veľmi milá jeho srdcu. A doviedli ju k stánku Holofernesovmu a oznámili ju.

17. A keď predstúpila pred jeho tvár, Holofernes hneď bol chytený svojimi očami.

18. I riekli mu jeho služobníci: Kto pohrdne ľuďom hebrejským, ktorí majú tak krásne ženy, aby sme už pre tie nemali bojovať proti nim?²⁾

19. Keď Judita videla Holofernesa se-

dieť na pohovke,¹⁾ ktorá bola šarlátom, zlatom, a šmaragdmi, a drahým kameňom popretkávaná,

20. a keď pozrela do jeho tvári, poklonila sa pred ním a padla na zem:²⁾ no zdvihli ju služobníci Holofernesovi na rozkaz svojho pána.

HLAVA 11.

Judit predpovedá Holofernesovi víťazstvo; on ju oslavuje pre jej múdrosť a krásu.

1. Vtedy riekol jej Holofernes: Buď dobrej mysli, a nestrachuj sa v srdci svojom: lebo ja som nikdy neuškodil žiadnemu človekovi, ktorý chcel slúžiť Nabuchodonozorovi kráľovi.³⁾

2. A keby tvoj ľud nebol pohrdol mnou, nebol by som zdvihol svojej kopije proti nemu.

3. A teraz mi povedz, pre akú príčinu si odišla od nich, a ľúbilo sa ti prijsť k nám?

4. A Judit mu riekla: Prijmi slová svojej služobnice, lebo jestliže budeš nasledovať slová dievky svojej, dokonálu učiní tú vec s tebou Pán.⁴⁾

5. Jako že žije Nabuchodonozor, kráľ zeme, a jako že žije jeho moc, ktorá je v tebe k potrestaniu všetkých blúdiacich⁵⁾ duší: tak mu nielen ľudia slúžiť budú skrze teba, ale aj tá zver poľná bude ho poslúchať.

6. Lebo opatrnosť tvojej duše rozhlasuje sa všetkým národom, a oznámené je všetkému svetu, že ty jediný si dobrý, a mocný v celom jeho kráľovstve, a tvoja správa ohlasuje sa po všetkých krajinách.

7. Ani to je nie tajné, čo hovoril A-

¹⁾ Tu Judita nehovorila pravdu, a hovorila proti presvedčeniu, čo nebolo správne, pretože ľuďať nesmieme za žiadnych podmienok. Ale Judit žila za času Starého Zákona; ona chce oslobodiť svoj národ, a tak zdá sa jej klam proti nepriateľovi dovoleným. Judit nechválila sa tu tak preto, že hovorila lož, ako pre jej veľkodušnosť. (Tom.)

²⁾ Grécky: Nemie dobre zanechať z nich ani jedného muža, ktorí, keby prepustení boli, mohli by chytiť podvieť všetku zem.

¹⁾ Opatrenej drahocennou záclonou, ktorá chránila pred škodlivým hmyzom, ktorého na východe celé krdle poletujú a štipaním znepokojujú vo spánku.

²⁾ Toto bol zvyk na východe, že pred vážnejším človekom až po zem sa poklonili.

³⁾ Nehovorí pravdu. Srovn. 3, 9.

⁴⁾ Dvojsmyselne. Judit myslí, že Izraelitom došane sa víťazstva.

chior, ale aj to sa vie, čo si rozkázal, aby sa mu stalo.

8. Lebo je známe, že Boh náš je tak našimi hriechami obrazený, že ľudu skrze svojich prorokov oznámil, že ho vydá pre jeho hriechy.

9. A pretože synovia izraelskí vedia, že obrazili svojho Boha, prišiel na nich tvoj strach.

10. K tomu ešte aj hlad pripadol na nich, a pretože voda vyschla, počítajú sa už medzi mŕtvych.

11. A teraz už aj nariadili pobiť svoj statok, a piť jeho krv.¹⁾

12. A Pánu Bohu svojmu posvätené veci, o ktorých prikázal Boh, aby sa ich netýkali, obilie, víno, a olej, tie umienili si vynaložiť, a chcú stroviť, čoho ani rukami nenáleží sa dotýkať: pretože to učinia, istá vec je, že budú vydaní k zhube.

13. Keď som to ja, tvoja služobnica, poznala, utiekla som od nich, a poslal ma Pán, aby som to tebe oznámila.

14. Lebo ja, tvoja služobnica, ctím Boha aj teraz u teba: a bude vychádzať²⁾ tvoja služobnica, a budem sa modliť k Bohu,

15. a povie mi, kedy im odplatí za ich hriech: potom príjdem a oznámim ti, tak že ťa ja povediem³⁾ prostriedkom Jeruzalema, a budeš mať všetok ľud izraelský ako ovce bez pastiera, a ani jeden pes nezabreše proti tebe:⁴⁾

16. lebo všetko toto mi je oznámené prozreteľnosťou Božou.

17. A pretože sa Boh rozhneval na nich, poslaná som, aby som ti priam toto zvestovala.

18. A ľúbily sa všetky tieto slová Holofernesovi a jeho služobníkom, a ob-

divovali jej múdrosť, a riekli jeden druhému:

19. Niet na zemi ženy jej podobnej tvárou, krásou a múdrosťou reči.

20. A Holofernes jej riekol: Dobré učinil Boh, že ťa poslal pred tým ľuďom, aby si ho ty vydala do našich rúk.

21. A pretože je tvoj sľub dobrý, nuž tvoj Boh, keď mi to učiní, bude i mojím Bohom, a ty budeš veľkou v dome Nabuchodonozorovom, a tvoje meno bude spomínané po všetkej zemi.

HLAVA 12.

Judit môže vychodiť von z ležania; hostina u Holofernesa; Holofernes sa opije.

1. Vtedy kázal jej vojsť tam, kde boli jeho poklady,¹⁾ a rozkázal jej tam ostať, a ustanovil, čo jej majú dávať s jeho stola.

2. Ale Judit odpovedala a riekla: Teraz nemôžem jesť z toho, čo si mi rozkázal dávať, aby som nepadla do hriechu:²⁾ ale budem jesť z toho, čo som si priniesla.

3. Holofernes jej riekol: Keď sa ti pominie to, čo si sebou priniesla, čo ti máme urobiť?

4. A Judit riekla: Jako že žije tvoja duša, pane môj, nestrovi toto všetko tvoja služobnica, dokiaľ nevykoná Boh skrze moju ruku to, čo som si umienila.³⁾ Potom voviedli ju jeho služobníci do stánku, ktorý bol zariadil.

5. A prosila, keď vchádzala, aby jej bolo dané dovolenie, v noci a pred svetlom⁴⁾ vychádzať von k modlitbe, a vyzývať Pána.

6. A prikázal svojim komorníkom, aby, ako sa jej ľúbi, vychádzala a pri-

¹⁾ Toto bolo v zákone zakázané pod pokutou vyhladenia. III. Mojž. 17, 10.; V. Mojž. 12, 16.; 15, 23.

²⁾ Von z ležania.

³⁾ Keď zvíťazíš nad nimi.

⁴⁾ Nebude človeka, ktorý by sa proti tebe postavil.

¹⁾ Alebo ako Septuaginta hovorí: „Kde složené bolo jeho striebro, teda v jedálni.

²⁾ Skrze požívanie z modlárskeho obetí. Tob. 1, 12.; Dan. 1, 8.

³⁾ Judit rozumie to v jej smysle, Holofernes ináč.

⁴⁾ Teda kedykoľvek Judit zabezpečuje si možnosť úteku po smrti Holofernesovej.

chádzala na modlenie k Bohu svojmu za tri dni.

7. A vychádzala v noci do údolia betulského, a umývala sa v prameni vody.¹⁾

8. A keď vychádzala, prosila Pána Boha izraelského, aby spravoval jej cestu k vyslobodeniu svojho ľudu.

9. Potom vošla a čistou²⁾ ostávala v svojom stánku až dokiaľ neprijala svojho pokrmu na večer.

10. I stalo sa, štvrtého dňa učinil Holofernes večeru svojim služobníkom, a riekol Vagaovi, svojmu komorníkovi: Id', a nahovor tú Židovku, aby dobrovoľne privolila bývať so mnou.

11. Lebo je to hanba u Assyrských, keď sa žena posmieva mužovi, jestliže učiní, že nedotknutá odíde od neho.

12. Vtedy vošiel Vagao k Judite a riekol: Nech sa nestydí dobré dievča vojsť k môjmu pánovi, aby bolo uctené pred jeho tvárou, a aby jedlo s ním, a pilo víno s veselím.

13. Judit mu odpovedala: Ktože som ja, abych odoprela svojmu pánovi?³⁾

14. Všetko, čo bude dobré a najlepšie pred jeho očima, učiním. A všetko, čo sa jemu bude ľúbiť, to bude mne najlepšie po všetky dni môjho života.

15. A vstala, a ozdobila sa svojím rúchom, a vstúpiac, zastala pred jeho tvárou.

16. A strnulo srdce Holofernesovo, lebo rozprúdila sa v ňom túžba po nej.

17. I riekol jej Holofernes: Pi už a hoduj s nami vesele, lebo si našla milosť pred mnou.

18. A Judit riekla: Budem piť, Pane, lebo za všetky dni svojho života nebola moja duša tak zvelebená, jako dnes.

¹⁾ Na východe je obyčaj pred modlitbou sa umývať.

²⁾ Lačnou, nejedávala len raz denne.

³⁾ Pozvanie je Judite vítanou príležitosťou, môže snáď vykonať oslobodenie; prečo by jej nepoužila, tým viac, že si modlitbou získala silu a pomoc od Boha.

19. A vzala, a jedla, a pila pred ním to, čo jej pripravila jej slúžka.

20. A rozveselil sa Holofernes pri nej, a pil veľmi mnoho vína: tak mnoho nepil ho nikdy za svojho života.

HLAVA 13.

Judit stala opilému Holofernesovi hlavu.

1. A keď bol večer, ponáhľali sa jeho služobníci do svojich príbytkov, a Vagao zavrel¹⁾ dvere spálne a odišiel,

2. lebo všetci boli ustatí od vína:

3. tak Judit bola sama vo spálni.

4. Holofernes však ležal na posteli, premožený prílišnou opilosťou.

5. A Judit riekla svojej služobnici, aby ostala vonku pred spálňou, a striehla.

6. Tedy stála Judit pred postelou a modlila sa so slzami, mlčky hýbajúc ústami,

7. a riekla: Posilni ma, Pane Bože izraelský, a vzhliadni v hodinu túto na skutky mojich rúk, aby si, ako si prisľúbil, povýšil mesto svoje, Jeruzalem, a ja aby som to dokonala, čo som si umienila, veriac, že sa to stať môže skrze teba.

8. A keď toto riekla, pristúpila k stĺpu, ktorý bol pri hlave postele, a odviazala jeho meč, ktorý visel na ňom priviazaný.

9. A keď ho vytiahla z pošvy, chytila šticu jeho hlavy, a riekla: Posilni ma, Pane Bože, v hodinu túto.

10. A udrela dvakrát na jeho krk,²⁾ a odťala mu hlavu, a sňala jeho oponu³⁾ so stĺpov, a svalila⁴⁾ jeho bezhlavé telo.

11. A po malej chvíli vyšla, a dala

¹⁾ Z vonku; ale slúžka Juditina bola v predizbe, hotová vyjsť s ňou z ležania.

²⁾ Holofernes ležal dolu tvárou, a ona mu sekla dvakrát do krku.

³⁾ Aby do nej hlavu zaobalila, alebo ako znak víťazstva, lebo bola veľmi drahá, alebo aby tak obyvateľom betulským dokázala, že nesie hlavu Holofernesovu.

⁴⁾ Mŕtvolu svalila s postele na zem a posteľ i mŕtvolu zatiahla záclonou.

Holofernesovu hlavu svojej slúžke, a rozkázala, aby ju položila do svojho vrecka.¹⁾

12. A vyšly obe dľa ich obyčaje, akoby k modlitbe, a prešly ležanie, a obídúc údolie, prišli k bráne mesta.

13. A Judit riekla zďaleka strážnym na múroch: Otvorte brány, lebo s nami je Boh, ktorý učinil moc v Izraeli.

14. I stalo sa, že keď počuli mužovia jej hlas, povolali starších²⁾ mesta.

15. A sbehli sa k nej všetci od najmenšieho až do najväčšieho: lebo očakávali, že už viac neprijde.

16. A zapálili svetlá, a všetci ju obštúpili: ona však vystúpila na vyššie miesto a rozkázala, aby bolo ticho. A keď všetci zamĺkli,

17. riekla Judit: Chváľte Pána Boha nášho, ktorý neopustil dúfajúcich v neho:

18. a vo svojej služobnici vyplnil svoje milosrdenstvo, ktoré bol prisľúbil Izraelovi: a zabil rukou mojou nepriateľa svojho ľudu tejto noci.

19. A vyňala z vrecka hlavu Holofernesovu, ukázala im ju a riekla: Hľa, hlava Holofernesa, kniežata vojska asyrského, a hľa, jeho opona, na ktorej ležal vo svojej opilosti, keď ho porazil Pán Boh náš rukou ženy.

20. A jako že žije Pán, tak ma ochraňoval jeho anjel, keď som tá išla, a tam meškala, a odtiaľ sa sem navracala, a nedopustil Pán, aby som ja, jeho služobnica, poškrvnená bola, ba bez poškrvnenia hriechom povolal ma zase k vám, aby som sa radovala z jeho víťazstva, a z môjho vyviaznutia, a z vášho vyslobodenia.

21. Oslavujte ho všetci, lebo je dobrý, lebo jeho milosrdenstvo trvá na veky.

(Žalm 105, 1; 106, 1.)

22. Tu všetci klaňali sa Pánovi, a riekli jej: Požehnal ňa Pán v moci svojej,

lebo skrze teba na nič priviedol našich nepriateľov.

23. A Oziáš, knieža ľudu¹⁾ izraelského, riekol jej: Požehnaná si, dcéro, od Pána Boha najvyššieho, nad všetky ženy na zemi.

24. Požehnaný Pán, ktorý stvoril nebe i zem, ktorý ňa vyviedol k soľatiu hlavy kniežata našich nepriateľov.

25. Lebo dnes tak zvelebil tvoje meno, že chvála tvoja neodstúpi od úst ľudu, ktorí budú sa rozpomínať na moc Pánovu na veky, pre ktorých si nešanovala svojho života pre úzkosti a súženie tvojho rodu, ale predišla si našej zhube pred tvárou Boha nášho.

26. Tu riekol všetok ľud: Staň sa, staň sa!

27. Potom povolali aj Achiora, a keď prišiel, riekla mu Judita: Boh izraelský, ktorému si ty vydal svedectvo, že sa vypomstí nad svojimi nepriateľmi, on sám stal hlavu všetkých neveriacich tejto noci skrze moju ruku.

28. A aby si sa presvedčil, že je tak, hľa, hlava Holofernesova, ktorý v spurnosti svojej pýchy potupil Boha izraelského, a vyhŕžal ti zahynutím, rieknuť: Keď bude zajatý ľud izraelský, potom rozkážem mečom prekŕať tvoje boky.

29. Keď Achior videl hlavu Holofernesovu, strachom predesený padol na zem na svoju tvár, a ztratil povedomie.

30. Potom však, keď zase k sebe prišiel a rozobral sa, padol k jej nohám, poklonil sa pred ňou a riekol:

31. Požehnaná ty od Boha svojho vo všetkých stánkoch Jakubových,²⁾ lebo po všetkých národoch, ktoré uslyšia tvoje meno, zveľebovaný bude Boh izraelský pre teba.

¹⁾ Hlavný predstavený židovský v Betulii.

²⁾ Meďi všetkými ženami, ktoré sú v stánkoch izraelských.

¹⁾ Toto vrecko sebou nosievala. (10, 5.; 12, 2.)

²⁾ Ktorí mali kľúče od mestskej brány.

HLAVA 14.

Judit dáva radu Izraelským, aby hlavu Holofernesovu na múry vyvesili a Assyrských napadli.

1. Tedy riekla Judit všetkému ľudu: Slyšte ma bratia, vyveste túto hlavu na naše múry.

2. A keď vyjde slnce, nech jedenkaždý vezme svoju zbraň a vyjdite s hrmotom, nie aby ste sostupovali dolu, ale ako keby ste útok činili na nich.¹⁾

3. Vtedy vyzvedači musia utekať ku svojmu kniežatu, aby ho zobudili do boja.

4. A keď sa sbehnú ich vodcovia ku stánku Holofernesovmu, a najdú ho bez hlavy svaleného v jeho krvi, padne na nich strach.

5. A keď poznáte, že utekajú, bežte za nimi bezpečne, lebo ich Pán sotrie pod vašimi nohami.

6. Vtedy Achior, keď videl moc, ktorú preukázal Boh izraelský, opustil obrady pohanske, uveril v Boha, a obrezal svoje telo, a pripojený bol k ľudu izraelskému so všetkým potomstvom jeho rodu až do dnešného dňa.²⁾

7. Tedy aknáhle sa rozvodnilo, vyvesili na múry hlavu Holofernesovu, a jedenkaždý muž vzal svoju zbraň, a vyšli s veľkým hrmotom a krikom.

8. Keď to vyzvedači videli, sbehli ku stánku Holofernesovmu.

9. A tí, ktorí boli v stánku,³⁾ prišli a pred vchodom spaľne šušľali, aby ho zobudili a úmyselne robili hrmot, aby sa Holofernes nie od budiacich, ale od šramotu zobudil.

10. Lebo žiaden sa neodvážil na spaľňu moci assyrskej klopať alebo ju otvoriť a dnu vojsť.

¹⁾ Assyrskf len vtedy opovážili sa zobudiť Holofernesa, keď sa musia báť, že budú napadnutí. Judit počítala na ten veľký strach, ktorý jeho smrť zapríčiní.

²⁾ Tým vstúpil do ľudu Božieho. Výnimka zo zákona V. Mojž. 23, 3. ako niekedy Rut.

³⁾ Väčšie stánky assyrské mávaly viac oddielov.

11. Ale keď prišli jeho vodcovia, a tisícnici a všetci starší vojska kráľa assyrského, riekli komorníkom:

12. Vojdite a zobuďte ho, lebo vyšli myši zo svojich dier a osmelily sa nás vyzvať k boju.¹⁾

13. Vtedy vstúpil Vagao do jeho spálne, zastal pred záclonou, a tlieškal rukami: lebo sa domnieval, že spí s Juditou.

14. Ale keď žiadneho hnutia spiaceho sluchom nepobadal, pristúpil bližšie k opone, a tu videl telo Holofernesovo bez hlavy vlastnou krvou zakalené ležať; i vykrikol hlasom veľkým a s plačom, a roztrhol svoje rúcho.

15. Potom vošiel do Juditinho stánku. a nenašiel jej, i vyskočil von k ľudu,

16. a riekol:²⁾ Jedna žena židovská učinila hanbu v dome kráľa Nabuchodonozora: lebo, hľa, Holofernes leží na zemi, a jeho hlava nie je na ňom.

17. Keď to počuly kniežatá assyrského vojska, roztrhli všetci svoje rúcha, a nesnesiteľná bázeň a strach padol na nich, a ich duše veľmi boli zmätené.

18. A neslýchaný krik strhol sa v ich ležaní.

HLAVA 15.

Útek a porážka Assyrských; chvála a obdivovanie Judity.

1. A keď slyšalo všetko vojsko, že Holofernes je sťatý, rozum a rada odstúpili od nich, a oni premožení samým strachom a bážňou v úteku hľadali pomoc,

2. tak že žiaden nehovoril so svojím bližným, ale všetci svesili hlavy, nechali tu všetko, ponáhľali sa utiecť pred Židmi, o ktorých počuli že idú na nich so

¹⁾ Grécky: Tí chlapi sa osmelili pritiahnúť na nás k boju, aby zahľadení boli do konca.

²⁾ Zradu učinili tí chlapi: jedna žena Židovka atď.

zbraňou, a utekali po poľných cestách a hornatých chodníkoch.¹⁾

3. Keď ich tedy synovia izraelskí videli utekať, pustili sa za nimi. A sostúpili trúbiac na trúbach a kričiac za nimi.

4. A pretože Assyrsní neboli sjednotení, a náramne utekali: synovia ale izraelskí v uzavrených radoch ich prenasledovali, pobili všetkých, ktorých mohli dohoniť.

5. A Oziáš rozposlal poslov po všetkých mestách a krajoch izraelských.

6. A každý kraj, každé mesto poslalo za nimi vyberanú ozbrojenú mládež, a prenasledovali ich mečom, kým neprišli až na samý kraj svojich hraníc.

7. Ostatní však, ktorí boli v Betulii, vrátili sa do ležaní assyrských, a korisť, ktorú utekajúci Assyrsní odbehli, poberali a obohatili sa veľmi.

8. A tí, ktorí sa ako víťazi navrátili do Betulie, všetky veci, ktoré boli ich, sobrali sebou, tak že nebolo počtu menšieho i väčšieho dobytku, a všetkých ich pohnuteľností, tak že všetci od najmenšieho zbohatli z ich koristi.

9. Joakim²⁾ ale, najvyšší kňaz, prišiel z Jeruzalema i so svojimi kňazmi do Betulie, aby videl Juditu.

10. Keď ona vyšla k nemu, požehnali ju všetci jedhlasne a riekli: Ty si sláva Jeruzalema, ty radosť Izraela, ty česť ľudu nášho,

11. preto, že si konala zmužile, a smelé bolo srdce tvoje, lebo si milovala čistotu, a po svojom mužovi neznala si iného: preto ťa aj ruka Pánova posilňovala, a preto budeš požehnaná na veky.

12. A všetok ľud riekol: Staň sa, staň sa!

13. Ale za tridsať¹⁾ dní ledva stačil posbierať korisť Assyrských ľud izraelský.

14. A všetko, o čom sa dokázalo, že bolo Holofernesovo, dali Judite, zlato i striebro, šaty, drahokamy, a všeliaké náradie, a vydané jej bolo všetko od ľudu.

15. A všetok ľud, ženy i panny, a mláďenci, radovali sa s citarami a harfami.

HLAVA 16.

Chválospev Juditin; obety Bohu obetované; život Judity; jej smrť.

1. Vtedy zaspievala Judit Pánovi túto pieseň:

2. Začnite Pánovi na bubnoch, a spievajte Pánovi na cymbaloch, spievajte mu žalm nový, vyvyšujte a vzývajte jeho meno.

3. Pán nivočí moc vojenskú, Pán je meno jeho.

4. Ktorý rozložil svoje stánky uprostred svojho ľudu, aby nás vyľobodil z rúk všetkých našich nepriateľov.

5. Pritiahol Assúr s hôr od polnoci v množstve svojej sily: jeho množstvo zastavilo potoky,²⁾ a ich kone pokryly údolia.

6. Riekol, že vypáli moje územie, a mláďencov mojich pobije mečom, moje nemluvniatka že vydá na korisť, a panny do zajatia.

7. No Pán všemohúci mu uškodil,³⁾ a vydal ho do ruky ženy, a ona ho preklala.

8. Lebo ich mocný nepadol od mláďencov, ani synovia Titánovi ho nepo-

¹⁾ Tu nastáva otázka, či Assyrsní okrem Holofernesa nemali žiadneho iného vodcu? Alebo či tak silné vojsko nemohlo zničiť ľstiku Židov a vypomstíť sa za skutok Juditin? Ovšem toto všetko mohli urobiť, keby im Boh nebol odobral rozumu a sily a smelosti, ako kedysi Syrským. IV. Kráľ. 7, 6. a Paral. 13, 15.; 14, 12. — Teda i toto víťazstvo, ako mnoho iných, nie zmužilosti židovskej, ale prozreteľnosti Božej náleží pripisovať.

²⁾ To je ten istý, ktorý sa v 4. 11. menuje Eliachim. Obidve slová znamenajú toľko, ako: „Pomoc Božia“.

¹⁾ Toto nám nebude nápadné, keď uvážime, že Assyrsní plienili všetky národy, a všetku korisť odnášali sebou.

²⁾ Rieknutle v obraze, že ich tak veľké množstvo padalo do riek, že zastavili ich tok.

³⁾ Grécky: Pán všemohúci srazil ho rukou ženskou.

razili, ani vysokí Titáni¹⁾ sa nepostavili proti nemu, ale Judit, dcéra Merariho ranila ho krásou svojej tváři.

9. Lebo sa vyzliekla z rúcha vdovstva, a obliekla sa do rúcha radosti k plesaniu synov izraelských;

10. pomazala svoju tvár masťou,²⁾ a vrkoče svoje sviazala čepcom, vzala nové rúcho, aby ho oklamala.

11. Jej črievice uchvátily jeho oči, a jej krása zaujala jeho dušu, s (jeho) mečom odťala mu krk.

12. Zhrozili sa Perskí nad jej stálosťou, a Médski³⁾ nad jej opovážlivosťou.

13. Vtedy vrešľaly vojská assyrské, keď sa zjavili moji poníženi, prahnúci od smädu.

14. Synovia mladíc ich prebodli, a jako utekajúce deti ich pobili: pohynuli v boji pred tvárou Pána Boha môjho.

15. Pieseň spievajme Pánovi, pieseň novú spievajme Bohu nášmu.

16. Adonai,⁴⁾ Pane, veľký si ty, a slávny vo svojej moci, a ktorého žiaden nemôže prevýšiť.

17. Tebe nech slúži všetko tvoje stvorenie: lebo si riekol, a učinené sú: poslal si ducha svojho, a stvorené sú, a nieto, kto by vzdoroval tvojmu slovu.

18. Hory sa pohnú zo základov s vodami: skaly ako vosk sa roztopia pred tvojou tvárou.

19. Ale tí, ktorí sa boja teba, budú veľkí u teba vo všetkom.

20. Beďa národu, ktorý povstáva

¹⁾ Titanmi sa menujú v pohanských pohádkach synovia neba i zeme, ktorí sa usilovali dobyť nebe a Jupitera z neho vyhnáť. Tu menuje sa ich meno miesto Rařaim a Enakim, čo v Písme sa značí obrov. Ináč spomína sv. Hieronim, že keď sv. Spisovateľ upotrebuje meno z pohanských pohádok, to len preto čini, aby vec takýmto spôsobom zreteľnejšou učinil.

²⁾ Pomastila sa voňavými olejami.

³⁾ Perskí i Medskí boli pomocné vojská Assyrských, považovaní boli za najudatnejších a najukrutnejších.

⁴⁾ Meno Bořle, a znamená: Najvyšší Pán.

proti môjmu rodu: lebo Pán všemohúci sa vypomstí nad nimi, v deň súdu ich navštíví.

21. Lebo dá oheň a červy na ich telá, aby boly pálené, a cítili to na večnosť!¹⁾

22. A stalo sa potom, že všetok ľud po víťazstve prišiel do Jeruzalema klaňať sa Pánovi: a hneď, ako boli očistení,²⁾ obetovali všetci zápalné obety, a čo dobrovoľne dať chceli a čo zasľúbili.

23. Tiež i Judit všetky vojenské nástroje Holofernesove, ktoré jej dal ľud, a oponu, ktorú ona vzala z jeho izby, obetovala na dar zapomnutia.

24. A ľud bol veselý pred Svätýňou, a za tri mesiace slávlí radosť toho víťazstva s Juditou.

25. Ale po tých dňoch jedenkaždý navrátil sa do svojho domu, a Judit bola vysoko ctená v Betulii, a bola veľmi slávna po všetkej zemi izraelskej.³⁾

26. Lebo s udatnosťou spojila sa čistota, tak že neznala muža po všetky dni svojho života od toho času, ako zomrel jej muž Manasses.

27. Ale v dni sviatočné chodievala s veľkou slávou.⁴⁾

28. A zostala v dome svojho muža stopäť rokov, a prepustila svoju slúžku na slobodu, a zomrela a pochovaná bola pri jej mužovi v Betulii.

29. A oplakával ju všetok ľud za sedem dní.⁵⁾

¹⁾ Judit tu rozumie tých červov a oheň, ktorý nezhasne na večnosť (Mark 9, 45.; Izai. 66, 24.), t. j. oheň pekelný, ktorý bude páliť nepriateľov sv. mesta, totižto kráľovstva nebeského.

²⁾ Totiřto od nečistoty, ktorú si pritiařli prelievaním krvi a dotýkaním sa mŕtvol, a požívaním pohanských pokrmov. (IV Mojř. 19, 11—20.; 31, 19.)

³⁾ Grécky: A Judit odiřla do Betulie a zostávala na svojom statku a bola za svojho času slávna po všetkej zemi.

⁴⁾ Zo svojej domácnosti a samoty, kde sa teraz eřte väčřmi ukrývala ako predtým.

⁵⁾ V gréckej osnove nasleduje: Prv než umrela, rozdelila svoje statky všetkým príbuzným Manassesa, svojho muža, a príbuzným svojho pokolenia.

30. A po celý čas jej života nebolo, kto by bol znepokojoval Izraelitov, aj po jej smrti za mnoho rokov. od toho času až do dnešného dňa¹⁾ slávený.

31. Ale deň sviatočný tohoto víťazstva bol od Hebrejských medzi sväté dni prijatý a od Židov

¹⁾ Totižto do toho dňa, keď sv. spisovateľ knihu túto napísal. Po zajatí babylonskom sa tento deň už neslávil, lebo Perskí boli by to mohli mať za vyzývanie. Preto grécky a syrský a starší latinský preklad tohoto veršu nemá.

KNIHA ESTER.

KNIHA ESTER

PREDMLUVA.

Táto kniha dostala svoje meno od kráľovnej Ester a rozpráva z toho času, v ktorom Židia pod perským panstvom žili o udalosti, ktorá dala príčinu k sviatku Purím.

Kniha táto obsahuje mnoho spasiteľného naučenia; ukazuje prozreteľnosť Božiu, ktorá pyšných ponízuje a ponížených povyšuje.

Pozostáva z dvoch čiasťok. Prvá časťka obsahuje prvých 9 hláv a 3 verše z 10. hlavy, ktorá časťka nachodí sa v židovskej pôvodine. A preto bola od latinských, gréckych aj židovských spisovateľov, vždy za svätú pokladaná.

Druhá časťka obsahuje menšie udalosti a pretože sa v židovskej pôvodine nenachodí, od Židov nepokladá sa za knihu Božiu a zjavenú.

Všeobecný snem tridentský uznáva celú knihu za zjavenú od Boha, a za čiasťku sv. Písma.

Rozprávka knihy (1, 1.—9. 22. a 10, 1.—16, 24.) napísaná je od samého Mardocheusa; Ezdráš priložil dva prídavky, keď v Palestíne famojší Židia sviatok Purim usľanovili.

HLAVA 1.

Asver pripraví slávnú hostinu; kráľovná Vasti pre neposlušnosť s kráľovskej hodnosti složená.

1. Za času Asvera,¹⁾ ktorý kráľoval od Indie až po Etiopiu nad stodvadsaťsedem krajinami:

2. keď sedel na stolici svojho kráľovstva, bolo mesto Susan hlavným mestom jeho kráľovstva.

3. Tretieho roku svojho kráľovania učinil veľkú hostinu všetkým svojim kniežatám a služobníkom, najmožnejším z Perských, a výtečníkom z Médských, a vladárom krajín pred sebou,²⁾

4. aby ukázal bohatstvá slávy svojho kráľovstva, a veľkosť i česť svojej moci, za dlhý čas, totižto za stoaoosemdesiat dní.¹⁾

5. A keď sa skončily dni hostiny, pozval všetok ľud, ktorý sa nachádzal v Susan, od najväčšieho do najmenšieho: rozkázal pripraviť hostinu za sedem dní v preddvore zahrady a hája, ktorý bol kráľovskou prácou a rukou vysadený.

6. A visely tam so všetkých strán zastieradlá²⁾ svetlé, a červené i fialkové, držané na kmentových a šarlátových povrázkoch, ktoré boli cez obrúčky zo slonovej kosti prevlečené a na stĺpoch mramorových popríväzované. Boly tam

¹⁾ Asverus (hebr. Achasveros) je správne Xerxes (485—465), na klinových písmach Chsayarscha alebo Chsay-arscha.

²⁾ Ktorých bol pozval do porady proti Grékom.

¹⁾ Nie hostina trvala 180 dní, ale tak dlho trvala porada.

²⁾ Z drahocenného egyptského plátna.

aj zlaté a strieborné lôžká,¹⁾ porozkladané po podlahe, ktorá bola smaragdovozeleným a páriovým mramorom vykladaná a rozličnou maľbou podivne vyzdobená.²⁾

7. A ktorí boli pozvaní, pili zo zlatých pohárov, a pokrmy boli v iných a iných nádobách podávané. Aj víno bolo, ako sa to na kráľovskú dôstojnosť slušalo, v hojnosti a výborné predkladané.

8. A nikto nenútil k pitiu nikoho proti vôli,³⁾ ale ako to kráľ, ktorý ku každému stolu jedného zo svojich kniežat ustanovil, kázal. aby každý bral, čo chcel.

9. Aj kráľovná Vasti spravila hostinu pre ženy v paláci,⁴⁾ v ktorom sa kráľ Asver zdržoval.

10. No siedmeho dňa, keď bol kráľ veselší, a keď sa po prílišnom pití rozpálil vínom, rozkázal Maumamovi, a Bazatovi, a Harbonovi, a Bagatovi, a Abgatovi, a Zetárovi, a Charchasovi, siedmim komorníkom, ktorí posluhovali pred jeho tvárou,⁵⁾

11. priviesť Vasti kráľovnú pred kráľa, s korunou na hlave, aby všetkým ľuďom i kniežatám ukázal jej krásu: lebo bola veľmi krásna.

12. Ale tá odoprela, a pohrdla prijsť na rozkaz kráľovský, ktorý jej od komorníkov odkázal.⁶⁾ Na to rozhneval sa kráľ, a rozpálil sa náramne prechliivosťou,

13. a pýtal sa mudrcov, ktorí vždycy pri ňom boli,⁷⁾ a na ktorých radu

¹⁾ Persi pri stole nesedávajú, ale ležia na lôžkach, vankúšoch.

²⁾ Bola mosaiková podlaha.

³⁾ Pri perských hostinách nútili istý počet pohárov vyprázdniť. Toto bolo mnohokrát veľmi nepohodlné, a preto kráľ nikoho nenútil, ale dal každému dľa vôle, koľko chcel.

⁴⁾ Ženy na východe neberú účasť v mužských spoločnostiach, a preto kráľovná dala zvláštnu hostinu pre ženy.

⁵⁾ Boli predstavení v ženskom oddelení, viď v. 14.

⁶⁾ Nechcela sa opitej spoločnosti ukazovať a dať snáď urážať svoju kráľovskú dôstojnosť.

⁷⁾ Hebr.: Ktorí znali časy.

konal všetky veci, ktorí znali zákony a práva predkov:

14. (boli však prví a najbližší Char-sena, a Setár, a Admata, a Tarsis, a Mares, a Marsana, a Mamuchan, sedem perských a médskeých vodcov, ktorí vídali tvár kráľovu, a prví po ňom sedávali.)¹⁾ (1. Ezdr. 7, 14.)

15. jakému súdu²⁾ podlieha kráľovná Vasti, ktorá nechcela vyplniť rozkaz Asvera kráľa, ktorý jej bol poslal skrze komorníkov.

16. I odpovedal Mamuchan pred kráľom a kniežatami: Nielen kráľa obrazila kráľovná Vasti, ale aj všetky národy, a kniežatá,³⁾ ktoré sú po všetkých krajinách Asvera kráľa.

17. Lebo to, čo učinila kráľovná donesie sa ku všetkým ženám, a pohrdnú svojimi mužami a rieknú: Kráľ Asver rozkázal, aby kráľovná Vasti prišla k nemu, ale ona nechcela.

18. A týmto príkladom málo si budú vážiť manželky perských a médskeých kniežat rozkazy mužov:⁴⁾ preto hnev kráľov je spravodlivý.

19. Jestli sa ti ľúbi, nech vyjde od teba nariadenie, a nech sa napíše⁵⁾ dľa zákona perského a médskeho, ktorý neslobodno prestúpiť,⁶⁾ aby Vasti viac nevchádzala ku kráľovi, ale aby jej kráľovstvo dostala iná, ktorá je lepšia ako ona.

20. A toto nech sa rozhlási po všetkých stranách tvojho mocnárstva (ktoré je veľmi rozsiahle), a všetky manželky tak veľkých ako malých, nech preukazujú úctu svojim manželom.

¹⁾ Ktorí smeli hocikedy ku kráľovi prichádzať a najvyššie miesta vo vláde mali.

²⁾ Totižto výroku mudrcov.

³⁾ Kráľa svojou neposlušnosťou, iných svojím zlým príkladom.

⁴⁾ Hebr.: Lebo ešte toho dňa budú to hovoriť kňazny perské a médske, ktoré slyšali, čo urobila kráľovná všetkým kniežatám kráľovským, i bude z toho hojne pýchy a vzbúry.

⁵⁾ Nech sa vpíše medzi práva.

⁶⁾ Taký ani kráľ nemohol odvolať; tak zabezpečili sa proti pomste Vastinej.

21. Jeho rada ľúbila sa kráľovi i kniežatám: a kráľ učinil dľa rady Mamuchanovej,

22. A rozoslal pisma po všetkých krajinách svojho mocnárstva, tak ako vedel čítať a písať každý národ, v rozličných jazykoch a písmenách, že mužovia sú hlavami a pánami v svojich domoch: a dal to po všetkých národoch rozhlásiť.

HLAVA 2.

Asverovi hľadajú panny; Ester povýšená za kráľovnú; Mardocheova vernosť.

1. Keď sa po týchto udalostiach hnev kráľov utišil, spomenul na Vasti, a na to, čo učinila, a čo bola utrpela:¹⁾

2. I riekli mládenci kráľovskí a jeho služobníci: Nech hľadajú kráľovi krásne mladice a panny,

3. a nech sa rozpošľú, ktorí by hľadali po všetkých krajinách krásne mladice a panny: a nech ich privedú do mesta Susan, a nech ich dajú do ženského domu pod ruku Egea komorníka, ktorý je predstavený a strážca kráľovských žien: a nech dostanú ženskú ozdobu, a iné k tomu potrebné veci.

4. A ktorá zo všetkých by sa zaľúbila očiam kráľovým, tá nech panuje miesto Vasti. Ľúbila sa tá reč kráľovi: a rozkázal, aby sa stalo, ako radili.

5. Bol v meste Susan muž, Žid, menom Mardocheus, syn Jaira, syna Semaja, syna Cisovho z pokolenia Jeminiho,

6. ktorý bol odvedený z Jeruzalema v tom čase, v ktorom Nabuchodonozor, kráľ babylonský, odviedol Jechoniáša, kráľa judského.

7. Ten bol vychovávateľom dcéry brata svojho, Edissy, ktorá sa druhým

menom volala Ester¹⁾ a utratila oboch rodičov: a bola veľmi krásna, a peknej tvári. A po smrti jej otca i matky, Mardocheus vzal si ju za dcéru.

8. A keď sa rozniesol rozkaz kráľov, a dľa jeho príkazu dovedené bolo mnoho krásnych panien do Susan a dané Egeovi komorníkovi: medzi inými mladiacami (dievkami) oddaná mu bola aj Ester, aby chovaná bola v počte žien.

9. Tá sa mu ľúbila, a našla milosť pred jeho očima. A rozkázal komorníkovi, aby sa ponáhlal so ženskou okrasou, a aby jej dal jej čiastku, a sedem najkrajších dievčat z domu kráľovského, a aby ju i jej slúžky ozdobil a vystrojil.²⁾

10. Ale ona mu nechcela oznámiť ľud a vlasť svoju:³⁾ lebo jej prikázal Mardocheus, aby túto vec úplne zamlčala,⁴⁾

11. ktorý každý deň chodieval pred sieňou domu, v ktorom vybrané panny chované boli, starajúc sa o blaho Estery, a chcúc zvedieť, čo sa s ňou deje.

12. Keď však prišiel istý čas každému dievčaťu dľa poriadku, aby išly ku kráľovi, a keď sa vyplnilo všetko, čo patrilo k ženskej ozdobе, minul dvanásť mesiac: tak totižto, že za šesť mesiacov boli mastené myrrhovým olejom, a za druhých šesť upotrebovaly nejakých masť a voňavých vecí.

13. Keď potom vchádzali ku kráľovi, všetko, čo žiadaly, čo k okrase patrilo, dostávaly: a ozdobovali sa, ako sa im ľúbilo, a tak z domu ženského chodievaly do kráľovej izby.

14. A ktorá vošla večer, vyšla ráno, a odtiaľto odvedená bola do druhého domu, ktorý bol pod rukou Susagazi komorníka, ktorý bol nad súložnicami

¹⁾ Židovské meno Hadassa znamená myrtu, perské Ester zelenú myrtu, dľa iných zase hviezd, šťastie.

²⁾ Dľa hebr.: a on dal jej a jej pannám najlepšie opatrenie v ženskom dome.

³⁾ Že je Židovka, nie že je dcérou národa neperského.

⁴⁾ Aby preto nebola zapovrhnutá.

¹⁾ Keď kráľ vytriezvel, ľutoval svoju prenáhlenosť, ale jeho radcovia obávajú sa pomsty kráľovnej, nepripustili ju viac, lež hľadali kráľovi inú pannu za manželku.

kráľovými: a nesmela viac ísť ku kráľovi, krome že by kráľ chcel, a jej meno-vite prijsť kázal.

15. Tedy keď sa pomínul čas dľa poriadku, nastal deň, v ktorom Ester, dcéra Abihaila, brata Mardocheovho, ktorú si tento vzal za dcéru, mala ísť ku kráľovi. Ona nežiadala ženskej okrasy, ale čo chcel Egeus komorník, strážca panielien, to jej dal k ozdobe. Lebo bola veľmi driečna a neuveriteľne krásna a všetkým, ktorí ju videli, bola roztomilá a ľúbežná.

16. Tak tedy uvedená bola do izby Asvera, kráľa v desiatom mesiaci, ktorý sa menuje Tebet,¹⁾ v siedmom roku jeho kráľovania.

17. A zamiloval ju kráľ viac ako všetky ženy, a našla milosť a milosrdenstvo pred ním nad všetky ženy, a postavil jej na hlavu kráľovskú korunu, a učinil ju kráľovnou miesto Vasti.²⁾

18. A rozkázal veľkolepú hostinu pripraviť všetkým svojim kniežatám a služobníkom k sláveniu sňatku svatby s Esterou. A dal odpočinutie³⁾ všetkým krajinám, a rozdával dary dľa štedrosti kniežacej.

19. A keď sa po druhé⁴⁾ hľadaly a shromažďovali panny, Mardocheus ostal pri bráne kráľovskej.⁵⁾

20. Lebo Ester ešte neprezradila svoju vlasť a ľud dľa jeho rozkazu. Lebo všetko jej on rozkázal zachovávať: a všetko tak činila, ako bola navyknutá

v tom čase, keď ju ako mladuchu choval.¹⁾

21. Teda v tom čase, keď Mardocheus pri bráne kráľovskej meškal, rozhnával sa Bagatan a Tares, dvaja kráľovskí úradníci, ktorí boli vrátni a prestavení pri prvom prahu paláca: a chceli povstať proti kráľovi a ho zavraždiť.

22. Toto nebolo tajnosťou pred Mardocheom, a hneď to oznámil kráľovnej Estere: a táto kráľovi v mene Mardocheusa, ktorý jej túto vec doniesol.

23. Keď toto bolo vyšetrené a tak najdené, boli obaja obesení na šibenicu. A zapísaná bola tá vec do dejín, a vnosená do letopisov pred kráľom.

HLAVA 3.

Povýšenie Amanove a jeho hnev proti Mardocheovi; výpoveď na vyhubenie Židov.

1. Potom²⁾ vyvýšil kráľ Asver Ammana, syna Amadatovho, ktorý bol z pokolenia Agagovho:³⁾ a vyzdvihol jeho stolicu nad všetky kniežatá, ktoré mal.

2. A všetci slúžobníci kráľovskí, ktorí boli pri dverách kráľovských, kľakali na kolená a padali pred Amanom: lebo im takto rozkázal kráľ: len Mardocheus neohyboval kolená, ani pred ním nepadal.⁴⁾

3. Preto riekli mu služobníci kráľovskí, ktorí boli predstavení nad dverami paláca: Prečo ty nezachovávaš, ako ostatní, príkazu kráľovského?

4. A keď mu to častejšie riekli, a on nechcel poslúchať, oznámili ho Amanovi. chciac zvedieť, či sotrvá vo svojom slo-

¹⁾ Dľa nášho asi v decembri. Po zavržení Vasti minuly štyri roky, lebo Xerxes bol vo vojne proti Grécku, a len v siedmom roku sa navrátil, keď jeho vojsko pri Platce, a jeho námorná moc pri Mykale bola porazená v jeden deň. Potom sa oddal rozkošiam. A v tomto čase bola Ester vybraná za kráľovnu.

²⁾ Manželstvo toto bolo dielom prozreteľnosti Božej, ktorá skrze Esteru chcela zachrániť ľud židovský od záhuby. Nábožnosť, viera a zachovávanie príkazov boli tie prostriedky, ktorými si Ester milosť Božiu získala.

³⁾ Odpustil im dane a poplatky a tak si odýchli.

⁴⁾ Druhý výber mladíc.

⁵⁾ Mardocheus práve sedel pri bráne.

¹⁾ Teda Mardocheus nebol známy ako vychovateľ Esterin; preto si tí, dvaja sprisahanci jeho, ako muža z ľudu, nevšimli.

²⁾ Čas medzi 7. (2, 16.) a 12. rokom Xerxa medzitým pomínul.

³⁾ Agag nie je meno kráľa amalekitského, ale meno úradné; spisovateľ chcel tým vysvetliť príbuzenstvo duchovné.

⁴⁾ Aman žiadal úctu božskú, a preto sa Mardocheus nechcel kľáňať pred ním. Keby bol žiadal úctu svojmu vysokému stavu primeranú, to by mu bol zaiste preukázal.

ve: lebo im bol povedal, že on je Žid.¹⁾

5. Keď to slyšal Aman, a skutočne sa presvedčil, že sa Mardocheus neklania, ani nepadá pred ním, rozhneval sa náramne,

6. a za nič si to pokladal, len na samého Mardocheusa položil ruku: lebo bol slyšal, že je z rodu židovského: ale chcel i všetok židovský národ, ktorý bol v Asvérovom kráľovstve, vyhubiť.

7. Prvého mesiaca (ktorý sa menuje Nisan),²⁾ v dvanástom roku kráľovania Asvéra, hodený bol lós, ktorý sa židovský³⁾ Fúr menuje, pred Amanom do urny, na ktorý deň a ktorý mesiac by mal byť národ židovský pobitý, a vyšiel dvanásty mesiac, ktorý sa menuje Adar.

8. A Aman riekol Asvérovi kráľovi: Je to ľud po všetkých krajinách tvojho kráľovstva roztrúsený, ktorý je od seba oddelený, a má nové zákony a obyčaje, a k tomu i kráľovské nariadenia opovrhuje. A vieš dobre, že to neosoží tvojmu kráľovstvu, jestliže sa pre shovievavosť nezbedným stane.

9. Ak sa ti ľúbi, rozkáž, aby bol vyhladený, a ja odvážim deväťtisíc hrvien dozorcov tvojej pokladnice.⁴⁾

10. Tedy vzal kráľ prsteň,⁵⁾ ktorý upotreboval, s ruky svojej, a dal ho Amanovi, synovi Amadatovmu, z pokolenia Agagovho, nepriateľovi Židov,

11. a riekol mu: Striebro, ktoré sľubuješ, nech bude tvoje; a s ľudom nalož, ako sa ti ľúbi.

12. Potom povolani boli kráľovskí písaři v mesiaci Nisan, trinásteho dňa tohože mesiaca: a písané bolo, ako bol

Aman rozkázal v mene Asvéra kráľa, ku všetkým kniežatám kráľovským, a sudcom krajiny, a rozličných národov, tak že každý národ mohol čítať a rozumieť dľa rôznych rečí: a listy zapečatené jeho prsteňom,

13. rozposlané byly po kráľovských behúňoch do všetkých krajín, aby pobili všetkých Židov od dieťaťa až po starca, nemluvniatka i ženy v jednom dni, totižto v trinástom, dvanásteho mesiaca, ktorý sa menuje Adar, a aby ich majetky shabali.

14. A to bol obsah listov, aby všetky krajiny vedely a hotové byly k udanému dňu.

15. Behúni, ktorí boli vyslaní, ponáhľali sa vyplniť rozkaz kráľov. A hneď bol rozkaz v Susane vyvesený, a kráľ a Aman sa hostili, ale Židia všetci, ktorí boli v meste, plakali.

HLAVA 4.

Zármutok a pôst Židov; Ester sa odhodlala milosť prosiť u kráľa; Židom uložia pôst.

1. Keď toto¹⁾ slyšal Mardocheus, roztrhol svoje rúcho, a obliekol sa do vreca,²⁾ a posypal hlavu popolom: a kričal na prostred ulici hlasom veľkým, ukazujúc trpkosť svojej duše,³⁾

2. a s týmto krikom prišiel až pred bránu paláca. Lebo nikto nesmel vchádzať do kráľovského dvoru v odeve žinenom.⁴⁾

3. Tak aj po všetkých krajinách, mestách, a miestach, a všade, kde ukrutný rozkaz kráľovský došiel, bol u Židov náramný nárek, pôst, kvílenie a plač. a mnohí volili miesto postele vreco a popol.

¹⁾ Židom bolo zakázané človekovi úctu Božiu preukazovať.

²⁾ Marec, apríl, teda v slávnostnom mesiaci židovskom.

³⁾ Vlastne persky. Pare = kus alebo Bahre t. j. lós.

⁴⁾ Toľko úfal sobrat z majetku pobitých Židov. Desäť tisíc hrvien asi 88 millionov korún.

⁵⁾ Prsteň sa upotreboval miesto kráľovskej pečati. Keď kráľ niekomu dal prsteň, to toľko znamenalo, ako že mu dal úplnú kráľovskú moc.

¹⁾ Všetko, čo sa bolo stalo.

²⁾ Neforemný, vrecu podobný rúcho zo žinenej látky, ktoré nosili v čas pokánia a biedy.

³⁾ Kričať na ulici bol perský smútočný obyčaj. Tak kričali v Susane po porážke Xerxovej v Grécku. Ináč Mardocheovi to spôsobilo veľký bôľ, že svojím ináč správnym vystupovaním, zapríčinil záhubu svojho národa.

⁴⁾ Hádam považovali smútok za poškvrnenie.

4. Tedy prišli slúžky a komorníci Esterini a oznámili jej to.¹⁾ Keď to počula, zľakla sa veľmi: a poslala šaty, aby ho obliekli a aby vzali smútočné rúcho od neho;²⁾ ale on ich nechcel prijať.

5. Tedy zavolala Atacha, komorníka, ktorého jej bol dal kráľ za služobníka, a rozkázala mu, aby išiel k Mardocheovi a dozvedel sa od neho, prečo to čini.

6. A Atach vyšiel a prišiel k Mardocheovi, ktorý stál na ulici mesta, pred bránou paláca:

7. Ten mu oznámil všetko, čo sa stalo, jako Aman sľúbil za vyhladenie Židov dať striebro do pokladnice kráľovskej.³⁾

8. A dal mu aj (jeden) odpis rozkazu, ktorý visel v Susane, aby ho ukázal kráľovnej a napomnul ju, aby šla ku kráľovi a prosila ho za svoj ľud.

9. Keď sa Atach navrátil, oznámil Estere všetko, čo riekol Mardocheus.

10. Ona mu odpovedala a rozkázala, aby riekol Mardocheusovi:

11. Všetci kráľovskí služobníci, a všetky krajiny, ktoré sú pod jeho mocou, vedia, že keď by ktokolvek, či muž alebo žena nepovolany vošiel do vnútornej siene kráľovej, má byť hneď bez meškania zabýť: krome že by kráľ vztiahol k nemu zlatú berlu na znak milosti, a tak mohol by ostať na žive. Ako tedy ja môžem vojsť ku kráľovi, ktorá som už tridsať dní nebola volaná k nemu?⁴⁾

12. Keď to počul Mardocheus,

13. zase odkázal Estere: Nemysli, že len tvoj život vyslobodíš zo všetkých Židov, preto že si v dome kráľovskom;

14. lebo ak teraz budeš mlčať, Židia budú vyslobodení iným spôsobom: ale

ty a dom otca tvojho zahyniete.¹⁾ A kto vie, či si sa preto nedostala k tvojmu kráľovstvu, aby si bola pripravená na takýto čas?

15. Tu zas odkázala Ester Mardocheovi tieto slová:

16. Id', a shromaždi všetkých Židov, ktorých najdeš v Susane, a modlite sa za mňa. Nejedzte, a nepite za tri dni a za tri noci;²⁾ a ja sa tiež budem postiť so svojimi slúžkami, a potom pôjdem, ačkoľvek proti zákonu, ku kráľovi nepovolaná, a vydám sa smrti a nebezpečenstvu.

17. Tedy odišiel Mardocheus, a učinil všetko, čo mu Ester kázala.

HLAVA 5.

Ester vošla ku kráľovi, našla uňho milosť, pozvala ho s Amanom na hostinu; Aman sa rozhnevá na Mardochea a dá mu šibenicu vystaviť.

1. Ale tretieho dňa obliekla sa Ester do kráľovského rúcha, postavila sa vo vnútornej sieni kráľovského domu, na proti kráľovej izbe, a on sedel na svojom tróne v susednej sieni paláca na proti dverám domu.

2. A keď videl kráľovnú Ester stáť, zalúbila sa jeho očiam, a vztiahol k nej kráľovskou berlou, ktorú držal v ruke. Tedy pristúpila a poľúbila koniec jeho berly.

3. I riekol jej kráľ: Čo chceš Ester, kráľovná? Aká je tvoja prosba? Hoci by si žiadala polovicu kráľovstva, bude ti daná.

4. Ona odpovedala: Jestli sa ľúbi kráľovi, prosím, aby si prišiel dnes ku mne a Aman s tebou na hostinu, ktorú som pripravila.

5. A hneď riekol kráľ: Zavolajte rých-

¹⁾ Že Mardocheus vonku v smútku stojí.

²⁾ Aby mohol vojsť do kráľovského dvora.

³⁾ Ester má vedieť, že sa Židia neprevinili.

⁴⁾ Ester nechcela sa dať oznámiť; lebo prv ju kráľ často k sebe volával a teraz už celý mesiac nebola u neho. Kto vie, či by ju kráľ po oznámení prijal. Ak by ju neprijal, už žiadnym činom nedostala by sa k nemu; ak by ju pripustil, musela by mu hneď predniesť svoju prosbu a nemohla by čakať prajného okamženia.

¹⁾ Boh najde spôsob, ktorým vyslobodí Židov, lebo prisľúbil ľudu židovskému, že nezahynie, ale neprisľúbil toho tebe.

²⁾ Až do tretieho dňa. Dňa 5. 1. šla Ester na tretí deň ku kráľovi; teda Esterin pôst trval za jeden deň a dve noci.

le Ámana, aby poslúchnul vôľu Estery. Tak prišli kráľ i Aman na hostinu, ktorú bola pripravila kráľovná.

6. I riekol jej kráľ, keď sa bol hojne napil vína: Čo si žiadaš, aby ti bolo dané? a za jakú vec prosíš, hoci by si žiadala polovicu môjho kráľovstva, ob-
siahneš.

7. Ester mu odpovedala: Žiadosť moja, a prosby moje sú tieto:

8. Jestliže som našla milosť pred očami kráľa, a jestliže sa ľúbi kráľovi dať mi, čo žiadam, a vyplniť moju prosbu: nech príjde kráľ i Áman na hostinu, ktorú som pripravila, a zajtra oznámim kráľovi moju vôľu.¹⁾

9. A tak vyšiel toho dňa Áman veselý a natešený. A keď videl Mardochea sedieť pred dvermi paláca, a že nielen nevstal pred ním, ale že sa ani nehnul z miesta, na ktorom sedel, rozhneval sa veľmi:

10. Ale zakryl svoj hnev, a navrátil sa do svojho domu, a pozval k sebe svojich priateľov, a Záres, svoju manželku:

11. a rozprával im o veľkosti svojho bohatstva, a množstve synov svojich²⁾ a ako ho vyvýšil kráľ v sláve nad všetky svoje kniežatá, a nad svojich služobníkov.

12. A potom riekol: Aj kráľovná Ester nikoho iného nepozvala na hostinu s kráľom, len mňa; u nej aj zajtra budem obedovať s kráľom.³⁾

13. A ačkoľvek toto všetko mám, zdá sa mi, že nemám ničoho, dokiaľ vidím Mardochea, Žida, sedieť pred bránou kráľovskou.

14. I odpovedali mu Zares, jeho manželka a iní priatelia: Rozkáž spraviť šibenicu päťdesiat lakťov vysokú a riekni zajtra kráľovi, aby na nej obesili Mardo-

chea, a tak pôjdeš s kráľom na hostinu vesele. Lúbila sa mu rada, a rozkázal pripraviť vysoký kríž.¹⁾

HLAVA 6.

Vyvýšenie Mardochea; zarmútenie Amanovo; predpovedanie jeho pádu.

1. Tej noci kráľ nemohol spať, a rozkázal si priniesť dejiny a letopisy predošlých časov. A keď tieto boli pred ním čítané,

2. prišli na to miesto, kde bolo napísané, ako Mardocheus objavil úklady Bagatana a Táresa, komorníkov, ktorí chceli Asvera kráľa zadrhnúť.

3. Keď toto slyšal kráľ, riekol: Jakú česť a odplatu dostal Mardocheus za túto vernosť? Riekli mu jeho služobníci a dvorania: Zhola žiadnej odmeny nedostal.

4. I riekol hneď kráľ: Kto je v sieni?²⁾ Aman totižto prišiel do vnútornej siene kráľovského domu, aby nahovoril kráľa, aby rozkázal obesiť Mardochea na šibenicu, ktorú mu pripravil.³⁾

5. Služobníci odpovedali: Áman stojí v sieni. I riekol kráľ: Nech vojde sem!

6. A keď vošiel, riekol mu: Čo sa má urobiť mužovi, ktorého kráľ žiada uctiť? A rozmyslel sa Áman v svojom srdci, a domnievajúc sa, že kráľ nechce nikoho iného uctiť len jeho,

7. odpovedal: Človek, ktorého chce kráľ uctiť,

8. nech sa oblečie do šiat kráľovských, a posadí na koňa, na ktorom jazdieva kráľ, a dostane na hlavu korunu kráľovskú,⁴⁾

¹⁾ Ukrižovanie bolo u Peršanov obyčajná pokuta pre zločincov. Vysoká šibenica bola na väčšie zpotupenie Mardocheovo.

²⁾ Nieto tu štátneho úradníctva, s ktorým by som sa o tejto veci poradil?

³⁾ Aman náhli sa zaistiť svoju pomstu; a práve to bude mu k najväčšiemu uponiženiu.

⁴⁾ Aman úfa veľké poctenie. Nosiť rúcho, ktoré odieva posvätné telo kráľovo, je najvyšším dôkazom priateľstva a úcty pre poddaného. Korunu dľa hebrejskej osnovy nedostal lazeď na hlavu, ale kôň. Bola to okrasa zakončená vo tri rohy.

¹⁾ Ester ešte neprednáša svoju záležitosť. Najprv chce si zabezpečiť priazeň kráľovu. Ale kráľ cíti, že má ešte niečo na srdci, a sám sputuje sa jej, čo si žiada.

²⁾ Dľa 9, 7—10. mal Aman desať synov. Mnoho synov znamenalo zvláštne požehnanie od Boha.

³⁾ Toto bolo mimoriadne vyznačenie, lebo dľa perských obyčajov s kráľom nesmel nikto obedovať, len jeho manželka a matka.

9. a prvý z kráľovských kniežat, a mocnárov nech drží jeho koňa, a idúc po ulici mesta nech volá a hovorí: Takto bude ctený, koho kráľ ctiť chce.

10. Tedy riekol mu kráľ: Pospeš, a vezmi rúcho a koňa, a učiň, ako si hovoril, Mardocheovi Židovi, ktorý sedí pred bránou paláca. Hľaď, aby si nič nevynechal z toho, čo si povedal.

11. Tedy vzal Aman rúcho i koňa, a obliekol Mardochea, a posadil ho na koňa a šiel na ulici mesta pred ním a volal: Takejto pocty je ten hoden, koho kráľ uctiť chce.

12. A potom navrátil sa Mardocheus k bráne paláca: A Aman ponáhľal sa do svojho domu smutný a so zakrytou hlavou.¹⁾

13. a rozprával svojej manželke Záres, a priateľom všetko, čo sa mu prihodilo. I odpovedali mu mudrci,²⁾ ktorých mal v rade, a jeho manželka: Keď je Mardocheus, pred ktorým si počal padať, z rodu židovského, nebudeš mu môcť odolať, ale padneš pred jeho tvárou.³⁾

14. A keď ešte títo mluvili s ním o tom, prišli kráľovskí komorníci, a rýchle ho nútili ísť na hostinu, ktorú pripravila kráľovná.

HLAVA 7.

Ester prosí za Židov; žaloba na Ámana a jeho obesenie.

1. A tak prišiel kráľ i Aman, aby pili⁴⁾ s kráľovnou.

2. I riekol jej kráľ i druhého dňa, keď ho víno rozohrialo: Jaká je tvoja žia-

¹⁾ Už vyššieho zahanbenia sa mu nemohlo dostať!

²⁾ Medzi jeho priateľmi mohli byť čarodejníci, ktorí tú udalosť za zlý začiatok dňa považovali a tušili, že to nevypadne tak, ako si (5, 14.) predstavovali.

³⁾ Po Amanových úkladoch a Mardocheovom povýšení, musel jeden z tých dvoch nepriateľov padnúť.

⁴⁾ Rozumej: aby hodovali, lebo na hostinách sa pije.

dosť, Estero, aby ti bola daná? A čo chceš, aby sa stalo? Hoci by si žiadala polovicu môjho kráľovstva, obsiahneš.

3. Ona mu odpovedala: Jestliže som našla milosť v tvojich očiach, ó, kráľu, a jestliže sa ti ľúbi, daruj mi môj život, o ktorý žiadam, a môj ľud, za ktorý prosím.¹⁾

4. Lebo ja i môj ľud vydaní²⁾ sme, aby sme boli sotrení, podrnutí, a aby sme zahynuli. A keby sme za sluhov a slúžky predaní boli: to zlé bolo by nesiteľné, a ja by vzdychajúc mlčala: ale teraz máme nepriateľa, ktorého ukrutnosť pripadá na kráľa.

5. A odpovedal Asvér, kráľ, a riekol: Kto je to, a akú má moc, žeby sa opovážil to činiť?³⁾

6. A Ester riekla: Protivník a nepriateľ náš najhorší, je tento Aman. Keď to on počul, hneď zmeravel, a nemohol sniešť tvári kráľa a kráľovnej.

7. Kráľ však vstal rozhnevaný, a odišiel z miesta hostiny do zahrady, vysadenej stromovým.⁴⁾ Vstal aj Aman, aby prosil kráľovnú Ester za svoj život, lebo srozumel, že mu je zlé od kráľa pripravené.

8. Keď sa (kráľ) navrátil zo zahrady, vysadenej stromovým, a vošiel na miesto hostiny, našiel Ámana padnutého na lôžko, na ktorom sedela Ester, a riekol: Ešte aj kráľovnej chce učiniť násilie v mojej prítomnosti, v mojom dome.⁵⁾ Sotva že vyšlo slovo z úst kráľových, už zakryli jeho tvár.⁶⁾

¹⁾ Hebr.: Nech mi je darovaný môj život k mojej žiadosti a k môjmu návratu k mojej prosbe.

²⁾ Hebr.: predaní. Viď 3, 9.

³⁾ Hebr.: mlčala by som, ač by i tak ten nepriateľ nijak nemohol nahradiť kráľovi tej škody.

⁴⁾ Či kráľ zabudol, že vydal rozkaz Židov vyplieniť.

⁵⁾ Kráľ sa tuším rozpamätal na plnomocenstvo, ktoré dal Amanovi. A preto na výkaz svojej nemilosti odišiel, aby ukázal, že Aman nemá čo dobrehého očakávať.

⁶⁾ Hľadom objal jej kolená prosiac, aby mu zachránila život.

⁷⁾ Hnev kráľovský znamenal výrok smrti. Nešťastlivcovi hneď zakryli tvár, lebo ho držali za nehodného hľadiť na tvár kráľovu.

9. A Harbona, jeden z komorníkov, ktorí stáli v službe kráľovskej, riekol: Hľa, šibenica, ktorú pripravil Mardocheovi, ktorý mluvil kráľovi k dobrému, stojí v dvore Amanovom, päťdesiat lakťov vysoká. Riekol mu kráľ: Obeste ho na ňu.

10. Tedy obesili Amanu na tú šibenicu, ktorú bol pripravil Mardocheovi,¹⁾ a tak ukojil sa hnev kráľov.

HLAVA 8.

Povýšenie Mardochea; zrušenie listu o vyplenení; Židia sa radujú z toho.

1. Toho dňa dal kráľ Asver Ester kráľovnej dom²⁾ Amanu, nepriateľa Židov, a Mardocheus prišiel pred tvár kráľovu:³⁾ lebo Ester mu vyznala, že je jej strýc.

2. A kráľ vzal svoj prsteň, ktorý bol rozkázal nazpäť vziať od Amanu, a dal ho Mardocheovi.⁴⁾ A Ester ustanovila Mardochea nad domom svojim.

3. Ale neuspokojila sa týmto, padla k nohám kráľovým, a plakala, a mluviac k nemu prosila, aby zlošť Amanu Agagského a jeho veľmi zlé úklady, ktoré vymyslel proti Židom, zrušiť rozkázal.

4. A on vztiahol dľa obyčaje rukou zlatú berlu, čím sa znamenie milosti dávalo: a ona vstala a postavila sa pred neho,

5. a riekla: Jestliže sa ľúbi kráľovi, a jestli som našla milosť v jeho očiach,

¹⁾ Hľa, ako chytro padol Aman s vrcholu slávy do náručia smrti, a snáď aj do ohňa večného. Ó, biedne priateľstvo sveta, hovorí sv. Bernard, ktoré svojich priateľov inak nežiníš šťastlivými, len keď ich na nepriateľov Božích pretvoříš. Aman bol priaznivcom Asverovým, ale táto priazeň bola mu k záhube. Svet, hovorí sv. Augustín, nám je mnoho nebezpečnejší, keď sa nám zalieča, ako keď nás prenasleduje. A viac sa ho máme obávať, keď nám ponúka veci, ktoré nás lákajú a k láske tiahnu, ako keď nám dáva príčinu a nás takmer núti, aby sme ho zapovrhli.

²⁾ A všetek k nemu patriaci majetok.

³⁾ Ako najvyšší štátny úradník, a to ako Esterin príbuzný.

⁴⁾ Dal mu také právo, aké bol dostal Aman. (3. 10.)

a prosba moja sa mu nezdá byť protivnou, prosím, aby staré písma Amanu, úkladníka a nepriateľa Židov, ktorými ich rozkázal vyhubiť po všetkých krajinách kráľových, novými písmami odvolané byly.

6. Lebo akože by som mohla sniesť vyvraždenie a vyhubenie môjho ľudu?

7. A kráľ Asver odpovedal Ester kráľovnej a Mardocheovi Židovi: Dom Amanov dal som Estere a jeho dal som na kríž zavesiť, preto že sa opovážil položiť ruku na Židov.

8. Tedy píše Židom v mene kráľovom, ako sa vám zdá, a zapečatíte list mojim prsteňom. Lebo bol ten obyčaj, že písmam, ktoré byly poslané v mene kráľa, a jeho prsteňom spečatené, nikto nesmel odpierať.¹⁾

9. I povolali pisárov a odpisovateľov kráľovských (a bol čas tretieho mesiaca, ktorý sa menuje Šiban); dvadsiateho-tretieho dňa toho mesiaca písané byly listy, ako žiadal Mardocheus, Židom, a kniežatám, a vladárom i sudcom, ktorí boli predstavení v stodvadsaťsiedmich krajinách od Indie až po Etiopiu: Každéj krajine, každému národu dľa ich reči a písom, aj Židom, tak ako vedeli čítať a rozumieť.

10. A tie listy, ktoré byly poslané v mene kráľovom, byly spečatené kráľovským prsteňom, a poslali ich po rýchlych posloch, ktorí rozbehajúc sa po všetkých krajinách, starým listom novými posolstvami predišli.²⁾

11. Tým prikázal kráľ, aby svolali Židov po všetkých mestách, a rozkázali im, shromaždiť sa, aby svoje životy zastávali, a všetkých svojich nepriateľov s manželkami i dieťkami a so všetkými rodinami, pobili a vyhladili, a ich imanie za korisť rozobrali.³⁾

¹⁾ Ani sám kráľ nemohol odvolať takéto nariadenie, ale mohol vydať nové, ktorým sa predošlé nepriamo vyzdvihlo.

²⁾ Predišli vykonaniu nariadenia o pobití Židov.

³⁾ Čo Aman (3. 13.) dovolil proti Židom, to dovolil Mardocheus Židom proti ich nepriateľom.

12. A ustanovený bol po všetkých krajinách jeden deň pomsty, to jest trinásť dvanásteho mesiaca Adara.

13. A obsah listu bol tento: Nech bude po všetkých zemách a národoch, ktoré sú panovaniu Asverovmu poddané, oznámené, že sú Židia pripravení ku pomste nad svojimi nepriateľmi.

14. Tedy vyšli rýchli poslovia roznášajúc oznamy, a rozkaz kráľov bol aj v Susane vyvesený.

15. Mardocheus však vyšiel z paláca a od obličaja kráľovského, a skvel sa¹⁾ v kráľovskom rúchu, totižto hyacintovom a svetlom, a mal na hlave zlatú korunu, a odený bol hodvabným a šarlátovým plášťom. A celé mesto plesalo a radovalo sa.²⁾

16. A tak Židom zdalo sa, že vychádza nové svetlo, radosť, úcta a veselosť.

17. U všetkých národov,³⁾ vo všetkých mestách a krajinách, kdekoľvek zašly rozkazy kráľovské, bola predivná veselosť, hody a hostiny, a slávny deň: tak že mnohí z iného národa a inej viery k ich náboženstvu a obyčajom prestupovali. Lebo na všetkých pripadol veľký strach pred menom židovským.

HLAVA 9.

Pomsta Židov nad svojimi nepriateľmi; ustanovenie pamiatky tohoto vyslobodenia.

1. Tedy v dvanástom mesiaci, ktorý sa menoval Adar, ako sme to už prvej povedali, trinásteho dňa, keď sa vyvraždenie všetkých Židov chystalo, a ich nepriatelia po ich krvi žízni, stalo sa naopak, Židia dosiahli prevahu a počali sa pomstiť na svojich nepriateľoch.⁴⁾

¹⁾ Keď sa mu podarilo zachrániť svoj ľud, ukázal sa verejne vo svojom úradnom rúchu.

²⁾ Lebo nemuseli sa báť väčších nepokojov.

³⁾ Dľa hebr. u Židov.

⁴⁾ Dľa katolíckeho spisovateľa Deresera, mali byť všetci Židia trinásteho Adara vyvraždení, a každý poddaný perský mal byť hotový v tento deň. Tento rozkaz bol neodvolateľný, a kto chcel Židov napadnúť, mohol to urobiť beztriestne. Keby boli Peršania svorní bývali, mohli to urobiť; po-

2. A shromaždili sa po všetkých mestách, mestečkách a miestach, aby vztiahli ruku proti svojim nepriateľom a prenasledovateľom. A nikto neosmelil sa im protiviť,¹⁾ preto že všetky národy prenikol strach pred ich veľkosťou.

3. Lebo aj sudcovia krajín, a vodcovia, i správcovia, a všeliké hodnosti, ktoré boli nad každým miestom a dielom, podporovali Židov zo strachu pred Mardocheom,

4. o ktorom vedeli, že je kniežatom v paláci, a že môže veľmi mnoho: a povest jeho mena rástla so dňa na deň, a lietala u všetkých z úst do úst.

5. A tak zbili Židia svojich nepriateľov ranou veľkou, a pobili ich a odplatili im, čo sa im oni vykonať chystali.

6. tak že aj v Susane zabili päťsto mužov, okrem desiatich synov Amanu Agagského, nepriateľa Židov; ktorých mená sú tieto:

7. Farsandata, a Delfan, a Esfata,

8. a Forata, a Adalia, a Aridata,

9. a Fermesta, a Arisai, a Aridaí. a Jezata.

10. A keď ich pobili, nechceli sa dotknúť koristi z ich majetkov.²⁾

11. A hneď doniesol sa kráľovi počet tých, ktorí boli v Susane zabíjati.

12. Tento riekol kráľovnej: V samom meste Susane zabili Židia päťsto mužov, a iných desať, synov Amanových: čo sa ti zdá, jakú porážku asi vykonajú po všetkých krajinách? Čo ešte žiadaš, a čo chceš, aby som rozkázal učiniť?³⁾

neváč ale vedeli, že si kráľ nepraie uskutočnenia tohoto rozkazu, ostali ticho. Ale prívrženci Amanovi v hlavnom meste i po krajine boli proti Mardocheovi veľmi roztrpčení, a preto napadli Židov. Boli však od iných Peršanov opustení a od Židov napadnutí a porazení. Židia totižto opierali sa na druhý rozkaz kráľovský a svorne odbili nápad nepriateľov.

¹⁾ Totiž z tých, ktorí k ich zjavným nepriateľom nepatrili.

²⁾ Z tohoto vidno, že sa Židia len bránili, lebo neplienili majetky pobitých, ačkoľvek títo aj na ich majetky číhali.

³⁾ Kráľ zbadal, že Ester ešte nemá nebezpečenstvo za dostatočne odvrátené a pomstu za dokonala.

13. Ona mu odpovedala: Jestliže sa ľúbi kráľovi, nech je daná Židom moc, aby, ako učinili dnes v Susane, tak učinili aj zajtrá,¹⁾ a desať tých synov Amanových²⁾ nech povešajú na šibeniciach.

14. A rozkázal kráľ, aby sa tak stalo. A hneď bol vyvesený v Susane rozkaz, a desiati synovia Amonovi boli повеšaní.

15. Štrnásteho dňa mesiaca Adara shromazdili sa Židia, a zabili v Susane tristo mužov: ale ani týchto majetok nebol od nich rozobraný.

16. Ale aj po všetkých krajinách, ktoré boli pod mocou kráľovou, stáli Židia za svoje životy, pobijúc svojich nepriateľov a prenasledovateľov: tak že sedemdesiatpäťtisíc bolo zabitých, a nikto sa nedotkol ničoho z ich majetku.

17. A trinásť deň mesiaca Adara bol prvý deň mordovania u všetkých,³⁾ a štrnásteho dňa prestali mordovať. Ktorý ustanovili za sviatočný, aby sa v ňom potom po všetky časy oddávali hostinám, veselostiam a slávnostiam.

18. Ale tí, ktorí v meste Susan mordovanie dokazovali, strávili trinásť a štrnásť deň tohože mesiaca v mordovaní: a len pätnásteho dňa prestali. A preto tento deň ustanovili za slávny k hodovaniu a veselaniu.

19. Tí však Židia, ktorí v neohradených mestách a v dedinách bydleli, ustanovili štrnásť deň mesiaca Adara k hodovaniu a veselaniu, tak, aby sa v ňom veselili, a jedni druhým čiastky z hostín a pokrmov posielali.

20. Toto všetko popísal Mardocheus a v listoch rozposlal Židom, ktorí boli vo všetkých krajinách kráľovstva, blízkych i ďalekých,

21. aby štrnásť i pätnásť den mesiaca Adara za sviatočný prijali, a každý rok sviatočnou poctou slávlí;

22. lebo v tieto dni Židia vypomstili sa na svojich nepriateľoch, a žiaľ i zármutok obrátili sa na radosť a veselosť, a aby boli dňami hodovania a veselania, a aby jedni druhým posielali čiastky pokrmov, a chudobným dávali dary.

23. A Židia prijali všetko, čo toho dňa činiť začali, a čo Mardocheus listovne rozkázal činiť, za sviatočný obyčaj.

24. Lebo Aman, syn Amadatov z rodu Agagovho, nepriateľ a protivník Židov, zamýšľal zlé proti nim, aby ich pobil a vykorenil: a hodil púr, čo sa v našej reči lósom menuje.

25. A potom vošla Ester ku kráľovi, prosiac, aby sa jeho snahy kráľovskými prípismi zmarily: a to zlé, ktoré zamýšľal proti Židom, aby sa na jeho hlavu obrátilo. Potom i jeho, i jeho synov pribili na kríž,

26. a od toho času menujú sa tie dni Purim, totižto (dni) lósov: preto že pur, to jest lós, hodený bol do urny. A všetko, čo sa stalo, obsahuje sa v liste, to jest v tejto knihe;

27. a všetko, čo utrpeli, a čo sa potom premenilo, Židia prijali na seba a na semeno svoje, a na všetkých, ktorí sa chceli pripojiť k ich náboženstvu, že nikto nesmie tieto dva dni bez slávnosti stráviť: o ktorých svedčí (toto) písmo,¹⁾ že určité časy žiadajú s roka na rok.

28. Toto sú dni, ktorých nikdy žiadne zapomenutie nesotrie: ale všetky pokolenia po všetkých krajinách zeme sláviť majú; a niet žiadneho mesta, v ktorom by dni Purim, to jest lósov, od Židov, a od ich potomkov, ktorí sú k týmto obyčajom zaviazaní, neboly zachovávané.

29. A písali, Ester kráľovna, dcéra Abihailova, a Mardocheus Žid, aj druhý list, aby tento deň so všetkou horlivosťou bol pre budúce časy za deň sviatočný ustálený,

¹⁾ Ester predpokladá, že v Susane majú Židia najviac nepriateľov.

²⁾ Už zabili tých na posmech a na odstrašujúci príklad.

³⁾ Na vonkove.

¹⁾ Hebr.: podľa ich predpisu a podľa ich určitého času každého roku.

30. a poslali¹⁾ ku všetkým Židom, ktorí bývali v stodvadsaťsiedmich krajinách Asvera kráľa, aby mali pokoj, a prijali pravdu,

31. zachovávali dni lósov, a s radosťou slávili v ich čase: ako ustanovili Ester a Mardocheus; a oni prijali na seba a na svoje semeno (totižto) pôsty, náreky, a dni lósov zachovávať,

32. a všetko, čo obsahuje dej tejto knihy, ktorá sa menuje Ester.²⁾

HLAVA 10.

Moc a vplyv Mardocheov; jeho sen.

1. Potom kráľ Asver uložil daň na všetku zem, a na všetky ostrovy morské.³⁾

2. Jeho sila a moc, i dôstojnosť a vyvýšenosť, ku ktorej povýšil Mardochea, zapísané sú v knihe Médov a Peršanov;

3. a jako Mardocheus z rodu židovského bol druhý po kráľovi Asverovi: a veľký u Židov a vzácny u ľudu svojich bratov, lebo hľadal dobré svojmu ľudu, a hovoril, čo slúžilo k pokoju jeho semenu.

(Čo sa nachodí⁴⁾ v hebrejskom, to som docela hodnoverne preložil. Ale to, čo nasleduje, našiel som napísané v obecnom vydaní⁵⁾ v gréckej reči a [gréckymi] písmenami; táto hlava stála na konci knihy a ja som dľa svojej obyčaje na predku obelusom (†), to jest pamätným znakom poznačil.)

4. I riekol Mardocheus: Toto je učinené od Boha.

5. Pamätám si na sen, ktorý som mal, ktorý toto isté predznamenal: a nestalo sa z neho nič nesplneného.

¹⁾ Hebr.: A on rozoslal.

²⁾ Hebr.: A rozkaz Esterin nariadil tieto predpisy dňov Purim, a bol zapísaný v tejto knihe.

³⁾ Pokladnice vyčerpala vojna s Gréckom a Aman nevedel ich naplniť.

⁴⁾ Poznámka Jaronyma.

⁵⁾ V Cirkvi je i nasledujúce hodnoverné a nepodvržené, ako ostatné.

6. Malý prameň, ktorý srástol na riekku a premenil sa na svetlo a na slnce, a rozvodnil sa na veľikú vodu, je Ester, ktorú kráľ vzal za manželku, a učinil kráľovnou.

7. Ti dvaja draci: som ja a Aman.

8. A národy, ktoré sa shromaždili: to sú tí, ktorí sa usilovali vykoreniť meno Židov.

9. Ale môj národ je Izrael, ktorý volal k Pánovi, a vyslobodil Pán svoj ľud: a vyslobodil nás zo všetkého zlého, a činil veľké znamenia a zázraky medzi národami:

10. a prikázal, aby byly dva lósy, jeden pre ľud Boží, a druhý pre všetky národy.

11. A obidva lósy došli v deň už od toho času pre všetky národy pred Bohom určený.

12. a rozpomätal sa Pán na svoj ľud, a slutoval sa nad svojím dedictvom.

13. A slávené budú tieto dni v mesiaci Adar, štrnásteho i pätnásteho dňa toho mesiaca; všetok ľud nech sa so všetkou horlivosťou a radosťou shromaždí po všetkých nasledujúcich pokoleniach ľudu izraelského.

HLAVA 11.

List Purim proti Židom; druhý sen Mardocheusov.

1. V štvrtom roku panovania Ptolomea¹⁾ a Kleopatry, doniesli Dasiteus, ktorý sa vydával za kňaza a z pokolenia Levi, a Ptolomeus, jeho syn, tento list o Purim,²⁾ o ktorom hovorili, že ho Lysimachus, syn Ptolomeov, v Jeruzaleme preložil.

(Tento počiatok bol i v obecnom vydaní, ktorý nie je ani v židovskom, ani u žiadneho prekladateľa.³⁾)

¹⁾ Všeobecná mienka je, že to bol Ptolomeus Philometor 181—145., ktorý prijal Židov.

²⁾ Kniha Ester.

³⁾ Poznámka sv. Jaronyma.

2. V druhom roku panovania Artaxerxa veľkého,¹⁾ prvého dňa mesiaca Nisan, mal Mardocheus sen, syn Jaira, syna Cisovho z pokolenia Beniamin:

3. Človek Žid, ktorý býval v Susane, muž veľký, a (jedon) z prvých pri dvore kráľovskom.²⁾

4. A bol z počtu tých zajatých, ktorých Nabuchodonozor, kráľ babylonský, z Jeruzalema s Jechoniášom, kráľom judským, odviezol.

(IV. Kráľ. 24, 15; Vyš. 2, 6.)

5. A takýto bol jeho sen: Zjavily sa hlasy, a hrmot, a hromobitie, a zemetrasenie, a zmätok na zemi:

6. a hľa, dva veľkí draci (prišli) hotoví proti sebe do boja.

7. Na ich krik vzbúrily sa všetky národy, aby bojovaly proti národu spravodlivých.

8. A bol to deň temnosti a nebezpečenstva, súženia a úzkosti, a hrozný strach (bol) na zemi.

9. Tu kormútil sa ľud spravodlivých, ktorí sa svojho zahynutia báli, a pripravil sa na smrť.

10. A volali k Bohu; a keď oni volali, malý prameň vzrástol na veľmi veľkú riekku, a rozvodnil sa na veľkú vodu.³⁾

11. Vyšlo svetlo a slnce,⁴⁾ a poníženie boli povýšení, a pojedli slávnych.

12. Keď to videl Mardocheus, vstal s postele a rozmýšľal, čo chce Boh učiť: a stále to mal na mysli, lebo žiadal vidieť, čo znamená ten sen.

HLAVA 12.

Mardocheova vernosť; on odhalí zradu proti kráľovi.

1. V tom čase sdržiaval sa v kráľovskom dvore s Bagatom a Tarom, ko-

morníkmi kráľovskými, ktorí boli vrátnymi v paláci.¹⁾

2. A keď ich myšlienky vyrozumel, a ich úmysly dobre vystihol, poznal, že stroja ruku položiť na Artaxerxa, kráľa, a oznámil to kráľovi.

3. Ten dal obidvoch vyšetrovať a keď sa priznali, rozkázal ich vyvieť na smrť.

4. A kráľ dal (všetko), čo sa stalo, zapísať do letopisov, ale aj Mardocheus složil o tejto veci spis na pamiatku.

5. Potom rozkázal mu kráľ, aby ostával pri kráľovskom dvore a dal mu dary za oznámenie.²⁾

6. Áman však, syn Amadatov, Bugan,³⁾ bol veľmi vzácny u kráľa, a chcel škodiť Mardocheovi a jeho ľudu za tých dvoch kráľovských komorníkov, ktorí boli zabití.⁴⁾

(Potiaľto je predmluva. Čo nasleduje ďalej, napísané bolo na tom mieste, kde je v knihe napísané: Aby ich majetky spálili.⁵⁾ To sme len v samom obecnom vydaní našli.⁶⁾)

Odpis listu bol tento:

HLAVA 13.

Odpis Ámanovho listu na vyvraždenie Židov; modlitba Mardocheova.

1. Artaxerxes veľký, kráľ od Indie až po Etiopiu, kniežatám stodvadsaťsedem krajín, a vodcom, ktorí sú jeho moci poddaní, pozdravenie.

2. Keď som sa stal panovníkom pre-

¹⁾ Dľa gréckeho, boli títo komorníci predstavenými telesnej stráže.

²⁾ V 6, 3. niečo zmienky o žiadnych daroch. Pravdepodobne boli veľmi nepatrné a preto neboli vnesené do letopisov.

³⁾ Dľa druhej osnovy: Macedončan.

⁴⁾ Áman rozumel sa s tými dvoma komorníkmi; on zamýšľal po smrti kráľovej povýšiť sa na trón kráľovský, preto bol Mardocheus na jeho návrh len skromným darom obdarený.

⁵⁾ Hlava 3. v. 13.

⁶⁾ Poznámka sv. Jaronyma.

¹⁾ Správne dľa Septuag. Asverus.

²⁾ Grécky: človek znamenitý, ktorý bol služobníkom pri dvore kráľovskom.

³⁾ Ester stala sa veľkou, a svoju slávu sdieľala so svojím ľudom.

⁴⁾ Znamenie šťastia.

mnohých národov a podmanil som svojej moci všetek okršlek, nechcel som predsa veľikosti svojej moci zneužívať, ale milostivosťou a dobrotivosťou spravovať poddaných, aby bez všetkého strachu v tichosti svoj život strávili, všetkým smrteľníkom žiaducný pokoj požívali.

3. Ale keď som sa pýtal svojich radcov, ako by sa to mohlo stať, jeden, ktorý múdrosťou a vernosťou prevyšoval ostatných, a bol druhý po kráľovi, menom Áman,

4. oznámil mi, že je po celom okršleku zemskom roztrúsený jeden ľud, ktorý užíva nové zákony,¹⁾ a proti obyčaju všetkých národov činiac rozkazom²⁾ kráľov pohŕda a svornosť všetkých národov svojím nesrovnávaním ruší.

5. Keď sme sa to dozvedeli a videli, že jedinký národ na odpor proti všetkému pokoleniu ľudskému prevrátené zákony užíva a našim príkazom na odpor sa stavia, i pokoj a svornosť nám poddaných krajín ruší,

6. rozkázali sme, aby všetci, ktorých Áman označí, ktorý je predstavený nad všetkými krajinami, a druhým po kráľovi, a ktorého ctíme miesto otca, s manželkami a dieťkami od svojich nepriateľov vyhubení boli, a nikto aby sa nad nimi nesmiloval, štrnásteho dňa dvanásteho mesiaca Adar prítomného roku,

7. aby títo zlopestní ľudia jedného dňa do pekla sa dostali a našej ríši pokoj navrátili, ktorý narušili:

(Potiaľto odpis listu. Čo nasleduje, našiel som po tom mieste, kde čítame: Mardocheus odišiel a učinil všetko, čo mu Ester rozkázala.³⁾ Ale niet ho v hebrejskom, a nenachodí sa ani u jedného prekladateľa.⁴⁾)

8. Ale Mardocheus modlil sa k Pánovi, pripomínajúc všetky jeho skutky, 9. a riekol: Pane, Pane, všemohúci kráľu, v moci tvojej zaiste všetko je položené, niet nikoho, kto by mohol odporovať tvojej vôli, keby si ty ustanovil vyslobodiť Izraela.

10. Ty si učinil nebe i zem, a všetko, čo sa v kruhu nebies obsahuje.

11. Ty si Pán všetkého, a niet, kto by odolal tvojej velebnosti.

12. Ty znáš všetko, a vieš, že nie z pýchy ani z potupy, alebo z nejakej žiadosti slávy učinil som to, že som sa neklaňal pyšnému Amanovi,

13. (lebo vďačne by som bol hotový pre zachránenie Izraelovo aj šlapaje jeho nôh bozkávať).

14. Ale bál som sa môjho Boha prenášať na človeka, a klaňať sa niekomu inému ako môjmu Bohu.

15. Preto teraz, Pane, kráľu, Bože Abrahamov, smiluj sa nad tvojím ľudom, lebo naši nepriatelia hľadia nás zahubiť a tvoje dedičstvo vykoreniť.

16. Nepohŕdaj čiastkou svojou, ktorú si si sebe vykúpil z Egypta.

17. Vyslyš moju prosbu, a buď milostivý svojmu lósu a povrázku¹⁾ a obráť náš zármutok na radosť, aby sme žili, a tvoje meno, Pane, velebili, a nezatváraj úst tých, ktorí ťa chvália.²⁾

18. A všetek Izrael kričal k Pánovi rovnakým srdcom a modlením, preto že im istá smrť nastávala.

HLAVA 14.

Modlitba Estery za vyslobodenie Židov.

1. Ester, kráľovná, utiekala sa tiež k Pánovi, bojac sa nebezpečenstva, ktoré hrozilo.

¹⁾ Ľudu izraelskému, ktorý si zo všetkých národov za svoj lós a svoju čiastku učinil, ako keď sa z majetku čiastka merníckym povrázkom (šnúrou) vymerala.

²⁾ Tento verš rieka sv. Cirkev v modlitbe pri sv. omši v stredu po druhej pôstnej nedeli.

¹⁾ Nábožné predpisy.

²⁾ O ctení Amana.

³⁾ 4, 17.

⁴⁾ Poznámka sv. Jaronyma.

2. A keď rúcho kráľovské složila, obliekla rúcho spôsobné k plaču a zármutku, a miesto rozličných mastí, popolom a prachom posypala hlavu¹⁾ a telo svoje pokryla pôstami: a všetky miesta, na ktorých sa bola predtým veselievala, naplnila trhaním svojich vlasov.

3. A modlila sa k Pánu Bohu izraelskému a riekla: Pane môj, ktorý si sám náš kráľ, pomôž mi opustenej, a ktorá mimo teba nemá žiadneho iného pomocníka.

4. Moje nebezpečenstvo je v mojich rukách.²⁾

5. Ja som slýchala od môjho otca, že si ty, Pane, vybral Izraela zo všetkých národov, a našich otcov zo všetkých ich predkov, aby si vládol nimi ako večným dedictvom, a učinil si im, ako si hovoril.

6. Hrešili sme pred tvárou, a preto si nás vydal do rúk našich nepriateľov:

7. že sme ctili ich bohov. Spravodlivý si, ó, Pane:

8. a teraz nie im je dosť, že nás utláčajú preťažkou službou, ale silu svojich rúk pripisujú moci modiel,³⁾

9. a chcú premeniť tvoje zasľúbenia a vyhladiť tvoje dedictvo a zapchať ústa tých, ktorí ťa oslavujú, a udusiť slávu tvojho chrámu a oltára,

10. aby otvorili ústa pohanov a chválili silu modiel, a zvelebovali smrteľného kráľa na veky.

11. Nedávaj, Pane, berly svojej tým, ktorí nič nie sú,⁴⁾ aby sa nesmiali pri našej záhube: ale obráť ich radu na nich, a toho, ktorý započal proti nám zúriť, zahub.

12. Rozpomeň sa, Pane, a ukáž sa

nám v čas nášho súženia, a daj mi dôvery, Pane, kráľu Bohov, a všetkej moci:¹⁾

13. Daj sporiadané slovo do mojich úst pred tvárou leva,²⁾ a premeň jeho srdce k nenávideniu nášho odporcu, aby zahynul on a ostatní, ktorí sa s ním srovnávajú.

14. Nás však vysloboď rukou svojou, a buď mi na pomoci, ktorá nemám žiadnej inej pomoci ako teba, Pane, ktorý máš vedomosť o všetkom,

15. a vieš, že nenávidím slávu bezbožných, a v ohavnosti mám ložu neobrezaných a všetkých cudzincov.³⁾

16. Ty znáš nevyhnutelnú núdzu moju, že v ošklivosti mám znamenie mojej nádhernosti a slávy, ktoré je na mojej hlave v dňoch, v ktorých sa ukazujem, a že ho mám v ošklivosti ako odev ženy majúcej ženskú nemoc, a že ho nenosím v dňoch svojho pokoja,⁴⁾

17. a že som nejedla pri stole Amanovom, ani sa mi hostina kráľova neľúbila, a že som nepila vína z mokrých obetí,⁵⁾

18. a že sa tvoja služobnica nikdy netešila od toho dňa, ako som sa sem dostala, až do dnešného dňa, jedine v tebe, Pane Bože Abrahamov.⁶⁾

19. Bože, ktorý si silný nad všetkých, vyslyš hlas tých, ktorí nemajú žiadnej

¹⁾ Kráľ všetkých zemských kráľov, ktorí sa držia za bohov a žiadajú pre seba božské ctenie.

²⁾ Perského kráľa. Sv. Augustín z príležitosti tejto pokornej modlitby napomína všetkých hlásateľov slova Božieho, aby sa takto utiekali o pomoc Božiu ako Ester. Lebo keď kráľovná tak pokorne sa modlí k Bohu, keď sa má prerieť slovo len s kráľom za časné blaho svojho národa, o koľko horlivejšie sa má modliť ten, ktorý pracuje za večnú spásu duší.

³⁾ Ester nešla zo svojej vôle, ale poddala sa násiliu i rozkazu svojho vychovávateľa a uznala v tom riadenie Božie.

⁴⁾ V tichých hodinách mojej samoty.

⁵⁾ Z tých obetných nápojov, ktoré boli obetované modlám.

⁶⁾ Sv. Augustín hovorí: Sú dvojakí ľudia na zemi; jedni myslia na nebe, druhí na zem. Srdce jedných leží v pozemských veciach zahrabané, srdce druhých je s anjelmi sjednotené; jedni dúfajú v pozemských statkoch a v klamných pokladoch svetských, druhí obracajú svoju žiadosť k dobro-

¹⁾ Na znak smútku a bolesti.

²⁾ Je už blízko pri mne.

³⁾ Grécky: A teraz neprestávajú na ukrutnom našom podrobení pod službu, ale daním ruky pripovedali nás svojim modlám.

⁴⁾ Modlám a falošným bohom, ktorí nič nevládzu.

inej nádeje, a vyslobodí nás z ruky ne-
spravodlivých, a zbav ma od môjho
strachu.

HLAVA 15.

Ester predstúpi pred kráľa, a ľakne sa ho
náramne; kráľ ju teší milými slovami.

(Aj toto som našiel dodané v obec-
nom vydaní.¹⁾)

1. A rozkázal jej (bez pochyby, že to
bol Mardocheus), aby predstúpila pred
kráľa, a prosila za svoj ľud a za svoju
vlast.²⁾

2. Rozpomeň sa (riekol) na dni tvoji-
ho poníženia, ako si bola chovaná mo-
jou rukou; lebo Aman, druhý po krá-
ľovi, hovoril proti nám na smrť.

3. Aj ty vzývaj Pána, a mluv za nás
kráľovi, a vyslobodí nás od smrti.

(Aj toto, čo nasleduje.)

4. A tretieho dňa složila šaty svoje
smutočné, a obliekla sa do svojej slávy.

5. A keď sa skvela v kráľovskom rú-
chu a bola vzývala Boha, správcu a
spasiteľa všetkých, vzala k sebe dve
služky,

6. a na jednu sa opierala, jakoby od
rozkoše a veľkej útlosti nevládala uniesť
svoje telo.³⁾

7. a druhá slúžka išla za paniou, nesúc
jej odev, ktorý sa po zemi vliekol.

8. Jej tvár červenela sa jako ruža,
a milostnými a jasnými očima kryla
srdce smutné, a veľkým strachom skľú-
čené.

9. Tak prešla všetky dvere po po-
riadku a zastala pred kráľom (tam),
kde sedel na tróne svojho kráľovstva,
oblečený v ruchu kráľovskom, jasajúc
sa od zlata a drahých kameňov a bol
hrozný na pohľad.

tám nebeským, ktoré im Boh, ktorý nemôže ľuhat,
prislúbil. Ester bola v sláve a v radovánkach, ale
pohľadala nimi, a mala svoju radosť len v Bohu a
v rozjímaní vecí Božích.

¹⁾ Poznámka sv. Jeronyma.

²⁾ Palestínu, lebo jej predkovia ztadiaľ po-
chádzali.

³⁾ Tak robievaly panie vznešené.

10. Ale keď pozdvihol tvár a iskria-
cimi očima zúrivosť svojho srdca ukázal,
kráľovná padla a jej barva premenila sa
na bledosť, a svoju mdlú hlavu naklonila
na slúžku.

11. Tu obrátil Boh ducha kráľovho
na prívetivosť, a rýchle a prestrašený
skočil s trónu, a vzal ju do náručia svoj-
ho, kým neprišla k sebe, a týmito slo-
vami jej lahodil:

12. Čo máš, Ester? Ja som brat tvoj,
neboj sa!

13. Nezomreš: lebo zákon tento¹⁾ je
pre všetkých iných ustanovený, ale nie
pre teba.

14. Preto pristúp a dotkni sa berly.

15. A keď ona mlčala, vzal zlatú ber-
lu, a položil na jej hrdlo, a božkal ju a
riekol: Prečo mi nehovoriš?

16. Ona odpovedala: Videla som ťa.
pane, ako anjela Božieho,²⁾ a zmiatlo
sa srdce moje od strachu pred tvojou
slávou:

17. Lebo si veľmi divný, pane, a tvár
tvoja plná je milosti.

18. A keď hovorila, zase padla, a sko-
ro ostala bez duše.

19. Tedy kráľ sa zľakol, a všetci jeho
služobníci ju tešili.

HLAVA 16.

Kráľovský rozkaz na prospech Židov.

(Odpis listu kráľa Artaxerxa, ktorý
poslal v záujme Židov po všetkých kra-
jinách kráľovstva. Aj toto sa nenachodí
v židovskej osnove.)

1. Artaxerxes, veľký kráľ od Indie
až po Etiopiu vodcom a kniežatám sto-
dvadsatsedem krajín, ktorí sú poslušní
naším rozkazom, odkazuje pozdravenie.

2. Mnohí dobrotu kniežat a česť, kto-
rá im bola daná, zle užívali k pýche,

3. a hľadeli nielen poddaných krá-
ľovských utlačiť, ale nemohúc snášať

¹⁾ Neprichádzať nevolane pred kráľa. (4, 11.)

²⁾ Ako nadzemskú bytnosť v sláve svojho veli-
čstva.

sebe danú slávu, stroja úklady tým, ktorí im ju dali.

4. A nemajú dosť na tom, že vďaka za dobrodenia nepreukazujú, a na sebe už práva ľudskosti obrážajú, ale sa nazdávajú, že budú môcť ujsť súdu Boha, ktorý všetko vidí.

5. Ba do takej šialenosti sa vrútili, že tých, ktorí sebe sverené úrady usilovne vedú, a všetko tak konajú, že sú hodní chvály všetkých, lživým podkopávaním svrhnuť hľadia,

6. keď úprimné uši kniežat, ktoré iných dľa seba posudzujú, lstivým podvodom klamú.

7. Taká vec dá sa tak zo starodávnych historií dokázať, ako z toho, čo sa každodenne deje, ako úmysly kráľov zlostinými vnuknutiami niektorých pokazené bývajú.

8. Preto je slušné postarať sa o pokoj všetkých krajov.

9. A nemáte sa nazdávať, že to z ľahkosti nášho srdca pochádza, keď rozličné (veci) rozkazujeme, ale že dľa spôsobu a potreby časov vynášame ustanovenia, ako to prospech obecný vyžaduje.

10. A aby ste to jasnejšie rozumeli, čo hovoríme, Aman, syn Amadatov, dušou i rodom Macedončan,¹⁾ a perskej krvi cudzí, ktorý dobrotivosť našu svojou ukrutnosťou poškvrnil, bol od nás ako cudzinec prijatý. (3, 1.)

11. a toľko privetivosti od nás na sebe zkusil, že sme ho naším otcom menovali, a že sa mu ako druhému po kráľovi, poklona od všetkých dostávala;

12. tento sa v pýche a nadutosti na toľko vynášal, že sa usiloval pripraviť nás o kráľovstvo a život.

13. Lebo žiadal niektorými novými a neslýchanými pletichami Mardochea, ktorého vernosťou a dobrodením sme živí, a Esteru, tovarišku nášho kráľovstva so všetkým jej národom oddať smrti,

14. mysliac to, že keď tých pobije,

¹⁾ Dľa iných Macedončan má znamenať vôbec cudzozemca.

môže úklady strojť našej osobe, ktorá by bez opory bola, a perské kráľovstvo preniesť na Macedončanov.¹⁾

15. Ale my sme na Židoch, od najhoršieho zo smrteľníkov na smrť určených, zhola žiadnej viny nenašli, ba naopak, že spravodlivé zákony majú,

16. a že sú synovia najvyššieho a najväčšieho večne živého Boha, ktorého dobrodením i otcom našim i nám kráľovstvo je dané, a až do dneška zachránené.

17. Preto veďte, že listy, ktoré on v mene našom rozposlal, sú neplatné.²⁾

18. Pre ktorý zločin pred bránou tohto mesta, totižto Susan, i on, ktorý úklady činil, i všetka jeho rodina, visí na šibenici: nie my, ale Boh mu odplatil, ako zaslúžil.

19. A tento rozkaz, ktorý teraz posielame, nech bude oznámený po všetkých mestách, že Židom dovolené je žiť dľa svojich zákonov.

20. A vy budete im na pomoci, aby tých, ktorí na nich vyhubenie chystali, trinásteho dňa dvanásteho mesiaca, ktorý sa menuje Adar, pobiť mohli;

21. lebo tento deň zármutku a žiaľu, obrátil im Boh všemohúci na radosť.

22. Preto aj vy prijmite tento deň medzi iné sviatočné dni, a svätte ho so všetkou radosťou, aby aj potom bolo známe,

23. že všetci, ktorí sú Peršanom verne poslušní, zaslúženú odmenu za vernosť dostanú; ale tí, ktorí panovaniu úklady stroja, pre svoj zločin zahynú.³⁾

24. Ale každá krajina a mesto, ktoré nechce brať účasť na tejto slávnosti, nech zahynie mečom a ohňom, a nech budú tak vyhubené, aby nielen ľuďom, ale i zverom na večnosť boli nescestné na výstrahu pre pohŕdanie a neposlušnosť.

¹⁾ Na jeho národ v jeho osobe.

²⁾ Nakoľko to tento nový rozkaz vyzdvihol.

³⁾ Grécky: Aby i teraz i potom nám i priateľom našim Peršanom, vyslobodenie, tým ale, ktorí nám úklady stroja, zahynutie v pamäti zostávalo.

KNIHA JOB.

KNIHA JOB.

PREDMLUVA.

Kniha Job rozoberá otázku o pôvode trápenia ľudského na zemi, menovite: prečo musia spravodliví (t. j. od ľudí za spravodlivých považovaní) niekedy mnoho trpieť? Pôvodca chce ukázať, že rozličné môžu byť príčiny, pre ktoré človek trpí, ale že to len sám Boh vie, prečo toho lebo oného navštevuje, a že človekovi nie je dovolené tajomstvá Božej prozreteľnosti všetečne a opovážlivo skúmať. Traja priatelia prídu k Jobovi, veľkou biedou navštvivenému: oni v jeho hriechoch vidia príčinu jeho biedy; lebo Boh je prísny sudca, ktorý zlým zlé a dobrým dobré na zemi udeľuje. Prijde k Jobovi i štvrtý; ten vidí v Bohu láskavého Otca, ktorý niekedy aj malé priestupky veľkými trestami kára, aby svojho milovaného Syna tým účinnivejšie od zlého odstrašil. Ale tým sú z ich strany príčiny trápenia už vyčerpané. My známe príčinu, prečo prišlo na Joba toľko bólu; dopustenie Božie, aby sa čnosť Jobova dokázala pred celým svetom. Naposledy zjaví sa Boh a poučí priateľov, že človek nemá súdiť o príčinách, z ktorých Boh šťastie alebo nešťastie na zemi rozdáva; a tak dobrobyt i biedu treba z ruky Božej pokorne prijímať. Boh dľa svojej múdrej a spravodlivej prozreteľnosti všetko spravuje a riadi a k svojmu určitému cieľu vedie.

Ale pôvodca knihy nechcel len o príčinách trápenia poučovať; on chcel nám krom toho v ťažko navštvivenom Jobovi predstaviť príklad trpezlivosti, ktorý by všetkých veriacich všetkých časov povzbudzoval, aby v nešťastí Bohu vernosť zachovávali a nie od ľudí ale od Boha pomoc očakávali. Keď i sv. Jakub kladie príklad Jobov pred oči kresťanom, aby sa z neho učili, že Pán je veľmi milosrdný a ľútostivý. (5, 11.)

Kto napísal túto knihu, o tom sa mienky rozchádzajú. Niektorí majú za jej pôvodcu samého Joba alebo Mojžiša. Najviac pravdepodobný je názor sv. Rehora Naz. a Chrysostoma, že knihu napísal Šalamún. Hlbka myšlienok, vzlet reči, krása v opisovaní mravov i citov, hľadanie pravdy, známosť prírody a jej tajností, ukazujú na to.

Že Job skutočne žil a okolnosti jeho života, v knihe opísané, skutočne sa udali, o tom nemôže byť pochybnosti. Ako mohol by bol ináč Ezechiel prorok v mene Božom hovoriť: „Keby Noe, Daniel a Job tam boli, ani syna ani dcéry by nevyslobodili“ (14, 20.); a jako by bol mohol u Jakuba príkladom jeho trpezlivosti povzbudzovať? (5, 11.) Len to musíme poznamenať, že opravdivý dej v tejto knihe je básnický vyzdobený a prevedený, lebo ťažko navštvivený Job, obklúčený prudkými bolesťami, iste nebol by tak dlhé reči v umeleckých veršoch básnil.

Kniha Job bola vždy za knihu kanonickú, svätú, a Bohom vnuknutú, tak od Židov ako od Cirkvi katolíckej uznávaná.

HLAVA 1.

Jobova pobožnosť a bohatstvo; Boh dopúšťa na neho križe a navštevovania; odnime mu statok a dietky; Job všetko snáša trpezlivo a chváli Boha.

1. A bol muž v zemi Hus,¹⁾ menom Job. a muž tento bol prostý a úprimný, a bohobojný, a chránil sa zlého:

2. A narodilo sa mu sedem synov, a tri dcéry.

3. a mal dobytku sedemtisíc oviec, a tritisíc táv a päťsto párov volov, a päťsto oslíc,²⁾ a veľmi mnoho čeladi: a bol muž ten veľký medzi všetkými (obyvateľmi) východu.³⁾

4. A schádzali sa jeho synovia, a dávali hostinu po domoch, každý na svoj deň,⁴⁾ a posielajúc povolal svoje tri sestry, aby jedly a pily s nimi.

5. A keď sa pominuly dni hostiny dľa poriadku, Job posielal k nim, a posväcoval ich,⁵⁾ vstávajúc na úsvite obetoval za každého zápalné obety. Lebo riekaval: Azda zhrešili synovia moji, a zlorečili⁶⁾ Bohu vo svojich srdciach. Takto činieval Job po všetky tie dni.

6. Jedného dňa, keď prišli synovia

¹⁾ Ktorá je to zem s istotou nevieme. Vo verši 3. hovorí sa, že Job bol z východu. Pod východom rozumela sa menovite Arabia. Tak by bol Job Arabom, ktorý mimo Palestíny slúžil pravému Bohu.

²⁾ Oslie boli veľmi obľúbené pre ich mlieko a k noseniu nákladov na púšti.

³⁾ Pre jeho nábožnosť bol Job požehnaný statkami časnými, medzi ktorými ako odplata ctivosti v starom zákone početné potomstvo prvé miesto zaujíma. A dostalo sa mu i tejto odmeny, ako v. 2. spomína. O bohatstvách poznamenáva sv. Augustín, že ich Pán Boh udeluje rovnako dobrým aj zlým. Dobrým preto, aby sa nik nenazdával, že majetok sám v sebe je zlo; a zlým preto, aby každý videl, že bohatstvo nie je jediným a pravým šťastím.

⁴⁾ T. j. v týždni.

⁵⁾ Posla a dal ich zavolať, aby ich pripravil k účasti na obeti nasledujúceho dňa.

⁶⁾ V hebr.: dobročinili, zehnali. Hovorí sa mesto rozlúčiť sa i rozžehnať sa. Pri rozlúčke riekavali si navzájom požehnávacie pozdravenie; preto aj: s Bohom sa rozlúčili, rozžehnali v srdci svojom, t. j. výhosť dali Bohu, rozišli sa s Bohom. Job i v pohybení srdca uznával obrazenie Boha.

Boží,¹⁾ aby stáli pred Pánom, bol medzi nimi aj satan.²⁾

7. Riekol mu Pán: Odkiaľ ideš? Ktorý odpovedal a riekol: Obchádzal som zem, a pochodil som ju. (I. Peter 5, 8.)

8. I riekol mu Pán: Či si nevidel môjho služobníka Joba, že nemá podobného na zemi, že je človek prostý a úprimný a bohobojný; a že sa chráni zlého?

9. Satan mu odpovedal a riekol: Či sa Job darmo³⁾ bojí Boha?

10. Či si ho ty neohradil,⁴⁾ i jeho dom, i všetok majetok so všetkých strán: či nepožehnal si prácam jeho rúk a jeho majetok nerozmnožil sa na zemi?

11. Ale len vystri trochu tvoju ruku, a dotkni sa všetkého, čo má, či ti nebude zlorečiť do očí.

12. Tedy riekol Pán satanovi: Hľa, všetko, čo má, je v tvojej ruke; len po ňom nesiahni⁵⁾ svojou rukou. A odišiel satan od tvári Pánovej.

13. A keď jedného dňa jeho synovia a dcéry jedli a pili víno v dome svojho brata prvorodeného,

14. prišiel k Jobovi posol, ktorý riekol: Voli orali a oslice sa pásly vedľa nich,

15. a vtrhli Sabeskí,⁶⁾ a sobrali všetko, a sluhov pobili mečom, len ja jediný som utiekol, aby som ti to oznámil.

16. A keď ešte tento mluvil, prišiel

¹⁾ Anjeli. (nižšie 2, 1; 38, 7.) O pravde, ktorá sa nižšie uvádza, máme myslieť, že sa ona skutočne nestala, lež Písmo sv. hovorí tu v ľudskom smysle, aby ukázalo, že Boh posla svojich anjelov k ľudským službám. Títo sa postavili pred Pána, aby prijali jeho rozkazy.

²⁾ Nepriateľ, protivník.

³⁾ Bezžistne, aby nemal z toho úžitku.

⁴⁾ Či ho neochraňuješ? Satan chce zlahčiť pobožnosť Jobovu.

⁵⁾ Boh dovolil satanovi v istých medziach nakladať s Jobom, ako sám chce, aby potom nehovoril, že zkuška, ktorú Jobovi prišlo podstúpiť, bola ľahká. Bez dopustenia Božieho diabol nemôže škodiť a úmyseľ Boží pri tom je, aby diabol bol premožený.

⁶⁾ Národ v šťastnej Arabii, lúpežný. (III. Kráľ. 10, 1.)

druhý, a riekol: Oheň Boží padol s neba,¹⁾ a uderil do oviec a sluhov a ztrávil ich, len ja jediný som utiekol, aby som ti to oznámil.

17. A keď ešte ten mluvil, prišiel iný, a riekol: Chaldejští²⁾ sriadili tri húfy,³⁾ a napadli tavy, a sobrali ich, ale aj sluhov pobili s mečom, len ja jediný som utiekol, aby som ti to oznámil.

18. Ešte mluvil tento, a hľa, vstúpil iný, a riekol: Keď tvoji synovia a dcéry jedli a víno pili v dome svojho prvorodeného brata,

19. náhle sa strhol prudký vietor s tej strany od púšti, a striasol štyri uhly domu, ktorý sa srútil a privalil tvoje deti a pomreli, len ja jediný som utiekol, aby ti to oznámil.

20. Vtedy vstal Job, a roztrhol svoje rúcho, a ostrihal si hlavu,⁴⁾ padol na zem a klaňal sa,

21. a riekol: Nahý som vyšiel zo života svojej matky, a nahý sa ta navrátim:⁵⁾ Pán dal, Pán vzal; ako sa ľúbilo Pánovi, tak sa stalo; buď požehnané meno Pánovo.

22. V tom vo všetkom nezhrešil Job svojimi ústami a nehovoril nič blázniveho proti Bohu.

HLAVA 2.

Job na tele ranený, od manželky posmievaný, od priateľov navštvivený.

1. I stalo sa jedného dňa, keď prišli synovia Boží, aby sa postavili pred Pána, prišiel aj satan medzi nich. aby sa postavil pred jeho tvár.

2. tedy riekol Pán satanovi: Odkiaľ ideš? Ten odpovedal a riekol: Obchádzal som zem, a pochodil som ju.

3. A riekol Pán satanovi: Či si videl môjho služobníka Joba, že nemá podobného na zemi, že je muž prostý, úprimný a bohabojný, a chráni sa zlého, a dosiaľ zachováva nevinnosť? A ty popudil si ma proti nemu, aby som ho trápil bez príčiny.¹⁾

4. Satan mu odpovedal a riekol: Kožu za kožu, a všetko, čo má človek. dá za svoj život:²⁾

5. ale vystri len svoju ruku, a dotkni sa jeho kosti i tela, a vtedy uvidíš, že ti do očí zlorečiť bude.

6. Tedy riekol Pán satanovi: Hľa, v tvojej ruke je, ale jeho život zachovaj.

7. Nato odišiel satan od tvári Pánovej a ranil Joba vredom najhorším,³⁾ od päty do hlavy,

8. tak že si črepom hnis oškraboval⁴⁾ sediac na hnojšti.

¹⁾ Veľký oheň (Žalm 79, 11.) buďto hrom alebo vietor Samum, ktorý všetko zničí.

²⁾ Ktorých zem hraničila s pustou Arabiou.

³⁾ Aby tým viac strachu narobili, všetko zpusťosili a každý útek zastali.

⁴⁾ Na znak veľkého žiaľu a zármutku. (Izai 15, 2.) To je nie cnosť, keď človek bezcitne stojí. Job dáva na javo povedomie svojho veľkého zármutku; ale aj vtedy klania sa moci a vôli Božej; vo svojej viere a svojej oddanosti je predobrazom Spasiteľa v Getsemani (Rehor).

⁵⁾ Odkiaľ som prišiel, z večnosti. Job uznáva, že Boh je Pánom všetkých vecí. On sa neponosuje ani na zbojníkov, ani na oheň, ani na satana; ale teší sa: Čo som ztratil, to nebol zasľúžený a stály majetok, ale nezasľúžený a len na čas popriaty dar; čo sa stalo, to Boh dopustil, to bola jeho vôľa. A ačkoľvek vie, že mu Boh vzal všetko, stále mu ďakuje, a satana (v. 11.) tak náležite tresce.

¹⁾ Dal som ho zksúšať, a čo si docielil?

²⁾ Kožu za kožu. Dľa židovských vykladačov znamená toto príslovie: Ako človek obetuje jeden úd, ku pr. nastrečí ruku, aby si zachránil oko, tak Job oželel majetok i deti, len aby zachoval svoj život.

³⁾ Pod touto ranou rozumie sv. Chrysostom a iní sv. otcovia hrozné vtedy, ktoré menovite v Egypte pustošila (V. Mojž. 28, 27—35.) a menujú sa „Elephantiasis“ choroba slonová, lebo v nej aj nohy opuchajú a bývajú neohybné, podobné nohám slonovým. Nemocný trpel na tele nevýslovné bolesti; celé jeho telo boľ jeden vred, z ktorého padaly červy; trpel i na ducha: nepokoj, úzkosti až k zúfaniu. Nemoc tá bola nevyliečiteľná, smrť istá, ale zdĺhavá.

⁴⁾ Preto, aby si ochladzoval páčivosť a mieril svrblivosť; a sedel na smetisku na znak veľkého zármutku.

9. Tu riekla mu jeho manželka:¹⁾ Ty ešte sotrvávaš vo svojej prostote? Zloreč Bohu a zomri.²⁾

10. Ale on jej riekol: Ako jedna z bláznivých žien³⁾ si hovorila; keď sme prijali dobré veci z ruky Božej, prečo by sme neprijali zlých⁴⁾ Vo všetkom tomto nezhrešil Job svojimi ústami.

11. Keď však počuli traja priatelia Jobovi o všetkom tom nešťastí, ktoré prišlo na neho, prišli, každý zo svojho miesta, Elifaz Temanský, a Baldad Suhitský, a Sofar Naamatský.⁵⁾ Lebo sa sriekli, že pôjdu spolu navštíviť a potešiť ho.

12. Ale keď zďaleka pozdvihli svoje oči, nepoznali ho,⁶⁾ a vykriknuc plakali, a roztrhli svoje rúcha a sypali prach proti nebu na svoju hlavu.⁷⁾

13. A sedeli s ním na zemi za sedem dní a sedem nocí,⁸⁾ a žiaden nepreriekol k nemu slova; lebo videli, že jeho bolesť je náramná.

HLAVA 3.

Job narieka na deň svojho narodenia; oplakáva svoj život.

1. Potom otvoril Job ústa svoje, a zlorečil svojmu dňu,⁹⁾

¹⁾ Poneváž diabol videl, že Job zovnútorne svojho ostatného pokladu, zdravia, súc pozbavený, tým viac obohacuje ho vo svojom srdci, obracia sa k Eve, lebo vie, ako priviedol Adama do hriechu (Rehor). Teda manželkou Jobovou (dľa židovského podania volala sa Dina), ktorá mu je najbližšia, chce ho popudzovať (Tom).

²⁾ Či nevidíš, že ti tvoja pobožnosť nič neosoží? Rozíď sa s Bohom (daj mu výhosť — ako vyššie hl. 1. v. 5. v poznámke) a zomri.

³⁾ Rozumej z bezbožných, lebo sa v Písme sv. bezbožnosť za najväčšiu bláznivosť pokladá. (Žalm 13. 1.)

⁴⁾ Aby svoju veľkú biedu trpezlivo znášal, hovorí Job, potrebuje len na to pamätať, že je to od Boha.

⁵⁾ Theman a Suach a Naama, boly edomské kraje.

⁶⁾ Tak bol nemocou tou premenený.

⁷⁾ Aby ukázali svoju sústrasť a útrpnosť. (Nárek 2, 10.)

⁸⁾ Takýto čas bol predpísaný zákonom, aby smútili za mŕtvymi. Teda smútili, ako by Job už bol zomrel.

⁹⁾ Rozumej deň narodenia. Job si praje: bodaj by sa nikdy nebol narodil. Toto bol význam toho telesného a citového človeka, ktoré-

2. a riekol:

3. Bodaj by bol zhynul deň, v ktorom som sa narodil, a noc, v ktorej bolo povedané: Počatý je človek.¹⁾

4. Bodaj by sa bol deň ten obrátil na tmu,²⁾ aby nebol naň myslel Boh na výsosti, a nebolo ho osvietilo svetlo!

5. Bodaj by ho boly zakryly tma a tóna smrti, aby ho bola prikváčila mrákota, a zahalila horkosť!

6. Bodaj by noc tú bol úchvátil tmavý víchor, a bodaj by nebola počítaná medzi dni roka, a neprišla do počtu mesiacov:

7. Bodaj by noc tá bola samotná³⁾ a a nehodná chvály:

8. Bodaj by jej boli zlorečili tí, ktorí preklínajú deň, a ktorí sú hotoví vzbudiť Leviatana:⁴⁾

9. Bodaj by sa boly zatmely hviezdy jej mráкотou: bodaj by bola očakávala svetlo a nevidela ho, ani východu vstávajúcej zory:

10. Lebo nezavrela dverí života, ktorý ma nosil, a neodňala zlých vecí od mojich očí.

11. Prečo som nezomrel v živote (matky), a keď som vyšiel zo života, (prečo) som hneď nezahynul?

12. Prečo som bol vzatý na kolená?⁵⁾ Prečo som bol kojený prsami?

13. Lebo teraz spal by som v tichosti a vo sne⁶⁾ mojom by som odpočíval

ho zkušal satan. Jeho šľachetná duša a jeho svätá vôľa sa nepoddala týmto pokušeniam. Jeho vôľa bola spojená s voľou Božou. Toto dokazuje koniec knihy, a odmena jeho, ako aj iné knihy Písma sv., ktoré ho za vzor trpelivosti uvádzajú. (Tak učia sv. Hieronym, Ambróz, Chrysostom.)

¹⁾ Deň môjho narodenia je nešťastný a ztračený.

²⁾ T. j. nech nebude spomínaný medzi dňami!

³⁾ Pustá a neúrodná.

⁴⁾ Hovorí, ako ľud hovorieval, o zaklínačoch (srov. IV. Mojž. 22, 6.), ktorí vraj vedeli zariekaním premeniť deň na noc, alebo učiť deň nešťastlivým, ba i veľkého krokodila (leviathana) začítať.

⁵⁾ Otec brával novonarodeniatko na kolená, aby ho za svoje priznal.

⁶⁾ Tu drží smrť za spánok, aby týmto znázorňoval budúce zmŕtvychvstanie.

14. s kráľmi a vodcami zeme, ktorí si stavajú samotnice:¹⁾

15. alebo s kniežatmi, ktorí vládnu zlatom, a striebrom naplňujú svoje domy:

16. alebo jako nedochôdca skrytý, nebol by som, alebo ako počatý, ktorí nevideli svetla.

17. Tam²⁾ prestanú zúriť bezbožníci, a tam odpočinú unavení prácou.

18. I tí, ktorí boli niekedy vážňovia, sú tam bez obťažnosti, a neslyšia hlasu násilníka.

19. Malí i veľkí sú tam, a služobník zbavený je svojho pána.

20. Prečo biednemu dané je svetlo, a život tým, ktorí sú v horkosti duše?

21. Ktorí čakajú smrť a neprichádza, ako tí, ktorí kopú poklady:

22. a radujú sa náramne, keď najdú hrob:

23. mužovi,³⁾ ktorého cesta je skrytá, a ktorého Boh obkľúčil temnosťou:⁴⁾

24. Prv než jiem, vzdychám, a jako rozliate vody, také je moje ručanie;⁵⁾

25. lebo strach, ktorého som sa ťakal, prišiel na mňa; a čoho som sa obával, to sa mi stalo.⁶⁾

26. Či som nečušal? či som nemlčal? Či som nebol pokojný?⁷⁾ a prišiel na mňa hnev.

¹⁾ Paláce, ktoré hoci sú skvelé, predsa sa obrátia v samotu, púšť.

²⁾ Po smrti v druhom živote, t. j. tí, ktorí v práci ustali, teda zomdlení na síle.

³⁾ Poľahom na 20. verš, prečo je daný život a svetlo?

⁴⁾ Tak že nevie, ako a kam z tej biedy a jako to ďalej s ním bude.

⁵⁾ Moje bolesti sú neudržateľné, ako rozvodnená ríava.

⁶⁾ Ešte som nemyslel na bolesť a už sa dostavila.

⁷⁾ Hebr.: Nemal som pokoja, nie bezpečnosti a odpočinku, a ustavične prichádza bieda. — Či som pri prvej ztrате nebol tichý; mlčal som, ako by sa nič nebolo stalo. A predsa toto druhé ešte horšie na mňa prišlo. — Slová a výrazy v ponosovaní Jobovom sú — ako to u ľudí na východe býva — priostré, a jeho úmysel ostáva za ich významom. Hebr. predsa kárhá ho Boh pre niektoré z nich. Náš trpiateľ je ešte ďaleko od dokonalosti nového zákona, veď nemá príkladu utrpenia Kristovho, ani kresťanskej lásky ku krížu. (Rim. 6. 5.; 8. 17.)

HLAVA 4.

Elifaz obviňuje Joba z netrzeplivosti a dokazuje mu, že jeho nábožnosť nebola pravá a bohumilá; domnieva sa, že Boh na dobrých a spravodlivých nešťastia nedopúšťa.

1. Na to odpovedal Elifaz Temanský a riekol:

2. Keď ti začneme hovoriť, azda to za zlé budeš mať, ale ktože môže sa zdržať, aby, čo má na mysli, nepovedal?

3. Hľa, učieval si mnohých, a ustaté ruky si posilňoval.

4. Tvoje reči otužovali klátiacich sa, a trasúce sa kolená si zmocňoval;¹⁾

5. no teraz prišla na tebe rana, a klešáš: dotkla sa ťa a si predesený.

6. Kdeže je tvoja bázeň, tvoja zmužilosť, tvoja trzeplivosť a dokonalosť tvojich ciest?²⁾

7. Spomni, prosím ťa, kto kedy nevinný zahynul? alebo kedy boli uprimní vyhladení?³⁾

8. Ale ano, to som videl, že tí, ktorí orali neprávosti,⁴⁾ a rozsievali bolesti, aj ich žali,

9. od dychu Božieho hynuli a od ducha jeho hnevu na nivoč vyšli.⁵⁾

10. Revanie leva, a hlas ľvice, a zuby mladých ľvičiat bývajú zlamané.

11. Tiger⁶⁾ zahynul preto, že nemal koristi, a mladé ľvičiatá bývajú rozohnané.

12. Lebo i tajné povedalo sa mi slo-

¹⁾ Mnohých nešťastlivých si učil, tešil a v trzeplivosti otužoval.

²⁾ Kdeže je teraz tvoja nábožnosť, trzeplivosť a dokonalosť? T. j. keď by si toto bol činil, nebol by si prišiel nikdy do tohto nešťastia na výstrahu ľuďom, lebo Boh je spravodlivý.

³⁾ Totižto nevinnosť vyjde na vrch, lenže Elifaz Joba nedrží za nevinného, naopak ukazuje, že nešťastie len bezbožníkov stíha.

⁴⁾ Hebr.: Ako som ja videl: ktorí orali nepravosť a zasievali prevrátenosť, že ich i žali. Orat: v srdci uzavierať; rozsievať: vykonať.

⁵⁾ Náhle zahynutie hriešnikov.

⁶⁾ Pod tigrom (hebr. lev) rozumej obraz veľkého hriešnika. Boh vie i najvzdorovitejšieho zkrotiť a bezbožných vyhubením ich rodiny trestať; tvrdá narážka na stálosť Jobovu a smrť jeho detí.

vo,¹⁾ a ucho moje akoby kradomky zachytilo obsah jeho šoptania.

13. V hrôze videnia nočného, keď tvrdý sen pripadá na ľudí,

14. strach pripadol na mňa a ľak, a všetky moje kosti²⁾ sa (od strachu) triasly;

15. a keď duch predou mnou šiel, vlasy dúpkom mi stávaly na mojom tele.

16. Zastavil sa ktosi, ktorého tvár som neznal, obraz pred mojima očima, a počul som hlas ako tichého vetrika.

17. Či je človek v prirovnání s Bohom spravodlivý, alebo muž čistejší nad svojho stvoriteľa?³⁾ (Nižšie 25, 4.)

18. Hľa, ktorí mu slúžia, nie su stáli, a na anjeloch⁴⁾ svojich našiel nepravosť. (Nižšie 15, 5; 2.; Petr 2, 4.)

19. Čím viacej tí, ktorí bývajú v hlinených domoch, a ktorí majú základ zo zeme, ako od mole strovení budú?

20. Od rána až do večera bývajú podfatí; a ponevác nikto nerozvažuje, na veky zahynú;⁵⁾

21. a ktorí z nich zostanú, budú odnatí, zomrú, ale nie v múdrosti.⁶⁾

HLAVA 5.

Elifaz ďalej obviňuje Joba z nepravosti; potom ho napomína, aby sa k Bohu obrátil.

1. Nuž volaj, či bude niekto, ktoby ti odpovedal, a obráť sa k niektorému zo svätých.⁷⁾

¹⁾ Elifaz tu prednáša Božiu tajnosť, ktorú mu dľa učenia sv. otcov sám Boh zjavil, že totižto pred Bohom žiaden nenie dosť čistým, lebo aj v anjeloch našiel nepravosť. Z tohoto nedobre zatvára, že ani Job nie je bez viny.

²⁾ Všetky pravé videnia počínajú so strachom, ale končia sa s uspokojením a radosťou.

³⁾ Elifaz z tohoto uzaviera, že Boh netrese neviných, ani Joba by netrestal, keby nemal hriechu.

⁴⁾ Elifaz hovorí o anjeloch v stave zkúšky; nazýva ich anjelmí, ačkoľvek mnohí z nich stali sa čertami.

⁵⁾ V krátkom čase zahynú.

⁶⁾ Zaiste zahynú, hoci nie naraz — a síce bez múdrosti, t. j. bez bázne Božej.

⁷⁾ Nech ti niekto potvrdí, čo sa ty domnievaš o svojej biede, jestliže máš pravdu. Pod svätými rozumej anjelov. Hebr.: A ku ktorému zo svätých sa obrátiš?

2. Veru blázna zabíja hnev, a maličkého usmrcuje závišť.¹⁾

3. Ja som videl blázna pevného koreňa, a hneď som zlorečil jeho krásu.²⁾

4. Ďaleko budú jeho synovia od spásy, a utlačení budú v bráne,³⁾ a nebude, kto by ich vytrhol.

5. Jeho žatvu stroví hladný, a jeho samého uchvátí⁴⁾ ozbrojenec, a žízniví budú piť jeho bohatstvo.

6. Lebo na zemi sa nič nestáva bez príčiny, a zo zeme nevzchádza bolesť.⁵⁾

7. Človek sa rodí k práci, a vták k lietaniu.

8. Preto budem prosiť Pána, a Bohu predložím svoju reč.⁶⁾

9. ktorý činí veľké veci, a nevyzpytateľné, a divné bez počtu:

10. ktorý dáva dážď na zem, a vodami svlažuje všetky veci.

11. Ktorý kladie ponížených na miesto vysoké, a trúchliacich vyvyšuje spásou:

12. Ktorý v nič obracia myšlienky zlostných, aby ich ruky nemohly vykonať, čo začali;

13. Ktorý chytí múdrych v ich chytáctve, a radu zlostných rozháňa.

(1. Kor. 3, 19.)

14. Vo dne rútia sa do tmy, a ako v noci, tak budú mať o poludní.

15. Ale núdzných vyslobodí od meča ich úst,⁷⁾ a chudobného z rúk násilníka jeho.

16. A núdzný bude mať nádej, ale nepravosť zapchá svoje ústa.⁸⁾

¹⁾ Tvojimi pomosami si podobný bezbožníkom, a zatvrdilého hriešnika nikto sa nezaujme.

²⁾ Videl som bezbožného, že sa upevňoval v šťastí, ale som hneď predpovedal jeho záhubu.

³⁾ V súdnej bráne.

⁴⁾ Zajmeme ho do otroctva.

⁵⁾ Náhodou sa nič nedeje, ani nešťastie neprihodi samo od seba, ako burina zo zeme; tak at hriechy pochádzajú z bláznovstva.

⁶⁾ Ponevác naša prirodzenosť je takto sriadená, že sme totižto biedou podrobení, preto keď by to na mňa bolo prišlo, obrátil by som sa bol k Bohu; podobne učíš aj ty, priateľu Job.

⁷⁾ Od úst pomluvačov. Žalm 63, 2.

⁸⁾ Zlosť musí umlknúť, a utiahnúť sa.

17. Blahoslavený človek, ktorého trestá Boh: a preto karhaním Pánovým nepohrdaj.¹⁾

18. Lebo on raní i hoj: bije a jeho ruky liečia.

19. Zo šiestich súžení ťa vyslobodí, a v siedmom sa ťa zlo nedotkne.²⁾

20. V hlade vyslobodí ťa od smrti, a v boji od smrti meča.

21. Od biča jazyka budeš chránený, a nebudeš sa báť biedy, keby prišla.

22. V zhube a hlade budeš sa smiať, a divej zveri zemskej nebudeš sa báť.

23. Ale s kamením poťným (bude) tvoja smluva, a divá zver zeme bude mať pokoj s tebou.³⁾

24. A zvieš, že tvoj stánok má pokoj, a navštevujúc svoju krásu, nezhrješ.⁴⁾

25. A zvieš, že tvoje semeno sa rozmnožuje, a tvoja rodina ako bylina zeme.

26. Vojdeš v hojnosti (dňov) do hrobu, ako odnášaný býva pšeničný snop vo svojom čase.⁵⁾

27. Hľa, jako sme skúmali, tak sa vec má: čo si slyšal, uvažuj v srdci.

HLAVA 6.

Job odmieta obvinenia Elifazove, preto že viac trpí ako zaslúžil, a ponosuje sa na neveru svojich priateľov.

1. Job odpovedal a riekol:

2. Ó, by moje hriechy, ktorými som hnev zaslúžil, a bieda, ktorú trpím, vážené boli na váhe.⁶⁾

¹⁾ Ponevác chudobným a núdznym je sľúbená odmena Božia, nezatracuj navštívenia Božieho. lež prijmi ho vďačne, a buď istý, že ťa Boh vyslobodí.

²⁾ Pod siedmimi biedami rozumej mnoho, a Boh ťa vyslobodí zo všetkých. Mudr. 6, 16.; 30, 15.; Amos 1, 3.

³⁾ Kamenie neučiní ti žiadnej škody, a divé zvery nezpustošia tvojich zemí.

⁴⁾ Uvidíš rod svoj blaženým a šťastným.

⁵⁾ Veľmi časté a milé blahoželanie vo sv. Písme.

⁶⁾ Job uznáva sľce svoju krehkosť a hriešnosť, predsa súdi, že Boh malé poklasky nestiha ťažkými trestami. Preto keď sa na váhu položia

3. Nad piesok morský ukázala by sa ťažšou: preto aj moje slová sú plné bolesti.¹⁾

4. Lebo strely Pánove voviazly vo mne, ich hnev²⁾ vypil môjho ducha, a hrôzy Pánove bojujú proti mne.

5. Či bude revať divý osol, keď bude mať trávu? Alebo či bude bučať vol, keď bude stáť pred plnými jaslami?³⁾

6. Alebo či sa bude môcť zjesť nechutné, čo nie je soľou posypané? Alebo či môže niekto okúsiť, čo okúsené prináša smrť?⁴⁾

7. Čoho sa predtým moja duša nechcela dotknúť, to mi je teraz pre úzkosť pokrmom.⁵⁾

8. Kto mi dá, aby sa splnila moja žiadosť: a aby mi dal Boh, čo čakám?⁶⁾

9. A ktorý začal, ten aby ma sotrel: aby rozviazal svoju ruku, a ma podťal?

10. A to buď mojím potešením, že, hoci ma bolesťou trápí bez poľutovania, ja predsa sa neprotivím slovám Svätého.⁷⁾

11. Lebo jakáže je moja sila, aby som vydržal? Alebo jaký je moj koniec, aby som trpezlivo snášal?⁸⁾

jeho hrlechy a Božie tresty, spravodlivý sudca by uznal, že jeho ponosy nie sú tak veľké, jako jeho bolesti.

¹⁾ Rozumej horkosti.

²⁾ Zbavuje ma sily, a bolesti doliehajú na mňa.

³⁾ Či keď sú bolesti mojím pokrmom, nemám želiť?

⁴⁾ Vo verši 5. riekol: Ako osol a vôl len vtedy bučia, keď nemajú pokrmu, ani ja by som sa neponosoval, keby to tak zle nebolo so mnou. Aby dokázal, že sa mi ozaj tak vodí, ako tým zverom, porovnáva svoj život s pokrmom; Jazyk badá, keď trocha soli chýba, a ja nemohol by som cítiť tak hroznú biedu? Keby niekto mal jesť usmrčujúci pokrm, priechil by sa tomu, tým väčším právom žalujem sa ja, ktorý som kŕmený mukami ako smradľavým pokrmom.

⁵⁾ Len ja mám to jesť, čoho sa nemožno dotknúť, len ja mám snášať vtedy a mlčať?

⁶⁾ Jeho žiadosťou bola smrť.

⁷⁾ Akoby riekol: Ja neprestupujem prkazov Božích protimluvou a netrepežlivosťou, ale snášam s odovzdaním do jeho vôle moje bolesti a trpiac žehnám jeho pravicu. Keďže niččo trpkého vyjde z mojich úst, to nenie vzdor ani rúhanie.

⁸⁾ Kdeže sa mám obrátiť, aby som hlbšie a väčšie príčiny mojej trepežlivosti našiel?

12. Ani moja sila nie je jako sila kameňa, ani moje telo nie je z medi.

13. Hľa, nemám pomoci v sebe, a aj moji priatelia odstúpili odo mňa.¹⁾

14. Kto od svojho priateľa milosrdenstvo odníma, bázeň Pánovu opúšťa.

15. Bratia moji ma obišli ako potok, ktorý prudko tečie dolinami.

16. Ktorí sa boja mrazu, padne na nich sňah.²⁾

17. V čase, keď sa rozšíria, vysychajú, a náhle sa sohreje, miznú so svojho miesta.³⁾

18. Chodníky ich krokov sú spletené; idú do prázdna, a hynú.

19. Hľadte na chodníky z Téma, na cesty Sabejských, a počkajte maličko.⁴⁾

20. Zahanbení boli, lebo som úfal; a prišli až ku mne, a studom boli pokrytí.⁵⁾

21. Teraz ste prišli: a že len moje rany vidíte, desíte sa.⁶⁾

22. Či som povedal: Doneste mi (niečo) a z majetku svojho mi darujte?

23. Alebo: Vyslobodte ma z ruky nepriateľa, a z ruky silných ma vytrhnite?⁷⁾

24. Poučte ma a ja budem mlčať; a ak som niečo nevedel, naučte ma.⁸⁾

25. Prečo ste utŕhali rečiam pravdy, keď nieto medzi vami nikoho, ktorý by ma obviňovať mohol?⁹⁾

¹⁾ Nemám útechy ani u seba, ani u priateľov.

²⁾ Kto sa bojí menšieho nešťastia, upadne do väčšieho.

³⁾ Ako teplo topí sneh, tak sa rozplynú aj oni, a zahynú.

⁴⁾ Pozrite na tie cesty, či prídu moji dávni priatelia a budú ma tešiť?

⁵⁾ Mysleli, že uznám svoje hriechy, a že sa budem koríť. Ponevác ale vidia, že dúfam v Boha, sú zahanbení.

⁶⁾ Azda aby ste mi nemuseli nejakej hmotnej alebo majetkovej pomoci poskytnúť.

⁷⁾ Nežiadal som od vás žiadnej hmotnej pomoci, len útechy.

⁸⁾ Presvedčte ma, dokážte mi, a budem mlčať, ba poslúchnem vašu nauku, ak bude lepšia ako dosiaľ.

⁹⁾ Prečo ma pomlúvate, keď neviete nič zlého dokázať.

26. Len slová vynášate, aby ste mi domlúvali, a hovoríte slová do vetra.

27. Oborujete sa na sirotu, a usilujete sa podvrátiť priateľa svojho.

28. No dokončte, čo ste začali: počujte a vidte, či klamem.

29. Odpovedajte, prosím, bez škriepky, a mluvte, čo je spravodlivé, a súdte.

30. A nenajdete na mojom jazyku nepravosti, a v ústach mojich nebude znieť bláznovstvo.¹⁾

HLAVA 7.

Job opisuje biedy ľudského života; prosí Boha, aby ho z nich vyslobodil.

1. Bojovanie je život človeka na zemi; a jako dni nájomníka jeho dni.²⁾

2. Ako sluha túži po chládku, a jako nájomník čaká koniec svojej práce:

3. tak aj ja som mal mesiace prázdne pokoja, a noci plné trápenia som čítaval.³⁾

4. Keď líham, hovorím: Kedy vstanem? A zasa čakám večer, a bolesťami bývam naplnený až do tmy.

5. Moje telo je odené hnilobou a plesninou prachu, a moja koža uschla a svraskala sa.

6. Dni moje chytrejšie pominuly než od tkáča niť prestrihnutá býva, a strávil sa bez všetkej nádeje.

7. Rozpomeň sa, že môj život je (ako) vietor, a oko moje že viac neuzrie dobrých vecí.

8. A nespatriť ma viac zrak človeka: pozreš na mňa, a mňa už nebude.

9. Ako oblak mizne a zaniká: tak ten, ktorý vstúpi do hrobu, už z neho nevyjde.⁴⁾

¹⁾ Nenajdete, že by som vzdor môjho križa niečo zlého bol mluvil.

²⁾ Ponevác je život ako boj, alebo ako dni nájomníka, ktorý len na konci dostane odmenu, tak aj on má život plný strádania, nedostatkov a bied, ktoré sa len po smrti premenia.

³⁾ Mnohé noci a mesiace som nespál od bolesti.

⁴⁾ Aby požíval slasti života časného.

10. A nenavrátí sa viac do svojho domu, a nepozná ho viac jeho miesto.

11. Preto ani ja nebudem zdržovať svojich úst, mluiť budem v úzkosti svojho ducha: nariekam budem v horkosti duše svojej.¹⁾

12. Či som ja more, alebo velryba, že si ma obsadil žalárom?²⁾

13. Keď rieknem: Poteší ma moja posteľ, a poľahčím si rozmlúvajúc so sebou na svojej loži:

14. (tu) strašiš ma snami a vo videniach³⁾ púšťaš na mňa hrôzu.

15. Preto je duši mojej milšie obesenie, a mojím kostiam smrť.⁴⁾

16. Zúfal som, nebudem už ďalej žiť: pošanuj ma, lebo moje dni sú už nič.⁵⁾

17. Čo je človek, že si ho tak vážiš? alebo čo prikladáš k nemu svoje srdce?⁶⁾

18. Navštevuješ ho na úsvite, a každú chvíľu ho zkusuješ:

19. Dokiaľže mi neodpustíš, a nedáš mi prehltnúť svoju slinu?⁷⁾

20. Zhrešil som, čo môžem ja urobiť tebe,⁸⁾ o strážco ľudí? Prečo si ma postavil sebe za protivníka,⁹⁾ tak aby sám sebe bol farchou?

21. Prečo neodnínáš hriechu môjho, a prečo neodpúšťaš neprávosti mojej?

¹⁾ Job tu dá voľný beh svojim citom, a ponosuje sa bez reptania ako Spasiteľ volajúc: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil!“

²⁾ Ako vody obtočené sú brehami, tak aj mňa obťažajú bolesti.

³⁾ Aj na spaní, keď trochu odpočinku úfam, prenasleduješ ma snami a strašnými videniami. To chodí s nemocou Elephantiasis.

⁴⁾ Hebr.: Duša moja žiada si zaškrtie a smrť radšej, ako tieto kosti. S tou nemocou chodíeva zadusenie a úplné vychudnutie.

⁵⁾ Odmietnul som túto myšlienku, veď aj tak čoskoro bude koniec.

⁶⁾ Že ho držíš za hodného tvojho trestu, a že chyby jeho zasluhujú tvojho pozoru.

⁷⁾ Nedáš mi toľko úľavy, aby som prežrel svoju slinu.

⁸⁾ Teda som zhrešil (Tom.), ako moji priatelia hovoria, no čo ja tým škodím tebe?

⁹⁾ Alebo: za cieľ.

Hľa, teraz budem spať v prachu; a keď ma budeš ráno hľadať, nebude ma.¹⁾

HLAVA 8.

Baldad karhá Joba, a sľubuje mu lepší osud, ak sa obrátí; napomína ho, aby nerúhal proti spravodlivosti Božej.

1. Tedy odpovedal Baldad Suhitský a riekol:

2. Dokiaľ budeš takto hovoriť, a reči tvojich úst (budú) ako prudký víchor?²⁾

3. Či Boh prekrúca súd? Alebo Všemohúci vyvracia, čo je spravodlivé?³⁾

4. Aj keby tvoji synovia zhrešili proti nemu, a on nechal ich v ruke ich neprávosti.⁴⁾

5. Ty však⁵⁾ vstaneš k Bohu na úsvite,⁶⁾ a budeš sa k Všemohúcemu modliť;

6. a budeš kráčať čistý a uprimný, hneď sa obrátí k tebe, a učiní pokojným prýbytok tvojej spravodlnosti.⁷⁾

7. na toľko, že hoci tvoje predošlé veci byly malé, posledné rozmnožia sa náramne.

8. Lebo spýtaj sa pokolenia predošlého, a zpytuj pilne pamiatky otcov:

9. (Lebo my sme včerajší, a nevieme, že naše dni sú ako tôňa na zemi).⁸⁾

(14, 2; Žalm. 143, 4.)

10. a oni ňa naučia: povedia ti, a zo srdca svojho vynesú slová.

¹⁾ Jób žiada smrť, ako vykúpenie od bôhov. Otázky, že prečo Boh s ním tak nakladá, sú slabosťou, ale nie reptaním, lebo sa poddáva vôli Božej.

²⁾ T. j. prudké a prázdne.

³⁾ Či Boh mohol nechať bez trestu tvoje činy?

⁴⁾ Lebo nepravosť chystá zahynutie. Elifaz pripisoval smrť detí hriechom otcovým. Baldad ich vlastnej vine.

⁵⁾ Tebe však stojí cesta k spojeniu otvorená.

⁶⁾ So všetkou horlivosťou, tu tedy z celého srdca k Bohu sa obrátiť. Baldad spomína i prvý krok obrátenia: „a budeš sa modliť“.

⁷⁾ Zasa ti navráti tvoj spravodlivý prýbytok a privedie k starému dobrobytu.

⁸⁾ Oni ti zvestujú, že hoc by hriešnici boli aj celé roky v šťastí, predsa sa pominú, ale spravodliví nezahynú.

11. Či môže sa zelenaf trstf bez bahna? Alebo rásť šašina bez vody?¹⁾

12. Keď ešte stojí v kvete, a skôr než trhaná býva rukou, pred všetkými zelinami usychá:

13. tak sú cesty všetkých, ktorí zapomínajú na Boha, a nádej pokrytca zahynie:

14. Nebude sa mu ľubiť jeho nesmyselnosť, a ako pavučina je jeho nádej.²⁾

15. Spoliehať sa bude na svoj dom, a neobstojí: podopre ho, a nebude stáť.³⁾

16. Zdá sa, že má vlahu pred východom slnka, a keď vyšlo, vystierajú sa jeho ratolesti.⁴⁾

17. Na hŕbe skál zhustnú jeho korene, a medzi kameňami sa rozkladajú.

18. Avšak keď ho vytrhnú z jeho miesta, ono zapre ho, a riekne: Neznám ňa.⁵⁾

19. Lebo toto je radosť jeho cesty,⁶⁾ že zo zeme hneď pučia iné.⁷⁾

20. Boh nezavŕha⁸⁾ prostého, ani zlostníkom nepodáva ruky,

21. dokiaľ sa tvoje ústa nenaplnia smiechom, a tvoje rty plesaním.

22. Ktorí ňa nenávidia, pokrytí budú hanbou, a stánok bezbožníkov neobstojí.

¹⁾ Tuto sú tie prípovede starších až do 20. verša. Ako trstie a šašina dľa prirodzeného spôsobu bez vlahy uschne, tak šťastie človeka bez bázne Božej zahynie. Hriech zabíja hriešnika.

²⁾ A keď upadol, zneľúbi sa mu jeho bláznovstvo, v ktorom sa oddal hriechu, a zo zkusenosti sa dozvie, jak márna je jeho nádej.

³⁾ Ako dom na strútenle je šťastie hriešnikovo, najmenší vietor ho zvalí.

⁴⁾ Bezbožný je ako plevel, pokryje celú zahradu, obťáča múry, hromady skál, ale konečne predsa len bude vytrhnutý.

⁵⁾ Tak opovržená je burina, že ani len jej miesta nezaznačia. Podobne je aj s hriešnikami.

⁶⁾ Tu obracia hriešnikov na posmech.

⁷⁾ Iní budú dedičiť jeho statky.

⁸⁾ Tu začína Baldad napomínať Joba k obráteniu. Ako Boh neodnáma nevinným svojej pečlivosti a ochrany a nevydáva ich takému osudu, ako Joba, tak nepodáva ruky svojej zlostníkom, aby ich chránil a bránil; preto stíha ich nešťastie a záhuba na pokutu za ich hriechy; kdežto na pobožných neprichádzajú dopustenia. Preto aj ty k nemu sa obráť.

HLAVA 9.

Job uznáva spravodlnosť a múdrosť Božiu; dokazuje, že nielen bezbožníci, ale aj spravodliví musia trpieť.

1. Job odpovedal a riekol:

2. Ovšem viem, že tak je, a že človek nebýva spravodlivý v porovnaní s Bohom.¹⁾

3. A keby sa chcel s ním hádať, nemohol by mu odpovedať jedno na tisíc.

4. Múdry je v mysli, a silný v moci: ktože sa mu kedy sprotivil, a mal pokoj?

5. On prenáša vrchy, a nevedia tí, ktorých podvracia v svojom hneve.²⁾

6. On pohybuje zem s jej miesta, a jej stĺpy sa trasú;

7. On rozkazuje slncu, a nevychodí, a hviezdy zatvára ako pod pečatou.³⁾

8. On sám rozprestiera nebesá, a kráča po vlnách morských;

9. on učinil Arktura a Oriona,⁴⁾ i Kuriatka a vnútornosti juhu.

10. On činí veci veľké, a nepochopiteľné, a divné, ktorým niet počtu.

11. Keď príjde ku mne, nevidím ho: a keď odíjde, nebudem vedieť.

12. Jestli bude sa tázať náhle, kto mu odpovie? Alebo kto mu môže riekuť: Prečo tak činíš?

13. Boh on je, jeho hnevu nemôže žiaden odolať, a pod ním sa klonia, ktorí nosia okršlek.⁵⁾

14. Preto kto som ja, aby som mu od-

¹⁾ Hebr.: Ako by človek mohol spravodlivý byť pred Bohom?

²⁾ Z toho, že Job opisuje moc Božiu, vidno, že nemyslí obrázať bázeň Božiu. Tá moc vysvitá najsamprv z vecí na svete najneohrozenejších: tak náhle podvracia vrchy, že odklonily sa so svojho miesta prv než by to byly samé zbadaly.

³⁾ Zatiahne ich mrákotami, ako keď list zapечатí.

⁴⁾ Arktur je súhvezdie, ktoré my Vozom menujeme. Orion sú kosy. Tieto ležia na severnej strane a proti nim sú na juhu, ktoré nevidno.

⁵⁾ Kto sú dľa sv. Hieronyma tí nosičia okršleku, je ťažko povedať. Hebr.: Pomocníci vzbúry, proti Bohu.

povedal, a svojimi slovami¹⁾ s ním hovoril.

15. A hoc by som mal niečo spravodlivého, nebudem sa hádať, ale prosiť budem svojho sudcu.

16. Ba keď ma volajúceho i slyší, neverím, či by vyslyšal môj hlas.²⁾

17. Lebo vo víchre ma zničí, a rozmnoží rany moje i bez príčiny.³⁾

18. nedáva odpočinku môjmu duchu, a naplňuje ma horkosťami.

19. Keď ide o silu, On je najsilnejší; jestliže o spravodlnosť súdu, nikto sa nepováži za mňa svedectvo vydať.⁴⁾

20. Jestliže budem sa chcieť ospravedlniť, zatratia ma ústa moje: jestli ukážem sa nevinným, dokáže, že som nešľachetný.⁵⁾

21. Hoci by som bol prostý, to samé nebude vedieť moja duša.⁶⁾ a protiví sa mi môj život.

22. Jedno je, čo som hovoril, že nevinného i bezbožného on zničuje.⁷⁾

23. Keď bičuje, nech zabije naraz,⁸⁾ a z múk nevinných, nech sa nesmeje.

24. Zem býva daná do rúk bezbož-

ného, on zakrýva tvár jeho sudcov; jestliže nie je on, ktože iný?¹⁾

25. Dni moje byly rýchlejšie nad posla: utiekly a nevidely dobrého.

26. Pominuly, ako lode nesúce jablká,²⁾ ako orol lietací za pokrmom.

27. Keby som riekol: Nebudem viac tak hovoriť: zmenil by som svoju tvár, a (predsa) bolesťou mučil by som sa.

28. Báľ som sa všetkých svojich skutkov, vediac, že neodpustíš hriešnikovi.³⁾

29. Ale jestliže som aj tak bezbožný, prečo som sa nadarmo namáhal?⁴⁾

30. Ano, keby som sa umyl vodou sňahovou, a keby sa leskly ruky moje ako najčistejšie:

31. predsa ma do špiny omočíš, tak že v ohavnosti ma bude mať moje rúcho.⁵⁾

32. Lebo ani človekovi, ktorý mi je podobný, nebudem odpovedať: ani tomu, ktorý by mohol byť zároveň so mnou v súde vypočutý.⁶⁾

33. Niet, kto by mohol oboch rozsúdiť, a ruku svoju položiť na oboch.⁷⁾

34. Nech odníme svoj prút odo mňa, a jeho strach nech ma neľaká;

35. vtedy budem hovoriť, a nebudem sa ho báť.⁸⁾ lebo dokiaľ som v strachu, nemôžem odpovedať.

¹⁾ Hebr.: Ako by ja jemu odpovedať, aké slová proti nemu vykladať mohol? — Nikdy mi nenapadlo s Bohom sa hádať, ako vy myslíte, ačkoľvek som si povedomý mojej spravodlivej veci.

²⁾ Hebr. jasnejšie: Keby som i volal, a by ma počul, neverím, aby vyslyšal moje slovo (splnil moju žiadosť). — Nie som toho hoden, a jako chce Boh s človekom obcováť, to nezávisí od nášho rozumu, ale od vôle Božej.

³⁾ Hoc bez viny len zo samej skúšky ma môže trestať.

⁴⁾ Ani mocou, ani právom sa mu nemôžem postaviť, lebo ktože vydá svedectvo o mne, keďže je on vševedúci?

⁵⁾ Čože je naša ctnosť pred Bohom najsvätejšim: aj načistejšia ctnosť pred ním plná je škvrn.

⁶⁾ Ktože môže znať môj stav pred Bohom? Cele tak, ako hovorí sv. Pavel: „Ničoho nie som si povedomý, ale som tým nie ospravedlnený.“

⁷⁾ On časnými biedami navštevuje rovnako spravodlivého i hriešneho. Spravodlivého, aby ho tým väčší odmenil a oslávil vo večnosti; a hriešnika aby ho potrestal.

⁸⁾ Lepšie by bolo odrazu zahynúť, ako dlho sa trápiť, ktoré trápenie sa tak zdá, ako by sa Bohu ľúbilo

¹⁾ Jestliže Boh toho nedopustil, ktože iný? Z jeho nevyzpytateľného nariadenia sa stáva, že hriešnici na čas víťazia, a spravodliví muky znášajú.

²⁾ Lode tieto byly najrýchlejšie, aby nepohnily jablká.

³⁾ T. j. v bázní Božej som konal skutky svoje.

⁴⁾ Joba to trápi, že ho navštevujú tresty, ktoré ho pred priateľmi činia bezbožným, a že Boh nehľadí na jeho nevinnosť, ale dľa miery prísnej svätosti (9, 2—3.) drží ho za bezbožného. Preto volá: Ja že som vinný! Čo sa mám nadarmo namáhať (v kvílení a vzdychaní)? Tá miera svätosti bezmála stáva sa pre neho príčinou k netreznivosti.

⁵⁾ Keby som bol najspravodlivejším, pred Bohom nebudem dosť čistým.

⁶⁾ S človekom sa nechcem hádať, ktorý je krehký ako ja, čím menej s Bohom.

⁷⁾ Kohože budem volať za sudcu medzi Bohom a mnou, keďže nad neho ničo vyššieho.

⁸⁾ Potom dokážem, že nevinne trpím, a že som nie takým hriešnikom, za akého ma držíte.

HLAVA 10.

Job chce vedieť príčinu svojich bolestí, lebo pokladá to za nedôstojné Boha, aby ho tak trestal; a zase si sťažuje na svoj život.

1. Spríkril sa mojej duši život môj, vypustím proti sebe svoju reč, v horkosti svojej duše budem hovoriť.

2. Riekneť Bohu: Nezatracuj ma: oznám mi, prečo ma tak súdiš?¹⁾

3. Zdá sa ti to za dobré, keď ma tupíš, a mňa, dielo rúk svojich, utláčaš, a úmysel bezbožníkov napomáhaš?²⁾

4. Máš ty oči telesné: alebo ako vidí človek, vidíš aj ty?

5. Sú tvoje dni ako dni človeka, a tvoje roky ako ľudské časy?

6. Abys vyhľadával moju nepravosť a skúmal moj hriech?

7. Ačkoľvek vieš, že som nič zlého neučinil, lebo niet nikoho, kto by ma mohol z tvojej ruky vytrhnúť.³⁾

8. Tvoje ruky ma učinily, a celého vôkol ma spôsobili: a tak náhle ma svrhuješ?

9. Rozpomeň sa, prosím, že si ma ako blato učinil, a na prach ma zase obrátiš.

10. Či si ma ako mlieko neslial, a jako syr nezhustil?

11. Kožou a mäsom si ma priodial: kosťami a žilami si ma spojil.

12. Udelil si mi život a milosrdenstvo: a navštívenie tvoje ochránilo môjho ducha.

13. Ačkoľvek je to skryté v tvojom srdci, predsa viem, že na všetko pamätáš.

¹⁾ Prečo ma tak trestáš? Ovšem ľahkosť je táto otázka, predsa je ona nie ruhaním, lebo sa uspokojuje na vôli Božej.

²⁾ Ty, môj Stvoriteľ, nemôžeš mať radosti na mojich úzkostiach a bolestiach, keď zlí tvojou pomocou sú šťastliví? Keby si mal radosť v trestaní, trestal by si tých.

³⁾ Ty vieš, že nie som zlostníkom, a predsa ma nikto nemôže ospravedlniť, keď ma ty zatráfiš.

14. Ak som zhrešil, a na čas¹⁾ si mi odpustil: prečo neodpúšťaš, aby som bol čistý od svojej nepravosti?

15. Jestliže som bezbožný, beda mne: a jestliže som spravodlivý, ani tak nepozdvihnem hlavy,²⁾ nasýtený trápením a biedou.

16. A pre pýchu ma chytáš ako ľavicu, a znova divne ma trápíš.

17. Obnovuješ svojich svedkov proti mne,³⁾ a rozmnožuješ na mne svoj hnev, a tvoje pokuty bojujú proti mne.

18. Prečo si ma vyviedol zo života? Ó, by som bol zahynul, žeby ma ani oko nebolo videlo.

19. Bol bych, akoby ma nebolo bývalo, súc prenesený zo života do hrobu.

20. Nuž, či neskončí sa chytro krátkosť dní mojich? Tedy nechaj ma, aby oplakal máličko moje bolesti:

21. prv než odídem a viac sa nevrátim do zeme tmavej, a pokrytej mráкотou smrti:

22. do zeme biedy a temnosti, kde stieň smrti a žiaden poriadok, ale hrôza večná prebýva.⁴⁾

HLAVA 11.

Sofar obviňuje Joba z márných a nespravodlivých rečí: napomína ho, aby hľadal milosť Božiu.

1. Tu odpovedal Sofar Naamatský a riekol:

2. Či ten, ktorý tak mnoho hovorí, nemá aj slyšať? Alebo či mnohomluvný človek má pravdu?

3. Či len pred tebou samým budú mlčať ľudia? A keď sa iným naposmievaš, nemá ňa nikto zavrátiť?¹⁾

¹⁾ Keď som hrešil v mojej mladosti, odpustil si mi, prečo teraz, keď som si ničoho nepovedomý, neodnímeš toho navštívenia odo mňa, aby sa ukázala moja nevinnosť.

²⁾ Hoci by bol ospravedlnený, nebudem sa vypínať.

³⁾ Stále nové a nové bolesti posielaš na mňa, ako svedkov mojej hriechnosti.

⁴⁾ Job v svojej bolesti myslel, že aj na druhom svete bude odsúdený k večnej hrôze v pekle.

⁵⁾ Náležitou odpoveďou zahanbiť.

4. Lebo si riekol: Čistá je moja reč, a čistý som pred tvojima očima.¹⁾

5. Ó, by Boh s tebou hovoril, a svoje ústa proti tebe otvoril,

6. aby ti ukázal tajomstvá múdrosti (svojej) a že mnohonásobný je zákon jeho, a aby si porozumel, že o mnoho menej žiada od teba, ako tvoja nepravosť zasluhuje.

7. Azda ty šlapaje Božie dosiahneš, alebo dokonalosť Všemohúceho vystihneš?

8. Vyšší je nad nebesá a čo učíniš?²⁾ Hlbší je než peklo, a odkiaľ (ho) poznáš?

9. Jeho miera je dlhšia ako zem, a širšia ako more.

10. Jestliže všetko srúca, alebo v jedno stlačí, kto mu zabráni?

11. Lebo on zná márnosť ľudskú, a vidí nepravosť, či na to nedbá?

12. Márný muž sa vyzdvihuje v pýche, a domnieva sa, že sa narodil slabodný ako divé osliatko.³⁾

13. Ale ty si upevnil svoje srdce, a vystrel si k nemu svoje ruky:

14. Jestliže vzdialíš od seba nepravosť, ktorá je v tvojej ruke, a neostane v tvojom stánku nespravodlivosť:

15. vtedy budeš môcť pozdvihnúť svoju tvár bez poškvرنy, a stáť nepohnutý, a nebudeš sa báť.

16. Zabudneš aj na biedu, a ako na vody, ktoré sa pominuly, nebudeš (na ňu) vzpomínať.

17. A jako poludňajšia jasnosť nastane ti k večeru; a keď sa budeš nazdávať, že si zahynul, vyjdeš ako dennica.⁴⁾

18. A budeš mať dôveru, lebo ti je

daná nádej, a jako zakopaný,¹⁾ bezpečne budeš spať.

19. Odpočívať budeš a nebude, kto by ťa splašil a mnohí budú sa koríť tvojej tvári.²⁾

(III. Mojž. 26, 6.)

20. Ale oči bezbožných zatemnejú, a útočisko im zmizne a ich nádej je to, čo má duša³⁾ v ohavnosti.

HLAVA 12.

Job odmieta reči Sofarove; vykladá múdrosť Božiu, ktorá sa ukazuje v spravovaní sveta.

1. Job odpovedal a riekol:

2. Tedy len vy sami ste ľudia,⁴⁾ a s vami vymre múdrosť?

3. I ja mám srdce (rozum) ako vy, a nie som ja horší od vás: lebo kto nevie tých vecí, ktoré vy viete?

4. Kto býva posmievaný od svojho priateľa ako ja, vzýva Boha a on ho vyslyší: lebo prostosť spravodlivého býva vysmievaná.

5. Ona je ako lampa, potupená v myšlienkach boháčov, ale zachovaná na určitý čas.⁵⁾

6. Hojnosťou oplývajú stánky lúpežníkov, a smele vyzývajú Boha, ačkoľvek on dal všetky veci do ich rúk.⁶⁾

7. Opýtaj sa len zvierať, a poučia ťa: vtáctva nebeského, a oznámi ti.⁷⁾

¹⁾ Obtočený múrom a násypom budeš bezpečný doma.

²⁾ Tí, ktorí sa ťa teraz zriekajú, budú ti lichotiť.

³⁾ T. j. veci, v ktorých si zakladali, ako bohatstvo a rozkoš, im uniknú, a uznajú, že tieto veci sú im príčinou večného zahynutia. — Hebr.: a ich nádej bude vydýchnutie človeka; smrť bude im predmetom nádeje.

⁴⁾ Rozumní a múdri.

⁵⁾ Múdrosť spravodlivého je ako lampa, ktorú posmievajú sveta synovia, a síce preto, že neznajú ctnosti a dokonalosti; ale príjde čas, že sa ona jagať bude, keď sa múdrosť sveta obráti na márnosť, a Boh ukáže, že bohabojnosť bude odmenená.

⁶⁾ Často mávajú násilníci pokoj, t. j. tí, ktorí nedbajú na božské a ľudské zákony, a sám Boh dáva im toho šťastia.

⁷⁾ Jestli to neviete, spýtajte sa zvierať. Boh poslať šťastie a nešťastie pobožným i bezbožným bez ohľadu na zásluhy.

¹⁾ Sv. Rehor a Chrysostomus hovoria, že Job práve opak toho tvrdil, a že uznával svoje menšie poklesky, ale popiera, žeby bol vinný tých skutkov, z ktorých ho súdja jeho priatelia.

²⁾ Čo si počneš, keď ho aj tak nedosiahneš.

³⁾ Bezbožný človek je taký, ako divé osliatko, ktoré sa nedá zapriahnuť. Podobne aj hriešnik nesnesie zákonov Božích.

⁴⁾ Keď sa budeš domnievať, že si zahynul, vtedy ti príjde pomoc Božia.

8. Hovor zemi, a odpovie ti: a vypravovať ti budú ryby morské.

9. Ktože nevie, že toto všetko učinila ruka Pánova?¹⁾

10. V jeho ruke je duša všelikeho živočicha, a duch každého tela ľudského.²⁾

11. Či nerozoznáva ucho slov, a jasná jediaceho chuti? (34, 3)

12. U starcov je múdrosť, a pri dlhom veku rozumnosť.

13. U neho je múdrosť a sila, on má radu a rozumnosť.³⁾

14. Jestliže borí, niet, kto by postavil; jestli zavrie človeka, nikto neotvorí.⁴⁾

15. Keď zastaví vody, vyschne všetko: a keď ich vypustí, spustošia zem.⁵⁾

16. U neho je sila a múdrosť: on zná i toho, ktorý klame, i toho, ktorý je oklamáný.⁶⁾

17. On privádza radcov k bláznivému koncu, a sudcov k nesmyselnosti.⁷⁾

18. Pás kráľom opasuje, a povrazom prepasuje ich ľadvie.⁸⁾

19. On vedie kňazov bez slávy,⁹⁾ a vyvracuje mocných:

20. on premenjuje čísla pravdomluvným, a bere učenie starým.

21. Vylieva potupu na kniežatá, a tých, ktorí boli utlačení, pozdvihuje.

22. On vystavuje tajné veci z temnoti, a vyvádza na svetlo stieň smrti.¹⁾

23. On rozmnožuje národy, i hubí ich, a svrhnuté navracia k predošlému právu.

24. On zmenšuje srdce (rozum) kniežatám ľudu zeme, a sklamáva ich, aby nadarmo chodili, kde niet cesty.²⁾

25. makať budú ako vo tme, a nie vo svetle, a nechá ich blúdiť ako opilých.

HLAVA 13.

Job karhá svojich priateľov pre ich nepravé náhľady a bráni ďalej svoju nevinnosť.

1. Hľa, všetko toto videlo moje oko, a slyšalo moje ucho, a porozumel som všetkému.³⁾

2. To, čo vy viete, viem aj ja: a nie som ja horší od vás.

3. No predsa budem hovoriť so Všemohúcim, a žiadam sa s Bohom hádať.⁴⁾

4. prvej však dokážem, že ste skladateľmi lže, a ctiteľmi prevráteného učenia.⁵⁾

5. Ó, keby ste aspoň mlčali, aby ste sa zdali byť múdrymi.

6. Tedy slyšte moje karhanie, a pozorujte na súd mojich úst.

7. Či Boh vašu lož potrebuje, aby ste za neho mluvili ľsti?

8. Či jemu chytíte stranu, a budete sa namáhať v prospech Boha súdiť?⁶⁾

9. Alebo či sa to mu bude líbiť, pred ktorým niet nič tajného? alebo či bude oklamáný vašimi ľstami ako človek?

¹⁾ Tajné zámery svetlu vyhybujúcich zločincov.

²⁾ Dopúšťa, aby blúdili a tak seba i ľud v záhubu uviedli. Teda riadenie sveta deje sa dľa moci a múdrosti Božej a nielen dľa pravidiel spravodlivosti.

³⁾ Totižto čo je v tej starej prírode.
⁴⁾ Ponevác od priateľov nemôžem očakávať spravodlivého posúdenia, chcem sa Boha pýtať po príčinách mojej biedy, lebo on je večná múdrosť.

⁵⁾ Že ten, ktorý trpí kríže, ešte nenie a nemusí byť hriešnikom.

⁶⁾ Vy myslíte, že Boh potrebuje vašej obrany, ako človek; alebo že jeho pravda by neobstála bez vášho svedectva? Toho Boh nepotrebuje.

¹⁾ Čo sa vo verši 6. povedalo.

²⁾ Ponevác Boh všetko dáva a každý život udržuje, je i najvyšším pánom všetkého, a tak nepotrebuje sa držať jediného pravidla. Priatelia necht všetko považujú, čo sa na zemi stáva, lebo aj čo starci o spravodlivosti Božej povedali, nemôže sa brať bez skúšky, lebo nie všetko zkušali.

³⁾ Idme od múdrosti starcov, ktorú nám v slovách nechali, k dielam Božím a rozličnému spôsobu jeho riadenia, a dostaneme dokonalý úsudok o behu vecí.

⁴⁾ Riadenie Božie netrpí odporu.

⁵⁾ Nerobiac rozdielu medzi dobrými a zlými.

⁶⁾ Ani klamár nemôže ísť ďalej, ako Boh dopusti.

⁷⁾ Boh ukazuje, že radcom chýba múdrosť, keď i tie ich najmúdrejšie rady privádza k žalostnému koncu. Sudcovia sú vodcovia ľudu, či to má svoju príčinu v ich nešľachetnosti? Teda v čom?

⁸⁾ Odoberá im znamenie kráľovskej dôstojnosti a necháva ich odchádzať ako otrokov.

⁹⁾ Zbavených ich dôstojnosti.

10. Trestať vás bude, lebo v temnosti držíte jemu stránku.¹⁾

11. Hneď, ako sa pohne, smätie vás, a strach jeho prikvačí vás.

12. Vaša pamiatka bude prirovnaná popolu, a na blato obrátiť sa vaše šije.²⁾

13. Mlčte trochu, nech hovorím, čo mi vnukne srdce.³⁾

14. Prečo trhám zubami svoje mäso, a v rukách svojich nosím moju dušu?⁴⁾

15. Hoc ma aj zabije, v ňom budem dúfať: avšak svoje cesty pred jeho tvár predložím.⁵⁾

16. A on sám bude mojím spasiteľom: lebo pred jeho tvár žiaden pokrytec neprijde.

17. Poslúchajte moju reč a ušami vašimi pozorujte moje pohádky.⁶⁾

18. Keď budem súdený, viem, že zostanem spravodlivým.

19. Kto je, kto by sa so mnou súdil? Nech príjde: prečo hyniem mlčky.

20. Len dvojho mi nečiň, a vtedy pred tvojou tvárou nebudem sa skrývať:

21. Vzdial odo mňa tvoju ruku a tvoja hrôza nech ma nestraší.⁷⁾

22. Volaj ma, a ja budem ti odpovedať; alebo ja budem hovoriť, a ty mi odpovedaj.

23. Jak mnoho mám neprávosti a hriechov? Moje nešlachetnosti a previnenia mi ukáž!⁸⁾

24. Prečo skrývaš svoju tvár.⁹⁾ a držiš ma za svojho nepriateľa?

25. Na liste, ktorý býva vetrom zachytený, ukazuješ svoju moc, a stíhaš suché steblo:

26. lebo zapisuješ proti mne horkosti,¹⁾ a zničiť ma chceš pre hriechy mojej mladosti.

27. Do klady dal si moju nohu,²⁾ a pozoroval si všetky moje cesty, a na šlapaje mojich nôh si dozeral:

28. ktorý mám pominúť ako hnilina, a aka rúcho, ktoré zožiera moľ.³⁾

HLAVA 14.

Job vypráva biedu a pomínutelnosť života ľudského, a predpovedá zmŕtvýchvstanie.

1. Človek narodený zo ženy, krátky čas žije a naplnený býva mnohými biedami.

2. Ako kvet vychádza, a pošliapaný býva, a uteká ako tôňa, a v tomže stave nikdy neostáva.

(8, 9; Žalm. 153, 4.)

3. A za hodnú vec máš na takého otvárať oči svoje, a priviesť ho k súdu so sebou?

4. Kto môže urobiť čistým telo, kto sa počal z nečistého semena?⁴⁾ Či nie ty, ktorý si jediný? (Žalm 50, 7.)

5. Krátke sú dni človeka, počet jeho mesiacov je u teba: položil si mu cieľ, ktorý nemôže byť prekročený.

6. Odstúp máličko od neho,⁵⁾ aby si oddýchol, kým neprijde, ako nájomníkovi žiadaný jeho deň.

7. Strom má nádej: Keby bol i podfatý, že sa zase rozzelenie, a jeho ratolesti vypučia.

8. Keby sa i sostaral v zemi jeho koreň a v prach už zomrel jeho peň,

¹⁾ Zaznačuješ moje bôle do knihy osudov, a chceš, aby som trpel.

²⁾ Ako zločincov zavierajú.

³⁾ Keď som aj tak len prach a budem pokrmom červíkom.

⁴⁾ Ty sa hádaš so mnou, ktorý som už v živote matky z hriechu počatý? Hebr.: O, by mohol čistý pochádzať z nečistého! Ani jeden. Sv. otcovia hovoria, že Job tu vyslovil vieru v dedičný hriech.

⁵⁾ Odním od neho tvoj bič.

¹⁾ Vy mu chcete pochlebovať?

²⁾ Vaša pýcha a vysokomyselnosť bude pokorená.

³⁾ Hebr.: Nech mluvím, príjd na mňa čokoľvek.

⁴⁾ Na živote mi nezáleží, ani sa ho nedržím zubami nechťami. Podobenstvo vzaté od zvierat, ktoré v zuboch držíla korisť.

⁵⁾ Boh ma chce zabiť, smrti sa ja radujem, túžobne ju očakávam od Boha; len dokážem pred ním, že som žil spravodlivo.

⁶⁾ Pohádka, záhadné je, že bez ťažkej viny ťažko trpí.

⁷⁾ Bolesti, ktoré si na mňa poslal, mi obľahčí, a strach pred tvojou svätosťou, s ktorou porovnaný nikto nie je spravodlivý, oddiaľ odo mňa.

⁸⁾ Job sa verejne pýta Boha, aby dokázal svojim priateľom, že nie je hriešnikom, za akého ho majú priatelia.

⁹⁾ Tvár Božia je jeho milosť: skrývať tvár: ukazovať hnev.

9. keď zavonia vodu, zase vypučí, a vypučí ratolesti ako vtedy, keď bol zasadený.

10. Ale človek keď umre, obnažený a porušený, kde je?

11. Ako keď ustúpily vody z mora a rieka odtečená vyschýňa,

12. tak aj človek, keď usne, nevstane, dokiaľ sa nebe nepominie, neprecítne ani nevstane zo svojho sna.¹⁾

13. Kto mi to dá, abys ma v hrobe obrátil a skryl, dokiaľ neprejde tvoj hnev, a aby si mi uložil čas, v ktorom sa na mňa rozpomenieš?²⁾

14. Domnievaš sa, že mŕtvy človek zase ožije?³⁾ Po všetky dni, v ktorých teraz bojujem, budem očakávať, kým neprijde moja premena.

15. Zavoláš ma, a ja sa ti ohlásim: dielu svojich rúk podáš pravicu.⁴⁾

16. Ty síce počítal si moje kroky, ale shovej mojim hriechom.⁵⁾

(31, 4; 34, 21; Por. 5, 21.)

17. Spečatil si ako vo vrečku moje hriechy,⁶⁾ ale nepravosť moju si vyliečil.

18. Vrch rúca sa a splynie (s rovinnou), a skala odsadá so svojho miesta.

19. Voda vyrýva kamene a od povodne pomaly zem vymlenená býva: a tak aj ty človeka nivočíš.

20. Dal si mu silu na trošku,⁷⁾ aby odišiel navždy: premeňuješ jeho tvár a prepúšťaš ho.

¹⁾ Job nezapiera síce zmŕtvychvstanie, ktoré v 19. 25. otvorene hlása, ale hovorí, že človek dľa prirodeneho behu prírody telesne zhnie, a viac sa k životu nevráti.

²⁾ Keby ma chcel pred týmito bolesťami v hrobe schovať, dokiaľ ma zase nevzkriesi. (Sv. Rehor.)

³⁾ Pri vzkriesení.

⁴⁾ A zase ma ako dielo tvojej ruky vyvedieš z hrobu a privedieš k večnému životu.

⁵⁾ Teraz ma síce trestáš za moje poklesky, ale potom ma odmeníš.

⁶⁾ Aby si ich viac netrestal.

⁷⁾ Náhle ho v nivoč obraciaš.

21. Či sú jeho synovia slávnymi alebo bez slávy, on nevie.¹⁾

22. No jeho telo, dokiaľ žije, okúša bolesť, a jeho duša nad ním kvíli.

HLAVA 15.

Elifaz karhá Joba z pýchy a rúhania sa Bohu; opisuje trest a zlosť bezbožných ľudí.

1. Tedy odpovedal Elifaz Temanský a riekol:

2. Či múdry odpovedať bude, akoby do vetra hovoril, a horkosťou naplní svoj žalúdok?

3. Slovmi karháš toho, ktorý je nie tebe rovný,²⁾ a hovoríš, čo ti není na osoh.

4. Nakoľko na tebe záleží, vyničil si bázeň (Božiu) a zničil si prosby pred Bohom.³⁾

5. Lebo tvoja nepravosť učila tvoje ústa, a nasleduješ jazyk rúhačov.

6. Tvoje ústa ťa odsudzujú a nie ja: a tvoje rty svedčia proti tebe.

7. Či si ty prvý z ľudu narodený, a pred vrškami stvorený?⁴⁾

8. Či si slyšal radu Božiu a jeho múdrosť je menšia ako ty?

9. Čo vieš, čo by sme my nevedeli? Čomu rozumieš, čoho by sme my neznali?

10. Aj starí a dávni sú medzi nami, a o mnoho starší ako tvoji otcovia.

(Ekk. 18, 8.)

11. Či je to veľká vec, aby ťa Boh potešil? Ale tvoje zlé slová to zabrahujú.

12. Čo ťa pozdvihuje tvoje srdce, a upieraš oči, ako by si veľké veci myslel?

13. Čo sa nadýma proti Bohu tvoji

¹⁾ Zomrelý nebude sa môcť starať o svojich potomkov, ba ani len vedieť o nich nič nemôže. V starom zákone druhý svet ešte nemal svetla večného, ani obcovania svätých.

²⁾ T. j. Boha.

³⁾ T. j. prosby tvoje pozbyly všetkého účinku pred Bohom, lebo nemáš bázne Božej.

⁴⁾ Pred vrškami, t. j. od večnosti. Či si ty starší ako iní ľudia, žeby si tvoje náhľady mnohou zkaženosťou bol dotvrdil.

duch, aby si vypúšťal zo svojich úst takéto reči?

14. Čo je človek, aby bol nepoškvrnený, a aby sa spravodlivým ukázal, narodený zo ženy?¹⁾

15. Hľa, medzi jeho svätými nikto nie je nepremeniteľný a ani nebesá nie sú čisté pred jeho tvárou.²⁾ (4, 8)

16. Čím viacej ohavný a neužitočný človek, ktorý pije nepravosť ako vodu.³⁾

17. Ukážem ti, počúvaj ma: čo som videl, budem ti vyprávať.

18. Múdri to vyznávajú, a nezataja svojich otcov:

19. ktorým samým bola daná zem, a cudzinec neprešiel cez nich.⁴⁾

20. Po všetky svoje dni⁵⁾ pýši sa bezbožný, a počet rokov jeho tyranstva je neistý.⁶⁾

21. Zvuk strachu je vždycky v jeho ušiach: a hoci je pokoj, on vždy šípi úklady.

22. Neverí, že by sa mohol navrátiť z tmy k svetlu, so všetkých strán⁷⁾ vidí na sebe meč.

23. Keď sa pohne hľadať chlieb, vie, že v jeho ruke je pripravený deň temnosti.⁸⁾

24. Strašiť ho bude súženie, a obklúči ho úzkosť, ako kráľa, ktorý sa chystá do boja.

25. Lebo vzťahol svoju ruku proti Bohu, a proti Všemohúcemu sa postavil.

26. Útočil na neho v vypnutým krkom, a ozbrojil sa tučnou šíjou.⁹⁾

¹⁾ Akože bude čistým, keď pochodí z nečistého pôvodu?

²⁾ Anjeli a svätí Boží nie sú dosť čistí a svätí.

³⁾ Človek je od prirodzenosti naklonený k zlému, a preto ako nemocný v horúčke pije vodu, tak aj hriešnik chvatom pácha hriechy.

⁴⁾ Poviem ti, čo učili naši predkovia, dokiaľ ich múdrosť nepokazili cudzinci.

⁵⁾ Hebr.: Bezbožný sám sa boľastou trápi.

⁶⁾ Nevie, ako dlho bude žiť, a preto je vo večných mukách.

⁷⁾ Ponevác neverí, že by mohol zlu uniknúť, všade vidí nepriateľa.

⁸⁾ Hľadá útechu a pomoc, ale nenaide len biedu.

⁹⁾ Pod tučnotou rozumej zaslepenosť, ktorou sa vypínal proti Bohu.

27. Jeho tvár pokrytá je tučnosťou, a s jeho bokov visí sadlo.¹⁾

28. Býva v zkažených mestách, a v opustených domoch: ktoré sú obrátené na hromady²⁾ rumu.

29. Nezbohatne, a nebude trvať jeho majetok, ani do zeme nepustí svojho koreňa.

30. Nevyhne temnosti: jeho ratolesti vysuší plameň, a zahynie od dychu úst svojich.³⁾

31. Nebude veriť, súc márnym bludom predpojatý, žeby nejakou cenou⁴⁾ mohol byť vykúpený.

32. Prv, než sa naplnia jeho dni, zahynie: a jeho ruky uschnú.

33. Jako vinica pri prvom kvete, razené bude jeho hrozno, a jako oliva, ktorá svrhá svoj kvet.⁵⁾

34. Lebo shromaždenie⁶⁾ pokrytca (bude) neplodné, a oheň zožerie stánky tých, ktorí radi berú dary.

35. Počal bolesť a porodil nepravosť, a jeho brucho pripravuje lsti.⁷⁾

HLAVA 16.

Job dohovára svojim priateľom, že nerozumne hovoria o jeho nešťastí: a dokazuje svoju nevinnosť.

1. Job odpovedal a riekol:

2. Často som slýchal také veci,⁶⁾ obťažní tešitelia ste vy všetci.

3. Či bude koniec povetným slovám? alebo ti je niečo obťažné, že (takto) hovoríš?

¹⁾ Nestará sa len o svoje telo. O týchto hovorí sv. Jakub 5, 5., že budú obeťou spravodlivosti Božej, lebo sa tu len tučnili a krmili.

²⁾ Zasadil stánok svoj v mestách, ktoré predtým so svojimi pomocníkmi vyplienil.

³⁾ Nevyjde z nešťastia a jeho dievky budú zničené aj s ním pomstou Božou.

⁴⁾ Zúfa, preto že nepočítal na milosť a milosrdnosť Božiu.

⁵⁾ Preto časom príde o potomstvo, naráža na Joba.

⁶⁾ Rodina, čelaď.

⁷⁾ To všetko príde na bezbožníka, jeho stále úklady a útisky spôsobil bližným svojim.

⁸⁾ Mnoho som toho slýchal, ale tým ste ma nepotešili.

4. Mohol by som aj ja tak hovoriť ako vy; a bár by bola vaša duša na mieste duše mojej!¹⁾

5. Tešil by som aj vás rečami, a potriasal by som nad vami hlavou svojou:

6. Posilňoval by vás svojimi ústami; a hýbal by som rtami svojimi, ako keby som vás futoval.

7. Ale čo mám robiť. Ak budem hovoriť, neupokojí sa moja bolesť, ak budem mlčať, neodstúpi odo mňa.

8. Ale teraz potlačila ma moja bolesť, a nanivoč obrátené sú všetky moje údy.²⁾

9. Vrásky moje vydávajú svedectvo proti mne, a krivomluvný povstáva proti mojej tvári, a odpiera mi.³⁾

10. Sobral⁴⁾ hnev svoj proti mne, a hroziac mi, škripal na mňa svojimi zubami: ako môj nepriateľ hroznými očima hľadel na mňa.

11. Roztvoril proti mne svoje ústa, a vysmievať sa bili ma po líci, nasycovali sa mukami mojimi.⁵⁾

12. Zavrel ma Boh k zloestníkovi a odal ma do rúk bezbožníkov.

13. Ja, niekdy tak bohatý, rýchle som bol zničený: chytil ma za krk, zlámal ma, a postavil si ma ako terč.⁶⁾

14. Obkľúčil ma svojimi kopijami, ranil moje ľadvie, neušetril ma. a na zem vyliat moje črevá.

15. Ranil ma ranou na ranu, oboril sa na mňa ako obor.

16. Vreco som ušil na svoju kožu a popoľom som pokryl svoje telo.

17. Tvár mi opuchla od plaču, a víčka mojich očí zatemnely.

18. Tieto veci som trpel, ačkoľvek

nebolo neprávosti v mojej ruke, a moje prosby k Bohu boli čisté.¹⁾

19. Ó, zem! Nepokrývaj krvi mojej, a môj krik nech nenajde v tebe miesta, aby sa skryl.²⁾

20. Lebo hľa, na nebi je môj svedok, a znateľ môj na vysostiach.³⁾

21. Mnohomluvní sú moji priatelia: (ale) k Bohu slzí oko moje.

22. Ó, bárby tak bol súdený človek s Bohom, ako súdený býva syn človeka so svojím súdruhom.⁴⁾

23. Lebo hľa, krátke roky ubiehajú, a ja berem sa cestou, po ktorej sa nazpät' nevrátim.

HLAVA 17.

Job vo veľkej bolesti postavený súdi, že mu smrť nastáva, a neverí, žeby sa mu niekdy na svete lepšie vodilo.

1. Duch môj slabne, dni moje sa ukracujú, a nepozostáva mi len hrob.

2. Nezhrešil som, a v horkostiach mešká moje oko.

3. Vyslobod' ma, Pane, a postav ma vedľa seba, a nech bojuje čiakoľvek ručka proti mne.⁵⁾

4. Ich srdce vzdialil si od srozenia,⁶⁾ preto nebudú povýšení.

5. Korisť sľubuje svojim tovarišom, ale oči jeho synov zahynú.⁷⁾

¹⁾ Mám čisté svedomie, že som nezhrešil ani proti Bohu, ani proti bližnému.

²⁾ Volá k Bohu, aby mu vydal svedectvo, by jeho nevinnosť, ktorá mu je tak drahá, jako život a krv, bola ukázaná a vyšla na javo.

³⁾ Na zemi je Job zľahčovaný, ale na nebi má vznešeného svedka, ktorý všetko vidí a počuje. On sa toho pridŕža, ačkoľvek vie, že je pôvodcom jeho veľkej biedy.

⁴⁾ Keby sa mohol s Bohom tak rozprávať, ako s človekom, on iste by vydal svedectvo o mojej nevinnosti, a ukázal by, prečo složil na mňa tak veľké kríže a navštívenia.

⁵⁾ Nechaj ma len ako nevinného príst k tebe, nič nedbám na nápady ľudské.

⁶⁾ Priateľom mojim si nedal pravej múdrosti, a preto mi nepomôžu.

⁷⁾ Sú ako človek, ktorý svojím spoločníkom sľubuje veľkú korisť, a sám je tak chudobný, že mu synovia od hladu hynú. Tak sľúbili mu, že ho naučia múdrosti.

¹⁾ Lepšie dľa hebr.: Keby ste boli na mojom mieste.

²⁾ Lepšie snád: Dom, rodina.

³⁾ Moja nemoc ako aj moji priatelia ma skrívdľve obviňujú z neprávosti.

⁴⁾ Boh sám.

⁵⁾ Potupne ma poličkujú a nasycujú ma bolesťou.

⁶⁾ Za cieľ, do ktorého by strieľal.

6. Vystavil ma jako za príslovie ľudu, a za príklad som pred nimi.

7. Oko sa mi zamračilo od hnevu, a moje údy sú akoby na nivoč obrátené.

8. Ustrnú nad tým spravodliví,¹⁾ a nevinný povstane proti pokrytci.

9. A spravodlivý bude sa držať svojej cesty, a čistým rukám pridá sily.²⁾

10. Preto všetci vy obráťte sa a poďte sem, a nenajdem medzi vami nikoho múdreho.

11. Dni moje sa pomynuly, moje myšlienky sa rozpáchly, a trápia moje srdce.

12. Noc mi obracajú na deň, a po tme sa zase úfam svetla.

13. I keď sotrvám, hrob bude mi domom, a vo tme ustlal som si ležisko.

14. Hniline som riekol: Tys' môj otec! a červom: ste mi matkou a sestrou.

15. Kdeže je tu moje očakávanie, a kto bude hľadiť na moju trpezlivosť?³⁾

16. Do najhlbšieho hrobu sostúpia všetky moje veci: myslíš, že aspoň tam budem mať pokoj?

HLAVA 18.

Baldad vykladá, že Boh tresce bezbožníkov; a ponevác je i Job trestaný, z toho zatvára, že musí byť hriešnikom.

1. Baldad, Suhitský, odpovedal a riekol:

2. Dokiaľ budete sa rozhadzovať slovami? Vyrozumejte najprv, a potom hovorme.

3. Prečo sme pokladaní za hovädá,⁴⁾ a oškliví sme boli vám?

4. Ktorý utrácaš svoj život v hneve, či

¹⁾ Vidiac moju nevinnosť, že sa stále v trápení a biede nachádzam.

²⁾ Nevinne trpiacemu dá Boh stálej trpeliivosti a vytrvanlivosti.

³⁾ Otázka k priateľom. Čo mám po pravde očakávať? A moju nádej kto teraz môže vidieť? T. j., kto vidí inú, leda nádej smrti.

⁴⁾ Rozumej za hlúpych ako dobytok.

pre teba bude zem opustená, a skala odpadne zo svojho miesta?¹⁾

5. Či svetlo bezbožného nebude vyhasené, a plameň jeho ohňa nebude sa viac blyšťať?²⁾

6. Svetlo zatmie sa v jeho stánku, a svieca, ktorá je nad ním, zhasne.

7. Zúžené budú kroky jeho sily, a jeho (vlastná) rada ho podrazí.

8. Lebo v sieti zamotal svoje nohy, a chodí v jej pletive.³⁾

9. Chytí ho za pätu osídlo, a rozpáli sa proti nemu žižeň.⁴⁾

10. Skrytá je pri zemi jeho slučka, a pasca jeho na ceste.

11. Strašiť ho budú so všetkých strán hrôzy, a zapletú jeho nohy.

12. Soslabená nech bude hladom jeho sila, a lačnosť nech napadne jeho rebrá.

13. Nech hlce krásu jeho kože, nech zožiera jeho ramená prvorodená smrť.⁵⁾

14. Nech bude s jeho stánku vytrhnuté jeho dúfanie, a nech šliape po ňom, ako kráľ, zahynutie.⁶⁾

15. Nech bývajú v jeho stánku jeho tovaryšia, keď ho nebude, a na jeho bydlu nech bude sypaná sírka.⁷⁾

16. Od spodku nech mu vyschnú korene, a s vrchu nech bude zničená jeho žatva.⁸⁾

17. Nech zhynie so zeme jeho pamiatka, a nech nebude oslavované po uliciach jeho meno.

¹⁾ Čo sa nazdávaš, či k vôli tebe sa premení poriadok zemský? Dosiaľ vždy len hriechy boli trestané a ctnosť odmenovaná. Ponevác na teba prichodí toľko bied, nasledovne si hriešnikom.

²⁾ Či šťastie bezbožného nezahynie?

³⁾ Sám sa zaplietol do osidiel hriechu, a vydal sa v nebezpečenstvo.

⁴⁾ Bude ho trápiť žižeň a hlad; alebo dľa hebr. obkľúči ho povraz a pasca pripravená.

⁵⁾ Rozumej prvorodená dcéra hriechu: smrť.

⁶⁾ Hebr.: Uchvátené bude z jeho stánkov jeho dúfanie a hnaný bude ku kráľovi strachov: k smrti, ktorej moc je hrozná a všetko prevládajúca.

⁷⁾ Keď zahynie následkom hriechov.

⁸⁾ Nech vyhynie všetko jeho potomstvo, čo sa v starom zákone pokladalo za najväčší trest. Prísl. 2, 22.

18. Vyženú ho zo svetla do tmy, a z okršleku zeme ho vypudia.¹⁾

19. Nebude jeho semeno, ani rod v jeho ľude, ani nijakých ostatkov v jeho krajocho.

20. V deň (súdu) jeho ustrnú najposlednejší, a prvých napadne hrôza.²⁾

21. To zaiste sú stánky nešľachetného, a to je miesto toho, ktorý nezná Boha.³⁾

HLAVA 19.

Job dokazuje, že je nie trestaný pre hriechy, ale pre iné Bohu známe príčiny; teší sa nádejou budúceho zmŕtvychvstania.

1. Job odpovedal a riekol:

2. Dokiaľ budete trápiť moju dušu, a dotierať na mňa rečami?

3. Hľa, už ste ma desaťkrát⁴⁾ zhanili, a nestydíte sa ma utláčať.⁵⁾

4. Ale nech je tak, že som zblúdil, pri mne zostane môj blud.⁶⁾

5. Ale vy sa proti mne pozdvihujete, a karháte ma mojím pohanením.⁷⁾

6. Aspoň teraz srozumejte, že ma Boh nie dľa zaslúženého súdu trápením navštívil, a bičami svojimi ma obkľúčil.⁸⁾

7. Hľa, lebo trpím nátlak, a nikto ma nepočuje: kričím, ale niet, kto by ma súdil.

8. Môj chodník oplietol vôkol, a nemôžem prejsť, a po mojej ceste rozložil tmu.⁹⁾

¹⁾ Sláva jeho pomíne s jeho smrťou a jeho meno bude ako niečo ošklivého z celého sveta vyohcované.

²⁾ Od prvého do posledného sa zhrozia jeho osudu.

³⁾ Takýto je koniec bezbožníkov. Týmto chce to ukázať, že i Job je nie lepší, lebo i on hynie i s jeho potomstvom.

⁴⁾ Spôsob mluvy; rozumej: veľmi mnohokrát mi ubližujete.

⁵⁾ Utláčať: zle nakladať so mnou.

⁶⁾ Ak som pochybil, to je moja škoda, a čo vás do toho?

⁷⁾ Vy ma chcete presvedčiť o mojej vine, aby ste ma pohanili.

⁸⁾ Dajte si povedať, že mi Boh v svojej nekonečnej múdrosti viac nasúdil a nadelil, ako som zaslúžil.

⁹⁾ Položil mi prekážky, tak že si neviem pomôcť.

9. Olúpil ma o moju slávu, a sňal korunu s mojej hlavy.¹⁾

10. Zkazil ma so všetkých strán a ja hyniem, a ako od vyvráteného stromu, odňal mi nádej.

11. Zahorel proti mne jeho hnev, a mal ma za svojho nepriateľa.

(13, 24; 16, 9.)

12. Pritiahli zároveň jeho lotria,²⁾ a spravili si cestu ku mne, a vôkol obľahli môj stánok.

13. Vzdialil odo mňa mojich bratov, a moji známi odstúpili odo mňa ako cudzinci.

14. Opustili ma moji príbuzní: a ktorí ma znali, zabudli na mňa.

15. Moji spoludomáci a dievky majú ma³⁾ za cudzieho, a jako cudzozemec som pred ich očima.

16. Volal som na svojho sluhu, a neozval sa mi, (ani keď) som ho vlastnými ústami prosil.

17. Dýchanie moje oškliví sa mojej manželke, a synov môjho života⁴⁾ som prosil.

18. Ba i blázni pohŕdajú mnou, a keď som sa vzdialil od nich, utŕhali mi.

19. Zošklivil si ma niekdajší moji radcovia: a koho som najviac miloval, odvrátil sa odo mňa.

20. Na mojej koži vysí len moja kosť, lebo mäso je strávené a ostaly mi len rty okolo zubov.

21. Sľutujte sa nado mnou, sľutujte sa nado mnou, aspoň vy priatelia moji, lebo ruka Pánova dotkla sa ma.

22. Prečo ma prenasledujete ako Boh, a nasycujete sa mojím mäsom?⁵⁾

23. Ktože mi to dá, aby spísané boli moje reči? Kto mi dá, aby boli zaznamenané do kníh

¹⁾ Všetko, čo ma činilo veľkým a slávnym, mi sobral: dietky, statok, bohatstvo.

²⁾ Pod lotrami rozumej rozličné biedy.

³⁾ Pohŕdajú mnou, a nechcú ma uznať za pána svojho.

⁴⁾ Všetko sa ma bojí a uteká odo mňa.

⁵⁾ Či vám nie je dosť, že som pod úderami uschnul, že ma ešte ďalej sužujete, a ešte väčšmi trápíte ako dopuštenie Božie.

24. železným perom, a na plechu olovenom, alebo aby dlátom vryté boly do kremeňa.¹⁾

25. Lebo viem, že môj vykupiteľ žije, a že na posledný deň vstanem zo zeme.²⁾

26. a zase budem odiaty svojou kožou, a vo svojom tele uzrem Boha môjho.³⁾

27. Ktorého uzrem ja sám, a uvidia ho moje oči, a nikto iný: táto moja nádej složená je v mojom lone.

28. Prečo tedy včul hovoríte: Prenasledujeme ho, a najdime koreň slova proti nemu.⁴⁾

29. Preto utekajte pred mečom, lebo mstiteľom neprávosti je meč: a vedzte, že jest súd.⁵⁾

HLAVA 20.

Sofar zasa dôvodí, že ponevác Boh tresce hriešnikov, aj Job musí byť hriešnym.

1. Sofar, Naamatský, odpovedal a riekol:

2. Preto⁶⁾ stíhajú sa vo mne rozličné myšlienky, a myseľ moja sem i tam sa unáša.

3. Náuku, ktorou ma karháš, vypočujem, a duch môjho rozumu bude mi odpovedať.

4. To viem od počiatku, ako je človek postavený na zemi,

5. že chvála bezbožníkov je krátka, a radosť pokrytca len na okamžik.

¹⁾ Dokiaľ neznali papieru, písali na listoch bylinových, na plátne, na kôrach, na kožiach, alebo olovených doskách. Slová, ktoré chce mať Job zapísané v železe a vryté v kameni, sú výrazom jeho silnej viery, a vzťahujú sa na budúce zmŕtvýchvstanie.

²⁾ Keby som viac i nevyzdravel na tejto zemi, a ani neušiel smrti, predsa mi ostane nádej, ktorú mi vstúpil vykupiteľ, že totižto vstanem z mŕtvých; a odený budem nesmrteľným telom.

³⁾ V tom istom tele, ktoré teraz mám. I. Kor. 15, 53. 54.

⁴⁾ Povieme mu vážne slovo, ktorým ho presvedčíme.

⁵⁾ Bojte sa trestu a pokuty Božej za tieto urážky, lebo neujdete súdu Božiemu.

⁶⁾ Že sa odvolávaš na spravodnosť Božiu, ktorá tresce hriechy, uznávam, že ty ňou stíhaný, si hriešnym.

6. Keby vstúpila až k nebu jeho pýcha, a jeho hlava dotkla by sa oblakov:

7. na konci zahynie ako hnoj: a ktorí ho vídali, rieknu: Kdeže je?

8. Ako sen pominie a nenajdú ho, zmizne ako nočné videnie.

9. Oko, ktoré ho vídalo, už ho neuvidí, ani nebude viac hľadať na neho jeho miesto.

10. Jeho synovia budú ničení núdzou, a jeho ruky nahradia mu jeho bolesť.¹⁾

11. Jeho kosti naplnené budú hriechami mladosti, a s ním v prachu spať budú.²⁾

12. Lebo, ponevác zlosť sladne v jeho ústach, skrýva ju pod svojím jazykom.

13. Chová ju a neopúšťa ju, a utajuje ju vo svojom hrdle.³⁾

14. Jeho chlieb obráti sa vnútri v jeho bruchu na žľč jedovatých hadov.

15. Bohatstvo, ktorého sa nahltal, vyvráti, a z jeho tela vytiahne ho Boh.

16. Z hlavy jedovatých hadov ssať bude (jed) a zabije ho jazyk vretenice.⁴⁾

17. (Nech neuzre potokov rieky, prúdov medu a masla.)⁵⁾

18. Trpieť bude za všetko, čo činil, no nebude strávený: dľa množstva výmyslov svojich bude aj trpieť.

19. Lebo utískal a obnažoval chudobných: odňal násilne dom, ktorý nestaval.⁶⁾

20. A nie je brucho jeho nasýtené: a keď bude mať, čoho bol si žiadostivý, nebude môcť tým vládnuť. (Ekkl. 5, 9.)

21. Nič mu nezostalo z jeho pokrmu, a preto nič neostane z jeho majetkov.⁷⁾

¹⁾ Jeho vlastné skutky odplatia mu bolesťou.

²⁾ Tak zatvrdne v hriechoch, že sa bude zdať, že mu do kosti prešly, a s hriešnej cesty sa neschýli až do smrti.

³⁾ Bude ju držať v ústach ako chutný pokrm, aby mu čím dlhšie trvala.

⁴⁾ Nashromaždil nespravodlivého bohatstva, čo mu tak bude škodiť, ako by sa bol nassal najhoršieho jedu vreteníc.

⁵⁾ Nebude požehnaný, lebo maslo a med v starom zákone značí hojnosť Božieho požehnania.

⁶⁾ Odoberal cudzie domy.

⁷⁾ Pre jeho pažravosť nič mu neostalo.

22. Keď sa nasýti, bude ho tlačiť a rozpaľovať, a každá bolesť pripadne na neho.¹⁾

23. O, by naplnené bolo jeho brucho, aby vypustil na neho (Boh) hnev svojej prchlivosti a dal pršať na neho svoju vojnu.²⁾

24. Utekať bude pred železnou zbrojou, a vrazí na medený luk.³⁾

25. Vytiahnutý je (luk) a vychádza (meč Boží) zo svojej pošvy, a blýska sa v svojej horkosti: pôjdu a prídu na neho hrozni.⁴⁾

26. Všetky tmy⁵⁾ skryté sú v jeho tajnostiach; zožerie ho oheň, ktorý nebýva podpálený, trápený bude, ktokoľvek ostane v jeho stánku.

27. Nebesá odkryjú jeho nepravosť, a zem povstane proti nemu.

28. Obnažená bude ratolesť jeho domu, strhnutý bude v deň hnevu Božieho.⁶⁾

29. Tento je podiel bezbožného človeka od Boha, a to je dedictvo za jeho skutky od Pána.⁷⁾

HLAVA 21.

Job dokazuje, že ani šťastie nie je dôkazom nábožnosti, ale ani biedy nesvedčia vždy o hriechoch.

1. Job odpovedal a riekol:

2. Slyšte, prosím, moje reči, a čiňte pokánie.

¹⁾ Hoci bude mať všetkého v hojnosti, predsa nebude šťastlivým, ale núdze a bolesti budú ho sužovať.

²⁾ Nielen ním sužovaní ľudia, ale sám Boh povstane proti nemu. Aby svevoľníka nasýtil, keď ho jeho blahobyť náhle opustí, a on potom núdzu a biedu treť bude, naplní ho Boh svojím hnevom, trestami. Vojna znamená zahubenie, sprcha tresty v hojnej miere. Priatelia narážajú na Joba.

³⁾ Utekať bude pred menším nebezpečenstvom a zastihne ho väčšie.

⁴⁾ Prídu na neho hrôzy a strachy.

⁵⁾ Nie je istý od žiadneho spôsobu zahubenia pre jeho skryté hriechy.

⁶⁾ Celý dom jeho až do základov bude vyplienený.

⁷⁾ Dokazuje, že šťastie bezbožníkov neni stále, ale prv alebo neskôr zastihne ich trest Boží.

3. Postrpte ma a budem hovoriť, a potom ak sa vám bude zdáť, smejte sa mojim rečiam.

4. Či proti človekovi je moje hádanie, aby som sa slušne nemal rmútiť?

5. Pohliadnite na mňa, a ustrňte, a položte prst na svoje ústa.¹⁾

6. Ano, i sám keď si na to myslím, trniem, a telo moje popadá hrôza.

7. Prečo bezbožní žijú, prospievajú a soslilievajú bohatstvom?²⁾

(Jer. 12, 1; Habak. 1, 13.)

8. Ich semeno trvá pred nimi, dav príbuzných a vnukov je pred ich očima.

9. Ich domy sú bezpečné a pokojné, a niet metly Božej nad nimi.

10. Ich hovädo sa nabhá a nevyhadzuje: krava sa telí a netratí svojho plodu.³⁾

11. Ich maličká vychádzajú ako stáda, a ich dietky poskakujú v ihrách.

12. Držia bubon a harfu, a veselia sa pri zvukoch píšťal.

13. Trávia v rozkoši svoje dni, a v okamžení sostupujú do hrobov.⁴⁾

14. A tí riekli Bohu: Odstúp od nás, a známosti tvojich ciest nechceme.

15. Kto je Všemohúci, aby sme slúžili jemu? A čo nám prospeje, keď sa mu budeme modliť? (Mabach. 3, 14.)

16. Ale že ich šťastie nie je v ich ruke, rada bezbožných ďaleko buď od mňa.⁵⁾

17. Koľkokrát (i) svieca bezbožných hasne, a prichádza na nich povodeň, a (Boh) rozdeľuje (im) bolesti svojho hnevu?

¹⁾ Od ustrnutia. Nesúďte všetečne o tom, čo poviem; lebo ničoho nebudete vedieť, čo by vysvetlilo nepochopiteľné.

²⁾ Nevidíš hriešnikov bohatých a šťastných na tomto svete? A či je to nie dôkazom, že osud pozemský sa vždy nerovná s mravnosťou, ba naopak?

³⁾ Požehnáva ich na statku a majetku, a škoda ich obchodí.

⁴⁾ Nielen že žijú v rozkoši, lež aj ľahko umierajú.

⁵⁾ Bezbožníka nečiní šťastie blaženým, lebo ho nedrží stále v ruke, a môže ho kedykoľvek opustiť, a preto ich šťastie je veľmi záhadné.

18. Bývajú ako plevy pred vetrom, a ako popol, ktorý roznoší víchor.¹⁾

19. Boh odkladá bolesť otcovu pre jeho synov: a keď mu odplatí, vtedy to pozná.²⁾

20. Jeho oči uzrú jeho zahynutie, a z hnevu Všemohúceho piť bude.

21. Lebo čože mu záleží na jeho dome po ňom a keď počet jeho mesiacov o polovicu sa zmenší?

22. Či bude niekto Boha učiť umeniu,³⁾ ktorý najvyšších súdi?

23. Tento zomiera mocný a zdravý, bohatý a šťastlivý.

24. Jeho črevá plné sú tuku, a jeho kosti svažené sú špičkom:

25. a iný zomiera v trpkosti duše bez všetkého bohatstva:

26. a predsa spolu spať budú v prachu, a červy ich pokrývajú.⁴⁾

27. Veru, znám ja vaše myšlienky, a vaše nepravé úsudky proti mne.

28. Lebo hovoríte: Kde je dom kniežata? A kde sú stánky bezbožných?⁵⁾

29. Tážte sa kohokoľvek z pocestných, a poznáte, že i on tomu tak rozumie.

30. Lebo ku dňu zahynutia zachovaný býva zlý, a ku dňu hnevu vedený bude.⁶⁾

31. Kto mu bude zjavne karhať jeho cestu? A za to, čo činil, kto mu odplatí?

32. K hrobu vyprevadený bude, a v shromaždení mŕtvých bude bdieť.⁷⁾

33. Sladký bol kmeň Kocytusa,⁸⁾

a za sebou všetkých ľudí tiahne, a pred sebou nepočetných.

34. Ako vy mňa tak nadarmo potešujete, keďže dokázané je, že vaša odpoveď odporuje pravde!¹⁾

HLAVA 22.

Elifaz presvedčuje Joba o jeho hriechoch, a sľubuje mu odplatu od Boha, ak bude pokánenie činiť.

1. Elifaz, Temanský, odpovedal a riekol:

2. Či môže sa človek prirovnať Bohu, i keby bol dokonálny v umení?²⁾

3. Čo osoží Bohu, keď si spravodlivým? Alebo čo mu pridáš, keď je tvoj život nepoškvrnený?

4. Či zo strachu bude ťa trestať, a pôjde s tebou na súd,

5. a nie pre tvoje premnohé zlosti, a tvoje nekonečné nepravosti?

6. Lebo si brával záloh od svojich bratov bez príčiny,³⁾ a s nahých si odev svliekal.⁴⁾

7. Ustatému si nepodal vody, a lačnému odoprel si chleba.

8. V sile svojho ramena vládol si zemou, a ako najmocnejší obdržal si ju.⁵⁾

9. Vdovy si prepúšťal prázdne, a ramená sirot si dolámal.

10. Preto obklúčený si osídlami, a napáda ťa náhly strach.

11. A domnieval si sa, že neuzreš tmy,

hádzavali do hrobu kamene z potokov, aby zomrelý sladko odpočíval, preto tu rozumej pod kamením hrob, ktorý mu bol sladký. A čím slávnejší bol ten zomrelý, tým väčšiu hrubu kameňov nahádzali na jeho hrob. I bezbožný odpočíva sladko pod hromadou kamenia a má slávny pomník.

¹⁾ Ako že ma potešíte, keď sa mýlite v tom, že nešťastie vždy len na hriešnikov prichodí, čomu odporuje každodenný život.

²⁾ Či Bohu prospešný môže byť človek? Nie, len sebe osožil múdry.

³⁾ Nemal si toho potrebu.

⁴⁾ Ba i to najpotrebnejšie rúcho si im brával. Elifaz sa síce o tom nepresvedčil, lebo toho nezakúsil, ale z trestov to súdi.

⁵⁾ Násilím si bral zem, a podmaňoval.

¹⁾ Ich pamiatka chytro zanikne.

²⁾ Boh bude trestať nepravosť otcov na synoch, a len potom pozná, že ani jeho vlny neostaly bez trestu.

³⁾ Kto bude učiť Boha, komu a kedy má odplatiť?

⁴⁾ Boh delí dľa svojej nekonečnej múdrosti rozlične na tomto svete, ale koniec šťastného i nešťastníka bude predsa jednaký, a potom príjde odplata.

⁵⁾ Tým mi dávate na vedomie, že ani ja nie som lepší od hrlešných boháčov.

⁶⁾ Pridať sa má: hovoríte vy.

⁷⁾ V slávnom sprievode ho pochovávajú, a krásny pomník označuje jeho hrob.

⁸⁾ Hebr.: Sladké sú mu hrudy údolla. Kocytus je potok, ktorý dľa povesti starých pohanov oddeloval zem od druhého sveta. Ponevác Arabi

a že prudkosťou rozlievajúci sa vôd nebudeš utlačený.

12. Či nemyslíš, že je Boh vyšší než nebo a vyvýšený nad vrch hviezd?¹⁾

13. A hovoríš: Čože vie Boh? a jako cez mrákotu súdi.

14. Oblaky sú jeho ukrytím, a nevidí našich vecí, a obchádza okršlek nebeský.

15. Či chceš zachovať chodník vekov, po ktorom chodili muži nešťachetní?

16. Ktorí boli vyhubení pred svojím časom, a rieka vyvrátila ich základy.²⁾

17. Ktorí riekavali Bohu: Odstúp od nás: a jako by im nič nemohol urobiť Všemohúci, domnievali sa o ňom.

18. Kdežto on naplnil ich domy bohatstvom; ale ich smýšľanie ďaleko buď odo mňa.

19. Spravodliví to uvidia a veseliť sa budú, a nevinný sa im bude posmievat.³⁾

20. Či nebola podŕatá ich vysokomyseľnosť, a ostatky nepožral oheň?

21. Preto podďaj sa mu a maj pokoj; a z toho budeš mať úžitky najlepšie.⁴⁾

22. Prijmi zákon z jeho úst, a reči jeho polož do svojho srdca.

23. Keď navrátiš sa k Všemohúcemu, zase budeš vystavený, a vzdiališ nepravosť od svojho stánku.⁵⁾

24. Miesto zeme dá kremeň, a miesto kremeňa zlaté potoky.⁶⁾

25. A Všemohúci bude proti tvojim nepriateľom, a striebro sa ti nahromadí.

26. Vtedy vo Všemohúcom oplývať budeš rozkošami, a k Bohu pozdvihneš svoju tvár.

27. Prosiť ho budeš, a vyslyší Ťa, a plniť budeš svoje sľuby.

28. Rozhodneš sa k nejakej veci, a podarí sa ti, a na tvojich cestách svietiť bude svetlo.¹⁾

29. Lebo kto sa poníži, bude v sláve: a kto skloní svoje oči, ten bude spasený. (Mudr. 29, 23.)

30. Vyslobodený bude nevinný, no, vyslobodený bude čistotou svojich rúk.²⁾

HLAVA 23.

Job sa odvoláva na súd Boží, a tvrdí, že je nie trestaný za svoje hriechy.

1. Job odpovedal a riekol:

2. Aj teraz je v trpkosti moja reč, a ruka mojej rany tlačí ma väčšími, ako moje vzdychanie.³⁾

3. Kto mi to dá, aby som ho poznal a našiel, a až k jeho trónu prišiel!

4. Položil by som pred neho svoj súd, a ústa svoje naplnil by som dokazovaním,⁴⁾

5. aby som zvedel slová, ktoré by mi odpovedal, a srozumel, čo by mi riekol.⁵⁾

6. Ale nech sa vo veľkej sile nepravotí so mnou, ani farchou svojej veľkosti nech ma nepritlačí.

7. Nech predloží spravodlivosť proti mne, a môj súd nech príjde k víťazstvu.⁶⁾

8. Pôjdem na východ, neukáže sa: či na západ, nespozorujem ho.

9. Jestliže na ľavo, čo učiním? nedostihnem ho: jestli sa obrátim na pravo, neuzrem ho.

10. Ale on zná moju cestu,⁷⁾ a zkusil ma ako zlato, ktoré prechodí cez oheň.

¹⁾ Vo všetkých podnikoch dôjdeš zdaru a požehnania.

²⁾ Skrze modlitbu a dobré skutky.

³⁾ Väčšie sú moje bolesti ako môj nárek.

⁴⁾ Keby som pred ním bránil moju záležitosť, vedel by uviesť dôkazy mojej nevinnosti.

⁵⁾ Job síce úfa uznanie jeho nevinnosti, ale predsa len nevie si vysvetliť, prečo trpí.

⁶⁾ Nech zachádza so mnou dľa obyčajného spôsobu, vtedy úfam, že presvedčíte sa o mojej nevinnosti; ktože obstoí pred jeho velebnosťou!

⁷⁾ Hebr.: Lebo on vie, ktorá cesta je pri mne, ak ma bude zkusovať, ako zlato sa ukážem.

¹⁾ Už si nie tej mienky, že je Boh veľmi vysoko, že by si si nás a našich výstrah všímal.

²⁾ Ich šťastie, ktoré zdalo sa mať pevné základy.

³⁾ Bude sa im posmievat, keď príjde na nich trest Boží.

⁴⁾ Hovorí Jobovi: Obráť sa, a dôjdeš pokoja a požehnania jeho.

⁵⁾ Nahradí ti všetko, čo si mal.

⁶⁾ Za základy ti dá kremene, a bohatstvo ti bude tiecť ako zo zlatej bane.

11. Šlapaje jeho nasledovala moja noha, jeho cestu som zachovával, a neschýlil som sa s nej.

12. Od prikázaní jeho rtov som sa neodchýlil, a vo svojom srdci skryl som slová jeho úst.

13. Lebo on je jediný,¹⁾ a nikto nemôže odvrátiť jeho myšlienky: a čo jeho srdce chcelo, to učinilo.

14. Keď vyplní na mne svoju vôľu, mnoho ešte iných podobných vecí má pri sebe.

15. A preto strachujem sa pred jeho tvárou, a keď ho rozvažujem, ľakám sa ho.

16. Boh zkreštil moje srdce,²⁾ a Všemohúci ma predesil.

17. Lebo nie pre nastávajúcu tmú som zahynul, ani mojej tvári nezakryla mrákota.³⁾

HLAVA 24.

Job vykladá neprávosti bezbožníkov, ktorých trest si On odložil na čas sebe známy.

1. Pred všemohúcim nie sú skryté časy: ale ktorí ho znajú, nevedia o jeho dňoch.⁴⁾

2. Jedni prenášajú medzníky, rabujú stáda, a pasú ich;

3. odháňajú osla sirôt, a do zálohu berú voľa vdovy;

4. Podvracajú cestu chudobných a zároveň utiskujú tichých zeme;

5. iní ako diví osli na púšti vychádzajú do svojej práce: strežúc na korisť pripravujú chlieb deťom.⁵⁾

6. Sožínajú pole nesvoje: a vinicu toho, ktorého násilím potlačili, oberajú.

¹⁾ Viac bohov niet, on je jediný všemohúcim a neodvislým Pánom. Hebr.: On ale ostáva si rovný. Kto mu zabráni? Jeho vôľa žiada, on vykoná.

²⁾ Boh zlomil silu moju.

³⁾ Nie pre bolesti som upadol do malomyselnosti, lež uvažovaním moci a veľkosti Božej.

⁴⁾ Boh zná, kedy má trestať hriešnika; človek ale, hoci aj pobožný, to nemôže vedieť.

⁵⁾ Hebr.: Oni ako diví osli vychádzajú ku svojej práci a vyhľadávajú pokrm. Púšť dáva im chlieb pre deti.

7. Nahých prepúšťajú ľudí, rúcho berúc tým, ktorí nemajú sa čím prikryť na zime,

8. ktorí dáždami v horách moknú: a nemajúc prístrešia, objímajú skaly.¹⁾

9. Násilie činia, olupujú sirotu, a zbíjajú chudobný ľud.

10. Nahým a bez odevu chodiacim a lačným odoberajú klasy.²⁾

11. Na poludnie odpočívajú medzi hromadami tých, ktorí žižnia, keď boli tlačili lisy.

12. Činia, aby mužovia z miest stonali,³⁾ a duša poranených kričala, a Boh to bez pomsty nenechá.⁴⁾

13. Oni odporujú svetlu, neznajú jeho ciest, a nenavracajú sa na jeho chodníky.

14. Zavčas rána vstáva vrah, usmrcuje núdzneho a chudobného: a v noci je ako zlodej.⁵⁾

15. Oko cudzoložníka striehne na tmú a hovorí: Neuvidí ma oko: a zakrýva svoju tvár.

16. Podkopáva potme domy,⁶⁾ ako sa boli vodne shovorili, a nič nevedia o svetle.

17. Ukáže sa rýchlo zora, oni domnievajú sa, že je to tieň smrti: a vo tme chodia ako vo svetle.⁷⁾

18. Ľahký je (bezbožník) ako pena na vode: nech je zlodeň jeho podiel na zemi, a nech nechodí po ceste viníc.⁸⁾

¹⁾ Kryjú sa do skalných jaskýň hľadajúc útočisko.

²⁾ Chudobní sbierali klasy; ešte aj tieto im brali.

³⁾ Nielen po dedinách, ale aj po mestách utlačali ľudí.

⁴⁾ Hebr.: A Boh prietrže tomu nerobí. — Ale Boh je pamätlivý.

⁵⁾ Vo dne vraždí, v noci zbíja, a to bez trestu.

⁶⁾ Aby sa dostal k cudzoložnici.

⁷⁾ Statočný človek sa bojí tmy, hriešnik ale svetla.

⁸⁾ Toľkú cenu má ako pena na vode. A nebude chodiť po úrodnej zemi. Hebr.: Letkom uháňajú na povrchu vody — smrť bezbožných je ľahká a náhla, ako keď loď prebehne na hladine morskej. Ovšem kľatba ľudí ide za ním a on nevráti sa už na cestu k vinici, aby sa tam obvesil.

19. Do nesmiernej horúčosti nech prejde so sňažnej vody, a až do pekiel jeho hriech!¹⁾

20. Nech ho zabudne milosrdenstvo: slasťou nech sú mu červy; nech nebude spomínaný, ale polámaný, ako neplodný strom.

21. Lebo křmil neplodnú, ktorá nerodí,²⁾ a vdove dobre nečinil.

22. Zachvátil mocných svojou silou: a keď vstane, nebude veriť svojmu životu.

23. Boh mu dáva miesto k pokániu, a on ho zneužíva k pýche: ale oči jeho (Boha) sú na jeho cestách.³⁾

(Zjav. 2, 21.)

24. Vyvýšení sú na krátky čas, a neobstoja, a budú ako všetko iné, a vyplienení budú, a jako vřšky klasov roztrení.

25. Jestliže je nie tak, kto môže dokazovať, že som luhai, a predložiť moje slová pred Boha?

HLAVA 25.

Baldad dokazuje, že pred Bohom nikto nie je čistý.

1. Baldad, Suhitský, odpovedal a riekol:

2. Moc a hrôza je u neho, ktorý čini svornosť na svojich vysostiach.⁴⁾

3. Či má počet jeho vojsko? A nad kým nevychádza jeho svetlo?

4. Nuž či môže byť ospravedlivený človek porovnaný s Bohom, alebo čistým sa ukázať narodený zo ženy?

5. Hľa, ani mesiac (jasno) nesvieti, ani hviezdy nie sú čisté pred jeho tvárou.

6. O koľko menej človek, hnilitina; a syn človeka: červ.⁵⁾

¹⁾ Hebr.: Sucho a horko uchvacuje vody sňažné: tak peklo tých, ktorí zhrešili.

²⁾ Ktorá len rozkoši žije v manželstve.

³⁾ Ochraňuje ho oko Božie, aby ho trestal vo večnosti.

⁴⁾ Ktorý všetko krásne usporiada na nebi.

⁵⁾ Boh je vládár mocný, láskavý, ale aj hrozný, pred ktorým aj človek je akoby červ.

HLAVA 26.

Job ukazuje moc Božiu, ktorá sa javí v jeho činoch.

1. Job odpovedal a riekol:

2. Či pomocník si? Či slabého? A podopieraš rameno toho, ktorý je nie silný?¹⁾

3. Komu si dal rady? Azda tomu, ktorý nemá múdrosti, a ukázal si svoju opatrnosť veľmi mnohú.

4. Koho si chcel učiť? Či nie toho, ktorý učinil dýchanie?

5. Hľa, obrovia stenajú pod vodami, a tí, ktorí s nimi bývajú.²⁾

6. Odkryté je pred ním podzemie, a zahynutie nemá nijakého prikrytia.

7. On rozťahuje sever nad prázdnotou, a zem zavesil nad ničím.³⁾

8. On zaväzuje vody vo svojich oblakoch, aby nepadaly naraz dolu.

9. On drží tvár svojho trónu, a rozťahuje nad ním svoju hmlu.⁴⁾

10. Hranice vymeral vodám, až kde berú koniec svetlo a tma.

11. Stĺpy⁵⁾ nebeské sa trasú a trnú na jeho pokyn.

12. Jeho mocou náhle sa shromažďujú morá, a múdrosť jeho uderila pyšné.⁶⁾

13. Jeho duch ozdobil nebesá: a pomocnou jeho rukou vyvedený je Had⁷⁾ krivolaký.

14. Hľa, veci tieto povedané sú o čiastke⁸⁾ jeho ciest: a ponevác sme sotvá

¹⁾ Či Boh potrebuje tvojej prímluvy a pomoci, či je on nie najmúdrejší a najmocnejší? Alebo je on slabý, aby si mu dal pomoci?

²⁾ Job ukazuje moc Božiu aj nad peklom a mŕtvymi.

³⁾ Všetko udržuje svojou všemohúcou vôľou.

⁴⁾ Trón Boží je okršlek zeme, ktorý on udržuje.

⁵⁾ Pod stĺpmi rozumej vrchy, na ktorých sa nám zdajú spočívať nebesá, a ktoré sa trasú, keď hrmenie jeho prechádza oblakami.

⁶⁾ Pyšné, nezkrotiteľné morá. I búra morská, to najhroznejšie, čo deje sa v prírode, je v moci Božej.

⁷⁾ On stvoril severné súhvezdie, ktoré sa menuje Drak.

⁸⁾ Hebr.: Hľa, to sú len čiastky jeho ciest. Jak tichučký je to len hlások, čo sme počuli! Ale hrmenie jeho moci kto srozumie?

malú kvapku jeho reči počuli, kto môže chápať hrmenie jeho velikosti?

HLAVA 27.

Job bráni svoju nevinnosť, a tvrdí, že nikdy neodstúpi od nej.

1. Potom dodal Job pokračujúc vo svojom podobenstve, a riekol:

2. Živý je Boh, ktorý odňal môj súd,¹⁾ a všemohúci, ktorý do horkosti priviedol moju dušu.

3. Lebo dokiaľ je dýchanie vo mne a dych Boží v nose mojom,

4. nepovedia moje rty neprávosti, ani jazyk môj nevynesie lži.

5. Ďaleko nech je odo mňa, aby som súdil, že vy máte pravdu: dokiaľ nezhyňiem, neodstúpim od svojej nevinnosti.²⁾

6. Svojho ospravedlnenia, ktorého som sa držať začal, neopustím: lebo ani moje srdce nekarhá ma vo všetkom mojom živote.³⁾

7. Nech je ako bezbožník môj nepriateľ: a protivník môj ako nespravodlivý.⁴⁾

8. Lebo jakú nádej má pokrytec, jestliže lakome vydiera, a Boh nevyslobodí jeho dušu?

9. Či vyslyší Boh jeho volanie, keď príjde úzkosť na neho?

10. Alebo či sa bude môcť vo Všemohúcom veseliť, a Boha vzývať v každý čas?

11. Učiť vás budem skrze ruku Božiu, čo Všemohúci má, a nechcem zatajiť ničoho.⁵⁾

12. Hľa, vy všetci to viete, a prečo hovoríte márne veci bez príčiny?

¹⁾ Ktorý nevydal svedectvo mojej nevinnosti, a ktorý ma naplnil bolesťou.

²⁾ Chcem ostať nevinným a brániť sa pred nápadami.

³⁾ Hoci Job na inom mieste hovoril vo všeobecnosti, že je krehký, predsa hovorí, že si je ničoho nepovedomý. (I. Kor. 4, 4.)

⁴⁾ Príjde čas, že Boh ukáže moju nevinnosť, a vy budete medzi nespravodlivých pripočítaní.

⁵⁾ S pomocou Božou vám poviem cesty Božie.

13. Tento je podiel bezbožníkov u Boha, a to dedictvo násilníkov, ktoré obiahnu od Všemohúceho.

14. Keď sa jeho synovia rozmnožia, prepadnú meču, a jeho vnukovia nenastia sa chlebom.

15. Ktorí po ňom pozostanú, pochovaní budú v zahynutí,¹⁾ a jeho vdovy nebudú plakať.

16. Keď nashromaždí striebra ako prachu, a nakopí šiat ako blata:

17. on ich síce zaopatrí, ale spravodlivý sa bude nimi odievať; a striebro rozdelí nevinný.

18. Vystavil ako moľa svoj dom, a jako strážnik spravil si budú.²⁾

19. Boháč keď usne, ničoho sebou nevezme: otvorí svoje oči, a nenajde ničoho. (Žalm. 48, 18.)

20. Zastihne ho chudoba ako voda, a v noci prepadne ho búra.

21. Pochytí ho páľčivý vietor, a odnesie ho, a ako víchor uchváti ho s jeho miesta.

22. A pošle na neho (svoje údery) a neušetrí ho: rýchlo³⁾ bude utekať z jeho ruky.

23. Stlieskne nad ním (každý) svojimi rukama a sypeť bude nad ním, keď pozrie na jeho miesto.⁴⁾

HLAVA 28.

Job dokazuje, že múdrosť Božia v riadení sveta je ľudom nepochopiteľná.

1. Striebro má počiatky svojich žíl: a zlato má miesto, kde sa roztápa.

2. Železo vyberá sa zo zeme: a kameň roztopený horúčnosťou obracia sa na kov.⁵⁾

¹⁾ Všetci zahynú a nikto sa o nich neobzre.
²⁾ Moľ hľodaním stavia si dom; strážca kolibu z halúz, aby mal tónu, ktorá netrvá dlho.

³⁾ Rád by unikol ruke a spravodlivosti Božej, keď príjde na neho zaslúžený trest.

⁴⁾ Zhíkne, keď bude vidieť, že ho Boh vyničil.

⁵⁾ Toľko vynášiel síce človek, ale viac nie.

3. On uložil čas tme, a koniec všetkých vecí on zkušá, i kameň mrákoty, i stôňu smrti.¹⁾

4. Šachta oddeľuje od ľudu putujúceho tých, ktorých opustila noha núdzneho človeka, a ktorí chodia kde niečo cesty.²⁾

5. Zem, z ktorej pochádzal chlieb na svojom mieste, podkopaná je ohňom.³⁾

6. Jej kamene sú ložiskom safíru, a jej hrudy sú zlato;⁴⁾

7. Cesty (tej) nezná vták, a oko kane nehľadelo na ňu.

8. Nechodili po nej synovia kupcov, ani nešla po nej Ivica.⁵⁾

9. Po kreneni siahol svojou rukou, zo základov podvrátil vrchy.⁶⁾

10. V skalách vyrúbali štoly, a všetko, čo je drahé, videlo jeho oko.

11. Skúmal aj hĺbiny riek, a skryté veci vynášal na svetlo.

12. Ale múdrosť kde sa nalezá?⁷⁾ A kde je miesto rozumnosti?

13. Nezná človek jej ceny,⁸⁾ ani sa nenachodí v zemi rozkošne žijúcich.

14. Priepasť praví: Nie je vo mne; a more hovorí: Nie je so mnou.

15. Nedáva sa za ňu rýdzeho zlata, ani nebýva odvážené striebro, aby si ju zamenil.⁹⁾

(Mudr. 7, 9.)

16. Nemôže byť prirovnaná k pestrým farbám indickým,¹⁰⁾ ani k najdrahšiemu kameňu sardonychu, alebo safíru.

17. Nevyrovná sa jej zlato alebo sklo,¹⁾ ani nebýva zamenená za zlaté nádoby:

18. vysoké a vznešené veci nie sú spomienky hodné v porovnaní s ňou: lebo múdrosť vyfahuje sa zo skrytých vecí.²⁾

19. Nevyrovná sa jej topáz zo zeme etiopskej, ani za najčistejší purpúr nemôže byť cenená.

20. Odkiaľ tedy prichádza múdrosť? A kde je miesto rozumnosti?

21. Skrytá je pred očima všetkých živých, i pred vtáctvom nebeským je ukrytá.

22. Priepasť a smrť riekly: Svojimi ušima sme slyšali povest o nej.³⁾

23. Boh (jedine) zná cestu k nej, a on vie o jej mieste.

24. Lebo on končiny sveta spatruje: a všetko, čo je pod nehom, vidí;

25. on, ktorý vetrom váhu dal, a vody dľa miery odvážil.

26. Keď ukladal dážďom zákon, a cestu zúriacim búrkam:

27. vtedy⁴⁾ ju videl a rozhlásil ju, a pripravil, a vyskúmal.

28. A človekovi riekol: Hľa, bázeň Božia, to je múdrosť: a odstúpiť od zlého rozumnosť.⁵⁾

HLAVA 29.

Job túži po svojom predošlom blahobyte, a zasa dokazuje svoju nevinnosť.

1. A Job pokračoval vezmúc svoje podobenstvo, a riekol:

¹⁾ Poneváž sklo bolo vtedy vzácné a zriedkavé, lebo nevedeli ešte spôsobu jeho výroby.

²⁾ Dľa hebr.: lebo nadobudnutie múdrosti je nad klenoty.

³⁾ Keď ľudia na zemi nevedia najst cestu k múdrosti, čím menej ju najdú bydliači v smrti a zahynutí. Cenu múdrosti zná len Vševedúci. Veď on všetko dľa nej stvoril a spravuje všetko dľa nej.

⁴⁾ Totižto od večnosti, keď ukladal zákony všetkým veciam.

⁵⁾ Boha číť a zlého sa chrániť, to je pravá múdrosť, ktorú má človek i vtedy zachovať, keď riadenia Božieho nepochopuje.

¹⁾ Baníci vynášali kahance, pomocou ktorých si svietia v útrobách zeme, a hľadajú rudy v najtemnejších častiach zeme.

²⁾ Tých baníkov, ktorí kopú pod zemou, oddeľuje šachta od ostatných ľudí.

³⁾ Ohňom tým, ktorým baníci strieľajú skaly, roztrhajú aj povrch zeme, kde sa rodí chlieb.

⁴⁾ V kameňoch sa nachádzajú drahokami, a v hrudách zlato.

⁵⁾ Po ktorej synovia pýchy nikdy nechodili.

⁶⁾ Ani kremeň mu nebol dosť tvrdý, všetko poprevracal v útrobách vrchov za pokladami.

⁷⁾ Či ju budú hľadať ako kovy v zemi?

⁸⁾ Nič z toho, čo človek vie, nezodpovedá cene, za ktorú by sa dalo múdrosť kúpiť; lebo ona nie je zo zeme.

⁹⁾ Múdrosť sa nekúpi za žiadnu cenu.

¹⁰⁾ Rozličným drahokamom Indie. Hebr.: Nemôže byť odvážená zlatom z Ofíru, ani drahým berylom a safyrom.

2. Ktože mi dá, aby som bol ako za predošlých mesiacov, a za dňov, v ktorých ma chránil Boh?¹⁾

3. Keď svietila jeho svieca²⁾ nad mojou hlavou, a ja pri jeho svetle som chodieval vo tmách?

4. Tak ako som bol za dňov svojej mladosti, keď Boh tajne bol v mojom stánku?

5. Keď bol Všemohúci so mnou: a okolo mňa moje dietky?

6. Keď som si umýval nohy v masle, a skala mi vylievala potoky oleja?³⁾

7. Keď som chodieval k mestskej bráne, a na ulici pripravovali mi stolicu?⁴⁾

8. Videli ma mládenci a skrývali sa: a starci povstávali a stáli.

9. Kniežatá prestávaly hovoriť, a prst kládly na svoje ústa;

10. vodcovia zdržiavali svoj hlas, a jazyk im zastával v hrdle;

11. ucho, ktoré ma slyšalo, blahoslaviť ma, a oko, ktoré ma videlo, vydávalo mi svedectvo;⁵⁾

12. preto, že som vyslobodzoval chudobného volajúceho, a sirotu, ktorá nemala pomocníka.⁶⁾

13. Požehnanie zhynúť majúceho prichádzalo na mňa, a srdce vdovy som potešoval.

14. Do spravodlivosti som sa obliekal.⁷⁾ a jako plášťom a korunou odieval som sa svojím právom.⁸⁾

¹⁾ Porovnáva terajší svoj biedny stav s predošlým blahobytom, ktorý Bohu pripisuje, a žiada si ho nazpäť.

²⁾ Nad hlavami vznešených hostí pri stolovaní alebo v spálni vešiali svetlé lampy. (Srov. Žalm 9, 1.) Svetlo je priazeň Božia, tma je nešťastie a ťažkosť, cez ktorú bral sa Job bez úrazu.

³⁾ Porekadlo na východe a značí hojnosť všetkých vecí. V. Mojž. 32, 13—14.

⁴⁾ Prvé miesto mi dávali a oslavovali ma, keď som šiel na shromaždenie.

⁵⁾ Kto len počul o ňom, požehnával ho pre jeho milosrdenstvo a spravodlivosť.

⁶⁾ Job sa tu nevychvaľuje z márnomyseľnosti, ale z obrany.

⁷⁾ Tak som sa pridŕžal spravodlivosti, že mi bola ako šatou, po ktorej ma poznávali.

⁸⁾ Tým právom, ktoré som sa vynasnažoval zastávať.

15. Bol som okom slepému, a nohou krivému.

16. Otcom som býval chudobným: a záležitosť, ktorej som nepoznal, veľmi usilovne som skúmal.¹⁾

17. Čelusť nespravodlivého som rozdrúžgal, a z jeho zubov vyrážal som lúpež.²⁾

18. A hovorieval som: Vo svojom hniezdocku zomriem, a ako palma rozmnožím svoje dni.³⁾

19. Môj koreň rozložený je vedľa vôd, a rosa bude prebývať na mojom siati.

20. Sláva moja bude sa vždycky obnovovať, a môj luk v ruke mojej opravovať.⁴⁾

21. Ktorí ma slychali, očakávali odo mňa výrok, a mlčky pozorovali na moju radu.

22. K mojim slovám neopovážili sa ničoho pridať, a moja výmluvnosť pršala na nich.⁵⁾

23. Očakávali ma jako dážď, a otvárali svoje ústa ako k pozdnému dážďu.⁶⁾

24. Keď som sa im usmial, neverili,⁷⁾ a svetlo mojej tvári nepadlo na zem.

25. Keď som chcel ísť k nim, sedával som na prednom mieste: a hoci som sedel ako kráľ, keď stojí okolo neho vojsko, jednak býval som utešiteľom zarmútených.⁸⁾

¹⁾ Pri súde pomohol som tým, ktorí nemohli zastávať svoje právo, a neuspokojil som sa len povrchným skúmaním.

²⁾ Násilníkov som zavracať a nedal som uškodiť chudobným.

³⁾ Pokojne chcem zomrieť vo svojom stánku, keď sa dožijem staroby.

⁴⁾ Sila moja mladieť sa bude.

⁵⁾ Tak občerstvujúc ako tichý dážď na suchú zem.

⁶⁾ V Palestíne si žiadali dvakrát dážďa, včasného a pozdného, včasného, keď sa posialo, a pozdného, aby úroda pekne dozrela.

⁷⁾ Keď bývali zarmútení, tak že si už ani úfať netrúfali, a ja prívetive som ich tešil, moje slová nikdy nebývaly bez výsledku.

⁸⁾ Ako kráľ tak bol ctený; ale ubiedených potešoval opravdivo, nie tak, ako jeho títo jeho priatelia.

HLAVA 30.

Job rozpráva, čo vytrpel po čas svojho navštívenia, menovite také protivenstvá musel snášať od zlých ľudí.

1. Ale teraz posmievajú sa mi mladší v rokoch, ktorých otcov som ja nedržal za hodných postaviť so psami môjho stáda.¹⁾

2. Sila ich rúk mi bola za nič, i toho života zdali sa byť nehodnými;

3. znúdení biedou a hladom shrýzajú púšť,²⁾ psotou a núdzou strnutí.

4. A jedávali byliny, a kôry so stromov, a koreň jalovca bol im za pokrm.

5. Z údolí uchvacovali tieto veci, a keď niektorú našli, s krikom k nej behávali.

6. V pustých výmoloch bydlievali, a v zemských dierach, alebo na štrku.³⁾

7. Pri takýchto veciach sa veselievali, a byť pod tŕnim za rozkoš počítali.

8. Synovia bláznov a nepoctivcov, ktorí sa nikdy nesmeli na zemi ukazovať.

9. Teraz som sa im ja stal pesničkou, a učinení som im za príslovie.

10. Majú ma v ošklivosti, a utekajú ďaleko odo mňa, a nestydia sa mi pľuť do tváre;⁴⁾

11. lebo (Boh) otvoril svoj tulec, a u-sužoval ma, a úzdu položil do mojich úst.⁵⁾

12. Keď sa moje neresti započaly, hneď postavili sa na moju pravicu: podrazili mi nohy, a vyrútili sa na mňa na svojich cestách ako vlny morské.⁶⁾

13. Rozmetali moje cesty, strojili mi

úkklady, a premohli ma, a nebolo, kto by dal pomoc.

14. Ako prelomeným múrom a otvorenou bránou vpadli na mňa, a valili sa k mojim biedam.

15. Na nivoč som obrátený; ako vietor odňal si moju žiadosť; a ako oblak vzdialilo sa moje vyslobodenie.

16. A teraz vo mne samom chradne môj duch,¹⁾ a pochytily ma dni trápenia.

17. V noci bolesť vrta moje kosti: a ktorí ma žerú, nespia.

18. Ich množstvom hynie moje rucho,²⁾ a jako obojkom sukna ma podpásali.³⁾

19. Prirovnaný som blatu, a podobný učinení som pahrebe a popolu.

20. Volám k tebe, a neslyšíš ma; stojím, a neohliadaš sa na mňa.

21. Obrátil si sa mi na ukrutného, a tvrdosťou svojej ruky sa mi protivíš.

22. Vyzdvíhol si ma a ako na vietor vysadil si ma a vyrazil si ma silne.

23. Viem, že ma vydáš smrti, ta, kde ustanovený je dom pre každého živého.

24. Ale predsa nevystieraš svojej ruky k ich zkazeniu, a keď padnú, ty sám ich vyslobodíš.⁴⁾

25. Volakedy plakával som nad tým, ktorý bol sužovaný, a moja duša mávala útrpnosť s chudobným.

26. Čakal som dobré, a prišlo mi zlé: očakával som svetlo, a prišla tma.

27. Vnútornosti moje vrely⁵⁾ bez všetkého prestania: predstihly ma dni trápenia.

28. Smutný som chodieval bez hnevu; v shromaždení som povstával a kričaval.⁶⁾

¹⁾ Protiva: Mňa takého vysmievajú mladší, a síce z toho najbiednejšieho ľudu, ktorých otcov by som ani ako psov nebol potreboval ku svojmu stádu.

²⁾ Na zemi ležiac. hrýzli suchú zem.

³⁾ Ľudia báli sa ich, ako zlodejov, všade ich odháňali, tak že museli bývať vo výmoliach a v dierach zeme a skalia.

⁴⁾ Pľuť do tváre bolo na východe najväčšou urážkou.

⁵⁾ K tomuto všetkému musím mlčať a nemôžem sa brániť.

⁶⁾ Hebr.: Nohy mi podrážajú, a vysypávajú proti mne cesty svojej nešfachtlosti.

¹⁾ Nemám už sily.

²⁾ Rozumej telo, ktoré je rúchom ducha.

³⁾ Ako rúcho obojkom k hrdlu prilieha a až po samé nohy celé telo zakrýva, tak som celý pokrytý ranami.

⁴⁾ Viem, že ma bolesti dovedú do hrobu, ale predsa neprestanem dôverovať v tebe.

⁵⁾ Všetky vnútornosti moje sú pohnuté.

⁶⁾ V shromaždení sudcov som sa na nespravodlivé zachádzanie ponosoval a o pomoc som volal.

29. Bratom stal som sa drakov, a tovarišom pštrosov.¹⁾

30. Koža moja zčernala na mne, a moje kosti vyschly od horúčosti.

31. Na kvílenie obrátila sa moja harfa, a písťala moja na hlas plačúcich.

HLAVA 31.

Job sa odvoláva na svedectvo najvyššieho sudcu, a hovorí, že od mladosti žil ctnostne.

1. Smluvu som učinil so svojimi očami, aby som ani nemyslel na pannu.²⁾

2. Lebo akú čiastku že by mal na mne Boh shora, a jaké dedictvo Všemohúci s vysosti?³⁾

3. A neprichádza zahynutie na nešľachetného, a odvrhnutie na činiteľov neprávosti?

4. Či nedozerá na moje cesty, a nečíta všetky moje kroky?⁴⁾

5. Ak som chodil v márnosti, a moja noha spiechala ku ľsti:

6. nech ma zväži na spravodlivej váhe, a nech zvie Boh moju úprimnosť.

7. Jestli sa môj krok odchyľil s cesty a srdce moje išlo za mojimi očima,⁵⁾ mojich rúk chytila sa škvrna:

8. vtedy, čo nasejem, nech iný pojie: a môj rod nech bude vykorený.

9. Jestliže moje srdce obláznené bolo (cudzou) ženou, a číhal som pri dverách svojho priateľa:⁶⁾

10. moja manželka nech bude neviestkou iného, a iní nech sa schýľujú nad ňou.

11. Lebo to je nešľachetnosť, a nepravosť najväčšia:⁷⁾

12. to je oheň zožierajúci až do zahynutia, a vykoreňujúci všetky plody.¹⁾

13. Veru, neopovrhol som poddať sa súdu so svojím sluhom a so svojou slúžkou, keď mali žalobu proti mne;²⁾

14. lebo čo by som robil, keby Boh povstal k súdu? A čo by som mu odpovedal, keby to vyhľadával?

15. Či ten, ktorý mňa v živote matkinom učinil, nestvoril aj jeho: a či mňa neutvoril v živote jeden a ten istý?³⁾

16. Či som odprel chudobným, čo žiadali, a nechal som čakať oči vdovy?

17. A či som jedol svoj kúsok chleba sám, že nejedla z neho aj sirota?

18. (Veď od mojej mladosti rástlo so mnou slutovanie: ba zo života matky mojej vyšlo so mnou.)

19. Veru, nepohrdol som tým, ktorý hynul preto, že nemal šiat, a chudobným, ktorý bol bez odevu:

20. či nedobrorečily mi jeho bedrá,⁴⁾ a nezohrieval sa vlnou mojich oviec?

21. Či zahnal som sa na sirotu⁵⁾ svojou rukou aj vtedy, keď som videl, že som v bráne⁶⁾ mocnejší?

22. Ináč nech moje plece odpadne od kĺbu svojho, a moje rameno so svojimi kosťami nech sa rozlomí!

23. Lebo ako vln, ktoré sa dvíhajú nado mnou, vždycky som sa bál Boha, a jeho bremena nemohol som sniešť.

24. Či som mal zlato za svoju silu, a rýdzemu kovu som riekol: Ty si moje dúfanie?

25. Či som sa veselil v množstve svojho bohatstva, a že veľmi mnoho nadobudla moja ruka?

¹⁾ Žalostne kričí, ako šakáli a pštroši v noci.

²⁾ Job hovorí, že ochraňoval zrak svoj, aby nepožiadala ženy, a aby ani hriešnym pohľadom nezbudil nečisté myšlienky.

³⁾ Akúže pomstu vykonal by na mne, ktorý so svojej vysosti všetko vidí a zlé nenávidí? Odpoveď nasleduje vo verši 3. Job žije z viery, táto je mu návodom i pomocou k ctnosti.

⁴⁾ Či som nemyslel na to, že on hľadá všade na mňa?

⁵⁾ Ak srdce moje to žiadalo, čo oko videlo?

⁶⁾ Na vhodnú príležitosť.

⁷⁾ Dľa sv. Chrysostoma cudzoložstvo je horšie, ako prepadnutie za jasného dňa.

¹⁾ To muselo by prijsť na Joba a jeho majetok, keby bol vinný tých neprávostí.

²⁾ Otok v starom veku nemal žiadneho práva, ale Job myslel na Boha, ktorý je Stvoriteľom a otcom všetkých. Tak úzko spojená je úcta k Bohu s uctením hodnosti ľudskej.

³⁾ Či sme nie spolubratia, synovia jedného otca.

⁴⁾ Tieto najsamprv potrebujú odev. Dakovali mne ochranu a pomoc.

⁵⁾ Či som dakedy utlačil alebo ukrivdil sirotu?

⁶⁾ V staromazdení ľudu alebo pred súdom.

26. Či som hľadel na slnce, keď svítalo, a na mesiac jasne idúci;¹⁾

27. a radovalo sa v tajnosti moje srdce, a bozkával som svojimi ústami svoju ruku?²⁾

28. To by bola najväčšia neprávosť, a zapieranie najvyššieho Boha.

29. Či som sa radoval zo záhuby toho, ktorý ma nenávidel, a či som sa tešil z toho, že ho našlo nešťastie?

30. Lebo nedovolil som ústam svojim hrešiť, aby som zlorečením žiadal jeho dušu.

31. Či nehovorili mužovia môjho stánku: Kto nám dá z jeho mäsa, aby sme sa nasýtili?³⁾

32. Cudzinec neostal vonku, moje dvere boli otvorené počestnému.

33. Či som zakrýval ako iný človek svoj hriech,⁴⁾ a tajil som v svojom lone moju neprávosť?

34. Či som sa ľakal veľkého množstva, a či ma zastrašila potupa príbuzných: a či som nemlčal radšej, a ani zo dverí som nevychádzal.

35. Kto mi dá toho, ktorý by ma vyslyšal, aby Všemohúci moju žiadosť slyšal: a aby sám ten, ktorý ma súdi, knihu (o mne) napísal?

36. Nosil by som ju na mojom pleci, a položil by som ju ako korunu?⁵⁾

37. Pri každom kroku oznamovať ju budem, a ako kniežatu (mu) ju predložím.

¹⁾ Či som činil ako pohan, aby sa klaňal slncu a mesiacu?

²⁾ Pohan, úctu Božiu tým preukazovali slncu a mesiacu, že si ruky bozkávali a bozky tie im akoby odosieli. Toto, hovorí Job, nikdy nečinil. III. Kráf. 19, 18.

³⁾ Kým som sa ja držal, ako v. 29. udáva, moja čeliadka preklínala môjho nepriateľa a bola by ho najradšej roztrhala. — Sv. otcovia aj to tvrdia, že tu chce Job načrtnúť veľkú lásku svojich domácich. Tieto slová upotrebuje sv. Cirkev na vyjadrenie veľkej žiadosti, ktorou verné dievky Cirkvi horia po najsv. tele a krvi Kristovej.

⁴⁾ Keď som vám výčitky činil. Nie som pokrytcom.

⁵⁾ Otočil by si ju okolo hlavy na dôkaz nevinnosti. Za starých čias knihy boli dlhý pergamén alebo list, ktorý sa skrúcal.

38. Jestliže moja zem¹⁾ proti mne kričí a jej brázdy s ňou plačú:

39. jestliže som jedával jej úrodu bez peňazí, a trápieval dušu jej oráčov,

40. miesto pšenice nech mi vzíde bodlač a miesto jačmeňa tŕnie.

Koniec slov Jobových.

HLAVA 32.

Eliu sa chváli svojou múdrosťou, a pochlebuje si, a smýšľa, že on jediný môže rozhodnúť spor medzi stranami.

1. A prestali tí traja mužovia odpovedať Jobovi preto, že sa sebe zdal spravodlivým.²⁾

2. Tedy rozpálil sa hnevom Eliu, syn Barachelov, Buzovec,³⁾ z rodu Rámovho: a rozpálil sa na Joba preto, že hovoril, že je spravodlivý pred Bohom.

3. Áno, aj na tých jeho priateľov sa nahneval preto, že nenašli rozumnej odpovedi, ale len zatracovali Joba.

4. Ale Eliu čakal na Joba, dokiaľ hovoril: preto, že tí, ktorí hovorili, boli starší.

5. No keď videl, že tí traja nemohli odpovedať, nahneval sa náramne.

6. A Eliu, Buzovec, syn Barachelov, začal a riekol: Mladší som vekom, vy ste starší, preto sklopil som hlavu a ostýchal som sa vám oznámiť svoju mienku.

7. Lebo som sa domnieval, že starší vek bude hovoriť a že množstvo rokov bude učiť múdrosti.⁴⁾

8. Ale, ako vidím, duch je v ľudoch, a

¹⁾ Či volá zem proti mne o pomstu, že som ju skrivodlive nadobudol, alebo robotníkov utláčal?

²⁾ Nemohli mu ničím a nijako dokázať jeho viny.

³⁾ Buz bolo meno druhého syna Náchorovho. (I. Mojž. 22, 21.), ale i jednej čiastky Arable. (Jer. 25, 23—24.) Eliu hovorí síce pravdu, lež aj on robí výčitky Jobovi.

⁴⁾ Starci pre svoj vek hovoria vážnejšie, a pre svoju skúsenosť múdrejšie.

nadchnutie Všemohúceho dáva rozumnosť.¹⁾

9. Nie (len) starší sú múdri, a nielen starí rozumejú súdu.

10. Preto chcem hovoriť: slyšte ma, a ukážem vám aj ja svoju múdrosť.

11. Lebo som očakával na vaše reči, poslúchal som vašu múdrosť, dokiaľ ste sa hádali rečami:

12. A dokiaľ som myslel, že niečo hovoríte, dával som pozor: ale ako vidím, niečo toho, kto by mohol premôcť Joba a odpovedať z vás na jeho reči.

13. Nehovorte azda: Našli sme múdrosť, Boh ho zavrhol, nie človek.²⁾

14. Ničoho nehovoril (Job) ku mne,³⁾ a ja mu nebudem odpovedať dľa vašich rečí.

15. Ľakli sa a neodpovedali viac, a sami odobrali si slovo.

16. Preto, pretože som čakal, a nehovorili: zastali, a viac neodpovedali:

17. odpovedať budem aj ja svoj diel, a ukážem, čo viem.

18. Lebo som plný rečí, a tesno je duchu v mojej vnútornosti.

19. Hľa, moje brucho je ako muš, nemajúc prieduchu, ktorý trhá nové fľaše.⁴⁾

20. Budem hovoriť, a vydýchmem si trochu: otvorím svoje ústa a odpoviem.

21. Nebudem šetriť ničej osoby,⁵⁾ a Boha neprirovnám k človekovi.

22. Lebo neviem, ako dlho tu ostanem, a či ma po chvíli nevezme môj Stvoriteľ.

HLAVA 33.

Eliu upozorňuje Joba na jeho reči, že nespravodlivo súdil, a že Boh k človekovi hovorí, vyučuje, karhá ho, a kajúcemu ukazuje ľútosť.

1. Nuž slyš, Jobe, moje slová, a pozoruj na všetky moje reči.

2. Hľa, otvoril som svoje ústa, nech hovorí môj jazyk v mojom hrdle.

3. Z úprimného môjho srdca (pôjdu) moje reči, a čistý úsudok vyrieknu moje rty.

4. Duch Boží ma učinil, a dýchnutie Všemohúceho mi dalo život.

5. Ak môžeš, odpovedaj mi. a postav sa proti mojej tvári.¹⁾

6. Hľa, aj mňa, ako i teba učinil Boh, a z toho istého blata som aj ja utvorený.

7. Avšak div nado mnou nech ťa nestraší,²⁾ a výmluvnosť moja nech ti je nie ťažká.

8. Hovoril si mi do uší, a hlas tvojich slov som slyšal:

9. Ja som čistý, a bez viny: nepoškrvnený a niet vo mne neprávosti.

10. A že našiel vo mne žaloby,³⁾ preto držal ma za svojho nepriateľa.

11. Položil do klady nohy moje, strážil všetky moje cesty.

12. Nuž toto je, v čom nemáš pravdy: odpovedám ti, že Boh je väčší než človek.

13. Súdiš sa s ním, že ti neodpovedal na každé slovo?⁴⁾

14. Jedenkrát hovorí Boh, a druhýkrát neopakuje to isté.

15. Vo sne a v nočnom videní, keď na ľudí prichodí spánok, a spia na posteli.

¹⁾ Vidím, že vám so starobou neprišla zároveň i múdrosť, ale potrebná je milosť ducha Božieho, ktorý nečaká veku.

²⁾ Nehovorte, že je Job hriešnikom preto, že ho Boh potrestal a nie človek.

³⁾ Proti mojim dôvodom.

⁴⁾ Duch, ktorý je vo mne, ma náramne povzbudzuje, aby som ako obranca pravdy vystúpil.

⁵⁾ Ja nedopustím, aby Job ako človeka vyzyval Boha, aby sa zodpovedal.

¹⁾ Lebo ja ťa nechcem pomlúvaním sužovať.

²⁾ Lebo ja som nie tak hrozný ako Boh: som človek.

³⁾ Že hľadal na mne vinu, aby ma trestal. Tak si ty, Jobe, obrazil úctu k Bohu, lebo si sa pokorne nepoddal jeho moci. Aj v dokazovaní dopustil si sa chyby, lebo si nevidel, že Boh môže mať mnoho spasiteľných príčin, i na spravodlivého poslať bolesti.

⁴⁾ Že ti nedá počet zo všetkých činov svojich.

16. vtedy otvára uši ľuďom, a vyučuje ich a cvičí ich výstrahami,

17. aby odvrátil človeka od tých vecí, ktoré činí, a aby ho z pýchy vyslobodil:

18. a aby vytrhol jeho dušu z porušenia: a život jeho aby nepadol na meč.¹⁾

19. Tresce ho aj bolesťou na posteli, a činí, aby všetky jeho kosti chradly.

20. Oškľivý mu bude chlieb v jeho živote,²⁾ a jeho duši pokrm, predtým žiadany.

21. Vadne jeho telo, a kosti, ktoré boli pokryté, budú obnažené.

22. Priblížila sa k porušeniu jeho duša, a jeho život k smrteľným ranám.

23. Keď tedy bude za neho anjel mluviť, jeden z tisícich, aby oznamoval spravodlivosť človeka:

24. sľutuje sa (Boh) nad ním a riekne:³⁾ Vysloboď ho, nech nevstúpi do porušenia, našiel som na ňom, prečo sa sľutujem nad ním.⁴⁾

25. Jeho telo je strávené od múk, nech sa navráti ku dňom svojej mladosti.

26. Modliť sa bude k Bohu, a bude mu milostivý; uzrie jeho tvár v plesaní, a (Boh) navráti človekovi jeho spravodlivosť.⁵⁾

27. Pohliadne na ľudí a riekne: Hrešil som, a v skutku som sa previnil, a nedostal som, čo som zaslúžil.

28. Vyslobodil (Boh) jeho dušu, aby nešla do zahynutia, ale aby súc živá, videla svetlo.⁶⁾

¹⁾ Úmysel výstrah je človeka od zlých skutkov odtrhnúť a tak aj od záhuby, ktorú prinášajú, zachrániť. Či teda Boh bez príčiny navštevuje Joba?

²⁾ Tak onemocnie, že sa mu bude protivit pokrm.

³⁾ K anjelovi.

⁴⁾ Skrže prímluvu anjelovu a skrže pokánie.

⁵⁾ Ktorú utratil pred ľuďmi skrže jeho nešťastie, preto že ho ľudia považovali za trest od Boha za hriechy.

⁶⁾ Svetlo je svetlo života so šťastím. Keď je Boh tak láskavý k hriešnikovi, či môže opustiť spravodlivého?

29. Hľa, toto všetko činí Boh trikrát pri každom človekovi,¹⁾

30. aby odvrátil ich duše od porušenia, a osvietil ich svetlom živých.

31. Pozoruj, Jobe, a slyš ma: a mlč, keď ja hovorím.

32. Ale ak máš, čo by si hovoril, odpovedaj mi, hovor: lebo si žiadam, aby si sa ukázal ako spravodlivý.

33. Ale jestliže nemáš ničoho, slyš ma: mlč, a učiť ťa budem múdrosti.

HLAVA 34.

Eliu obviňuje Joba z priestupkov, a ukazuje Božiu spravodlivosť, moc a múdrosť.

1. Eliu tedy²⁾ pokračoval a hovoril aj toto:

2. Slyšte múdri moje slová, a poslúchajte ma:

3. Lebo ucho zksuše slová, a hrdlo okúsením rozoznáva pokrm.

(Kap. 12, 11.)

4. Zvoľme si súd, a viďme medzi sebou, čo by bolo lepšie.³⁾

5. Lebo riekol Job: Spravodlivý som, a Boh podvrátil môj súd.

6. Lebo pri súdení mojom je lož;⁴⁾ násilná strela ma (ranila) bez všetkého hriechu.

7. Ktorýže muž je jako Job, ktorý pije posmech ako vodu,⁵⁾

8. ktorý kráča s činiteľmi nepravosti, a chodí s mužmi bezbožnými.

9. Lebo riekol: Nebude sa ľúbiť človek Bohu, hoci by bežal s ním.⁶⁾

10. Preto, mužovia rozumní, slyšte ma, odstúp od Boha nešlachetnosť, a od Všemohúceho nepravosť.

¹⁾ Takto si počiná Boh s človekom, napomína ho častejšie, aby sa napravil a nezahynul. Na Bohu nenie vina, jestliže hriešnik nechce prísť k rozumu a dať sa na dobrú cestu.

²⁾ Ponevác Job nič neodpovedal. No Job neodpovedal, lebo Eliu nič nového nepredniesol.

³⁾ Kto by z nás mal pravdu.

⁴⁾ Dľa náhľadu všetkých mojich nešťastie dokazuje moju vinu, hovorí Job. Eliu bere to za tvrdenie, že Boh je nespravodlivý.

⁵⁾ Ktorý by toľko reptal proti Bohu ako Job, ktorý aj Boha držal za nespravodlivého.

⁶⁾ Hoci by sa ho pridŕžal a jeho zákony horlive plnil.

11. Lebo on podľa skutkov človeka odpláca, a každému vracia podľa jeho ciest.

12. Lebo veru Boh neodsúdi nadarmo, a Všemohúci nepodvráti súdu.

13. Kohože iného ustanovil nad zemou? Alebo koho postavil nad okršľekom, ktorý stvoril?¹⁾

14. Jestliže by k nemu obrátil svoje srdce, a jesliže by k sebe pritiahol jeho ducha a dýchnutie,

15. zhynulo by naraz všetko telo, a človek by sa zasa na prach obrátil.²⁾

16. Ak máš teda rozum, slyš, čo sa hovorí, a poslúchaj hlas mojej reči.

17. Či ten, kto nemiluje súdu, môže byť urazený? A jakože ty zatracuješ natoľko toho, ktorý je spravodlivý?³⁾

18. Toho, ktorý hovorí kráľovi: Zbehlence! ktorý vojvodov nazýva bezbožnými:⁴⁾

19. ktorý nehľadí na osobu kniežat: a nepozná mocnára, keď vedie s chudobným rozopru:⁵⁾ lebo dielo jeho rúk sú všetci (V. Mojž. 10, 17; II. Par. 19, 7; Mudr. 6, 8; EkkI 35, 16; Sk. 11 ap. 10, 34; Rím. 2, 6; Gal. 2, 6; Efez. 6, 9; Kol. 3, 25; I. Petr. 1, 17.)

20. Náhle zomrú, a o polnoci búriť sa budú národy, a pomínú a odnesú násilníka bez ruky ľudskej.⁶⁾

21. Lebo jeho oči (hľadia) na cesty človeka, a dozerá na všetky jeho kroky.

22. Niet tmy, ani tône smrti, kde by sa skryli tí, ktorí činia nepravosť.

23. Lebo nie je viac v moci človeka, aby šiel s Bohom na súd.⁷⁾

24. Zdrťí mnohých, ba bez počtu, a postaví iných miesto nich.

25. Lebo zná ich skutky; a preto privedie na nich noc,¹⁾ a sotrení budú.

26. Zhubil ich ako bezbožníkov na mieste, kde všetci vidia.²⁾

27. Ktorí akoby úmyselne odstúpili od neho, a nechceli rozumieť nijakým jeho cestám:

28. tak že pripustili k nemu krik núdzneho, a slyšal hlas chudobných.

29. Lebo keď on dá pokoja, ktože by odsúdil? Keď on skryje svoju tvár proti národom alebo proti všetkým ľuďom, kto ho spatrí?

30. Ba on činí, aby pre hriechy ľudu panoval pokrytec.³⁾

31. Preto, pretože som ja mluvil pred Bohom, ani tebe nebudem brániť.

32. Jestli som sa mýlil, pouč ma: ak som mluvil nepravosť, viac toho neučiním.

33. Či ju⁴⁾ Boh od teba žiada, že sa ti neľúbila? Lebo ty si začal hovoriť, a nie ja: a jestli vieš niečo lepšieho, hovor!

34. Rozumní mužovia nech mi hovoria, a múdry človek nech ma slyší.

35. Ale Job hovoril nemúdre, a jeho slová neznejú rozumne.

36. Otče môj,⁵⁾ nech je zkúšaný Job až do konca:⁶⁾ a neprestávaj s človekom nepravosti.

37. Lebo pridáva k svojim hriechom rúhanie; zatým buď od nás do úzka privedený,⁷⁾ a potom nech k súdu vyzve Boha svojimi rečami.

¹⁾ Svet je dielo Božie, môže ním nakladať, ako chce; teda nemôže činiť nespravodlivo.

²⁾ Ponevác Boh ducha, ktorého dal človekovi, neodobrá, nechce boriť, ale len udržiavať, teda nenie nespravodlivý.

³⁾ Akože vyzdravieš, keď sa Bohu rúhaš?

⁴⁾ Akože môžeš urážať toho, ktorý sa nefaká ani kráľov a mocnárov?

⁵⁾ Boh tresce bez ohľadu na osobu, lebo on je Stvoriteľom a Bohom všetkých.

⁶⁾ Keď sa cítili najbezpečnejšie, boli uchvátení nie ľuďmi, ale neviditeľnými sluhami Božími, nemocami alebo anjelami.

⁷⁾ Pred Bohom sa nič neskrýje, lebo on všetko vie a vidí.

¹⁾ Záhubu.

²⁾ Súd nad zlými má byť všetkým zjavený.

³⁾ Príčinná, prečo Boh niekedy nešťastie posla. Vec, ktorá zdá sa byť najďalšie od prozreteľnosti Božej, že prevracač práva povolaný býva vysluhovať právo.

⁴⁾ Nepravosť, a ponevác ona pozostávala v reči, teda počet z mojej reči.

⁵⁾ Rozumej: Bože môj.

⁶⁾ Dokiaľ sa neobráti a nebude činiť pokánie.

⁷⁾ My ho do úzka voženieme a dôvodami premôžeme; potom nech sa obráti na Boha.

HLAVA 35.

Eliu ďalej karhá Joba a tvrdí, že pobožnosť, alebo bezbožnosť len človekovi osoží alebo škodí, ale nie Bohu.

1. Eliu zase toto mluvil:

2. Či sa ti oprávnenou zdá tvoja mienka, abys riekol: Spravodlivejší som nad Boha?¹⁾

3. Lebo si riekol: Neľúbi sa ti, čo je spravodlivé: alebo čo ti to prospeje, keď ja hreším?

4. Preto ja odpoviem na tvoje reči, a s tebou i priateľom твоjim.

5. Pozri na nebe a viď, dívaj sa na povetrie, že siaha vyššie nežli ty.²⁾

6. Keď hrešíš, čo mu uškodíš? A keby sa i rozmnožily tvoje nepravosti, čo mu urobíš?

7. A keď budeš spravodlive činiť, čo mu podaruješ, alebo čo vezme z tvojej ruky?

8. Človekovi tebe podobnému bude škodiť tvoja nepravosť.³⁾ a synovi ľudskému pomôže tvoja spravodlnosť.

9. Kričia pre množstvo utláčateľov: a prehlasno plačú pre násilné rameno vládarov.

10. Ale nikto neriekol: Kde je Boh, ktorý ma učinil, ktorý dal chválospevy v noci;⁴⁾

11. ktorý nás vyučuje nad zvieratá zemské, a dáva nám múdrosť nad vtáctvo nebeské.⁵⁾

¹⁾ To Job nikdy nepovedal, ale Eliu si to vykladal. Job len to tvrdil, že je spravodlivý pred Bohom, lebo nie si je povedomý nijakého hriechu, za ktorý by toľké tresty snášať mal.

²⁾ Bohu ovšem neškodí; on je privysoko. Keď nebesám a oblakom svojimi skutkami nemôže pridať novej krásy, ani im vziať nemôže z terajšej, o koľko menej môžeme Bohu niečo pridať alebo odňať?

³⁾ Nepravosť toho, kto sa jej dopúšťa. Človek je schopný veľkého oškodenia alebo ošťastenia, a na neho padá následok každého skutku, nie na Boha.

⁴⁾ Hoc ich utláčajú tyrania, pritom predsa žiaden sa neobracia k Bohu, v modlitbách a spevoch o pomoc.

⁵⁾ Dal nám viac rozumu a schopností ako nerozumným tvorom, a to preto, aby sme sa k nemu utiekali.

12. Tam kričia, a nevyslyší ich pre pýchu zlých.¹⁾

13. Preto Boh prázdne (reči) neslyší, a Všemohúci pováži záležitosť každého,²⁾

14. hoci by si aj riekol, nepovažuje; súď sa pred ním, a očakávaj ho.

15. Lebo teraz nevydáva svojho hnevu,³⁾ ani nepomstí sa pre hriech veľmi.

16. Preto Job nadarmo otvára svoje ústa, a bez rozumu množí slová.

HLAVA 36.

Eliu bráni božskú spravodlivosť, ktorá preto tresce, aby napravila, a sľubuje Jobovi blahobyť, keď sa obráti.

1. A Eliu dodal ešte a riekol:

2. Maj trochu trpezlivosti so mnou, a oznámim ti, lebo mám ešte čo hovoriť za Boha.

3. Vynesiem svoju múdrosť od počiatku,⁴⁾ a dokážem, že môj tvorca je spravodlivý.

4. Lebo v pravde, moje reči nie sú lživé, a dokonále umenie osvedčí sa ti.

5. Boh mocných neodmieta,⁵⁾ lebo i sám je mocný.

6. Ale nechráni bezbožných, a chudobným dáva súd.

7. Neodvracia svojich očí od spravodlivého, ale ako kráľov usádza ich na stolicu na veky, a bývajú povýšení.⁶⁾

8. A keby boli v reťazách, a sviazaní povrazmi chudoby:

9. oznamuje im ich skutky, a ich nesľachetnosti, že boli násilníci;

¹⁾ Kričia kde-tu ľudia o pomoc, ale ich nevyslyší, lebo sa neutiekajú k nemu pokorne.

²⁾ Ale preto, že toto volanie je mnohokrát márne, netreba hneď zúfať, časom ono predsa dôjde vyslyšania.

³⁾ Ešte je trpezlivý a čaká a netresce hneď hriešnika.

⁴⁾ Z ďalekých ale potrebných zásad, ba z diel prírody a stvorenia.

⁵⁾ Nezavrhne ich zo závidi alebo od strachu pred nimi, lež pre zlosť.

⁶⁾ Boh odmeňuje spravodlivých veľkým šťastím, tým väčší budú vyvýšení, čím trpkejšie boli navštevovaní.

10. a otvára aj ich uši, aby ich napomínal: a hovorí im, aby sa odvrátili od neprávosti.

11. Keď ho poslúchnu, a budú mu slúžiť, strávia svoje dni v dobrom a roky svoje v sláve:

12. ale keď ho neposlúchnu, padnú pod meč, a zahynú v svojej sprostosti.¹⁾

13. Pokrytci a ošemetníci popudzujú hnev Boží, a nebudú (ho) volať, keď budú poviazaní.²⁾

14. Ich duša zomre v búrke, a ich život medzi soženštenými.³⁾

15. Ale chudobného vytrhuje z jeho úzkosti, a v trápení otvorí jeho ucho.⁴⁾

16. A tak i teba vyslobodí na širokosť z hrdla úzkostí, nemajúcej základu pod sebou: a tvoj stôl bude pokojný a plný tuku.⁵⁾

17. Tvoja záležitosť je rozsúdená jako bezbožníka, výrok a rozsudok obdržíš.⁶⁾

18. Preto nech ťa nepremáha hnev, aby si dakoho utlačil: a množstvo darov nech ťa nenakloní.⁷⁾

19. Zriekni sa svojej veľkosti bez súženia, a všetkých v sile mocných.

20. Nepriťahuj noci, v ktorej odchádzajú ľudia za ľuďmi.⁸⁾

21. Chráň sa prichýliť k neprávosti: lebo tú začal si nasledovať, ako si v biede.⁹⁾

¹⁾ Ako nemúdri: neprijali napomenutia, nechceli oddialiť svoje tresty; a Boh len vtedy prichádza so svojou trestnou mocou, jestli jeho spasiteľné úmysly vyšly na zmar.

²⁾ Keď budú v nešťastí.

³⁾ Zomrú ako smilníci a necudníci pred časom a hrozným spôsobom.

⁴⁾ Hebr.: Ale súženého vytrhuje jeho súžením a trápením otvára jeho ucho.

⁵⁾ Jestliže ťa tvoje križe privedú k pokániam, zase budeš oplývať bohatstvom.

⁶⁾ Svojou horlivosťou neodmetaj tejto milosti Božej; lebo keď budeš súdiť o Bohu ako navštevovaní bezbožní, priťiahneš si ich zatratenie.

⁷⁾ Teda nedaj sa strhnúť od hnevu, aby si seba poddával zahynutiu, a množstvo bolesti (darov), ktorými tie z biedy vyrastajúce dobré veci kúpiť musíš, nech sa ti nezdá priobťažným.

⁸⁾ Nežiadaj si tak veľmi smrti. Latinská osnova má ten smysl: Nežiadaj si tej veci, v ktorej národy nepretržite (ľud za ľuďom) hynú.

⁹⁾ Od tých čias si ostal nespravodlivým, odkedy prišli na teba pohromy.

22. Hľa, Boh je velebný vo svojej sile, a nemá podobného medzi zákonodarcami.

23. Kto bude môcť skúmať jeho cestu? Alebo kto smie mu riecť: Učinil si nepravosť.

24. Pamätaj, že neznáš jeho diela, o ktorom spievali mužovia.

25. Všetci ľudia ho vidia, každý hľadá zďaleka.¹⁾

26. Hľa, Boh náš je veľký a prevyšuje našu vedomosť: počet jeho rokov je nevystižiteľný.

27. On zbiera kvapky dážďa, a prívaly vylieva na spôsob potokov,

28. ktoré tečú z oblakov, a ktoré pokrývajú všetko s vrchu.

29. Lebo keď chce roztriahnuť oblaky ako svoj stánok,

30. a blýskať svojím svetlom od vrchu, zakryje i končiny morské.

31. Lebo tým súdi ľudí, a mnohým smrteľníkom dáva pokrm.²⁾

32. Vo svojich rukách ukrýva svetlo, a rozkazuje mu, aby zasa prišlo.

33. Zvestuje o ňom svojmu priateľovi, že je jeho majetkom, a že môže k nemu vystúpiť.³⁾

HLAVA 37.

Eliu hovorí ďalej o moci, múdrosti, a spravodlnosti Božej.

1. Nad tým zdesilo sa moje srdce, a pohlo sa zo svojho miesta.⁴⁾

2. Slyšte, ó, slyšte jeho hlas plný hrôzy, a zvuk z jeho úst pochádzajúci.

3. Pod všetky nebesá hľadí,⁵⁾ a svetlo jeho nad končinami zeme.

¹⁾ Pôsobenie Božie poznať v každom človekovi, ono naplňuje ho radosťou a podivením. Čo už zďaleka padá do očí, to sa nedá nevidieť.

²⁾ Dážďom a búrkou odmeňuje a dáva úrodu, ale aj tresce mnohokrát.

³⁾ Sľubuje svojim verným svetlo, svoj majetok, a oznamuje im, že po tme svetlo, po biede šťastie uvidia.

⁴⁾ Nad veľkosťou Boha javiacou sa v hrombití a v celej prírode.

⁵⁾ Ako blesk náhle až ku koncu zeme prebehne, tak prozreteľnosť Božia na všetko sa vzťahuje.

4. Za ním hučí huk, hrmí hlasom svojej veľkosti; a nebude vystopovaný, keď sa slycha jeho hlas.¹⁾

5. Boh hrmieva svojím hlasom predívne, on, ktorý činí veci veľké a nevyzpytateľné.

6. Ktorý rozkazuje sňahu, aby padal na zem, a zimným dážďom, a privalu svojej sily.

7. Ktorý do rúk všetkých ľudí vtlača svoju pečat',²⁾ aby všetci znali jeho diela.

8. Tu vchádza zviera do skrýše, a býva vo svojej peleši.

9. Od vnútorných miest³⁾ prichádza víchrica a od severu zima.

10. Od dýchnutia Božieho mrzne ľad, a zasa na široko lejú sa vody.⁴⁾

11. Obilie žiada oblaky, a oblaky rozsypajú svetlosť svoju.⁵⁾

12. Tiahnu sem i tam, kdekolvek ich vedie vôľa spravujúceho, ku všetkému, čo im prikazuje na povrchu okršleku zemského:⁶⁾

13. buďto (len) pre jedno pokolenie, buďto pre (celú) svoju zem, alebo pre ktorékoľvek miesto svojho milosrdenstva, kde chce ich dať najst.

14. Pozoruj toto, Jobe, zastav sa a uvažuj divné veci Božie.

15. Či vieš, kedy rozkázal Boh dážď, aby ukazoval svetlo jeho oblakov?

16. Či znáš veľké cesty oblakov a (máš) dokonále umenie?⁷⁾

17. Nie sú tvoje šaty teplé, keď veje na zemi južný vietor?¹⁾

18. Či azda ty si s ním spravil nebesá, ktoré sú veľmi pevné, akoby z medi uliate?

19. Ukáž nám, čo by sme mu riekli:²⁾ lebo my sme obostrení tmou.

20. Ktože mu bude vypravovať, čo hovorím? A keby aj hovoril človek, bol by prehltnutý.³⁾

21. Ale teraz nevidia svetla: povetrie sa nenadále sráža do oblakov, a prichodí vietor a zaháňa ich.⁴⁾

22. Od severu prichodí zlato, a bázneplná chvála k Bohu.⁵⁾

23. Hodne jeho najst nemôžeme: veľký je silou, súdom, a spravodlnosťou, a vyslovený byť nemôže.

24. Preto boja sa ho mužovia, a nebudú ho môcť vystihnúť všetci tí, ktorí sebe zdajú sa byť múdrymi.⁶⁾

HLAVA 38.

Boh zjaví sa v oblaku, karhá Joba, a ukazuje zo stvorených vecí, že cesty jeho sú nevyzpytateľné.

1. Tu odpovedal Pán Jobovi z víchru,⁷⁾ a riekol:

2. Ktože je to, ktorý zaobahuje úsudky nezkúsenými rečami?

3. Podpáš⁸⁾ ako muž svoje bedrá: budem sa ťa pýtať, odpovedaj mi.

¹⁾ Hoci vidíš skutky jeho moci, predsa je nepochopiteľný.

²⁾ Zaviera ruky ľudí, tak že nemôžu nič vykonať ani prekážať.

³⁾ Od poludňajšej strany.

⁴⁾ Dľa vôle jeho je zima, a zasa dá teplo, aby sa ľady topily.

⁵⁾ Z oblakov prichodí dážď i blesk.

⁶⁾ Oblaky sú v jeho rukách: pohybujú sa dľa jeho vôle, a dľa jeho rozkazu dávajú dážď, blesk i hromobitie. Tu sa ukazuje mocná ruka Pánova. Ktorú musí všetko poslúchať. Ukazuje sa i jeho múdrosť, ktorú musíme uznávať i v riadení osudov ľudských.

⁷⁾ Hebr.: Či znáš, ako sa vznášajú oblaky a iné divy dokonáleho v umení?

¹⁾ Ani len horúčnosť nevieš odohnať od seba, a súdiš o Bohu.

²⁾ Čože by si mu odpovedal, keď si obmedzený, a keď je rozum náš zatemnený.

³⁾ Hovoriac a slyšiac tieto veci, nemohol by snieť velebnosti Božej.

⁴⁾ Takto sa zdá, že vieme niečo, ale zrazu príde vietor, zatemní náš rozum a ničoho neznáme.

⁵⁾ Porekadlo: a znamená, že človek zná, odkiaľ vziať zlato a bohatstvo, ale velebnosť Božia mu je nedostiziteľná, teda má byť pokorne ctená.

⁶⁾ Nikto nie je vstave ho pochopiť, a jeho nevyzpytateľné cesty vyskúmať, hoc by bol akým múdrym.

⁷⁾ Boh sa zjavil v hromobití a blískaní. Dľa výkladu sv. Augustína a Jána Zlatoústeho toto karhanie sa týka Joba, pretože bol o múdrosti a spravodlnosti Božej neopatrne hovoril.

⁸⁾ Na východe podkasávali sa ku každej práci.

4. Kde si bol, keď som zakladal zem? Povedz mi, jestliže máš rozum.

5. Kto určil jej miery, keď vieš? Alebo kto rozťahol šnóru na nej?

6. Na čom sú upevnené jej podstavky: alebo kto založil jej uholný kameň,

7. keď ma spoločne chválili hviezdy ranné,¹⁾ plesali všetci synovia Boží?²⁾

8. Kto zavrel more vrátami, keď vyrážalo (zo zeme) akoby vychádzajúc zo života:

9. keď som mu položil oblak za odev, a obvinul som ho mrákotami ako plienkami detinstva?

10. Obklúčil som ho svojimi medzami, a pristavil som mu závary a vráta:

11. a riekol som: Až dotiaľto prídeš, a ďalej nepôjdeš, a tu rozrážať budeš naduté svoje vlny.

12. Či si kedy od tvojho narodenia rozkázal svitu (aby nastal), a ukázal si ranej zore jej miesto?³⁾

13. A držal si a striasal kraje zeme, a vytriasol si bezbožných s nej?⁴⁾

14. Ako pečatná hlina prijme podobu,⁵⁾ a stáť bude ako šata:

15. ale od bezbožných bude odňaté ich svetlo, a vyvýšené rameno bude doľamané.⁶⁾

16. Či si prišiel až k hlbínám morským, a prechádzal si sa v najhlbších miestach priepasti.

17. Či sa ti otvorily brány smrti, a videl si dvere temnosti?⁷⁾

¹⁾ Spomínajú sa pre ich krajší blesk. Plesanie anjelov je uznanie a chválenie vo stvorení ja-viacej sa velebnosti Božej.

²⁾ Rozumej anjelov Božích.

³⁾ Či sa už niekedy k tvojej vôli premenil beh dňa?

⁴⁾ Ranné slnce zaháňa všetkých zločincov, ktorí pod rúškou tmy prevádzajú svoje hriechy. Týchto svetlo tak vyháňa, ako sa vytriasa hmyz zo šaty.

⁵⁾ Ako vosk alebo blato prijme do seba pečat, podobne aj svetlo navracia podobu zeme, a ona odiatá svetlom stojí tu ako v krásnej šate.

⁶⁾ Ich svetlo je tma a nastávajúci deň im ho bere. Vyvýšené rameno je rameno zdvihnuté ku konaniu krivdy.

⁷⁾ Boh to zná všetko. Ale človek? Neznáš ani to, čo máš pred očima, ani len zem, po ktorej

18. Prehliadol si šírnosť zeme? Oznam mi to všetko, jestli vieš;

19. na ktorej ceste býva svetlo, a ktoré je miesto tmy:

20. žeby si priviedol každé k svojim medziam, a poznal chodníky k jeho do-mu.

21. Či si vtedy vedel, že sa máš na-rodiť? A znal si počet tvojich dní?

22. Či si prišiel až ku pokladni¹⁾ sňa-hu, a sklad krúpobitia si videl,

23. ktoré som pripravil pre čas ne-priateľa, a k dňu boja a vojny?²⁾

24. Po ktorej ceste rozchádza sa svet-lo, a delí sa horúcosť na zemi?

25. Kto dal beh najprudkejšiemu prí-valu, a cestu zuniacemu hromu,

26. tak, aby pršalo na bezľudnú zem na púšti, kde nebydlí žiaden zo smrteľ-níkov,

27. aby napojil bezcestnú a pustú (zem), a vyviedol (z nej) zelené byli-ny?³⁾

28. Kto je otcom dážďa? Alebo kto splodil kvapky rosy?

29. Z čieho života vyšiel ľad? A kto splodil mráz na nebi?

30. Ako kamene tvrdnú vody, a vrch priepasti zamrzá.

31. Či môžeš trblietajúce hviezdy (re-čené) Kuriatka posväzovať, alebo môžeš kruh voza rozhádzať?⁴⁾

32. Či ty vyvádzaš dennicu v jej čase, a večernici ty dávaš vychádzať nad sy-nami ľudskými?

33. Či ty znáš poriadok neba,⁵⁾ a mô-žeš ho spravovať na zemi?

34. Pozdvihneš v oblaku svoj hlas, a pokryje ňa prudkosť vôd?

chodíš (v. 18.). Ešte každodennejšie je svetlo. Ktorá cesta vedie k príchytu svetla? (v. 19.)

¹⁾ Do miest, kde sú uložené sňahy.

²⁾ Narážka na ten čas, keď Boh skutočne krúpobitím a víchrom bojoval (Exod. 9, 23; Joz. 10, 11.) a obrazne, keď Boh v búrke a víchre prichádzajúc akoby so zemon boj viedol.

³⁾ Aby divá zverina mala čo jesť.

⁴⁾ Hviezdy kuriatka roztratené do hromady do-stať a hviezdy voza ako na ose upevnené ďalej odstrániť.

⁵⁾ Poriadok časov: jaro, leto...

35. Vypúšťaš blesky, a idú, a navracajú sa nazpät, či ti rieknu: Tu sme?

36. Kto složil múdrosť vo vnútornostiach človeka? Alebo kto dal kohútovi rozumnosť?¹⁾

37. Kto povypráva o poriadku nebies, a kto rozkáže umlknúť súzvuku nebeskému?²⁾

38. Kedy sa slieval prach na zemi, a sliepaly sa hrudy?

39. Či snáď ulovíš korisť lvici, a nasýtiš srdce jej mláďat,

40. keď ležia v jaskyniach, a číhajú v pelešiach?³⁾

41. Kto pripravuje krkavcovi jeho pokrm, keď jeho mláďatá kričia k Bohu potulujúc sa preto, že nemajú pokrmu?⁴⁾

(Žalm. 146, 9.)

HLAVA 39.

Boh ukazuje Jobovi skutky svojej všemohúcnosti na zemi. Job uznáva, že hovoril nešetrne.

1. Či vieš čas pôrodu kamzíkov vo skalách, alebo pozoroval si⁵⁾ lane pracujúce k pôrodu?

2. Spočítal si mesiace, od ich počatia, a vieš čas ich pôrodu?

3. Sohybajú sa k plodu, a rodia, a vydávajú ručanie.⁶⁾

4. Odlučujú sa ich mláďatá, a idú na pastvu: vychádzajú, a nevracajú sa (viac) k ním.

¹⁾ Sv. Jaronim nasledoval tu v prekladaní podanie rabínske: Kohút vie rozoznať deň i noc. Taký výklad však nestojí v žiadnom spojení ani s tým, čo dosiaľ bolo povedané, ani s tým, čo ešte nasledovať bude. Lepšie je preložiť hebrejské: Kto složil múdrosť v oblačnom mračne, a kto dal blýskavici rozum? (Aby v istých časoch boli činné.)

²⁾ Hebr.: Kto bude vypravovať o nebesách múdre, a krčahy nebeské (oblaky) kto vylieva? Keď prach v sliatinu sa sleje a hrudy sa spolu slepia?

³⁾ Ani len pre silného leva a slabého krkavca nemôžeš pripraviť pokrmu, a dohaduješ sa s Bohom.

⁴⁾ Boh sa nestará len o kráľa zverov, ale aj o krkavcov a ich mláďatá, a dáva každému pokrm.

⁵⁾ Aby si im v niečom pomohol.

⁶⁾ To múdre zariadenie prírody, že si tie zvieratá samy vedia pomôcť, je dielo Božie.

5. Kto prepustil divého osla na slobodu, a kto rozviazal jeho väzby?¹⁾

6. Ktorému som dal príbytok na púšti, a stánok jeho v slanej zemi.²⁾

7. Poháda hlukom mestským, neslyší krik pohaňača.

8. Obzerá vôkol vrchy k pastve svojej, a hľadá zeliny.³⁾

9. Či ti bude chcieť slúžiť nosorožec, alebo ostane pri tvojich jasliach?

10. Či pripriahneš nosorožca svojim remienkom k oračke? Alebo či bude drobiť hrudy brázd za tebou?

11. Ubezpečíš sa na jeho veľkú silu, a ponecháš mu tvoje práce?

12. Budeš mu dôverovať, že ti svezie obilie, a (ho) shromaždí v tvojej stodole?⁴⁾

13. Perie pštrosove podobné je periu bociaňovmu a jastrabovmu.⁵⁾

14. Keď nechá svoje vajcia na zemi, či ich azda ty budeš sohrievať v prachu?

15. Zapomína, že by ich mohla noha pošliapať, a poľná zver podláviť.⁶⁾

16. Tvrdý je k svojim mladým, ako by ani jeho neboly, či nepracoval nadarmo, o to nemá strachu.

17. Lebo odoprel mu Boh múdrosť, a nedal mu rozumnosti.⁷⁾

18. Ale keď príjde (jeho) čas, vyzdvihuje hore svoje krídla.⁸⁾ posmieva sa koňovi a jeho jazdcovi.

¹⁾ Kto ho naučil hľadať pokrm, keď na púšti nič nerastie? Kto mu dal cit, žeby sa v čas zimy a núdze blížil k mestám? Stvoriteľ. Hľa, o koľko viac sa stará o nás.

²⁾ V neúrodnej zemi.

³⁾ Poháda potravou, ktorú by mu ľudia za jeho službu dali, a sám stará sa o seba.

⁴⁾ Či sa nebudeš obávať, že v svojej divokosti pokazí všetku tvoju prácu?

⁵⁾ A predsa nezná lietať, a či ty to môžeš premeniť?

⁶⁾ On ale na to nedbá, že nebude mať mladých, neurobí ináčej, lebo nevie.

⁷⁾ Keby o tom vedel, a pečoval by tak o svoje mladé ako iní vtáci, veľmi by sa rozmnožili a bol by na škodu menším vtákom.

⁸⁾ Keď sa dá do behu, tak rýchlo uteká, že ho ani jazdec na koni nedohoní. Aj na pštrosovi ukazuje sa prozreteľnosť Božia.

19. Či dáš koňovi sily, a do jeho hrdla hrdžanie?¹⁾

20. Popudíš ho (k skákaniu) ako kobylky? Nádherné jeho fŕkanie aké strašné!²⁾

21. Zem hrabe kopytom, vyskakuje smeľe: v ústrety ide ozbrojeným:

22. pohŕda strachom, a neustupuje meču.

23. Chreští nad ním tulec, blýska sa kopija a štít.

24. Peniac sa a fŕkajúc pohlcuje zem,³⁾ a nedbá, keď zavznie zvuk trúby.

25. Keď počuje trúbu, hovorí: Jaj,⁴⁾ zďaleka čuje boj, povzbudzovanie vodcov, a pokrikovanie vojska.

26. Či sa operí tvojou múdrosťou jastrab, keď rozfahuje svoje krýdla (letiac) ku poludniu?⁵⁾

27. Či na tvoj rozkaz povznáša sa orol, a na vysokých miestach kladie svoje hniezdo?

28. Na skalách prebýva, a na príkrych končiaroch mešká, a na neprístupných skalinách.

29. Odtiaľ hľadá pokrm, a zďaleka pozerajú (naň) jeho oči.

30. Jeho mláďatá strebú krv: a kdekoľvek je mŕtvola, hneď je tam.

31. A Pán hovoril ďalej a riekol Jobovi:⁶⁾

32. Či ten, ktorý sa s Bohom háda, tak ľahko sa uspokojí? Ovšem, kto obviňuje Boha, má mu aj odpovedať.

3. Tedy odpovedal Job Pánovi a riekol:

34. Čo môžem odpovedať ja, ktorý som hovoril ľahko?⁷⁾ Položím svoju ruku na moje ústa.

35. Jedno som hovoril, ó, by som toho nebol povedal: a druhé; k tomu viac nepridám.¹⁾

HLAVA 40.

Boh ukazuje ďalej svoju moc na Behemotovi a Leviatanovi.

1. Pán ešte odpovedal Jobovi z víchru a riekol:

2. Podpáš svoje bedrá ako muž: opýtam sa ťa: a oznám mi.

3. Či zrušíš môj súd: a odsúdiš ma, len aby si ospravedlnil seba?²⁾

4. A či máš rameno ako Boh, a hrmiš ako on hlasom?

5. Obostri sa krásou, vynes sa vysoko, a buď slávnym, a do krásneho rúcha obleč sa;³⁾

6. rozptýľ pyšných vo svojom hneve, a pohliadnuc na každého vysokomyselného, poniž (ho).

7. Pozri na všetkých pyšných, a zahani ich, a znič bezbožných na ich mieste.

8. Schovaj ich spolu do prachu, a ich tvár ponor do jamy:⁴⁾

9. a ja vyznám, že ťa môže zachovať tvoja pravica.⁵⁾

10. Hľa, Behemót,⁶⁾ ktorého som ako teba učinil, trávu jie ako vól.⁷⁾

¹⁾ Job žaluje na seba, že jeden-dvakrát prestúpil mieru v svojich mukách. Hoc to bol výron trpiacej prirodzenosti, predsa by bol Job lepšie urobil, keby bol mlčal a trpezlivo snášal svoje navštívenie, a tak sa oddal do vôle Božej. V uponížení svojom však kaja sa. A k tomu privedol ho Eliu svojou rečou, ktorú Boh potvrdil.

²⁾ Ako v 13, 18. povedal. V slovách tých bola žaloba proti Bohu, že by bol nespravodlivý. Boh sa pýta a chce dostať od Joba celkom jasnú odpoveď.

³⁾ Vstúp ku mne s velebnosťou, ktorá je mojej podobná.

⁴⁾ Znívoč ich dokonale, ako by ich zem pohltla. Job sa často žaloval, že bozbožní bývajú šťastní; teraz nech ukáže, čo môže proti tým, ktorých šťastie nemohol sniešť.

⁵⁾ Týmto chce Boh ukázať Jobovi jeho slabosť a svoju všemohúcnosť.

⁶⁾ Jedno veľké zviera slonovi podobné, hroch.

⁷⁾ Stvoril som ho ako i teba, a hľa, ten sa živí trávou, lebo keby mäso žral, narobil by veľkej škody, lebo je najmocnejší medzi zvieratami. Viď tedy, ako prozreteľnosť Božia všetko pekne usporiadala.

¹⁾ Chce opísať krásu koňa keď hrdzí.

²⁾ Keď najkrajšie hrdzí, vtedy je najhroznejší.

³⁾ Cvála náramne a necháva za sebou zem, že ubýva ako by ju hltal.

⁴⁾ Väčšmi rehy a rozpaľuje sa k behu.

⁵⁾ Či si ho ty naučil uletieť do teplých južných krajov, keď sa zima blíži.

⁶⁾ Pán udal cieľ, ktorý mal pri svojej reči. Jemu nedostačí mlčanle Jobovo; on chce, aby Job svoju vinu uznal a odpustenie prosil.

⁷⁾ Ktorý som pod dojmom bolesti vyriekol slová bolesti nepovážlive.

11. Jeho sila je v jeho bedrách a moc jeho vo svaloch tela;

12. vystiera svoj chvost¹⁾ ako ceder, žily jeho nárokov sú spletené.

13. Jeho kosti sú ako trubice medené, chrúpka jeho jako žrdi železné.

14. On je počiatok ciest Božích,²⁾ (ten) ktorý ho učinil, pripravil mu jeho meč.

15. Jemu prinášajú vrchy trávu: všetka zver poľná hrá³⁾ sa tam.

16. V tóni spáva, a v skrýši trstia, a na mokrých miestach.

17. Tónisté miesta dávajú mu stieň; vrchy potočné ho obkľučujú.

18. Hľa, strebe potok, a nepodiví sa: a má nádej, že sa Jordán vleje do jeho úst.⁴⁾

19. Pred jeho očima jako na udicu ho chytia, a kolom prebodnú chriapu jeho.⁵⁾

20. Či budeš môcť vytiahnuť Leviatana⁶⁾ udicou, a poviažeš povrazom jeho jazyk?

21. Či mu založíš obrúčku do nosa, alebo hákom prevŕtaš jeho škraňu?

22. Či bude množiť svoje prosby k tebe,⁷⁾ alebo bude ti hovoriť lahodne?

23. Či nečiní s tebou smluvu, a vezmeš ho za sluhu večného?

24. Budeš sa s ním hrať ako s vtákom, alebo poviažeš ho (do daru) svojim dievкам?

25. Či rozsekajú ho priatelia, a rozdelia ho kupci?

¹⁾ Pod chvostom rozumej jeho rypák, ktorý dľa ľúbosti vyťahuje.

²⁾ On je medzi zvieratmi najprvší a najmocnejší; najznamenitejší obraz sily, ktorú Boh svojim dielam udelil. Mečom sú jeho veľké zuby, ktorých miesto zbrane užíva.

³⁾ Hoc je to veľmi veľké zviera, predsa je tak krotké, že sa všetky zvieratá s ním hrajú.

⁴⁾ Nebojí sa vody, ale vojde do nej, akoby ju chcel všetku vypiť.

⁵⁾ Hoc je tak mocný, predsa ho človek podmaní.

⁶⁾ Pod Leviatanom rozumejú krokodila, iní zase vefrybu. Tu chce zase ukázať Písmo sv. obraz najväčšieho zvierata, žijúceho vo vode.

⁷⁾ Či ta bude mnoho prosiť, aby si to nečinil? Krokodil nikdy nebude odvislý od človeka, ako zajatý, že by musel prosiť ošetrene a prepuštenie.

26. Naplníš sieť jeho kožou a rybáreň jeho hlavou?¹⁾

27. Polož na neho svoju ruku, ale spomni na boj, a nehovor viac.²⁾

28. Hľa, jeho nádej ho sklame, a porazený bude, keď to všetci vidieť budú.³⁾

HLAVA 41.

Opis Leviatana, z ktorého ukazuje, jak márna vec je to chcieť sa Bohu stvoriteľovi protivíť.

1. Nebudem ho dráždiť ako ukrutník: lebo kto bude môcť odolať mojej tvári?⁴⁾

2. Ktože mi dal prv (niečo), aby som sa mu odplácal? Všetko, čo je pod slnkom, je moje?⁵⁾ (Rím. 11, 35.)

3. Neušetrim ho, či by (mluvil) spurnými slovami a či k prosbe príhodnými.⁶⁾

4. Kto odokryje tvár jeho rúcha? A kto vstúpi do prostred jeho úst?⁷⁾

5. Vráta jeho úst kto otvorí? Okolo jeho zubov hrôza.⁸⁾

6. Jeho telo jako sliate štíty, sovrené šupinami vospolok sa stýkajúcimi.

7. Jedna s druhou sa spojuje, a ani vetrička neprejde cez ne:

8. Jedna pridíža sa druhej, a držiace nijak nedajú sa oddeliť.

9. Jeho kýchanie ako blesk ohňa, a jeho oči ako víčka zorničky.⁹⁾

¹⁾ Hebr.: Či naplníš hákami jeho kožu a rybárskymi vidlicami jeho hlavu?

²⁾ Keď to zkusíš, uznáš, že to viac neučiníš.

³⁾ Totižto toho, kto by chcel krokodila chytiť. Hebr.: Hľa, nádej o lapení sa sklame; či i k samému jeho spatreniu človek nebýva porazený?

⁴⁾ Nikto sa neopováži moje tvory dráždiť, a so mnou sa chceš hádať. Hebr.: Niet žiadneho tak smelého, kto by ho zbudil; kto teda postaví sa pred mnou?

⁵⁾ Teda slobodne môžem nakladať so všetkým.

⁶⁾ Kto sa mi protiví alebo chce právom požadovať moju milosť, toho opovážlivosť by som trestal, či by spurne hovoril alebo potom prosil.

⁷⁾ Ponevác je pokrytý šupinami, ktože sa dotkne jeho hlavy, alebo do úst kto mu položí ruku?

⁸⁾ Hrozné je aj len pozrieť na jeho zuby.

⁹⁾ Krokodil rád sa obracia s otvorenou tlamou proti slncu a tým dráždený býva ku kýchaniu, pri čom mnoho vody z nosa vyráža, kto-

10. Z jeho úst vyjdu fakle, a jako ohňom horiace hlavne.¹⁾

11. Z jeho nozdier vychádza dym, ako z hrnca rozpáleného a vriaceho.²⁾

12. Jeho dýchanie rozpaluje uhlie, a plameň vychodí z jeho úst.

13. V jeho šiji prebýva sila, a tvár jeho predchádza chudoba.³⁾

14. Kusy jeho mäsa držia sa spolu: vyšle proti nemu hromy, a nepreniknú ďalej.⁴⁾

15. Jeho srdce je tvrdé ako skala, a zatvrdnuté ako kováčova nákov.⁵⁾

16. Keď sa spozdvihne, báť sa ho budú anjeli,⁶⁾ a sostrašení sa očistia.

17. Keď ho meč dostihne, neobstojí ani kopija, ani pancier.

18. Lebo železo považuje za slamu, a meď za hnilé drevo.

19. Nezaženie ho muž strelec, kameň z praku obracia sa mu na slamené steblo.⁷⁾

20. Kládivo pokladá za steblo, a vysmieva sa z letiacej kopije.

21. Pod ním sú slnečné lúče, a zlatom si postieľa ako blatom.⁸⁾

22. Hlboké more donáša do vrenia ako hrniec, a činí ho (takým), ako keď masti vrú.

23. Za ním sa svieti chodník, a zdá sa, že sa priepasť sostarala.⁹⁾

rá rozffkaná ligoce sa vo svetle slnečnom. Červeným leskom vo vode blyščiace sa oči krokodilove staly sa obrazom zorničky, lebo skôr sa objavujú, než krokodil z vody vyhupne.

¹⁾ Ligotajúce sa papršky vodné.

²⁾ Jako prach vyrážaná voda zdá sa jako dym.

³⁾ Kde on prebýva, tam je strach a bieda, lebo robí mnoho škody.

⁴⁾ Čiastky u iných zvierat ovislé a mäkké sú u neho ako spolusliate a pevné, tak že ani hrom nevnikne do jeho tela.

⁵⁾ Hebr.: Tak tuhé, jako úlomok spodného žernova.

⁶⁾ Dľa hebr.: hrdinovia, najsilnejší, ktorí sa budú kajať od strachu pred ním.

⁷⁾ Strela sa ho nedotkne, na jeho šupinatom pancieri sa rozprášia skaly z praku vyhodené.

⁸⁾ Hebr.: Pod ním ostré črepy, stele si mláfaci voz (so špicami) na blate.

⁹⁾ Kade ide po vode, tiahne sa šlak ako chodník, a keď sa ponorí do mora, na vrchu sa spení voda na bielo, ako vlasy starca.

24. Niet na zemi moci, ktorá by sa s ním merať mohla, ktorý je učinенý, aby sa nikoho nebál.

25. Všetko, čo je vysoké, vidí; on je kráľom nad všetkými synami pýchy.¹⁾

HLAVA 42.

Job uznáva, že hovoril ľahkomyseľne, a odvoláva svoj omyl; Boh mu vydáva svedectvo, že lepšie hovoril ako jeho priatelia; požehnáva ho ešte väčšmi ako predtým.

1. Tu odpovedal Job Pánovi a riekol:

2. Viem, že všetko môžeš, a že pred tebou nie je skrytá žiadna myšlienka.

3. Kto je ten, ktorý by tajil radu bez rozumenia?²⁾ Preto som nemúdre hovoril, a veci, ktoré prevyšujú moju vedu.

4. Slyš, a ja budem hovoriť: opýtam sa ťa, a odpovedaj mi.

5. Sluchom môjho ucha slýchal som o tebe, ale teraz moje oko ťa vidí.

6. Preto karhám seba samého, a pokánie činím v prachu a popole.³⁾

7. Keď však Pán tieto slová k Jobovi dopovedal, riekol Elifazovi Temanskému:⁴⁾ Rozhnevala sa moja prchivosť na teba a na tvých dvoch priateľov, lebo ste nehovorili, čo je pravé predomnou, ako môj služobník Job.

8. Preto vezmite si sedem volov a sedem škopcov, a idte k Jobovi, môjmu služobníkovi, a obetujte za seba zápalnú obeť: A Job, služobník môj, bude sa modliť za vás; a ja prijmem jeho tvár,⁵⁾

¹⁾ Všetkými zverami pohŕda, a všetky sa ho boja. Niektorí sv. otcovia vidia v tých slovách narážku na satana.

²⁾ Job uznáva, že to, čo Boh vyššie hovoril, sa jeho týka. A preto, že on len zatemňoval súdy Božie, hovoriac o nich nesprávne.

³⁾ Teraz uznávam, že som mal o tebe veľmi biedny a temný pochop, preto aj výpovede moje nezodpovedajú tvojej dokonalosti.

⁴⁾ Ešte pozostáva, aby Boh vydal Jobovi svedectvo o jeho nevinnosti pred jeho troma obžalovateľmi. Boh karhá tých troch priateľov, dosvedčuje, že Job zastával pravdu, a vyhlasuje ho za svojho verného služobníka.

⁵⁾ Chcem milostive shliadnuť na jeho obeť. Priatelia zhrešili. Tento verš dokazuje, že pri-

aby vám nebola pripočítaná vaša sprostosť: lebo nehovorili ste o mne, čo je pravé, ako môj služobník Job.

9. Tedy odišli Elifaz Temanský, a Baldad Suhitský, a Sofar Naamatský, a učinili, ako im bol riekol Pán, a pohliadol Pán milostive na Joba.¹⁾

10. A obrátil sa Pán i k pokániu Joba, keď sa modlil za svojich priateľov. A Pán dal Jobovi všetko, čokoľvek mal, dvojnásobne.²⁾

11. A prišli k nemu všetci jeho bratia⁴⁾ a všetky jeho sestry, a všetci, ktorí ho znali predtým, a jedli s ním chlieb v jeho dome: a kývali nad ním hlavou, a tešili ho nad všetkým tým zlým, ktoré bol Pán dopustil na neho: a dal mu každý jednu ovcu, a jednu zlatú zaušnicu.³⁾

mľuvu svätého človeka k dosiahnutiu pomoci sám Boh odporúča. Čo potom ešte svätí v nebi môžu u Boha! Hebr.: Iste na neho vezmem ohľad, len pre jeho prímluvu neuložím trestu.

¹⁾ A odpustil jeho priateľom pre Jobovo orodovanie.

²⁾ Boh dáva Jobovi korunu víťazstva; pre jeho pokánie a modlitbu dáva mu nazpäť všetko: zdravie, a čo utratil v dvojnásobnej miere, a požehná ho početným potomstvom.

³⁾ Rodina, ktorá ho bola opustila, prichádza teraz, aby mu vyslovila sústrasť. Predtým to mala urobiť. Dokazovala svoju sústrasť i darmi. Ovca: strieborný peniaz v cene alebo s obrazom ovce; zaušnice boli vzácne ozdoby ľudí východných.

12. A tak Pán požehnal Joba k posledku hojnejšie ako na počiatku. A mal štrnásť tisíc oviec a šesť tisíc táv, a tisíc záprahov volov, a tisíc oslíc.

13. A mal sedem synov a tri dcéry.

14. A nazval meno prvej Jemina (Deň), a meno druhej Kassia, a meno tretej Kornustibia.¹⁾

15. A nebolo tak krásnych žien, ako dcéry Jobove, na celej zemi: a dal im ich otec dedictvo medzi ich bratmi.²⁾

16. A po tomto žil Job stoštyridsať rokov,³⁾ a videl svojich synov, a synov svojich synov až do štvrtého pokolenia, a zomrel starý a plný dňov.⁴⁾

¹⁾ Mená osobné mali vždy nejaký význam. Tak aj dcéry Jobove. Menovali sa: Denné svetlo, Lúbežná vôňa, a Roh krásy, alebo: Svetlá, Voňavá, Krásna.

²⁾ Tak, ako ich bratom. Teda Job nebol Izraelita. (Srov. Num. 27, 8.)

³⁾ Po jeho nešťastí. Dľa Septuaginta žil Job 248 rokov.

⁴⁾ Po dlhom, všetkými dobrotami, ktoré človek sniesť môže, požehnanom živote. Kto túto knihu číta, hovorí sv. Chrysostom, nech hľadá na tohoto udatného hrdinu ako na svoj obraz, nech nasleduje jeho udatnosť a závodí s jeho trepezlivosťou, aby na tej samej ceste vytrvávajúc a proti nástrahám diablovým bojujúc zaslúžil obísť tie dobroty, ktoré sú prisľúbené tým, ktorí Bohu slúžia.

